

מבחר עירונים

וישלה
שנת תשפ"ב

ר"ת	בעלזא	מוצ"ש	ער"ש	
05:55	05:33	05:16	04:02	ירושלים
05:51	05:29	05:18	04:17	בני ברק
05:51	05:29	05:16	04:06	חיפה
05:52	05:30	05:19	04:18	אשדוד
05:54	05:32	05:17	04:01	בית שמש
05:54	05:32	05:18	04:19	קרית גת
05:52	05:30	05:14	04:09	נוף הגליל

להרשמה
לקבלת החוברת
במייל, מידי שבוע.

**להצו
כאן**

כסדרפס ואירות נפגשים...

רח' אהלי יוסף 5, ירושלים 📍 שעות פתיחה: א.ה. 19-10 רצוף, יום שישי 12-10
טל. 02-5337722 | פקס. 02-5383018 ✉️ g5337722@gmail.com

מאטופוס
דפוס דיגיטלי מהיר ומקצועי

בעל ה"זרע שמשון" רבי שמשון חיים בן רבי נחמן מיכאל נחמני זיע"א
הבטיח ברכות וישועות מופלגות לעוסקים בתורתו וכך כתב בהקדמה לספרו:
"ועינכם תחזינה בנים ובני בנים כשתילי זיתים סביב לשולחנכם
בתים מלאים כל טוב גם עושר גם כבוד לא יסופו מזרעכם"

"גבורת שמשון"

שיעור מס' 68 | פר' וישלח תשפ"ב

לשבת על ספסל ברחוב סמוך לשיבת "עץ חיים" בשוק "מחנה יהודה" ולבקש סיגריה מהעוברים ושבים, התנהגות אשר לא אפיינה את אישיותו המכובדת. כך מידי יום במשך שנים רבות ישב על הספסל וביקש סיגריות. יום אחד התפרץ עליו אחד מהעוברים והשבים ואמר לו באידיש עסיסית: "אם אתה רוצה לעשן. תעשן בבקשה על חשבונך!" אותו יהודי נכבד קרא לבני משפחתו ואמר להם: "בעוד זמן קצר אני הולך לבית עולמי". הם נחרדו מדבריו, הוא המשיך לספר ולגלות: "לפני המלחמה היה לי בלודז' בית חרושת משלי, אותו ניהלתי ביד רמה והקפדה יתירה על נוכחות העובדים ותהליכי היצור. כל בוקר עברתי בין הפועלים הרבים ואבוי למי שתפסתיו מתרשל בעבודתו או מאחר. יום אחד בא אלי אחד העובדים החרוצים וביקש ממני רשות להגיע מאוחר כי אשתו חלתה ועליו לספל בילדיו. אני אטמתי את ליבי ולא הסכמתי לאפשר לו את האיחור. ההוא, מחוסר ברירה, נאלץ להמשיך לאחר לעבודה, אך כדי לא להיתקל בי ובמנת הרווחין שציפתה לו ממני, ניסה לבצע מעקף ולהיכנס לבית החרושת ממקום אחר. אני הצבתי לו מארב... ותפסתי אותו בקלקלתו. "אשתי חולה" הוא ענה לי כשהרעד נשמע היטב בקול... דמעות עמדו בעיניו. אני, לעומתו, התעלמתי מכאבו והודעתי לו: "אם אשתך רוצה להיות חולה, שתעשה זאת בבקשה על חשבונה לא על חשבונך", ופיטרתיו בבושת פנים מבית החרושת. תקופה קצרה לאחר מכן הסתבכתי עם השלטונות הפולניים שרצו לאסור אותי, ונמלטתי כל עוד נפשי בי לארץ ישראל, כשרק נפשי בכפי- ללא רכושי. בחשבון הנפש שעשיתי עם עצמי החלטתי כתשובת המשקל להזדקק לבריות ולבקש מהן סיגריות, כשאני מוסיף תפילה לבורא יתברך כי ביזיונותי יהיו מזבח כפרה עבורי. הוספתי לבקש כי השי"ת ישלח לי אות ממרומים כי תשובתי התקבלה. היום, מספר אותו יהודי, שכשקבלתי תשובה זהה לאותן מילים שאמרתי אז, לאותו עובד בבית החרושת: "אתה רוצה... תעשה זאת על חשבונך", הבנתי כי זהו אות כי תשובתי התקבלה במרומים, ואכן לאחר כמה ימים הסתלק הלה לבית עולמו. היה זה בליל שישי. למחרת, בליל שבת, חמי הרב שמשון פוליקמן התארח אצלנו בבית, ובאמצע סעודת ליל השבת, לפתע פתאום קיבל אירוע מוחי. לאחר כמה ימים ליווינו אותו למנוחת עולמים. או אז הבנתי שהסיפור האחרון הוא מעין רמז על תחושתו כי הנה הוא הולך לבית עולמו.

בימי השבעה הגיע לנחם יהודי חשוב שהכיר היטב את פועליו הרבים של מורי חמי. הוא ידע על עסקנותו הרבה, על ניהול ת"ת "המסורה" בירושלים, על היתומים, החתנים והכלות, ושאר יהודים קשיי יום, רבים מספור, אותם ליווה והציל רבי שמשון חמי. הלה טען לי, כי כיון שחמי קבל את האירוע המוחי אצלי בבית, כביכול עזב כאן את כוחו: "לו תשכיל- תיקח את "גבורת שמשון" לחיים"- בהסבירו: "עיקר כוחו העצום של חמיך היה בגבורתו לא לדחות שום דבר. כל דבר מצווה, כל מחשבה טובה, כל עסקנות שהייתה מגיעה לפתחו טופלה כאן ועכשיו". אכן, וזכורני שפעם הייתה איוו עסקנות שנדרש עבורה לפנות למרן רבי עובדיה יוסף זצוק"ל. עוד באותו ערב חמי ז"ל כבר הגיע אליו טלפנית- ללא שהיות, למרות הקושי שבדבר, כך מסביר רבנו ה"זרע שמשון" את דברי המשנה באבות: "רבי טרפון אומר היום קצר... והשכר הרבה ובעל הבית דוחק". מסביר רבנו ע"פ דברי הגמ' במסכת בבא מציעא שכאשר אדם שוכר פועל ומוסיף לו שכר יתר, כוונתו שהפועל יעמול בחריצות ובזריזות יתרה כך מסביר רבינו גם בחיי היהודי היום קצר- ואין אדם יודע עיתו, והשכר הרבה- כי בעל הבית הקדוש ברוך הוא רוצה שנהיה זריזים במלאכתו, ועל ידי השכר הרב שהבטיח לנו כאותו בעל בית, דוחק אותנו הבורא יתברך להזדרז בעשיית המצוות "בזריזות ובהשכמה"- כלשון רבינו. מחשבות וכוונות טובות ומלאות את ישותנו: הן בכן אדם למקום והן בכן אדם לחברו. אך המעצור המונע מאתנו פעמים רבות מהתקדמות בחיים הוא יצר הדחינות- 'לא כאן ולא עכשיו'. כשהתת מודע מספק לנו סיבות רבות וצודקות מדוע לא לעשות כעת... למעשה, סוד ההצלחה בחיינו הוא לעשות ולפעול "כאן ועכשיו". רבי שמשון פוליקמן בחיינו לימד כי בעל הבית דוחק; מי שהוא בעל הבית על עצמו, דוחק ומזרז את עצמו לעשות ולפעול "בזריזות ובהשכמה" כאן ועכשיו!

הצטרפות לרשימת התפוצה במייל: hbz35587@gmail.com

הזומנתי השבוע לביתו של עורך דין נכבד ומלומד ההוגה בעקביות הראויה לציון בתורת רבינו ה"זרע שמשון" זיע"א. הלה ביקש לבדוק איתי את האפשרויות לסייע פילנתרופית בהפצת העלון והשיעורים. לשאלתי מה הקשר האדוק בינו לרבינו ה"זרע שמשון" הוא ענה לי שכבר כמה פעמים בחיי פגש את "גבורת שמשון"- את כוחו הגדול של רבינו לפעול ישועות על טבעיות לעוסקים בתורתו.

"באחת הפעמים" מספר עורך הדין "בתי נזקקה לטיפול רפואי מסובך בעל השלכות קשות. היה זה כמה חודשים לפני הולדת נכדי למזל"ט, התייעצתי עם טובי הרופאים אשר הסבירו לי כי אין ברירה ואי אפשר להימנע מהטיפול ההכרחי- למרות ההשלכות הקשות. התייעצתי גם עם רבי שליט"א. הצגתי בפניו את דברי הרופאים החוזים שחורות, ומשכך גם הוא בליט ברירה הסכים לדעת הרופאים. אני בתפקידי כעו"ד למדתי על בשרי, כי גם כאשר ה'קייס' המשפטי נראה על פניו חסר סיכוי, עורך דין טוב וממולח יכול לצלוח אותו בהצלחה בע"ה. לכן החלטתי לקחת את רבינו ה"זרע שמשון" זיע"א כעורך דין לתיק הרפואי הקשה. הצעתי לחתני לקבל על עצמו להגות מידי שבוע בתורת רבנו. הוא נענה לאתגר בשמחה ויחד בקשנו מהבורא יתברך כי "גבורת שמשון" תעמוד לנו וישלח לנו את ישועתו ממרומים. הטיפול הרפואי החל, ולפתע נכנס לחדר רופא מומחה בתחום אחר בשם ד"ר בן פורת. הלה התעניין כבדרך אגב במעשי הרופאים. הם הסבירו לו את המצב הרפואי ואת החלטותיהם הנגזרות מכך. הוא ביקש לעצור את התהליך והציע כי הוא מעונין, ברשותם, לעשות איוו בדיקה חדשנית נוספת. הם הסכימו להמתין. הבדיקה נעשתה ותוצאותיה- ברוך השם. נגד כל התחזיות גם לאם וגם לנכדי המתוק שנולד בריא ושלם ב"ה, שלום ובריאות לאו"ט. רבנו ה"זרע שמשון" אכן הבטיח ללומדי תורתו כי בעל הגמול ישלם שכר טוב במותב תלתא בני חיי ומזוני טבי דבזכותא תליא. אך אם נשים לב לדברי תורתו, נבין כי כוחו וגבורתו של רבינו ה"זרע שמשון" יעמדו לנו בכפלים לו נשכיל לא רק ללמוד את תורתו אלא גם ללמד את תורתו לאחרים, כהסבר רבנו בפירושו: "תולדות שמשון" למסכת אבות, המסביר את דברי המשנה בפרק ו' משנה ו': "גדולה תורה שהיא נותנת חיים לעושה בעוה"ו ובעוה"ב, שנאמר חיים הם למוציאם וכלל בשרו מרפא". מקשה רבנו וז"ל: "מצינו במסכת ברכות שתי מימרות שסותרות זו את זו: אמר ר"ל כל העוסק בתורה יסורין בדלין ממנו, ולעומת זו מצינו ברייתא הפוכה: אמר רשב"י שלוש מתנות טובות נתן הקב"ה לישראל ולא נתן אלא ע"י יסורין"- ואחת מהמתנות היא התורה. אם כך- שואל רבנו- ואיך אפשר שהעוסק בתורה יסורין בדלין ממנו, בו בזמן שהתורה עצמה ניתנה על ידי יסורין?! מסביר רבנו את דברי המשנה כדרשת המדרש בפר' נצבים, "חיים הם למוציאם"- למוציא לאחרים! וכך מתרץ רבינו את הסתירה דלעיל: "משמע מזה שהחיים של התורה אינם באים אלא בשעה שהגיע למעלה זו ללמד לאחרים"- מוסיף ומתרץ רבינו כך: "בתחילה... לא ניתנה התורה אלא על ידי יסורין, אבל כשאדם גם מלמד את התורה לאחרים- או אז היסורין בדלין ממנו! וזה הפירוש במשנה שהיא נותנת חיים לעושה, דהיינו: שמלמד לאחרים". רבנו מדגיש את הכוח, העוצמה והגבורה שיש בתורה הנלמדת לאחרים. ולולא דמסת- פינא: אולי לכן רבינו כל כך ביקש שילמדו את תורתו, כדברי המשנה: "נותנת חיים לעושה בעולם הזה ובעולם הבא"- כי בלימוד דברי תורתו, כוחו וגבורתו של רבנו מתעצמים בעולם הזה וגם שם בעולם הבא.

מכאן נצא בקריאה של חיבה לאוהבים את גישת העלון המתבלת בסיפור ובאקטואליה את דברי תורתו של רבנו ומעוניינים בנדבת ליבם לסייע בהפצת תורתו לרבים- נא לפנות לכתובת המייל המצורפת למטה. כמו כן, אלו שיש ברשותם סיפור אותנטי בעל מסר מחזק ומעוניינים לשתף בו את הציבור, נודה אם יפנו למייל המצורף כנ"ל (ניתן לשלוח מס' טלפון).

את ההגדרה "גבורת שמשון" שמעתי לראשונה לפני כארבע עשרה שנים בהקשר שונה לחלוטין. היה זה בערב שבת חנוכה. באתי אז לבקר את מורי חמי רבי שמשון פוליקמן זצ"ל. הוא שיתף אותי בסיפור, אולי בבחינת ניבא ולא ידע מה ניבא. בעצם היה זה הסיפור ואחריו אותנו זכיתי לשמוע ממנו. חמי סיפר על יהודי נכבד שנהג

ספרי "שבת טיש" ו"מידות טיש" במחירי מבצע

ביריד החסידות בבנייני האומה וברשת חנויות "אור החיים"

גיליון מס' 484
שנה 9

פרשת וישלח, ט"ז בכסלו תשפ"ב

שבת טיש

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

פנינים

ויירא יעקב (לב, ח) - סופי תבות אב, כי מוראוי של יעקב היה שמא תעמד לעשו זכות כבוד אב שלו, וגם התבות ויירא יעקב הן בגימטריה הוא מפני האב יצחק, כדי לרמוז לזה. (מגדנות)

ויקח מרדכי בידו מנחה לעשו אחיו (לב, יד) - לא להגן בחר יעקב אבינו לשלח לעשו מספר כזה של בעלי חיים, שכן יעקב לא קים מצות כבוד אב ואם במשך כ"ב שנה, ואלו היה נותר בביתו היה מתחלק עם עשו במצוה, וכל אחד היה משמש י"א שנים, וצריך הוא אפוא לשלם לעשו על י"א שנים ששמש במקומו.

וכבר מצינו בתשובת גביהא בן פסיסא למצרים שצריך לשלם פלע לכל יום עבודה, ובכפילות של 360 ימי השנה החשבון הוא

360 סלעים, וממילא שוכר עבודה של י"א שנה

הוא 3,960 סלעים. ובמקרא מובא, כי שני

השור הוא מנה שהוא כ"ח סלעים, הכבש

בסלע, האיל שני סלעים, החמור בשוי הפרה,

והגמל כפול ממנו שהוא ג' סלעים. ועתה בואו

חשבונו: יעקב שלח 420 עזים, תישים ורחלים,

ושנים סלע ובסך הכל 420 סלעים. 20 אילים

בערך 2 סלעים הם 40 סלעים. 30 גמלים של

50 סלעים הם 1,500 סלעים. 80 פרות, פרים,

אתונות ועזים שונים 25 סלעים והם 2,000

סלעים. ובצרוף פלם יחד נקבל 3,960 סלעים,

בדיקתו ממנו שוכר העבודה שבקש יעקב

לשלם לעשו אחיו על י"א השנים ששמש

במקומו את הוריהם יצחק ורבקה. (שבת סודש)

לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה (לב, ג) -

ראשי התבות בגימטריה יחיד, כפי שכתב

הרא"ש שגזרו על עצמם בן, מפני שבני יעקב

הניחווהו לילד יחיד. וגיד הנשה עם האותיות

והתבות הן בגימטריה שהלה יחיד. (מגדנות)

ויטמן אתם יעקב (לה, ד) - אמרו חז"ל במדרש,

שהיתה להם עבודה זרה בדמות יונה ואתה

הטמן יעקב אבינו תחת האלה. ורמז לזה

בתבות ויטמן אתם שהן בגימטריה הוא היה

בדמות יונה, וכן באזניהם ויטמן אתם יעקב

בגימטריה זו עבודה זרה היא דמות הינה, וכן

ויטמן אתם בגימטריה כמו יונה היתה, וכן תבת

ויטמן היא אותיות טמן מדמות יונה. (שם)

ספורים בפרשה

קטנתי מכל הקסדים (לב, יא)

רבי דבי בר אליעזרוב, רבה של שכונת קטמון, ישב פעם בדין תורה, ולאחר שפסק לטובת אחד הצדדים, התפרץ הצד שכנגד והחל להתקיפו בזעם ובחסר כבוד, אך הוא שתק ולא הגיב מאומה. לאחר שד הסערה הביעו הנוכחים את פליאתם בפניו: "והרי שנינו במסכת סוטה, 'תלמיד-חכם צריך שיהא בו אחד משמונה בשימיות' ומדוע שתקת ולא ענית לפסיל כאולתו?" משך רבי דבי בר בכתפיו ואמר: "זוכרני, שבהיותי ילד קטן בתלמוד-תורה, למדני רבי פי הפונה בדברי חז"ל אלו אל הפסוק השמיני שבפרשה השמינית שבתורה, היא פרשת וישלח, ושם נאמר 'קטנתי'... ובהזדמנות דומה, כאשר שוב התקיפו אירי מבין העומדים לפני לדין, והוא שתק בגבורת-נפש, אמר למקביו שהתפלאו מדוע אינו לובש עזות דקדושה ואינו מקנא את כבוד התורה: 'בגילדותי למדתי בתלמוד-תורה עץ חיים', ושם לא עסקנו הרבה במקצוע החשבון, לפיכך מסבך מדי בשבילי לחשב כמה היא שמינית שבשמינית, ואני מעדיף שלא להסתבך בדבר..."

מנחה הוא שולחה לאדני לעשו (לב, ט)

רבי ברוך מסרט ויזניץ, שהיה פעם בעיר נפש להבראה, וכאשר נעמד עם מלניו לתפלת מנחה, ראו כי חסר עשירי למנין. יצאו כמה מהם החוצה אל אש-הדרה, ותרזו אחר יהודי שיבוא להשלים את המנין, והנה יהודי חפשי מתקרב לעמדם. הפצירו בו העומדים להפגם להתפלל עמם, אך הוא לא התחם לבקשתם והמשיך בדרכו. ראה את הרבי וספר: "מנשה כזה ארע לבית הלוי רבי יוסף-דב מבירסק, שנסע ברבנות ובהגיע שעת מנחה החל לאסוף מנין לתפלה. לאחר יגיעה מצא שמונה יהודים ברחבי הרבנות, וכיון שבקרונו היו שני נוסעים נוספים, שאמנם לא היו שומרי תורה ומצוות, אבל למצער היו יהודים, בקש לצרפם אליהמנין, אך בשגלו הלכו את-הדרך, מהרו ויצאו מן-הקרון. פנה הרב מבירסק אל המתפללים ואמר 'עלשו התבטחה לי קשה שהטרידה אותי זה עתה ועד-נתיים. הרי יעקב אבינו שלח מנחה גדולה לעשו, ובה היו עזים ותישים, רחלים ואילים, גמלים ופרים, אתונות ועזים, אבל לא מצינו שיעקב שלח גם כלבים כדי לשמר את כל העדרים הרבים, כפי הרגילות, אלא מסתבר, שקד הוא טבעם של הכלבים, שכאשר הם מריחים 'מנחה', הם מסתלקים מיד מן-המקום..."

יעברניא אדני לפני עבדו ואני אתנהלה לאטי (לב, יד)

עם יסוד ושיבת פוניבז', נסע רבי יוסף שלמה בהנמן לאמריקה לטובת הישיבה. בהגיעו, נסע ברבנות התחתית שבניו-יורק, ולפתע מצא את עצמו בודד בקרון ומסביבו חבורת בריונים, שהפרת פניהם לא בשורה טובות. הטבעת התהדקה סביבו והוא הבין כי פלטה אליו הרעה. לפתע צץ במחו רעיון נפלא. הוא הוציא מכיסו פסת נייר, שעליה היתה רשומה כתבת קרובה, ופנה אל החבורה בשאלה אם הם יודעים היכן עליו לרדת. "עליך לרדת עמנו" אמרו הבריונים, וכאשר הרבנות עצרה בתחנה, פנה הצדה כדי לתת להם את הכבוד בירידתם, ולאחר מכן התממה מעט עד שהגדלתו נסגרו והוא נצל מידם... "ומהיכן למדתי עצה זו?" ספר לימים, "מיעקב אבינו, שאמר לעשו 'יעברניא אדני לפני עבדו, ואני אתנהלה לאטי'..."

דוא"ל המערכת:
5806777@gmail.com

שבת ומידות טיש במחיר מוזל!
ביריד החסידות וב"אור החיים"

זמני השבת - ירושלים
הדלח"ג 4.02 צאת השבת 5.16 רבנו תם 5.55

והיה המחנה הנשאר לפליטה

"סירת מפרש קטנה טעונה משא, נאבקה עם גללים סוער לא הרחק מחוף עפו", כך פותח ר' יעקב יצחק לין את ספרו הנפלא על אחד מאבות הישוב המתחדש בירושלים. "הסירה שנוקה למדי, עמדה לטבע. כל מלחמתה עם נחשולי הגלים לא היתה אלא מלחמה של רגעים מספר. זו, הסירה הטרופה, עמדה על-כף להאריך את-הדבר, להאריך את רגעי טביעתה ולעבב את קצה עוד רגע ועוד רגע. שלשת הספנים הערבים בעלי הסירה, חתרו בכבד-כחם אל היבשה, מרחוק ולא-רחוק ומז להם החוף. מתוך כבד-ראש שביאוש, גלגלו הללו שק אחר שק ותבה אחר תבה מן המטען אשר בסירה המימה, מתנת פצוי לגלים. אחרי כל-נתנה פוז קפצה הסירה קפיצת עדיד למעלה ושקעה שוב, הגלים ככלו מה שנתן להם ותבעו עוד. אחרי שגלגל השק האחרון הימה, נתלה מבט מפחיד מכל שלשת זוגי עינים יחד, פאלו נמשכו בכח אחד, במטען האחרון שעוד נשאר בסירה, יהודי אחד ושני קטנים, אב, ילד וילדה שנסעו לארץ-ישראל. בסירת משא זו עמדו לעשות את החלק האחרון בדרך היסורים שלהם, החלק שמחוף בירות לחוף עפו. והנה נטרפה עליהם הסירה, כשהיא כל-כך קרובה לארץ הנכספת. והרי הם מטען אחרון בסירה השוקעת, ושני עיני חיות-אדם נעוצות בהם במבט כל-כך נורא. המבטים נפגשו. מעבר מזה שלשה ספנים ערבים מריינפש ומיאשים, שכבר זרקו הימה כל מה שהיה להם בסירה, ומעבר מזה יהודי אחד ושני ילדי הקטנים צמודים אליו, כשהם רועדים מתוך בהלת-מות והוא עומד ומתפלל. המבטים נפגשו והבינו זה את זה, המבטים נעצו ונלחמו זה בזה בלי אמר ודברים. מבטם של השלשה נצח על-ידי מבטו של האחד. זה היה מבט גא, תקיף ושופע בטחה עלאית, מתוך מנוחת גבורת נפש ושלווה. מבטי הפרא של השלשה השפלו. אולי היתה זו הכנעת הרוח של האלקות הגופנית בפני הגבורה שבפגש, אולי היתה זאת הערצה של אמונה בכח התפלה של האדם המפלא בעל המבט המכניע, ואולי לא היתה זאת אלא רתיעת רגע של הרציחה מפני הקרבן שבעוד רגע היתה חוזרת ונעורה".

"לא היתה שהות לעמד על-כף, שכן האסון מהר לבוא. פעבר רגע שקעה הסירה תחתיה. ברום כלם היו מוכנים לכך. בקריאה רמה קפצו הספנים המימה והחלו שוחים פגעים לעמת החוף. וגם היהודי, לתמונה של הערבים, עשה כך. בזריות מפליאה תפס בשני ילדיו, העמיסם זה אחר זה על-גבו, ובקראו כמעט בלחשה: 'חזקני ואמצני. אלקי! בדרך אפקיד רוחי! החליק גם הוא המימה והתחיל שוחה מאחורי הספנים הערבים. נתברר, כי היהודי, שידע קדם לכן להתפלל, יודע גם לשחות בהלכה. הוא שחה בטחה, כשהוא נושא את שני ילדיו באפן פה אמיץ ויפה, ששלשת הערבים לא יכלו להמנע מלהסב מפעם לפעם את ראשם ולהוציא מפייהם קריאת התפעלות. ברום הגלים הפוערים הטריוו את השוחים והכבידו עליהם. הם היו מוכרחים להזהר מהם ולהלחם בהם, וכחם הלך ואפס. ביחוד כחו של היהודי העמוס שתי נפשות. הקרחק בינו ובין השוחים לפניו הלך וגדל, הוא נחלש, כחותיו הלכו ועזבוהו. נשא האמלל עיניו לשמים, וידע את-מצבו. הריהו טובע, הוא ושני ילדיו עמו, ורק דרך הצלה אחת עוד נשארה לפניו, הקלת משאו מעליו. הרעיון הבהילו, אבל נשאר בכל-זה במחו. לבו התפלץ אמןם ברגע האחרון, אבל רק רגע. מיד בא החשבון והתגבר עליו, החשבון הקר הפוסק והחותר. מה? הנטבע שלשתנו? המתר הדבר? ובר-רגע, במהירות כפרק, צצה ועלתה בו גם החלטה שניה: בן ובת, מי קודם למי? מי קודם לחיים? מי קודם להצלה? בן! והיד המחזיקה בבת, רפתה והרפתה ממנה רגע קט. הילדה המספנה החלה נשמטת המימה, וקריאת אימת-מות פלחה את האויר: א-ב-א! הקריאה הכריעה. כלביאה שכולה התנער האב פתאום, פח לא-ילו הערה אליו מקרום, והוא משה את הילדה חזרה מן-המים והעמיסה שוב על-גבו. מנער, מעדד ומזוה, חדש האב את פעלת ההצלה שלו והתחיל שוב חותר אל-החוף. פניו קרנו מאשר ומהרגשת בטחה ושלווה. לעיפות הקודמות לא היה עוד זכר, פאלו לא היתה כלל, פאלו נוצר פתאום גוף חדש השופע כחות ללא-גבול. האב המאשר נשא שוב עיניו לשמים. העינים היו מלאות דמעות, דמעות-הודיה, והפה לחש את-הפסוק: 'אמר ה' מבשן אשיב, אשיב ממזלות ים'".

"פעבר שעה קלה הגיע אל-החוף. שם כבר חפתה לו גפיה של ערבים מלאי סקרנות והשתוקמות, ביניהם גם שלשת הספנים שהקדימוהו לבוא. הכנפיה קבלה את פני הנצולים בשמחה ובקריאות התפעלות. היה זה בעיניהם דבר שלמעלה מן-הטבע, נס, התפלאו על הגם והעריצו את בעל-הנס. אין אלקים פאלקי ישראל, קראו וחזרו וקראו, ולא חדלו מהביט אל פני היהודי הגבור שקרנו באור-קירות. ביחוד הביעו הערצה פניהם של שלשת הספנים. זו היתה הערצה מהולה ביראה, שכן זכרו עוד מה שתשובו עליו בלבם בהיותם יחד בסירה ברגעיה האחרונים, ואיך מבטו נחת בהם והכניעם. הם ראו בו עכשו איש קדוש ופחדו להביט בפניו. אולם הוא לא שם לבו אליהם, ומיד בעלותו על אדמת החוף, פרש בפיו השמימה והתפלל תפלת-הודיה. מיד לאחר מכן קרע בגדיו, פנץ בככי, נפל על-פניו ארצה, וישק את אדמת הקדש בנשיקה צורכת".

"וכשהיו זקני ירושלים מספרים אנדה זו, היו מסמיים פאן, ורק יחידים מביניהם היו מפרשים כאן בלחשה מפה לאזן, כי האיש היה הצדיק רבי ישעיה ברדקי, ראש העדה בירושלים דאז".

מאורות

רבי **מנשה בן-ישוראל מאמשטרדם** ז"ל
ליום ההולאה י"ד בכסלו ת"ח

מחכמי התורה בדורו, משלם בכל המעלות וקבו בכל החכמות, דרשן נפלא ומחבר ספרים פורה, מרביץ תורה ושתדלן גדול לעמו. נולד למשפחת אנוסים בפורטוגל, ובהיותו כבן שנה הצליחה משפחתו להמלט מספרד והתישבה באמשטרדם שבהולנד. קבל תורה מפי רבי יצחק עזיאל מפס, והתגלה פעליו נפלא. בן ט"ו הוא נעשה לדרשן באמשטרדם, בן י"ז מחבר את חבורו הראשון 'שפה ברורה', וכן י"ח ממלא את מקום רבו ברבנות הקהלה. לצד התמדתו בתורה, עסק גם בחכמות חיצוניות ורכש בהן ידיעה נרחבת, אולם עשה תורתו קבע והתמחו עראי. שלט בעשר שפות שונות, וכמה מחבוריו נכתבו בחמש מהן, ובעזרתן הצליח להשתדל למנוע 'הודי הגולה באזניהם של מנהיגי המדינות דאז. אחת מפעלוותיו החשובות היתה החזרת היהודים לאנגליה, ממנה גרשו בשנת ה' אלפים נ', ולא הרשו לשוב אליה במשך יותר משלש מאות שנה, ואף שהאשור לשובם שם לא נתן בקימו, עקשה פעילותו פרות ולעתיד שבו היהודים לאנגליה. באמשטרדם יסד את בית הדפוס הראשון, שלימים הפך לאחד ממרכזי ההוצאה לאור החשובים בגולה. חבוריו עוסקים ביסודות התורה והאמונה, הכהשת העלילות של שונאי ישראל, וכן על עשרת השבטים. ישיבתו באמשטרדם היתה לשם דבר, והיו בה שעורים נפרדים לפי מעמד התלמידים ורקמתם, וכשבקר בה רבי שפטל הורביץ בעל 'יוני העמודים' התפעל וקמה: 'מדוע לא-יעשה בן בארצנו?'

יוסיף דעת

לאחר מאבקו של יעקב עם שרו שליעשו, אמר לו המלאך: "לא יעקב יאמר עוד שמי י או ישראל", ומאז נקרא לעתים יעקב ולעתים ישראל, אך מעולם לא בשניהם. שכן בימים קדמונים לא היו מנינים שני שמות לאדם אחד, כפי שבח החת"ם סופר: "לפיכך לא היו נוהגים לקרות בשני שמות בבת אחת. כי חדשים מקורב באו, ואפילו יעקב אביו לא מצינו שקרא יעקב ישראל בפנים אחת, ולא מצינו בכל השמות שבת"י וש"ס ופוסקים שיקראו אחד בבת אחת שני שמות ביחד". ובדומה לכך כתב הנודע בחידוה: 'אזני לחולשת זכרוננו, איננו זוכר בשום מקום בש"ס שום תנא או אמורא שהיה נזכר בשני שמות ונתייחס שם העצם, וזלתי אבא-שאלו ואבא-יוסי, וגם זה אינו שני שמות, כי אבא לדעתי אינו שם העצם, רק שם התואר לשון חשיבות'. ואף שנמצא במסכת יבמות השם יוחנן בן יוחנן-אריה, מסתבר שהוא שם תואר, וכן השמות אבא-יוון ואבא-גוריון. ואף שבתנ"ך מופיעים לעתים שני שמות, הרי הם נקראים כאחת, כגון פת' שבבע' בן-יהודי, נתן-מלה, ומתקיימה מלת-דעת-שאל, ישיב-הקד' ואפילו על נאחזת מרעהו מובא מברש שהיה אדם אחד שבה עם אבימלך ופילג' שר צבאו ושמו אהזת, והיה רעהו של אבימלך. על פירוש-פילג' אמרו ח"ל שהוא מרדכי היהודי ונקרא פלג' מפני שידע שבעים לשון, וכן וקריה-משלם. בנחלת שבעה' שנדפס לראשונה בשנת תכ"ז נכתב: 'שמעתי שבמקצת מקומות נהגו כך לתת שני שמות בזמן המילה, ואני הכרתי אחד שהיה נקרא בשני שמות בשנת הברית', ונראה שהדבר לא היה רגיל בזמן שחודש לאחר מכן, אולם כבר הוכיח רבי ראובן מרגליות עמד בזמן בית המקדש השני היו כתיבים בעלי שמות כפולים כמו יוחנן-הורוקוס, אלכסנדר-יאני, וכן יוסף-חינו ושמועון-אפרתי ממשפחי רבי יהודה הנשיא, וכן מנשה-ירמיה וגמליאל-יונא בירושלמי, וגם הביא רשימה של כ"ח שמות מזמן הגאונים והראשונים שנקראו בשני שמות, בהם יעקב-ישראל מבעלי התוספות. מהורש"ל מספר על רבי מנחם ציון הציוני, שנולד לו ורצה לקרוא לו מאיר על-שם אביו, ואשתו רצתה לקרוא לו אורי על שם אביו, וקראו לילד שניאר על שני המאורות מאיר ואורי. אך מהורש"ל כתב שם "וגם אני חקטן ידעתי לזכור ה"ר מנחם ציון", אין הכוונה שהוא נכד הציוני, אלא העתיק מכתבי מאיר אחריו הלוי ועלימאן פינא, כרובת של הציוני ותלמיד מהרי"ל, וחוסר הבנה זו השתבשו לכתוב מהמהורש"ל היה נכדו. אולם למעשה כבר הוכיחו שהשם שניאר קדום, ונזכר בפי ה"ר אובדן יונה ועוד.

פי במקלי עברתי את הירדן הזה

מיקורי ירושלים היה רבי מרדכי אהרן פישמן, ומחשובי גבאי הצדקה שפה. הותיקים בין בני העיר זוכרים עדן את דמותו הפרימית, בעודו עומד ברחוב שליעיר ומזכה את העוברים ושבים במצות הצדקה, עבודה בה עמל במשך כששים שנה. גם הממנים על העיר הניחוהו במלאכתו, שכן ידעו כי כל עבודתו היא לשם שמים, והתפעלו מרשימת המקבלים הארצה שפידו, בהם היו משפחות רבות שלולא תמיכתו היו גזועות ברעב. זקנו היורד עליפי מודותיו, קומתו התמירה ומראה פניו האציליים, עוררו רשם רב, וכדי שלא יחשבו כי הוא גובה כספים לעצמו, היה לבוש בבגדים מהדרים ובגידו מקל יקר עם גלת כסף בראשו. יליד ירושלים היה רבי מרדכי אהרן, צאצא למשפחה שרשית ומיחסת, וחסיד נלהב של הפחד יצחק מביאן. כפופיו אל הרבי היו עצומים, וכבר בשנה לאחר נשואיו בהיותו כבן שש עשרה שנה בלבד, הפליג באניה אל רבו, אצלו שאב מלא חפנים תורה וחסידות. ומאז, זכה לנסע עוד ארבע פעמים לבאיאן, וזכר אותם חמשה מסעות קודש לא משו מקרבו עד יומו האחרון, כשהוא מתרפק עליהם בערגה עד בלותה הנפש. "כשהיו החסידים נוסעים ברכבת לחצר הקודש באיאן", היה מספר בכספיו, "והמנהג הנכרי מטעם הרכבת הכריז את השם באיאן, בדרכו להכריז בכל תחנה ותחנה את שם העיר אשר באו בשעריה, נתמלאו לבות החסידים העולים לחצר הקודש רגשי געגועים והשתוקקות עד בלותה הנפש, עד שאמרו, שלולא המנהג הוא נכרי, היינו פלנו מחפזים אותו על ההכרזה המתוקה והערה..."

היה זה בשלהי שנת תרע"ד, כאשר תרועות המלחמה של מלחמת העולם הראשונה החלו להשמע בעולם. רבי מרדכי אהרן שוהה אז בבאיאן, ולא יודע את נפשו. בני משפחתו נותרו בירושלים, והוא עצמו נמצא בגולה כאשר מסביבו יהום סער, ומי יודע מה יגד יום. כחסיד נאמן בקשר רבי מרדכי אהרן את עצתו שלי-הרבי, ושאל אם יכול הוא לחזור לארץ-ישאל, שכן נודע לו כי עדין נותרה האפשרות להפליג בספינה בודדת, אף כי חדלו ארחות והדרכים בלן בחזקת סכנה, והרבי זרזו לנסע לחיים ולשלום וברכו בברכת-הירדן. עולה רבי מרדכי אהרן אל הספינה באמונת-אמן, אולם לחדתו ראה הוא, כי המלחים התרביים בודקים ובלושים אחר כל נוסע שמא הוא בא לרגל את הארץ ולראות את-ערוותה. והנה הם מעינים בדרבוננו ומגלים על-נקלה, כי הפרטים שבו אינם מתאימים לו. ובאמת כך היה, שכן הדרבון לא היה אלא של חברו, ואם בעתות שלום היה הדרבן עובר בחשאי במת-כסף, הרי שבעת חרום הדרבן מסכן שבעתים. המלחים התרביים לא מהססים, והם אוהזים בו בראשו וברגליו כדי להטילו אל-הים. וכשספר זאת רבי מרדכי אהרן לימים, אמר שאו הבין לראשונה בחייו את הנאמר סמר מפתח בשירי, שכן שערותיו סמרו מרב פחד, פשוטו כמשמעו. חפציו ומסמכיו בלקחו בידי הספנים, בגדיו העליונים הפשוטו ממונו, אך בעודו אומר את מלות הודוי, הופיע לפתע מנהיג הספינה ודרש לעכב את הוצאתו להורג עד לעריכת דין ומשפט. הוא נצל אפוא ברע האחרון, ועלה על ספון האניה כדי להרגע ברוח הנושבת מן הים הפתוח. אחד המלחים הציע לו מזון, אך הוא לא רצה להתגאל במאכלם, ולאחר שמשש באמתחתו מצא בה פרוסת חלה, ועמה התישב לסעדת מלוה-מלכה. שעה ארצה ישב וזמר זמירות של מוצאי שבת, והתחזק בבטחון כי עתיד הוא לשוב בשלום לביתו, בהבטחת רבו. כששב אל פטן האניה, בה שהו יהודים נוספים ומכרים, יעצו לו הללו לכל יתראו יותר לעיני הספנים, ובמשך ההפלגה פלה, ישב מוציא וחבוי בין חבילותיהם של הנוסעים, כשהוא לא מוציא הגה מפיו.

בחסדי שמים עברה הנסיעה בשלום, ובאישון לילה עגנה הספינה לחוף ימה שלי-חיפה. הנוסעים נחלצו לעזרתו של רבי מרדכי אהרן, ובאחד פלאי עלה בידם להקריחו אל היבשה, כאשר המלחים בלם מחפשים אחריו במרץ בכל ירפתי הספינה, אך לשוא היה פל-עמלם. התרפים רתחו מזעם, המשטרה אף היא התגיסה לחפזים אחר המסתנן, אולם הוא כבר היה בתוך העיר חיפה עצמה, בא הסתתר בבית קרוב-משפחתו שהכניסו אל העיר במסנה של פלאח ערבי הנושא קנקני חלב ומתלהף יחף. תקופה מסוימת ישב רבי מרדכי אהרן בביתו של הקרוב, אולם החפזים אחריו הלכו והתגברו והטבעת סביבו הלכה והתהדקה. כשבאו מים עד-נפש, הציע המארח כמוצא אחרון, להקריחו לירושלים לאחר הסרת זקנו, כדי שלא יצליחו לזהותו. שקע רבי מרדכי אהרן בהרהורים נוגים, ולאחר שהפך בדבר אמר לו במר-נפשו: "מסתבר כי קרוב אני יותר לעולם הפא אשר לעולם הזה, ובאילו פנים אפוע אפוא שם בלי הדיקנא קדישא? ונזעק כבאבי: "לא אספיק לכה בשום אופן!" והנה ארע הנס. הבלשים שחפשו אחריו אמרו נושא ורבי מרדכי אהרן יצא מהחבוא.

"הסחורה מגיעה בשלמות", כך נכתב במברק ששגר ירושלימה בלשון-סתרית, ונשלח אל ביתו של הנגיד רבי דוד פינשטיין. אשתו הבינה אל-נכון למי הכונה, ועלתה בסערה אל בית-הכנסת תפארת ישראל של רבי ניסן ב"ק אשר בעיר העתיקה, ובשרה למתפללים המדאגים כי 'ר' מרדכי אהרן חי ועומד להגיע לירושלים', מים אחרים לאחר מכן, הגיע רבי מרדכי אהרן לירושלים, ומאז מדי שנה בשנה בתאריך בו נצל, היה עורך סעדת מלוה-מלכה בבית-הכנסת של חסידי באיאן בשכונת התיאורנשטון שבמרכז ירושלים, ושם היה מספר את ספור הצלתו בלשונו הנמלצת, כאשר בלם מרתקים למוצא פיו, ונרגשים משרשרת הנסים המפלאה שלותה אותו בדרך ארצה. ♦

פניני אור החיים

מדברי האור החיים הקדוש על הפרשה

עזים מאתים וגו' (לב, טו) - שמעתי ממורי זקני זוקמ'ל שנהפכו יעקב פחשון ששלח מבגלי-חיים כחשבונו שער עולה בו תק"ף, ולזה שלח בחשבונו עזים ורחלים ת"מ, וגמלים שלשים עם בניהם הם ששים, הרי ת"ק, פרות ופרים חמשים אונות ועזים שלשים, הרי תק"ף, לשבר תקפו:
עליבן לאיבלו וגו' (לב, לג) - פרוש, לצד שנובעזע הגיד ממקור הקדשה ושלט בו הקלפה בחינה זו בכל-מקום שהיא נטמאה ואסרה הבורא כי הוא היודע, והמצא סוד גזה כי גיד זה אין בו טעם והוא סמן לבחינת הקלפה כי אין בה טעם כיון שנגערה קדשה ממנו, ויש גזה פשיטם לומר אלא שהעקר כמו שכתבת:

ויבא יעקב שלם (לג, יח) - צריך לדעת מה פגתו באמרו שלם, והבותינו ז"ל אמרו דרשות. עוד צריך לדעת פגת הכתוב באמרו בבוא מפני ארם אין יודע המבון בזה. ורש"י ז"ל פרש, כאדם האומר וכו' יעין דבריו. ודבר זה יודע הוא מספורים הקודמים. אכן נראה, כי יודיע התגוב, כי מה שחפר מנכסיו יעקב אבינו ממנהגה אשר נתן לעשו, השלים ה' חסרוננו שהסר מנכסיו שהביא מפני ארם, והוא אמרו ויבא יעקב שלם וגו' בבוא מפני וגו' פרוש שלם בנכסים כשעור בואו מפני ארם, והגם שגפה מהם ממנהגה גדולה אדעל-פייבן ה' שלם לו, והיא דרכת כל שנתן לו ה' כמו שפרשתי למעלה:
וישעו ויהי וגו' (ל, ה) - אולי שחידוש ושמענו, כי הגם שנטעו משם וזה יגיד על ענף הפרחה, אדעל-פייבן ויהי חתת וגו'. או עליזה הדרך, הגם שראו שמלטו מידם והלכו להם, אדעל-פייבן נפלה עליהם אימתה ולא רדפו והספיקו על מליטתם:

דברי הימים

בהפטר פרשת וישלח קוראים את כל ספר עובדיה שהוא בן פרק אחד עם כ"א פסוקים, והוא הספר הקצר ביותר בתנ"ך והרביעי בתרי-עשר, ואין בו אף פתוחה ולא סתומה. חז"ל אמרו שעובדיה היה גר אדומי מצאצאי אליפז התימני רעו של איוב, ולכן לא נזכר שם אביו בנבואה. בעל הלבושים כתב, שמפני כן קוראים את ההפטר בהפטר וישלח בה מסופר על עשו הוא אדום, ובהפטר מסופר על מפתלו, וגם כדברי המדרש שדברי יעקב לעשו "עד אשר-צא אל-דברי שעירה" יתקיימו בזמן "ועלו מושעים בהר ציון לשפט את-יה עשו והיתה לה' המלוכה" שנאמר בסוף הנבואה. במסכת סנהדרין מובא, שעובדיה זה הוא "עבד-יהו אשר עלי-פיה" שהציל בימי אחאב מאה בני נביאים שברחו מפני איובל, והחביא אותם חמישים איש במערה וכלכלם לחם ומים, ובזכות זה זכה לנביאות, ודרש רבי יצחק "אמר הקב"ה, יבוא עובדיהו הדר בין שני רשעים ולא למד מעשיהם ויבא על עשו הרשע שדר בין שני צדיקים ולא למד מעשיהם". אולם אבן-עזרא כתב, שאין הוא עובדיה שבימי אחאב, שהרי שם נאמר עליו שהיה ירא את-ה', ואם היה נביא היה נקרא על-שם הנבואה "שהיא המעלה הנכבדת ביותר". בנבואת עובדיה נאמר "וגלת החל-הזה לבני ישראל אשר-פגענים עד-צרפת, וגלת ירושלם אשר כספרך", ורש"י מפרש בשם 'הפותרים': "צרפת היא המלכות שקוראים פרנצ'א בלע"ז. ספרד תרגם יונתן אספמאי". אך יש המזהים את צרפת שבמקרא המוזכרת גם בספר מלכים, כעיר סרפנד שבבלבנון השוכנת בין צור לצידון. גם ספרד נקראה לפנים חצי האי האיברי, והיום ספרד שבספר עובדיה מזוהה עם ספרד שבאשתי הקטנה. כיום במערב תורכיה, אך בעקבות הזיהוי היהודי נקבע שם המקום לדורות.

אל רבי שמואל סלנט רבה של ירושלים, הגיע פעם אחד מזקני העיר ושאלוהו בפיו: "בנים יש לי באמריקה, אשר למגנתלבי אינם הולכים בדרך התורה והמצוות, אולם בעלי ממון הם, והם שולחים אלי מפספס כדי לסעדיני בזקנותי. אלא שלבי נוקפני אם מתר לי להנות מפספס, שיתכן ובא אליהם מתוך חלול שבת". נענה רבי שמואל ואמר לו: "יודע אתה בודאי כי יעקב אבינו התייר מעשו רק מפני מצות כבוד-אב שהיתה לו, וכן מפרש רש"י שבשעה שראה יעקב את רחל נשא את קולו ונכה, מפני שהיו ידיו ריקניות לאחר שאליפו בא להורגו במצות אביו עשו, ויעקב נתן לו כל מה שבידו כי העני חשוב כמת, ונתר בחיים, ולכאורה היה על יעקב להסביר לאליפו שאין לו לשמע בקול אביו כשהוא מצוה עליו לעבר עברה חמורה כמו רציחה, אלא שיעקב לא רצה למנע את אליפו מלקים מצות כבוד-אב, מפני שרצה שתהיה לו לפחות מצוה אחת כראוי. ואף אתה צריך ללכת בעקבות יעקב אבינו, ואם בניך דבוקים עדיו במצות כבוד-אב, אל תמנע מהם לקים את המצוה הגדולה הזו ויכול אתה להשתמש בכספם כדי לזכותם במצוה".

שאלו פעם את רבי דב"ר מלעווא, בן הסבא קדישא' מרוז'ין: "מדוע מוצאים אנו בגמרא, כי הנכרים מקפידים על כבוד-אב יותר מאשר בני ישראל?" ונענו: "מפני שאמרו חז"ל, נמנו וגמרו שטוב לו לאדם שלא נברא משנברא, ואם-כן אין היהודי מפיר טובה להוריו שהביאוהו לעולם. אולם אצל הנכרי הדבר להפך, כי טוב לו שנברא משלא נברא, ולכן נוטה הוא לכבוד את-אביו..."

אב ובנו הגיעו פעם אל החזון אי"ש ושאלהו בניהם. עקב חלשתה של האם הזקוקה למנוחה ממשכת, בקש הבן שלמד בישיבה בירושלים לעבר לבני פרק בסמוך למגורי הוריו, כדי שיוכל לסע בבית ולעמד לימיו הוריו, אולם האב טען שהדבר יגרם לו בטול-תורה ועדיף לו שילמד בהתמדה בישיבה בירושלים. היה זה שבועים לפני פטירת החזון-אי"ש, ולאחר שהרהר מעט אמר החזון אי"ש לאב: "בנה צודק, מפני שגם בחור-ישיבה אינו פטור ממצות כבוד-אב, ומיד הוסיף וברך אותם שה' ישלח לאם רפואה שלמה, וכך לא יצטרך הבן לבטל את תורתו בשבילה. לזים ספר הבן, כי אביו התקשה לקבל תחלה את פסק-דינו של החזון אי"ש, ונסה להתנבח עמו שוב ושוב, אך הוא לא הסכים עמו, והבן עבר באמת ללמד ליד הוריו כדי שיוכל לשמם".

רבי שלמה יהודה מרישא בעל "לחם עני", קבל פעם הוראה מאביו כי עליו לנוח מעט מדי יום לפני תפלת המנחה, כדי להתחזק מעט מיגיעתו הגדולה בלמוד התורה טרם יעמד בתפלה לפני קונו. ומאז הוראת אביו, הקפיד על-כך כל-ימיו, כחלק ממצות כבוד-אב. פעם, כאשר נותרו לו רק דקות ספורות עד התפלה, הלך ושכב בקצה אחת רק כדי שיעלה בידו לקים את הוראת אביו.

רבי אברהם צבי הפהן, ראש ישיבת תולדות אהרן ומיקורי ירושלים, היה נוהג בחמרות והדורים רבים שקבל על-עצמו, אולם כל-ימיו נזהר שהדבר לא יהיה על חשבון אחרים. בדרך כלל השתדל להצניע את-הדבר, אך בשנת האבלות על הוריו התבלט מעט הדבר. מחד השתוקק לעלות למפסיר מדי שבת ויום-טוב כמנהג חב"ד בשנת האבלות, אולם בין שחשש שמא גבוא הדבר על חשבון מתפללים אחרים בבית-הכנסת חב"ד במאה שערים בו התפלל, שיצטרכו לותר על המפסיר או לשלם יותר ממנו בבואם לרפש את-העליה, הקדים מדי שבת והלך ל"שטייבלך" של מאה שערים, שם מתקיימים מנינים רבים החל מהגז החמה, ועלה למפסיר באחד המנינים המקדמים. לאחר מכן הגיע אל בית-הכנסת בעל התנאי למסר שעור חסידות ולאחר מכן התפלל, מבלי שהמתפללים ידעו כי כבר השפיע קום לפני שעות ארכות כדי לעלות למפסיר.

הכבוד והיקר שהעניק רבי שלמה זלמן אוירבך לחותנו רבי ליב רוחמקין וחמותו, מהיום ספר מוסר של-מש. כל-ימיו התגורר בדירה סמוכה לבית הורי אשתו, ובמשך למעלה מיובל שנים מאז נשואיו נהג בהם כבוד עצום. חותנו ישב בראש השלחן המשפחתי, ואף לאחר פטירתו סרב לשבת במקומו מפני כבוד חמותו שהאריכה ימים עד כמעט מאה שנה. רק לאחר פטירתה, והיה זה כבר פעוור האחרון לחייו, נכנע להפצרות בני משפחתו וישב בראש השלחן, וגם זאת רק בסעודות שבת וחג בלבד. וכך מתאר בנו את אורית הבית בו גדלו: "אנו בילדים, גדלנו בבית בו ראשי הבית היו סבא וסבתא. במשך עשרות שנים היו הם יושבים בראש השלחן בשבתות ובמועדים, ובעצם הנהיגו את-הבית. אבא המשיך כל השנים לשבת בצד, כאילו הוא חתן צעיר לפני חותנו בשנה הראשונה לאחר נשואיו. ואף שבאפן טבעי יש לכל-אדם דעה משלו בהנהגת הבית, בהתיחסות לילדים וכדומה, בפרט אבא שהיתה לו דעה ברורה בכל-דבר, הרי שמעולם לא שמענו ממנו שום הערה על האפן בו נהל סבא את-השלחן, וכך נהל את השלחן המשפחתי במשך שלשים וחמש שנה. בילדים שנולדו למצב הזה, חשבנו שגם הוא הסדר הטבעי וכך מתנהל כל בית בישוראל, אך רק לאחר שהתבגרנו הבנו באיזו אורח מיוחדת גדלנו. אין ספק בלבי, כי הדבר דרש מאבא פחות על-אנושיים, שהרי בשעה שהיה כבר ראש-ישיבה ותיק ואלפים המתונו למוצא פיו, מסביבו ישבו בניו ובנותיו הנשואים, חתני וכלותיו, נכדיו ונכדותיו, וכלם רצו לראות את-הנהגתו, ואילו הוא יושב מר-הצד. ועד היום אני מתפעל ומשתומם אילו פחות נפשיים וגופניים עצומים השקיע אבא בכבוד חמיו וחמותו, באפן הנעלה מבינת אנוש".

מטעם

ויירא יעקב מאד ויצר לו ויחץ (לב, ח)
התבות ויירא יעקב מטעמות בדרגת תביר, מפני שבתחלה נפל מוראו של עשו על יעקב וירד מעט מדרגת הבטחון שלו, אולם מיד התנער והתחזק בבטחונו בה' ותביר, ולכן תבת ויצר מטעמת בטעם אולא גריש, דהינו שמיד גרש את המחשבה הזו מלבו והתמלא באמונה ובטחונו בה' (דברי יחוד)

קטנתי מבל החסדים

בספרים מדיקים תבת קטנתי מטעמת בטעם רביעי, אך ברב הספרים היא בטעם אולא גריש. ויתכן למצא רמז נפלא לשני הטעמים, כי שניהם חלוקים בשתי הדעות במדרש לבנות יעקב בדברים אלו, חד אמר שיעקב סבר איני כדאי לכל החסדים והאמת, מפני שיעקב זכה להשגחה מיידת מקרום בזמן מגוריו אצל לבן וזכה לחסדים רבים, ולכן אמר איני כדאי, וחד אמר כדאי אני, שהרי עם לבן גרתי ותרתי מצות שמרתי ולכן כדאי אני. והטעם אולא גריש הוא בניעמה של שאלה, דהינו האם לא כדאי אני? אחרי אשר במקלי עברתי את-הדרך ושמתי ידאיה על-פני כי באמונה עברתי את-יקוני. והטעם רביעי הוא בניחוחא, דהינו איני כדאי וקטנתי מכל-החסדים ומכל-האמת, שהרי רק עם מקלי עברתי את-הדרך ועתה הייתי לשני מחנות, ואף שאני כדאי, מבקש אני הצילני נא מיד עשו. (ששים אלה)

מדגש

אחד ממלכי אדום המזכרים בפרשה הוא "חשם מארץ התימני", ובדברי הימים נכתב שמו מלא "חשם", ואף אליפו רע איוב כמנה התימני. רב סעדיה גאון מפרשו "ארץ אלמיו" היא תימן שנקראת בערבית "אלימניה", וכך גם היעב"ץ את שם התנא שמעון התימני שהיה מתימן כמו שפצינו כמה תנאים שהיו מחוץ-לארץ, אך רש"י והברטנורא מבארים שהיה מתמנה שבארץ ישראל וכנראה נקרו 'התימני' כמו שנאמר אצל שמשון 'תנו התימני', הרמב"ם מזכיר את שמעון התימני כתנא שזכור רק פעם אחת במשנה במסכת יבמות, והיו שכתבו ששנה בזה כי הוא מזכר גם במסכתות ידים ותענית, אולם האמת שבכתב-היד שהיה לפני הרמב"ם נכתב בשתייה התימני על-שם תבנה חרבת תמנה ורק פעם אחת התימני. בעקבות ספורי דמיונות, הפך חושם לכני גנאי לאיש טפש.

ממלח

פעם הגיע אל המלכ"ם יהודי אחד בשם יעקב, ובדו חבור שפתב נקראו בשם 'יאמר יעקב'. עין המלכ"ם בחבור וראה שהוא ריק מתכן והמחבר נבב בו דברים שליטות. מתוך רחמינותו על האיש, עלעל ביו דפי הספר שמא ימצא בו דברים שליטעם, ולשוא. "יודע אתה" פנה המלכ"ם אל 'המחבר', 'בעקר מתפעל אני מהשם המצלה שפחתת לחבורך', וכאשר הלה נהנה מדבריו, המשיך המלכ"ם ואמר: 'חרי את השם הזה אנו מוצאים בתורה בפרשת וישלח, שנאמר 'יאמר יעקב', אולם למעשה לא אמר יעקב מאומה, בשם שגם בספר הזה לא נאמר מאומה"....

"ויזרח-לו השמש וגו' והוא צלע על-ירכו" - כך המנהג אצל רבים, שבאשר זורחת להם שמש ההצלחה והם מתעשרים ורואים ברכה בעמלם, מיד הם צולעים על-ידיכם בדברים הנוגעים בין אדם למקום, פוסחים הם על שתי הסעיפים ומזלזלים בתורה ובמצוות... (כתב סופר)

ליקוטים וסיפורים נפלאים - וישלח

"וירא יעקב מאד ויצר לו" (לב, ח)

מבאר רש"י: "וירא שמא יהרג. ויצר לו, אם יהרוג הוא את אחרים". פסוק זה הסבירו המגיד מדובנא במשל: בכפר אחת היו כמה חולים, אולם לא היה בכפר רופא שיטפל בהם.

בעיר הסמוכה התגורר השר הממונה על המחוז, ובעירו דר רופא גדול. באותו הכפר התגורר אחד מקרובי השר. יום אחד הרגיש האיש מיחוש קל בראשו, מיחוש שאינו מצריך כל טיפול, אולם האיש החל גונח בקול, וביקש מהשר כי ישלח במהרה את הרופא אל הכפר, כדי שיחיש לו עזרה.

התפלאו בני ביתו - הרי כאב ראש קל לך ומדוע אתה כה גונח? שוטים - אמר האיש - וכי בגללי אני גונח? מבקש אני כי הרופא יבוא אל כפרנו, ויטפל בחולים הסובלים סבל רב... אולם, יודע אני, כי השר לא ישלח את הרופא בעבורם, משום כך מתחלה אני, אולי ישלח השר את הרופא בעבורי...

כן הוא גם הנמשל - המשיך המגיד - הקדוש ברוך הוא ראה כי לדורות הבאים לא יהיו זכויותיהם של בני ישראל כה רבות, משום כך, גלגל את המאורעות כדי שהאבות הקדושים בתפילתם יבקשו על בניהם אחריהם.

יעקב אבינו, סיים המגיד, היה יכול לנצח את עשו! אולם ביקש מאת ה': "הצילני נא מיד אחי מיד עשו" - כי אף שאני אוכל לנצחו, אולם מה יהא על בני אחרי? משום כך התפלל יעקב: אנה ה' עד סוף כל הדורות הצל את בניי! וזה מה שנאמר בתהלים (פרק כ): "יענך ה' ביום צרה ישגבך שם אלקי יעקב..."

"וירא יעקב מאד ויצר לו" (לב, ח)

ירא היה שיועיל לעשו זכות שכיבד אב ואם, והוא לא קיים כבר עשרים שנה (דעת זקנים מבעלי התוספות).

'כיבוד הורים' היא מצוה כ"כ גדולה, שיכולה היתה לגרום שיעקב הצדיק יפול ביד עשו הרשע, חלילה. וכיון ש'מידה טובה מרובה ממידת פורענות' - על אחת כמה וכמה שבכוח מצוה זו להציל את הצדיק מפני הרשע.

מעשה שאירע באחת המשפחות בישראל. יום אחד הגיע הסבא, שהיה ניצול שואה, לביקור אצל בני המשפחה. בזמן הביקור נוכח הסב במחזה שמאוד לא מצא חן בעיניו. היה זה כאשר

האמא בקשה מאחד הילדים להוריד את פח האשפה, וזה הגיב: "למה דווקא אני?". גם כאשר קראה לשני ולשלישי, נשמעו תגובות דומות. הרביעי כבר היה מתוחכם יותר, וביקש מאמו להטיל 'גורל' בין הילדים...

הסבא שהצטער לשמוע את תגובות נכדיו לנוכח בקשת אמם, קרא לכל הילדים, הפשיל לעיניהם את שרוול חולצתו, ואמר להם: "אתם רואים כאן את המספר הזה שצורב כאן על היד שלי? כולכם יודעים שזה הסימן שהייתי באושוויץ. עכשיו אני רוצה לספר לכם סיפור, ותשמעו טוב את כל הפרטים: כשהנאצים ימ"ש כבשו את הכפר שלנו, הם החליטו לא להמתין עם הסלקציה עד להגעה לאושוויץ, אלא לבצע אותה כבר בכפר. יחד איתם הגיעו גם שתי רכבות, אחת חנתה בצד ימין והשנייה בצד שמאל".

"כל היהודים תושבי הכפר הובלו אל מקום חנייתן של הרכבות, ותנועת ידו של המפקד הנאצי הורתה לכל יהודי לאיזו רכבת עליו להיכנס, הימנית או השמאלית, כשהיהודים האומללים שהופנו לכל אחת מהרכבות לא היו מודעים ליעד אליו הם מובלים. כשהגענו אמי ואבי וכל הילדים אל מול אותה נאצי, עשה הארור הזה סימן לאבי לצד ימין, ולאמי ולכל הילדים סימן לפנות שמאלה".

"זה לא הזמן לתאר את מה שעבר עלינו בהיפרדנו מאבינו היקר, את הבכיות והיללות, שעדיין מצלצלות באוזניי, במיוחד לאור העובדה שהיינו משפחה מלוכדת מאוד. כשהיינו כבר בתוך רכבת המוות, פתחה אמי את החבילה שלקחה איתה מהבית עם מעט הדברים שהיה מותר להוציא, והבחינה לפתע שהתפילין של אבא נמצאות בחבילה. בגלל המהירות והחופזה שבה נפרדנו שכח אבא לקחת את התפילין, ועתה הוא לא יוכל להניחם".

"אמא חשבה לרגע מה לעשות, ואח"כ פנתה אלי ואמרה: "כיון ששתי הרכבות עדיין עומדות במקומן, אנא ממך, רוץ אל הרכבת השנייה, מסור לאבא את התפילין וחזור אל הרכבת שלנו".

"אינני יודע כיצד היה לי אומץ לעשות זאת, כיון שהייתה בכך סכנה גדולה. החיילים הנאצים עמדו בין הרכבות, וכל מי שהסתובב שם היכוהו עד מוות. בכל זאת, החלטתי לשמוע בקול אמי.

"מודה אני לפניך"

בְּקֶר טוֹב! הַתְּעוֹרְרֶתָּ? דַּע לָךְ שְׂאֵתָהּ לֹא בִּנְאָדָם!!!
בְּאוֹר: הַנְּבָרָאִים מְחַלְקִים לַד' דְּרָגוֹת, דּוּמָם צוּמַח חַי
מְדַבֵּר, בֵּין כָּל דְּרָגָה לְדְרָגָה יֵשׁ מְמַצֵּעַ, בֵּין דּוּמָם
לְצוּמַח יֵשׁ אֶת הַפְּטָרִיּוֹת, בֵּין צוּמַח לְחַי יֵשׁ אֶת
הָאֱלֻמָּגִים, בֵּין חַי לְמְדַבֵּר יֵשׁ אֶת הַקּוֹף שֶׁהוּא נִרְאֶה
כְּאָדָם אֲךָ הוּא בְּעַל חַי.

הַחֲדוּשׁ הוּא שְׂיֵשׁ גַּם מְמַצֵּעַ בֵּין ה' מְדַבֵּר' לְבֵין אִישׁ
הַיִּשְׂרָאֵלִי, וְהַמְמַצֵּעַ הוּא יִשְׁמַעְאֵל, שֶׁהוּא פְּרָא אָדָם,
הוּא דּוּמָה לְאָדָם, הוּא מְמַשׁ נִרְאֶה קוֹפֵי אָדָם, אָבָל
הוּא לֹא אָדָם, הוּא 'פְּרָא אָדָם'.

כֶּף נִרְאֶה כָּל בְּקֶר אֲצֵל כָּל אָדָם יְהוּדִי, אֶתָּה עֲדִין
מְמַצֵּעַ, לֹא גוֹי וְלֹא יְהוּדִי, עַד שֶׁתִּתְחַבֵּר לְנִקְדָּה שֶׁל
אֲמַת וְאֲמוּנָה - אַז תִּכְתֵּר כְּאָדָם הַשְּׁלָם. עַד אַז אֶתָּה
מְמַצֵּעַ.

(א נְקוּדָה ל'ה - סְפִינְקָא)

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים וסיפורים נפלאים - וישלח

שלא בא לעולם קונה (יבמות צג), ויעקב אבינו טען ש"קים לי" כרבי מאיר, אבל כעת שאם יהרוג את עשו, ממילא לא יצא ממנו רבי מאיר, וממילא תיבטל המכירה.

ואילו בכלי יקר מפרש שיעקב ידע שעשו אמר "יקרבו ימי אבי למות ואהרגה את יעקב אחי", וכיוון שראה יעקב שעשו בא להרגו, חשש שאולי כבר נסתלק יצחק, וזה הכוונה "וירא יעקב" מעצם זה שעשו רוצה להרגו, "ויצר לו" שמא מת אביו יצחק. (פנינים)

"ויאבק איש עמו" (לב, כה)

פעם אחת דיבר רבי ישראל מאיר הכהן, בעל ה"חפץ חיים", באסיפה חשובה על אודות התחזקות בלימוד התורה. מדוע שאל ה"חפץ חיים" – נאבק שרו של עשו עם יעקב אבינו? מדוע חיכה כל כך הרבה זמן, הרי היה יכול להיאבק עם אברהם או עם יצחק?

אלא - תירץ ה"חפץ חיים" - אברהם אבינו מסמל את ה"חסד", יצחק אבינו מסמל את ה"עבודה", ואילו יעקב מסמל את ה"תורה"...

שרו של עשו - סיים ה"חפץ חיים" - יכול היה לסבול את החסד, יכול היה לסבול את העבודה, אבל בשום אופן אינו יכול לסבול את התורה! שכן התורה הקדושה היא יסוד קיומו של עם ישראל, משום כך, בכל עת מכריז הוא מלחמה על התורה ולומדיה! עלינו להירתם כולנו יחד למלחמה בו, ולנצחו!

"ויאבק עמו" (לב, כה) איש

ופירשו רבותינו ז"ל זה שרו של עשו (רש"י)

מסופר שהרב הקדוש רבי יחזקאל מקוזמיר זיע"א קרא לאיש ממקורביו קודם חג הפסח לצאת בשליחות לאסוף מעות עבור דבר מצוה.

בא אותו שליח לאדם שהיה מפורסם כגביר להתרימו לעניין החשוב, ופגשו בעת אפית מצות.

מכיוון שהיה עסוק באותה השעה במלאכת האפייה, לא התפנה ולא התייחס לשליח בדבר הצדקה.

כשחזר המקורב לרבי עם מעות הצדקה שגבה, שאלו הרבי האם היה גם אצל אותו גביר, השיבו המקורב שאכן הגיע אליו אולם לא השיגו בזמן טוב, מאחר שהיה טרוד באפית המצות, ולא אסתייע מלתא שיקבל ממנו נדבה.

בהגיע חג השבועות, כאשר בא אותו הנגיד לרבי, פנה ואמר לו הרבי: אצל יעקב אבינו כתוב

בחסדי שמים מרובים, בניסי ניסים, רצתי לעבר הרכבת השנייה, עם התפילין הקדושות בידיי, בסמוך לעמלקים הרשעים וכלביהם האימתניים, וכאילו הייתי בלתי נראה.

בס"ד הצלחתי לעלות לרכבת הימנית שהייתה דחוסה ביהודים רבים, והתחלתי לחפש את אבי. לקח לי קצת זמן עד שמצאתי אותו, ומה שקרה באותם רגעים קבע את גורל חייו.

"ברגע שמסרתי לו את התפילין ועמדתי לחזור אל הרכבת שבה היו אמי ויתר הילדים, לפתע נסגרו דלתות הרכבת... הרכבת החלה לזוז ממקומה בעוד אני עומד בה לצד אבי, ואילו אמי ואחי נמצאים ברכבת השנייה שגם היא פתחה בנסיעה... ומה קרה לבסוף? - התברר שכל מי שהופנה לרכבת הימנית - נשלח לעבודה, והרכבת השמאלית הכילה את המובלים למוות! מהרכבת של אמי, אחי ואחיותיי, שבה הייתי בתחילה, לא נותר אף אחד בחיים. ואילו אני, שהזרזתי לשמוע בקול אמי, ועברתי לרכבת השנייה, ניצלתי."

הסבא פנה לנכדיו, ואמר להם: "עכשיו תחשבו מה היה קורה אילו הייתי אומר לאמי: 'אמא, למה

דווקא אני?... אולי תשלחי את התפילין לאבא עם ילד

אחר?...'; הרי ברור שאם הייתי אומר כך, לא היינו

כאן היום... רק מפני ששמעתי לבקשתה של

אמי ועשיתי את רצונה באופן מידי, חל עלי

השפע הטוב של המצווה, והתקיים בי: 'למען ייטב

לך והארכת ימים' - כך גם אתם נכדי החביבים, אל

תסרבו אף פעם לאמא ולדבריה; אם היא מבקשת להוריד את הפח

או כל בקשה אחרת, אל תתווכחו ותטענו 'למה

אני?', אלא תשיבו מיד 'הנני!'

(ופריו מתוק)

"ויקח מאבני המקום וישם מראשתי" (פרשת ויצא)
פירש"י ש'עשן' לראשו כ'מין מרוב מפני החיות רעות. הקשה הרה"ק ר' ברוך מ'מעזיבוזי' ז"ע למה היה צריך שמירת הראש יותר מן כל הגוף.

ופירש כי הצדיקים הם בטוחים שלא יזיק להם שום ברירה בכל האברים, לפי שהם כלם קדושים ולא פגמו ח"ו בשום אבר.

אמנם הראש שבו המחשבה, אפלו הצדיקים יראים, לפי שהמחשבה רצוא ושוב, כהרף עין, ומי יודע במחשבה פתאומית פרגע שעובר עליה, לכה עשה שמירה לראשו ולא לכל גופו.

(שיחות קדש - ספינקא)

"וירא יעקב מאד ויצר לו" (לב, ח)

יש להבין ממה פחד יעקב, ומהי הכפילות "וירא" ויצר"י? וברש"י – וירא שמא יהרג ויצר שמא יהרוג את אחרים.

ה"מלבי"ם" פירש וכן הוא ב"אהבת יונתן", שכשהרגיש יעקב שיש לו מורא בליבו, מיד "ויצר לו" על כך שהוא מתירא, ודאג על שאינו שלם במידת הבטחון.

הרבה מהמפרשים תרצו ש"אחרים" היינו רבי מאיר, שיצא מבני בניו של עשו, וחשש יעקב שמא יהרוג הוא את "אחרים" שאם

יהרוג את עשו לא יולד רבי מאיר. ב"אמרי שפר" מבאר לפי הנ"ל,

שהרי יעקב קנה את הבכורה מעשו, והיה זה קנין על "דבר

שלא בא לעולם", שהרי עדיין לא היה עבודה בבית המקדש, ורבי

מאיר הוא ס"ל שקנין שבדבר

לע"נ האשה החשובה
מרת מרים יוכבד ב"ר צבי
ליבוביץ ע"ה - כ"א מר חשון תשפ"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים - וישלח

עיניהם רק לראות בדברים הקדושים. באברהם נאמר (כב ד) 'וישא אברהם את עיניו וירא את המקום וכו', והיינו שראה שם שכניה. ועוד 'וישא עיניו וירא והנה שלושה אנשים' (יח, ב) להכניסם לביתו, וכדומה הרבה. ובעשו נאמר וירא את הנשים, ולזה לא השיב לו יעקב על הנשים, על ששאל עליהם שלא כהוגן. (שובע שמחות)

"וכי יש לי כל" (לג, יא)

ידוע ומפורסם שבעל החזון איש הלך עם אותה מגבעת מיום חתונתו ועד ליומו האחרון ומעולם לא הסכים שיקנו לו מגבעת חדשה (וכך גם לא החליף חליפה ומשקפיים).

פעם השאיר החזון איש בחדרו את המגבעת ויצא לזמן-מה. אחד ממקורביו ניצל את המצב והחליף לחזון איש את ה'סרט' בכובע לסרט חדש.

כשחזר החזון איש לחדר, הסתכל על הכובע ואמר: "משהו קרה לכובע, זה לא מה שהיה". מיד הבין שהחליפו לו את הסרט וביקש שיחזירו את הסרט הישן.

אמרו לו שיותר יקר להחזיר את הקודם מאשר להשאיר את החדש, נתרצה והסכים. לעיני המבקרים בביתו של החזון איש נתגלתה דלות ממש שגבלה בעניות מרודה. בחדרו עמדה מיטת ברזל ועליה מזון שבעצם הוא לא היה אלא שק גדוש תבן. שולחן עץ קטן שעליו נערמו כמה ספרים. לצידו כמה כסאות שצבען דהה וכן שרפרף.

אחד ממכריו של החזון איש שמו ר' שמעון טפלר (שנשא את קרובת אשתו) היה "רפד" במקצועו. יום אחד הביא לביתו של החזון איש מזון מעשה ידיו עשוי צמר גפן.

ויהי אך יצא החזון איש מחדרו, מיהר הלה והחליף את "שק התבן" המעון, במזון החדש.

כשכנס החזון איש לחדר וראה את המזון ואת עושהו, חייך לעומתו ואמר: "מזון מעולה. מעשה ידיו להתפאר. בעל מקצוע מעולה אתה".

נשכב החזון איש על המזון מתון הנאה מופגנת. לא עברו אלא רגעים ספורים והוא קם.

'ויאבק איש עמו' ופירש רש"י זה שרו של עשו, ואילו אצל יוסף הצדיק כתוב 'וימצאהו איש והנה תועה בשדה' ושם אומר רש"י, 'איש' זה המלאך גבריאל. מנין לרש"י לפרש ש'איש' הנאמר כאן זה שרו של עשו ו'איש' הנאמר שם זה המלאך גבריאל?

רק הענין הוא, שיעקב טרח קשה להעביר את כל אשר לו לצד ב' של הנהר ושכח פכים קטנים, וכאשר בקש מהאיש לעזור לו השיב שהגיע זמנו לומר שירה ואין לו זמן לסייע לו אחר שטרוד הוא כבר במצוה אחרת.

מכאן הבין רש"י שהיה זה שרו של עשו, כי כשצריכים לעשות טובה ליהודי אין שום תירוץ שצריכים להתפלל.

אולם אצל יוסף הצדיק כתוב 'הנה תעה בשדה' ו'האיש' ריחם עליו ושאלו "מה תבקש" על מנת לעזור לו, מכאן מוכח שהיה זה המלאך גבריאל.

(חמדה גנוזה)

"ויאמר שלחני כי עלה השחר" (לב, כז)

שהגיע זמנו לומר שירה (רש"י)

בספה"ק עבודת ישראל הביא לבאר, שידוע שהשטן בעצמותו אינו רוצה שישמעו לקולו ושיחטאו, אלא שתפקידו הוא לפתות את האדם, כדי שיתגבר האדם ויקבל שכרו על זה, ואם מפתה אדם לעבור עבירה, תקוותו שהאדם לא ישמע אליו, ואם האדם נכשל, הרי זה מצער.

והנה כאן יעקב אבינו שהיה בעל כח גדול, ובכל זאת לא השתמש בזה לשום תאוות, וכעת שנלחם עמו בפנים בפנים, והתגבר על היצר, הרי שהמלאך שמח

שמחה גדולה למאוד, שיעקב אבינו עמד בצדקתו ונצחו, וממילא הגיע זמנו לומר שירה על שיעקב אבינו נצחו.

(פנינים)

"וישא את עיניו וירא את הנשים ואת הילדים ויאמר מי אלה לך ויאמר הילדים אשר חנן אלקים את עבדך" (לג, ה)

ולא השיב יעקב על הנשים, משום דפוק חזי הצדיקים נושאים את

"כי לא אעזבך" (פְּרַשְׁת וַיֵּצֵא)
הַבּוֹרָא בְּעַצְמוֹ מִתְגַּלֶּה לְיַעֲקֹב אֲבִינוֹ וּמְבַטֵּיחַ לוֹ, עַל הַר הַמּוֹרִיָּה: "כִּי לֹא אֶעְזָבְךָ!" יַעֲקֹב אֲבִינוֹ, אֵל תְּדַאֵג, מִרְגַּע זֶה וְאֵילָךְ אִינִי עוֹזֵב אוֹתְךָ לְרַגַע, אֲנִי אֲדַאֵג לְכָל מַחְסוֹרְךָ!
לְכַאֲוָרָה, מִרְגַּע זֶה וְאֵילָךְ אֲמוֹרִים חֲזִיוֹ שֶׁל יַעֲקֹב אֲבִינוֹ לְהַסְתִּיר בְּאִפְּן מְשָׁלֵם, לֹא? כֶּסֶף, בְּרִיאוֹת, שְׂדוּכִים, יְלָדִים, נַחַת, סְפוּק...
מָה קָרָה בְּפַעַל? מֵאוֹתוֹ רָגַע לֹא הָיָה לוֹ לְיַעֲקֹב אֲבִינוֹ אֲפֹלוֹ רָגַע אַחַד שֶׁל נַחַת!
לָכֵן הָאֲרָמִי וְהַשְּׂנִיִּים הַסּוֹעֲרוֹת בְּבֵיתוֹ. רְדִיפוֹת שֶׁל עֶשָׂו אַחִיו. מַעֲשֵׂה דִינָה וּשְׂכָם. יוֹסֵף הַצְּדִיק נֶעְלָם. שְׁנוֹת רָעַב וְגָלוּת, כָּל הַצְּרוֹת בְּעוֹלָם גַּם יַחַד.
שׂוֹאֵל הַחֶתֶם סוֹפֵר: זֶה נִקְרָא 'כִּי לֹא אֶעְזָבְךָ'? אֵיפֹה הַשְּׂמִירָה הָעֲלִיוֹנָה שֶׁהַבְּטָחָה לוֹ?

לעי"נ האשה החשובה מרת
צפורה פייגא ע"ה ב"ר משה אליעזר
שיחי' יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים - וישלח

אבל מכל מקום כיוון שהיה שם יעקב אבינו מקור התורה ומקור האמת, למה לא שאלו את עצתו, והראיה שאחר המעשה כעס עליהם ואמר להם 'עכרתם אותי להבאישני' (לד ל), וגם אמר עליהם 'ארוור אפם כי עז' (מט ז), ולמה לא שאלו אותו מקודם. ענה בעל הדברי יואל מסאטמר, טעם נכון בדבר שלא היו יכולין לשאול אותו, על פי מה דאיתא במדרש והובא ברש"י שהיו בטוחים בכוחו של אותו זקן.

והנה הכלל הוא אצל צדיקים שהם יראים תמיד שמא יגרום החטא, וכמו שנאמר 'וירא יעקב מאד' (לב ח), דאף על פי שהיתה לו הבטחה מהשם יתברך, אף על פי כן מגודל ענותנותו היה ירא עוד שמא יגרום החטא.

על כן לא היו יכולין לשאל בעצתו של יעקב אביהם אם יעשו מעשה, כי הוא מגודל ענותנותו בוודאי שלא יסכים עמהם לסמוך על זכותו, אבל בניו שידעו מגודל צדקת אביהם הזקן, ידעו שיכולין לסמוך על זכותו, על כן באו על העיר 'בטח' - בטוחים בכוחו של אותו זקן מבלי לשאול את פיו מקודם.

"והטהרו והחליפו שמלותיכם" (לה, ב)

במשך מספר שנים, גידל מן ר' שלמה זלמן אוירבך זצ"ל יתומה בתוך ביתו, כשהוא ומשפחתו משקיעים בה רבות בכל התחומים.

כאשר הגיעה לפירקה, לקח עבודה לחתן בחור השוקד באהלה של תורה, כאשר רבי שלמה זלמן היה העומד מצד הכלה ודואג לכל צרכיה. לאחר החופה בה סידר רבי שלמה זלמן את הקדושין, נגשו החתן והכלה לחדר היחוד, מחוץ לדלת המתינו שני העדים כדת וכהלכה. לפתע הגיע רבי שלמה זלמן ונעמד אף הוא

אומר החתם סופר: אָכֵן, 'כִּי לֹא אֶעֱזָבְךָ' זֶה בְּדִיּוּק זֶה!
הֲרֵגְעִים הִלְלוּ שֶׁל הַמַּלְחָמוֹת, הֲרֵגְעִים בָּהֶם יַעֲקֹב עוֹמֵד
חֶסֶר אוֹנִים מוֹל גְּזֵרוֹת קְשׁוֹת, מוֹל בְּלִבּוֹלִים, מוֹל
סְעָרוֹת מְאִימוֹת כְּאֵלֶּה - אֵלֶּה הֲרֵגְעִים הַחֲזָקִים בְּיוֹתֵר
שֶׁל חֲבוּר מְחַלֵּט לְבוּרָא!

אֵיךְ, אֵיךְ בְּעוֹלָם כָּלוּ 'כִּי לֹא אֶעֱזָבְךָ' יוֹתֵר מִזֶּה!
כְּאִשְׁרֵי הַקֵּב"ה מְדַבֵּר אֶתְךָ יְשִׁירוֹת, מְתַיַּחֵס אֶלֶיךָ,
שׁוֹלַח לְךָ אֵיטוֹתָיִם, וּמְאֹתֵת לְךָ לֵלֵא הֲרָף, הוּא בְּעֵצָם
צוֹעֵד אֶתְךָ יָד בְּיָד בְּכָל צַעַד וְשַׁעַל, וְלֹא עוֹזֵב אוֹתְךָ אֶפְלוּ
לְרַגְע.

(נְקֻדוֹת שֶׁל אוֹר - סְפִינְקָא)

לצדם סמוך לדלת.

הכל בטוחים היו כי הוא חפץ לברכם לרגל יום שמחתם. העדים שחשו שלא בנוח בעמידתו של גדול הדור לצדם, בקשו להגשת לשלחן הסעודה עם כל המכובדים הממתינים לו, אך הוא לא נענה לבקשה והמתין לרגע בו יצאו החתן והכלה מחדרם. כאשר נפתחה הדלת והעדים פנו לשוב לאולם, נכנס רבי שלמה זלמן לחדר והחל זועק בכאב עצור לעבר הכלה שכה רבות טרח למענה ושמח בשמחתה, "זוהי הפעם האחרונה שאני רואה בגד כזה עליך".

דברי התוכחה אודות הבגד שלא היה בצניעות הנדרשת בערו בקרבנו, הוא חש כי אינו מסוגל להמתין מלומר את אשר על לבו ולו עד לסיום השמחה והרקודים.

(על שושנים)

התיישב על שולי המיטה. שוב הפליג במעלת המזון ואמר: "נהנתי דיי מן המזון מעשה ידיו. יישר כח. כעת כל אחד יקח את שלו"... וחזר החזו"א לשכב על "שק הקש" כשגמרא קטנה מונחת פתוחה לפניו.

(הלמות עמלים - ח"א)

"וכי יש לי כל" (לג, יא)

הנהגתו של הצדיק רבי אריה לוי זצ"ל היתה כה בצימצום בלא שום מתרות עד שפעם לאחר שחתם 'תנאים' לאחד מילדיו, נבהלו המחותרים לראות את גודל פשטות אורח חיי המשפחה בצפיפות וצמצום וביטלו את השידוך! מאז היה מקפיד לברר בשידוכי בניו ובנותיו, האם הצד השני מודע ומעריך דרך זו של הסתפקות במועט.

הריהוט בביתו של רבי אריה היה דל ולא הסכים להחליפו בחדש. אפילו תנור חימום שנקנה עבורו לחמם את הבית בקור הירושלמי המקפיא, נמסר לאחת השכנות ש"בוודאי זקוקה לזה".

מספר נינו: שמעתי מאדם שהתלוה לרבי אריה בדרכו, שכאשר עברו ליד דוכן "פיס" אמר רבי אריה: "אנשים קונים כרטיס פיס אבל אני לא מוכן לקבל על אף

שמציעים לי". שאל אותו בן לווייתו: מה פירוש "מציעים"?

השיב רבי אריה: "יש אנשים שרוצים לשתף אותי בכרטיס, בתור "סגולה" שהם יקנו, וכשהכרטיס יעלה בגורל, ישתפו אותי בזכיה.

ומקיים שמחמת כך, הכרטיס שיקנו יעלה בגורל". שאלו בן לווייתו: "מדוע אם כן הרב מתנגד? הרי לא נדרשת שום הוצאה כספית, רק רווח יכול לצאת מכך?"

השיב לו רבי אריה: "אני כבר זקן ואינני צריך בשביל עצמי יש לי די

והותר. אלא מה, אם יהיה לי כסף אוכל לתת לצאצאי. הלא אם הקב"ה רוצה שיהיה להם, הוא לא צריך לתת לי כדי שאני אתן להם. הוא יכול לתת להם ישירות, והוא יודע כיצד".

(דרך אבות)

"ויקחו שני בני יעקב שמעון ולוי אחי דינה איש חרבו ויבאו על העיר בטח ויהרגו כל זכר" (לד, כה)

הנה המפרשים חתרו למצוא טעם נכון על פי הלכה איך שהותר להם לשמעון ולוי להרוג את כל אנשי עיר שכם.

טעמים רבים נכתבו בזה, גם הרמב"ם והאור החיים הק' האריכו בזה.

אבל עדיין צריך ביאור, כי לו יהא שלא היה נגד ההלכה,

גליון 496
שנה י"א תשפ"ב

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

מפני היראה אמנע מלהורות תורת ה'?
פעם אחת הורה ריש לקיש, נשיא שחטא מלקין אותו. כאשר יצאו עבדי הנשיא לאסור את ריש לקיש על פגיעתו בכבוד הנשיאות, ברח ריש לקיש לעיר מגדל, למחר כשנתוועד ר' יהודה נשיאה עם רבי יוחנן בבית המדרש, ביקש הנשיא מרבי יוחנן לומר דברי תורה, התחיל רבי יוחנן מטפח ביד אחת אמר לו הנשיא וכי ביד אחת מטפחין? אמר לו רבי יוחנן וכי אני לבדי בלי ריש לקיש, אוכל לדרוש? באותה שעה הבטיחו הנשיא לצאת בכבודו ובעצמו לקראת ריש לקיש, כשבא אליו הנשיא קיבל ריש לקיש את פניו ברוב כבוד ואמר לו: דומה אתה לבוראך, שכאשר בא הקדוש ברוך הוא להוציא את ישראל ממצרים, לא שלח לא שליח ולא מלאך, אלא בא בכבודו ובעצמו. לשאלת הנשיא מה ראה על ככה להורות את ההוראה המשפילה כל כך את כבוד הנשיאות. השיב, מה אתם סבורים, שמפני היראה אמנע מלהורות תורת ה'?

(ירושלמי סנהדרין פ"ב ה"א)

פרשת השבוע

אחר הסעודה בעת שהרבי נכנס לחדרו, עמד על יד הדלת, וחזר לעצמו כמה פעמים מאמר רשב"י הנ"ל, הלכה בידוע וכו' אלא שנכמרו רחמיו וכו'. למחרת כשהבחור הנ"ל הלך להיבחן, כשנכנס לחדר הבחינה, מצא את הרופא הרשע הנ"ל יושב על כסאו בגאווה ועזות, מעשן וקורא עיתון, ובכעס עמד לקראת הבחור. והבחור פרץ בבכי חזק, עד כדי כך שלא היה יכול להוציא מלה מפיו, ובקושי גדול עלה בידי הרופא להשתיקו, עד שסיפר לו על מצבו העגום עם אבותיו. ולשמע זה אחז בו הרופא והוליכו החוצה, ודחפו מן המדרגות של הבית ואמר, בלע"ז, מה יש לעשות עם היהודים שאינם יכולים לעשות עבודת המלך. ומיד רץ הבחור לביהמ"ד של ה"דברי חיים" לבשר את הבשורה הטובה. אז הבינו כוונת הדיבורים על מאמר רשב"י הנ"ל שנכמרו רחמיו.

וירץ עשו לקראתו וכו' וישקחו אמר רשב"י הלכה בידוע שעשו שונא ליעקב, אלא שנכמרו רחמיו באותה שעה, ונשקו בכל לבו.
מסופר: פעם בסעודת ליל הושענא רבא אצל הרה"ק ה"דברי חיים" מצאנו זיע"א, נכנסה אשה בקול מר בוכה, שבנה היחידי המפרנס אבותיו לעת זקנותם, נמצא בסכנה שיתגייס לחיל הקיסר, ולמחרת תהיה בחינתו, והרופא הצבאי ידוע לרשע גדול ושונא ישראל. והיא מבקשת ברכה והבטחה מהצדיק שבנה ישתחרר. והרבי השיב, שעתה אין הזמן מוכשר לענייני הפרט, רק לענייני הכלל. והיא באחת, ובמר לבה לא רצתה לצאת, והצדיק חזר על דיבורו כמה פעמים. ובנו הרה"ק מקשאנוב זיע"א שישב על יד אביו הקדוש, השיב לה ברכתו בכדי להרגיע אותה.

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים: 5:16 ת"א: 5:18 ר"ת: 5:51

פרשת וישלח

זמני כניסת השבת
ירושלים: 4:02 ת"א: 4:17

המגיד הקדוש הניח משקפיים על עיניו, ולאחר רגע אמר, לפני ימים אחדים היה בנך חולה מאוד, וחייו עמדו בסכנה, אולם אל דאגה, ברוך ה' נחלץ בנך ממחלתו, והוא עתה בריא לגמרי. הבטתי במגיד בתדהמה, לרגע לא פקפקתי בנכונות דבריו, ובליבי הודיתי להשי"ת על החלמת בני. כשתחזור לסלוצק, הוסיף המגיד ואמר, תהיה עד למגיפה קשה המשתוללת שם, ופוגעת בילדים רבים רח"ל, תמצא את בני העיר נבוכים ומבולבלים, חוקרים ומחפשים אחר הסיבה הרוחנית למגיפה.

המגיד הקדוש הביט קדימה בעיניו הקדושות כצופה למרחוק והמשיך, למחרת שובך תשתתף בשמחה של מצווה, וגם שם יעסקו הכול בעניין המגיפה הנוראה והמסוכנת. באיזה שהוא שלב יפילו את החשד על איש פלוני, והכול יאשימו אותו בהתפרצות המגיפה, אולם דע לך, כי אדם זה כלל אינו נושא באחריות למגיפה, וכשיקום אחד המסובים וירצה להכותו, התייצב על רגליך, אחוז בידו וגער בו, כי הוא הוא החוטא האמיתי שהמיט אסון על כל עירו.

למחרת בבוקר המשכתי בדרכי, נתון תחת הרושם העז שעשו עליי הפגישה הלא מתוכננת עם המגיד הקדוש, והדברים שאמר לי בלילה. שבתי לסלוצק אפוף תהיות ומחשבות. עם הגיעי לעירי נודע לי מיד כי אכן מגיפה מסוכנה ביותר משתוללת בעיר ופוגעת בילדים הרכים. נכנסתי לביתי, שם גם נודע לי, כי בני הקטן אכן נדבק במגיפה וחייו היו בסכנה של ממש, אלא שבשלב מסוים באופן שאיש לא ידע להסבירו, החלים לגמרי ממחלתו. על בשורה טובה זו הודיתי להשי"ת בהתרגשות. באותה שעה ידעתי בביטחה, כי גם יתר דברי המגיד עומדים להתקיים. בהמשך היום הודיעו לי על ברית מילה שתתקיים למחרת, לבנו של אחד מנכבדי סלוצק, באתי לסעודת הברית, ומטבע הדברים הכול עסקו בנושא המגיפה שהטרידה את שלוות כל בני העיר,

יהודי בשם ר' אליהו שהיה מוקני סלוצק ומנכבדיה, קם לפתע ממקומו ואמר, סבור אני כי איש חוטא אשר נכשל בעוון חמור ונורא מתהלך בקרבינו, ובעטיו באה עלינו כל הרעה הזאת, כל היושבים סביב הנהנו בהסכמה. פתאום עבר רחש בקהל, 'מוטל', 'מוטל', הוא החוטא. מוטל הוא אדם פשוט שאינו מרבה להיראות בין הבריות, גם בבית הכנסת כמעט שאינו מראה את פניו. חזור בתשובה והסר מעלינו את המגיפה הארורה, קרא לעברו לפתע אחד המסובים. קולות נוספים בקהל חחרו והחזיקו אחריו, מוטל ישב דומם חיור כסיד.

כיצד עצר המגיד הקדוש את המגיפה

סיפור זה התרחש בעת הפציע שחר החסידות, סוחרים מכל רחבי אירופה נהרו מדי שנה אל היריד השנתי הגדול בקניגסברג, וביניהם קבוצת סוחרים מערי ליטא. באחת הפעמים בה ישבו הסוחרים לשיחת מרעים, עלה נושא החסידות ודרכה על לשונם של הסוחרים שהתקבצו ליריד, ממיינסק, מקובנה, מפינסק ומסלוצק. החלו הסוחרים מדברים סרה בחסידות ובמנהיגיה, לעומתם, הסוחר שהגיע מסלוצק, שתק ולא התערב בשיחה.

לפתע הזכיר אחד מהחבורה את שמו של המגיד הקדוש ממעזריטש זיע"א (יומא דהילולא י"ט כסלו), ונימת ביטול ליוותה את דבריו. עד כאן. הודרו הסוחר מסלוצק להסותו, על המגיד ממעזריטש אסור לפצות פה. בדבריו אלה עורר עליו הסוחר את פליאת חבריו, הגם אתה נתפסת בעדת החסידים? שאלוהו בנימת תוכחה. הסוחר מסלוצק שתק, תר אחר מילותיו, הקשיבו ואספר לכם מעשה שאירע זה לא מכבר בעירונו, ואתם תשפטו בעצמכם, אמר כעבור רגע לחבריו, והחל לספר:

לפני כמה חודשים יצאתי לרגל עסקי למסע ארוך. לילה אחד טעיתי בדרכי וסטייתי ממסלול נסיעתי המתוכנן, הגעתי לעיירה יהודית שאת שמה לא ידעתי, חיפשתי בית לעבור בו את הלילה, ניגשתי לבית הראשון שבקע ממנו אור, הקשתי על הדלת והוזמנתי פנימה. רק אז נודע לי כי הגעתי למעזריטש, ולא זו בלבד, אלא שמבין כל הבתים במעזריטש, נקלעתי דווקא לביתו של בכיר תלמידי הבעש"ט הקדוש זיע"א, הלוא הוא המגיד בכבודו ובעצמו. הוגשה לי ארוחה מזינה, ואני סעדתי את ליבי. לפתע יצא המגיד מחדרו וניגש אלי. די במראהו בלבד, כדי להטיל חרדת קודש על סביבתו. הוא נתן בי מבט חודר והושיט לי יד, "שלום עליכם ר' יהודי" אמר. "עליכם השלום" השבתי בהיסוס.

המגיד שאל אותי לשמי ולמקום מגורי, ועניתי לו. ואז אמר, אין דבר בעולם שהוא לא בהשגחה פרטית, אם התגלגלת לכאן, אין זה לחינם, שמא יש דבר כלשהו בעירכם הדורש תיקון? שאל. שתקתי, למעשה, עזבתי את עירי כמה שבועות קודם לכן, ולא ידעתי אל נכון מה מתרחש בה באותו הזמן. מסיבה זו אף לא ידעתי על המגיפה הקשה שפרצה בסלוצק, רק כמה ימים קודם, מגיפה שפגעה בעיקר בילדים הקטנים.

משל ונמשל

כי יעמוד לימין אביון

יהודי אחד כנהפך עליו הגלגל ירד לא עלינו מכל נכסיו התאונן לפני בעל הרה"ק החפץ חיים זיע"א על קשי גורלו כי נטל עליו לחיות הוא ואנשי ביתו בעוני ובדחקות. ביקש החפץ חיים לנחמו וסיפר לו משל זה: באחת הערים היו שני עשירים אחד היה בעל חמישים אלף רובל ואילו השני היה רק בעל עשרים אלף, באו והלשינו עליהם לפני המלכות שזייפו שטרות כסף וחבשו את שניהם בבית האסורים, ושם ישבו זמן רב עד לבירור דינם, אין צריך לומר שבמשך זמן זה נתרששו שניהם ונתמעט הונם, לראובן בעל חמישים האלף לא נשתיירו אלא עשרים אלף ולשמעון נשתיירו אלפיים בלבד, שכן בני משפחותיהם פיזרו ממון רב בהשתדלויותיהם לזכותם בדין. משהגיעה שעת המשפט לקחו השנים והעמידו לעצמם סניגורין ידועי שם שיטענו טענותיהם בפני השופטים, ברם שמעון הנ"ל בעל האלפיים מודע ומכיר היה לאחד השרים, ונתרצה אותו שר להיות לו גם הוא טוען לזכות בבית הדין. יום אחד בהיותם שניהם בבית הסוהר, פתח שמעון בעל האלפיים ואמר לראובן בעל עשרים האלף, יודע אני שמצבך טוב פי עשרה ממצבי אני, לך נשתיירו עוד עשרים אלף רובל, וכשתצא לחופשי תוכל להתחיל עסקך מחדש, ברם אני שנשתייר לי סכום מועט מה אוכל לעשות? אומר לו ראובן טעות היא זו בידך, מצבך טוב יותר, אמנם כסף מועט נשאר לך, ברם כנגד זה יש לך שר גדול וחשוב שיטען לזכותך, ובוודאי יעלה בידו להוציא כאור משפטך ולהתירך מבית האסורים. ואילו אני, מה בצע בעשרים אלף הרובלים שיש לי בשעה שתקווחי לזכות בדין קלושה היא ביותר, שכן הסניגור שלי פחות הוא במעלה הרבה משלך, והשופטים לא ישעו לדבריו, ואף ההוכחות שבידי לזכות אינן חזקות ביותר, ואם יחייבוני חס וחלילה בדין, תרד ממילא כל שארית הוני לטמיון, ואילו אתה כשתצא לחופשי, יהיו לך לפחות אלפיים אלה שנשתיירו לך.

ובכן הבה נתאר לעצמנו המשיך החפץ חיים ואמר לאותו עני, שיש ליהודי דין תורה והרמב"ם נתרצה להיות לו טוען בבית הדין, הלא יהיה אותו יהודי רואה עצמו בר מזל, וכי קלה זו בעיניכם שיהא הרמב"ם טוען בדין? ברם אף על פי כן לא יוכל להיות סמוך ובטוח שיוכה במשפט, שהרי אפשר שלא ימצא לו כלל צד זכות, וכן יהיה אפילו יעמיד לו טוען גדול שבגדולים, אמורא או תנא, או אפילו נביא, שכן יודעים אנו כי אפילו משה רבינו בכבודו ובעצמו, לא תמיד עלה בידו ללמד זכות על ישראל, אבל אם השי"ת בכבודו ובעצמו כביכול, יטען לזכותו של אדם, כלום יש ספק כלשהו שיוכה אותו אדם בדין, והלא מקרא מלא הוא (תהילים ק"ט) "כי יעמוד לימין אביון להושיע משופטי נפשו", אם הקב"ה בכבודו ובעצמו עומד לימין עני, וטוען לזכותו כדי להצילו מידי שופטיו, כלום יש דבר גדול מזה? עתה בוא והגע בעצמך ערכו של מה גדול יותר, ממונם של עשירים או זכות זו של עניים שהוא יתברך עומד לימין.

והנה קם ממקומו שמעון מעשירי העיר, וניגש אל מוטל, הוא הניף יד באוויר במטרה להנחית על לחיו סטירה הגונה, בראותי כיצד כל דבריו של המגיד ממעזריטש מתאמתים מול עיניי, אזרתי עוז ותפסתי בכוח בזרועו של שמעון הגביר, שקרן ורשע, הרעמתי עליו בקולי, הודה על האמת כי אתה הוא החוטא הגדול, התוודה על מעשיך במקום להטיל רפש באדם אחר.

דממה מתוחה השתררה במקום, שמעון הגביר הביט בי מוכה הלם, החזרתי לו מבט קשה ולא הסרתי עיניי מעיניו, עד אשר נשבר וצנח על כיסא סמוך, חלפו עוד כמה רגעים של ציפייה ודריכות, לפתע פרץ שמעון בבכי, הוא החל להתוודות כי אמנם נכשל בעוונות חמורים ביותר. לבסוף ביקש את מחילת הכלל, והתחייב קבל עם ועדה לשוב בו מדרכו הרעה.

בבת אחת שב הצבע לפניו החיזור של מוטל האומלל, ובתוך כך הופנו כל המבטים אלי, רוח הקודש? השתאו הכול, אמנם כן, עניתי, אך לא שלי היא רוח הקודש, אלא של המגיד הקדוש ממעזריטש. מיד סיפרתי להם כיצד התגלגלתי בבלי דעת לביתו של המגיד, וכיצד כל אשר אמר לי באותו לילה, קם והיה.

הנוכחים היו אחוזי השתוממות, חיש מהר נפוץ דבר המעשה בכל סלוצק, ומאו נזהרים בעירנו מלפגוע בכבודו של המגיד הקדוש ממעזריטש, כמובן שלאחר מה שקרה, נעצרה המגיפה לרווחתם של כולם. סיים הסוחר מסלוצק את סיפורו.

חבריו הסוחרים הקיפו אותו בשתיקה, נתונים עדיין תחת רושם סיפורו המופלא, נו מדוע אתם שותקים? סנט בהם חברים הסלוצקאי, הגם אתם נתפסתם?

זכותו תגן עלינו ועל כל ישראל, אבי"ר

צ'ין אדם לחברו

אוהב שלום ורודף שלום

כותב הרה"ק רבי חיים פלאג'י זיע"א בספר 'רפואה וחיים' וזה לשונו: כי אני הגבר ראתה עיני מיום שעמדתי על דעתי, כי כל איש ואשה, משפחה ומשפחה, מדינה ומדינה, עיר ועיר, שהיו ביניהן מחלוקת, לא יצאו נקיים הב' כיתות, ולקו בין בגופן ובין בממונם. ומי שיש בו דעת יעמיק בזה מאד, ולעולם יוותר משלו, בין בגופו ובין בממונו, ויצא הפסדו בשכרו, שיהיה לו שכר טוב בעולם הזה ובעולם הבא, מסיבת כי היה אוהב שלום ורודף שלום

אל תמנע מבנך מצות כיבוד אב

מעשה באיש זקן שבא אצל הרה"ק רבי שמואל סלנט זיע"א ואמר לו, יש לי בן יחיד בחו"ל, ועתה קיבלתי ממנו סכום כסף הגון שיש בו כדי לסעוד אותי במצבי הקשה לעת זקנתי, אולם יודע אני לדאבון הלב שבני זה אינו שומר שבת, ולכן לבי נוקפני וחושש אני ליהנות מכסף זה, שבודאי בא לידי באיסור, ובדעתי לשגרו אליו בחזרה. התבונן רבי שמואל בפני האיש הנבוך והשיב לו, מובא במדרש, שיעקב אבינו בא ללכן בידיים ריקניות, לפי שרדף אליפו בן עשיו במצוות אביו אחרי יעקב להרגו, והשיגו, ולפי שגדל אליפו בחיקו של יצחק, נמנע מלפגוע ביעקב. אך שאל אליפו את יעקב מה אעשה עם ציווי של אבא? ויעקב אמר לו, טול כל מה שבידי, ועני חשוב כמת. נשאלת השאלה, המשיך רבי שמואל, מדוע לא ניסה יעקב

לטעון באוני אליפו, כי אסור לו לקיים מצות אביו, כיון שהיא נוגדת צו עליון של הקב"ה שאסור להרוג אדם, אלא כיון ששמע יעקב שמצוות כיבוד אב כה יקרה לאליפו, אמר בלבו, מוטב שאתן לו כל מה שבידי. ולא אמנע ממנו לקיים מצוה יחידה זו, שהוא דבר שקיים בכל נפשו ומאודו. ואף אתה, סיים רבי שמואל, נהג בדרך שהלך בה יעקב אבינו, בנך דבק עדיין במצות כיבוד אב, אל נא תמנע ממנו לקיים כראוי מצוה גדולה זו, הנך יכול להשתמש בכסף ששלח לך הבן ללא כל חשש ופקפוק.

מצוה בו יותר מבשלוחו

מסופר: כמו ביתם של רבים מצדיקי וגדולי ישראל בכל הדורות, גם ביתו של הרה"ק רבי יעקב יצחק ה"חווה" מלובלין זיע"א היה פתוח לכל עובר ושב, הוא השתדל בעצמו לשמש את אורחיו, ואפילו את הפשוטים שבהם. מעשה בעני שבא אל הרבי, והלך הצדיק בעצמו, ושימש אותו והביא לו סעודה לאכול, אחרי שאכל ושתה, הוציא הרבי את הכלים הריקים מחדרו למטבח, תמה העני: ילמדנו רבינו מה שהרבי בעצמו טרח בהכנסת אורחים, אני מבין כדי לקיים מצוה בו יותר מבשלוחו, אבל למה טרח בעצמו להוציא הכלים? זאת לא אבין, והרי יש לו משמשים בביתו. השיב ה"חווה" הקדוש: הרי הוצאת כף ומחתה מקודש הקודשים ביום הכיפורים היתה אף היא עבודה מכובדת לכהן גדול.

תילולא דצדקיא

שבת קודש ט"ז כסלו

הרה"ק רבי מנחם מאמשינוב ב"ר יעקב דוד (תרע"ח)
הרה"ק רבי שאול ידידיה אלעזר ב"ר ישראל ממודוניץ
(אמרי שאול - תש"ח)
יום ראשון י"ז כסלו
הגה"ק רבי יוסף יואל הורביץ הסבא מנובהרדוק (תר"פ)
יום שני י"ח כסלו
רבינו אברהם בן משה (בן הרמב"ם - ד"א תתק"ז)
הרה"ק רבי ברוך ממעובבו ב"ר יחיאל מיכל
(תקע"ב)
יום שלישי י"ט כסלו
הרה"ק רבי דוב בער ב"ר אברהם (המגיד ממעוריטש
(תקל"ג)
יום רביעי כ" כסלו
הרה"ק רבי משולם פייביש ב"ר דוב בעריש מקרעמניץ
(משנת חכמים - תקל"ה)
הרה"ק רבי בנימין זאב וואלף הלוי ב"ר שמואל
מבאלטא (תקפ"ו)
הרה"ק רבי דוב בעריש מאושפיצין ב"ר משה (תלמיד
החווה - תקצ"ח)
הרה"ק רבי ברוך מויוניץ ב"ר מנחם מענדל (אמרי ברוך
- תרנ"ג)
יום חמישי כ"א כסלו
שמעון בן יעקב משבטי קה (ב"א - שי"ד)
הרה"ק רבי נפתלי ב"ר יחזקאל שרגא משינאווא
(איילה שוחה - תרכ"ד)
כ"ב כסלו
רבי אליעזר אשכנזי ב"ר אליהו (מעשי ה-שמ"ו)
הרה"ק רבי פינחס מאוסטראה בן הייבי
ר' יעקב יוסף (תקס"ו)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

עצונה הלכות

מאת הרה"ג נחמיה הכהן רבינוביץ שליט"א
מח"ס "בני אור" ו"פרקים ימים הרעים" על המצוות.

המפסיק ממשנתו (ח')

עד כמה חייבים להיזהר אותם המבקשים דבר מה בבית המדרש, אפילו דבר קטן ביותר, כגון עט לכתוב, או לפרוט מטבע וכדומה, שיוזרו להתבונן תחילה מי ברגע זה אינו לומד, ואליו לפנות, ולא לפנות למי שמודמן לפנייהם אף שלומד, ואם כולם לומדים, עדיף שיפנה למי שלומד לבדו, ולא יפנה לשנים הלומדים בחברותא, כי מוטב שיבטל אחד ולא שנים. וצריך להתבונן אם מותר לו על פי דין להפסיק האדם הלומד לצורך מבוקשו, וגם לא ניתן לדיחוי לאחר זמן. (ספר בנין עולם, פרק ב', אות ו')

לכות החתן ר' אהרן לינדנפלד הי"ד
בורא עולם בקנין השלם זה הבנין
בנין עדי עד וקשר של קיימא
דורות ישרים ומבורכים שמחה ונחת

קרית קרעטשניף רחובות
טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות "דודי קאר"
הסוכן החרדי שלך להשכרת ומכירת
רכב בכל הארץ ומכל החברות
052-7655-222

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

איש לרעהו

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812-02 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

שבת קודש טז כסלו תשפב: הדלקת נרות: ירושלים: 4:02 תל-אביב: 4:17 חיפה: 4:06 מוצאי שבת: ירושלים: 5:16 תל-אביב: 5:18 חיפה: 5:16 ר"ת: 5:54

פרשת וישלח

הרחק מחבר רע

במקום שצריך "הבדלה" אין מיזוג!

הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל אמר פעם: בין של כוס הקידוש אפשר למזוג מים לתוך הכוס, אבל בכוס של הבדלה אין למזוג. אין לערב משקה אחר פרט ליין. ללמדינו: כי במקום שצריך הבדלה אין מיזוג!!!

לפני עשרות בשנים, בתקופה הסוערת של המחלוקת עם תנועת המזרחי שחברה לחילונים, ואשר גרם לפילוג ביהדות החרדית עקב יסוד "הרבנות הראשית", נכנס הנגיד מר סלוצקי מאוסטרליה לביתו של רבי יוסף חיים. הוא ניסה את כוחו בתיוד, בטענו שזה נראה משונה מאוד בעיני העולם שדוקא היהדות החרדית מפולגת.

רבי יוסף חיים זוננפלד שהתייחס בהבנה לתמימותו וכנותו של מר סלוצקי, רצה לרמוז לו כי בנסיבות הקיימות, כאשר החוגים החילוניים נעצו עמוק את ציפורניהם בגוף היהדות הדתית, אין מקום לתייוד ולהתחברות, והבהיר לו את הדבר באמצעות רמז בפרק ל"ד שבתהילים, שם נאמר:

"לדוד בשנותו את טעמו לפני אבימלך". הפסוקים בפרק זה מסודרים לפי סדר א'-ב', ומכל סדר הא"ב חסר האות "ואו". מדוע קופחה האות ו' במזמור הזה?

התשובה: מכיון שאות ו' היא אות החיבור, והואיל והפרק עוסק בשינוי טעם - "לדוד בשנותו את טעמו", בא ללמדינו, שבמקום שיש "שינוי" אין חיבור!

עפ"י חכמת חיים

ללחום נגד הדעות הפסולות...

כאשר הגיעה לאזני הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל שמועה מרחוק כי בקהילת ה'חלאבים' "שערי ציון" בברוקלין, עומדים למנות כמחנך, אדם בעל דעות פסולות, יצא ללחום מלחמת חרמה במגמה זו, כדי להדוף את הסכנה הרוחנית מפירצה זו.

כתב הרב צדקה וחתם בדם לבו ב"גילוי דעת" נדיר בחומרתו שפורסם ע"י ראשי הישיבות הספרדיות בארץ ישראל בו נאמר בין השאר:

"אנו גוזרים בגזירת התורה שאסור ללמוד תורה מפיו ומפי כתביו, ולא לסייע בידו להיות מחנך ומדריך, דבר שמעמיד בסכנת חורבן את הדת והאמונה הצרופה בקהילה, ואחריתה מי ישורנו, מלבד ההשלכות על שארית הפליטה של קהילות הקודש די בכל אתר ואתר..."

וזאת ליהודה

להרחיק הבנים והתלמידים מחברים רעים העלולים להשפיע עליהם לרעה! נלמד מהפסוק: "הצילני נא מיד אחי מיד עשיו" (פרק לב-יב)

מבאר הגאון רבי יוסף דב הלוי סולובייצ'ק זצ"ל (בספרו בית הלוי) כי יעקב אבינו התיירא משני הדברים: גם מפני שפיכות דמים - אם ילחם נגדו, וגם מפני התקרבות יתירה של עשו - אם יכרות עמו ברית שלום. ומכיון ש"גדול המחטיאו יותר מן ההורגו" ביקש קודם כל: "הצילני נא מיד אחי" - מפני אחוותו של זה. ורק אחר כך "מיד עשיו". שכן הפחד שצריך להיות מ'עשיו' הוא בראש ובראשונה כאשר הוא "אחי" - כשיש עמו קשרי ידידות ואחווה, וככל שיותר נרחק מאחווותו של עשו ונקיים "ואבדיל אתכם מן העמים להיות ליי", כן תקטן הסכנה ממנו...

התורה האריכה לפרט את הדרכת יעקב לעבדיו כפי שנאמר: "כי יפגשך עשיו אחי ושאלך לאמר למי אתה ואנה תלך ולמי אלה לפניך. ואמרת לעבדך ליעקב מנחה היא שלוחה לאדוני לעשיו. ויצו גם את השני לאמר כדבר הזה תדברו אל עשיו במוצאכם אותו".

ותמוה: מה רוצה התורה ללמדנו בריבוי השאלות "למי אתה ואנה תלך..." ולשם מה הוצרכה לפרט שאומר כן גם לשני וגם לשלישי?!

אלא ביאר החפץ חיים (בספרו חומת הדת פ"ט) בהקדם מה שלכאורה צריך להבין: הרי האבות הקדושים קיימו את כל התורה, וא"כ יפלא על יעקב כיצד שלח דורון עם עבדיו, והרי חז"ל אומרים: המוכר עבדו לעכו"ם קונסין אותו עד עשרה בדמיו מפני שהפקיעו מהמצוות, נמצא שאם ישארו העבדים אצל עשיו ישארו נכרים כמותו?!

אלא התרוץ הוא שיעקב אכן התבונן שעשיו בערמוניותו ישאל את השאלה, האם הדורון ששלח לו, כולל גם את העבדים או לא. אשר על כן הודריך יעקב את עבדיו: "והיה כי יפגשך עשיו אחי ושאלך למי אתה..." היינו שישאל למי שייך אתה עצמך האם לדורון או לא?

ועל זה צריך העבד לענות לעשיו: "ואמרת - לעבדך ליעקב", כי רק הדורון עצמו שלוחה לאדוני לעשיו, אבל אני העבד, צריך לשוב ליעקב. והודיעה לנו התורה שכן ציוה יעקב גם לשני וגם לשלישי וכן לכל ההולכים אחרי העדרים ש"כדבר הזה תדברו אל עשיו". והיינו שכולם, ללא יוצא מן הכלל, צריכים לשוב ליעקב ולא להשאר עם עשיו.

מעתה נלמד בעצמנו: אם כך היה זהיר יעקב לשמור את עבדיו שישובו אליו ולא יושפעו חלילה מעשיו, על אחת כמה וכמה היה זהיר בכך על בניו, שבטי י-ה, לצוות אותם לדרך ה' ולהרחיקם מהשפעת עשיו ואנשיו (וכפי שנאמר בהמשך "אתנהלה לאיטי לרגל המלאכה ולרגל הילדים...")

לשמוח בחלקו שחננו הבורא ולא להתאזות ליותר מהנצרך לו!

נלמד מהפסוק: "כי חנני אלוקים וכי יש לי כל" (פרק לג-יא)

ומפרש הכלי יקר: כי דרך הצדיקים אפילו שיש מעט בידם, מסתפקים בו ושומחים בחלקם, ונראה כאילו יש להם כל, אבל עשו אמר "יש לי רב", כי הרשעים אעפ"י שיש להם כל כסף וזהב שבעולם, מכל מקום נראה להם שעדיין הם חסרים. ואמנם, יש להם רב אבל לא כל צרכם, כי "יש בידו מנה רוצה מאתיים"...

בתחילת פרשתנו יעקב שולח לעשיו לאמר: "וייהי לי שור וחמור" וגו' (לב-ו). ונשאלת השאלה: הרי כבר קבעו לנו חז"ל שאין "וייהי" אלא לשון צער, וא"כ תמוה, איזה צער יש לו ליעקב במה שחננו ה' בבהמות וצאן לרוב, שמביע זאת בלשון "וייהי"?

ונראה לבאר, בדרך צחות, עפ"י המסופר (במד"ר שה"ש פ"ח) על רבי יוחנן שטייל עם תלמידו מטבריה לציפורי, והראה לו אחוזות ושדות שהיו שלו ומכרו כדי לעסוק בתורה. בכה התלמיד על אובדן רכושו של רבי יוחנן. הסביר לו רבי יוחנן: מכרתי דבר שניתן בששה ימים [ששת ימי המעשה] וקניתי דבר שניתן בארבעים ימים [היא התורה הקדושה].

רואים מכאן עד כמה גדולה היתה אהבת התורה של רבי יוחנן, עליו קרא אותו דור את הפסוק בשה"ש: "אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה" - שאהב רבי יוחנן את התורה - "בוז יבוזו לו".

אך צריך להבין, אם רבי יוחנן מכר כל רכושו משום שהעדיף את עסק התורה על פני כל עסק אחר, מדוע לא יכל לשכור אנשי מקצוע שיטפלו בשדותיו והוא ימשיך לעסוק בתורה באין מפריע? אלא הרגיש רבי יוחנן שאם הוא רוצה להשתלם בתורה ולעלות במעלותיה, להגדיל תורה ולהאדירה, מוכרח לנתק עצמו לגמרי מכל ענייני הממון והפרנסה, שמחשבתו לא תהיה טרודה כלל בענייני העוה"ז, ולשם כך אין מנוס אלא להתפטר לגמרי מכל שדותיו.

וזו באמת היתה בקשתו של יעקב אבינו שביקש רק "לחם לאכול ובגד ללבוש" וכמו שכתב החוה"ל (וכן בכלי יקר) שזו בקשת הצדיקים מאת ה' לתת להם רק ההכרחי למחייתם כדי שליבם יהיה פנוי לגמרי לעסק התורה ועבודת ה'.

ואולם למעשה, כידוע, יצא יעקב מבית לבן, כשהוא עשיר גדול כלשון הפסוק "ויפרוץ האיש מאד מאד ויהי לו צאן רבות ושפחות ועבדים וגמלים וחמורים", ועל כך התאונן יעקב בצער, "וייהי לי וכו' אין "וייהי" אלא לשון צער על הנסיון הקשה של העושר.

וכמו שמסופר על **החפץ חיים** שהתענה פעם תענית חלום וסיפר לבני ביתו כי חלם שנעשה עשיר. ועל כן התענה. תמהו אנשי ביתו: "כלום על חלום כזה צריך לצום?"

והשיב להם: ממה נפשך עלי לצום, שהרי אמרו חז"ל: "אין חלום בלי דברים בטלים". ואם "הדבר בטל" בחלום הוא מה שחלמתי שאהיה עשיר, בהכרח שהרהרתי בלבי שאני חומד להיות עשיר, ושהחלומות הולכים אחר הרהור הלב) ואין זה נאה להרהר כך. ואם לא הרהרתי ברצון להיות עשיר, אלא שכך נגזרה הגזירה שישאל מאיר יהיה עשיר... א"כ בוודאי שעלי לצום לנוכח גזירה נוראה זו"... (וראה מסגרת על ר"א וסרמן זצ"ל ורא"י זלזניק זצ"ל).

על הפסוק בפר' בחוקותי "ואכלתם לחמכם לשובע" (ויקרא כה-ה) פירש רש"י: "אוכל קמעה והוא מתברך במעיו". ותמה הגאון **רבי משה פיינשטיין זצ"ל** (בשו"ת אגרות משה ח"ו יו"ד סי' עא) איזה צורך יש בברכה זו? הרי בפסוקים הקודמים נאמר שהקב"ה יתן ברכה מרובה שהארץ תתן יבולה והעץ פרוי וישיג דיש את בציר... ואם יהיה להם כזה שפע רב של אוכל, מה צריך עוד לברכה "אוכל קמעה ומתברך"!!

וביאר רבי משה, שאף שיש ברכה מרובה ושפע רב של אוכל, בכ"ז האדם השלם יודע לצמצם תאוותיו להנאת הגוף רק למה שיש לו צורך בו, והוא יודע ששפע הברכה שנתן השי"ת אינו בשביל שיוכל להיות זולל וסובא, אלא כדי שישגי בקלות מה שצריך לבריאות הגוף ולימי העונג והשמחה כשבתות וימים טובים ושמחה של מצוה.

לפיכך נתן הקב"ה גם ברכה זו [של אוכל קמעה ומתברך במעיו] שלא יצטרך האדם השלם לעסוק הרבה באכילתו ושתייתו, אלא שגם בקימעה שיאכל, יתברך שיהיה שבע וטוב לו.

"שפר עליך חלקך יותר מאחרים..."

מעשה בתלמידו של הגאון **רבי אלחנן וסרמן זצ"ל** שהתארס וקיבל נדוניה בסכום גדול ונגנבו המעות ממנו. אמר לו רבי אלחנן: "היה שמח בחלקך! בידוע שכספי הנדוניה אין הברכה שורה בהם, אלא יש מי שאינו זוכה וכסף הנדוניה מושך אותו למסחר שנים אחדות, ובנתיים מסיח את תלמודו מלבו. אח"כ גם מפסיד כספו נמצא קרח מכאן ומכאן. לא תורה ולא סחורה".

"לעומתו, יש מי שמפסיד כספו במהרה, בעוד שסיפק בידו לשוב לתורה. ויש שזוכה עוד יותר: שתיכף ומיד לאחר כניסתו לחופה יורדים מעותיו לטמיון, ואינו מספיק אפילו לצאת מעט מעולמה של תורה.

הפטיר רבי אלחנן: "צא וחשוב מה מאוד שפר עליך חלקך, והצלחת הרבה יותר מאחרים, כי הרי הפסדת את כספי הנדוניה עוד לפני החתונה..."

אור אלחנן

"אני חייב להם תודה..."

סכום עתק ירש הגאון **רבי אברהם יעקב זלזניק זצ"ל** (ראש ישיבת עץ חיים) מסבו, אבי אמו, שהיה בו כדי לרכוש בנין גדול בירושלים. בשל היותו יתום (אמו הצדקנית נפטרה בהיותו בן שנתיים), ניתן הסכום לאפוטרופסים שהפקידו אותו בבנק בתוכנית חסכון סגורה למשך שנים רבות.

כאשר השיא רבי אברהם יעקב את בתו, ביקש לברר מה עלה בגורל הכסף, והתברר לו שכמעט כל הכסף ירד לטמיון, ונותר ממנו סכום אפסי.

שאלוהו בני המשפחה: האם אינך מקפיד על אותם אפוטרופסים שהניחו את כספך על קרן הצבי?"

השיב להם רבי אברהם יעקב: "להקפיד? הרי אני חייב להם תודה על כך! הרי אם היה לי בנין להשכרה, זה היה מוציא אותי מהלימוד והייתי טרוד בזה רבות, ובוודאי שלא הייתי מספיק ללמוד כראוי. ואילו כעת, זיכני הקב"ה לשבת וללמוד במנוחת הנפש כל השנים, ואני שמח על כך ביותר!"

הלמות עמלים

רק "לחם לאכול"...

מעשה בתלמיד ישיבה שסעד לבו בפת שחרית. הוא מרח חמאה על הפרוסה, והוסיף למרוח באותה סכין גם ריבה. כשסיים ארוחתו עלה ספק בלבו, האם ניקה את הסכין היטב מהחמאה, קודם שמרח בה את הריבה או שמא לא, והריבה שנתרה נעשתה חלבית.

הוא ניגש להגרי"ש אלישיב זצ"ל ושאל אותו מה דינה של הריבה, בסיטואציה כזו, האם היא חלבית או לא? נדהם הרב אלישיב לשמע השאלה. הוא הביט בפליאה על פני הבחור ושאלו בתמהון:

לשם מה צריך למרוח על הלחם גם חמאה וגם ריבה? אם הנך רוצה למרוח חמאה בבקשה, ואם אתה רוצה למרוח ריבה, גם זה טוב. אבל גם וגם, אתמהא.

והיתה בשאלה זו תוכחה נוקבת לאותו בחור בן תורה, היאך יתכן להיות שקוע כל כך בתאוות הגשמיות, בעוד חז"ל מפליגים ללמדינו עד כמה יש להסתפק בהכרחי כדי להשיג את קנייני התורה.

הלמות עמלים - ח"ב

לנהוג בסבלנות ובנחת עם הזולת ולא בכעס ובהקפדה! נלמד מהפסוק: "והחריש יעקב עד בואם" (פרק לד-ה)

וכתב הרלב"ג ללמוד מכאן, שראוי לאדם להתאזר בסבלנות ולא ימהר לכעוס על מה שעשו נגדו, אלא להמתין בישוב הדעת, כמו שמצינו אצל יעקב שהחריש עד בואם של בניו מן השדה, כדי שיתיעצו יחדיו מה לעשות.

הגה"צ רבי אליהו לופיאן זצ"ל היה אומר (מובא בספרו **לב אליהו** - ח"ב): הבה נתבונן, שמעון ולוי עלה בלבם פעם אחת בכל ימי חייהם משהו מן הכעס על שטימאו דינה אחותם, והיה ראוי לכעוס על כך, אלא מפני שמהירו להראות כעסם ולא התאזרו בסבלנות ליטול עצה מאביהם, נענשו נוראות לדורות עולם שהוכיחם אביהם: "אחלקם ביעקב ואפיצם בישראל". ולא עוד אלא שחקוק עליהם בתורה הקדושה: "ארור אפם כי עז ואברתם כי קשתה" ומה נענה אנחנו שמתמלאים בחרון וכעס על כל דבר!

רגיל היה הגאון **רבי יהודה צדקה זצ"ל** לפרש את הכתוב (ויקרא ב-יא) "כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו ממנו אשה לה" בביאור מקורי משלו וכך אמר:

ה"ש"אור רומז על פנים זעופות, פנים חמוצות. ה"דבש" על מתיקות ועריבות. ובכן, כל מי ששאפתו להיות אדם השלם, חייב לדעת אימתי לאחוז במדה זו של "ש"אור" ולהזעיף פנים, דהיינו כשנתקל בעוברי עבירה וכיוצא בזה, ואימתי להראות פנים שוחקות ומתק שפתיים, דהיינו כשעושים רצונו ית"ש, אבל מי שהוא בבחינת "כל שאור" - כולו חמיצות, שמזעיף פנים אף לשומרי תורה ומצוות, או שהוא בבחינת "כל דבש", כולו מתיקות לכולם, גם לעוזבי התורה ח"ו עליו הכתוב אומר "לא תקטירו ממנו אשה לה".

ומה הרפואה לכעס? כותב **רבינו תם** (**בספר הישר פ"ו**): "רפואת הכעס היא שנדע מה הם הכוחות אשר יעוררו הכעס ונהפוך אותם. ונאמר, כי סיבת הכעס תהיה ממיעוט ישוב הדעת, ומסכלות הכועס, ומחסרון חברת החכמים והמשכילים אשר יורוהו לכבוש כעסו, ומרוב התחברותו אל הכסילים והרשעים. ומפני אשר לא יכיר כמה מדה מגונה יש בכעס, ולא יכיר כמה מדות טובות יש בסבל ואורך אף, כי כל המאריך אפו, לעולם לא יתחרט, רק כל מעשיו שובה ונחת, ככתוב: (משלי טז-לב) "טוב ארך אפים מגיבור, ומושל ברוחו מלוכד עיר".

הבלגה עם "מסילת ישרים"...

סיפר רבי אברהם אלבוים שליט"א: "יום אחד, כאשר יצא הגאון **רבי משה שמואל שפירא זצ"ל** (ראש ישיבת באר יעקב) מהיכל הישיבה, ניגש אליו תלמיד וסיפר לו על עוול עצום שעשה אדם אחד כלפי ראש הישיבה בפרט וכלפי הישיבה בכלל. אני ששמעתי את הסיפור הזדעזעתי, ואולם רבי משה שמואל נותר שליו ורגוע, כאילו אין הדברים נוגעים אליו. הוא המשיך לפסוע בשתיקה לכיוון ביתו כאילו לא אירע מאומה.

המשיך אותו תלמיד וסיפר לראש הישיבה בסערת נפש, כי האדם הוא נמצא עכשיו בישיבה על מנת להמשיך במעשיו הנלוזים! כאשר שמע זאת רבי משה שמואל, נעצר, וביקש מהתלמיד שירוץ ויביא לו מהיכל הישיבה ספר 'מסילת ישרים'.

כאשר הגיש התלמיד את הספר לידי ראש הישיבה, פתח אותו באחד הפרקים המדברים בגנות הכעס והחל קורא ומשנן לעצמו בנעימה וברטט מספר פעמים. לאחר מכן סגר את הספר ושוב לא הגיב יותר על הסיפור... **הלמות עמלים**

עצה מן הזקנים

פתרון החלום אחר הפה...

סיפר הגאון רבי חיים קרייזווירט זצ"ל: פעם ניהל הגאון **רבי חיים סולובייצ'יק זצ"ל** דין תורה, ובחוף עמדה אשה וצווחה ומיררה בבכי ולא היתה מוכנה לעזוב את ביתו של רבי חיים לפני שתשיח לפניו את צערה. בני הבית היו נבוכים. רבי חיים ישב עם בית דינו והיה עסוק בשמיעת בעלי הדין, ופה עומדת אשה אומללה ושבורת לב שא"א לדחותה ומתעקשת לפגוש את המרא דאתרא מיד.

שמע רבי חיים את הקולות וביקש לעמוד על המתרחש, הוא הכניס את האשה והתעניין מה בפייה. היא סיפרה לו, שהיום עומדת היא להכניס את בתה לחופה, אך ליבה נוקפה, כי בלילה חלמה שנגזר על בתה ל"ע לחלות במחלת השיגעון חלילה, והיא מעדיפה עקב כך לבטל את השידוך...

שמע רבי חיים את צרתה ולחש לה דבר-מה. או-אז היא עזבה מיד את הבית רגועה ושמחה, ובתה נכנסה לחופה בזמן המיועד.

שאלו אחר כך את רבי חיים מה פשר הלחש ואיך היא נרגעה, סיפר רבי חיים בחיך שהרי כל החלומות הולכין אחר הפה לפיכך אמרתי לה שפתרון החלום הוא כי בתה תעלה, בע"ה, מעלה מעלה על במתי ההצלחה ותיהפך תוך זמן קצר לאשה עשירה מאד, ומכיוון שרוב הגבירים סובלים משיגעון זה או אחר, לכן היא חלמה את מה שחלמה.

מים חיים

הנוטל עצה מהזקנים אינו נכשל...

בימי מלחמת תש"ח, לאחר שהערבים כבשו כבר את העיר העתיקה ויהודים נלקחו בשבי. נאלצו גם **הגרי"ז סולובייצ'יק זצ"ל** ובני משפחתו לנוד מדירה לדירה מפני האויב המתקרב.

והנה צילצל אחד מבכירי השילטון בארץ וביקש בדחיפות להוועץ עם הגרי"ז: כיון שאזל הנשק, לפיכך החליטו לוותר על ירושלים ולבקש שלום מאת הערבים, האם נכון הדבר לעשותו?

השיב להם הגרי"ז: "מה תאמרו להם, שאתם רוצים שלום. אזי הם יבינו ממכם שאתם חלשים, ומה יעשו אז? הם יבוא ח"ו וישחטו ביהודים רח"ל. לפיכך אל תאמרו להם כלום ולא יודע ממכם מאומה.

שמעו אנשי השלטון לעצתו של הגרי"ז, ובדיוק באותו יום פסקו הערבים ולא נלחמו כלל, וגם מצד היהודים לא נחלמו שהרי לא היה להם נשק... רק למחרת הגיע לפתע מטען כביר של נשק סובייטי שנשלח מצ'כוסלובקיה... **תורת חיים**

ליטול עצה מזקני הדור - חכמי התורה קודם כל פעולה חשובה וגורלית!

נלמד מהפסוק: ויקחו שני בני יעקב" (לד-כח)

וכתב רש"י (מהמד"ר): "בניו היו ואעפ"כ נהגו עצמן שמעון ולוי כשאר אנשים שאינם בניו. שלא נטלו עצה ממנו". עכ"ל. ומסתבר שהיה עליהם ליטול עצה מיעקב לא רק מחמת שהוא אביהם, אלא גם מצד היותו זקן שקנה חכמה, כדברי חז"ל (במד"ר שמות-ג): לעולם זקנים מעמידין את ישראל. אימתי ישראל עומדין? כשיש להם זקנים שכל מי שנוטל עצה מן הזקנים אינו נכשל". ואמרו חז"ל (קידושין לב): אין זקן אלא מי שקנה חכמה.

במכתב מעניין שכתב הגאון **רבי משה פיינשטיין זצ"ל** כתשובה לאדם ת"ח "קנאי" שהחזיק עצמו לידען גדול, והרשה לעצמו לתקוף ולחלוק על הכרעות הלכתיות שפירסם רבי משה, השיב לו רבי משה בדברים נוקבים ומאלפים מהם ניתן ללמוד מהיכן כוחה של דעת תורה טהורה, וכך כתב (באגרות משה אה"ע ח"ב סימן יא):

"**הנה** קיבלתי מכתבו הארוך מאוד המלא דברי תוכחה על כל גדותיו... אבל האמת שאין בדברים שכתבתי ושהוריתי שום דבר שיגרום ח"ו איזה חילול בטהרת וקדושת ישראל, אלא תורת אמת מדברי רבותינו הראשונים, והערעור של כת"ר על זה, בא מהשקפות שבאים מידיעת דעות חיצוניות שמבלי שמים משפיעים אף על גדולים בחכמה להבין מצות השי"ת בתורה"ק לפי אותן הדעות הנכזבות אשר מזה מתהפך ח"ו האסור למותר והמותר לאסור ומגלה פנים בתורה שלא כהלכה הוא... ואני ב"ה שאיני לא מהם ולא מהמונם, וכל השקפתי היא רק מידיעת התורה בלי שום תערובות מידיעות חיצוניות וסברות בדויות מהלב כלום..." עכ"ל.

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

חיוג-חוזר

הידיד קרא את זה, הוסיף בשולי-הדף את המשפט "הכל בסדר, אתה יכול לשלוח" והעביר את זה בחזרה אלי דרך הפקס.

אלי! אלי!!

* * *

כדי להבין את ההתרחשות, נחזור לאחור:

כמה דקות לפני שהידיד שלח לי את התשובה בפקס, שלחו מהפקס שלו מכתב לאיזה שדכן. ידידי לא היה מודע לכך, וכאשר ביקש לשלוח אלי פקס לחץ על חיוג-חוזר.

וכך הגיע הפקס - שהיה מיועד אלי - לאותו שדכן.

ומה עדיין לא סיפרנו? שאותו שדכן הוא אחיו של התלמיד-חכם שבגינו התעוררה השאלה שרציתי לשאול!...

* * *

השדכן קיבל את הפקס, קרא אותו והבין שהפקס לא ממוען אליו אישית אלא נשלח לפקס שלו רק כדי שיעביר אותו לאחיו... תיכף העביר אליו את המכתב, והתלמיד-חכם קורא בו כיצד בן-עירו מכנה אותו 'הקרוב ללבי', מכבד אותו עד בלי די, ורק מתלבט האם הוא מחויב להתערב.

וכך, בעצם, הסתיים העניין - עוד לפני שהוא התחיל!

* * *

מסיים שולח הסיפור: הבורא-עולם ידע עד כמה אני לא רוצה להתערב כלל וכלל, אך גם עד כמה מאידך גיסא אינני רוצה שאותו ת"ח יחשוב חלילה שאני... אז הוא סיבב עבורי "טעות-אנוש" שהפקס שלי ייפול הישר לידיים שלו "במקרה".

כאשר עמד הידיד שלי על הטעות, מיהר לשלוח לשדכן פקס בנוסח "הפקס הקודם שנשלח אליך היה בטעות" - אך זה כבר היה מאוחר. הידיד התקשר והודיע לי שהקב"ה כבר סידר את העניין, ואין צורך לשגר את הפקס לגדול-בישראל!...

זיכני השי"ת ובמשך כל השנים הייתי טוב עם שני הצדדים. כיום, בחלוף שנים, כמעט וכבר אין טינה בין הצדדים!...

השנים שחלפו מאז התרחשות הסיפור, רק חידדו אצלי את המָסָר שלו - וכעת אני מבקש לשתף אתכם בו.

במקום מְגוּרֵי התגוררו שתי קבוצות מאחינו בני ישראל, וביניהם - איך נאמר זאת בלשון עדינה - ביניהם שְׂרָה 'אי-התאמה'.

איך זה התחיל? כבר לימדונו חכמינו, שתחילתה של מחלוקת היא בבחינת "פוטר מיס". מישהו עושה חור דקיק בסכר, ואם החור לא ייסתם לאלתר המים יתפרצו ואחריתו עדי אובד!...

המחלוקת אכן הלכה והתעצמה, ואני השתדלתי לנהוג כפי שלימדוני רבותי שלא להתערב כלל. כביכול, "אני לא מקומי"... ואכן ברוך השם לא ידעתי אז - וגם אין לי מושג עד עצם היום הזה - מכל פרטי המחלוקת.

* * *

בשלב מסוים פנה אלי יהודי - שאני בדרך כלל סומך עליו ומקבל את דעתו - ושאל: "האם אינך חושש שנגרם לת"ח פלוני עגמת נפש מכך שאתה מתעלם מהמצב לחלוטין ולא אומר מילה כלשהי לטובתו?"

אני על משמרתי אָעֲמָדָה שלא להתערב, ולהמשיך לשמור על פלך השתיקה, אך יחד עם זאת ליבי נִקְפְּנִי: שמא יש אמת בטענה? אולי אני באמת צריך לצאת מגדרי וליזום משהו מינימלי בכדי לחזק אותו? מי אומר שה"חופש" המוחלט שלקחתי לעצמי מהנושא הכאוב מצדיק את עצמו לחלוטין? עד שתתברר השאלה לא שינתי ממה שקיבלתי על עצמי, אבל החלטתי שבאמת צריך לברר את השאלה הזו.

ניסחתי מכתב-שאלה עבור אחד מגדולי הדור זצ"ל, על מנת להעבירו אליו דרך מכשיר הפקס - הכלי היחיד להעברת תקשורת מהירה בעת ההיא.

במכתב תיארתי את אותו ת"ח מעיר מְגוּרֵי באופן מאוד אוהד, סיפרתי על המחלוקת שהתפתחה, ושאלתי אם עלי לנקוט באיזו שהיא פעולה ביחס למצב. ואולי הרשות בידי להמשיך ולהתעלם.

לפני ששלחתי את השאלה לאותו גדול זצ"ל, העברתי את זה - דרך הפקס - לידיד טוב שאני סומך עליו.

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?
ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת 'לכונת ציון חמד' - מכללת ציון

פְּרִשְׁת וַיִּשְׁלַח - עֲשׂו שׁוֹנָא לַיַּעֲקֹב

"וְגַם הִלֵּךְ לְקִרְאָתְךָ וְאַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ עִמּוֹ" (בראשית לב, ז)

וללא מקור שממנו ניתן ללמוד אותה.

דבר הנאמר דרך פלפול- ניתן להתווכח, לשאת ולתת. לעומת זאת הלכה שהיא הלכה למשה מסיני, היא מוסכמת ואין מה לדון בה. **כזאת היא גם האנטישמיות לדורותיה.**

התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי זיע"א אמר כי גם הוא חורג ממנהגו לדרוש את הפסוקים. **הפעם הוא מסכים כי שנאת עשו ליעקב היא הלכה ללא טעם וללא היגיון.**

לשווא נחפש סיבות לשנאת ישראל. גם אם ימצאו סיבות לשנאה זו עלינו לדעת כי שנאת ישראל היא חלק מהמציאות האנושית.

הסיבות לא נוצרו אלא כדי להצדיק את שנאתם. הסיבות הם לא הגורם לשנאה, ההיפך הוא הנכון. **הסיבות הם פרי מחשבתם של אלו שביקשו להצטדק בשנאתם לישראל.**

ליעקב אין ברירה. הוא מבקש לשלוח מלאכים כדי למצוא חן בעיניו של עשו. לפעמים הוא מצליח. תפילתו מתקבלת וגם המתנות ששלח נושאים חן בעיני הפריץ. לפעמים נכמרים רחמיו של עשו הרשע, אבל זו הנהגה של שעה בלבד. שנאתו ליעקב עומדת לעד!

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

ימיה של שנאת היהודים- כמספר ימיה של היהדות עצמה. **כל מקום שהיו בו יהודים- היתה גם שנאת ישראל. בכל מקום ובכל זמן.** הייתה זו שנאה ללא היגיון וללא חשבון.

פעם היה זה בגלל "עם יצא ממצרים" (במדבר כב, ה), היהודים המאוסים תוארו על ידי האנטישמים כמצורעים וכמוכי נגעים. פעם אחרת היה זה מפני ש"הנה כסה את עין הארץ" (במדבר כב, ה), היהודים נמצאים בכל עמדות המפתח, המדעיות והכלכליות ושולטים בכל.

פעם עם ישראל שנוא בגלל שהוא עם עני ובזוי. פעם פעם בגלל שהוא שבט של עשירים שחונק את כלכלת העולם. העם נרדף בגולה, כשהיה מפוזר ומפורד בין העמים. הוא מטרה לשנאה גם כשהוא יושב בביתו בארץ ישראל.

"הלכה היא, בידוע שעשו שונא ליעקב." הגאון הקדוש רבי מנחם זמבא הי"ד (הוא עצמו היה קורבן לאותה אנטישמיות אכזרית) דורש מאמר זה ושואל: **"מה המשמעות של המילה 'הלכה' שנאמרה כאן? הלא אין כאן אלא מאמר אגדה?"**

כך הרב פירש: מאמר זה נאמר על ידי התנא הקדוש, רבי שמעון בר יוחאי זיע"א, אשר כידוע דרש בכל מקום טעמו של פסוק.

כאשר התנא האלוקי בא לפרש את טעמה של שנאת ישראל, הוא לא מצא שום סיבה או נימוק שיש בהם כדי לשַׁבֵּר את האוזן.

המילה 'הלכה' באה כידוע לומר לנו שהלכה מסוימת היא הלכה למשה מסיני- **ללא נימוק**

הצלחה בגור"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב רח דוד בן לאה וב"ב עמית בן אהרון וב"ב רח דוד בן לאה וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רותית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה אילן בן ג'וליאט יפית שרה בת ג'ינה דרור בן סופיה אנאל חביבה בת שולמית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה שירי ימנה בת שולמית דוד עומרי בן יהודית שושנה שירה בת סילביה שמעון בן שולמית סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורג'י בן דליה אפרת אורן בן נעמי

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו דרי בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה נתנאל בן ג'ינה מיטל בת שושנה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרח- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעימה סימי בת סוליקה שלו בן מזל פחימה אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זורה משה בן נזימה עינת בת רחל ברכה רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רותית בת סבריה קסנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל מיכאל יהודה בן מרים בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שלולט יהודה לייב בן אסתר מלכה נעימה בת שרה נעם אלימלך בן אושרית- רפואה שלמה ובריאות איתנה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר

לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן איריס וליילד אורי חיים בן שלי

הצלחת דביר בן נלי רחל

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי

הצלחת ולרפואת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב

לע"נ הצדיק ר' חיים אבישלום כהן פרחיה בן בלנקה זצ"ל

צמני לבת

ש"ס	כניסת לבת	צאת לבת	בינון תפ
17:47	17:15	16:03	י"מ
17:43	17:10	16:20	ת"א
17:43	17:10	16:20	מ"סכ
17:47	17:15	16:23	ב"ל

שואל ומשיב בהלכה - חנכה - חלק ב'

אלו דינים נוספים שייכים לחג חנוכה?

איסור: ?

תעבורה: ?

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

מי שחלילה נפטר לו אדם משבעת הקרובים שחייב להתאבל עליהם, הוא חייב בקריעה ובכל דיני שבעת ימי אבלות בחנוכה. מצוות ניחום אבלים היא גם בימי חנוכה, ולכן לא ימנע מלנחם אבלים בחג חנוכה. האבל רשאי, אפילו אם הוא בתוך שבעה, לברך ביום הראשון על הנר בחנוכה ברכת "שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה".

נכון שלא לקיים אזכרה בימים אלו בבית הקברות, ביום פקודת השנה או השבעה או השלושים, מכיוון שהציבור ובפרט בני המשפחה מתעוררים לבכיות וצער ליד הקבר. לכן יקדימו את הביקור בבית הקברות לימים שלפני חנוכה. מותר ללכת לבית הקברות בחג חנוכה, כדי להתפלל ולהשתטח על קברי צדיקים. מותר לערוך אזכרה בבית הכנסת על ידי אמירת ברכות ודברי תורה כנהוג, אבל ללא הספד על הנפטר עצמו, מחשש שיבואו לידי צער.

לעניין ברכת "שהחיינו" - גם אם הוא אבל תוך שנה ואפילו בתוך שלושים או בתוך שבעה, חייב בברכה.

חולה המאושפז בבית הרפואה ולא נותנים לו להדליק שם נרות חנוכה, אשתו תדליק בבית והוא פטור מלהדליק. בכל זאת ישתדל לשמוע את ברכות ההדלקה מאדם אחר שמדליק נרות.

מותר לחמם סופגניה על גבי פלטה בשבת, מכיוון שאין בישול אחר בישול ביבש. למרות שיש ריבה בסופגניה, יש להחשיבה כסופגניה יבשה, מכיוון שהיא מיעוט ובטילה ברוב שהוא יבש. אולם באותן מאפיות, שמדללים את הריבה על ידי הוספת מים מהברז, שלא התבשלו לפני הזרקתם לסופגניה, יש להחמיר. **מקורות:** ראה שו"ת אגרות משה (ח"ד סימן עד דיני בישול אות ה). כן דעת הגר"ש אוירבך בספר שלמי מועד (עמוד רמה) ובספר חזון עובדיה- חנוכה (עמוד יט בהערה) ע"ש. כ"כ בספר תורת המלאכות ח"ב (עמוד נט) בשם הגר"ש וואזנר והגר"נ קרליץ. הביא דעת הגר"י פישר זצ"ל שדעתו להחמיר בזה, מכיוון שהריבה מרוכזת במקום אחד. הובא בספר הלכה ברורה (סימן שיח בשער הציון אות קיד).

יש אומרים, שכיום מערבבים מים מהברז בריבה [בעיקר בריבת תות] לפני הזרקת הריבה לסופגניה כדי לדלל אותה שתצא דרך המזרק. לכן יש לאסור מדין חימום המים - מחשש לאיסור בישול.

במוצאי שבת, מדליקים נרות חנוכה בבית הכנסת ולאחר מכן מבדילים על הכוס, כדי לאחר את יציאת השבת כמה שאפשר. למרות שהמדליק נרות חנוכה מפסיד את קדושת השבת. מכל מקום טוב להדליק נרות חנוכה בביה"כ אחרי תפילת ערבית, מכיוון שכל הציבור נשארים בקדושת השבת עד שיבדילו. וכן כדי שיהיה פרסום הנס בהדלקת הנרות בביה"כ, שהרי אם יבדילו קודם ההדלקה, רוב הציבור ילכו לבתיהם קודם ההדלקה.

כשמגיע לביתו, יקדים להבדיל על הכוס תחילה, ואחר כך ידליק נרות, מכיוון שתדיר ושאינו תדיר, תדיר קודם. מצוות הבדלה היא תדירה יותר, מכיוון שעושים אותה בכל שבוע, ואילו הדלקת נרות חנוכה היא רק בחנוכה, פעם בשנה.

אותם הנהגים להחמיר, שלא לעשות מלאכה במוצאי שבת עד שיגיע זמן רבינו תם, גם במוצאי שבת חנוכה צריכים להמתין שלא להדליק נרות עד זמן רבינו תם. אין זה מנהג טוב בלבד, אלא ראוי ונכון לכל אחד ואחת לנהוג כשיטת רבינו תם. בפרט שכך דעת מרן השולחן ערוך.

אין מברכים ברכת 'מאורי האש' על נרות חנוכה (אם טעה והדליק נרות לפני הבדלה), מכיוון שאסור ליהנות מנרות חנוכה, ואין מברכים 'מאורי האש' עד שיאורו לאורו של נר ההבדלה, כלומר, יהנו מאור הנר. לעומת זאת, על נר השמש שהוא חול, מותר לברך 'מאורי האש'.

עשית שלום בית

מעשה באדם שכל פעם שכלתו היתה אופה לחם- היה יוצא שחור כפחם. האיש ניסה להשפיע על בנו לגרשה. אך קודם לכן, האב ובנו באו לפני הגאון רבי משה זקן מאזוז זצ"ל (ראב"ד גרבא) וסיפרו לו על כך. רבינו קבע תאריך ואמר להם להגיע אליו ביום פלוני אחר הצהריים. לאחר שהלכו, הרב ביקש מאשתו, כי ביום המיועד תאפה לו לחם שחור כפחם ותעטפו במפית.

כשהגיע היום, באו האב ובנו עם אשתו. רבינו באותו הזמן עסק בלימודו. לפתע קראה לו אשתו לאכול. אמר לה הרב, שתמתין מעט, כי יש אנשים שמחכים לו. האנשים מיהרו לומר, כי יש להם זמן, והרב קודם יסעד את ליבו. הרבנית הגישה את האוכל והלחם. ניגש הרב ליטול ידיו, הוציא את הלחם מהמפית ונגד האב ובנו נגלה הלחם- שחור כפחם. הרב אכל לאיטו כאילו רגיל בו. האב ובנו רואים ומשתאים. פנה האב לבנו ואמר: "אם הרב רגיל לאכול לחם כזה וסובל כך מאשתו, מה נאמר אנחנו" וביטל את בקשת הגירושין. (מעובד מתוך 'מעשי חכמי הספרדים')

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

מינויים

לקבלת העלון חיים במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084 כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - הגאון הרב דוד בן שמעון זצ"ל

הגאון הרב דוד בן שמעון זצ"ל הידוע כרדב"ש והצופ דב"ש - נולד בשנת ה'תקפ"ד (1826) ברבאט שבמרוקו. משפחתו משבט יהודה מזרע בית דוד, מוצאה מספרד, ואחר הגירוש השתקעה במרוקו. בילדותו ניכרו בו כישרונות מזהירים.

בצעירותו נחשב לאחד ממופלגי התורה בעירו. עסק רבות בענייני הקהילה היהודית. בפרק זמן קצר הצליח להעמיד תלמידים רבים אשר הוכשרו בכל מקצועות התורה, מהם: מורי צדק ויושבי על מדין, מוהלים, שוחטים, סופרי סת"ם ושליחי ציבור. למרות מעמדו ברבאט שאף לחונן את עפר ארץ ישראל. תלמידיו ניסו להניא אותו מכוונתו אולם רבינו סירב. בשנת ה'תרי"ד (1854) בהיותו בגיל 28 רבינו יחד עם משפחתו ועם חלק מתלמידיו עלו לארץ ישראל.

בהתחלה התגורר ביפו. לאחר תקופה קצרה עבר לעיר העתיקה בירושלים ומיד מינו אותו לראש ומנהיג לבני-עדתו. בימים ההם קהילת יוצאי מרוקו בירושלים היתה במצב של עוני, דלות ומחסור. הרב החל לארגן את הקהילה, וייסד את 'ועד העדה המערבית בירושלים'. יסד מוסדות, הקים תלמוד תורה וישיבה, בנה בית כנסת לעדת המערביים, מסר שיעורים ודרשות, קבע סדרים ותקנות.

הקים את בית הדין של העדה ועמד בראשה עד יומו האחרון. בהתחלה כל עול הציבור רבץ על כתפיו בלבד, אולם במשך הזמן, כאשר גדלה העדה מינה ועד של שבעה חברים שיעזרו בהנהגה. בשנת ה'תרכ"ו (1866) ייסד את שכונת 'מחנה ישראל' (ממילא) מחוץ לחומות. בנה שם שני בתי כנסת, בתי מגורים ובתי מדרש לחכמי העדה, מקוואות וכן בתי מחסה לנזקקים.

כינויו היה 'אבי היתומים ודיין האלמנות', בשל דאגתו הרבה לנזקקי העדה. פתח חנות למכירת בשר לעניים בלבד. ביתו שימש כבית מחסה ומקום תמיכה לנזקקים. ענוותן מופלא. באיגרותיו חתם בכינוי 'מעט דב"ש'. בתשובותיו בהלכה הקדים בדברי התנצלות על שפנו אליו ושהוא יודע ומכיר במך ערכו. בענוותנותו לא הסכים ששמו יופיעו בחיבוריו. מרבית שנותיו היו מלאות בייסורים וחולי ואת הכל קיבל באהבה. נפטר ב-י"ח כסליו ה'תר"מ (1879). חי כ-53 שנים. ציונו בחלקת המערבים בהר-הזיתים בירושלים. ישיבת 'מגן דוד' הוקמה על שמו. הגאון ר' רפאל אלעזר בן טובו שימש במקומו כרב העדה המערבית.

אביו: ר' משה (סוחר אמיד מהעיר רבאט שבמרוקו). **אימו:** מרת דיליסייא. **אישתו:** מרת רחל (בת ר' מסעוד צבאח). **מרבתי:** ר' סעדיה מאראגי (מחכמי רבאט). מתלמידיו: ר' מסעוד צבאח (אביו של ר' דוד צבאח מ"ס 'שושנים לדוד'), ר' נחמן בסיסו ממראקש (רש"ל'צ ומנהיג העדה המערבית בירושלים), ר' יוסף ארוואץ (ראב"ד יפו), ר' משה בן מלכא ממקנס (ראב"ד העדה המערבית בירושלים), ר' אלעזר בן טובו (מח"ס 'פקודת אלעזר'), ר' יוסף ארוואץ, ר' רפאל חיים משה בן נאים (הרב הרחמ"ן) ועוד רבים. **בניו:** הגאונים ר' רפאל אהרן (ראב"ד מצרים ומח"ס 'נהר מצרים'), ר' יקותיאל חיים (שד"ר במקנאס), ר' מסעוד חי (ראב"ד מצרים ומח"ס 'שערי משפט'). **בנותיו:** מרת רבקה (נישאה לר' מסעוד אשר די-אבילא), מרת ודליסיה (נישאה לר' יוסף קרויז). **מספריו:** **שערי צדק** - ארבעה חלקים: **ישער החצר** - תרי"ג שבחים ומעלות לארץ ישער המטרה- הלכות הקשורות לארץ ישער הקדים- מצוות הקשורות לארץ ישער המפקד- מנהגים ותקנות על הארץ מצור דב"ש.

ל מרות רצונו של רבינו להיות צנוע ונחבא אל הכלים, מהשמיים לגללו שיתפרסם שמו, ומעשה שהיה- כך היה: באותם הימים התגורר בירושלים החסיד רבי יהודה פאפו זצוק"ל, בנו של הצדיק המפורסם הגאון רבי אליעזר פאפו זצוק"ל (מחבר הספר 'פלא יועץ'). רבי יהודה היה ידוע בתור איש קדוש וכל חכמי ירושלים העריצו אותו.

באחד הימים חלה במחלה אנושה וגדולי העיר באו לבקרו, אך לרוב חולשתו נשאר במיטתו, כי לא היה בו הכוח לעמוד בפניהם. **והנה אך נכנס רבינו, רבי יהודה עם כל חולשתו נעמד מלוא קומתו לכבודו.** חלשה דעתם של החכמים הקשישים, שלא הבינו את פשר הדבר: מדוע נעמד הרב בפני תלמיד חכם צעיר לימים?!

כשראה את התמיהה בפניהם, הסביר את מעשהו: "אנא רבותי, דעו נאמנה שכאשר דרך הרב צוף דב"ש על מפתן ביתי, **הודיעו לי מהשמיים, שאדם קדוש בא לבקר אותי, וכי עלי לקום לכבודו.**" השמועה עשתה לה כנפיים, ושמו של רבינו התפרסם בניגוד גמור לרצונו. מאותו היום רבים החלו לפקוד את ביתו כדי לשמוע דבר ה' ולקבל ממנו עצה ותושייה, ואישיותו נעשתה נערצת בעיני כל.

על הענווה המופלאה של רבינו יעיד המעשה אותו כתב הגאון רבי יוסף בן נאים בספרו 'מלכי רבנן' (ערך 'שער החצר'), שכאשר אביו, הגאון רבי יצחק בן נאים זצ"ל הלך להשתטח על קברי הצדיקים בירושלים ת"ו, הוא התאכסן בבית הרב צוף דב"ש. שניהם הלכו לקנות ספרים מעיזבון של חכם אחד שנפטר.

בין הספרים היה הספר 'שער החצר'. רבינו המליץ לו על ספר זה, מאחר ומדבר בשבח ארץ ישראל, וזאת מבלי לגלות לו, שהוא המחבר של הספר. כך קנה את הספר ולא ידע מי מחברו. עד שחזר לעירו פאס, ושם נודע לו, שרבינו בכבודו ובעצמו הוא מחבר הספר- ובענוותנותו המופלאה הסתיר ידיעה זו ממנו.

ר בינו דאג רבות לנזקקי העדה. ביתו שימש בית מחסה לקשי-יום שהיו מסובים על שולחנו. אלמנות ללא משען ויתומים רבים היו תחת חסותו. לפני חג הפסח היה מחלק לעניי העדה מצות שמורות. בירושלים של אותם ימים הבשר היה נמכר רק בחנות אחת וביוקר מפני הגאבילה (מס מיוחד). יד העניים לא הייתה משגת לקנותו. רבינו פעל רבות למענם של אלו שלא השיגה ידם ופתח חנות למכירת בשר לעניים בלבד, תחת השגחתו הצמודה, כי הוא היה אומן מופלא ומומחה בניקור הבשר. אין פלא כי כל בני העדה רחשו לו כבוד כאל מלאך ה' וקראו לו באהבה: **'אבי היתומים ודיין האלמנות'.**

כְּחָה שֶׁל תְּפִילָּה

יחד עימו באו גם חשבונות נפש. פשפשתי במעשי ונזכרתי באותו יהודי קשה יום ואומלל. יתכן והיה מותר להעיר לו, אך סוף כל סוף פגעתי באדם אומלל ועלי לפייסו! התחלתי לברר אודותיו. התברר שהוא גר במושב מרוחק בדרום הארץ.

הבנתי שלא תועיל שיחת טלפון ויתכן שאף תחמיר את המצב. האפשרות היחידה היא לנסוע לביתו, ליישוב המרוחק בו הוא גר. הצטיידתי במתנה מכובדת. אולי כך ירחם וימחל. אך הרעיון לא היה בר ביצוע. אני מנהל חנות גדולה של רשת ביגוד בירושלים. ימי ערבי החגים עמוסים בקונים ואין אפשרות לקחת יום חופש כדי לנסוע אליו.

כאב הלב היה גדול! רציתי מאוד לפייס את אותו יהודי מסכן! רציתי לבוא ביום הכיפורים זך ונקי מכל עוון של בין אדם לחברו. בתפילת ערבית התחננתי וביקשתי מבורא עולם, שיראה עד כמה רצוני לפייס אותו ויעזור לי להגיע אליו!

למחרת בשעת צהריים החנות היתה עמוסה קונים. העובדים ניסים לתת שירות לכל הקונים. ממקום מושבי במשרד עקבתי דרך מצלמות האבטחה אחר התנהלות החנות. למרות הזמן הרב שחלף, זיהיתי בקלות את היהודי שנכנס לחנות: היה זה השכן לשעבר - אותו כל כך חפצתי לפגוש!

נטלתי את המיקרופון ואמרתי בהתרגשות: "אבקש מכל העובדים לשים לב: אדם חשוב מאוד נכנס לחנות". עיני כל הלקוחות והעובדים הופנו לעברו וחיוך קל של הנאה וסיפוק עלה על שפתיו. ירדתי מהמשרד, התקדמתי לעברו ואמרתי בקול: "שכני לשעבר, אליו אני כה מתגעגע! מה שלומך?". הנחתי יד על כתפו והכרזתי: "אני מנהל החנות והגעתי במיוחד לשירותך!". בשקט הודעתי לו: "יש לי סמכות לתת הנחות, וכל מה שתבחר, תקבל הנחה משמעותית!"

האישה היה מופתע ומאושר! במשך דקות ארוכות התאמת לוי בגדים חדשים, תוך דברי ריצוי. לאחר ששילם, ליוויתי אותו ליציאה ושאלתי אותו: "אתה זוכר שפעם לא שלטתי בעצמי ופגעתי בך. האם תמחל לי ידידי?". הוא לחץ את ידי ואמר בחמימות: "מחול לך!". לפני שנכנס לרכבו שאלתי: "הרי אתה גר בדרום. מה אתה עושה בירושלים?".

תשובתו הדהימה אותי: "נסעתי לחנות של הרשת שלכם בדרום הארץ. לפתע נכנסה לי משיכה בלתי מוסברת לבוא לסניף בירושלים. אמרתי לעצמי: הסניף שם גדול יותר, יש יותר מבחר וגם חנייה בשפע. כך הגעתי לכאן, כשאיני יכול להסביר, מדוע באמת נסעתי כה רחוק כדי לקנות בגדים".

לי היה זה ברור, למה הוא טרח לבוא עד ירושלים: הרי ביקשתי מהקב"ה עזרה לפייס אדם - והקב"ה שלח לי אותו, עד מקום העבודה, הקדוש ברוך הוא מילא את מבוקשי!

כידוע, יעקב אבינו לקראת המפגש עם עשו הכין את עצמו לשלושה דברים: דורון, תפילה ומלחמה. לעיתים, אין אנו מבינים את העוצמה המופלאה של התפילה, כפי שנלמד מהסיפור המופלא הבא המעובד מתוך 'פיקודיך דרשתי'. להלן הסיפור מפי בעל המעשה: בבניין בו התגוררנו באחת משכונות ירושלים התגורר יהודי קשה יום. עצם השכנות עימו היה ניסיון לא קל. בעוד שהניסיון היה קשה לכל דיירי הבניין, עבורנו היה הניסיון קשה שבעתיים, כיוון שהתגוררנו באותה הקומה.

כשהילדים יצאו בבוקר למוסדות הלימוד, הם היו צריכים להיזהר ולא לדבר בחדר המדרגות, כיוון שקולות הדיבור עלולים להפריע לשכן הנכבד, שעדיין לא קם משנתו... אם בכל זאת מישהו שכח ודיבר בקול, הוא היה זוכה לקיתונ של רותחין מהשכן שזה עתה התעורר משנת הלילה. כל זה לא הפריע לאדון להפעיל בקול רם מוזיקה בשעת לילה מאוחרת כאשר הוא לא מתחשב כלל בשכנים.

או ואוי לו למי שיעבור ליד דלת ביתו עם שקית אשפה, והשקית אינה קשורה כראוי - שמא יריח אותו צדיק ויתרעם על כך מאוד... מה שלא מנע ממנו עצמו להוציא את אשפתו לחדר המדרגות ולהניחם שם לחסדי השכנים. מי שבטעות חנה בחניה, בה רגיל השכן להחנות את רכבו, חניה - שמעולם לא היתה שלו, אבוי לו ואבוי לנפשו. כך בכל תחום ותחום היה צריך להיזהר מלהיתקל באותו יהודי קשה יום, שאגב הקפיד מאוד שינקו את הבניין, בעוד הוא מעולם לא טרח לשלם דמי ועד בית.

אותו יהודי זכה ששכניו בני תורה, התייחסו בסלחנות ורחמנות לשיגיונותיו. אך יום אחד הלה הדגיש את הסאה: שליח הדואר הקיש בביתנו בשעת צהריים כדי לתת דואר רשום. הרעש הפריע לשכן בעיצומה של שמיעת סימפוזיה קלאסית מורכבת. הוא התפרץ בזעם רב על הדוור ההמום. כשפתחתי את הדלת - זכיתי אף אני למטר של 'ברכות'.

הרגשתי שכלו כל הקיצין, ואין בכוח אנוש לסבול שכן שכזה. החלטתי אחת ולתמיד 'לחנך' אותו, ולהעניק לו את כל מה ששכניו חסכו ממנו במשך שנים רבות: עמדותי, צעקותי והסברתי לו בדיוק את חוסר הצדק ואת הפחד המיותר שהוא מטיל על דיירי הבניין.

השכן הופתע! מעולם לא דיברו אליו בכזאת חוצפה. הוא נכנס לביתו בזעם וטרק את הדלת. נעמדתי תחת חלון ביתו והמשכתי בקול רם להשמיע דברי מוסר נוקבים. תוך מספר ימים הורגשה הקלה עצומה! משאית גדולה פינתה את חפציו, כשהוא מסנן בכעס: "עם כאלה שכנים בקומה- אני לא מוכן להמשיך לגור". מאוחר יותר התברר שתקופה ארוכה הוא לא שילם שכירות וכעת התפנה בעל כורחו.

מספר חודשים חלפו. השכן נשכח מהלב. חודש אלול הגיע

הרב ישחק בן תפאחה כדורי זצ"ל הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל וילד יחיא בן יוסף ז"ל פואד אברהם בן רגינה ז"ל מאיר מורד בן שושנה ז"ל יצחק בן ברקו דב ז"ל אביבה בת איירון ע"ה זהבה בת שושנה ריזיל ע"ה יצחק בן ברקו דב ז"ל אברהם בן יונה ז"ל עמרים בן דבורה ז"ל אביגדור בן ג'ולי ז"ל יצחק בן חביבה ז"ל סעידה בת תופחה ע"ה ר' שאול בן סילביה זצ"ל אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל מזל בת שמעון ע"ה יוסף בן מרים נוסרת ז"ל יוסף בן אסתר ע"ה דב בן יצחק ז"ל יעקב בן אסתר ז"ל אסתר בת גולה גאולה ע"ה סוליקה בת עישה ע"ה רחל רפאת בת השמת ע"ה יוסף בר סעדה ז"ל יעקב בן סלימה ז"ל לטיף בן פרחא ז"ל יוסף בן אסתר ז"ל ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה דניאל רפאל בן חגית ז"ל מרים בת שרה ע"ה מישא אסתר בת זרהה ע"ה יהודה בן סעידה ז"ל אביבה לוי ע"ה אברהם בן טובה ז"ל עפאת בת השמת ע"ה שרה בת נרקיס ע"ה

הרב עובדיה יוסף בן גורג'ה זצ"ל רחמים בן רחל ז"ל חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל דרור יהושע בן ארץ מיוחס ז"ל צדיק חכם בן חזלה ז"ל דוד בר חסיבה ז"ל חוזה בת יעקב צבי ע"ה יצחק בן רחל ז"ל ברכה בת מרדכי ע"ה יעקב בן נעמי ז"ל שרה בת מורברי רחל ע"ה אלון בן סעדה ז"ל הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל מסעוד בן יקוט ז"ל שמואל בן רבקה ז"ל רפאל בן אסתר ז"ל אביחי בן אסתר ז"ל נעימה בת גורג'ה ע"ה חי יזי בן קלרה ז"ל ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל אסתר בת נעמי ע"ה ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל אורה בת נעימה ע"ה דוד יצחק בן פרחא ז"ל גורג'ה בת נעימה ע"ה

נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!

או צרות הפרשה

פרשת "וישלח"

"ויאמר יעקב... ולקחת מנחתי מידי כי על כן ראיתי פניך" [לג, י].

כתב רבנו בח"י: מה שהחניף יעקב לעשו, חנופה כזאת מותרת.

המעשה שלפנינו אירע ביום בו אירעו הפגנות רבות בארצנו, שבעקבותן נוצרו פקקי תנועה גדולים וכל צירי התנועה המרכזיים בערי המרכז היו חסומים.

במרכז שמחות ידוע בעיר בני ברק, ישנם שני אולמות צמודים, ובשניהם נערכו חתונות באותו ערב. התזמורת שהוזמנה לאולם האחד, הגיעה בזמן, אך אנשי התזמורת שהוזמנו לאולם השני, בוששו מלהגיע כי נתקעו בפקק ענק, ולכן הודיעו למחותנים שאין שום סיכוי שיוכלו להגיע לשמחת החתונה הערב... האנשים טיכסו עצה - כיצד נשמח עתה את החתן והכלה? (והרי "אין שמחת חתן וכלה אלא בכלי שיר". משנ"ב של"ח-ח)... כשהחתן מהאולם הסמוך שמע על כך, הדבר מאוד נגע לליבו, והוא התבטא: "איננו מתחילים לנגן ולרקוד, עד שנמצא פתרון לשמחת החתן והכלה מהאולם השני!!".

לבסוף הבזיק בלב אותו חתן רעיון פשוט ונפלא: את הרמקולים באולם שלו, יחברו למערכת ההגברה שבאולם הצמוד, וכך כל צלילי ושירי התזמורת מהאולם הראשון יישמעו בעוצמה גם באולם השני... כך אכן עשו, ובס"ד השמחה בשני האולמות היתה רבה. משתתפי שתי החתונות רקדו לקול אותם צלילים ואותם שירים.

השמחה הגדולה הגיעה לשיאה כאשר נכנס אחד מגדולי ראשי הישיבות בדורנו לאולם בו התזמורת ניגנה. התזמורת מיד פצחה בניגון המקובל "ימים על ימי מלך תוסיף שנותיו כמו דור ודור..."

ומה התרחש באותם רגעים באולם הסמוך? - לשם לא נכנס ראש ישיבה או רב, אך בדיוק באותו רגע נכנס לשם דוד זקן של החתן, וכשהתחילה שירת "ימים", הבחורים המשמחים באופן טבעי הפנו את מבטם לכניסת האולם, וכאשר הבחינו בזקן, רצו לעברו בשמחה, ורקדו כרכרו ופזזו סביבו בכל עוז...

כל המשמחים שרו "לכבוד" הזקן שעמד במרכז המעגל - "ימים על ימי מלך תוסיף..." והשמחה גדלה עד לב השמים... כולם הבינו שהתזמורת לא התחילה לשיר "ימים" לשיש ההוא, אלא ל"גדול" שנכנס לאולם הסמוך, אך היה אחד בלבד שלא שם לב לכך - הלא הוא הדוד הזקן, שהיה בטוח שהכבוד הגדול מכוון אך ורק עבורו... את גודל התרגשותו של הזקן לא ניתן לתאר במילים. מעיניו נשרו דמעות של שמחה, כל עצמו לא היה כלל בעולם הזה מרוב התלהבות ואושר...

הסיפור לא תם בכך. התברר שלטעות המשעשעת הזו היתה השלכה רצינית... הנה אותו דוד הכין מעטפה עם 500 ש"ח, כמתנה לחתן. עתה, אמר האיש הנרגש בליבו, לאחר שזכיתי לכבוד כה מרובה, אתן לאחייני היקר סכום גבוה פי עשר! הוא הכניס אפוא למעטפה צ'ק על סך 5,000 ש"ח, והעניקה בסוף האירוע לחתן. עכשיו בא החתן ושואל: האם מותר לי להשאיר את הכסף ביד, או שמא עלי להשיבו לדוד הזקן, כי ניתן לי מחמת טעותו של הדוד שסבר שה"ימים" נוגן לכבודו?

השיב מו"ר הגאון יצחק זילברשטיין שליט"א: נראה שאין להחשיב את מתנתו של הדוד כ"מתנה בטעות", כי אכן העניקו לו כבוד גדול, והחתן וחבריו באמת התכוונו לכבוד ולרקוד לפניו, כשבליבם היתה כוונה אמיתית לשמחו. והדוד אכן הפיק מכך הנאה וקורת רוח מרובה, ומחמת שביעות רצונו הרבה, החליט להעניק מתנה מוכובדת לחתן.

והאמת היא, שלאף אחד לא היתה כוונה לגנוב את דעתו של הזקן, ובטח לא להוציא ממנו את המתנה במרמה, אלא ההשגחה סובבה שהוא יקבל את הכבוד, והחתן יזכה במתנה הגדולה בסייעתא דשמיא. שכן ההתרחשות שלפנינו כולה היא רצף של אירועים בלתי צפויים לחלוטין; ראשית כל, ההפגנות שנערכו באותו ערב, שבעקבותן נחסמו הכבישים וממילא התזמורת לא הגיעה, ולאחר מכן עלה בלב החתן הרעיון לחבר את הרמקולים באופן שיושמעו ניגוני התזמורת גם באולם הסמוך, ובדיוק כאשר נכנס הראש ישיבה לאולם הראשון ומתחילים לשיר לכבודו "ימים", בתזמון מדהים, באותו רגע נכנס לאולם השני הדוד הזקן, והבחורים פתאום מחליטים לרקוד ולזמר לכבודו... כך שבסייעתא דשמיא מופלאה סובבו מהשמים שהדוד יזכה בכבוד הגדול, והחתן יזכה במתנה הגדולה (ויעויין במסכת בבא בתרא (נ"ה): "אנדיסקי, סייעתא דשמיא היא") (אחת שאלתי).

"ויחן את פני העיר" [לג, יח]. יעקב אבינו מול שכם.

יעקב אבינו שב מחרן כעבור עשרים שנות גלות מתישה בבית לבן: "הייתי ביום אכלני חורב, וקרח בלילה, ותידד שנתי מעיניי", עשרים שנות עבודה בנאמנות ובמסירות שלא יתוארו. ועם זאת, עשרים שנות עמידה על המשמר מבחינה רוחנית כנגד לבן הארמי המבקש לעקור את הכל, וכנגד אליליו ותרפיו. והוא מצליח להשאר בטהרתו וקדושתו ברום המעלה: "עם לבן גרתי, ותרתיי מצוות שמרתיי". בציווי נבואי יורד הוא מהרי חרן, עם נשיו ואחד עשר ילדיו, שבטי יה, ועדיין לפניו עימות גורלי עם עשיו אחיו, לחיים ולמוות. עם שרו של עשיו,

ועם עשיו עצמו. גם אותו עובר הוא בשלום – "ויבוא יעקב שלם", ודרשו חז"ל: שלם בגופו, שלם בממונו, שלם בתורתו.

כך מגיע הוא למישור אשר לפני שכם, וקונה חלקת שדה כדי להקים בה את אהליו וגדרות מקנהו באין מפריע. מה עליו לעשות עתה? כלום לא הגיעה העת למנוחה מכל הצרות, המתחים, ההתעמתויות? ואין הכוונה לחיי רגיעה מתמשכים – לא, שהרי שינוי כי "צדיקים אין להם מנוחה", והולכים הם מחייל אל חייל, מפעילות לפעילות. אבל כמה ימי חופשה מגיעים לו, הלא כן? מגיעים, וודאי שמגיעים אבל יעקב אבינו, מה עשה? "ויחן את פני העיר". ופירושהו בגמרא, שתיקן להם מטבע, ושווקים, ומרחצאות. מיד עם בואו שאל מה ניתן לעשות עבור בני המקום, במה אפשר לעזור, לסייע, לזכות את הרבים!

ופירוש מפתיע מצאנו להרב "כתנות אור" זצ"ל: מטבע תיקן להם, שהיו להם מטבעות ועליהן דמות עבודה זרה, ותיקן להם שיכתבו את שם המלך על המטבעות. כך הצילם מעבודה זרה. ושווקים תיקן להם, לעטרם בפירות, כדי להנות בהם ולהודות עליהם לבורא יתברך בברכות תחילה וסוף. ומרחצאות תיקן להם, לשמירה על טהרת המשפחה, עד כאן דבריו.

וגאון עוזינו מרן החיד"א זצ"ל תמה על דבריו, שהרי כל אלו הדברים לא היו שייכים כלל באנשי שכם. מה הועיל בכך שהעבודה הזרה אינה חקוקה על מטבעותיהם, אם עבדו עבודה זרה בפועל והשתחוו לצלמים ממש! ומה הועיל אם השווקים הוצפו בפירות לרוב, אם אין אנשי שכם מכירים בבוראם ואינם מודים לו על שפעו המבורך. ונשותיהם, כלום שמרו דיני טהרת המשפחה? כך שדבריו הם פליאה נשגבה.

ותירץ תירוץ נפלא: לא לאנשי שכם דאג יעקב אבינו, אלא לביתו ולמשפחתו, לילדיו דאג! אנשי שכם עובדים עבודה זרה – עניינם הוא. אבל המטבע שלהם תתגלגל גם לידי ילדיו – והם עלולים חלילה לסחור במטבע שיש עליה צלם עבודה זרה! ילדיו יקנו בשווקים, רוצה הוא שיתוודעו לשפע הברכה, יהנו ויודו לבוראם. וכשמבני ביתו יבקשו לשמור על טהרת המשפחה, שימצאו מקווה טהרה. על כן נכנס יעקב אבינו בעובי הקורה, ושיכנע את הרשויות שיהיה זה לכבוד ולתפארת לחקוק במטבעות את שם המלך, ולא את צלם השיקוצים. ויהיה זה נאה לעטר את השווקים בפירות מזנים שונים, וראוי לבנות מרחצאות לנקיות שהיא סיבת הבריאות, והכשיר את המרחצאות למקווה טהרה על כל דקדוקיה...

עד כאן דברי גאון עוזינו זצ"ל, ודבריו קילורין לעיניי. כמה אקטואליים הם! לדאבוננו הרב ולעגמת נפשנו, מצויים אנו כיום במצבו של יעקב אבינו ומשפחתו בחלקת השדה מול שכם. חלק גדול מהעם מתנכר למורשתו – אך, אבוי, למעשיהם ולמחזליהם השלכה ישירה עלינו ועל בנינו ועל דורותינו! אם יתירו לרשום כל "גיור" רפורמי כ"יהודי" ו"גייר" על סמך הצהרה נבובה, גיור שאין לו כל תוקף על פי ההלכה, כיצד יוכלו בנינו להינשא בדור הבא, לך תדע מי הוא מי! אם יפתחו בתי עסק בשבת, לא רק בצביון השבת בחוצותינו יפגעו, דבר חשוב כשלעצמו, אלא שקרוב יהיה היום בו ינעלו הדלתות בפני יהודי דתי להעסקתו. יש לכך איפוא השלכה ישירה עלינו, ועל עתידנו!

זה המבט, מפרשתנו למדנהו, ללחום בכל פירצה שעלולה להיות לה השלכה על חיינו ועתידנו. דווקא למען המשך שותפות חיינו כאן יחדיו, כעם אחד! (מעין השבוע).

"ראות פניך לא פיללתי, והנה הראה אותי אלקים את זרעך" [מח, יא]. משפטיך תהום רבה.

רבתינו הקדושים מספרים, שלאחר שילדה לאה אמנו שישה שבטים קדושים, היתה מעוברת בשביעי. ידעה ברוח קדשה שעתיד יעקב אבינו להוליד שנים עשר בנים. אמרה: ריבונו של עולם, כולם לא די שילדתי מחצית ממספר בניו, ואילו רחל אחותי עקרה? תן לה בן זה, ותחליף את הריוני בבת! שמעו ממרום לקולה, רחל ילדה את יוסף ולאה ילדה את דינה! איזו הקרבה, כמה חסד וחמלה! כמה קדושה וטהורה צריכה להיות בת זו, שהורתה ולידתה בקדושה ובחסד, בתם של יעקב בחיר האבות ולאה אשת החסד, וגדלה בבית אביה הגדול ובצל אחיה הקדושים! הימצא אדם על פני כדור הארץ שיתאים להיות לה לבעל! ולבסוף, מה קרה, אסון שכזה, טרגדיה נוראה. שכם בן חמור נותן בה עיניו, חוטף אותה ומתעלל בה, הלב נקרע! וזעקה פורצת ועולה: למה, למה! איזה כאב לב יש לאב הקדוש, לכל האמהות ולשבטי יה! ולדינה עצמה, אנה תוליד את חרפתה! צדיק הוא ה', כל דרכיו משפט, אבל מי יוכל להבין, "משפטיך תהום רבה"!

שמעון ולוי פשטו על שכם ושחררו את אחותם. והנה הוברר שמעוברת היא, וילדה בת. חשה הבת חריגה ודחוייה, לא השתלבה, ונטשה. הלכה לנדוד בעולם.

עברו שנים. ביקש יעקב לישב בשלווה, וקפץ עליו רוגזו של יוסף. בן זקוניו האהוב נחטף, לעבד נמכר יוסף. הורד יוסף למצרים, נלקח לבית פוטיפר, ונטפלה עליו אותה מרשעת. עמד בניסיון, והעלילה עליו עלילת כזב. הושלך לבור כלא שנים-עשר שנים, ומבית האסורים יצא למלוך. בן שלושים היה, הגיע זמנו לבנות ביתו. ואת מי נשא לאשה, את אוסנת. היא בת דינה שנדדה בעולם ומצאה מעון בבית פוטיפר. ובנה יוסף ביתו עם בת אחותו, שילדה לו שני השבטים הקדושים מנשה ואפרים, שחונכו על ידי הוריהם באורחות בית אבא בתוככי מצרים הטמאה, גדושת הגילולים ומרובת התועבות. וכך מצאם האב הקדוש ברדתו למצרים, ואמר: "ראות פניך לא פיללתי, והנה הראה אותי אלקים את זרעך". והוברר, שמסובב הסיבות הוא שתכנן הכל, והכין ליוסף הצדיק אשה בתוככי מצרים, ממשפחתו ומבית אביו!

ואנו, הרואים את כל המאורעות העוברים עלינו, ותוהים לאן כל זה מוביל. נדע שיש מי שמוביל את המאורעות. יש מי שמנווט, ובסוף יתברר שהכל לטובה! (מעין השבוע).

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוריאל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשוור ז"ל, לע"נ דוד בן כורשיד ז"ל, לע"נ אליהו בן שלום ז"ל, לע"נ יצחק בן ליבה ז"ל, לע"נ ניסן בן ננה ז"ל, לע"נ יעקב בן אמרי ז"ל, לע"נ אשר בן רגינה ז"ל, לע"נ יהודה בן מרים ז"ל, לע"נ ענייט בן כשוור ז"ל, לע"נ אליהו בן כשוור ז"ל, לע"נ משה בן אסתר ז"ל, לע"נ משה בן כורשיד ז"ל, לע"נ לידיה בת רחל ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ חיים בן לונה ז"ל, לע"נ בראל בן ניצה ז"ל, לע"נ אליהו בן מרים ז"ל, ולע"נ כל נפטרי עם ישראל.

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: otzarot.hparasha@gmail.com

לעילוי נשמת
הר"ר משה יהודה
ב"ר שלמה ז"ל
מרמורשטיין
נלב"ע כ"ז אייר תשע"ח
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

לעילוי נשמת
מרת שושנה ע"ה
ב"ר משה יהודה ז"ל
זילברשטיין
נלב"ע כ"ט כסלו תשס"ד
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: החזקת תורה

פרשת וישלח

בס"ד | גיליון מס' 356

איך עגלה קטנה בנתה את ישיבת פוניבז' המעטירה?

ייגע בכף ירכו (ל"ב, כ"ז)

קרב ובא יום אורנו - כך עשיו משנס מותניו למלחמה, ועושה הרבה יותר כדי לחבל בזכות ההחזיק תורה, להוריד את ערכה חלילה בעיני תורמים אפשריים, להפוך אותה למטרה האחרונה בתור!

אולם יהודי בר דעת, כשהוא רואה שכוחות הרע נאבקים כל כך, מבין שיש לו עסק דווקא עם הדבר החשוב ביותר, עם מה שמחזיק את העולם ונותן לכולנו חיים, ביטחון, בריאות, ברכה ושפע. ודווקא לכן, הואיל והמלחמה מתעצמת והולכת, האיום על החזקת התורה הולך וגובר, הקשיים של מנהלי הכוללים גדלים וכבדים מתמיד - זה הזמן לתפוס את הנשק בידיים ולהילחם בשרו של עשיו, להתמסר בכל לב ובמאמץ כביר למען החזקת התורה באהבה!

מאובי יתכמני מצוותיך! - אם שרו של עשיו מבין את העוצמה הטמונה בהחזקת התורה, והוא מוכן להתפשר על כל הצלחה יהודית אחרת, ובלבד שיוכל לפגוע ולחבל בלומדי התורה, זה הזמן לגזול את החנית מידו של עשיו, ולהתייצב בכוחות מחודשים ובעוז ותעצומות לימין התורה, להחזיק את לומדיה, להרבות את ספסלי בית המדרש, להיאבק בשרו של עשיו במלוא העוצמה ולהילחם - עד כדי מסירות נפש - כדי להחזיק את עולם התורה!

כל אחד יכול, כל אחד ממש. מי שביכולתו לתת סכומים כבירים - ברוך הוא מפי עליון, אשריו ואשרי חלקו. גם מי שאין ביכולתו לתת סכומים נכבדים, עדיין יכול להיות שותף, בתרומה בהוראת תרומת קבע למוסד תורני, בהחזקת אברך ככולל, במימון שיעור לקובעי עתים. וגם מי שאינו יכול לתמוך כלכלית בכלל - תמיד הוא יכול לסייע לגייס כסף, להתאמץ למען המטרה, ואפילו לתמוך במחזיקי התורה במילות עידוד ותמיכה נחוצות!

אחים יקרים, זה הקרב שלנו בימים אלו, אנו בשולי המלחמה טרם עלות שחר הגאולה. בל נפקיד את זירת הקרב לשרו של עשיו, בל ניתן לכוחות הרע לחולל נזק להחזקת עולם התורה. כולנו יחדיו נתייצב בעוז לימין ממלכות התורה, ניתן בכל לב להחזקת התורה, ובכך נהיה שותפים בקיום העולם בזכות קיום התורה, ובברכת התורה 'עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר' - באושר אינסופי לנו ולדורותינו, בבריאות ובנחת, בברכה ובהצלחה!

המכונה שחזרה לחיים!

היה זה לפני חג הפסח תשפ"א, עת הגניף המסוכן היכה במלוא עוזו, ובפרט בחו"ל. אחד מראשי הכוללים הנוודים בארה"ק חישב את סכום המילגות שעליו להעביר ללומדי הכולל, ואף ביקש להוסיף סכום נכבד לסייע בהוצאות החג המרובות. לפיכך, פנה אל אחד מתורמיו הקבועים, יהודי אמיד המתגורר בחו"ל, וביקש ממנו לסייע בתרומה הגונה.

כל בר דעת יודע היטב, שהעולם כולו חי וקיים אך ורק בזכות התורה ולומדיה. על הפסוק הראשון בתורה, 'בראשית ברא אלוקים, מאירים חז"ל 'בשביל התורה ובשביל ישראל שנקראו ראשית', כי העולם כולו נברא רק כדי שיהודים יעסקו בתורה, ובכך הם מחזיקים את העולם וגם מביאים אליו שפע וברכה. הרי כולנו יודעים שהתורה היא חיינו ואורך ימינו, ובלעדיה - אין לנו זכות קיום בכלל!

לפיכך, ההסתברות אומרת שהדבר המושקע והמתוקצב ביותר - יהיה לימוד התורה. כשם שבדרך כלל תקציב הביטחון המבסס את עצם קיומה של מדינה, הוא התקציב הגבוה ביותר מתוך שלל התקציבים של מדינה חפצת חיים, שהרי ראשיה ויועציה יודעים שבלי ביטחון - כל המדינה תקרוס מול עיניהם, ובשל כך יש להשקיע בו הון תועפות, כך היינו אמורים לראות שכל אדם משקיע הון כדי לזכות להחזיק תורה, וכל בר דעת תורם ככל יכולתו ויותר למען לומדי התורה.

למרבה הצער, ולמרות שאנו עדים למחזות מרגשים של החזקת תורה בקנה מידה נרחב, עדיין לא זכינו להגיע לכך שכולם מבינים ומסכימים שהחזקת התורה היא הדבר המתוקצב ביותר. אנשים מבזבזים הון תועפות על תחביבים, על שטויות, על מילוי תאוות מגושמות ואולי גם על מטרות טובות כאלה ואחרות, אבל עבור החזקת תורה - קשה להשיג כסף. שאלו נא כל ראש כולל או ראש ישיבה, ותשמעו ממנו כמה המשימה מורכבת, כמה זה לא קל...

יש כאן משהו לא הגיוני בעליל, שמחייב דיון והסבר: איך יתכן שדווקא הדבר הכי חשוב, זה שמבסס את העולם, זה שמעניק לנו הגנה, זה שחיינו תלויים בו - הפך לבן חורג המתחנן על קיומו?! איך יתכן שאפילו יהודים שתורמים סכומים נכבדים למטרות טובות - מתקשים לעתים לתמוך בהחזקת התורה?! איך זה הגיוני שיהודים שאינם יראי ה' כראוי, הדבר שהכי מרגיז אותם - הוא התמיכה בעמלי התורה?! למה החזקת התורה אינה זוכה למעמד הראוי לה?!

השאלות הללו זוכות למענה בפרשת השבוע. לאחר המאבק בין יעקב לשרו של עשיו, כתוב בפסוק 'ירא כי לא יכול לו, וייגע בכף ירכו, ותקע כף ירך יעקב'. הקרב הוא לא היה קרב היסטורי בלבד, אלא מלחמה בעלת השפעה עתידית, בין כוחות הטוב אותם מייצג יעקב, לבין כוחות הרע - ששרו של עשיו לוחם למענם.

ואז, שרו של עשיו הוכרע, הוא לא הצליח לפגוע בעתיד העם היהודי, חוץ מבדבר אחד: 'ותקע כף ירך יעקב'. הוא פגע בירך, במה שמחזיק את הגוף יציב ואיתן. הוזהר הקדוש מגלה במשמעות הדברים, כי שרו של עשיו הצליח לפגוע בהחזקת התורה, במה שמחזיק את העולם היהודי מאז ומעולם. כאן הוא הצליח להפריע, בזה הצליח להרוס!

ועל זה דרוש דרש החפץ חיים' בספרו בפרשתנו, כי בפסוק מתואר שהקרב התחולל עד עלות השחר, כלומר - שכלל שהאור הלך והתקרב, כך מלחמתו של עשיו הלכה והתעצמה. כלומר, ככל שאנו מתקרבים לגאולה השלימה בקרוב, ככל שאנו יודעים כי

מהו הסכום הנכון?

אל בית הגאון רבי חיים קניבסקי שליט"א בבני ברק, הגיע יהודי אמיד מחו"ל, וסיפר לרב כי הוא נשוי זה עשור, אולם טרם זכה לילדים. את צערו וכאבו לא ניתן לתאר, אמנם זכה בהצלחה כלכלית מרשימה, בריאותו טובה, הכל כאילו בסדר - אך בשורת הילדים ממנו והלאה. מה הוא יכול לעשות?!

הרב השיבו על אתר: במדרש רבה במדבר פי"ד, מגלים לנו חז"ל כי אף פעם לא יכול אדם להקדים את ה'. הן מי שתורם כסף - תורם מכסף שה' נתן לו, אז ה' כבר הקדים אותו... זולת אדם אחד: מי שאין לו בנים ומממן את שכר הלימוד של ילדים אחרים - הרי הוא משלם שכר לימוד עבור ילדים לפני שזכה בהם, והוא היחיד שהצליח להקדים את ה' - כביכול. לפיכך, הורה לו הרב, מומלץ כי יתמוך בשכר הלימוד של ילדים עניים, והדבר יהיה לו כסגולה לממן שכר לימוד לילדים משלו...

האיש אכן עשה כך, וכעבור שנה - זכה לחבוק בן זכר. בהתרגשות אין קץ חבק את התינוק, שידע שזכה בו רק בזכות החזקת תורה של ילדים עניים. ביום מן הימים פגש חבר שהתמודד עם אותה בעיה, וסיפר לו על הישועה המופתית בה זכה, כשהוא מציע לו לעשות כמעשהו...

אותו חבר פנה אף הוא אל הרב קניבסקי, ושאל אם לעשות כן, וכמה כסף להשקיע בסגולה הזו... הרב השיב לו לתת כמניין 'תינוק' = 566, והלה שב ושאל אם הכוונה לדולר או לשקל, לתרומת קבע או חד פעמית... על כך השיבו הרב קניבסקי: 'אני לא אומר לך, אני אומר לך רק דבר אחד: ככל שתיתן יותר - תהיה לך יותר ברכה!'

הסיפור, שהתפרסם בקו 'אורחות יושר', מאיר לכולנו ומעיר את כולנו במסר אחד נוקב: אין גבול להחזקת תורה, אפשר לתת יותר, אפשר גם פחות. מה שבטוח - ככל שנותנים יותר, כך יש יותר ברכה!

אלא שכבר בראשית השיחה, הרגיש ראש הכולל כי התורם אינו במיטבו, וכי הוא שרוי בצער ובמתח. הלה אכן סיפר, כיכמה מחבריו הטובים נפטרו בעקבות הגניף, העסקים נפגעו במידה רבה, ועל כולנה - אחת המכונות היקרות באחד ממפעליו שבקה חיים. הוא חש שהעולם סוגר עליו, אין לו כוחות נפש להתחיל לאסוף את השברים...

ראש הכולל שמע בכאב את צערו וצרתו של היהודי הנכבד, עודד וחיזק אותו ככל יכולתו, ולסיום הוסיף ואמר: 'אספר לך סיפור קצר. בשנת תש"ס, חווה שוק ההון בארצות הברית טלטלה כבידה. הבורסה צנחה באחת, אלפי סוחרים אמידים איבדו את כל הונם. ראש הישיבה הגאון רבי אהרן לייב שטיינמן צ"ל הורה אז לומר לתורמים כי הדברים קל וחומר:

ומה בזמן שהעולם פורח ומשגשג - אין זכות גדולה בברכה ושפע כמו החזקת התורה, על אחת כמה וכמה כשהעולם קורס, הכלכלה מתרסקת, מתח שורר באוויר - בזמנים כאלה חלה חובה וזכות להתאמץ שבעתיים, וגם התורה מחוללת ישועות בכפליים, ומביאה ברכה ושפע. דווקא כשקשה - זה הזמן להתאמץ ביתר שאת ועזו, להילחם ולא לוותר על הזכות להחזיק תורה, כי רק התורה יכולה לסייע!

ראש הכולל סיים לומר את הציטוט מדברי הרב שטיינמן, ורק ביקש מהנדיב לשקול שוב את החלטתו. הלה הבטיח להשיב תוך כמה שעות, ואכן - כעבור מספר שעות התקשר אל ראש הכולל, ובשורה בפיו: 'תשמע, כשסיימנו לשוחח, נכנסתי לישיבת עבודה עם צוות המפעל שבו שוכנת המכונה היקרה שבקה חיים. הם אמרו כי כמה בעלי מקצוע שבדקו הסבירו שהמכונה מושבתת לחלוטין, נדרשת השקעת ענק לרכישת מכונה חדשה, וכמובן - שהדבר הלחיץ אותי מאוד.

ביקשתי מאנשי הצוות להזמין איש מקצוע נוסף, ולבחון היטב האם ניתן להשקיע רק כמה אלפי דולר בתיקונה, ובכך לאפשר לה לפעול עוד כמה שנים. הם אמרו שכבר בדקו את האפשרות הזו, והסתבר שהתשובה שלילית. אולם בלבי אמרתי לעצמי, שכדי להזמין בדיקה נוספת, ואני מבטיח שאם יתברר שניתן 'להציל' את המכונה - אני תורם \$10,000 להחזקת התורה!

ולא תאמיני! - ממשיך אותו נדיב ומספר, 'הגיעה חברה מומחית, בחנה ובדקה את המכונה על כרעיה ועל קרבה, והנפיקה חוות דעת מקצועית לפיה בהשקעה פטוטה יחסית ייתן לתקן אותה. פשוט ראיתי במו עיניי שמגיעים לך ביושר עשרת אלפים דולר, בזכות החזקת התורה!' - אמר הנדיב, ובישר לראש הכולל כי ההעברה כבר בוצעה...

ככל הסיפור הזה מספר הרב גנוט שליט"א, בעדות אישית מפי ראש הכולל, שמקורה בעדות מטלטלת מתוך חדר הדיונים במפעל, המעידה על הכח של החזקת התורה. הנה כי כן, רגע הקבלה לתמוך בהחזקת התורה חולל ישועה, החלטה שהצילה מכונה תקולה בתיקון קל, תחת השקעת ענק במכונה חדשה...

כי החזקת התורה היא מפתח, מפתח רב עוצמה. ואדרבה, ככל שהמשימה קשה יותר, ככל שהחזקת התורה דורשת מסירות רבה יותר - כך היא פותחת יותר שערי שפע וברכה, שערי ישועה ושמחה. אחים יקרים, זה הזמן לאמץ את לומדי התורה אל ליבנו, לתמוך ככל יכולתנו בתורה ובלומדיה, אם בתרומה כספית נכבדה, אם בשותפות קבע איכותית, אם בסיוע למחזיקי התורה. התורה נותנת חיים לעושיה, ומעניקה שפע עצום למחזיקיה!

מעגלה קטנה לשיק גדול...

הסיפור המפעים הבא לוקח אותנו עשרות שנים לאחור, אל מקום רחוק יחסית - העיר יוהנסבורג שבדרום אפריקה. באחד הימים נערך במקום 'דינר' עבור ישיבת פוניבז', בהשתתפות מייסד וראש הישיבה הנערץ, הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן זצ"ל. אל ה'דינר' עלו ובאו רבים מהיהודים המקומיים, אשר כל אחד מהם הותיר סכום נאה במעטפת ההתרמה.

למחרת היום ישב הרב כהנמן לפתוח את המעטפות שהצטברו, ולפתע עיניו התעגלו בתדהמה, ומכל הנוכחים סביבו פרצה זעקת הלם. במעטפה אחת, פשוטה למראה, היה שיק עליו נרשם סכום עתק. בעל השיק לא היה מוכר, והכל התפלאו לדעת מיהו התורם האלמוני, שבהפתעה גמורה, ללא כל בקשה מיוחדת, תרם סכום כה נכבד בבת אחת.

הרב כהנמן ביקש לפגוש את האיש כדי להודות לו על התרומה החריגה בגודלה, ומה עוד - שאם אדם תורם סכום כזה, יתכן שיש לו פוטנציאל להפוך לתורם קבוע בסכומים נכבדים. לפיכך ביקש לברר את הכתובת, והסתבר שהאיש גר בעיר נידחת בקצה המדינה, מרחק שמונה שעות נסיעה ברכבת מיוהנסבורג. אולם הרב כהנמן התעקש ויצא לדרך...

בירודו מהרכבת, נכנס למונית מקומית, והציג בפניה את הכתובת. הוא הביט סביבו, ונפעם לגלות כי הוא נוסע במרחבי העיר הגדולה, וממנה יוצא לשכונה קטנה בפרבריה. גם כאן עדיין לא הגיעו לכתובת, והנהג המשיך אל שולי השוליים של השכונה שבפאתי העיר, עד שהגיע לבקתה קטנה ומטה ליפול, והכריז כי זו הכתובת המבוקשת.

הדבר היה לפלא, שכן לא סביר להניח שאדם כה עשיר מתגורר בחור נידח, בבקתה קטנה, בחורבה שספק אם ראוי למגורים. הנהג עמד על דעתו כי זו הכתובת, והרב כהנמן ומלוויו ירדו מהמונית ונכנסו בשערי החצר המוזנחת. כשהבחין בכמה ילדים לבושים בלויי סחבות שהסתובבו בחצר בין התרגולים - כבר היה בטוח שהוא טועה לחלוטין, אלא שאז שמע את בעל הבית קורא לו: 'או, ברוכים הבאים ראש ישיבת פוניבז'!

הרב כהנמן קרב אליו, ודרש בשלומו תוך שהוא מודה לו על התרומה. 'הערכת י שבוודאי תבוא' - אמר האיש, 'אף שאינני רואה סיכוי שאוכל לתרום לכם שנית בהווה או בעתיד. ובכל זאת נתתי...'

הרב כהנמן התקשה לכבוש את תמיחהו, וגם מלוויו היו מופתעים ונדהמים. מי האיש? למה נתן שיק כזה? האם הוא עני כפי שהוא חי, או עשיר כפי השיקים שהוא תורם? מדוע לא יתן שיק כזה שוב? - מה קורה פה בכלל!?

ואז האיש סיפר את סיפור חייו: הוא גדל בליטא, בעיירה הסמוכה לפוניבז'. אביו נפטר עליו בילדותו, אמו נותרה עם שמונה יתומים, לבדה. לא היה למשפחה כל רכוש, אולם האם חפצה שבניה ילמדו אצל המלמד. לפיכך, בני המשפחה חסכו מפת לחמם כמה פרוטות מדי יום, עד שרכשו עגלה קטנה וצעירה. 'אנחנו נגדל אותה עד שתיתן חלב, ואת החלב נמכור. בדמי הרווח - נוכל לשכור עבורכם מלמד, למען תזכו ללמוד תורה!' - אמרה האם בעיניים נוצצות מהתרגשות.

שוב חסכו בני המשפחה מפיהם, חצאי פרוטות לחם דלות ניתנו לעגלה הקטנה, על מנת שתאכל ותתחזק, עד שתיתן חלב. יום ועוד יום חולף, וכנראה התזונה הדלה לא הספיקה. העגלה נותרה קטנה וכחושה, ולא נראה כל סימן שהיא עתידה לתת חלב. האם האלמנה חפצה שבניה יעסקו בתורה, ולפיכך שכרה להם מלמד, באומרה כי תיכף תתחיל העגלה לתת חלב - ואז תשלם את שכרו.

עבר חודש, וחלב אין. המלמד תבע את שכרו, והאם הביטה בעגלה הקטנה והמאכזבת, כשדמעות בעיניה. היא בנתה תוכנית לתלפיות, אולם העגלה אינה משתפת פעולה... היא ביקשה מהמלמד אורך רוח של חודש נוסף, וכשגם החודש הנוסף הסתיים ולא היתה טיפת חלב או פרוטה בודדת מהכנסות מכירת החלב שאיננו - הודיע המלמד על פרישה...

כששמעה זאת האלמנה, פרצו מעיניה נחילים של דמעות. הן כמה התמסרה למען המטרה העילאית, כמה חפצה וחשקה שבניה יעסקו בתורה. המלמד היה עיקש בדעתו, גם לו יש משפחה לפרנס, הוא לא יכול ללמד בהתנדבות... האם מביטה על ילדיה ועל העגלה לסירוגין, ואז, בעיניים לחות ונרגשות, מכריזה: 'אתה יודע מה? - קח את העגלה במתנה, תלמד את הילדים כמה חודשים, כשווי העגלה שקיבלת...'

ובאומרה זאת, נטלה האלמנה האומללה את הנכס היחיד שהיה בחייה, את העגלה הקטנה והמושקעת שתלתה בה כה הרבה תקוות - והעניקה אותה למלמד המהום, שהתרצה על אתר - הן בכך קיבל את שכרו אף לכמה חודשים קדימה...

'חלפו מאז הרבה שנים', סיים היהודי וקולו נסדק בהתרגשות, 'זכר המאורע ההוא לא נשכח ממני. אני רואה לנגד עיניי את העגלה הקטנה שאמא השקיעה בה את כל שהיה לה, כיצד היא עוברת בשמחה לידי המלמד כדי לוודא את המשך לימוד התורה מדור לדור... כששמעתי שכבוד הרב מגיע לכאן לאסוף כסף, כדי להעמיד את התורה מחדש בארץ ישראל - מכרתי את מה שהיה לי, ונסעתי 8 שעות הלך וחזור כדי לתת את כל כספי למען העמדת התורה מחדש!'

לפיכך אמרתי, שאינני רואה סיכוי שאתרום תרומות נוספות. הן אני חי בעוני ובדלות, את המעט שהיה לי מכרתי, ואת התמורה שהצטברה לכדי סכום נכבד - כבר תרמתי את כולה לשיבה. אני רואה בכך זכות להמשיך מסורת בית אמא, ולתת את הכל - כל מה שיש לי - להחזקת התורה ולהעברתה הלאה לדור הבא...'

הרב כהנמן התרגש, ושנים מאוחר יותר סיפר את הסיפור, כשעיניו לחות מדמעות. מפיו נכתב הסיפור בספר 'מידות והנהגות טובות', והמסר שבו מטלטל את הלב:

אחים יקרים, אין לנו זכות גדולה כהחזקת התורה, כנדיבות לב למסירת התורה מדור לדור. זו זכות שאין דומה לה! הבה נלמד מהאלמנה ובנה שנהגו באותו אופן - ונתנו את כל הונם למען התורה, זו זכות שכדאי להשריש גם בדור הבא, ולתנן את ילדינו להחזיק את התורה, לתמוך בה בעוז ובתעצומות.

אחים יקרים, הבה נשנס מותנינו לתמוך בתורה, לתת למענה את כל מה שנוכל ויותר. הבה נתאמץ באמת כדי לזכות בזכות החזקת התורה, תוך כדי שאנו מקפידים להנחיל את הערך הנכבד הזה גם לדור הבא. וככל שזנחה להחזיק את התורה ולתמוך בה כראוי - כך נזכה להבטחה האלוקית 'כי לא תישכח מפי זרעו', ויהיו זרעו וזרעו זרעו תלמידי חכמים וחסידים, כולם יודעי שמו יתברך ולומדי תורתו באהבה!

משיעוריו של מגיד השיעור הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

לשמיעת השיעורים בדף היומי ובנושאים נוספים חייגו: 073-2951342 | לקבלת העלון במייל: 6778160@gmail.com | לתרומות והנצחות (גם בכ. אשרא) למען הפצת העלון חייגו: 055-677-8160 | ניתן לתרום גם בעמדות נדרים פלוס

פרשת וישלח

וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב מַלְאָכִים לְפָנָיו אֶל עֶשָׂו אָחִיו (לב, ז).

מובא במדרש (ב"ר עה, ג), כי היתה טענה על יעקב אבינו שהתגרה בעשיו, ועל כך נאמר: "מחזיק באזני כלב עובר מתעבר על ריב לא לו" (משלי כו, ז).
הקשה ה"חתם סופר" זצ"ל: מדוע נחשב הדבר שיעקב אבינו התגרה בעשיו? הלא הוא השפיל עצמו לפניו, שלח לו מתנות, שלח מלאכים לפניו, השתחוה לו, כינהו "אדני" - היכן כאן ההתגרות?

זאת ועוד: בפרשת "תולדות" מובא שיצחק אבינו, החזיק את עשיו כצדיק ורצה לברכו. ותמוה, הלא גם אם באמת עשיו היה צדיק, אבל יעקב ודאי שהיה צדיק עוד יותר ואם כן מדוע שעשיו יקבל את הברכות ולא יעקב.
אלא מסביר ה"חתם סופר": יצחק אבינו ראה שיעקב אבינו הוא איש תם יושב אוהלים, אך מי ערב לכך שאם יצא מן האהל יישאר תמים ושלם ולא יינזק מן ה"רחוב"?! מי ערב לכך שיחזיק מעמד ויעמוד במבחן כמו אברהם אבינו?!

לעומתו, עשיו היה איש שדה ומעורב בין הבריות, ובכ"ז נשאר צדיק לפי ראות עיניו של יצחק אבינו. לכן הוא ראוי לברכת יצחק. אמנם הקב"ה סיבב שיעקב יקבל את הברכות, אך החשש של יצחק לגבי יעקב עדיין נותר בעינו - האם יישאר בשלמותו גם כשיצא מתוך ארבע אמות של תורה.

ואכן, ה' סיבב שיעקב אבינו נאלץ לצאת מאוהלו ולשהות כעשרים שנה מחוץ לבית, כולל שהייה קשה וממושכת אצל לבן הרשע. עתה יעקב חוזר מבית לבן, והוא שולח לעשיו "...כה תאמרן לאדוני לעשיו כה אמר עבדך יעקב עם לבן גרתי ואחר עד עתה" (לב, ז).

דע לך שהברכות מגיעות לי ולא לך! כי "עם לבן גרתי ותרי"ג מצוות שמרתי", הוכחתי שגם לאחר התמודדות קשה עם נסיונות העולם נותרתי שלם.

ועל כך אמרו חז"ל כי זהו "מחזיק באזני כלב עובר, מתעבר על ריב לא לו" - מדוע יעקב מעלה עתה את עניין הברכות ומעורר מחדש את הנושא הרגיש הזה!
(להתעדן באהבתך)

וַיֹּאמֶר אִם יָבוֹא עֶשָׂו אֶל הַמַּחְנֶה הָאֶחָד וְהָפְהוּ וְהָיָה הַמַּחְנֶה הַנֶּשְׂאָר לְפָלִיטָה (לב, ט).

ופירש רש"י: "והיה המחנה הנשאר לפלטה - על כרחו, כי אלחם עמו".
וצריך להבין היטב, מהו "על כרחו" - מדוע מוכרח שהמחנה הנשאר ינצל?

ביאר הגאון רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל: דהנה, כאשר רבקה שלחה את יעקב אל לבן מפני חמת עשו, אמרה לו "למה אשכל גם שניכם יום אחד", ופירש שם רש"י: "רוח הקודש נזרקה בה ונתנבאה שביום אחד ימותו". ולקמן (פס"ז) פירש רש"י שיעקב ציוה את עבדיו שיעשו הפרש בין המחנות כמהלך יום אחד. וידוע שיעקב הלך עם המחנה הראשון, כמו שכתוב לקמן "והוא עבר לפניהם".

ועתה, אם עשו ילחם ביעקב ויעקב ינצח ועשו ימות - ודאי שהמחנה הנשאר יהיה לפליטה, מאחר ואין מי שילחם בו. ואם חלילה עשו ינצח ויהרוג את יעקב, אזי גם בתרחיש זה המחנה הנשאר ינצל, שהרי המחנה השני היה רחוק מהלך יום אחד מהמחנה הראשון, וא"כ עד שעשו יגיע למחנה השני - הוא יהרג, שהרי רבקה נתנבאה ששניהם ימותו ביום אחד. ולזה רמז רש"י בצחות לשונו הטהור "על כרחו", שהרי ממה נפשך המחנה הנשאר יהיה לפליטה!

בדרך נפלאה נוספת, ביאר הרה"ק רבי שר שלום מבעלזא זיע"א - את דברי רש"י שהמחנה הנשאר ישאר "על כרחו", וזאת בהקדם קושיה נוספת: היות ו"מחנה" הוא לשון נקיבה ("המחנה האחת"), מדוע נאמר "אל המחנה האחת והכהו", היה צריך לומר 'והכה אותה' או 'והכה'?

ברם, נראה כי יעקב סמך על הברכה "ורדפו מכם חמשה - מאה" (ויקרא

כו, ה) והיינו שחמשה מכם ירדפו מאה מהאויבים, ומכיון שבאותו הזמן משפחת יעקב מנתה שבעה עשה אנשים [יעקב, רחל ולאה, בלהה וזלפה, ראובן, שמעון, לוי, יהודה, יששכר, זבולון, דן, נפתלי, גד, אשר, יוסף ודינה], ואילו מחנה עשו מנה ארבע מאות איש, לא היה בכח מחנה יעקב לנצח את מחנה עשו, מפני שכנגד ארבע מאות איש צריך עשרים אנשים, ולכן סבור היה יעקב לפצל את מחנהו לשניים כאשר במחנה אחד יהיו עשרה אנשים ובשני יהיו שבעה, וכשיראה עשו שיעקב פיצל את מחנהו גם הוא יפצל את מחנהו לשניים - מאתיים בזה ומאתיים בזה, ואז "כאשר יבא עשו אל המחנה האחת, והכהו" אותו המחנה יכה את עשו [ולא להיפך] משום שבמחנה הראשון יש עשרה אנשים שיכולים לנצח מאתיים, ואז "והיה המחנה הנשאר לפליטה" משום שאז יצטרפו עשרת המנצחים אל השבעה האחרים וילחמו במאתיים אנשי עשו הנותרים.

זה שכתב רש"י "על כרחו, כי אלחם עמו" - בגלל שאלחם עם עשו ואנצח את מחנהו האחד, ודאי שהמחנה השני שלי יישאר לפליטה...

(מתוקים מדבש)

וַיִּתְקַע כַּף יִרְיָ יַעֲקֹב בְּהַאֲבָקוֹ עִמּוֹ (לב, כו).

תמיהות רבות עולות מפסוקים אלו, על מאבק המלאך עם יעקב: א. מה היה עניין הפגיעה בירך יעקב? ב. כאשר ביקש יעקב מהמלאך שיברכהו, אמר לו המלאך: "לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל, כי שרית עם אלקים ועם אנשים ותוכל", ולכאורה זהו שבח על גבורתו של יעקב ולא ברכה. ג. מדוע צריך היה המלאך לשאול את יעקב לשמו. ד. המלאך אומר ליעקב "כי שרית... ועם אנשים", היכן מצאנו שנאבק יעקב עם אנשים?

את שאלות אלו, יישב הגאון רבי אליעזר אשכנזי בעל "מעשי ה'": כאשר מכר עשו את הבכורה ליעקב, עשו ביניהם שטר מכירה, כמו כל קניין שרגילים לכתוב עליו שטר. נהוג היה כי הרוצה לשמור שטרו, היה קושרו על ירכו, כמו שנאמר במסכת בבא בתרא (דף קלה:): "מי שמת ונמצאת דייתיקי קשורה על ירכו". כך נהג גם יעקב אבינו, שקשר את שטר מכירת הבכורה על ירכו. ולכן בעת שנאבק עמו המלאך - "ויגע בכף ירכו", כדי ליטול ממנו את השטר, אך לא יכול היה לו.

לפיכך אמר לו המלאך: "מה שמך", והשיבו - "ויאמר יעקב", והוא לשון עקבה ומרמה. אמר לו המלאך: "לא יעקב יאמר עוד שמך" - שוב לא יאמרו שלקחת את הבכורה והברכות בעקבה ובמרמה, אלא בדין - "כי שרית עם אלוקים ועם אנשים ותוכל", בדין לקחת את הברכות מעשו - "עם אנשים", וגם אותי נצחת ונשאר השטר בידך. נמצא כי קריאת שמו 'ישראל' באה לרמוז כי הברכות שקיבל מיצחק מגיעות לו בדין.

ולפי סוסף סוף נותר הנזק ליעקב בנגיעת כף הירך, שלא היו לו יותר בנים, לזכר זה נצטוו ישראל שלא לאכול את גיד הנשה. (שניים מקרא)

וַיִּתְעַצְבוּ הָאֲנָשִׁים וַיַּחַר לָהֶם מְאֹד כִּי נָבְלָה עֶשָׂה בִישְׂרָאֵל לְשִׁכְבָּה אֶת בֵּית יַעֲקֹב וְכֵן לֹא יַעֲשֶׂה" (לד, ז).

מה באו לחדש לנו המילים "וכן לא יעשה"? וכי לא מובן מאליו שמעשה המוגדר כ"נבלה" הוא מעשה שלא יעשה?

וביותר קשה: אחר שאמר "נבלה עשה", ביטוי המצביע על כך שזהו מעשה חמור, איך אמר הכתוב "וכן לא יעשה", שממנו נראה כי זהו מעשה שאינו חמור כל כך, אך שאין נהוג לעשותו...

אלא, פירש הגאון רבי יוסף חיים זצ"ל - ריש גלותא דבבל, בספרו "אורח חיים" (דרוש לשבת הגדול), אילו היה עושה להם רעה אחרת, אולי לא היו בכעס כל כך, כי היו משלמים לו רעה כרעתו ומתוך כך היתה שוככת חמתם במעט. אך לנוכח חומרת מעשהו, חרה אפם ביותר, שכן עשה נעשה נבלה ואם כן אינם יכולים להשיב לו כגמולו, וכל מי שאינו משלם לעושה רע כרעתו ממש - לא תשכך חמתו ולא תנוח חמתו...

(ושלל לא יחסר)

בעיר אנטוורפן בבלגיה, לצד ענף היהלומים המשגשג, פורחת גם תעשייה מפותחת של תכשיטים שבה השתלבו בהצלחה יהודים רבים. אחד מהם היה אליהו, שהיגר מגרוזיה לבלגיה, והיה בעל חנות לתכשיטי זהב ברחוב שבו היו חנויות רבות דומות.

נרקם קשר חם בינו לבין הרב שבתי סלבטיצקי, שליח חב"ד באנטוורפן ורב הקהילה המקומית. הוא החל לקיים כמה מצוות כמו הנחת תפילין ושמירת כשרות, והוסיף מדי פעם מצווה נוספת. אבל בתחום אחד לא היה מסוגל להתקדם - שמירת שבת. כרוב חבריו הסוחרים, גם הוא המשיך לפתוח את חנותו בשבת. הוא נהג לומר לרב כי שבת היא יום המכירות הטוב ביותר, והרב השיב כי אין בכך ברכה, אך ללא הועיל. יום אחד הגיע אליהו לרב ואמר בהתרגשות: "הרב! החלטתי שלא לפתוח את חנותי בשבת!" הרב התרגש לשמע דבריו ועודדו מאוד, כשהוא מחזק אותו שייראה רק ברכה מהחלטה זו.

עברו כמה חודשים שבהם אליהו לא פתח את חנותו בשבת. יום ראשון אחד התקשר אליהו לרב ואמר: "כבוד הרב, אני חייב לראות אותך בדחיפות! אני זקוק לתיקון גדול מאוד!" הרב הזמינו להגיע אליו מיד, ומשהגיע שאל אותו בדאגה: "מה קרה?". אליהו החל לספר: "אתמול היתה השבת שלפני ראש השנה האזרחית, שנקראת בפי סוחריה הזהב היהודים 'שבת הגדול', משום שבה קונים כל הבעלים הנוצרים תכשיטים לנשותיהם. היקף המכירות עולה מעלה מעלה והריוח עצום. כל הלילה התהפכתי במיטתי. לא יכולתי לחדול מלחשוב על יום המכירות שאפסיד מחר. כאשר

קמתי בבוקר חשתי שמעיי מתהפכים. התגברתי על מחשבותיי והלכתי לבית הכנסת. במשך כל התפילה לא הייתי מרוכז. בסיום התפילה החלטתי לעבור דרך הרחוב של חנותי, להציץ ולהמשיך הלאה. נכנסתי לרחוב. מה אומר לך כבוד הרב... זה היה מחזה קשה מנשוא: כל החנויות היו מלאים עד אפס מקום. רק החנות שלי היתה סגורה, ריקה ושוממה.

"פתאום הבחין בי חבר מחנות סמוכה ושאל: 'מה נשמע אלי, יצאת לגמלאות?' 'לא', עניתי, 'אני לא פותח בשבת'.

הוא הביט בי כמו שמביטים במשוגע. המשכתי ואמרתי: 'אני רציני לגמרי. כבר כמה חודשים אני פותח את החנות בשבת'.

הוא הביט בעיניי ואמר: 'שמע טוב, אלי, תן לאלוקים את כל שבתות השנה, אבל שבת אחת הוא יכול לתת לך (עפ"ל). איך אפשר לסגור את החנות בשבת הגדול? תפתח את העיניים ותראה מה קורה פה. אני מתפלא עליך...'

הוא הצביע על ההמונים שצבאו על החנויות. כמעט התפנית, אבל ברגע האחרון נשאתי את רגליי ומיהרתי לביתי. נכנסתי הביתה מבולבל לגמרי. עשיתי קידוש לאשתי וילדיי, ואז הרגשתי סחרחורת. לגדע עיניי ריחפו צמידים, שרשראות, טבעות ויתר התכשיטים. חשתי על כל חבריי שבסוף היום יצחקו כל הדרך אל הבנק וליבי נחמץ. רגליי רצו לחזור אל החנות. ברגע זה ידעתי שעלי לעשות מעשה קיצוני. 'אני מרגיש טוב', אמרתי לבני ביתי, לקחתי בהיחבא בקבוק וודקה ונכנסתי לחדר השינה. שם רוקנתי לתוכי חצי בקבוק, וכעבור דקה או שניים שקעתי בשינה עמוקה והתעוררתי רק במוצאי השבת. אשתי

הרגישה שמשוהו מסחרר אותי והבינה שאני זקוק למנוחה."

אליהו סיים את סיפורו. "כבוד הרב", אמר, "אני מצטער שכך עברה עלי השבת בשכרות ובשינה. כולי מלא חרטה על כך, ועל כן באתי אליך לבקש תיקון."

עיני הרב התמלאו דמעות, והוא התרגש כולו. אליהו התחיל לבכות: "האם זה אכן דבר כ"כ נורא, האם אין לי שום תיקון?!"

הרב סלבטיצקי היה זקוק לכמה דקות כדי להירגע מן ההתרגשות. "לא, אליהו היקר", פתח ואמר, "לא הבנת. איני בוכה על גודל העוון שלך. להיפך, אני בוכה מקנאה. אתה צדיק ובעצם הרבה יותר מצדיק, שכן 'במקום שבעלי תשובה עומדים אפילו צדיקים גמורים אינם יכולים לעמוד' (ברכות ד:).

אליהו נראה נבוך והרב המשיך בדבריו: "ראה, אני בוחן את השבת שעברה עלי ומנסה להשוותה לשבת שלך. אני קמתי בבוקר, טבלתי במקווה, הלכתי לבית הכנסת והתפללתי בנחת וברוגע. שום דבר לא הטריד את שלווה השבת שלי ושום סערה לא התחוללה בקרבי. שבתי הביתה לסעודת שבת עם דגים, בשר זמירות. ממש תענוג. ברור מה השבת תרמה לי. לעומת זאת, לא ברור לי מה אני הקרבת למענה."

"ואילו השבת המיוחדת שלך, לאחר שהיית רגיל במשך שנים לפתוח את חנותך בשבת, התגברת וחדלת מכך. והנה אתה ניצב מול כל החנויות המלאות קונים, מתלבט ומתייסר, ובכל זאת מצליח לעמוד בניסיון העצום. יש לך מושג איזה עונג גרמה השבת שלך במרומום?! כעת אתה מבין מדוע אני מקנא בך?!" (ישיר כח לסופר עווד מזרחי הי"ו)

פנייה לשבת בענייני הלכה ואגדה

כשהרב מפוניבז' נשאר ברכבת

את החלק הארי מנדודיו על פני העולם היהודי עשה הרב מפוניבז', הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן זצ"ל, מתוך הקרבה עצמית עילאית ומסירות נפש למען החזקת מבצר התורה הגדול, ישיבת פוניבז', אותה הקים בעיר בני ברק. רוב המסעות כרוכים היו לגביו בסבל אישי לא יתואר, טלטולים וחוסר מנוחה, בזיונות ומצוקה, ואפילו רעב כפשוטו. אך מכיון שנסע לרוב כשהוא יחיד, באין איש אתו, בלא פמליא של מלווים ומשמשים, לא ידע אף אחד מתלאתיו. יהודי משלנו שהבחין בו פעם אחת כשהוא מתרוצץ יחיד בתחנת הרכבת תחתית בניו-יורק, ורגליו כמעט מעדו בעלותו במדרגות הנועות שמה, נצבט לבו מהמחזה וחש להריץ מברק אל בחורי הישיבה בבני ברק, וכך כתב להם: אילו ידעתם אתה מאלף מכל תלאתיו של הרב הטרורל המעונן, הייתם בוודאי לומדים בהתמדה פי כמה וכמה! לעתים נדירות היה הרב מפוניבז' פותח מעט את סגור לבו ומספר את החוויות שעברו עליו. לרוב היה עושה זאת מפני שהסיפור היה קשור עם לקח מאלף בצדו, מוסר השכל או הברקה רעיונית. הנה אחד מהסיפורים אותם סיפר הרב מפוניבז' עצמו: פעם אחת נסעתי ברכבת התחתית בניו יורק. יושב הייתי בקרון כשלתע הקיפה אותי חבורת פרחחים גויים קלי דעת, שהכרת פניהם ענתה בהם בבירור כי הם לא יהססו לשדוד ולתקוף יהודי בודד. טבעת הפורעים התהדקה סביבי. הם נעצו בי את עיניהם ולא היה לי ממי לבקש עזרה. לפתע צץ רעיון נפלא במוחי: שלפתי מהכיס פיסת נייר ועליה הייתה רשומה כתובת מסויימת. פתחתי ושאלתי אותם: אולי יודעים אתם היכן עלי לרדת? הפרחים כעלו לשלשלה וענו לי בשמחה גלויה: בוודאי שאנו יודעים! עליך לרדת מהרכבת כבר בתחנה הקרובה, גם אנחנו יורדים שם ונראה לך את הדרך. הבנתי תיכף, המשיך הרב מפוניבז' ואמר, שעדיף היה בעיניהם להתעסק עמי ברחוב חשוך מאשר ברכבת הציבורית, ולכן ביקשו שארד בתחנה הקרובה ושם הם ירדו עמי ויבצעו בי את זממם.

משנעצר הקרון, כולנו עמדנו ממקומות הישיבה שלנו, ואילו אני נתתי להם את ה'כבוד' לרדת ראשונים. אני התמהמהתי לרגע, כביכול אני לוקח את התיק שלי. וכשחלף רגע נסגרו הדלתות האוטומטיות, הם ברחוב העיר ואני נשארתי בתוך הרכבת, פטור לגמרי מעונשם של פרחחים אלו. היכה הרב מפוניבז' אומר בחיוק: שמה הנכם סבורים כי זו המצאה שלי? דעו כי למדתי את החבולה הזאת מיעקב אבינו בפרשת וישלח. עשו הרשע, מציע לו (בראשית לג ב'): 'נסעָה וְנִלְכָה וְאֶלְכָה לְגַנְדָרְךָ', ואילו יעקב עונה לו (שם פסוקים ג-ד):

מאצרותיו של הרב ישראל דנדרוביץ שליט"א מח"ס 'הנחמדים מזהב', ערד

"אֲדַנִּי יָדַע פִּי הַיְלָדִים רָפִים וְהַצָּאן וְהַבָּקָר עֲלוּת עָלַי וּדְפָקוּם יוֹם אֶחָד וּמָתוּ כָּל הַצָּאן. יַעֲבֹר נָא אֲדָנִי לִפְנֵי עֲבָדוֹ וְאִנִּי אֶתְנַהֵלָה לְאַטִּי לְרַגְלִי הַמְלֻאָכָה אֲשֶׁר לִפְנֵי וְלִרְגְלֵי הַיְלָדִים עַד אֲשֶׁר אָבָא אֵל אֲדָנִי שְׁעִירָה." אכן עשו נסע לדרכו לשעיר, ואילו יעקב למרות הצהרתו שיבוא לשעיר, לא נסע אלל לסוכות. וכמו שנאמר (שם פסוקים טו-יז) "וַיִּשָׁב בַּיּוֹם הַהוּא עֶשׂוֹ לְדָרְכּוֹ שְׁעִירָה. וַיַּעֲקֹב נָסַע כְּפִתְחָהּ". לא עשה כך יעקב אלא בכדי להרחיק ממנו את עשו, שימתין מלהילחם עימו עד שיגיע לשעיר, ואילו הוא פרש כבר בסוכות. הפטיר וסיים הרב מפוניבז': אף אני הרחבתי להם את הדרך, ונשארתי ברכבת... *

דברים אלו מפורשים במסכת עבודה זרה (כה ב): "תנו רבנן, ישראל שנזדמן לו עובד כוכבים בדרך... שאלו להיכן הולך, ירחיב לו את הדרך, כדרך שעשה יעקב אבינו לעשו הרשע". מספרת הגמרא שכך היה מעשה עם תלמידי רבי עקיבא שהיו הולכים לעיר כזיב. פגשו אותם ליסטים בדרך, ושאלו אותם: לאן אתם הולכים? נענו ואמרו להם: הולכים אנו לעיר ככו כיון שהגיעו לעיר כזיב, שהיא קרובה יותר מעכו, פירשו תלמידי רבי עקיבא ופנו לכזיב. שאלו הליסטים: תלמידי מי אתם? אמרו להם: תלמידי רבי עקיבא אנחנו. אמרו הליסטים: אשרי רבי עקיבא ותלמידי שנוהגים בחכמה ועל ידי כך לא פגע בהן אדם רע מעולם. וכיוצא בזה היה מעשה עם רב מנשה שפגשו אותו גנבים.

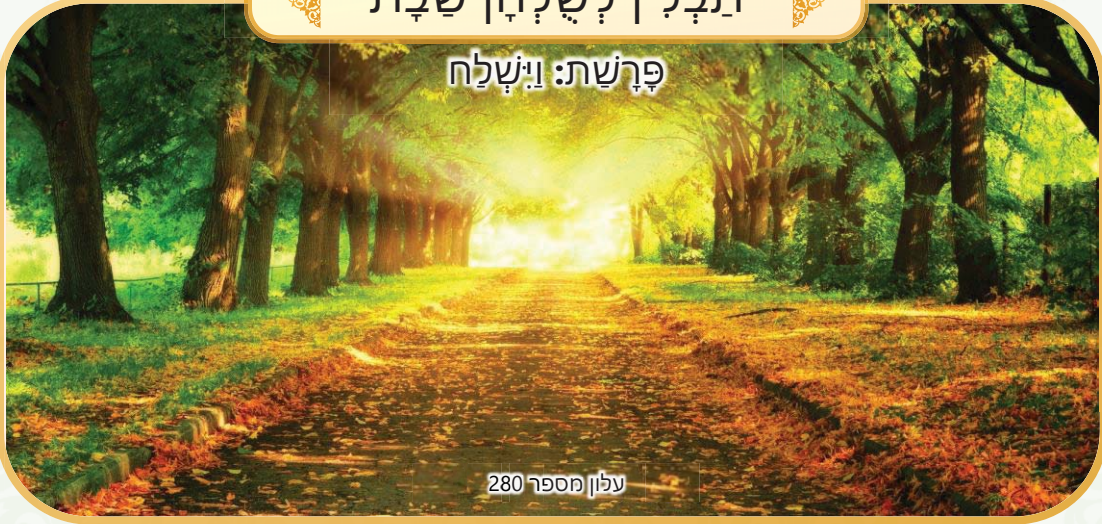
אלא שהמהרש"א הציב כאן את דברי המדרש (ברי"ע עח): "אמר רבי אבהו: חזרונו על כל המקרא ולא מצאנו שהלך יעקב אבינו אצל עשו להר שעיר מימיו, אפשר יעקב אמתיה היה ומרמה בו? אלא אמתיה היה הוא בא אצלו - לעתיד לבא, הוא הוא דכתיב (עובדיה א) ועלו מושיעים בהר ציון לשפט את הר עשו". תימה: אם אכן יעקב אבינו דיבר אמת כשאמר שעתידי הוא לבוא שעירה (או למצער הייתה כאן רק גיבית דעת), מנין לנו שמותר לשקר ממש ולהרחיב את הדרך כשאין דעתו כלל לבוא לשם?

והנראה לומר בדרך פשוטה, שהמעין בדברי הגמרא יראה לנו כשמעולם לא נאמר שמרחיב הדרך פטור מלבוא לעיר אותה אמר. לא נאמר כאן אלא שישראל שנזדמן לו גוי בדרכו יעשה כמו שעשה יעקב אבינו, ואם אכן אמת דיבר יעקב אבינו בזה שעתידי הוא לבוא שעירה, הרי שבדומה לזה גם מרחיב הדרך יהיה עלי לבוא לשם מתי שהוא. אכן מותר לו לגנוב את דעת הגוי ולא ללכת לשם ישירות, אולם החיוב לאמת את דבריו במקומו עומד, וברור שעליו לבוא לשם ביום מהימים.

לעילוי נשמת דניאל הכמת בן דוד, אליהו בן חנה יונה, הרה"צ אליעזר בן מנונו זצוק"ל, שושנה פורן בת טאוס, חנה יונה בת רומיה, פרבין נמכי בת עוסיניאן, שולמית חווה בת הר"ר רפאל ז"ל, שושנה רוזט בת שלום. לרפואת לוי הגון שיהיה בת אילה, רבקה בת דבורה לרפואת איתמר שריה בן עדית, ראובן בן שרה, נסים בן חורם, מונירה בת פרבין נמכי, אביעד מאיר יהודה בן עדית, בתושחי העלון מוקדש להצלחת ברו"ג יש בן אילה, רחמים בן מונירה, עידן וליך בני מרים, משפ" מצור וכל התורמים והמסייעים בהפצת אליהו בן אילה

תכלין לשלחן שבת

פְּרָשַׁת: וַיִּשְׁלַח

עלון מספר 280

נא לא לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה. העלון טעון גניזה. הלימוד בשבת פי אלף מיום חול. כדאי לקרוא בשלחן שבת.

זמני השבת - כגב העלון

העלון לעלוי נשמת:
בכור חי בן בטי, אברהם זושא בן ר' יהושע, לאה בת ר' יום טוב ליפמאן, מיכאל בן שרה, אלכסנדר בן מרי, לודמילה בת לייב, משה בן זוהרה, יהודה בן שרה, יוסף בן חנה, מנחם שלום בן שמחה, חיים בן אסתר, תמרה בת יעקב - תנצב"ה. **ולחבדיל בין החיים למתים, העלון לרפואת:** בת שבע בת ליאורה, משה בן מנדל, נפתלי בן דבורה, סביטלנה צביה בת ברכה, מרי בת חנה, **בתוך שאר חולי עמו ישראל**

נקודה בפְּרָשָׁה:

זכות התורה

שנים לאחר מכן, חקר הגר"ח ודרש על אשר עלה בגורלם של שלשת התלמידים הללו.

התברר לו, כי היחסן שבהם - שכח את יחוסו לחלוטין והתבולל בין הגויים; בעל המדות - התמסר לחקמת הפילוסופיה עד שהתבבלה דעתו והוא המיר את דתו. ואלו השלישי, הפתמיד - נכנס לאוניברסיטה ועלה "מעלה מעלה" במעלות החקמה, עשה חיל בלמודיו, ואף התמנה כפרופסור באוניברסיטה הפלכתית - משרה אשר היכה בדרך כלל את בעליה להמיר את דתו, אולם לעת עתה - עלה בידו להתחמק מלעשות זאת.

אך הנה, לא חלפו ימים רבים, ואותו תלמיד מתדפק על דלת ביתו של רבו באישון לילה.

הוא ספר, כי בסופו של דבר הגיע הרגע בו היה עליו להמיר את דתו, אולם הוא בקש שהות של שלשה ימים בטרם יעשה זאת, ובפרק זמן זה ארז מעט ממטלטליו ונמלט מעירו, בדרך אלו אל ארץ ישראל, כאשר הוא עובר בנלוזין כדי להקביל את פניו של רבו...

חבק רבי חיים את תלמידו, ולאחר מכן שאל: "אמר לי בני: מי הציילך מן החטא?"

והתלמיד ספר ואמר: "היה זה באותם שלשה ימים שנתנו לי בטרם אמיר את דתי. עברתי באישון לילה ברחובה של עיר, וחלפתי על פני בית יהודי - מסנו בקע קול של למוז תורה בנגון שובה לב.

נצמדתי כמסמר למקומי, ולא יכלתי להתנתק מהסנגינה הערבה. הנגון הנוגה נשמע לי כקניה, אשר נושאת התורה על שעזבתיה ופרשתי לחצב לי בורות נשברים...

באותו הרגע - התעוררו בי הרהורי תשובה, וכלבי גמרתיי: לא אעזב את דת אבותי בשום מחיר, ויהי מה! והנה אני כאן..."

"ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו עד עלות השחר" (לב, כה) לכאורה עלינו להבין: מדוע המלאך נלחם דוקא ביעקב אבינו, ולא באברהם או ביצחק? הלא אף שמדבר בשרו של עשו - עדין: מאחר שעשו נולד עוד בתינו של אברהם, הרי שהיה באפשרותו כבר אז להלחם בו או ביצחק, שבוודאי האריך ימים ושנים רבות לאחר מכן! מדוע את מלחמתו הוא קדש דוקא כנגד יעקב? את התשובה נבין בעקבות הפעשה הבא, אשר רוח בין יהודי ליטאי:

בישיבתו של הגר"ח, ישיבת ואלוז'ין הפעטיירה, למדו שלשה תלמידים אשר הצטיינו במעלות מיחדות ויוצאות דפן: האחד מהם - היה 'מיחסי גדול, נצר למשפחת רבנים מפרסטת; השני - היה בעל מדות מפלאות; ואלו השלישי - היה חריף ובעל כשרון, ומלבד זאת שקדן מאין כמותו.

לימים, נתפסו שלשת התלמידים ברוח ה'השקלה' הברלינגאית, שחוללה שמות בכרם בית ישראל באותה תקופה, עזבו את הישיבה, ויצאו לתרבות רעה. אין לשער ואין לתאר את צערו של הגר"ח על שעלה בגורלם של שלשה תלמידים יקרים אלו, עד שנפשו מאנה להנחם והוא שפר עליהם דמעות כפיים.

אולם באחד הלילות הופיע הגאון מוילנא, רבו של הגר"ח, בחלומו, וכך אמר לו: "דע לך, כי רבים וטובים עוד תאכל חרב ההשקלה... זכות אבות לא תעמד למי שנפל בפח הכפירה - שהרי כל ישראל מיחסיים הם, בני האבות הקדושים, אברהם, יצחק ויעקב; גם המדות הטובות אינן מהוות ערבה להצלה ותרס בפני הפרענות - שכן הן אינן מיחדות לישראל בלבד; אולם דבר אחד יכול להבטיחך נאמנה: זכות התורה - תעמד לו למי ששקד על דלתותיה! כל מי שטעם פעם מפתיקות התורה, ולמד תורה לשמה - בוודאי תעמד לו זכות זו להצילו מן הדת שחת!".

מפעשה זה יכולים אנו ללמד, כי הפעלה המיוחדת של עם ישראל, בה תלוי סוד קיומו – הנה: למוז התורה. רק זכות התורה היא שיוכלה להבטיח את המשכיותו של עמו! ואכן, על פי רעיון זה – מקבאר הגר"א וסרמן זצוק"ל מדוע בקש שרו של עשו להלחם דוקא ביעקב אבינו: שכן הנה ידוע, כי אברהם אבינו – הנו עמוד היסודי, יצחק – עמוד היגבורה, ואלו יעקב – עמוד היתורה. שרו של עשו הבין אפוא, כי זכויותיו של אברהם אבינו – אינן מהוות ערבה לקיומו של עם ישראל, משום ש'יסוד' – נתן למצא גם אצל אמות העולם. גם הגבורה – אינה

יחודית לעם ישראל, ונתן למצא דגמתה באמות. ואכן, מצינו ש'ישמעאל היה יסוד דטמאה', ואלו עשו – היה 'גבורה דטמאה'. לעמת זאת, זכויותיו של יעקב, זכויות התורה – הן ערבה לקיומו של עם ישראל, וכנגדן בקש שרו של עשו לקדש מלחמה! התורה מיוחדת דוקא לעם ישראל, והיא התכלית היחידה כנגד היצר הרע, מלך זקן וקסילו! שרו של עשו הבין, כי אם יצליח להלחם בעמוד התורה, ביעקב אבינו – הרי שהוא יוכל לנצח את כלל ישראל כלו, ולפיכך – ויאבק איש עמו דוקא, אלא ש'סופו של דבר – ויגרא כי לא יכל לו!' (ללמדך)

ספור לשבת:

תיקון טעות בזכות היתוק

אך בכל זאת החליט שהוא אינו רץ אחר האיש הזה, ברם אם יתקשר אליו לבקש ממנו שוב שיוותר לו, אז יוותר לו על האולם. כשעבר זמן מה, והלה לא התקשר, החליט שלכבוד השמחה יעשה משהו לפנים משורת הדין, והוא הולך להתקשר להלה להודיע לו שהוא מוותר לו בחפץ לב על האולם לשבת נח. ממחשבה למעשה, הוא התקשר להלה והודיע לו שהוא התיישב

בדעתו והחליט שהוא נותן לו את האולם לשבת נח. הלה שמעבר לטלפון שמע את דברי ר' שמואל, ואמר לו שזה בסדר והוא אינו צריך את האולם, אך ר' שמואל התעקש והתחיל להרגיע אותו שזה בחפץ לב ואין לו מה לדאוג, ויכול לקחת את האולם בתשואת חן, ואז אמר לו הלה שמעבר לקו: "אומר לך את האמת, דחיתי את החתונה, ולכן אין לי צורך לאולם בשבת נח". שאל אותו ר' שמואל: "מתי אתה מחתן?" אמר לו האיש באיזה יום הוא מחתן, אח"כ שאל אותו הלה: "ומתי אתה מחתן?", אמר לו ר' שמואל את התאריך של החתונה.

כשמע הלה את דברי ר' שמואל, אמר לו: "חושבני שיש לך טעות, לפי התאריך שאמרת לי, נמצא שבשבת נח זה לא האויפרוף, רק שבת שבע ברכות, ושבת אויפרוף זה שבת בראשית..."

ר' שמואל השתומם מאוד לשמע הדברים, ומיד תפס את עצמו שאכן הלה צודק, והתבלבל מאוד. "מנין לי כזו טעות לחשוב שהשבת אויפרוף זה בשבת נח?"

עד שנתחוויר לו פשר טעותו, לפי שלפני תקופה זכה לחתן את בתו, ובהיותו המחוחן מצד הכלה היה צריך לארגן אולם לשבת שבע ברכות, שהוא השבת שאחר החתונה, ולכן גם כאן הזמין את האולם לשבת שאחר החתונה בלי להתבונן.

אך הטעות שלו היתה, שעכשיו הוא המחוחן מצד החתן, והוא צריך להזמין את האולם לשבת אויפרוף, שזה פרשת בראשית, ולא לשבת שבע ברכות, שזה פרשת נח.

אמר ר' שמואל, שהשתומם מאד, שרק על ידי שהחליט

בספה"ק נכתב הרבה על גודל מעלת הוותרנות, וישנם הרבה שיוכלים להעיד ש"מוויתור לא מפסידים".

ברצוני לספר עובדא נפלאה שסיפר לי הרה"ח ר' שמואל אונגאר הי"ו מגדולי העסקנים בלייקווד - שבדידי' הוי עובדא - וכך סיפר:

לפני זמן לא רב, זכה שבנו ני"ו נכנס בברית האירוסין. מיד אחר האירוסין הזמין אולם לשבת אויפרוף העומד להיות בשבת פרשת נח.

כמה ימים אחר כך הוא מקבל טלפון מאחד שמבקש ממנו טובה, היות וגם הוא עושה שמחה בשבת פרשת נח, והוא דר כאן באזור, וחמיו נמצא ל"ע בכסא גלגלים, ומאוד יקל עליו אם יוכל לקבל את האולם הזה לשבת נח, על כן הוא שואל ממנו אם שייך לוותר על האולם, והוא יקבל את האולם במקומו לש"ק פרשת נח.

מספר ר' שמואל, שבתחילה רצה להשתמט ממנו, ואמר לו שהוא צריך להתיישב בנידון.

בבואו לביתו התחיל לברר אם יש עוד אולם, ומצא אולם אחר פנוי לשבת הזאת, אבל האולם נמצא במרחק רב מביתו, וגם במקום שאין העירוב מגיע, על כן לא שייך לטלטל דברים מביתו לאולם, וזה יהיה טירחה גדולה לו ולכל האורחים, ולכן - אומר ר' שמואל - חשבתי לעצמי, הלא זו שמחה שלי, למה אני צריך להקשות על עצמי ועל כל הסובבים אותי, אין אני צריך לוותר!...

כדרכם של יהודים טובי לב, הדבר לא נתן לו מנוח, מצד אחד הוא רוצה לעזור ליהודי, ומצד שני הוא אינו רוצה להטריח את האורחים שלו ולהקשות על בעלי השמחה.

כעבור זמן, התחיל לחשוב שוב, אולי אני כן צריך לוותר, הלא האיש יתאמץ מאוד עם חמיו שיושב בכסא גלגלים לקחתו עד האולם שנמצא במרחק רב מביתו, ובפרט שאין העירוב מגיע לשם, והאולם הזה שנמצא בסמוך לביתו מאוד יקל עליו, אז אולי אני כן צריך לוותר.

והוסיף ר' שמואל, שתיכף לאחר שנודע לו על הטעות, התחיל לברר אם יש אולם פנוי לשבת בראשית, וזכה למצוא אולם מוצלח מאוד שקרוב יותר לביתו מאשר האולם שהזמין מקודם לכבוד פרשת נח... (נעם שיח)

להתקשר להלה להודיע לו שהוא מוותר לו על האולם, רק כך נודע לו על הטעות, ואילו לא היה מודיע לו שהוא מוותר לו, לא היה נודע לו כלל על טעותו, רק ממש סמוך לשמחה, ואז כבר היה מאוחר, וספק גדול אם היה יכול למצוא אז אולם אפילו במרחק רב מביתו...

שונה הלכות:

הלכות שמיטה

מתוך החוברת
"מצוות הארץ בהלכה ובאגדה"
לרב דוד שלום נקי שליט"א

קטנות או גדולות, שבזה מכשיר את הקרקע לזריעה טובה יותר. ומכל מקום אם עבר וסיקל בשביעית, לא קנסוהו חכמים ורשאי לזרוע במוצאי שביעית מיד. (שמיטה פ"א ה"ד. רנד)

והטעם שקנסו חכמים בזיבול ולא בסיקול וניכוש [נקירת עשבים רעים] משום שזיבול היא עבודת קרקע ממש, אבל הסיקול והניכוש, אינן עבודות ממש בגוף הקרקע אלא נקיון בעלמא. ומטעם זה גם אם חרש בשביעית, קנסוהו חכמים שלא יזרע תיכף במוצאי שביעית, כיון שהחרישה היא עבודת קרקע ממש (רדב"ז פ"א ה"ג). ועוד, כי בעבודות זיבול ובחרישה הרי הוא מכין את הקרקע לזריעה, משא"כ בסיקול וניכוש שעדיין לא הכין בזה לזריעה. (משנה ראשונה פ"ד מ"ב)

בניה

אם מפנה את האבנים מהשדה שלא במטרה להכשירה לזריעה, אלא שיש לו צורך באבנים למטרת בניה וכדומה, רשאי לקחת את האבנים המונחות על פני האדמה, וישאיר את המחוברות באדמה. ומכל מקום, אם ניכר שמטרתו לבניה, כגון שמקום הבניה סמוך לשדה, מותר לקחת את כל האבנים. (רנד)

על האש

מותר לאסוף עצים קטנים המצויים בשדה ליתנם על המנגל, מאחר וניכר שאוסף אותם כדי להניחם באש, ולא יחשדו בו שאוספם כדי להכשיר את השדה לזריעה. (רנד)

מגרש

מותר להוציא אבנים מקרקע שאינה מיועדת לזריעה אלא להולכי רגל או למגרש משחקים, חנייה וכדומה, כיון שניכר שאין מטרתו להכשיר הקרקע לזריעה. (רנה)

נטילה ושהיה בגינה

האוכל פת בגינה או בדשא, רשאי ליטול ידיו על הצמחיה. וכמו כן, רשאי לשתות מברז שעל הדשא, ואין לחוש לזה שהמים נשפכים עליו ומשקים אותו. (אמנם בשבת, אסור לעשות כן, שכיון שנוטל ידיו ושותה על הצמחים, אין זה נחשב "גרמא" אלא הרי זה בגדר "פסיק רישיה דלא ניחא ליה", שהתבאר לעיל שבאיסור דאורייתא הוא אסור, ורק בדרבנן מותר ולכן, בשבת, אסור. ובשביעית, מותר).

יין מי רגלים

מותר לשפוך יין על זרעים, לפי שאדרבה היין חזק ומקלקל אותם. וכן מותר להטיל עליהם מי רגלים, שגם הם עזים ומקלקלים אותם. (והרי אפילו בשבת מותר לעשות כן, קל וחומר בשביעית שההשקיה אינה אסורה מן התורה אלא מדרבנן.)

צלחות ומערכת השקיה

מותר לעשות "צלחות" [ערוגות עגולות] סביב העצים להשקיה. וכן מותר לבנות מערכת צנורות או ממטרות וטפטפות. (רמב"ם הלכות שמיטה פ"א ה"ט. משפטי ארץ. שלה)

זיבול

אסרו חכמים לזבל את השדה בשנה השביעית, אף שכל כוונתו לצורך הזריעה שבשנה השמינית. ואם זיבל, קנסוהו חכמים שלא יזרע תיכף במוצאי שביעית, כדי שלא יהנה מעבודתו שנעשתה באיסור. ואם הסיר את הזיבול, רשאי לזרוע תיכף. (שלב)

סיקול

אסרו חכמים לסקל בשביעית, דהיינו לפנות מהשדה אבנים

לוח זמנים לשמיטה

ברכישה בחנות או בשוק - אין לקנות פירות בין התאריכים המסומנים בטבלה, או מוצרים המכילים פירות מתאריכים אלו - בלא הכשר מיוחד לשמיטה. **בקטיף עצמי (מהגינה וכדו')** - בתאריכים שבלוח "קדושת שביעית" - הגידולים שנקטפים הרי הם הפקר ופטורים מתרומות ומעשרות ויש לנהוג בהם קדושת שביעית. ירקות שנקטפו בתאריכים שבלוח מסומן "איסור ספיחין" - אסורים באכילה לעולם (לנוהגים כהרמב"ם). **ביעור** - בזמן הביעור יש להוציא את הפירות הקדושים בקדושת שביעית מן הבית ולהפקירם בפני שלושה אנשים, ולאחר מכן יכול להחזיר פירות אלו לביתו.

שם:	ברכישה בחנות או בשוק	בקטיף עצמי (מהגינה וכדו')	ביעור
אבוקדו	מאמצע חודש תמוז (אמצע יולי) בשמיטה עד סוף חודש תמוז (אמצע יולי) שלאחר השמיטה	קדושת שביעית - מאמצע חודש תמוז (אמצע יולי) בשמיטה עד סוף חודש תמוז (אמצע יולי) בשנה שלאחר השמיטה. אין איסור ספיחין.	אמצע חודש תשרי (תחילת אוקטובר תשיעית) שנה וחצי לאחר השמיטה
אבטיח	מתחילת השמיטה עד חנוכה בשנה שלאחר השמיטה	קדושת שביעית - מתחילת השמיטה. איסור ספיחין - בצמח שנשתל או נבט לאחר תחילת השמיטה, עד חנוכה בשנה שלאחר השמיטה	אמצע חודש חשוון (תחילת נובמבר) שלאחר השמיטה

מאת: "כושרת".

בדיחות:

שני אנשים הגיעו להרצאה והחלו להתלחש ביניהם לחישות קולניות.

"שקט!" העיר איש אחד שישב מאחוריהם, "אני לא מצליח לשמוע כלום!"
"מצוין!", הפטיר הלה, "השיחה הזו היא פרטית!..."

איך גורמים לקמצן להיות מתוסכל?
אומרים לו שיש לו לב זהב...

ילד שאל את אביו: "איך ההרגשה שאתה מגדל בן חכם כל כך, יפה תואר, מפולפל ויודע הכל?"
ענה האב: "לא יודע, תשאל את סבא..."

"אהרן תקשיב, אני כל כך נהנה מניגוני האורגן של בתו!"
-"באמת? אבל איך, היא התחילה ללמוד רק לפני שנה, לא?"
-"כן, ובשנה הזו הצלחתי לקנות את כל הבתים בשכונה בחצי מחיר..."

הצייר ללקוח: "נו, כמה אתה מוכן לשלם על הציור הזה?"
הלקוח: "עשרה שקלים".

הצייר נזעם: "על מה אתה מדבר? רק הבד עלה לי שלושים שקלים!"

הלקוח: "כן, כשקנית אותו הוא היה עוד נקי..."

אחד טעה באפריקה, ופוגע בשבט של אפריקנים. הוא פונה לראש השבט ומנסה בזהירות לברר: "האם יש אצלכם קניבלים?"
ראש השבט מניף את מקלו בתנועת ביטול; "לא, אל תדאג, אכלנו אתמול את האחרון..."

בקבלה: תוספת מעקה סלע 1200 ש"ח

חידות:

חידת מחשבה:

בקיוסק של יוסי מוכרים מסטיקים עגולים בשקל. שני ילדים ניגשו למוכר בזה אחר זה, שילשו לידו שני שקלים והצביעו על המסטיקים המבוקשים. לילד הראשון נתן יוסי שני מסטיקים מבלי לשאול דבר, אך לילד השני פנה יוסי בשאלה כמה מסטיקים הוא רוצה. מה יכולה להיות הסיבה לכך?

חידת חשבון:

אם תרנגולת וחצי מטילה ביצה וחצי ביום וחצי, כמה ביצים מטילה תרנגולת אחת ביום אחד?

חידת "מי אני":

אני חי רק במקום מואר,
אך אם יפגע בי האור - אמות.
מי אני?

פתרונות לחידות מהעלון הקודם:

פתרון לחידת המחשבה:

תשובה 2 - 40%.
אם במדף העליון יש 40% מכלל הספרים, אז בשני המדפים יחד יש 60%. ואם במדף התחתון יש חצי מהספרים שבמדף האמצעי, אז במדף התחתון יש 20% ובאמצעי 40%.

פתרון לחידת חשבון:

$$545 \div 5 = 550$$

זמני	י-ם:	כניסה:	יציאה:
השבת:	16:02	17:16	
	16:17	17:18	
	16:20	17:19	
	16:06	17:16	

לתגובות להנצחות ולקבלת העלון במייל:
elisha5765@gmail.com

שאלות טריוויה

1. כמה אנשים באו עם עשו לקראת יעקב כשהלך לפגוש את עשו?

100

א

400

ב

500

ג

1000

ד

היכן יעקב שכח פכים קטנים? (מקרא ורש"י)

כאשר הגיע למחנים

א

כאשר עבר את מעבר יבק

ב

לאחר שעבר את פנואל

ג

כאשר הגיע לסוכות

ד

לגבי מה כותב רש"י "אחרון אחרון חביב"?

לגבי הסדר של תולדות עשו

א

לגבי הסדר של השבטים

ב

לגבי הסדר של נשות יעקב בפגישתו עם עשו

ג

לגבי סדר העדרים במנחה ששלח יעקב לעשו

ד

וַיָּבֹא יַעֲקֹב שָׁלֵם עִיר שָׁכֶם - מה הכוונה שיעקב הגיע שלם לעיר שכם? (רש"י)

שלם בגופו

א

שלם בממונו

ב

שלם בתורתו

ג

כל התשובות נכונות

ד

חידודים בחרוזים

1. נערך בפרשה ע"י יעקב אבינו פעמים ופעם אחת בהגדה לפני סיפור יציאת מצרים

.1

2. שלוש מילים המוזכרות בשילוח הקן הוזכרו גם ע"י יעקב כאשר לה' התחנן

.2

3. יש לי גם את זה, יעקב לעשיו מודיע בהמשך הפרשה כשם אדם הוא מופיע

.3

4. בפרשה ליד בית-אל נפטרה ונקברה אישה עם אותו שם, יצאה להלחם עם סיסרא

.4

5. יעקב את עשיו רוצה לרצות הוא שולח לו את אחת התפילות

.5

6. בפרשה - שם של אחד ממלכי אדום בפרשת לך לך - שם עיר שקרובה לסדום

.6

7. כשיעקב מציג בפני עשיו את המנחה עשיו אומר בתגובה: כבר יש לי פוסק הלכה

.7

8. זוהי מילה המוזכרת בקשר לברית מילה במובן אחר - אלו פירות האסורים באכילה

.8

9. תפריע זו פירוש המילה עמלק בא לעולם בגללה

.9

10. לפני שיעקב אל העיר שכם עובר בחג האסיף הוא עוצר

.10

קפד זנבו יש להוריד את האות האחרונה לקבלת התשובה השניה

- 1 נכדו של עשיו וכן אליפז כך נקנית היקרה מפז
- 2 שם חותנו של בעל חנן מגיע בדרך כלל ביום מעונן
- 3 בפרשה - עבור זה יהיה המחנה הנותר כל מי שאחרי המלחמה נשאר
- 4 הצדיק מפראג שיצר את הגולם בפרשה - הכתובה שחמור הציע לשלם
- 5 על בלהה ועל תמנע אותה מילה כתובה גרם למחלוקת ומריבה
- 6 הוא הראשון באלופי החורי בארץ שעיר הלך עם אברהם מעיר לעיר
- 7 אחת מן התנועות בפרשה - כך יהיו בני ישראל באחת ההבטחות

קפד ראשו יש להוריד את האות הראשונה לקבלת התשובה השניה

- 1 בפרשה כך נקרא מה שיעקב לעשיו שולח היא בסה"כ הלכה להחליף כח
- 2 אחד הפך לשנים כאלו כהכנה למלחמה כשצריך משהו לקנות הולכים לשמה
- 3 נמצא בהגדה ובכל דרשה טובה בפרשה זז ממקומו בעת מריבה
- 4 אל המזבח בהן נאסר לעלות בפרשה - תירוץ טוב שעשיו לא ימשיך להתלוות
- 5 אנשי מאה שערים בה לא מכירים בפרשה - אחיה החליטו על אנשי שכם להערים
- 6 בפרשה עם כזה מטבע קונה יעקב אבינו שם של עץ שגם צחק מאתנו
- 7 שם גרו אברהם יצחק ויעקב כינוי לאיש הנדיב שתמך בזכרון יעקב

כיצד קשורות התמונות לפרשת השבוע?

התמונות מראש מימין לשמאל: 1. בשר וסניף - בפרשת ויקרא; 2. בניין - בפרשת ויקרא; 3. מים - בפרשת ויקרא; 4. תכשיט - בפרשת ויקרא

אזור חזקיה

לע"נ רבי חזקיה זרובבלי בן נוריאל זאסתר, זמאיר בן אליהו זמיכל ז"ל

זי"ל ע"י כולל ערב וגמ"ח "דרכי חזקיה" ע"ש רבי חזקיה זרובבלי בן נוריאל
זאסתר זצ"ל ת.ד. 5711 י-ם לפרטים ותרומות: 050-4120812

העלון לעילוי נשמת
זבה בת רחל ורחל בת שמחה

590

אנו זקוקים לעזרת הציבור

העלון נקלע לקשיים וחובות כבדים, על מנת שנוכל להמשיך לתחזק את העלון שעלותו כ-1,000 ש"ח בשבוע ומופץ 10,000 עותקים אנו זקוקים לתרומתכם. ניתן לקבל חסות על העלון, לע"ג, לרפ"ש או לזווג הגון. ניתן לפנות בטל': 050-4120-812

סיפור לשבת קודש

שמירת השמיטה של גיבור הכח

זמן רב לפני שנת השמיטה תשע"ה ניסו חקלאי עמק חפר ללחוץ על יצחק חדד ממושב 'עולש', שימכור להם את הזכות לעבד את שלושת אלפי הדונמים שלו בשנת השמיטה, אבל שום דבר לא עזר להם. חדד עמד בלחצים, 'הבטחתי להקב"ה שהפעם אני שומר שמיטה מלא-מלא'. כולם התפלאו לראות את גבורת הנפש שלו, ויותר מזה, אם היו יודעים מי דפק אצלו בבית שבעיים לפני התקדש שנת השמיטה, הם היו 'יוצאים מהכלים'.

הוא עצמו אינו מאמין לעצמו, כיצד שרד את הפגישה ההיא. מעט אחרי חצות הלילה, בחודש אלול של השנה השישית, נשמעות דפיקות בדלת ביתו של חדד. האזור בו ממוקם מושב 'עולש', במרחק מאות מטרים מהעיר טול-כרם, מצריך ערנות וחיידוד-חושים, במיוחד בשעה כל כך מאוחרת. חדד מציץ ב'קוקר', ומבחין בדמויות של ערבים. הם גם החליפו מלים ביניהם בשפה הערבית. בעל-הבית אינו ידוע כפחדן גדול, אבל בכל אופן לפני שפתח את הדלת, שאל את הדופקים למבוקשם. 'זה בקשר לשדות שלך בשנת השמיטה', אמרו, ומבטא הערבי נשמע מפייהם בצורה ברורה.

'איני מוכן לשמוע הצעות בנושא זה', אמר בקול פסקני, ועדיין לא פתח את הדלת. 'כדאי לך לפתוח. יש לנו הצעה שלא תוכל לזותר עליה, ו...במזמון, נשמעו הקולות מעבר לדלת. יצחק החליט לפתוח, כדי להוכיח לעצמו שהוא עומד בנסיון. משנפתחה הדלת, עמדו שם שלושה בדואים שהציגו את עצמם כמשתייכים לשבט גדול באזור הנגב, ובידם מזוודה ענקית. הם מתיישבים ליד השלחן בסלון, ופותחים את המזוודה. המחזה שנגלה לנגד עיניו של בעל הבית, היה אמור להעמידו בנסיון. 'יש כאן שתי מליון דולר, וברכב יש עוד', אמרו האורחים הערבים. 'מה שאנחנו רוצים בסך הכל הוא לקנות ממך את הזכות לעבד את האדמות בשנה הקרובה, ומיד לאחריה נחזיר לך את הכל'. הם היו בטוחים שהשטרות יכניעו את בעל הבית, שיניח לפנייהם את מפתח-האדמות על השולחן. אבל הוא, ש'הבטיח', וחזר ו'הבטיח' להקב"ה שהפעם הוא יעמוד בנסיון, קם ממקומו, אמר לאורחים הבלתי-קרואים: 'גם אם תשימו כאן מאה מליון דולר, איני חוזר בי מהבטחתי לשמור שמיטה'. הערבים ניסו פה, ניסו שם, ומשראו את עקשנותו לחצו את ידי, ויש לומר - בהערכה - רבת, עזבו את המקום. זה היה מעמד של קידוש ה' גדול.

לאחר שנת השמיטה, סיפר הרב בנימין כהן מונכ"ל 'קין השביעית', כל השכנים, המעבדים את הקרקעות במושבים הסמוכים, לא האמינו למשמע-אוזנם, ובאו לסייר בשדותיו של חדד, ויצאו משם המומים. מנופפים לו בידיהם, כאומרים 'תשמע, היה כדאי לשמור שמיטה. לקראת הפעם הבאה, גם אנחנו נעשה כמותך'. ולפני שנשמע את סיפורו של יצחק חדד, מגדולי החקלאים בארץ, הנה שתי אנקדוטות מהחורף הנוכחי, של שנת תשע"ו, הסיפורים הללו, הם אלה שהפכו את המאמר הזה לאקטואלי מאין כמוהו, שכן בעוד כל גורמי החקלאות בארץ התאוננו על כמויות הגשם המזעריות שירדו באותה שנה, אצל חדד - 'ונהפוך הוא'...

אבל עוד לפני עניינם של הגשמים זכורה הסופה הנדירה שפגעה בתחילת החורף ברבים מאזורי הארץ, ובעיקר במושבי השרון. כמעט בכל המטעים והשדות של מושבי האזור וכל הגידולים באותו איזור הלכו לטמיון. זמן קצר לפני הסופה שתל חדד את הקישואים שלו. עמיתיו שלא שמרו שמיטה שתלו כבר בתחילת חודש אלול, ובעת התרחשותה של הסופה הבשילו קישואיהם לכדי פרי, בעוד קישואיו של חדד היו בתהליך גדילה ראשוני. לא צריך להיות אגרונם מקצועי כדי להבין ששדותיו של שומר השמיטה מ'עולש' אמורות היו להיפגע באופן קריטי הרבה יותר מאשר הפירות של עמיתיו, שחלקם היו עשויים לשרוד את הסופה. זאת, ועוד. ברצותו להרוויח זמן, זרע חדד את הקישואים לא בחממות סגורות, כמקובל, כדי להצילם מברד ומקרה, אלא ביצע את הזריעה בערוגות פתוחות וחשופות.

לקראת סיומה של הסופה, הכתה מכת-הברד את אזור השרון, שקטלה לחלוטין את כל מה שנשאר עד אז, הנזק שנגרם בכל השדות היה עצום ואילו כשיצא יצחק חדד בבוקרו של יום, לאחר הסופה, והתניע את הטרקטור על מנת לבדוק מה עלה בגורל שדות הקישואים שלו, לעגו לו השכנים: 'יצחק, מה קרה לך? האם הינך חושב שנתר משהו שלם בשדותיך? אם אצלנו הכל נגמא, אצלך-על אחת כמה וכמה! אבל חדד כבר מלומד בניסים... עוד מהשנה השישית... הוא יוצא אל השדות, ואינו מאמין למראה עיניו. כל שיחי הקישואים נותרו שלמים, ללא פגע. מכת-הברד דלגה, פשוט על כל שדותיו. כמו במצרים, כשגרגירי הברד 'יודעים' בדיוק איפה להכות, ואיפה לא. ואפשר כבר להבין לבד, באיזה מחיר נמכרו הקישואים שלו, שהיו כמעט היחידים בשוק באותה תקופה... זוכרים כמה עלו? שלוש עשרה שקל לקילו!

גם בענין הגשמים, זכו כולם לראות את גובהה של החיטה בשדותיו של חדד, כמו גם את גודלם וצבעם התוסס של הכרוב הירוק והסגול, מה שמוכיח כאלף עדים שמי הגשמים השקו

יצחק קם בוקר אחד ומחליט שמלבד כל החובות שיש לו עד היום, הוא יקח הלוואה נוספת בסך כמיליון שקלים, ובכסף זה ישלם מראש על השכירות של כל הקרקעות למשך שנת השמיטה. כיון שהמשכירים ביקשו להעביר את הקרקעות לשוכר אחר, הוא לא יוכל לשמור שמיטה באדמות אלו, ולכן מחליט יצחק חדד לשלם את כל השכירויות והמשכורות מראש, ובכך לנטרל את הנסיונות להבאת שוכרים אחרים. אל חמשת מיליוני השקלים שהצטברו במינוס בחשבון הבנק שלו, התווסף עכשיו עוד מיליון אחד. בשלב זה, מגיעים אליו הבדואים ומנסים להציע לו מיליוני דולרים על שכירות הקרקעות, והוא אינו מוכן לסגת מההבטחה.

ומה קרה בסופו של דבר? עד לאותו יום נמכרו המלונים בשווקים במחיר של שמונים/תשעים אגורות לקילו. זאת, בשל עודפים גדולים שהצטברו אצל הסוחרים, בבוקר שלאחר התשלום בן מיליון השקלים, קופץ המחיר של המלונים שהיו ברשותו של חדד - לכמעט חמשה שקלים לקילו.

בדרום הארץ נשאר כל המלונים על הקרקע, בשל מבצע 'צוק איתן', ובצפון ניזוקו המלונים על ידי נגיף קטלני, שלא איפשר את שיווקם. המלונים היחידים ששווקו באותה תקופה בכל רחבי הארץ, היו של חדד. מחירם האמיר אפוא עשרת מונים, ובסחר-מכר הזה הצליח לפרוע את כל חובותיו האגדיים שהסתכמו ב-ששה מיליוני שקלים. עצם שתילת המלונים בשדותיו באותו קיץ, היתה בדרך נס, שכן כאשר בא לבצע את השתילה, יעצו לו כל המומחים שלא יעשה זאת, בשל העודפים המוגברים בשוק. הוא לא שמע לעצתם, וכשהגיעה ההבשלה לשיאה, התברר שאלו המלונים היחידים בשוק... 'כבר בתחילת הדרך של שמירת השמיטה, ראיתי את הקב"ה בעיניים. החברים שלי היו המומים', מספר חדד, ומתאר את השמחה הגדולה שהיתה לו להיכנס אל שנת השמיטה ללא חובות. השמחה פרצה את כל הגבולות, עד שבתחילת השמיטה עשה חדד קידושא-רבה לכל ידידיו ומכריו, והודה להשם יתברך על מחיקת החובות. במהלך שנת השמיטה שלחו לו מ'קן השביעית' חברותות ללימוד תורה, ויצחק מילא את זמנו הפנוי בלימודי גמרא ומשנה. גם מנהל העבודה שלו, ארז, ממושב 'ניצני עוז' קיבל על עצמו לשמור את השמיטה, כדי לא 'לקלקל את הברכה' בשדותיו של הבוס, ב'עולש'.

'אני שומע את האדמה זועקת: תשמרו שמיטה, כי הארץ שלי היא, וברצוני - יתהפכו לכם כל החובות לסעודת מצוה' בדיוק כמו שקרה אצלי בס"ד.

(קול ברמה)

(האמנתי ואזמרה)

לרוויה את שדותיו של בעל-הבית מ'עולש', בעוד שאצל השכנים המצב היה הפוך לחלוטין. סיפורו של חדד הוא מיוחד גם מצד שטחי הענק שבבעלותו, מה שהעמיד אותו בנסיון קשה מאד, גם מצד הבעייתיות הגדולה בהמשך החוזים של שכירות השטחים, וגם החובות שהעיקו עליו עוד לפני שנת השמיטה, לא נתנו לו מנוח, וגם - כמוכן - מצדם של הניסים שהתרחשו לו.

כשיצחק מספר את סיפורו הוא מתרגש ונסער עד עמקי נשמתו. בהיזכרו בחובות שהעיקו, שהיו ואינם. וכשיצחק אומר 'אינם', הוא מתכוון ללא פחות מחמש מיליוני שקלים שנמחקו מחשבון הבנק שלו, בעקבות נס מיוחד שאירע לו לקראת סיומה של השנה הששית, והוכיח באופן שאינו משתמע לשני פנים שהשם יתברך אינו נוטש את מי שמתקרב אליו. באופן אבסורדי, מה שהביא את חדד להחלטה לקבל הפעם על עצמו את שמירת השמיטה במלואה, היו החובות בסך מיליוני שקלים שצבר בשנים האחרונות. 'אני מעבד כבר שנים רבות את אלפי הדונם הציבוריים של שלושת המושבים: 'עולש', 'תנובות' ו'בארותיים', ומעולם לא ראיתי ברכה בעמלי'. לקראת שתי השמיטות האחרונות, שבהן לא עמדתי בנסיון וחתמתי על היתר מכירה, צברתי חובות כבדים נוספים שבגללם 'בחשבון הכלכלי שלי, היה משהו לא הגיוני, עבדתי ועבדתי, השקעתי והשקעתי, והחובות רק גדלו. הרגשתי שמדברים אלי מן השמים'.

לקראת סוף השנה השישית, תשע"ד הגיעה ההחלטה לשמור את השמיטה, על כל הלכותיה והידוריה. אלא שמהר מאד התברר לו שהדרך תהיה זרועה במוקשים... הנסיון הראשון, והקשה מאין כמותו, בא לידי ביטוי בעצם אחזקת הקרקעות לכל אורך שנת השמיטה. 'את האדמות שלי אני שוכר בשלושת המשקים הנ"ל, והן עומדות למעשה בבעלותם של כמאתיים משפחות המשללות לכיסיהן סכומי כסף חודשיים, בין אם אני מרוויח, ובין אם לא'.

'כששמעו על החלטתי לשמור שמיטה, הודיעו לי שאצטרך להשיב להם את כל הקרקעות לפני שנת השמיטה, כדי שישכירו אותן לחקלאים אחרים. צריך להבין, שהקרקעות של עמק חפר הן יקרות עד מאד, ואין כל השוואה בין לאדמות אחרות בכל אזורי הארץ. ההחלטה לשמור שמיטה, העמידה אותי במצב בו לא ידעתי מה עלי לעשות עם הקרקעות. היה ברור שהמשכירים לא יותרו על יום אחד, מה גם שעל ידי התנגדותם החריפה, הם ניסו להניא אותי מההחלטה לשמור שמיטה. אבל, גם הם לא חלמו על מה שקרה בסוף'.

אנו פונים לציבור הקוראים היקר, אנא תנו לנו כח ויכולת להמשיך החזקת הכולל, הגמ"ח והעלון 'דרכי חזקיה', אנו משתדלים שההכנסות יהיו קודש למטרות הללו ואין לנו הוצאות מזכירות, ניקיון וכדו'. **תבורכו מפי עליון!**

לרפואה שלימה:
משה בן רוזה, אלעזר בן משה, שולמית בת שושנה, יעקב בן מיכל, תמר בת שרה, אילה בת מרים, יעל בת דבורה, רחל בת זולחיה
לעילוי נשמת:
מרדכי בן רבקה, ר' מרדכי בן מסעודה, נתנאל לוי בן מרים, שבתאי יששכר בן דב, דבורה בת צבי, רותם בן סליה, חנה בת נושא, מרים בת יוכבד, צפורה בת אסתר, ככב בת גוהר

אנא התפללו על זוגות שלא זכו להפקד בזרע של קיימא!
יחזקאל בן מהין ורעייתו כרְכְמִיט בת שרה, מנשה בן טובה ורעייתו, הרצל בן כתון ורעייתו, ששון בן רעיה, יצחק בן תמר ורעייתו, דוד בן חנה ושושנה בת אסתר, וירון מנשה בן פיניה ורעייתו. ענבל ג'מילה בת מרגלית לבנים זכרים, דניאל בן מהין ורעייתו, יוסף חיים בן שרה ורעייתו.

נבקש להמשיך להתפלל לרפואת אימנו: שרה בת כוכבה המכונה ככב
נא להתפלל לזוגת הגון:
איתמר בן יהודית, חיים בן זוהרה, אילה בת שולמית, רבקה בת נורית, מרגלית, תמר בת יהודית, יוסף עובדיה בן משה, אוריאל חיים בן שולמית מרים אסתר בת רחל, שרה בת לאה, משה בן רשל, נועה בת רשל, רבקה בת רחל

שדכנית (לבחורים מגיל 30+): א-ה - 21:00 - 22:30
טל: 036766049
שידוכי "חסדי דוד" בימים א', ג', ד' בשעה 21:00 - 22:00
058-3297225 20:00
ניתן לפרסם ספרים בתוכנת אוצר החכמה ועוד
c9595@okmail.co.il
מוהל מוסמך לשם שמים (בחינם) בהמלצת הגר"ש מחפוד שליט"א 0559260027. מוהל מוסמך לשם שמים, תלמידו של הרב אורן: 0583207037. אברך מוהל מוסמך לשם שמים 0527646963.

לעילוי
נשמת
שלמה
רפאל בן
אסתר
ת.נ.צ.ב.ה

גליון
407

פרשת וישלח תשפ"ב

עם לבן גרתי (כז, ה)

גרתי בגימטריא תרי"ג, כלומר עם לבן הרשע גרתי ותרי"ג מצות שמרתי ולא למדתי ממעשיו הרעים (רש"י)

קולו של יעקב בבתי מדרשות וכוח התגברותו של יוסף על היצר - למעשה אבות סימן לבנים' - בכוחם לבטל את כוחו והשפעתו של עשו ושרו שלא יוכלו לפגוע בתמכין דאורייתא.

* * *

סיפר הרה"ג רבי יעקב שיט שליט"א: לפני זמן מה נגש אלי אברך ואמר לי: "ברצוני לספר לך סיפור שארע לי. אני אמנם לא צדיק יסוד עולם, אבל לפני שלוש שנים ביום כיפור, קיבלתי על עצמי שבאמצע הסדר לא אלך לשום סידורים, ויהי מה! הקבלה הזאת היתה מבוססת בעיקר על רצון טוב, אבל גם על 'נסיון חיים' שחוויתי על בשרי - אם אני הולך לעירייה, למשל, על חשבון הסדר, מתברר שהפקידה בדיוק לא הגיעה... בבית המרקחת התרופה נגמרה... ובדואר יש שיבושים ועיכובים... בקיצור, זה לא הולך, אין ברכה מלכת באמצע הסדר. והנה, בתחילת חודש ניסן ניסיתי להירשם ל'שיבת בין הזמנים' בפרדס כץ, שם אני גר, ולא קיבלו אותי. בכל זאת הגעתי ללמוד שם. בשעה 10:00 התחילה ישיבת בין הזמנים, וב- 10:30 התחוללה סביבי המולה קלה.

- "מה קרה?"

- "הרב דניאל זר שליט"א מחלק בישיבה שלו, 'אור דוד', 500 שקל לכל אברך שגר בפרדס כץ".

500 שקל לאברך, בערב פסח, הוא סכום משמעותי מאד. רבים עזבו את בית המדרש, וחזרו לאחר זמן קצר עם כסף ביד. 'ומה איתי?' - אצלי התחילה המלחמה הגדולה: 'נכון, קיבלתי על עצמי לא ללכת באמצע הסדר, אבל עכשיו בין הזמנים, ואני אפילו לא רשום באופן רשמי בישיבת בין הזמנים הזאת'. 'ולכן מה?' - אני אומר לעצמי - 'מה זה משנה 'בין הזמנים' או לא? סדר זה סדר. קבלת על עצמך לא ללכת, אל תלך'. בקיצור, התחוללה מלחמת איתנים בין היצר הטוב ליצר הרע, ולבסוף החלטתי לא ללכת. 'אני אלך בשעה 1:00, לאחר סיום הסדר'.

בשעה 1:00 הזדרזתי ללכת. אדם אחד עמד לפני בתור. כדי לקבל את המענק צריך למלא טופס, אבל מתברר שהבן אדם שעמד לפני - לקח את הטופס האחרון. "רגע, רגע", אני מזדעק, "אל תתחיל למלא את הטופס. תן לי אותו לחצי דקה, כדי שאוכל לצלם, ולמלא טופס בעצמי". אבל הפקיד מתערב, "לא אי אפשר לצלם, זה ממוספר. הרב הקציב

למרות שדרך ברייתו של אדם להיות נמשך בדעותיו ובמעשיו אחר רעיו וחבריו, ונוהג כמנהג אנשי מדינתו - כלשון הרמב"ם (דעות פ"ו ה"ה), בכל זאת הצליח יעקב שלא ללמוד ממעשי לבן, ועמד כצור איתן כנגד 'חברותו' והשפעתו.

* * *

הגאון רבי אלחנן וסרמן זצ"ל, הי"ד, ביקר בארצות הברית בתקופה בה היה מצוי רק חלב עכו"ם. באותה עת נמצאו מספר רבנים גדולים שהקלו בדבר, וטענו שכיוון שבזמננו אין חולבים בהמות טמאות, ניתן לשתות חלב עכו"ם ללא חשש. אבל רבי אלחנן החמיר על עצמו, ונמנע מלשתות חלב בכל עת שהותו באמריקה. ביומו הראשון בארצות הברית, הגיע אליו בעל בית המלון, וכיבדו בכוס קפה עם חלב. רבי אלחנן סירב ליטול את כוס הקפה, באמרו כי הוא אינו שותה חלב עכו"ם. כך נאלץ בעל בית המלון להביא לו כוס תה. ביום השני הגיע בעל בית המלון שנית, והציע לרבי אלחנן כוס קפה עם חלב. רבי אלחנן דחה את הכוס, ואמר לבעל המלון בתמיהה: "מדוע אתה מגיש לי קפה עם חלב, הרי כבר ציינתי בפניך כי איני שותה חלב עכו"ם?".

"מה, הרב עוד לא התרגל?", התפלל בעל המלון, "חשבת שרק ביום הראשון הרב יקפיד על כך, אבל לאחר מכן הוא כבר יתאזרח במקום, וינהג כמנהג המדינה... כולם נוהגים כך, אין מה לעשות. בדרך כלל לוקח יום-יומיים להשלים עם המציאות ולהבין שזה מה שיש, כולם שותים חלב עכו"ם, לכן הבאתי לרב קפה בחלב!". [מתוך 'משכני אחריר']

ויהי לי עֹזר וְזִמּוֹר (כז, ו)

ולא הזכיר מינים אחרים, אלא רמז ליוסף שהוא שטנו של עשו, וליששכר שעוסקין בתורה לקיים 'הקול קול יעקב' - בבתי מדרשות (בעל הטורים)

מלגות כמספר הטפסים, מצטערים מאד". זה שהגיע לפני קיבל, אני לא קיבלתי... אני יוצא החוצה, עומד על המדרגות של ישיבת 'אור דוד', ושוב מתחילה בתוכי סערה פנימית. 'אתה רואה, הפסדת 500 שקל'... 'אז מה, למדתי סדר של שלוש שעות, זה נצח! ברוך ה', אמנם אין לי 500 שקל ביד, אבל עמדתני בנסיון, וזה שווה הרבה יותר מ-500 שקל'... הרגשתי שלוה, שמחה מילאה את הלב שלי.

פתאום צלצל הטלפון, ועל הצג מופיע מספר של 'דרשו'. "תגידי לי", אומר מישהו מהצד השני של הקו, "עשית עכשיו את המבחן המסכם?".

- "כן עשיתי. מה הבעיה?".

- "אנחנו רוצים לבשר לך, שזכית בהגרלה".

- "זכית???" זה לא קורה לי הרבה, אני נרגש, "בכמה זכית?".

- "זכית ב-5000 דולר"...

מדהים! לא קיבלתי חמש מאות שקל, אבל קיבלתי חמשת אלפים דולר... הם היו שווים באותה עת כ-18,000 שקל, והם הגיעו בדיוק בזמן... כי באותה תקופה התגוררנו בדירה קטנה, והצפיפות העיקה עלינו מאד. מרבית החברים שלי שהיו במצב דומה, קנו דירה גדולה 'על הנייר'. גם אני רציתי לקנות 'על הנייר', אבל לצורך כך הייתי זקוק ל-200,000 שקל, שלא היו לי. אפילו לא היה לי רבע מהסכום ההתחלתי לתשלום הראשון... והנה, שמונה עשר אלף השקלים שהגיעו אלי מידו הרחבה של הקב"ה, נתנו לי כוחות נפש ועוצמה, היה לי ביד את התשלום הראשון לקבלן, ושילמתי, ואחר כך איכשהו התגלגלו העניינים והצלחתי לעמוד בתשלומים, וממש לאחרונה חגגתי 'חנוכת הבית' בדירה החדשה ורחבת הידיים שלנו, סיים האברך את סיפורו. [מתוך 'דורש טוב']

וַיִּתֵּן יַעֲקֹב לְבָדְלוּ (לב, כה)

אמר רבי אלעזר: שכח פכים קטנים וחזר עליהם, מכאן לצדיקים שחביב עליהם ממונם יותר מגופם (חולין צא).

שאל הגה"צ רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל באחת מדרשותיו: "איך יתכן לומר, שבעיני יעקב הממון היה חשוב יותר מגופו? כלום מדובר כאן, על קמצן כזה, אפעס, שיחזור עד פרס כץ כי שם העגבניות יותר זולות בחצי שקל?... ומלשון חז"ל משמע שלא רק יעקב אבינו, אלא כל הצדיקים, ממונם חביב עליהם יותר מגופם, הייתכן?!".

"הקושיה מתעצמת" - ממשיך הרב קרלנשטיין - "לאור המעשה הבא שסיפר לי יהודי נאמן, ואלו דבריו: 'יש לי ידד בתל אביב, יהודי דתי, שומר מצוות, מניח תפילין, שומר שבת, אבל לא יותר מזה. כמו שאומרים, לא צדיק גדול..."

אבל יש לו הנהגה מדהימה: יש לו אח בירושלים, בן תורה חשוב, מטופל במשפחה גדולה, והוא - האח מתל אביב - שהינו בעל אמצעים, שולח לו מדי חודש בחודשו סכום נכבד למחייתו. הדבר היה לפלא בעיני אך התביישתי לשאול אותו על כך. עד שפעם הזדמנה לידי שעת הכושר ושאלתי אותו: "אמור לי בבקשה, איך הגעת להנהגה יפה כזו, לשלוח סכום כסף מכובד לאחריך, ולא באופן חד פעמי, אלא מדי חודש בחודשו! מה תגידי, שהנך בעל יכולת? זה לא תירוץ, כי פעמים רבות בעל יכולת הוא קמצן עוד יותר גדול, שהרי 'יש לו מנה רוצה מאתיים'. מהיכן, אפוא, נובעת ההנהגה הנפלאה זו?".

אמר לי: "אספר לך. בהיותי בחור למדתי בישיבת 'חברון' בירושלים. לראש הישיבה, רבי יחזקאל סרנא זצ"ל, היתה הנהגה: מידי שבוע היה שולח קבוצת בחורים מהישיבה לבני ברק, למרן ה'חזון איש' זצ"ל, למשך שבוע ימים, מיום ראשון עד יום שישי, שיהיו אצל ה'חזון איש', ידברו עמו בלימוד, ויראו את הליכותיו בקודש. הבחורים הללו היו נוסעים לבני ברק, ישנים ואוכלים בישיבת 'תפארת ציון' ברחוב ירושלים, ובמשך כל השבוע היו אצל ה'חזון איש', דיברו עמו בלימוד, שאלו את שאלותיהם וקבלו תשובות מגדול הדור. בדרך כלל שלח ראש הישיבה את הבחורים היותר טובים, את בעלי הכשרונות, שלהם היתה תועלת גדולה יותר מהנסיעה. אני נחשבתי מהבחורים הפשוטים, אבל משום מה, פעם ניגש אלי הרב סרנא ושאל אותי אם אני רוצה לנסוע לשבוע ל'חזון איש'. אני הייתי בחור כזה כזה 'פיפער', חשבתי לעצמי - לנסוע? למה לא. מה לאכול - יש שם, היכן לישון - גם יש, אז למה לא, העיקר לנסוע... 'כן, כן', אמרתי מיד, 'אני רוצה'. 'בסדר גמור', אמר ראש הישיבה, 'סע יחד עם שאר בני הקבוצה'. וכך היה. ביום ראשון נסענו לבני ברק. שאר הבחורים מיד התיישבו עם החזו"א והתחילו לדבר בלימוד. הוא שאל שאלות, ואני עמדתי בצד ונענעתי בראשי - 'כן, כן...', כי מה אעשה? ככה היה. הסתובבתי קצת, שבוע שלם עבר ונסענו חזרה לישיבה. ומה יצא לי מכל הנסיעה הזו? בלימוד - אני לא זוכר שקיבלתי משהו מה'חזון איש'. חבריי קיבלו הרבה מאד, הם חזרו עם חבילות של חידושים, אבל אותי זה לא עניין, הייתי בחור ריקני. היה דבר אחד שכן קיבלתי מה'חזון איש': התבוננתי וראיתי שבעיניו הכסף לא שווה כלום. במשך כל היום נכנסו אליו אנשים, גבירים ועניים. לזה אין כסף ולזה יש יותר מדי... זה נותן וזה לוקח. מגיע גביר, מניח סכום כסף גדול על השולחן, עוברות חמש דקות והשולחן מתרוקן, לא נשארת פרוטה אחת... כל כך התפעלתי: בן אדם שכסף אצלו לא שווה כלום! הדבר הזה חדר עמוק בלבי. קניתי בנפשי את המידה הזו שראיתי אצל גדול הדור, לא לחוש קושי בנתינת ממון לזולת".

"אני אמנם לא זכיתי להיות בן תורה", סיים הידיד את סיפורו, "אבל כסף ב"ה לא חסר לי, ואם אחי, עצמי ובשרי, הנו בן תורה חשוב, מטופל בילדים - למה לא אתמוך בו?"

כל חודש אני שולח לו סכום כסף מכובד, וזה כלל לא קשה לי!"

אם כך, כיצד שייך לומר שצדיקים ממונם חביב עליהם יותר מגופם? הלא רואים אנו בדיוק להיפך, שאצל הצדיקים הממון אינו תופס חשיבות כלל ועיקר!

בבחרותי אמרתי ביאור נפלא בדברים, וברבות השנים ראיתי שגדולי עולם אומרים זאת (האריז"ל הק' ועוד): כל אדם, כששואלים אותו על דברים שברשותו מנין לו אותם, כגון: "מהיכן יש לך את המגבעת הזאת?" עונה: "הלכתי לחנות הכובעים וקניתי אותה". "ומאיפה יש לך את הספר הזה?" – "פלוני נתן לי אותו במתנה". אבל אצל הצדיק הרגשת החיים שלו היא: "כל מה שיש לי - זה הקב"ה נתן לי, קיבלתי מהקב"ה מתנה". מהיכן יש לך את העט הזה? – "הוי, ברוך ה', הקב"ה נתן לי אותו". איך נתן לי? – על ידי שהרווחתי כסף, ובכסף הזה קניתי את העט בחנות, אבל כל אלו תוצאות. במציאות הקב"ה הוא זה שנתן לי את העט. ליעקב אבינו יש פכים קטנים. מהיכן יש לו אותם? זוהי מתנת שמים, מתנה מידיה של בורא העולם. מתנה כזו - חביבה היא עד מאד בעיניו, ובשום אופן אינו יכול לוותר עליה! אני זוכר שבילדותי למדתי בסאטמר, ופעם האדמו"ר מסאטמר זצ"ל נתן לי מטבע שילינג. איזו שמחה וששון! במשך שנים הייתי מראה לכולם: "הנה, זה השילינג שקיבלתי מהרבי מסאטמר".

על אחת כמה וכמה כשמקבלים דבר מהקב"ה, כמה חביבות צריכה להיות כלפי הדבר. זה לא עניין של אהבת הממון, אלא זו אהבה למתנה מהקב"ה. לכן ממונם של הצדיקים חביב עליהם יותר מגופם. ואם תשאלו, הלא בגמרא שם כתוב, שהטעם שחביב עליהם ממונם יותר מגופם הוא – 'לפי שאין פושטין ידיהן בגזל', ולא כפי שביארנו, מחמת שזו נתינה מהקב"ה? התשובה היא – הם הם הדברים: ממון הבא לאדם בגזל הוא ממון שאינו מהקב"ה. כביכול הגוזל תפס ממון זה לבד, זו איננה מתנה מאת ה'. אבל הצדיקים אין פושטים ידיהם בגזל, כלומר: מה שיש להם – זה הכל 'נקי' ומהקב"ה, לכן חביב הוא עליהם יותר מגופם.

[מתוך 'יחי ראובן']

קָחוּ זֶא אֶת בְּרַכְתִּי אֲשֶׁר הִבָּאת לָךְ כִּי
זָנַנְי אֶלְקִים וְכִי יֵשׁ לִי כָל (לג', יא)

יעקב אבינו הבין והרגיש שכל מה שיש לו זה ברכת ה' שחנן אותו במתנת חינוך, ממילא אין לו כל קושי לתת לאחרים.

* * *

סיפר הגאון רבי אליעזר רוט שליט"א: בשנה מסוימת חיפש הרב ד"ר משה רוטשילד זצ"ל דירה בבני ברק כדי לקנותה לאחד מילדיו. כאשר אמרו לו שאברך פלוני, אב למשפחה

גדולה, מעוניין למכור את דירתו, דפק על דלת הדירה, ושאל את האברך מדוע הוא מוכר את הנכס שבבעלותו.

"יש לי חובות רבים", השיב האברך, וציין שאין לו כל דרך לפרוע את החובות, אלא באמצעות מכירת הדירה.

"והיכן אתה מתכוון לגור; הרי יש לך משפחה גדולה בלי עין הרע?" - שאל הרופא.

"אני מתכוון לשכור דירה", הייתה תשובת האברך.

"האם התיעצת עם רב כלשהו לפני שקיבלת החלטה כה גורלית?" המשיך רוטשילד להקשות.

"כן, שאלתי את מורי-ורבי, הגאון רבי יעקב אדלשטיין, השיב האברך.

ד"ר רוטשילד עזב את הבית, ובתוך דקות נקש על דלתו של הגר"י אדלשטיין זצ"ל. כששמע שכל הפרטים אכן נכונים, חזר לביתו של האברך, בירר במדויק לאיזה סכום מגיעים החובות, ו...רשם לו צ'ק על הכל. "אתה נשאר בדירה שלך, ועם הצ'ק שלי תכסה את כל החובות שלך", הורה רוטשילד.

הגר"א רוט מספר את הדברים בשם ד"ר רוטשילד עצמו, שסיפר לו על הדבר בשל ידידותם הקרובה, ומפני שביקש לתאר בפניו את מצוקתם של בני תורה. והוסיף: "הוא 'השביע' אותי לא לספר את הסיפור הזה בחייו, ורק עכשיו אני מספר את הדבר ששמעתי מפיו".

בנו-בכורו של הרב ד"ר משה רוטשילד זצ"ל, הרה"ג רבי אברהם רוטשילד שליט"א, מספר לנו שאביהם נכנס פעם לחנות למכירת ספות, והנה הוא שומע בני-זוג המתווכחים ביניהם איזו ספה לרכוש לביתם. יותר משהיה ד"ר רוטשילד איש-חסד וטוב-לב, וגם היה בעל אמצעים, הוא היה 'חכם'. ולהיות חכם פירושו, שאתה תופס על-אתר את נקודת העוקץ של הסיפור, ואם צריך - יודע גם לעקוף אותה בתחכום.

הוא פונה אל בני הזוג ושואל אותם על מה נסוב הוויכוח, והם משיבים – את שהבין הוא-עצמו – שהוויכוח נסוב על מילה אחת ויחידה, ושמה: כסף. הם מצביעים על ספה מסוימת, ואומרים ש"שנינו מסכימים שהספה הזו מתאימה לדירתנו, אבל היא יקרה יותר, ואין לנו די כסף לקנותה", אמרו.

ד"ר רוטשילד תפס, שלא יהיה נעים להם לקבל ממנו כסף כדי לרכוש את הספה היקרה, ופנה אליהם ברעיון 'ערמומי', שרק הוא היה מסוגל להעלותו על הדעת: "תראו", אמר לבני הזוג; "בימים אלה צריכים להגיע אלי אורחים חשובים מחו"ל, ולשם כך אני צריך בדיוק את הספה הזו לתקופה של חודשיים; אם לא אכפת לכם, אני אקנה את הספה הזו לעצמי, ולאחר החודשיים הללו אעבירנה לכם חינוך אין כסף..."

מיותר לציין שבני הזוג שמחו על ההצעה כמוצאי שלל רב...

וכך אכן היה. אלא שכדי לקיים את מצוות החסד הגדולה הזו, הוא לא התאפק חודשיים... כבר לאחר חודש, התקשר לבני הזוג ואמר להם, שבעוד כמה דקות תגיע אליהם המשאית עם הספה...

וַיָּבֵא יַעֲקֹב שְׁלָמָה לְעִיר שְׁכָמָה... וַיִּזְחַל אֶת

פְּנֵי הָעִיר (לג, יז)

'ויוחן את פני העיר', קבע חנייתו חוץ לעיר נגד פני השער - התחיל מעמיד איטליסין [-שווקים] ומוכר בזול, ללמדך שצריך אדם להחזיק טובה למקום שיש לו

הנאה ממנו (מדרש שכל טוב)

להכיר טובה' זה לא רק מהחובות 'שבין אדם לחברו' אלא זו תכונה מהותית בנפש האדם, שהרי כאן אנשי המקום לא השתדלו ולא טרחו במיוחד עבור יעקב, ובכל זאת היות ובפועל נהנה יעקב מעירם - השיב להם טובה תחת טובה. כי נפש עדינה ומזוככת אינה מסוגלת לקבל טובה מבלי להחזיר טובה תמורתה.

* * *

הגאון רבי חיים פינחס שיינברג זצ"ל היה מופלג במידת 'הכרת הטוב'. אחד הדוגמאות לכך הוא המעשה שלפנינו. רבינו נזקק לטיפול שיניים ופנה למרפאתו של רופא שיניים מומחה, ד"ר רבי דוד וייס בשכונת בית וגן בירושלים. רבי דוד שש ושמח על הזכות שנפלה בחלקו לטפל באחד המיוחד מגדולי הדור, והיה לוקח ממנו מחיר אפסי לכל טיפול, רק כדי שרבינו ירגיש שהוא משלם ולא מקבל טיפולים בחינם.

פעם, כשתוך כדי הטיפול התברר שרבינו זקוק לטיפול מורכב וממושך, שח זאת רבי דוד לרבינו. הגיב רבינו ואמר: "הלא אינך נוטל כסף כפי שמגיע לך, ואיך אוכל לנצל אותך ולעשות אצלך את הטיפול במחירים כאלו?".

ענה לו רבי דוד שיש לו עסקה להציע: "היות ואני מבין שזמנו של רבינו שווה אצלו יותר מכסף, לכן אני מציע שרבינו יקדיש מזמנו ללמוד איתי בחברותא, וזה יהיה התשלום לטיפולים..."

רבינו הסכים. וכך מאותו שבוע היה רבי דוד מגיע מידי שבוע ביום שישי בצהריים עם שני בניו הקטנים, ורבינו הקדיש להם שעה ללימוד, כאשר האב לומד והבנים מקשיבים. במשך הזמן הפסיק רבי דוד להגיע בעצמו, ומי שהמשיך את הלימוד עם רבינו, היה בנו, ילד בן שמונה [!]. שנים. רבינו קיים את הבטחתו ולמד איתו בחברותא, עד כי נקשרה ביניהם חיבה עצומה ונפשו נקשרה בנפשו.

מידי שבוע כשהיה הילד מגיע, היה רבינו מתעניין אצלו מה שלמד בכל ימות השבוע, והיה חוזר איתו על כל מה שלמד. הוא היה פותח לו גמרות מקבילות במסכתות אחרות להשלים את היקף הסוגיא, והוסיף לו נקודות מגדולי הראשונים והאחרונים בסוגיות.

פעמים רבות כאשר עלתה איזו סברא ביקשו רבינו: "תחשוב כל השבת, ותתקשר אלי במוצאי שבת לומר לי מה חשבת!..."

הוא העניק לו את ההרגשה שהתפתחה ביניהם חברותא וידידות כשווה בין שווים. בכל שבוע כשהגיע - זכר בדיוק היכן הפסיקו בשבוע שעבר.

שואלים שהיו נכנסים לבית רבינו לשאול בכל מקצועות התורה, הבינו שרבינו באמצע הלימוד עם החברותא שלו, ואם ברצונם לשאול יכולים הם לשאול בנוכחותו ולא להוציא. אפילו כשנכנסו תלמידי חכמים וגדולי תורה, או נדבנים של הישיבה - השאירו לידו והציגו בפניהם: "הוא ה'חברותא' שלי..."

כך, קרוב לחמש עשרה שנה משנות החיידר, שנות הישיבה קטנה והישיבה גדולה. לא זו בלבד שלמד איתו - הוא שמר איתו על קשר אישי, וכינה אותו: 'החברותא שלי'. בסעודת בר המצוה שלו ישב מתחילה ועד הסוף, ודיבר זמן ממושך - כחצי שעה. הוא גם דאג שהילד ילמד עם חברותא נוספת - אברך ממצוייני הישיבה - רבי דב זמל, והיה מתעניין אצל האברך כל הזמן לשמוע איך הוא לומד ומתקדם.

פעם, כשלמד הילד דברי רש"י בתחילת בבא קמא בד"ה הראשון של המסכת: 'ארבעה אבות נזיקין - אבות קרי להנך דכתיב בקרא בהדיא', הקשה הילד מה תוספת המילה 'בהדיא', הלא כל דבר שנאמר בפסוק נאמר בהדיא. רבינו שמע את השאלה, ואמר שלמד את המסכת פעמים רבות בעיון, ולא שם לב לשאלה פשוטה זו, לבסוף אמר את השיעור פתיחה בישיבה על הערה זו...

רבינו ליווה את כל התפתחותו וצמיחתו, בהנחיות והדרכות מדוייקות, כיצד לגדול בתורה ויראת שמים, היכן בדיוק ללמוד, איך ללמוד, עם מי ללמוד, כמה צריך להיות ההספק שלו בכל תקופה, ואפילו בתקופת השידוכים היה מעורב, ואף דאג שיהיה מסודר בצורה שיוכל להמשיך בעלייתו.

בשבוע שהסתיימה סדרת טיפולי השניים, אמר רבי דוד לבנו שלא ילך יותר לבית רבינו, שכן זה היה הסיכום ביניהם - שכל עוד יטפל בו יזכו ללימוד החברותא, ואם כן תמה התקופה הענוגה בה זכה ללמוד עם רבן של ישראל. למרבה התדהמה, בשעה הקבועה התקשר רבינו ושאל: "למה ה'חברותא שלי' לא מגיע...". שעבודו להכרת הטוב גרם שרבינו יזכור את חסדו של רבי דוד, וכך המשיכה החברותא עוד שנים רבות מאד, עד השנים האחרונות ממש. **[מתוך 'מגדלתו ומרוממתו']**

השגחה פרטית

דברי התעוררות וחיזוק וסיפורי השגחה מופלאים המתרחשים בימינו מתוך "קו השגחה פרטית"

פרשיות וישלח - וישב תשפ"ב • עלון מס': 77

השגחה שבועית

למה מעלים כאן מחירים?

ישבתי יחד עם חברים, וכמובן, מה עולה על השולחן? ההתייכרות של המחיה בארץ הקודש. ברוך ה', כל החברים מאזינים ל'קו השגחה פרטית', ולכן אף אחד לא מאשים אף אחד. מדברים בשפה של 'הוא עשה ועושה ויעשה לכל המעשים', וההבנה הפשוטה היא שהקב"ה מעלה את המחירים בארץ הקודש. ישבנו יחד והעלינו נקודות מבט, איזה טוב 'נגלה' יכול להיות בדבר הזה.

אחד מהחברים העלה את דבריו של הגרי"ז מבריסק, שאמר שכתוב שימזונותיו של אדם קצובין לו מראש השנה, ולא כתוב 'כספו', כי בראש השנה נכתבו כל ההצטרפויות שגיעו לאדם. זה לא משנה אם חבילת הכוסות תעלה שלושה שקלים או עשרה. בשמיים נכתב כמה חבילות כוסות תהיינה לאדם, כמה בקבוקי שתייה יהיו לו, וכך בכל מה שיצטרך. אם כך - מוסיף השני - אולי הקב"ה נותן לנו הזדמנות מיוחדת, גם לעלות בדרגה באמונה ובטחון, וגם לקבל יותר שפע. הרי יודע מכתבו של הרה"ק ר' מנחם מנדל מוויטעפסק לחסידיו שבארצות הגולה (ספר פרי הארץ, מכתב כב), שהאדם שרוצה שפע לא ידקדק במחשבתו אחרי הסיבות, אלא יתעסק בסיבות שה' רוצה ממנו, ויחיה באופן הרגיל, ויאמין בבורא עולם שהוא יפרנסו. הוא מוסיף וכותב שם, שכשאדם יחיה באופן הזה, אז יצליח וישכיל.

עכשיו כשהמחירים עלו, הקב"ה נותן לנו הזדמנות ואומר לנו: תאמינו בי, עד היום נתתי לכם שלושה שקלים כדי לקנות את חבילת הכוסות, ומעתה אתן לכם גם כן כמה שזה עולה, וכמה שתצטרכו, ממש כמו שהיה תמיד.

והחיים האלו של האמונה, מביאים שפע של פרנסה לאדם. כך התארכה השיחה, בה התחזקנו יחדיו שבטוח שהקב"ה עושה את זה לטובה. לסיום הביא אחד מהחברים את דבריו של בעל התניא (הובא בספר מאה שערים, אמרי קודש אות מ'): למה בחו"ל יש שני ימים טובים, ובארץ ישראל יש רק יום אחד? כי כל יום בארץ הקודש חשוב כשני ימים בחוץ לארץ. ואומר בעל התניא, כי לכן גם המוצרים בארץ ישראל יקרים יותר מאשר בחו"ל, כי גם הדברים שבארץ ישראל הם כפולים בחשיבותם מהדברים שבחו"ל.

והנה, כעת אנו זוכים להרגיש ביתר שאת את הקדושה של ארץ ישראל.

יצאנו כולנו מחזקים, לאחר שהפנמנו כי כל מה שהקב"ה עושה, לטובתנו הוא עושה.

שבת שלום ומבורך,
פינחס שפר

דברים שבלב

על פי השיעורים בספר חובות הלבבות "שער הבטחון"

אמונה שאינה חד פעמית

בסיון תשפ"ג, והשם הטוב יעזור לנו! בימים אלו אפשר לראות בחוש, מי לומד את סוגיית הבטחון, מקשיב לקו השגחה פרטית או לכל מיני קווים נפלאים, וקורא ומחזק את גופו ונפשו בענייני אמונה. רבינו מונה את היתרון השני של זה שלומד, ואומר: **כי הבוטח באלוקים נפשו במנוחה, ולבו שליו מצד הגזרות, לדעתו, כי הבורא ינהיג לטובתו בעולמו ואחריתו.** אמנם זה נראה משונה, להתפלל ביום הכיפורים בשעת נעילה יותצילנו מכל גזרות קשות ואכזריות, ולכוון שלא יעלה מחירי החד פעמי. גזרות אכזריות זה נשמע כמו משהו שקשור לערבים שמאיימים עלינו, או כל מיני סכנות שהשם ישמרנו, אבל גם זו גזרה, ומי שלומד אינו נבהל. הוא שליו ורגוע, כי הוא יודע שהגזרות כולן הן לטובתו: הן בעולמו - בעולם הזה, והן באחריתו - לעולם הבא. בורא כל העולמים יודע שורש כל נשמה ונשמה, ומנהיג אותה כך שתגיע לתיקונה, ומאת השם הייתה זאת, לטובת כל הברואים. אז איך באמת מתמודדים עם הגזרות? בואו ונלמד מדוד המלך, שאמר (תהלים ס"ב): **אך לאלוקים דומי נפשי כי ממנו תקוותי.** ומפרש הרד"ק: לא ממישהו אחר, והוא יצילני מהם וממחשבותיהם ותכניותיהם.

אנחנו קוראים בספר בראשית, איך יוצר העולם סידר ותכנן הכול בדיוק מופלא, פלאי פלאים, שיעקב אבינו יקבל את הברכות, ושיינצל מלבן ומעשיו, וכל הקורות אותו, כשהכול כדי להביא את עם ישראל לשלב של יציאת מצרים בבוא העת. לכל אחד יש הפרשייה הפרטית שלו, ועל כל נברא ונברא יש השגחה פרטית מדוקדקת. הכול מנוהל, מושגח ומנוהג על ידי מנהיג הבירה, ואנחנו, אין לנו אלא לייחל לבורא העולם ולצפות לישועתו, כי ממנו תקוותנו.

ויהי רצון שיקוימו בקרוב דברי חז"ל הק' (תנחומא, בשלח): **אין הגלויות עתידות להגאל, אלא בשכר אמונה,** והבוטח בה' חסד יסובבנו, אמן.

(מתוך שיעור 227 בשער הבטחון)

בארץ ישראל מסתובבות שמועות שמחיר החד פעמי מתייקר. חרדה חדשה! מה יהיה? במקום שבסעודה אחת נוציא חמישה שקלים על חד פעמי, מעכשיו נצטרך להוציא עשרים. שוד ושבר, ההוצאה על החד פעמי תהיה גדולה בהרבה בכל חודש, ומה נעשה? יש אלו שלקחו את זה קשה. יהודי בא ושואל, מה אעשה? ברוך השם יש לו משפחה גדולה, וזה לא הגיוני לשטוף בכל יום כל כך הרבה צלחות. ונפשו בשאלתו, מה יהיה? אמרתי לו, אם יש לך אפשרות לרכוש דירה עם מחסן, זה יכול לעזור לך מאוד. אולי תקדיש חלק מהדירה בשביל לאכסן את כל החד הפעמי העתידי, ותקנה את כל הכמות שתצטרך לכל החיים. כמה זה יכל החיים? משהו כמו שמונים שנה. קח בחשבון שבמושב זקנים מקבלים את הכלים בחינם, כך שלא צריך לחשב את השנים הללו. יש לך משפחה גדולה, זה אומר שתצטרך לקחת בחשבון גם את כל השמחות שתערוך בעזרת השם במשך כל החיים: בר מצוות, אירוסים, שבע ברכות, חגים ומועדים, שבת הגדול, בריתות, פדיון הבן, אספות משפחתיות, חלבי, בשרי, פרווה, שלא תשכח שום דבר, שתהיה מסודר עם כלים חד פעמיים לכל החיים!

ויחדר חרדה גדולה עד למאוד - אתה לא מגזים?

למה שאגזים? מה עם מצוות ההשתדלות?! וכי לא חשבת לעשות? חשבתי להתארגן עם חד פעמי לכמה חודשים.

יש כאלה שיש להם מקום לאכסן יותר, והם מסוגלים להתארגן לכל הכמות שיצטרכו לכל היותר למשך השנה וחצי הקרובות, משהו כמו עד פסח או אפילו עד שבועות תשפ"ג. וחוף מזה הם מסודרים בכל העניינים: נחת, שכר לימוד, בריאות, שידוכים, דירה, אוכל, ביגוד, שכנים, תחבורה... ובכל שאר צרכי החיים. רק עם כלים חד פעמיים, לא יודעים מה יהיה... וכאן מגיעה שאלת השאלות: ומה תעשו אחרי חג השבועות תשפ"ג? וכאן הם כבר סוף סוף עונים 'השם יעזור!'

אז הבה נחשוב שעכשיו אנחנו נמצאים

הצטרף גם אתה לרבות היהודים מכל העולם ששינו את חייהם, חייג:

מאריך ישראל 02-30-11-300 • מארה"ב 151-86-130-140 • מאנגליה 0-330-3900-489 • מבלגיה 0-380-844-28

מדרום אפריקה 87-551-8521 • מארגנטינה 3988-4031 • מאוקראינה 380-947-100-633 • קו לנשים - שלוחה 4 בתפריס הראשי

קו השגחה פרטית

אידיש. עברית. אנגלית.

ניסיון שבכל יום

סיפורי השגחה מופלאים שסופרו ב"קו השגחה פרטית"

הסגולה רדפה אחריי

טרם קרה דבר כזה במערכת. שלושה טלפונים מגיעים משלושה אנשים שונים, וכולם מספרים את אותו הסיפור. הראשון, בשעות הבוקר, זהו ר' משה לייב קלצקיין, בנו של ר' דוד שליט"א, האומר: אתה חייב לשמוע סיפור מטלטל. בהמשך, בצהריים, מגיע טלפון מר' משה אהרן ליפשיץ שליט"א מבית שמש, זמן קצר אחר כך מתקבלת שיחה מר' נטע סלונים שליט"א מבית שמש. כולם נרגשים ומשתוממים למעשה הנס והפלא.

המעשה הוא סיפורו של ר' מנדל, אברך משי בעל לב זהב, צנוע במיוחד שאינו חפץ בפרסום שמו המלא, וכך הוא מספר:

אני מתפרנס מעבודה במטבח שמבשל אוכל לכבוד שבת, המופץ בחנויות רבות ברחבי הארץ. מדי יום אני עובד כחמש עד שש שעות. סדר יומי מתחיל בשעה שש בבוקר, אז אני לומד שעה לפני התפילה. מתפלל בשעה שבע, ובשעה תשע מתחיל את העבודה.

ביום ראשון בשעה עשר בבוקר היה עלי לצאת מן העבודה כדי לקחת את בני למטפלת. אחרי שהוא הופקד בידיה כראוי, החלטתי להאריך מעט את הדרך לעבודה, בהליכה מכיוון אחר ברחוב שאיני רגיל ללכת שם, סתם כך, כדי לשאוף קצת אוויר. באותה דרך אני פוגש יהודי יקר שמוכר לי מבית הכנסת. הוא כבר מחזן ילדים. איני זוכר מתי היתה הפעם האחרונה שפגשתי אותו ברחוב, הרי איני רגיל ללכת כאן. בירכתי אותו ב'צפרא טבא', והבחנתי שהוא סוחב את הרגל בצורה קצת משונה. "קרה משהו ברגלך?" שאלתי.

"כן. יש לי שושנה ברגל, וקשה לי מאוד ללכת. כבר כמה ימים שלא יצאתי מהבית. היום אני כבר הולך לתפילה, אבל עדיין צריך רפואה שלמה. הבעיה היא", הוסיף היהודי ושיתף אותי, "שאני רגיל לאסוף צדקה בבתי כנסת אחרי התפילה, וכבר כמה ימים שלא עשיתי את זה. תוכל לאסוף צדקה במקומי?"

אמרתי לו שאני ממהר לעבודה. יש לי סדר יום קבוע, ואיני יכול לצאת סתם כך לשעה של סיבובים. הוצאתי מכיסי חמישים שקלים לצדקה, והרגשתי מצוין עם עצמי. עשיתי מה שהייתי צריך לעשות, וגם נתתי סכום נכבד לצדקה.

אני חזר לעבודה, ורגע לפני שאני ממשיך בעבודות, אני מדליק את הנגן כדי לשמוע שיעורי תורה. זהו מנהג קבוע אצלי, שעליו אני ממליץ לכל אחר. יש לי הרבה חברים שהשתכנעו והחלו לעבוד בצורה כזאת. בזמן שעוסקים במלאכת כפיים, הראש פנוי, ומה יותר טוב מלשמוע אז דברי תורה? הקב"ה שלח לדור שלנו כל כך הרבה שיעורים יפים ומשיבי נפש, שצריכים רק ללחוץ ולהקשיב. אחד מהשיעורים שאני שומע בקביעות, הוא שיעורו של הגאון ר' שמעון שפיצר שליט"א, ב"אור החיים" הקדוש. הקול שלו מתפזר בחלל המטבח, ואני שומע את ר' שמעון מצטט את ה"אור החיים" הקדוש מפרשת וירא. הוא מדגיש שזה "אור החיים" מאוד יסודי ביהדות.

בפרשה מובא שאבימלך לקח את שרי, וכעונש על כך סבלו כל בני ביתו מעצירת נקבים. אבימלך ביקש מאברהם אבינו, שיתפלל עליהם שיתרפאו, ואכן תפילתו הועילה. מיד לאחר אותו מעשה נפקדה שרי, עוד לפני שהתרפא אבימלך, וזה מה שמפרש רש"י: "וה' פקד את שרה" - למה נכתבה הפרשה של הפקידה של שרה, אחרי הסיפור של אבימלך? ללמד שכל המבקש רחמים על חברו והוא צריך לאותו דבר, הוא נענה תחילה.

שואל ה"אור החיים" הקדוש: לפי סדר המאורעות נראה שאם לא היה כל הסיפור של אבימלך, אברהם אבינו לא היה נפקד בבנים. מה שלא מסתדר עם זה שהקב"ה כבר הבטיח זמן רב קודם לכן, שיהיו לו ילדים.

אלא, אומר ה"אור החיים" הקדוש, שאין כאן שום סתירה. יצחק אבינו נולד כי הקב"ה הבטיח בן לאברהם, אבל הקב"ה רצה לזכות את אברהם במצווה שיש בסגולתה להביא ילדים, ולכן הקב"ה הביא את מעשה אבימלך, כדי

לחם מן השמים

מספר יהודי מבני ברק: ביום חמישי אחרי הצהרים אני מקבל טלפון מאשתי. היא מבקשת ממני לקנות לחם, כדי שתוכל להכין לילדים סנדוויצ'ים ביום ראשון. הסכמתי שצריך סנדוויצ'ים, אבל הבעתי את פליאתי, וכי עכשיו צריך לדאוג ליום ראשון? אנחנו רק ביום חמישי, יש עוד שלושה ימים עד אז. מה עם האמונה? ה' ישלח לנו.

אמרתי זאת מעומק הלב, מתוך תחושה עמוקה של בטחון בכל רמ"ח איברי וס"ה גידי, והמשכתי את ענייני ברוגע, מבלי לקנות לחם ליום ראשון.

במוצאי שבת, אחרי שאשתי סעדה סעודה שלישית אצל אמא שלה, היא יצאה בחזרה הביתה, ובדרך ברחוב חזון איש, ראתה אישה יורדת מאוטובוס, ובידיה ארבעה כיכרות של לחם פרוס. היא ניגשה לאשתי ואמרה לה, "תעשי טובה, וקחי ממני לחם אחד, שיהיה לך".

אין לי מושג איך התגלגלה הפגישה המדויקת הזאת. הלחם פשוט נשלח לנו משמים.

(יום חמישי פרשת וירא תשפ"ב, בוקר, סיפור 3 / סיפור מס' 22968)

סופגניות לגויים

שמי יוסף, ואני מתגורר בלונדון. ידידי, שבבעלותו מאפייה גדולה בכשרות מהודרת, סיפר לי כך:

יהודים מכל הסביבה קונים במאפייה וסומכים עליה. הסדר הקבוע הוא, שבתחילתו של כל יום, מוקדם בבוקר מגיע המשגיח ומדליק את התנור, כדי שכל התופנים שייאפו במשך היום ייחשבו לפת ישראל' ולא לפת עכו"ם. מדובר בתנורים גדולים שדולקים במשך שעות רבות, וכל מה שאופים באותו יום, נאפה מכוח אותה פעולה של הדלקת התנור בבוקר. באחד מימי החנוכה אירעה תקלה. אחד מהעובדים - גוי, הדליק את התנור בעצמו. איש לא הבחין בשינוי, והמאפייה עבדה כרגיל. רק אחרי חמש עשרה שעות! שהתנורים היו דלוקים, נזכר המשגיח שהיום הוא לא הדליק את התנור. התברר שאותו גוי החליט לזרוז עניינים ולעשות זאת בעצמו.

לא יכולתי לכעוס על המשגיח, ששכח דבר כה חשוב. הוא היה נסער כל כך כשבא לספר לי על התקלה, ואני ריחמתי עליו וניחמתי אותו שהכול משמים, ובעזרת ה' הכול יסתדר. ראשית כול, עצרתי את האפייה. אלא שעד אז הספיקו להיאפות אלפי סופגניות. יהודים מכל העיר אמורים לקנות אותן, והם הרי סומכים על המאפייה שהיא מוכרת להם פת ישראל. התקשרתי לרבנים של מערכת הכשרות, ומכיוון שהיה מדובר בהפסד מרובה של אלפי סופגניות, הם סמכו על סעיפים מסוימים בהלכה והתירו לי למכור את הסופגניות.

לכאורה יכולתי להמשיך עסקים כרגיל, אבל רק לכאורה. ידעתי שיש הרבה קונים, שאם ידעו על התקלה, הם לא יקנו. הם סומכים עלי ובטוחים שהכול גלאט. איני יכול לעשות להם את זה! חנוכה זה זמן של אורה, ואני לא מוכן להיות זה שיחשיך להם. סגרנו את המאפייה, ויחד עם זה התאמצתי להשיג אנשים שכבר קנו מהסופגניות האלה, כדי להודיע להם על התקלה. אפשרתי להם להחזיר את הסופגניות ולקבל את כספם. סופגנייה עולה כמעט פאונט, כשבתרגום לשקלים זה ארבעה שקלים וחצי לסופגנייה, כך שמדובר בסכום נכבד ממש. ובחנוכה, כשהמכירות בשיא, אני מגיע להפסד של אלפי שקלים.

עם כל זה, אמרתי לעצמי שזהו ניסיון. יהודים סומכים עלי ואני מוכרח

שליח מיוחד ממכון שער הבטחון

יעלה לציון רבינו בחיי זי"ע מורינו הגדול בעל מחבר 'חובות הלבבות' - שער הבטחון בבית העלמין העתיק בצפת

ביום המסוגל, יום חיתום הדין זאת חנוכה

להפיל תחינה ולהתפלל על התורמים להפצת עלון 'השגחה פרטית'

זאת מלבד העליה הקבועה לציון בכל ערב ראש חודש

שאברהם יתפלל עליו, חזקת זו תעמוד לו ויולדו לו בנים. ואומר ה"אור החיים" הקדוש בלשוננו: "כי כשירצה ה' להיטיב, יזמין המצווה שסגולתה היא הטובה המבוקשת".

זאת גם הסיבה שרק במעשה אבימלך עצר הקב"ה את כל בני ביתו, בעוד שאצל פרעה, כשהתרחש מעשה דומה, הקב"ה לא עצר אותם, אלא הביא להם נגעים גדולים, כי במעשה אבימלך רצה הקב"ה שאברהם אבינו יתפלל עליהם שיפתח להם את העצירה, וכך יפקד אברהם אבינו בן.

ר' שמעון הרחיב שם בשיעורו, שלפעמים הקב"ה רוצה להביא טובה על האדם, ולכן הוא מזמן לו מצווה שיש בה את הסגולה של הישועה, כמו צדקה או כל מצווה אחרת, והאדם צריך שכל, להבין שנפלה לידי הזדמנות פז ולא לדחות את המצווה, אלא לקחת אותה בשתי ידיים.

אני שומע את הדברים האלה תוך כדי העבודה במטבח, ואומר לעצמי שבדיוק היום ארע לי ממש דבר מעניין ולא רגיל, שיהודי ביקש ממני שאלך במקומו לזכות יהודים במצוות צדקה, ואני דחית את זה. אין ספק שמשמים זימנו לי עכשיו שאשמע את השיעור, כדי שאבין שקיבלתי פה הזדמנות מיוחדת. שלחו לי מצוות צדקה, ואני צריך לתפוס אותה ולא להתחמק ולומר שכבר נתתי חמישים שקלים. מחר - כך החלטתי - אני הולך לאסוף כספים במשך שעה לצורכי צדקה, כמו שאותו יהודי ביקש ממני. אעזוב את העבודה למשך שעה אחת, ואחזור הביתה שעה אחת מאוחר יותר.

למחרת, ביום שני, זכרתי היטב מה שקיבלתי על עצמי, וחישבתי מתי יגיע הרגע המתאים שבו אוכל לצאת לאסוף צדקה. בשעה תשע הלכתי למטבח, והעמדתי סיר ענק של שעועית לבנה מהסוג הגדול, מה שנקרא 'בובעס'.

אני שופך לתוך סיר לחץ עשרים קילו שעועית, ממלא אותו בשבעים וחמישה ליטר מים, ומחכה שהוא ירתח. בישול של שעועית בסיר רגיל אורך חמש שעות. בסיר לחץ זה אורך בסך הכול שעה וחצי. הפעולות סביב הבישול, ההרתחה וההנמכה של האש, הן כמעט אוטומטיות אצלי. כבר ארבע שנים שאני עושה את זה בכל יום שני.

גם היום עשיתי הכול כמו תמיד, ואז, בשעה 9:30, אחרי שהנמכתי את האש, אמרתי לעצמי שאין שום בעיה לצאת מהמטבח ולחזור בעוד שעה. השעועית תתבשל בנחת, ואני אצא למלא את הבטחתך, לאסוף כסף לצדקה.

יצאתי לבית הכנסת ועברתי משטיבל לשטיבל להתרים יהודים טובים. בקשתי מחבר שיעזור לי וידבר כמה מילים לציבור, והקב"ה עזר וברוך השם תוך שעה אחת נאספו כמה מאות שקלים למען עניי בית ישראל, שיהיה להם כל צרכיהם ברווח גדול. השמחה שלי הייתה כפולה: זכיתי גם לאסוף צדקה וגם לשמח את אותו יהודי יקר, שהיה לו כל כך אכפת שאינו יכול לעשות זאת בעצמו.

בשעה עשר וחצי נכנסתי בחזרה למטבח. הייתי המום מהמראה שנגלה לעיניי. ריח מוזר היכה באפי. כל הרצפה הייתה מוצפת מים, זרועה שעועית, וסיר הלחץ הענק שרוע מפוצץ על הרצפה. הסיר הזה כל כך כבד, שאין שום סיכוי שאדם אחד ירים אותו. כשרוצים להסירו מהכיריים, חייבים שניים כדי להתמודד עם המשקל שלו, וכאן הוא צנח על הרצפה מעוצמת ההדף של ההתפוצצות.

אינני מעז לדמיין את האסון הנורא שעלול היה להתרחש, לו לא הייתי יוצא מהמטבח. בפרט כשבדרך כלל בימי שני בשעה הזאת, אני עומד ליד הגז ומטגן בצל על האש הסמוכה. וכשמכמה סנטימטרים בודדים ליד, ניתזים מים רותחים בעוצמה אדירה, פיסות שעועית בלתי מבושלת חובטות בכל הנקרה בדרך, וסיר מלובן כבד מברזל יצוק נוחת כמו טיל בלי אבחנה... אם אני הייתי שם...

אבל ה' ריחם עליי ושמר עליי. הפח נשבר ואני נמלטתי. הוא שלח לי את היהודי שפגשתי יום קודם לכן, ואת השיעור המאלף של ר' שמעון שפיצר שליט"א. הוא שלח לי את דברי ה"אור החיים" הקדוש, ונתן בידי שליחות מיוחדת. כל זה בשביל להציל אותי, שיתקיים בי הפסוק "צדקה תציל ממות!"

יצאתי להתרים יהודים, וקיבלתי חיים במתנה. רצתי מיד למסור את כספי הצדקה לאותו יהודי. הוא הודה לי בכל לבו, אבל אני החזרתי לו, "אינך צריך להודות לי. הצלת את חיי!" (מתוך שיעור הביטחון היומי, יום רביעי פרשת חיי שרה תשפ"ב, שיעור מספר 307)

לתת להם את הטוב ביותר: את הסופגניות הכי טעימות, ובעיקר - בכשרות הכי מהודרת.

אנשי 'הצלה' בלונדון שמעו על הסופגניות

שנתרו ללא דורש, והגו רעיון מבריק: לחלק את

הסופגניות בבית החולים, לרופאים ואנשי צוות שאינם

מבני ברית, כאות הוקרה על עזרתם לחולים היהודים.

החלוקה הצליחה מעל המשוער. הרופאים נהנו מהמחווה,

ובוודאי היה בזה כדי להועיל לחולי ישראל הזקוקים לטיפולם.

עברו כמה ימים, והנה אני מקבל טלפון מבית החולים המרכזי בלונדון.

"טעמנו מהסופגניות שלך", כך הם אומרים, "אף פעם לא הכרנו מאכל כל

כך טעים, ואנחנו רוצים להפתיע את האורחים שלנו. לקראת אירוע גדול,

אנו רוצים להזמין אצלך עשר אלף סופגניות!"

הזמנה בסדר גדול כזה משמעה רוח גדול מאוד, כך שבסופו של חודש

ההפסד של אותו יום של פת עכ"ם נבלע ממש. באותו חודש הרווחתי

מעל ומעבר לסכום הצפוי, ושוב למדתי על בשרי, "אין אדם שומע לי

ומפסיד".

(מתוך שיעור הביטחון היומי, יום רביעי פרשת ויגש תשפ"א, שיעור מספר 55)

הגענו למקום הנכון

אני מתגורר בלונדון. לפני כמה שנים היה לי קשר עם חבר מסוים. היינו משוחחים הרבה, הוא היה משתף אותי בהרפתקאות המורכבות של חייו, ואני הייתי מטה לו אוזן קשבת, מקשיב ומשתתף. בשלב מסוים קיבל אביו הצעת עבודה טובה בארה"ב, והוא עבר לשם עם משפחתו. הקשר נותק, וזיכרון טוב נשאר לנו זה מזה.

לפני תקופה, בחודש ניסן, חיתן אחי בארה"ב. מכיוון שזהו זמן לחוץ מאוד, החלטתי לטוס אך ורק לליל החתונה. לצאת ביום רביעי ולהגיע לחתונה, ביום חמישי לטוס בחזרה ללונדון, ולהגיע הביתה ביום שישי לפנות בוקר. מכיוון שרציתי לוח זמנים כל כך צפוף, האפשרות שעמדה בפניי הייתה לנסוע לשדה התעופה ניוארק, ולטוס בחזרה משדה התעופה קנדי.

כשהגעתי לארה"ב יצרתי קשר עם ידידי מאז, סיפרתי לו שאני נמצא כאן ושמשח לפגוש אותו. גם הוא שמח מאוד, ורצה לשוחח עמי ארוכות. אמרתי לו שאין לי זמן, והוא אמר, מה הבעיה? יש לי רכב, ואני אוכל להסיע אותך לשדה התעופה חינם אין כסף, וכך נשוחח כל הדרך. על יותר טוב מזה לא יכולתי לחלום. סיכמתי שהוא ייקח אותי לשדה התעופה, ואכן הוא התייצב בזמן. הרכב החליק לכביש, ואנחנו החלקנו אל תוך השיחה. חייו של ידידי נשארו מרתקים כשהיו, מלאי תמורות וניסיונות. השיחה אתו היתה מרתקת, ושוב הייתי האוזן הקשבת, משחרר מפעם לפעם דיבורים של אמונה שלשינוי טוב לשמוע. בשלב מסוים הוא שאל אותי לאיזה שדה תעופה עלי להגיע, ועניתי - לניוארק. רק כאשר הגענו ליעד, נזכרתי שבעצם היה עלי להגיע לקנדי!

אם אצא עכשיו לקנדי, אין סיכוי שאספיק את הטיסה. ולכן החלטתי לנסות לשאול את הפקידים אם יש טיסה שיוצאת מכאן ללונדון. יחד עם ידידי ביררתי עם הפקידים מה קורה, והנה, הפלא ופלא. הפקיד פשוט יוצא מגדרו, "אתה רוצה לומר שבאת לפה רק כי התבלבלת? אין לך מושג איזה מזל יש לך! בדיוק היום אירעה תקלה בשדה התעופה קנדי. המון טיסות התבטלו והועברו לכאן! יש לחץ גדול מצד האנשים שביטלו להם את הטיסה, וזכות הקדימה ניתנת למי שמגיע קודם". וכך אני פשוט נמצא במקום הנכון שיוביל אותי הביתה.

ידידי ואני עמדנו נדהמים מההשגחה הפרטית המופלאה. חברי היה כל כך נרגש. הוא אמר שאם לא היה עומד פה, הוא לא היה מאמין שקרה דבר כזה.

היה עוד זמן עד הטיסה. המשכנו לשוחח. הוא סיפר שאביו מעוניין לקנות דירה, ואני גיליתי לו שאחי רוצה למכור דירה, בדיוק כמו זאת שאביו מחפש. זמן קצר אחר כך נסגרה העסקה לטובת כל הצדדים, ושוב ראיתי איזו סייעתא דשמיא יש כשרוצים להיטיב.

(יום חמישי פרשת נח תשפ"ב, בוקר, סיפור 3 / סיפור מס' 22668)

בְּזֹאת הַתִּיַּצְבוּ

עֲמָדוֹ וְרָאוּ

אֶת יְשׁוּעַת ה'

עִמְּכֶם

(דברי הימים ב' ז')

להעברת שמות לתפילה

כל ערב ראש חודש וכן ל'זאת חנוכה'

התקשרו ל - 02-6313-724

השליח יקרא כל שם ושם בפרטות

שאלה פרטית

שאלות ותשובות באמונה, בטחון והשגחה פרטית

שאלה מספר 29

עבודתי היא עבודת הקודש, חזיתי לשלב פרנסה עם קיום מצווה חשובה ויקרה, הנדירה בעבור חב האנשים. שאלתי בזה: האם עבודתי הנה ככל פרנסה אחרת, ואין לעשות בה השתדלות יתרה, או שמכיוון שמדובר במצווה נדירה החביבה עלי למאד, שבקימה זוכה אני להשלים נפשי, אזי כן מותר לעשות השתדלות יתרה? ושמה עלי למדוד עצמי, היאך דרכי בקיום שאר המצוות, ולפעול כך ותו לא?

ג.מ. - אלעד

זאת למודעי, שבהוראת למעשה בכל ענייני אמונה וביטחון צריך כל אחד לקיים לעצמו 'עשה לך רב'. התשובות שמתקבלות מהקוראים החשובים, הן אך ורק כדי לדון ביחד בסוגיית הביטחון, אבל להוראה למעשה שכל אחד ישאל את רבו.

אדם קרוב אצל עצמו

הרב יוסף הלל לוי מירושלים: המבחן בזה הוא כאשר ההשתדלות אינו נושאת פרי. אם הרגשתך אז הנה כמו בכל טרחה של מצווה, כגון בקניית ארבעת המינים, שאפילו לאחר טרחה של שעות לחינם מרגשים שעשו משהו, הרי טוב. אך הנה מרגיש שבזכות כוחות לריק ואפילו קצת כועס, סימן הוא שאין הדבר לשם שמים. שאלה זו מצויה רבות אצל העוסקים במצוות מילה. משיחתי עם מוהלים עולה, שהשתדלות בזה אינה מועילה כלל, ואפילו מקלקלת - היא עושה רושם שהמוהל רודף כבוד. וכן היא גורמת להרבה צער, אי נעימות ומריבות. ההשתדלות צריכה להיות בהשתדלות באומנות המילה, ובתפילה לה: יתברך שיומין לך מצווה זו.

הרב דוד לייפער מירושלים: מכיוון שלא הרחבת במה הנה עוסק, קצת קשה לתת תשובה ממוקדת. ראשית לכול הנה צריך לבדוק אם יש משהו אחר שיכול לעשות את המצווה במקומך. אם אין אחד כזה, אז בוודאי מוטל עליך להשתדל, כמובא בגמרא (מועד קטן טו.) לעניין מצוות תלמוד תורה, שהיא קודמת לקיום כל המצוות, וזאת רק אם המצווה האחרת אפשר לעשותה על ידי אחרים. אך כאשר יש מי שיעשה את המצווה, ורצונך שהמצווה תקיים על ידך דווקא, הרי ידוע שיאדם קרוב אצל עצמו אינו יכול לשפוט לבדו אם רצונו טהור, ועל כן מומלץ בזה שתתייעץ עם רבך בעניין זה.

לשקול במאוננים

הרב מנשה ביכלר מביתר עילית, הרב יוסף דושינסקי מחיפה, הרב מנחם מנדל שטראוס מבני ברק, הרב שלום מילר מבני ברק, הרב מנחם מנדל שיק מאשדוד, והרב יאיר אברמסון מירושלים: צריך להכריע אם עושים הדבר בשביל פרנסה, או לשם מצווה. הדרך להחליט זאת היא לבדוק: אם אתה מוכן לקיים את המצווה שלא על מנת לקבל שכר, או שפרנסתך מצויה לך ממקום אחר, או שכאשר מזמנות לך בבית אחת מצווה זו עם מצווה שזמנה עובר, אתה בוחר באותה ההתלהבות במצווה האחרת - סימן הוא שכונתך לשם שמים, ותוכל להרבות בהשתדלות.

הרב אהרן בייפוס מרכסים: צריך לזכור שהשתדלות היא קללה שנתקלה בה אדם הראשון. מכאן אתה צריך לשאול:

האם מוטל עלי לבוא לידי קללה, בכדי לקיים מצווה? כאשר תשקול את הדברים כך, יהיה לך יותר קל להכריע. **הרב דב קויפמן ממודיעין עילית:** בספר מדרגת האדם (פ"י בדרכי הבטחון) כותב בזה כלל פשוט מאוד: אם מקבלים שכר על עשיית המצווה, הרי המסחר ככלל המסחרים. ואם עושה בחינם, כל המרבה בהשתדלות הרי זה משובח.

אחר כוננת הלל

הרב צבי דולינגר מבני ברק: כוננת בשולחן ערוך (סימן לח ס"ח) שסוחר תשישי קדושה פטורים מהמצוות, משום 'עוסק במצווה פטור מן המצווה'. ובמשנה ברורה (שם, סק"ד): ואף שמרוויחים מזה, ודווקא אם עיקר כוונתם כדי להמציאם למי שצריך, אבל אם עיקר כוונתם רק להשתכר לא נקרא עוסק במצווה, ע"כ. יוצא מכך, שאם יתחזק לכוון שהעיקר לשם מצווה, לא מן הנמנע שיוכל להשתדל לחפש כמה שיותר מצוות, ואף כשיודע שמרוויחים מכך.

הרב יהודה גבירצמן מבית שמש: לכאורה, אתה מציג קונפליקט בין פרנסה למצווה, שהרי השתדלות יתר במצווה, תביא להשתדלות יתר בפרנסה וזה הרי לא רצוי. אך הדבר תלוי בכוונה שלך. אם עצם המצווה זהו העיקר בעיניך, אז אתה מתכוון להדר במצווה לשם שמים, ואז ביחס לפרנסה, אתה בבחינת 'איננו מתכוון', והכול כשר.

אפשר להשתדל

הרב יצחק שטרנפלד מאלעד: בוודאי ראוי להשתדל בקיום מצווה, ואף שמקבלים עליו שכר, ואדרבה כאשר יש שכר יש יותר מחויבות לעשות המצווה בשלמות. (כמו שמצינו שמדרבנים את האברכים להוסיף בלימוד על ידי תוספת שכר.) בכל אופן אם אתה חושש להשתדלות יתרה, תוכל להפריש את הכסף לצדקה.

שאלה לעלון 79

לאור עליות המחירים הדרסטיים, קנו אנשים רבים כמויות גדולות של חד פעמי. אולי בהמשך יצברו אנשים משקאות, ומי ידע מה עוד יהיה. שאלתי, האם זוהי חובת ההשתדלות, לקנות היום בזול או מחר ביוקר, או שצריכים להשאיר לה' לכלכל את פרנסתנו, מבלי להתערב ולעשות דברים בלתי שגרתיים.

ב.כ. - רכסים

מסירת שאלות ותשובות: בקו השגחה פרטית 02-30-11-300 שולחן 3 < 5 (לאחר בחירת השפה) | [מן הקולטה מוגבל ל-3 דקות] | במייל T023011300@gmail.com תשובות יתקבלו רק עם מעט מלא ושם יציר עד יום ראשון פרשת מקץ, שם השואל יכתב בארשי תיבות ושם יציר.

השפעה פרטית

רציית להודות לכם בקצרה - שיניתם את החיים שלי, שיניתם את כל ההסתכלות שלי על החיים, תודה רבה.

מצד התלמידים

בערב שבת איבד אחי את ההכרה, ולא הצליחו להעיר אותו. פיננו אותו לבית חולים כשהוא במצב קשה, והבטחתי שאם נשמע עוד לפני שבת שהוא התעורר, אתרום להפצת העלונים בעשרה בתי כנסת. ובי"ה ממש בדרך נס, חצי שעה לפני שבת התעורר אחי וחזר לעצמו לגמרי.

מצד הנתונים

קח גם אתה שותפות קבע בהפצת האמונה בעולם

ותזכה להבטחת הוזהר למזכי הרבים: בניס ובני בניס יראים ושלמים

התקשר עכשיו

לקו השותפות 02.6313.742

העברה לבנק | מעולה בדואר | במעדות נדרים | לאתי סניף 902 | ת.ד. 5475 | פולס על שם | 57390056 | ירושלים | 'שער הבטחון'

הנצחה פרטית

לזכות עידן ישראל בן טרז אסתר זוגי איריס נועה בת סוליקה ויצ"ח שיחי

עלונים ל-50 בתי כנסת

לזכות, אירית בת תרצה לרפואה וליווג הגון. ישראל בן אירית, דוד בן אירית, משה בן אירית, אהרן בן אירית, בן ציון בן אירית, אליגל בת אירית. לרפואת אילה בת יהודית, שירה בת אלה אביגיל.

לזכות, ד.ל. בן ב.ג. ליווג הגון בריאות הגוף והנפש והצלחה בעבודה ובעסק ובמשפחה.

עלונים ל-40 בתי כנסת

לזכות, משה בן מלכה להצלחה בכל העניינים וליווג הגון, וארון זאב בן ברקה ליווג הגון במהרה.

לזכות, דוד מנחם בן מיכל והדסה. מושא בת שושנה לסי"ד ברחמיית וגשמיות ולמיצאת דירה לטובה ולברכה.

לזכות, י.ב.ע. לרפואה שלמה ולבנות בית נאמן בישראל.

לזכות, חתן שלמה בן נעמי והכלה רבקה ברכה בת פינה בשעטר"ם שיעלה יזווג יפה ויזכו לבנות בית נאמן בישראל

לפרנסה בשפע ובניקל

ולכיסוי החובות והצלחה בכל העניינים ובדירה.

לרפואה והצלחה לכל המשפחה ולמיצאת דירה בקרוב.

להצלחה בהרחבת הבית בקלות ללא חובות.

שהתורמים יצליחו לפרוע את כל חובותיהם עוד החודש.

בעילום שם למציאת דירה לקניה בקרוב.

לזכות, ש.ב.בת.ר.פ. ליווג הגון בקרוב.

להצלחה בבניית הדירה בקלות ללא חובות.

המתוונים להפיץ את העלון מומנים להתקשר למשרד ההפצה

בטלפון 02-5866-075

מענה אמיתי בין 13:00 ל-15:00

ניתן להשאיר הודעה בלב שעות הרמה ותוזר אליכם בס"ד

משלוח הילוינת יהיה ללא תשלום למימין 250 עלונים ומעלה

בבואר מקורות חלוקה או 20 עלונים במחיר משלוח בלבד

מייל לשיחת סיפורים: 023011902@GMAIL.COM

העלון יוצא לאור גם באידיש ואנגלית

לקבלת העלון במייל ל- T023011300@gmail.com

לקבלת העלון בפקס שולחן 9 < 4 < 0 מארי בחירת השפה

נקודה מתוך שיעורו המופלא של

הרה"צ ר' בעריש שנייבאלג שליט"א

שפע ברכה עליונה

החשמל, ועדיין נשאר עודף. איך קרה הנס? אל החשבון הזה נכנסו מדי חודש קצבאות הילדים. וכידוע פרוטה לפרוטה מצטרפת, מה גם שבשנתיים האחרונות נכנסו מענקי קורונה, עד שהגיע סך הכול לסכום גדול, ששכב כך זמן רב עד שהתגלה לבעלי, בדיק בתקופה בה נזקק לו בדחיפות, ושבה התחזק כל כך באמונה ובטחון.

סיפור נוסף:

הגיע אללי יהודי אחד, שהיה בעל חוב גדול, ובעזרת ה' הצלחנו להעמידו על רגליו. אך הוא היה מודאג - אמנם מהחובות אני עומד להיפטר, אך בתי הבכורה עומדת להתארס, ואין בידי פרוטה. אמרתי לו: מהקבי"ה לא מבקשים כסף על העתיד, הוא יזמן לך שידוך, והוא גם יזמן לך את כל ההוצאות.

אותו יהודי השקיע לפני שנים רבות במים כלשהו. שנים רבות הוא רודף אחרי הים, שיביא לו את הפירות או לכל הפחות יחזיר את הקרן, אך הוא נדחה בלך ושוב. באותו ערב שבו נסגר השידוך לבתו, התקשר אליו היום ואמר לו: יש לך בעבורך תשעים וחמש אלף שקל. הסכום הזה הסיפק בשביל צורכי החתונה, ברווח ובכבוד.

סיפורים אלו אני מספר לכם, בכדי להראות לכם אילו חיים טובים יש לאלו שאימצו את הדרך של השימוש בכסף מוזמן. ראשית: אין להם חובות. אהה, כמה נעים לא להיות חייב כסף לאף אחד. ושנית: כל צרכם מוזמן להם, ברגע הנכון ובמוזמן.

שיעורי הרה"צ ר' בעריש שנייבאלג שליט"א מנסרים פעם בשבועיים באידיש ופעם בשבועיים בעברית, בשולחן 2 < 3 (לאחר בחירת השפה)

פניני הפרשה

וישלה

עלון מס' 1113

1113

שנה כ"ג התשפ"ב

יו"ל ע"י הקרן לזיכוי הרבים. נייד: 052-7654216

כתובת: רח' הרב רוזובסקי 14/13 אשדוד. דוא"ל: 7654216@gmail.com

התאווה משכיחה הכל

וישלה יעקב מלאכים אל עשו אחיו ארצה שער שדה אדום – כתב רש"י שהיו "מלאכים ממש". מבאר רי"ל חסמן בספרו 'אור יהל': ידוע שלראות מלאכים ממש זהו פחד נורא. אין לנו מושג וציור בזה, רק משל לאש עצומה ונוראה מן השמים עד הארץ, וכל זה היה צריך להפחיד את עשיו, כפי שמבאר האור החיים הקדוש שזו היתה הסיבה ששלח יעקב מלאכים ממש, ולא בני אדם, כדי שיפחד בראותו צבא השמים ולא יעשה עמו רעה. והנה המלאכים נראו לעשיו, אך הוא אינו נבהל, ולא רק זאת אלא שע"י המלאכים נזכר שיש לו חשבון עם אחיו יעקב, ומיד בא עם 400 איש למלחמה. מכאן, שלא היה עשו אדם פשוט שיושב בדרך ומלסטם את הבריות, הוא היה משמש את אביו יצחק, והיה רואה בביתו מלאכים לרוב, ולכן לא התפעל מהם.

ולמרות שלא אדם פשוט היה, הרי כשיעקב אבינו שלח לו במתנה את כל הבהמות עדר עדר לבדו, זה כבר התחיל להשפיע עליו. כדברי רש"י ששלח כל עדר לבדו "כדי להשביע עינו של אותו רשע", ולבסוף השתחוה לו 7 פעמים והעניק לו מעט כבוד, והנה כבר שכח עשיו מענין המלחמה. כיצד א"כ יכול להיות שמלאכים לא שכנעו אותו, ואילו בהמות כן השפיעו עליו? אלא שכאשר נותנים לרשע מקצת תאוותו, הוא מתלהב, מתבלבל ושוכח מכל מה שרצה. ועל זה אמרו חז"ל שהתאווה מוציאה את האדם מן העולם, לא רק מהעוה"ב אלא גם מהעוה"ז. הרשע יכול לאבד לעצמו גם את העולם הזה ובלבד שתושלם תאוותו.

*

דברים כדרכנות אמר הפרופסור לרבים שגדשו את אולם ההרצאות. נושא הרצאתו היה: העישון הוא סם מות. הוא עמד והציג נתונים מרעישים, והסביר בשפה בהירה וברורה עד כמה מספנים המעשנים את חייהם. סיים את הרצאתו החשובה ויצא מן האולם. השומעים שבמהלך ההרצאה המסעירה גמרו אומר להפסיק ומיד עם העישון הקלוקל, קמו גם הם ויצאו. והנה, מה הם רואים בדרכם החוצה? הפרופסור הנכבד, שולף מכיסו, לא פחות ולא יותר קופסת סיגריות, מצית אחת מהן בהנאה, ושואף את העשן אל מלוא ריאותיו. "מה?!", הקיפוהו מעריציו בתימהון, "הכיצד? הלא אתה עצמך ביארת בטוב טעם ודעת את נזקי העישון ותחלואיו?!" הביט בהם הפרופסור ולא הצליח להבין את תמיהתם: "ראו ידידי, יש להבדיל בין ידיעה להנהגה מעשית – דבורים לחוד ומעשים לחוד. כרופא בכיר הרציתי בפניכם את כל ידיעותי בנושא... כאדם – חפץ אני לעשן, משום שנהנה אני מכך". אחד השומעים הצית סיגריה והפטיר בכוז: "במהלך ההרצאה היו לי עוד מחשבות לנסות ולהיגמל, אבל אם זו הדוגמא האישית...". הנה לנו שהתאווה מוציאה את האדם גם מהעולם הזה.

יעצה טובה	יחיד ומיוחד
<p>עצה לזכרון, לקבוע לכל סוג לימוד - שעה קבועה ביום. כ"כ האפודי. והסביר זאת בספר "קובץ מאמרים" (ח"א עמ' רכ"ח) שאם נזכר במשהו ונסתפק באיזה ספר ראה אותו, ישתדל לזכור מתי קרא את זה, אם בבוקר או בצהריים או בערב, ועל ידי כך יוכל לשחזר את הספר והזמן והמקום, והוא בדוק ומנוסה. ומנפלאות לשון הקדש שהפועל "זכר" בהיפוכו "רכז", כי הריכוז והסידור עוזר מאד לזכרון.</p>	<p>מסגד שהפך ל... בית כנסת בית כנסת "גאולת ישראל" בנס ציונה, בראשית דרכו היה לא פחות מאשר מסגד, ובמרוצת השנים הפך המקום לבית כנסת. עד היום, כשמגיעים למקום, במבט חיצוני הוא נראה כמו מסגד מבחינת הצורה והמבנה האופייני המעוגל.</p>

מגיד דבריו / פנינה מתורתו של הגאון רבי בוניד סערון זצ"ל

"מדת הגמילות חסד השתבחו בה ישראל, והיא אחת מסימני ההיכר של ישראל, הרמוזים בתיבת גב"ר, רמז למ"ש הכתוב 'וגבר ישראל' שהיא נוטריקון גמלנים ביישנים רחמנים. לא כן אומות העולם שאין להם רחמנות לחמול ולעזור לחבריהם והם בעלי אכזריות ודומים לבהמה ונקראים חיות רעות שדורסים וטורפים ואין להם שום הרגש על חבריהם". (מגיד חדשות" ח"ט עמ' קנ"ט)

ויקם בלילה הוא וגו' ויעבור את מעבר יבק וגו' ויאבק איש עמו עד עלות השחר (לב. כ"ג-כ"ד)

נראה לי בס"ד, שמכיון שהלילה הוא זמן תגבורת הדינים כנודע, רצה יעקב להילחם בהם ולמתקן. ולזה ירמוז הכתוב ויעבור את מעבר יבק שהוא גימטריא של השמות הוי"ה אהי"ה אדנ"י לרמוז ליהוד השמות, וגם עולה בגימטריא הוי"ה אלהים לרמוז למיתוק הדינים. ושם זה יוצא מראשי תיבות הפסוק יעננו ביום קראנו (תהלים כ' יו"ד), לרמוז שע"י תפילה ולימוד התורה נהפכת מדת הדין לרחמים. ואפשר להוסיף לזה מה שכתב מרן החיד"א ז"ל בספרו חומת אנך לפרש שמלת קטנתי הכוונה לצדקה, והיינו שבקעת צרה כדאי שיוזכיר האדם זכויותיו, ולכן אמר יעקב "קטנתי" דהיינו שממונו נתמעט על ידי הצדקה. עש"ב. ולפי דרכנו אפשר לומר שהזכיר מצות הצדקה כדי לבטל כח הדינים, שידוע כח מתנות עניים שמהפך מדת הדין לרחמים כמו שכתב רש"י לעיל (י"ח ט"ז) על הפסוק וישקיפו על פני סדום. ע"ש. והנה "ויאבק איש עמו" היינו שרו של עשו כמו שרמזתי לעיל על תיבת עמו, וירא כי לא יכל לו – כי גדול כח הצדקה וכחו של יעקב אבינו ע"ה שה' עמו, ביקש ממנו המלאך שישחרר אותו כי עלה השחר, ואז מתחילים החסד והרחמים להתגבר בעולם. ובהמשך אומר לו המלאך כי שרית עם אלהים – רצינו לומר עם מדת הדין המכונה אלהים, ועם אנשים – ועם אותיות עמו הרומז לשרו של עשו, ותוכל להם. ועל פי זה יבואר מה שכתוב להלן (ל"ה י"ג) ויעל מעליו אלהים במקום וגו', וכתב רש"י שם איני יודע מה מלמדנו. ע"ש. ולדברינו אפשר לפרש שמדת הדין נסתלקה מעל המקום, הוא בית אל, הוא הר המוריה, מקום בית המקדש לעתיד לבא. (מכת"י הגאון רבי משה לוי זצ"ל).

נקודת חן / עובדיה חן

שמייה קא גריב

לברית, כך תזכה להכניסו לתורה, ולמצוות ולחופה ולמעשים טובים". דהיינו כשם שהכנסתו לברית בשם עברי, כך גם כשיגדל ויכנס למצוות ולחופה יכנס בשם עברי. ועוד נאמר "קראו בשמותם עלי אדמות" (תהלים מט, יב), דהיינו בכל משך החיים קוראים להם בשם הלועזי, ורק כאשר הם "עלי אדמות" – בקבר, ועושים להם השכבה, רק אז קוראים להם בשם העברי.

מרן הגאון רבי שאול הכהן זצ"ל (ראש רבני ג'רבא) בספרו "יד שאול" (תחילת פרשת קרח) לומד מקרח עד כמה משפיע הדבר לרעה כאשר קוראים לילד בשמו של אדם רשע (עיין יומא ל"ח ע"ב). שכן מלבד קרח המפורסם, יש לפנינו בתורה עוד אדם שנקרא בשם "קרח", הלא הוא נכדו של עשיו, כמו שכתוב בפרשתנו (וישלח): "וְאֶהְלִיבְמָה יִלְדָה אֶת יְעֹשֶׁבֶת וְאֶת יְעֹשֶׁבֶת וְאֶת קָרַח" (בראשית לו, ה). וכיון שנקרא קרח בשמו של רשע, סופו היה שהרשיע וחלק על משה ואהרן.

ועיין בבית נאמן (בראשית לו, ג) שהקשה איך מצאנו שקוראים ליהודים בתנ"ך בשמות של בני עשיו, כמו: בשמת, רעואל, קרח וכו'?

ותירץ שכל שיש בשם משמעות והבנה טובה בלשון הקודש, מותר לקרוא בהן. והסביר את המשמעות הטובה שיש בשמות הנ"ל, מלבד "קרח" שלא מצא לו משמעות טובה. ולפי דברי הרב יד שאול מובן שאכן לא טוב עשו שקראו בשם זה.

אחת הסיבות אשר קרבו את גאולת אבותינו, היא שלא שינו את שמם, כמבואר בשיר השירים רבה (ד, י"ב): "לא שינו את שמם, ראובן ושמעון נחתין [=יירדו למצרים], ראובן ושמעון סלקין [=עלו ממצרים]. ולא היו קורין לראובן רופוס, ולשמעון לא היו קורין לוליני, וליוסף לסטים, ולבנימן אלכסנדרא.

ובהגדת ה' נסי" הוכיח כן מרן ראש הישיבה הגאון רבי מאיר מאזוז שליט"א ממשמעות שמותיהם של אבותינו יוצאי מצרים: צורישדי, עמינדב, עמיהוד, פדהצור, עמישדי, דעואל, זפור, רפוא, מיכאל, אפוד, שלומי, ועוד, שהם שמות עבריים טהורים על פי אמונת ישראל. ובספרו החדש "בית נאמן" (שמות א, א) רמז זאת בפסוק "ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה", היינו שהשמות עצמם באו עמהם למצרים.

מרן החיד"א זצ"ל בספרו "כסא דוד" (דרוש כ"ב) מסביר את חשיבות טהרת השם, שבשמו של האדם רמוז שורש נשמתו, ובהחליף השם פוגם בנשמה חס וחלילה. וכיון שידעו ישראל ששורש נשמתם קודש, ושםם היא נשמתם, "נזהרו בזה לאחוז בסנסני נשמתם".

על אותם הקוראים לבניהם בברית בשם עברי, ואילו בכל המשך חייהם משתמשים בשם נכרי, מביא מרן רבנו עובדיה יוסף זצ"ל בהגדת "חזון עובדיה" שני רמזים קולעים (בשם המפרשים):

בתפלה הנאמרת בברית מאחלים: "כשם שהכנסתו

זיספרו לבניהם / ספור לשלחן השבת

כשחומת גן עדן קרסה....

אותה שעה נכנס בשערי המלאח יהודי זקן מאזור ההרים ותרמילו על שכמו.

שמע את הבכיות ושאל לתומו: "כמה פעמים בשנה יש יום כפור במרקש?...".

נזפו בו ואמרו, כי אין הזמן ראוי לשחוק וקלות ראש. סחו לו על האסון העומד להתחולל.

שמע את דבריהם וצחק. גערו בו, אך הוא אמר: "לכו לישון בשלוה, ואני אלך ואשיב לפחה על שאלתו".

תמהו לדבריו, אך לא היתה כל ברירה בפניהם. אמרו: מי יודע אולי שליח הוא משמים...

למחרת היום הלך אל הפחה, ושב כעבור שעה וחיוך על שפתיו.

"איך היה?" שאלו הכל בסקרנות.

"הכל עבר בשלום". ענה.

"מה ענית לפחה?" ביקשו לדעת.

"פשוט מאד", הסביר האיש, "אמרתי לו, שגילו לנו מן השמים, שחומת גן עדן קרסה, והיה צורך בפועלים כדי לתקנה. והיהודים, כידוע, אינם מיומנים במלאכת הבניה, ובודאי לא בבניית חומת גן עדן - ודאי יקחו רק מהמוסלמים המאמינים! ונחה דעתו..."

בעיר מרקש השתוללה פעם מגפת טיפוס איומה, שהפילה בכל יום כמאתיים חללים. בחסדי שמים המגפה דילגה על היהודים, והמוסלמים בלבד נפלו לפניה חללים.

מטבע הדברים, מיד ריננו אחר היהודים והאשימום כי כשפיהם הסיטו את המגפה על המוסלמים. אף הפחה כעס וזעם והודיע, שאם תוך שמונה ימים לא יחלו היהודים למות במגפה, עליהם לתת הסבר מניח את הדעת מדוע אין הם נפגעים בה. ואם לאו - ישלח בהם את גדודי חייליו וירשה להמון לפרוע פרעות ולבוז בז.

יגעו היהודים למצוא תשובה מתאימה, ולא מצאו. וכי מה יאמרו, כי בנים אנו לה' אלוקינו ובחסדו הגדול מילטנו, ואין הוא זועם אלא על הנכרים המתנכרים לו, הן תבער חמת הפחה שבעתים!

בתום שבעת הימים, התכנסו היהודים לדון ולהחליט מה ישיבו לפחה למחרת היום. לאחר דיון ממצה ומייגע שלא הוביל לשום מקום, נמנו וגמרו, שאין בפיהם תשובה מספקת, ואין להם אלא להשליך יהבם על אבינו שבשמים. "ננקוט בשב ואל תעשה", החליטו בתקוה שמי שהצילם מן המגפה יצילם גם מיד הפחה.

שלחו לכנס את כל העדה לבית הכנסת לקרוא עצרה לתפלה וזעקה.

היה זה לילה של בכי ותפלה. נשים יללו, ילדים ענו אחריהן בקול, ודמעות הבעלים נגרו כמים. כל המלאח הפך לעמק בכא, קינה ונהי.

☺ זה אף חוק! ☺

עיתונאי אחד שואל את שר האוצר: "מתי ישתפר המצב הכלכלי בארץ?".

"בעוד שנה", מבטיח השר.

"אבל גם לפני שנה הבטחת 'בעוד שנה' מקשה העיתונאי.

"נכון" מאשר השר, "אצלי מלה זו מלה..."

☺ חוק חוק אף... ☺

הרגיל בדחיינות, הופך הדבר אצלו לטבע.

אור המאיר

שאלות ותשובות שענה לשואליו בקצרה מרן רה"י הגאון רבי מאיר מאזוז שליט"א

(פתוך ספר "מקור נאמן" ח"ג שעתיד בע"ה לראות אור)

שאלה: האם מותר לבחור העומד להינשא, למסור הזמנה לדודיו שאינם שומרי תורה ומצוות הנמצאים תוך שנת פטירת אביהם, כאשר הוא יודע שהם יגיעו להשתתף בשמחה כולה?
תשובה: ימסור להם, ויגיד להם שנכון שיצאו בשעת התזמורת או ישמשו כמלצרים (יתכן לתת להם חדר צדדי לאכול שם). ואם לא ישמעו – העוון עליהם.

שאלה: בית הכנסת שלנו עבר שיפוץ כללי ובמהלכו השתנה המראה הפנימי של בית הכנסת. לפני כשבע שנים מספר משפחות תרמו 7000 ש"ח כל אחת לטובת ויטראזים, ושמותיהם הונצחו על הויטראזים. כעת עם השיפוץ הפנימי הויטראזים הוסרו. האם מגיעה לאותן משפחות הנצחה חלופית?
תשובה: מגיע להם הנצחה חלופית. מסתמא כל תורם התכוין לכמה שנים טובות. יש לנו בבני-ברק בביהכ"נ "אליהו הנביא" לוח-שיש חדש ובו תורמים משנת תש"ה!

שאלה: מחבר המוציא לאור את ספרו במהדורה חדשה, האם מחויב להשאיר במהדורה החדשה את התורמים של המהדורה הקודמת (לא היה איתם הסכם שהנצחותיהם יהיו בכל המהדורות)?
תשובה: אין חיוב לחזור על התורמים, וכך נהוג בכמה ספרים.

שאלה: האם מותר לגנות להשמיע בגן קלטות עם שירי-ילדים שנשים שרות, בזמן שהאבות מביאים את ילדיהם?
תשובה: אם אין מכירים את האשה וגם אין יודעים את שמה ואין בהם שירים פסולים – מותר.

שאלה: האם צורת המנורה המשולשת (בקווים ישרים) נכונה יותר מהצורה העגולה המקובלת כיום (נפקא מינה ל"למנצח" בצורת המנורה וכן לגרות החנוכה שיהיו בצורת מנורת המקדש)?
תשובה: מתברר שבכל המנורות הקדמוניות הקוים עגולים. והרמב"ם בפירוש המשנה שצייר בקוים ישרים, כי כך היה לו נוח יותר בכתיבה, ואין מזה נפקא מינה למעשה.

שאלה: מאיזה ספר כת"ר שליט"א ממליץ ללמוד מלחמת היונים והחשמונאים ועניני חנוכה (יוסיפון, התודעה, או משהו אחר)?
תשובה: "התודעה", ממזג דברי חז"ל עם "יוסיפון".

שאלה: באיזו תקופה נכתבה "מגילת אנטיוכוס" (שנדפסה בסידור "בית עובד")?
תשובה: קצת מאוחרת לתקופת החשמונאים.

שאלה: במסכת שבת (כ"א ע"ב) אמרו "לשנה אחרת קבעום (לימי החנוכה) ועשאו ימים טובים בהלל והודאה". ודנו אצלנו בכולל בפירוש הדבר, חלק פירשו שלשנה אחרת קבעו חכמים שימים אלו יהיו ימים טובים, וחלק פירשו שהקביעה היתה באותה שנה, אלא שקבעו שיהיו ימים אלו ימים טובים לשנה אחרת. יורנו מורנו מה פירוש האמיתי?
תשובה: הפירוש הראשון נכון.

לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: 7654216@gmail.com

לע"נ רחל בת מזל ע"ה
לע"נ לאה בת שרה ע"ה
לע"נ עזיזי בר כמונה לבית חדוק ז"ל

להצלחת פסח יוסף בן מלכה הי"ו

לע"נ רבי עובדיה בן לולו זצ"ל
לע"נ רבי אליהו בן אסתר זצ"ל
לע"נ אפרים בן מימה פנינה ז"ל

באר בשדה

גליון תורני מבית המדרש דקהל שטפנשט • מהנעשה ונשמע במוסדות שטפנשט

גליון מס' 309

פרשת וישלח
ה'תשפ"ב

באר חפרוה שרים

לקוט מתורת רבותינו הקדושים זיע"א בפרשת השבוע

מנין ומדוע ישלח מלאכים ממש

וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשו אחיו ארצה שעיר שדה אדום. (לכ, ה) פירוש רש"י - מלאכים ממש. נבאר על פי פשוטו, מנא ליה לרש"י שהיו מלאכים ממש? ונראה כי בפסוק נראה תיבת "לפניו" מיותר, ומזה מדייק רש"י שהיו מלאכים ממש, והוא שהרי ידוע כשבים מלאכים לעולם הגשמי, הם מתלבשים ומתגשמים באוירא דהאי עלמא עד שנראים כדמות אנשים. וזה שאמר הפסוק "וישלח יעקב מלאכים לפניו" - היינו שהוא הכיר בהם שהם מלאכים אף שהיו מלוכשים כדמות אנשים לגודל רוחניותו ומדרגתו, אבל לפניו עשו היו אנשים, ומזה נראה שהיו מלאכים ממש.

(דגל מחנה אפרים)

וישלח יעקב מלאכים (לכ, ה) כתב ברש"י ישלח מלאכים ממש. ולמה הוצרך לכך להטריח מלאכי עליון שרשתי קל, אלא שעל פי רוב כאשר מדובר במלאכים הכוונה לראיית מלאכים, אולם כאן מדובר במלאכים שיש בהם ממש, כי היו צריכים להכות את עשו.

(מקור ברוך)

בהעדר הקדושה כל התקרבות לה' חשובה לאין ערוך

עם לבן גרתי (לכ, ה) בספר 'מקור ברוך' לכ"ק האדמו"ר מסערת וזיניץ זצוק"ל, מסביר הדרשת חז"ל שדרשו בזה: עם לבן גרתי ותרי"ג צוק"ל, מסביר הדרשת חז"ל ולמדתי ממעשיו הרעים, ולכאורה מהו הקשר ביניהם? ויבואר ע"פ מה שמספרים מוקיני רבינו מרדכי זי"ע שאחד מחסידיו נסע לוינה בעניני עסק, ובשובו שאל אותו רבו על מעשיו בוונה, וענה החסיד: איני מבין משום מה זה ככה, אולם האמת אני שהרגשתי בוונה התעוררות לקיום המצוות יותר גדולה מאשר בבית? והשיב לו רבו: אין פלא בכך והרגשתך מובנת, כי בכל מקום שוררת כמות קדושה מסוימת, ובוונה הבירה היא אינה מוצאת במה להתדבק, וכשמצאה יהודי יר"ש, כל הקדושה נדבקה בו, משא"כ במקומך בעירך בביתך, הקדושה מתחלקת בין כל השומרי תורה ומצוות. זהו מה שאמר יעקב, מסיבה שעם "לבן" גרתי לכן תרי"ג מצוות שמרתי, יכולתי לשמור כל המצוות כי כל הקדושה נדבקה בי.

(גר ישראל)

כעין זה איתא בספרנו "אמונת אמת - שטפנשט ששאלו לרבינו הרה"ק רבי מנחם נחום משטפנשט זצ"ל, מפני מה רואים שבארצות שאין דרים שם הרבה מישראל כמו דייטשלאנד וכדו' האויר שם יותר נקי וזך מארצות שבני ישראל נמצאים שמה? והשיב, כי סיבת הדבר, היא והנה טבע איש יהודי לפלוט תמיד ממנו האויר הלא טוב, וע"כ האויר במקומות מזהם, אבל מטבע הגוים לבלוע האויר המזהם על כן נשאר שם האויר נקי...

ושם מובא מהספר "בית ישראל - רוז"ן" (ד:): שאחד מחסידיו מרן הסב"ק מרדכי היה מתעסק במסחר והובלת עצים לדאנציג. פעם אחת שאל אותו הריוניער היכן מחשבתי יותר שטורים ונקיים, בשבת בביתו או בדאנציג. והשיב: אכן, לפלא לי תמיה, אשר בשבתי בדאנציג לרגלי מסחרי ושם המקום פרוץ ורובם יידיטיש'ן, ומעט מאוד יראי ה', עכ"ז מחשבתי שמה יותר נקיים מאשר בבית. והשיב לו מרן זל"ה: סיבת

הדבר מחמת שהקדושה שמה זרה לחלוטין ואין דורש לה, על כן אם ימצא איזה יהודי, יהיה מי שיהיה, נאחזת בו ביותר"

(אמונת אמת - שטפנשט)

יעקב נצטער על שמתירא מבשר ודם

ויירא יעקב מאד ויצר לו. (לכ, ה) ברש"י עמד על כפל הלשון ויירא, ויצר. ונראה לפרש שקודם אמר הכתוב שיעקב ירא מעשיו, אך מיד ויצר לו שנצטער שהוא מתירא מבשר ודם ולא זכר "שהקב"ה שומרנו", כי חרפה היא לצדיקים לפחד מאיזה נברא בעולם, כמוכא ב'חובת הלבבות' שחסידי אחד התבודד ביער במקום סכנה מחיות רעות. כששאל לו חבריו אם אינו מתירא מהם, ענה שמתבייש מהבויה"ת אשר מאתו לבד ראוי לפחד, להתיירא מאיזה נברא. ולזה התפלל יעקב, הצילני נא מיד אחי מיד עשוי כי ירא אנכי אותך, והואיל וירא אנכי אותך, הרי זה מוכיח שעדיין אין אני ירא שמים כהוגן, ובכן אני זקוק לרחמיך הרבים שתצילני נא בחסדך אף שקטנתי בזכותי ובמדת יראת שמים.

(אורה לחיים)

את הנהר עוברים ע"י אמונה

כי במקלי עברתי את הירדן הזה (לכ, יא) הרה"ק רבי אפרים מסדליקוב בעל ה"דגל" ביאר את הפסוק כי במקלי עברתי את הירדן הזה, על דרך שסיפר זקנו הבעש"ט זלה"ה, שפעם אחת חצה את נהר ה'דניעסט' בלי שום אמירת "שמות" או כוונות, רק הניח את חגורתו ועבר עליו, ואמר שעל ידי אמונה גדולה עבר את הנהר, כך היה גם אצל יעקב אבינו ע"ה שעבר הירדן ע"י אמונה, וזה מרומז 'במקלי' גימטריא 'יעקב' היינו בשמו שהוא יעקב מדת אמת, והיינו לגודל אמונה שלו, בזה עברתי את הירדן.

(דגל מחנה אפרים)

גם מידת הענווה היא מהש"ת

קטונתי מכל החסדים ומכל האמת אשר עשית את עבדך (לכ, יא) איתא בשם הרבי מלובלין זצ"ל, מה שקטונתי, היינו מידת העניות שאדם זוכה לה, אינו בגלל יגיעת עצמו אלא הוא "מכל החסדים ומכל האמת" אשר הש"ת עושה עם האדם, כי גם זה מאתו יתברך.

(שפת אמת)

שיהיו הטובות בשביל להטיב

ואתה אמרת היטב איטיב עמך (לכ, יג) הרה"ק מבראדיששוב מבאר מה הוא כפל לשון היטב איטיב. כי הנה הבורא משפיע שפע ונותן טובו לעמו ישראל, וגם השפע בא על האומות. והחילוק ביניהם, הטובות שנותן לעמו ישראל הכוונה הוא בשביל טובה, והטובה שבא על האומות הוא על דרך ומשלם לשונאיו אל פניו להאבידו (ברבים, ג:). ונמצא הטובה אינה טובה להם. אבל בישראל עמו כוונת הטובה הוא בשביל הטובה. וזהו היטב איטיב עמך, כונת הטובה בשביל הטובה עצמה.

(קדושת לוי)

עד בית המרזח גם צריך לשתות משהו

ואתה אמרת היטב איטיב עמך (לכ, יג) לבאר כפל הלשון היטב איטיב נראה על פי המעשה שמביא בעל

ה'אמרי יוסף זי"ע מספינקא על הרה"ק הרבי ר' משה לייב מסאסוב זי"ע שיצא פעם לאחר התפילה מבית המדרש ופגש בעני אחד שאלו הרה"ק מסאסוב האם הינך רוצה לשתות משקה טוב, השיב העני בודאי כן, נכנסו שניהם לבית מרוח והזמין עבורו הרה"ק מסאסוב כוס יי"ש משובח, כשסיים לשתות פנה אליו הרה"ק מסאסוב ואמר לו כי בקצה העיר יש מקום ששם מייצרים את היי"ש כדבעי, והמשקאות שם טובים ומשובחים ביותר, ושאלו אם ירצה להצטרף אליו לשם, והשיבו העני איך לא, בודאי ובודאי. והלכו יחדיו ושוב הזמין הרה"ק מסאסוב כוס יי"ש משובח עבור העני, תוך כדי שילוגם העני המשקה שאל את הרה"ק מסאסוב: במטותא הבינני נא, אם ידעת שיש מקום כזה המייצר ומוכר משקה משובח ביותר, אמאי לא הבאתני לכתחילה לכאן? השיבו הרה"ק מסאסוב בלשון קודשו בלשון העם "ביז צו די קרעטשמע ברויך מען אויך א גלעזעל ברונפען" היינו שעד שמגיע האדם לדבר הגדול צריך הוא מקודם לקחת גם איזה דבר קטן. ומביא ה'אמרי יוסף זי"ע ששמע מהרה"ק בעל ה"דברי חיים" זי"ע מצאנו שזהו הסוד של פורים קטן ופורים גדול. וזהו הנרמז כאן בפסוק "ואתה אמרת היטב איטיב עמך" שעד הטובה הגדולה יהיה איזה טובה גם מקודם.

בית הנסות לתורה ולתפילה שטפנשט מכל אברכים לעין - לפתע כולל אברכים לתורה - אחו"צ רחוב מורשי"ל 13 בני ברק

תלמוד תורה
"תורת אמת" שטפנשט מתחם גני הילדים * קבצי אברכים * חז"ר רש"י * אלעד * מתחם מיתות התלמוד תורה * חז"ר רש"י * 9 אלעד * מתחם הקנינה לשיבת קטנה * הכלל חסידות - אלעד * חז"ר רש"י * 3 אלעד

בית שטפנשט - נבנותים
בקבר הירוק שטפנשט * חז"ר רש"י * 5 אלעד * כולל אברכים * בית נבנת * מורשי"ש * מרכז תנועתם לנעקים

המנסת אורחים ואש"ל בימונה
לקבנות ויחידים - הבימונה מירושלם * מתחם קבר האדמו"ר הראשון שטפנשט * רחוב אליווטר 2 * ש"ס פאקוריר ואש"ל - מונדה

מופעל קמחא דסכחא
קמחא דסכחא * עיר וסיוע לנפשיות חרבות בימי החיים * מנחת חנה

אור שנתנו
שיעורי תורה ברבים ואין, כנס חיוק ועברי ידועות לעם שבשדות, בדתותומת גוילי המשיפיעים ומזכי הרבים

הספריה התורנית ומוזיאון
להנצחת יהדות חו"ל * וזכר הנדיקים שטפנשט.

מכון תורני
"תורת אמת - שטפנשט" * להוצאת כתבי רבותינו הקדושים * לבית שטפנשט - ורו"ן * והכניס חומניה.

מופעל האנציקלופדיה
החכמה והנונה

מספרי התנ"ך ונח להשיג
ממשרד המוסדות:

אנציקלופדיה מילכת שמלכות בית ורו"ן ב"ח
* אמונת אמת - שטפנשט * ישיבת חיים - ורו"ן * עבודת לילדים - נסן * עילי נחב * ח"ב עניני בתי מילה * ח"ב עניני התאקה * ח"ב עניני נישואין ונעוה פאנין * ח"ב עניני - בדיקת ויליוד * נעו"ר טל שטיינר - נגני שטפנשט עדיקים * אלכסנר עפ שני דריסקים

זי"ל על ידי מכוון
"תורת אמת - שטפנשט" * הצטרפו לקבלת הגליון כל שבוע * בדוא"ר: 6160303@gmail.com * 03-579-03-03 * טלפון: 03-616-5110 * פקס:

יום שנכפל בו כי טוב

"ואתה אמרת היטב איטיב עמך" (לכ, יג) הקשה רש"י ז"ל דלא מצינו בשום מקום שהקב"ה אמר לו בזה הלשון של כפילות הברכה "היטיב איטיב". וביאר הרה"ק השר שלום מבעלזא דיש לומר על פי הידוע שהש"ת ברא שבעת ימים כנגד שבעת הרועים, יום ראשון של השבוע הוא בחינת אברהם, ויום שני בחינת יצחק, יום שלישי הוא כנגד יעקב. והנה בפרשת מעשה בראשית כתוב ביום השלישי פעמיים כי טוב, וזהו שאמר "היטב איטיב עמך" כי היום שמכונן נגדו נכפל בו כי טוב ולכן בקש יעקב שיקיים בו הברכה הכפולה שיטיב עמו כמו שאמר "היטב איטיב עמך".

שלא שינה את לשונו ומלבושו

ויבא יעקב שלום עיר שכם (לג, יח) "שלם" ראשי תיבות שם, לשון, מלבוש, שלא שנה יעקב את שמו את לשונו ואת מלבושו, אף שהיה עם לבן נשאר "שלם".

(בני יששכר)

לכבוד הילולת הרה"ק אדמו"ר הראשון משטפנשט

סיפור / כל עכבה לטובה

הצדיק משטפנשט מעכב את החסיד בחצרו וגורם למפקד הצבא הרומני לשלם קנס גבוה במקום החסיד

לו. חיים עמד בהסכמים וסגר את השנה המסחרית ברווח עצום. השמועה על הזכיון במכרז שנפלה בחלקו של הסוחר היהודי הביאה לפתחו את כל בעלי השדות, שידעו כי התשלום של חיים הסוחר עבור התבואה הוא בטוח במאה אחוז ובזמן. הטחנה שברשותו עבדה אף היא במלוא הקיטור והכל דפק במאה אחוז. כך חלפו להן השנים הראשונות בהצלחה מסחררת, עד שהגיע החורף השלישי. האמת היא כי כבר בקיץ שלפניו הבין חיים כי משהו לא דופק כמו שצריך. הגשמים שלא ירדו בעונת הזריעה הביאו לכך שתנובת השדות התמעטה ונתדלדלה. כשחיים סקר מבעד לחלונות ביתו את שדותיהם של שכניו, הבין כי אכן יש לו ממה לחשוש. ההסכמים והחוזים עמדו לנגד עיניו וליבו החל להצטנף בקרבו מרוב דאגה. כיצד אעמוד בהסכמי האספקה? ומה יקרה באם אכן לא אצליח לעמוד בהסכם? הרי ההסכם הוא ביני לבין שלטונות הצבא, ומה יאמר על כך המפקד השחצן? הלא את ראשי ירוש או לפחות אל בית-הסוחר ישליכני, שלא לדבר על כספי הערבות שירדו לטמיון, ואני אנה אני בא?!

כשמחשבות מדאיגות אלו אופפות ראשו, התעורר לפתע חיים כאילו מתוך חלום והזדעק כלפי עצמו: "והלא יש לך רבי בשטפנשט, ואיך שכחת זאת?! נכון אמנם שבשנתיים האחרונות הדרת רגליך מחצרו של הרבי. היית עסוק עד תנוכי אוזניך בעסקי התבואה והאספקה המסחריים, ואפילו שכחת לבקש את ברכתו של הרבי להצלחתך. אם כך, מה לך כי תלין?" אמר חיים לעצמו.

חיים לא חשב הרבה. הוא עלה במהירות על מרכבה שיצאה לכיוון העיירה שטפנשט, ולאחר כמה שעות נסיעה הגיע עדיה. משהגיע תורו להיכנס אל הקודש פנימה, נעמד ברגליים כושלות לפני שולחנו של הרבי, הגיש קוויטל עם שמו ושמות בני ביתו, ופדיון בצידו, ומיד פרץ בבכי. ובתוך כך פתח את פיו והחל לשטות בפני הרבי את מצוקתו הגדולה מהצרה העומדת בפניו, אשר מסכנת את חייו וחי בני ביתו באם לא יקיים את החוזה עם הצבא, ומי יודע את אשר יעשה המפקד הצבאי הבלתי צפוי.

כשגמר חיים את דבריו השתרר שקט בחדר, אלא שאז לתדהמתו פתח הרבי ואמר: "איזה תביעה יש לך אלי? וכי התייעצת עימי האם לקחת על עצמך את ההתחייבות?! אתה לא שאלתני, וגם אני לא אמרתי לך שתעשה זאת". חיים לא האמין למשמע אוזניו וכמעט קרס על עומדו. הוא נשך את שפתיו בצער וכל כולו התמלא חרטות אלף פעם: מדוע לא באתי בשעתו לקבל את ברכתו של הצדיק?! אולם אז הסב הרבי את פניו לדלת החדר ברומזו לחיים כי זמנו תם וכי הבא בתור אמור להיכנס.

חיים עזב את חדר ברגליים כושלות, נכנס לקלויז הסמוך והתיישב בפניה, ולא ידע להשית עצות בנפשו. בשברון ליבו החל שופך את שיחו באמירת תהילים מעומק הלב המרוסק. כך חלפו להן השעות, כשחיים לא חשב כלל לחזור הביתה מבלי שישמע את ברכת הישועה מפיו קודשו של הרבי. איכשהו עבר עליו היום וגם הלילה שלאחריו. והיה ממחרת, לאחר שהרבי סיים את עבודתו הק' בתפילה ושיעוריו הקבועים, נעמד חיים בין המתנינים להיכנס אל הרבי

חיים הביע על אתר את הסכמתו כשהוא מציין לעצמו ציון לשבח איך שבהבעת פנים מעושה הצליח להוריד לחצי את סכום הערבות הנדרשת. מיד נשלפה הניירת המתאימה, ההסכמים והערבויות נוסחו בקפדנות,

כמעטים ימימה חסידיים על סוס ועגלה בנסיעה לצדיק בעיר שטפנשט

הזמורת מקומית בעיירה שטפנשט מקדמת בברכה את השבים לשטפנשט בעת המסע שנערך על ידי מוסדות שטפנשט בהילולת האדמו"ר הראשון

מזוויאון לתולדות בית שטפנשט שהוקם בכניסה לבית העלמון בעיר שטפנשט

הת' היהודי 'שקוואלה יוראליטה' בשטפנשט המבנה קיים עד היום ותמונה זו צולמה לאחרונה המבנה רחב ידים ובוהו ומרשים במיוחד ולו חצר ענקית מאחוריו, זהו הבנין היהודי היחיד שנותר קודשו כיום בעיר שטפנשט

וחיים יצא מהטרקלין כשליבו מלא שמחה והוא מודה להקב"ה על רוב הצלחתו והסיעתא דשמיא שהייתה

מול חלון ביתו הממוקם על הגבעה בעיבורו של הכפר קארזשי-וואץ, אי-שם בגלילות מולדביה (רומניה הישנה), עמד לו חיים הסוחר והשקיף בהנאה לעבר מרחבי היקום המוריקים עם בוא האביב. ניחוחם המשכר של השדות והירוקות העולה בהם הוזיחו מעט את דעתו, והוא טפח על כריסו בגאוה רבה: הנה כל השדות המוריקים הללו התעוררו להם מתרדמת החורף והם מעלים מתוכם ראשי גבעולים ירוקים, הטומנים בחובם מסות עצומות של תבואה שאמורה לצמוח ולגדול בשדות שבסביבה. מה שאומר שגלגלי טחנת הקמח שברשותי יעבדו במשך כל השנה במלוא הקיטור, יום וליילה לא ישבותו, וכך אצליח לספק לצבא את הקמח הנדרש בלא בעיה ועוד י שארו לי מספיק שקי קמח עבור השוק המקומי.

בעיני רוחו של חיים הסוחר הוא כבר סופר את המזומנים הרבים שיעברו לידיו טבין ותקילין מקופת המדינה, ובדמיונו הוא רואה את עצמו משקיף את כספו בעסקים חובקי עולם... בעומדו כך ליד החלון הוא אוהב להיזכר כיצד ביום בהיר אחד הוא נקרא בדחיפות אל המפקד הצבאי העליון של מנהג הצבא הממוקם בסביבה. הוא הגיע אליו מהוסס וחושש, אלא שעד מהרה הפך הביקור לתכליתי ומסחרי. המפקד פתח בדברים ישירים ללא גיגונים מיותרים: "שמע נא, חיים! החלטתי לקרואך לפגישה לאחר בירורים וחקירות סביב כל סוחר התבואה שהגישו הצעות לזכייה במכרז לאספקה עבור הצבא, ומכל אלו מצאת אתה חן בעיני כסוחר ישר. אי לכך, אני רוצה לחתום איתך היום וכעת על הסכם אספקה בו אתה מתחייב לספק כמויות נכבדות של קמח חיטה משובח עבור חיילי צבאנו המהולל, ובנוסף לזה כמויות ענקיות של מספוא עבור הסוסים והפרשים שמשרתים את הצבא החונה כבר מזה תקופה ארוכה במחנה הענק הממוקם כאן במחוז מגוריק. כמוכן שמצידך אני דורש התחייבות בכתב והשלשת ערבויות בסכום של 3000 רובל על מנת לבטח את עמידתך בהתחייבות".

לשמע הדרישות והמחמאות הנלוות הזדקף גוו של חיים הסוחר וחושיו המסחריים המפותחים נדרכו. הנה ה' הקרה לו עסק מוצלח ביותר אשר רווח נאה מובטח בו ללא ספק וללא טרחה יתירה והוצאות שינוע גדולות. למכור כמות ענקית של קמח לקונה אחד המשלם במזומנים - מה יכול להיות טוב מזה?! אלא מאי, בדרך כלל הוא רגיל להתייעץ בענייני מסחרו עם הרבי הצדיק הק' רבי מנחם נחום השוכן בעיירה שטפנשט, ואילו כאן הוא שומע מהמפקד כי ההסכם חייב להיחתם באופן מיידי. לאחר מחשבה קצרה החליט חיים כי בזאת הפעם יותר יוותר על מנהגו, ובהזדמנות הראשונה כשיפקוד את בית הרבי ישח בפניו על הזדמנות הפז שנקרתה בפניו ויבקש את ברכתו.

כסוחר ממולח השתדל חיים שלא לתת ביטוי להתלהבותו מהעסקה, והוא החל לכחכח בגרונו מעשה חשיבות כאילו הוא מהסס בדבר. המפקד הביט בו ואמר: "שמע את אשר אומר אליך! זמני קצר, יש לי הרבה מה לעשות היום. אני מוכן לוותר על חצי מסכום הערבויות, העיקר הבה ונחתום מיד על ההסכם. ועוד אני מוכן לבוא לקראתך כאשר באם הצבא יהיה זה שיפר את ההסכם הרי שתקבל בחזרה לא רק את סכום הערבות שנתת אלא סכום כפול, דהיינו שלוש אלפים רובל טבין ותקילין!".

יומין דנשמתא

הרה"ק הרבי רבי ברוך ממעז'בוז זי"ע
- יומא דהילולא ה"י כסלו

למה נותנים הודאה על העתיד

פעם אחת בליל שבת קודש התהלך הרה"ק הרבי ר' ברוך בביתו, ואמר "שלום עליכם" ו"ברוך עולמים" כדרכו, וכאשר בא לתיבות "מודה אני לפניך ה' אלקי וכו'" על כל החסד אשר עשית עמדי ואשר אתה עתיד לעשות עמיי, עמד ושתק מעט, ושאל לעצמו, למה לי להודות לך עכשיו על חסד העתיד, הלא די יהיה שכשיבוא החסד אז אודה לך, ותיכף השיב לעצמו בזה"ל: כי אולי תעשה עמדי חסד לעתיד ולא אהיה אז בבחינה ובמצב כמו כעת להודות לך כראוי, לכן אני צריך להודות לך עכשיו, ומיד געה בכייה. והרה"ק ר' משה מסאווראן שעמד אז בקרן זוית ושמע שאלתו ותשובתו וגם בכייתו, שאל אותו אח"כ הלא שאלתכם ותשובתכם היה טוב ומדוע בכיתם, אמר לו בכיתי על זאת מדוע לא אהיה אז בבחינה הראוי שאוכל להודות כראוי, ע"ז בכיתי.

(בוצינא דנהורא)

תפילה על השונאים

הרה"ק הרבי רבי ברוך ביקש תמיד מהשי"ת שלא יעניש את מתנגדיו, כמו שמסופר שבעת שהיה צריך לעקור את דירתו מעיר טאלטשין שם התגורר וסבל מאוד מהצקות מתנגדיו, וכשיצא מהעיר היה ברוגז על איזו אנשים ממתנגדיו וירא שלא יענשו ממרומים בשבילו, פתח את ארון הקודש ואמר הפסוק (תהלים מב) בזאת ידעתי כי חפצת בי כי לא יריע אויבי עלי, ופירש כשלא תעניש את אויבי עבורי אזי אדע כי חפצת בי. ונסע אז להשתטח על קבר זקנו הבעש"ט זי"ע וביקש ממנו באמרו מעולם לא הטרחתי אותך בשביל עצמי ועתה מוכרח אני להטריח אותך בשביל עצמי הנה רבים קמים עלי, אבקש ממך שתפלל להשי"ת עבורי, שיהיו הם ונשיהם ובניהם בריאים ומוצלחים ויהיה להם כל טוב ולא יהיה להם שום היזק בשביל שהם חולקים עלי.

(בוצינא דנהורא)

בינינו! אולם דע לך כי אני אדם הגון ולא אפר את דברי, ומה שהבטחתי וסיכמנו בינינו אקיים עד תום. היות ואתה השלשת לקופת הצבא ערבות בסך אלף וחמש מאות רובל ואני הבטחתי לפצות אותך בסכום כפול במקרה של ביטול החוזה מצדי, הכנתי לך שטר-חוב כתוב וחתום על סך שלושת אלפים רובל. השטר מיועד למשרד האוצר הממוקם בעיר חאטין, לשם עליך לנסוע, ויכול אתה להיות בטוח כי חתימתי תכובד. לכן, ראה כבר עכשיו את הכסף בידך כמוזמן".

מוחו של חיים הנדהם קלט במהירות את אשר לפניו והוא תפש מיד את מה שממע. כסוחר ממוחל החליט להציג אי-שביעות רצון כביכול מהדברים שממע על ביטול החוזה. אך אז התרומם המפקד מכסאו, הביט בו בגערה ואמר: "הלא אמרתי לך שלא יועילו לך שום טענות ומענות! קח את השטר ולך לכל הרוחות!".

חיים יצא החוצה כשהוא מסתיר את שמחתו והפתעתו ורץ היישר לביתו, שם פרץ בבכי של שמחה. או אז, לאחר שנתישב מעט בדעתו, זכה להבין ולהכיר בנס הגלוי שחולל עבורו הרבי הק' משטפנשט זי"ע, שברצונו להשפיע עליו שפע ברכה וישועה עכבו ללא תכלית נראית לעין, ואז גרם בכוחו הכביר לשינוי סדריו הנוקשים של הצבא הרומני...

כשהוא מקווה כי בזאת הפעם ימצא את רצון הרבי יברכהו בישועה. תוך כדי ריצת מחשבותיו נפתחה הדלת והגבאים החלו להכניס את הבאים. משהגיע תורו של חיים נכנס שוב אל הרבי והחל לבכות בלא אומר דברים. אולם עכשיו לתדהמתו הפנה הרבי את פניו לכיוון הגבאי והאנשים העומדים ליד הדלת ואמר: "הראיתם זאת?! הוא לא פנה אלי להתייעץ אם לעשות זאת והלך ולקח על עצמו התחייבות, וכעת כשהמצב קשה הוא בא אלי בטענה. הרי הוא לא שאל אותי ואני לא אמרתי לו".

חיים עזב שוב את החדר בבכי ובעצב מבלי שהשיג את מבוקשו ומשאלת ליבו וישועתו בוששת לבוא. ליבו נקרע בקרבו: מה עושים כעת?! הרי הרבי מסרב להושיעני! לחזור הביתה הוא פוחד כמו ממוות, שכן מי יודע מה צפוי לו מהמפקד של הצבא. הוא החל להסתובב אנה ואנה בחצר רחבת הידים שמסביב בית הרבי, כשהוא אובד עצות ומיואש ללא תקווה. במשך שעות ארוכות הסתובב בחצר הלך וחזר ולחילופין נכנס לקלויז והתיישב לומר מעט תהילים ולהתפלל עד כמה שכוחות נפשו איפשרו לו, ושוב חזר חלילה, יוצא לחצר ומסתובב סהרורי ללא תכלית ותקווה. כך עברו עליו שלושה ימים אשר בהם אפילו לא ניסה להיכנס אל הרבי הק'.

ביום חמישי בסביבות השעה עשר בבוקר, לאחר שהסתיימה תפילתו של הרבי הק', עת יצא חיים אל החצר כפי שעשה בכל הימים האחרונים, הוא העיף מבט לעבר חלון חדרו של הרבי כתולה תקוה אולי היום תבוא ישועתו בכל אופן שיהיה. והנה לפתע רואה הוא את דמותו הקורנת של הרבי ניבטת מבעד החלון, מבטו של הרבי נח עליו והוא מרים את ידו ומחווה אליו באצבעו שיתקרב. רגליו של חיים נשארו

מספר שעות אל תוך הלילה הגיע חיים לביתו לאחר הנסיעה הארוכה. מיד עם היכנסו הביתה מצא את זוגתו יושבת בוכיה ומספרת לו בבכי כי זה עתה לעת ערב הגיע נציגו של מפקד הצבא ואמר שהמפקד רוצה לראות אותו בדחיפות. כשמע חיים את דבריה אחזוהו חיל ורעדה, ראשו הסתחרר מהמחשבות הנוראות שחלפו בו, והוא היה בטוח כי פקודתו של המפקד להגיע אליו בהקדם מוכיחה כי את אשר יגור בא. אלא שביריה אחרת אין בידו. לאחר לילה מסוים ונטול שינה השכים חיים להתפלל בשברון לב, ולאחר מכן יצא מביתו לעבר המפקדה הצבאית שבעיבורו של הכפר. לאחר שזוהה ע"י החיילים הזקיפים בשעה, הוא הוכנס לפרוודור הבית להמתין עד שהמפקד יתפנה אליו, ובינתיים פגש בשליש הצבאי של המפקד. הלה בירכו לשלום ואמר לו: "שמעתי כבר אתמול שהמפקד רוצה לדבר איתך". חיים התחלחל בחושבו מי יודע מה הוא עומד לשמוע ממנו, אלא שאז נשמע קולו של המפקד מתוך הטרקלין: "מי שם?" נענה השליש ואמר: "הנה חיים הסוחר הגיע!". "הכניסהו מיד אלי בבקשה!" אמר המפקד.

חיים נכנס וקד מול המפקד כפי המנהג, כשהוא משתדל להביע ארשת פנים רגועה שלא תסגיר את הפחד והאימה המתחוללים בקרבו. המפקד פונה אליו בנימוס ואומר: "בוקר טוב, שב בבקשה", וחיים התיישב והמתין בדריכות למוצא פיו של המפקד, שפתח בדבריו: "שמע טוב את אשר אני אומר לך, ואני אומר את זה בהחלטיות ואיני רוצה לשמוע שום טענות ומענות מצידך ואין לך לערער על דברי. כל מה שאומר לך אתה חייב לקבל ולקיים" - רוחו של חיים קצרה לשמע ההקדמה הנוקבת והנחרצת, והוא הקשיב בדריכות להמשך הדברים. "בטח שמעת כי שלשום, ביום רביעי לפנות ערב, קבלתי פקודה מהגנרל העליון כי בחורף זוה עלי להעתיק את מיקום מחנה הצבא עם כל אנשי החיל למחוז פולטאווע. ובהיות ואנו מתכוננים לבצע זאת, הרי שעלי לבטל את החוזה וההסכמים שחתמנו

משתתפי מסע ההילולא של הצדיק משטפנשט מתפללים בציון בעל ההילולא ביאס

רחוב הצדיק בעיירה שטפנשט ברומניה

תפילות בבית העלמין שטפנשט באהל שהיה מנוחת קברו של הצדיק משטפנשט בטרם הועבר לארה"ק בשנת תשכ"ט

סגולות מלכים

ילקוט סגולות לימי השנה מלוקט מפי גאונים קדמונים ומקורות נאמנים
מתוך מופעל "סגולות מלכים" (כתב) הלא המזה סגולות אשר יסודתם בהררי קודש, והוא
כשולחן הערך לסגולות מסודר לפי ימי וחודשי השנה דבר יום ביומו
מאוצרותיו של הרב אברהם יעקב סלמון שליט"א רב דקהל שטפנשט

סגולות השמש

יזרחה לו השמש כאשר עבר את פנדאל והוא צולע על ירכו (לב, לב)

מדרש אגדה ויזרחה לו, לצרכו, לרפאות את צולעו, כמה דתימא (מלאכי ג, ב) שמש צדקה ומרפא בכנפיה (רש"י)

לו לרפואתו ולאחרים אורה

ויזרח לו השמש וגו' א"ר ברכיה ולמי לא זרחה השמש, אלא לו לרפואתו, אבל לאחרים אורה.

(בראשית רבה עח, ה)

וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה, ויצאתם ופשתם כעגלי מרבק.

וזרחה לכם - אבל לכם יראי שמי תזרח שמש צדקה ר"ל הצדקה שעשיתם יאיר לכם כשמש והוא ענין משל לומר מצות הצדקה בעצמה תשלם לכם גמול טוב. ומרפא בכנפיה - בזריחתה יהיה לכם רפואה ותענוג ודמה פרישת האור וזריחתה לפרישת הכנפים כי השמש פרוש אורו על הארץ בכנפים הפרושות וכן נאמר כשחר פרוש על ההרים (יואל ב).

(מצודות דוד על מלאכי פ"ג פ"ב)

שמש בשבת צדקה לעניים

ואמר רבי יצחק שמש בשבת צדקה לעניים. שנאמר וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא.

(תענית ח, ב)

חרגא דיומא מסי

שמש צדקה ומרפא אמר אביי שמע מינה חרגא דיומא מסי (אבק הנראה בחמה כשהיא נכנסת דרך חלון קרוי חריגא, ר"ז).

(נדרים ח, ב)

השמש מקילה את החולי

רבי שמעון בן יוחי אומר אבן טובה היתה תלויה בצוארו של אברהם אבינו שכל חולה הרוואה אותו מיד מתרפא, ובשעה שנפטר אברהם אבינו מן העולם תלאה הקדוש ברוך הוא בגלגל חמה, אמר אביי היינו דאמרי אינשי אידלי יומא (הוגבה שמש כשהחמה זורחת, רש"י) אידלי קצירא (מיקל החולי, רש"י).

(בבא בתרא טז, ב)

*

ופירש רבינו המהרש"א: ומ"ש רשב"י אבן טובה כו'. לפי שיש בענין רפואת הגופות לחללים דברים סגוליים ויש רפואות טבעיות לפי החולה אם קר ואם חם ולח ויבש ואברהם אבינו ידע בכל גם רפואות סגוליים וזו היא האבן טובה שהוא דבר סגוליים שכל חולה היה מתרפא ממנו בדברים סגוליים, וכשמת אברהם נגנו עמו אותן הדברים הסגוליים, ואפשר שהוא כדי שיהא לב האדם נכנע לבקש רחמים ממנו ית', כעין שאמרו פרק מקום שנהגו בחזקיהו שהודו לו על שגנו ספר הרפואות. ואמר אבל עדיין הניח חכמת הרפואה זו על הטבע והוא שאמר שתלאה בגלגל החמה. כי בחמה תלויים המקרים הטבעיים שהם קר וחם ולח ויבש לפי ריחוקה וקירובה לנו בד' עתי השנה אשר מזה יעלו ויבואו חולי ורפואי האדם כדמסיק אידלא יומא אידלא קצירא.

(מהרש"א בבא בתרא טז, ב)

שמש צדקה ומרפא

רבי חייא פתח ואמר, (מלאכי ג, ב) וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה, תא חזי זמין קב"ה לאנהרא לון לישראל, ההוא שמשא דגניז קב"ה מיומא דאתברי עלמא, (דגניז קב"ה) מקמי רשיעי דעלמא, כמה דכתיב (איוב לח טו) וימנע

פרק טו) בצורת המנורה כמו שנדפס בריש ספר עבודת הקודש למרן החיד"א ז"ל, וכל הקורא אותו בכל יום נחשב לו כמדליק המנורה בבית המקדש, וכאילו מקבל פני השכינה (הרב דוד אבודרהם סוף סדר שיר של יום), ומובטח לו שלא יקרנו מקרה בלתי טהור, עיין הרב שלמי ציבור (ספירת העומר סימן ל"ו).

(ספר ימלט נפשו סימן זי אות א-ב)

הנעלם מתיבת שמש הוא מקור הרפואה

וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא וכו', אמרו חז"ל (תענית ח ע"ב) שמש בשבת צדקה לעניים, ופירשתי על פי מה שפירשתי שמש צדקה ומרפא בכנפיה על פי שהנעלם מן תיבת שמש דהיינו מאות שין י"ג ומאות מ"מ מ' ומאות שין שניה י"ג הרי בי הכל עולה ק"ס, והוא מקור הרפואה כידוע מכוונת הפדיון, וכנף הוא לשון סתר, וזה ומרפא בכנפיה, הסתר מהשמש הוא שמות הרפואה הוא מקור הרפואה, והנה גם עשיר אם הוא חולה בשבת שאי אפשר ליתן מעות לפדיון או לעניים שאין להם מעות לצדקה, הרפואה במקום הצדקה הוא בתיבת שמש, שאם מכוון זה מועיל כמו הצדקה. והיינו שמש בשבת צדקה היינו שמועיל כמו הצדקה, וגם הוא צדקה לעניים גם בימות החול, והבן כי נכון הוא בס"ר.

(ישמח משה ליקוטים מלאכי)

שלשה אותיות מן השם חקוקים על לבה

החמה שלשה אותיות מן השם חקוקים על לבה ומלאכים מנהיגים אותה ביום, ומלאכים אחרים מנהיגים אותה בלילה, והיא עולה במרכבה ורוכב מעוטר כחתן, וכשהחמה קרונותיו ופניו מביטות לארץ הוא של אש, וכשהוא איפכא הוא של ברד, ואילו ברד מכבה שלהבת של אש, אין העולם יכול לעמוד מפני האש, וכן איפכא לא היה יכול לעמוד מפני הקור.

(ילקוט חדש ערך שמים)

זריחת השמש האירה את עיני שכלו בהכרת הבורא

ויקרא יעקב שם המקום פניאל כי ראיתי אלהים פנים אל פנים. הוא הדבר אשר דברתי שרצה סמאל לסמא עיני שכלו באבק לשה"ר עד שיכחיש מציאתו יתברך ולא יראה פני ה', וכאשר תנצל נפשי ע"י עלות השחר או ראיתי אלהים פנים אל פנים, להשיג מציאתו יתברך ע"י זריחת השמש בעלות השחר, הפך מדעת סמאל"ל המסמא והמטמא והמדמע קודש בחול, וז"ש ויזרח לו השמש והיינו לרפואתו, ואח"כ אמר והוא צולע על ירכו קשיין אהרדי, אלא שר"ל שעל ידי זריחת השמש באה לו הרפואה על המכה אשר רצה סמאל"ל להכותו, והוא לעור עיני שכלו להביאו לידי הכחשת אלוה, לכן נאמר לו לצורכו כי זרחה עליו השמש צדקה ומרפא בכנפיה ובסבת זריחתה מלך ביופיו תחזינה עיניו, אבל מ"מ אהני מעשיו של סמאל"ל לעשותו צולע על ירכו ולסגור בעדו שערי בינה, לבלתי היות לו מבוא לבא בסוד ה' ליראיו, כ"ו היות עינו על ממונו והיותו להוט אחר בולמוס קניני העולם הזה.

(כלי יקר בראשית לב, לא)

מרשעים אורם, וההוא נהורא גניז ליה קב"ה, דכד נפק בקדמיתא הוה נהיר מסייפי עלמא ועד סייפי עלמא, כיון דאסתכל בדריה דאנוש ובדריה דמבול ובדריה דהפלגה ובכל אינון חייביא, גניז ליה לההוא נהורא. כיון דאתא יעקב ואתדבק בההוא ממנא רברבא דעשו, ואכיש ליה בירכא דיליה והוה נכי, כדין מה כתיב (בראשית לב לב) ויזרח לו השמש, מאן שמש, ההוא שמשא דגניז, בגין דאית ביה אסותא לאתסאה ליה מארכובתיה, ולבתר אתסי בההוא שמשא, דכתיב (שם לג יח) ויבא יעקב שלם, שלם בגופיה דאתסי. ועל דא זמין קב"ה לגלאה ההוא שמשא ולאנהרא ליה לישראל, דכתיב וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה, מאי שמש צדקה, דא שמשא דיעקב דאתסי ביה, ומרפא בכנפיה, דבההוא שמשא יתסון כלהו, בגין דהא בזמנא דיקומון ישראל מעפרא כמה חגרין וכמה סומין יהון בהון, וכדין קב"ה ינהיר לון ההוא שמשא לאתסאה בה, דכתיב ומרפא בכנפיה, וכדין יתנהיר ההוא שמשא מסייפי עלמא עד סייפי עלמא, ולישראל יהא אסותא.

[תרגום: רבי חייא פתח ואמר, (מלאכי ג) וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה. בא ראה, עתיד הקדוש ברוך הוא להאיר לישראל אותו השמש שגנו הקדוש ברוך הוא מיום שנברא העולם (שגנו הקדוש ברוך הוא) מלפני הרשעים של העולם, כמו שכתוב (איוב לח) וימנע מרשעים אורם. ואת אותו האור גנו אותו הקדוש ברוך הוא. שכאשר יצא בראשונה, היה מאיר מסוף העולם ועד סוף העולם. כיון שהסתכל בדור אנוש ובדור המבול ובדור הפלגה ובכל אותם הרשעים, גנו את אותו האור. כיון שבא יעקב ונדבק באותו הממנה הגדול של עשו והכיש אותו בירכו, והיה נכה, אז מה כתוב? ויזרח לו השמש. איזה שמש? אותו השמש שגנו. משום שיש בו רפואה להפא אותו מארכבתו, אחר כך נרפא בשמש ההוא, שכתוב (בראשית לג) ויבא יעקב שלם, שלם בגופו, שנרפא. ועל כן עתיד הקדוש ברוך הוא לגלות את השמש ההוא ולהאיר אותו לישראל, שכתוב וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה. מה זה שמש צדקה? זה השמש של יעקב שנרפא בו. ומרפא בכנפיה - של אותה שמש כלם יתרפאו. משום שהנה בזמן ישראל יקומו מן העפר, כמה חגרים וכמה סומים יהיו בהם, ואז הקדוש ברוך הוא יאיר להם אותה השמש להפא בה, שכתוב ומרפא בכנפיה. ואז יואר אותו השמש מסוף העולם ועד סוף העולם, ולישראל תהיה רפואה.]

(זה"ק ח"א רג, ב)

השמש מבשל התבואה והפירות

ומגד תבואת שמש. ידוע כי השמש מבניע יסוד האש, שכן אנו מרגישים חום גדול בהתקרבו אלינו והקרינות בהתרחקו ממנו, והוא מבשל התבואה והפירות, והלבנה מניעה יסוד המים, שכן הימים והנחלים מתוספים בתוספת הלבנה וכאשר תחסר הן מתחסרים, וכח השמש והירח שמבשלים הפירות קראו הכתוב מגד, ויאמר הכתוב שהיה ארצו של יוסף מבורכת מכה השמש הנמשל בתבואות, ולפי שתבואות הורע והכרם תלויות בשמש אמר כן מכה הלבנה גם כן שהיא מגרשת הפירות.

(רבונו בחיי דברים לג, יד)

לעשות מאויב אוהב

לעשות מאויב אוהב, לך קודם זריחת השמש לפני מזרח, ובשעה שעולה השמש יאמר: אני חייב ליתן לך שלום מאת השם יתברך שברא אותי ואותך, שליח תהיה לפלוני בן פלוני שיאהבני ויעשה רצוני, וכאשר תחמם ההרים וגבעות כך תחמם דמו ונפשו ומראהו לאהבתי, כן יאמר ט' ימים רצופים.

(ספר דרד ישרה כא)

לומר למנצח בניגונות בעת הגין החמה

סגולה נפלאה לומר בכל יום בבוקר בעת הגין החמה מזמור 'למנצח בניגונות מזמור שיר' (תהלים

מצבות מספרות

מאוצרותיו של הרב אברהם יעקב סלמון שליט"א
רב דקהל שטפנשט

המצבה של רבינו באהל קברו בעיר יאגלניצ'א

הרה"ק רבי יקותיאל שמואל שמעלקא מסאסוב זצוק"ל התן רבי ראובן יפה מהאטין בבסרביה נסתלק ח"י כסלו תרכ"ב - תשפ"ב ומנו"כ ביאגלניצ'ה אוקראינה

להסתלקותו
160
שלמה ע' 22

הק', פירושים תוכל לומר כאשר תבין על זה, אבל באמת אחת דברתי ולא אשנה, כן הם הדברים, וכה תאמר גם לבני, בעת תמסור לו את התפילין ביום הבר מצוה בתורת ירושה דאורייתא. (בית

שלמה ע' 22)

כשש שנים שהה הנער בכיתו של הרה"ק האורח לחיים, ומיד אחר הבר-מצוה לקו עליו המאורות פעם שניה, בהילקח ממנו אביו-חורגו ומחנכו הרה"ק רבי אברהם חיים זצוק"ל ביום כ"ו טבת תקע"ג. עמוס בתורה ויראת שמים היה הנער אשר זה עתה הגיע למצוות, וילקח לבית מחותנם הרה"ק רבי מנחם מנדל בעל "אהבת שלום" מקוסוב זצוק"ל [שכן אחותו הבכירה היתה כלתו - אשת בנו הרה"ק רבי דוד מואבלטוב] אשר דאג לכל צרכיו ברוב יפפתח לפניו את כל שערי תורתו

זלאטשוב (בעמ"ס הספה"ק אורח לחיים ופרי חיים) שימש כאפטרופוס לבנו הקטן, כדי לגדלו ולחנכו על מבויעי התורה והיראה כרצון קדשו, באותו מעמד מסר לו גם את התפילין המיוחדים שהיו לו, כדי שימסרם וילבישם לבנו בעת הגיעו למצוות, כן מסר בידו אז סכום כסף נכבד עבור הבן בתנאי אחד שימסרהו לו רק בעת יהיה שרוי במצב קשה מאוד. ואכן, מילא הרה"ק האורח לחיים רצון צדיק, ויאסוף את הנער לביתו, ובהיותו חשוך בניס קיבלוהו הוא וזוגתו הצדקנית ברוב אהבה וחביבות וינצרו עליו כבבת עינם, וגדלו וחינכו ואהבו כבנו ממש.

בהגיע יום הבר מצוה של הנער שמעלקא הכינו הרה"ק רא"ח 'הכנה דרבה' לכבוד היום הגדול, ובעת אשר העטירו בתפילין המיוחדים שקבל מאביו הק' אמר לו בזה"ל: דע לך בני יקירי, כי תפילין אלו, הם התפילין בהם התפלל אביך הק', והוא אמר לי בפה קדשו כי "הפרשיות של תפילין אלו נכתבו ע"י יוסף הצדיק" והיה לפלא בעיני, ושאלתי ממנו פתרון הדברים, והשיב לי אביך

בן גדולים
עלם חמודות ונטע שעשועים בגן ה', היה הילד יקותיאל שמעלקא שנוגד לאביו הדגול הרה"ק הרבי ר' משה לייב מסאסוב. נולד למז"ט בשנת תק"ס, וזכה להתגדל על ברכי אביו הקדוש שהאציל עליו מזיו הורדו ותפארתו. חביבם וילד שעשועים של גדולי וצדיקי דורו עוד מטל ילדותו היה הרה"ק רבי יקותיאל שמואל שמעלקא בנו יחידו של הרה"ק הרבי רבי משה יהודה לייב מסאסוב, בהיותו נער רך כבן שבע חשך עליו עולמו בהסתלקות אביו הק' בד' שבט תקס"ז. בהותירו אחריו את שני ילדיו, הילד יקותיאל שמעלקא ואחותו (הרבנית פעסיא לאה אשת הרה"ק רבי דוד האגור) לימים הרבנית מואבלטוב.

בצל ה"אורח לחיים"
לאחר שאביו הרבי רבי משה לייב נפל למשכב ממנו לא קם בחודשי החורף תקס"ז, בעודו על מטת חליו בימיו האחרונים דאג אביו הק' לחינוכו של הנער, ויבקש מיידו הרה"ק רבי אברהם חיים אבד"ק

באר בשדה - שטפנשט

בהגיעו לפרקו השיאו הרה"ק מקוסוב עם בת אחד מנגידי העיר בראה, אשר פיזר עליו הון רב ומוהר ומתן כדי לזכות בו כחתן לבתו, אך בדרך לנישואיו נגלה אליו אביו הק' כמה פעמים בחלום ויזהירו לשוב על עקבותיו, כי הכלה מעשייה אינם הגונים ואיננה בת זוגו, בשוחחו את הדברים לפני הרה"ק מקוסוב, הציעו, היות וקרובים הם כבר לבראה, וכל העם וביניהם גדולי וצדיקי הדור נתאספו כבר לשמחת אפריינו, ולמען הסר עקשות פה ולזות שפתיים ולא לבייש בת ישראל, יכנס לכלולות אפריינו, ומיד אחר כלות השמחה יגרשנה.

כדבריו כן עשה, ואף שלמראית עין לא הושבתה השמחה, וייקדשנה כדת וכדין, התרחק מיד אחר שמחת הנישואין ממנה, עד שיצא עליו הקצף מבית חתונה, ובהשתדלות צדיקי וגאוני הדור הסכים לקבל ממנו גט פיטורין, אך לאות נקמה עירטלוהו מכל אשר בידו, ולא נשאר לו אף פרוטה אחת כדי לשוב לבית הרה"ק מקוסוב, ויחליט לקחת עגלון אשר יסכים לקבל את כספו רק בהגיעו למחוז חפצו בתקוה שאז כבר ישלמו עבורו אחרות ומחוטנו הק', ובדרך סר לסאסוב כדי להשתטח על ציון אביו הק' ולבקר את אמו ולספר לה על כל מה שאירעהו ועל חסדי ה' שהציל אותו מפח יקוש, כן התעכב בזולטשוב אצל מגדלתו הרבנית אשת הרה"ק בעל ה"אורח לחיים" ויספר לה את מצבו הדחוק ואת כל אשר קרהו, לשמע הדברים עזבה אותו לנפשו ותלך לחדר אחר באמרה לו חכה לי במקומך כי תיכף אשוב, כאשר סיפר רבי שמעלקא לימים את הדברים, אמר: הבנתי מיד שבטח נכמרו רחמיה עלי ופנתה לחדרה כדי להנאות אותי באיזה מטבעות כסף, ואמרת לי דודתי היקרה לא עבור זה באתי חי' ולא בזה אחפז, אך היא תורה מיד ובידה שק קטן מכורך ומקושר, ותפתח את הקשרים ותנער את השק והנה שמונים אדומים, ותאמר לי: בני היקר קח לך את אשר לך, כי אביך הק' מסר לנו עבור כסום זה קודם פטירתו, וצויה עלינו למסרו לך רק בעת שתהיה דחוק מאוד במיצר ובמצוק, ושיערתני בנפשי, כי על העת הזאת היתה כוונת אביך הק' כאשר נשאת עתה ריק מכל וכל. (בית שלמה ע' 22)

עם חזרתו לקוסוב נלקח לחתן לבת הרב החרף הגביר היחסן רבי ראובן יפה מהעיר חאטין (בסרביה, על גבול רוסיה-רומניה) מנאמני ומקורבי הרה"ק מאפטא וצוק"ל. ע"פ הצעתו ופקודתו של הרה"ק מאפטא וצוק"ל פיזר עליו חותנו הון רב בהבטיחו לו נדוניא עצומה. רבי ראובן היה אף הוא מגזע היחס, שהיה בן אחר בן להגאון הגדול רבי מרדכי יפה 'בעל הלבושים' ונכד הגאון הקדוש רבי ישראל חרף 'הגדול' מסטינוב, בעל ה'תפארת ישראל' עה"ת, תלמידו וחביבו של הבעש"ט הק' זי"ע.

רבותיו

בעקבות חותנו החל גם הוא לחלות את פני הרה"ק רבי אברהם יהושע העשיל מאפטא שהתגורר כבר במעז'בו, וקבל עליו את מרותו. ועתים קבועות בשנה היה שוהה בהיכל קדשו במעז'בו, ומסופר שבביקורו הראשון במעז'בו בהיותו עוד אברך צעיר לימים חרד מאוד הרה"ק מאפטא לקראתו, ויצו לקבלו ולקרבו כאחד הגדולים, ואף ערך לכבודו סעודה מיוחדת עם נרות דולקים, בה השמיע הרה"ק מאפטא את דבריו בציינו שחש הוא חוב מיוחד לבנו של הרבי רבי משה לייב, אשר בזכותו ועל ידו נתקרב לדרך החסידות.

כן דבק בהרה"ק רבי משה צבי מסאווראן אליו היה נוסע תכופות ושוהה במחיצתו, באחד מביקוריו אצל הרה"ק רבי מרדכי מטשערנאביל צירפו הרה"ק מטשערנאביל למסעותיו המפורסמים, י"ג שבועות שהה עמו בדרך, ואז לימדו וצויה עליו להמשיך בדרכי אביו הק' למול

בצל הסב"ק מרוז'ין - בני היכלא

באותם ימים ביקר גם אצל כ"ק מרוז'ין אשר קירבו וחיבבו למאוד, ועם פטירת רבותיו הנ"ל נקשרה נפשו בביטול ובהכנעה גמורה במרוז'ין, אך רבי ראה מעתה את מורה דרכו ומאור חייו. ואכן רבי שמעלקא זכה ליחס וקירבה מיוחדת ממרוז'ין אשר ראה בו כלי מחזיק ברכה ונאמן רוח, ועד מהרה הפך להיות לחד מיחיד סגולה ממקורביו אשר גילה להם במסרתיו ונועץ עמם בענינים העומדים ברומו של עולם. ובעצת רבו הק' מרוז'ין בשנת התר"ה לערך נתמנה כממלא מקום אביו בסאסוב.

בכל ביתי נאמן

בעת התגעש עולם כאשר מרוז'ין נרדף עד צוואר על ידי הצאר הצורר ניקולאי מלך רוסיה, ונחשב על ידו בבית האסורים למשך כ"ב חודשים, כשלאחר מכן המשיך להכביד טלפיו על מרוז'ין ומשפחתו, ואז הוכרח מרוז'ין להכניס בגדי גלות ולברוח מרוסיה, או אז היה רבי שמעלקא מן היחידים אשר אליהם צויה מרוז'ין להודיע את דבר בריחתו לאיש אמונו, בבקשו ממנו לבא לקראתו על הגבול, ולהשאר במחיצתו בכל תהליכי גלותו ומצוקתו.

באותם ימים - חודש שבט תר"ב - שהה רבי שמעלקא בקאלמיי, ועם הגיע הרץ המיוחד אליו ממרוז'ין, ארו את חפציו וישם מיד לדרך פעמים לכפר סמוך מבלי לדעת לאן יהיו פניו מועדות לבסוף, כי מפחד גילוי דבר הבריחה לא הודיעו השליח היכן נמצא מרוז'ין, רק צויהו לנסוע לכפר מארוז'ין הסמוך, ושם יחכה לו שליח אחר אשר יורהו לאן לנסוע, בהגיעו למארוז'ין, נפגש עם המשב"ק רבי יוסף ראטה אשר גם הוא נצטוה ע"י שליח להשתתף במסע זה, ושם חכה להם על הדרך שליח מיוחד שהודיעם שמרוז'ין נמצא בקימפלונג, ומצפה ומחכה לביאתם, מיד שמו פעמיהם לדרך, וביחד שכרו מרכבה מיוחדת שתסיעם לקימפלונג, בהיותם בדרך ראה רבי שמעלקא את אחד הנגידים המוכרים לו נוסע במרכבת חורף הדורה ומהירה, ולמען יוכל להודרו ולהגיע מהרה למלאות רצונו רבו, נפדד מרוז'ין ויבקש מהנגיד לצרפו למרכבתו, הנגיד אשר לכבוד נחשב לו נסיעתו של רבי שמעלקא במרכבתו, לא היסס ויעלהו מיד, ואכן, עוד באותו יום שהיה ערב שבת קודש הצליח רבי שמעלקא להגיע לקימפלונג, בשמחו את לבב מרוז'ין, אשר חיכה וציפה לביאתו.

המשב"ק ר"י ראטה שנסע במרכבה רגילה הצליח להגיע רק במוצש"ק, ואז החל סדר ההתעצויות והדרכים להמשיך הצלחת בריחתו של מרוז'ין, באותם ימים עזב רבי שמעלקא את כל יקרו וכבודו ולמעלה משנה תמימה שהה במחיצת רבו כאשר כל כוחו ומעניניו היו נתונים אך ורק להקל ולעזור לרבו, ושום דבר לא היה קשה בעיניו, השתדלויות שליחיות ונסיעות רבות אחריות ותועלתיות הוטלו עליו, ואת כולם מילא בשלימות ונאמנות מופלאות.

עם שוך סערת הגזירות וטלטולי הגלות ממרוז'ין הס"ק כאשר רבינו השתקע וקבע מושבו בעי"ת סאדיגורה, שב רבי שמעלקא לעירו, בלב מלא שמחה על הצלת רבו, ועל אשר קבע משכנו במדינתם, ותכופות היה סר מבקר ומסתופף בצל רבו, כאשר בכל פעם מביא עמו גם את אנשי שלומו וקרוביו הרבנים, למען יהנו ויתבשמו מזיו ואורו של רבו.

כן זכה רבי שמעלקא לשמש כשושבין בנישואיו בזו"ש של מרוז'ין הס"ק מרוז'ין עם אלמנת הרה"ק רבי צבי הירש מרימנוב וצוק"ל.

כמו"כ שימש בתור ערב קבלן מצד הכלה בעת עריכת

התנאים של הרה"ק רבי שלמה'ניו מסאדיגורא וצ"ל, ונראה ששימש גם בתור שליח של אבי הכלה הרבי ר' הירש מרימנוב שלא השתתף בעצמו בכתיבת התנאים

בקץ שנת תר"א לקח הרה"ק רבי יקותיאל שמעלקא זי"ע את הרה"ק בעל 'שם שלמה' ממונקאטש זי"ע - שהיה אז כבן תשע - לחתן לבתו הרבנית הצדיקת חיה פרימא רבקה ע"ה. ובשנת תר"ו התקיימה החתונה בעיר סאסוב.

ממלא מקום אביו בסאסוב

מאחר ואביו הק' נסתלק בעודו ילד ורוב חסידיו התפזרו וקיבלו עליהם מרות מצדיקים אחרים, לא אבה עוד רבינו להתערב בכתרה של אדמו"רות ולפרנסתו פתח בית חרושת לצוקער בעיר טאלמאטש, בשותפות עם הרה"ק רבי אברהם יעקב מסאדיגורא זי"ע. לאחר שנשרף בית החרושת, עבר לגור בקאלאמייא בה פתח תורת גדולה שניהלו בנותיו, והוא בעצמו ישב על התורה ועל העבודה.

בשל ייחוסו ומידת האמת וישרו, הוחשב מאוד ע"י צדיקי הדור. ולאחר הסתלקות ה'אהבת שלום' מקאסוב, ביקשו בניו הצדיקים שרבינו יכריע מי ימלא את מקום אביו. ואכן הכרעתו היתה כי בנו הרה"ק ה'תורת חיים' זי"ע ישב על כסא אביו, אך תינתן הרשות לאחיו הרה"ק רבי דוד מאזבלטוב זי"ע לייסד חצר משלו בעיר אחרת. כן החזיק במידות אביו הק' שהיה נודע ומפורסם באהבת ישראל שבו, והרבה להיטיב עם הזולת. ועוד בצעירותו כותב עליו הרה"ק רבי מאיר מפרימישלאן זי"ע בשולי מכתבו אל גיסו הרה"ק רבי דוד מאזבלטוב זי"ע: "... ודובר שלום לכל זרעו של הרב הגאון החסיד אדמו"ר מו"ה משה יהודא ליב זצוקללה"ה, ואפריין נמטי לה"ה כבוד בן אדמו"ר הנ"ל הרבני המופלג הותיק ועושה חסד ודרכו להיטיב עם הבריות כ"ש מו"ה שמואל שמעלקא" (יעשר עטרות / מע' 1 א' 10).

אכן מרוב אהבת ישראל שבערה בקרבו, פיזר את כל כספו לצדקה והכנסת אורחים, עד שכמעט לא נשאר מאומה לפרנסת בני ביתו, ואז הוכרח לשמוע לעצת רבו הק' מרוז'ין זי"ע אשר כתב מכתב מיוחד לעיר סאסוב לקבלו לרב במקום אביו הק'.

עם מנוייו לרבנות סאסוב, בשנת תר"ה לערך, ערך הרה"ק רבי צבי הירש מרימנוב זי"ע אגרת לראשי קהילת סאסוב ובתו"ד: "שמעתי את אשר עשיתם והרימותם בחור מעם לפאר ירומם ולנשא ולעטר ולכלל את כבוד ידיד ד' וידיד ישראל הרב המאה"ג החרף החסיד המפורסם החכם מו"ה יקותיאל שמעלקא בן לאותו צדיק יסוד עולם עמודא דנהורא אספקלריא המאירה מו"ה משה יהודא ליב זכותו יגן עלינו, הטיבותם מאד את מעשיכם, ראיתי שיש בכם מדעת קונה שמים וארץ ומחכמה עשיתם הדבר הזה, וטוב ונכון הדבר לפני ד' ואנשים, ועלינו לשבח לאדון הכל אשר לא השבית בן יושב על כסא אביו וממלא את מקומו, יהא כסאו נכון לשלום, ובשלומו יהא שלום בעירכם. אך ידידי השמרו והזהרו בו ובכבודו ובפרט להספיקו בכל צרכו, ודי מחסורו יהא לו ברווחה מאתכם, ויהא לבו לתורה ולעבודה בלי מונע ח"ו. והנני לברך אתכם ברכת מזל טוב ושעה מוצלחת עליכם ועל כבוד ידידינו הרב הגדול הקדוש נ"י, יתרוםם ויתנשא מזליכם למעלה בעושר וכבוד וחיי ובני ומוזני רוויחי בנחת וכן וחסד ורחמים רבים אמן, ואם כדברי תעשו לסעוד ולתמכו בכל כחו, אז תראו בישועת ד' אשר יפליא עמכם להיטיב אתכם ולהרבות אתכם, ומעתה שמחו וגילו בו והוא ישמח בכם, ולטובה תכתבו ותחתמו לאלתר לחיים".

(גרסא בספר 'יחידושי הרמ"ל', חלק המכתבים, מכתב ז).

לאה בת הרה"ק רמ"ל מסאסוב זי"ע) לאפוטרופוס ומשגיח על התפילין, ואמר לו כי ברצונו ובדעתו שימסור ויזכה תפילין אלה לכתנו הרה"ק ה'שם שלמה' ממונקאטש זי"ע. ה'מנחת חינוך' שלחם לידי ה'שם שלמה' אשר מאז והלאה הניח תפילין קדושים הללו כל ימי חייו בעת תפלתו (והתפילין שהיה לו מקודם, שכתבם זקנו הרה"ק ה'בני יששכר' זי"ע, נתן בכתנה לבנו הרה"ק בעל 'דרכי תשובה' זי"ע).

המצבה שנוסחה הוכן ולא הוצבה

חתנו הרה"ק ה'שם שלמה' ממונקאטש הכין נוסח לחקוק על מצבת חותנו, וכנראה שלא הגיעה ליעדה בזמן, כי כבר העמידו אנשי העיר יאגאלניצא מצבה עם נוסח אחר (עי' 'אגרות שפירין' בהגהה לסי' מז). אולם נכדו הרה"ק בעל 'מנחת אלעזר' זי"ע מצא לנכון להדפיס למשמרת בספרו 'מאמר מילי' הדספידא' את הנוסח שהכין זקנו ה'שם שלמה' זי"ע.

נוסח המצבה שהועמדה על

ציונו

נוסח המצבה שהעמידו אנשי יאגאלניצא: "המצבת אבן זו עולה כה לפרט וביד אדם גדול בן קדושים לפ"ק, שומר מצוה ועוז אורח לחיים, שוכן עד מרום אמת לעד קיים, בן מלכי קדם מידו לו קרניים, למד בני יהודא הרד מן שמים, סגולת אבירים סגל בית יעקב, רבים השיב מעון חצב לו יק"ב, זו פרי ישוה לו ענף עץ אבות, לכל נכאה לבב דבר אתו טובות, שמש מאורי אור ואדירי תבל, שמש צדקתו יתנו בככי ואבל, מעלות הרב בוצינא דנהורא רבה מו"ה יקותיאל שמעלקא בן של קודש קדשים שר אלקי מו"ה משה יהודא ליב זצוקלה"ה, נעדר יום ח"י כסלו תרכ"ב לפ"ק."

נוסח המצבה שלא הוצבה

היתה עדנה

מצבת רבינו נהרסה ונחרבה בשנות הזעם, יחד עם רוב בתי החיים שבאירופה. אולם רק לאחרונה הקימו מצבה חדשה על קברו (בהשתדלות נכדו האדמו"ר מדינוב שליט"א), בו חרתו הנוסח של בעל ה'שם שלמה': "יזל מים מככי עינים ורפו כל ידים, קול נהי בכי תמרוורים כי בא השמש בצהרים, ונלקח ארון אלוקים לשמים, תרמע עינינו ידוה לבנו, יום נר אלוקים כבה וחשכה מאורינו, אוי כי נפלה עטרת ראשינו, למנוחת עולם סעה עזב עדרו נדה וגם נעה, שפעת צדקתו מרוב קדושתו וחסידותו, מכון השמים עלה וזאת היא מנוחתו, עוצם אהבתו ויראתו הקודמת לחמתו, לפניו יהלך צדקו כאור הבוקר יורח שמש, קדוש מבטן וענו אחריו מקודש מקודש, אשרי יולדתו איש אשר רוח אלוקים בו, הרב הקדוש הצדיק בוצינא קדישא, נור הקודש כבוד קדושת שמו מו"ה יקותיאל שמעלקא זצלה"ה בן איש ח"י הרב הגאון הקדוש רשכבה"ג מו"ה משה יהודא ליב זצלה"ה, נפטר יום ה' ח"י כסליו שנת ע"ת דודי"ם הגי"ע, תנצב"ה."

זרעו אחריו

ידועים שני בניו רבי אלטר (אבי רבי יקותיאל שמעלקא ערבליך מצפת חתן רבי יעקב צבי מפוריסוב), ורבי יעקב; ושלושה בנות, הרבנית חיה פרימא רבקה אשת הרה"ק רבי שלמה שפירא ממונקאטש - בעל 'שם שלמה'; הרבנית ביילא יענטא אשת בזיוו"ה הרה"צ רבי בצלאל (בן הרה"ק רבי נחמי יחיאל מביכוב, בן יהודי הק' מפרשיסחא); והרבנית דינה רחל אשת הרה"ק רבי שרגא יאיר מביאלאברזיג - בעל 'ארן עֶדְת', זצוק"ל.

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל, אמן

מקורו על סיבת הדבר, השיב: "כי הנפטרים מבית חיים זה, יצאו לקראתו ובקשוהו, היות ובמקום מנוחתם לא מצא עד עתה משכנו שום צדיק וקדוש אשר יגן עליהם, על כן מבקשים הם ממנו שיסכים לקבוע את מקום מנוחתו שם, והשבתים: כי לא אוכל בעצמי להבטיחם על כך, אך מבטיח אני להם שאחד מיוצאי חלצי ימצא מקום מנוחתו בתוכם.

מני אז, נזהרו יוצאי חלציו של הרבי רבי משה לייב מלעבור דרך עיירה זו פן תדבקם הבטחת אביהם לנוחי הנפש שם.

הסתלקותו ביאגלניצא

אין אדם יודע עיתו ושעותיו והנה פעם אחת עבר רבי שמעלקא סמוך ליאגאלניצא, והרגיש חולשה גדולה וחולי בכל גופו, והיות וידע כי בעיר יאגאלניצא מתגורר רופא מומחה ומפורסם מאד, ונסע אליו לחקור על מחלתו, בחשבו כי לא יתממה שמה, אולם בבואו לשם הכביד עליו חוליו והיה מסוכן עד למאד, והרופא נתן צו שבשום אופן לא יזיזו אותו ממקומו, כי נתגברה מחלתו ל"ע עד מאד, ובהכרח נשאר בשם מושכב בחולי ככד עד כי אמרו נושא לחייו, ואולם בפתע פתאום התגבר כארי, וצוה שיתנו בגדי שבת ולבש אותם והלך בעצמו ממטתו כאיש גבור וישב א"ע על כסאו אצל השלחן, ושלח לקרוא אליו כל אנשי קהל יאגאלניצא, ועד מהרה באו, ואז צוה למשמשו המגנן שינגן בתהלים מזמור קל"ט המסיים: 'וראה אם דרך עוצב בי ונחני בדרך עולם'.

האהל של קברו של רבינו במעלה ההר בבית העלמין ביאגלניצא

ואח"כ התחיל הוא בעצמו לזמר בקול חוצב להבות אש הזמר 'האדרת והאמונה', וכל העם אנו אחריו החרוז שאמר, ובבואו להחרוז 'הדעה והדבור' נחלש כח דיבורו מעט, ושוב התגבר א"ע ואמר בקול גדול: "אויף אז אופן האב איך נישט גיהאנדעלט". והתחיל לזמר שוב יתר החרוזים בתהלהבות גדול. ובגמר, נשאר יושב על כסאו בחלישת כח מאד עד כי הוכרחו אנשים להחזיר אותו שוב למטתו, ולא התממה הרבה עד שהתחיל לגסוס, והעם העומדים ורואים אמרו אז להכהנים שיצאו משם, ובפתע פתאום נתעורר שוב ואמר: "מען דארף נאך נישט ארויס גיין, איך וועל שוין זאגין", עדיין אין צריכים הם לצאת, אני כבר אומר להם מתי יצאו, וכן היה שכעבור זמן מה צוה להם לצאת, ונשמתו הטהורה עלתה לג"מ ביום י"ח כסלו שנת תרכ"ב ומנו"כ בעיר יאגלניצא.

*

בספר 'בית שלמה' (דף כג. הע"ב) מסופר דבשעה האחרונה קודם הסתלקותו, 'התחיל לומר החרוז 'האדרת והאמונה' וכו' עד שהגיע להחרוז 'הדעה והדבור' וכו', אמר בפה קדשו כי המכוון, דכאשר הגיע האדם לזמן קצו האחרון לישראל דומם ונסתלק ממנו כח הדיבור והדעת, אז צריך למסור הדעה והדיבור לחי העולמים". מסופר שטרם פטירתו, עשה את קרובו הגאון בעל 'מנחת חינוך' זצ"ל (שהיה בזיוו"ש חתן אחותו, הצדיקת פעסא

עם כונן כסאו על מקום אביו הק' החלו רבים נוהרים אליו לקבל לקח מפיו ולהתברך מברכותיו. ומן הראוי להעתיק כאן ממכתבו ששיגר לאחד מאנשי שלומו, זי"ל:

"ב"ה יום ב' ת"א (=תענית אסתר) החודש אשר ישועות בו מקיפות, [שנת] כת"ה, סאסוב. אל כבוד ידיד נפשי באמת הרב החסיד הגביר המפורסם החכם השלם מוהר"ר מרדכי מאטיל נ"י בק' קאלשין. אתמול לעת ערב השגתי מכתבו והיום בבוקר הלכתי על קברי אבותי הקדושים להתפלל עבור כללות אחי"י בפולין, ובפרט עבור אנשי שלומי הנצמדים בקירות לבי. ואקוה לא-ל שבוודאי יתקבלו תפלותי לפני אדון כל, כי הלכתי לביתי בשמחה גדולה משם. ידידי יקירי אל ידאג כלל, יהי לכו כלב אריה והא-ל הטוב יעזור לו ויגמור בעדו לטובה ויראו שונאיו ויבושו. והימים האלה נזכרים ונעשים לכל או"א מישראל נסים גדולים. ואקוה לא-ל המושיע שלא יבוש כבודו לא בעולם הזה ולא לעוה"ב, וירום קרנו ומזלו למעלה למעלה עד רום המעלות, ויכתוב בכל עת אגרותים ממעמדו הטוב שלא יזוז אהבתו מלוח לבי, ומחמת שמחת פורים קצרתי ואומר שלום...".

(עשר עטרות' מערכת רבינו, אות 1, שקיבלו מהגר' צבי יחזקאל מיכלזאהן מפלונסק זצ"ל, והמכתב נכתב לקינוח).

*

ברם ישיבתו בסאסוב לא היתה סוגה בשושנים. אחדים מבני קהילתו לא קבלו אותו כיאות כשחזר לסאסוב, כי גדל בבית עשירים ולא נהג בפשטות כאביו. הטענות הפכו למחלוקת סוערת ומאז לא ידעה העיר מנוח. אש המחלוקת מעולם לא כבתה לגמרי, ומתקופה לתקופה נתלהבו הגחלים העוממות.

בספרי השו"ת בתקופתו אנו מוצאים הדים למחלוקת שפרצה בסאסוב מסביב לשו"ב, שרבינו מינה במקום השו"ב שהעביר מתפקידו, ונחלקו בדבר שני גאוני גאליציה, רבי שלמה קלוגר מבראד ורבי יוסף שאול נאטנזאהן מלכו. בסופו של פרשה אותו שוחט נתפש בקלקלתו בעת שהעביר את אחיו מירושת אביהם במרמה, ויהי למשל ולשנייה ולא ארכו הימים וחל עליו לטותא דרבנן והוא נפטר לבית עולמו, כמובן שבעקות מותו המחלוקת שככה.

פעם אחת, כשגבר עליו צער, קם ונסע לבעלזא להשר-שלום זי"ע, בתקוה שהוא יחזקה ויאמצהו. אכן בבואו לבעלזא קיבלו הרבי הק' בכבוד גדול, כדרך שנהג לקבל את גדולי דורו. חסידו בעלזא, בראותם את גודל הכבוד שהעניק לו רבם הקדוש, התיחסו אליו מאז גם כן ביראת הכבוד, והיה הדבר לו לחיזוק רב.

חולשתו בשנתו האחרונה

בספר דברי תורה (מהדורה ד' אות נט) וז"ל: סיפרה לי הרבנית מ' דינה רחל זצלה"ה מביאלאבזיג בת זקיני הרב הקדוש המפורסם מוהר"ר יקותיאל שמעלקא זי"ע מסאסוב, כי בשנה האחרונה של אב"י הקדוש הנז' בהושענא רבא (שנת תרכ"ב) נחלש אז, וקודם התפילה בבוקר השכם כנסה אצלו בתו הצעירה והחביבה הנ"ל וביקשה אותו שלא יתפלל היום לפני העמוד והושענות כנהוג בעבודתו בקודש [לאשר הוא חלוש] ולא שמע אליה בזה, והשיב לה: הלא אנחנו אומרים בכל יום אלקי נשמה שנתת בי וכו', כל ימן שהנשמה בקרבי וכל עוד נשמתי ביו מודה אני לפניך ומהלל ומתפלל לפניך ית"ש ועכ"ל זי"ע.

לעת מצוא

מרון הרה"ק אדמוה"ז מטשורטקוב זי"ע סיפר בשם אביו כ"ק מרו"ן הס"ק מרוזין: הרה"ק רבי משה לייב מסאסוב באחד מנסיעותיו עבר סמוך לבית החיים של העיירה יאגלניצא הסמוכה לטשורטקוב, פני הצדיק הביעו ארשת של התאמצות והתבוננות עמוקה, לשאלת

קטעי זכרונות מחייו של רבי ראובן יפה זצ"ל מהעיר האטין שבסרביה חותנו של הרה"ק רבי שמעלקא מסאסוב זי"ע

ויקם מלך חדש הוא מלך רוסיה בעם, וביד חזקה להכניע ולגרש את הישמעאל, ואנשי חיל רוסיה לאלפים ולרבבות מלאו את כל פני המחוז ההוא, ועמדו שרי צבאות בראש העם, ובא שר צבא אחד לבית ר' ראובן הנ"ל ובידיו תיבה סגורה, ואמר אל זוגתו בלשון רוסיה: תקבלו מאתי את הפקדון הזה, התיבה הסגורה אשר בידי, תחת משמרכם, כי ירט הדרך לנגדי, ואני נחוץ לדרכי לרגלי גודל המלחמה אשר לפני, ואני שמעתי עליכם לאמר, כי אנשים כשרים ונאמנים אתם, ולזה לבי נכון בטוח כי עת אחזור תחזירו לידי. ונפטר מאתה ולדרכו הלך, ובערב כאשר בא ר' ראובן לביתו וזוגתו סיפרה לו את המאורע מעניני דיומא, והראתה לו את התיבה הסגורה אשר היתה מונחת תחת המטה, והוא אמר ע"ז כמדומה שזה יהי' האוצר המוכן המובטח לנו מאדוננו הקדוש, ובזאת תבחנו, התיבה תשאר במקומה מסוגרת עד כלות השנה למלאות דברי רבינו הקדוש, ואם עד אז לא ישוב, מיד נקבלנו אנחנו, וכן היה אחר תקופת השנה, והמפקיד לא בא, ואז נפתח הסתום, ומצאו הון יקר עד למכביר סך שמונים אלף רובעל בדינרי זהב חרוץ (הנקרא אומפריאלען) ונסע תיכף למעזיבו, ובפתחו את פתח מורו הקדוש, שאל אותו מיד אם נתפייס באלה, ושינה עוד הפעם את דבריו להיות בסוד סודות. ובשעת קישור התנאים עם הר' שמעלקא הנ"ל התחייב א"ע באתגלייא לסלק בערך ה' אלפים אדומים, ועפ"י סוד מפה לאוזן עוד כהנה גם כן ה' אלפים, ומזה נראה בחוש דהבוטח

בשפע קודש, באופן שתוכלו להשיא את כל בנותיכם ובניכם בנחת ובכבוד גדול לפי הראוי לכם, ולהתדבק בטובים ואתם וביתכם תחי' בהנחה ואחת שאלתי אותה אבקש מאתכם, שיהיה הדברים אשר הבטחתי לכם בסוד עצום ובהסתר גדול, ואין לך יפה יותר מן הצניעות, כדי שלא ישלוט בכם עינא בישא ח"ו. וכה נפטר מרבו הקדוש לשלום, בבטחון ובאמונה כי קרובה ישועתו לבא בעזה"ת, ודברי רבו בודאי לא ישוב ריקם,

חותנו של רבינו הלא הוא החסיד המפורסם הנגיד המפואר רבי ראובן יפה זצ"ל ממקורבי ונאמני הרה"ק ה"אוהב ישראל" מאפטה זי"ע. על התקשרותו להרב מאפטה ועל ברכת קדשו שברכהו בעשירות מסופר בספר 'בית שלמה' (עמוד 9) לחתנו רבי שלמה שפירא ממונקאטש

"...וכדי להשביע צחצחות את נפש הקורא ולהראות יפיותו של מלך מלכי המלכים השגחתו יתברך על כל נבוא, לא אחדל פרי עטי מאשר חנני ה' להשמיעכם את מעשה ה' כי נורא הוא וזהו! מוה"ר ראובן יפה הנ"ל היה דר בחאטין, מחוז בעסעראביע. ומימי עלומיו היה מחובשי ביהמ"ד לשקוד על דלתותי יומם ולילה, והיה ת"ח מפורסם ומתפרנס בצער ובצמצומים גדולים, מחנות קטן עם סחורה מועטת, המתנהלת על ידי זוגתו, והיה רגיל להקביל את פני רבו הקדוש בק"ק מעזיבצו הוא מרן בעל אוהב ישראל זי"ע פעם אחת בשנה. וכאשר הגדילו ילדותיהם וכבר היה להם בת להשיאה, היה מתנצל לפני רבו הקדוש ואמר מעולם הייתי מתבייש להטריח את מורי הקדוש בבקשות מגושמות, לא כן עתה בהגיע תור נערה להשיאה, ולפי גודל יחסי מגמת חשקי ורצוני להתדבק עם אנשים מהוגנים לפי ערך יקרת אבותי, וכעת באתי להשתפך נפשי אל חיק מורי ורבי הקדוש לעזרני בתפלתו הטהורה שאל ישיב דך נכלם, ושאוכל להשיא את בתי מתוך הרחבה וברכת הבית, ושאוכל למצוא עבורה להתדבק בדבק טוב. והשיב הרב הקדוש: אני אתפלל לחי עולמים, שיפתח לכם אוצרו הטוב מן השמים, עוד בזו השנה

תמונת המצבה מקרוב

בה' חסדי יסובבנהו ואין מעצור לו להושיע, ובזכות ברכת צדיק משפיע. ע"כ מהספר הנ"ל.

וכאשר שב לביתו אתרחיש מילתא במדינה זו שהיתה עומדת תחת יד ממשלת הישמעאל אשר היה בימים ההם מולך בכיפה כידוע, הנ"ל.

בידוד לבאים מחו"ל - כבר היה לעולמים

רבי ראובן יפה עוזר להרב מאפטא רב לעקוף את ימי הבידוד וההסגר בחאטין

כ"א יום היה חל לו להעצר שמה גם ימי הנוראים. ויחל הרה"ק את פני א"ז גביר אביר וחכם כביר מו"ה ראובן יפה זצ"ל, שהי' חרוץ בעל פיפיות, לפני שרים התיצב תל תלפיות, להעתיר בעדו לשר הצבא (גנראל) שהיה אז בחאטין שר גדול וחשוב, לידרעס שמו, באשר א"ז היה יוצא ובא תמיד בחצרותיו ועשה מסחרים עמו בשותפות, אולי אמצעית השר הזה... [כאן תלוש דף מכתה"י וחבל על דאבדין].

ביסאראביא, ותנתן דת מטעם הממשלה לבלתי נתון עבור את נהר הדנעסטיר ההולך ומפריד בין ביסאראביא לשאר מדינות רוסיה, עד כי ישארו העוברים נעצרים במקום מיועד בית החפשית אחד ועשרים יום [הם ימי טהרה הנקראים קאראנטין או קאלאנטער - בימינו שנות הקורונה, נקראים ימים אלו ימי בידוד]. והרה"ק מאפטא הי' פניו מועדות לביתו ק' מעזיבוז אשר במדינת פאדאל ונחפז מאד לדרכו, וגם הי' אז אחר חצי חודש אלול, ואם הי' נעצר בהקאלינטר

איתא באחד המכתבים של נכדו: "...אעתיק לו ענין נפלא ונורא אשר קרה לא"ז הרב הג"מ ראובן יפה זצ"ל מחאטין, עם הרב הקדוש זצ"ל מאפטא, ובא האות והמופת אשר נתן איש האלקים הרב מאפטא, והוא: הנה סיפר לי מר אבא קיים בגן עדן התורני המופלג בתורה ויראת שמים כקש"ת מוהר"ר שמעון דוד יפה זצ"ל, כי פעם האיר לבא לחאטין הגה"ק מאפטא בעל אוהב ישראל, ואז החשך כיסה ארץ, חולי העיפוש ב"מ רחף על פני מדינת

ת.ד 102 בני ברק
פקס: 03-5055919
9139191@gmail.com

זכר מואמינים

גליון שבועי מבית 'בני אמונים'

פרשת וישלח תשפ"ב שנה ט | גליון מס' 408

פניני אמונים

פניני תפלה בפרשה

פרתחו שעדים

דבר מוסד ונשיא 'בני אמונים'

שירו לה' שיר חדש

שעת התפלה אמורה להיות לכל אחד מאתנו זמן של ענג וקרבת ה'. אולם יש המתקשים להתחבר לתפלה, ובמקום שתהיה בעבורם כפי שהיא אמורה להיות - שעת ענג וקרבת ה' - היא הופכת לשעת נטל ומעמסה. ולא יפלא אפוא שהם ממלמלים את מלות התפלה כ'טיס אוטומטי' מבלי לחוש כלל את רוממותן וטעמן הערב.

אחת הסבות שיכולות לגרום למצב זה היא העבדה שנפסח התפלה הוא נסח קבוע החוזר על עצמו בכל יום: שחרית, מנחה וערבית. אלא שבדינו לשנות את התבנית המחשבתית הזו; נסח קבוע לא חייב להיות גם משעמם, חלילה! גם אם תקנו לנו להתפלל בנסח קבוע, בידינו היכלת והחובה לצק בו תכן חדש מדי יום. שהרי גם הארוחות שאנו אוכלים בכל יום הן קבועות, ובכל זאת אנו מוצאים בהן בכל פעם טעם חדש.

על הפסוק שאנו קוראים מדי יום בקריאת שמע: "והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוה היום", פרש רש"י (דברים ו:ו): שבכל יום יהיו דברי התורה והמצוות בעינינו כחדשים - כאלו קבלנום היום. וכך אנו צריכים לגשת גם לכל תפלה מחדש.

השנוי הזה לא קל ואף דורש מאמץ. אולם לא לחנם פנו חכמים את התפלה: "עבודת הלב" (תענית ב א), אלא מפני שיש להשקיע בה עבודה; עלינו לעורר את הלב להתבונן בחסדי הבורא, להפיר בחובתנו להודות לו ולהפנים עד פמה אנו זקוקים לעזרתו בכל צעד ושעל, ומתוך כך תפלתנו תראה אחרת. תפלה אינה רק מצוה, היא זכות הקיום שלנו בעולם, שכן מטבע היותנו בשר ודם, נתונים אנו לסכנות הזמן המתחדשות ומתרבות כל העת, ואיך לא נתחנן על נפשתינו!?

שבת שלום ומברך,

ד"ר אריה לייבוס

שולשת המלאכים בתפלת 'עזרת'

"וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשו אחיו" (לב ד)
רבי שמשון מאוסטרופולי הביא בשם ז'הר קדוש' כי שמותיהם של המלאכים, ששלח יעקב לעשו אחיו כדי שייסיעו בידו להנצל מפניו, היו: 'מיכאל', 'מלכיאל' ו'שננדיאל'. הגימטריה של שלשת שמות אלו היא שש מאות שבעים ושבע, כגימטריה של המלה 'עזרת', ולכן יש להרהר בהם מדי בקר באמירת תפלת: "עזרת אבותינו אתה הוא מעולם", הנאמרת לאחר קריאת שמע של שחרית.

הוסיף ואמר רבי שמשון כי גם הגימטריה של התבות: "וישלח יעקב מלאכים" היא כגימטריה של שמות שלשת המלאכים הללו, ולכך רמז רש"י כשפרש: "מלאכים" - מלאכים ממש; 'ממ'ש' - ראשי תבות: 'מיכאל', 'מלכיאל' ו'שננדיאל'.

לקוטי שושנים' לח

טעם אמירת 'מי שגמלך' כמענה לברכת 'הגומל'

"קטנתי מכל החסדים ומכל האמת אשר עשית את עבדך" (לב יא)

חכמים פרשו (שבת לב א) שפך פון יעקב לומר: התמעטו זכותי עקב החסדים שעשית עמי שלא כדרך הטבע. שכן כל מי שעושים לו גם מנפים לו מזכותיו.

על פי זאת פרש רבי אלכסנדר הכהן קפלון בעל 'שלמי נדרים' את הסבה שלאחר שמיעת 'ברכת הגומל' איננו מסתפקים בענית אמן כביתר הברכות, אלא מוסיפים ברכה למברך: "מי שגמלך כל טוב הוא וגמלך כל טוב סלה"; כיון שבברכה זו נאמרת מפי מי שנצל מסכנה שהיה שרוי בה, אנו מאחלים לו שלא ינכו לו מזכותיו בעבור הנס שנעשה לו, אלא ימשיכו לגמל עמו "כל טוב" מבלי שינכו מאומה מזכותיו.

שלמי נדרים' הקדמה

'ועל הכל' אנו מודים שאתה 'ה' אלקינו'

"קטנתי מכל החסדים ומכל האמת אשר עשית את עבדך" (לב יא)

דרש הרב ר' ברוך ממזבז:

על היהודי העובד את ה' באמת, לדעת כי מעבר לשכר הרב המבטח לעובדי ה', השכר הגדול ביותר הוא עצם העבדה שמלך מלכי המלכים בחר בו לעובדו. מטעם זה בברכת המזון, לאחר שאנו מודים בברכת 'נודה לך' על רשימה ארצה של מתנות ונפלאות ברוחניות ובגשמיות, שלהן זכינו מאתו יתברך, אנו מוסיפים ומצהירים: "ועל הכל" - ויותר מכל הטובות הגדולות שהודינו עליהן, "ה' אלקינו - אנחנו מודים לך" - המתנה הנכבדה ביותר שעליה אנו מודים היא עצם העבדה: 'שאתה הוא ה' אלקינו'.

הוסיף ואמר בעל היסוד העבודה מסלונים כי ליסוד זה רמז יעקב אבינו בפסוק שלפנינו: "קטנתי מכל החסדים ומכל האמת" - כל החסדים והטובות שעשית עמדי קטנים הם בעיני, ביחס לחסד הגדול: "אשר עשית את עבדך" - שעשית אותי עבדך.

'בית אהרן' לפסח דף צב ע"א; 'נטעי אשל'

המלאך למד את יעקב לברך מאה ברכות

"וירא כי לא יכל לו ויגע בכף ירכו ותקע כף ידו יעקב בהאבקו עמו" (לב כו)

דרש ה'חתם סופר':

חכמים אמרו (במ"ר יח כא) כי דוד המלך תקן לישראל לברך מאה ברכות בכל יום, כדי לעצר את המגפה שהיתה בימיו, שבה מתו בכל יום מאה נפשות מישראל. עבדה זו נרמזה בפסוק שלפנינו המתאר את האבקותו של יעקב עם המלאך המכונה "ס"מ, שהוא הממנה על המוות. בהאבקותו עם יעקב נגע "בכף ירכו", הינו בכ"ף [בגימטריה מאה] נפשות מיוצאי ירכו שעתידי הוא להמית בכל יום, ומתוך כך: "ותקע כף ידו יעקב". אולם יעקב נאבק עמו על כך עד שגלה לו המלאך את הדרך שבאמצעותה ינצל צאצאיו מגזרה זו - אמירת מאה ברכות בכל יום. ועל כך נאמר (להלן פס' ל): "ויברך אתו שם" - שלמדו המלאך את סוד מאה ברכות שבאמצעותן תעצר המגפה.

דרשות 'חתם סופר' ח"א דף פג עמ' א

פלה' בזכות התחזקות קלה

הייתי המום מהדברים הפשוטים: זה הכל?! הגבתי בפליאה, אולם הרב רק חיד בטוב לב ולא הגיב מאומה.

יצאתי מביתו של הרב כשמוחי אפוף מחשבות. המסר שעלה מדברי הרב היה ברור: 'לא בשמים היא...'; הקדוש ברוך הוא אינו מצפה שנעלה לשמים כדי להביא את הישועה אל ביתנו... בסוף הכל מבקש לעזור אותנו לזוז מעט מהמשבצת הרגילה שהתרגלנו לחיות בה. לפסע צעד קטן, אך משמעותי והחלטי. הקדוש ברוך הוא רוצה להביא לנו את הישועה, אולם לשם כך עלינו לעשות מעשה. אמנם המעשה קטן הוא, אך אין ערך לשונו.

יצאתי מביתו של הרב בלב שמח ומאשר. היאוש שעד כה מלא את לבי, החלף בתקוה חדשה ומשמחת. הייתי מלא רצון למלא את חלקי בעסקה, וכבר למחרת בבקר התחלתי בישים דברי הרב.

התחלתי לקום מקדם יותר, ותאמינו או לא; הצלחתי להגיע לבית הכנסת כעשר דקות לפני תחלת התפלה. ומה אמר לכם, 'עולם חדש' נגלה לפני. סודם של כמה וכמה מהמתפללים, שמאז ומתמיד הבטתי בקנאה ברומומות תפלתם, התגלה לי זה עתה במלוא פשטותו; רבע שעה בסוף הכל הבדילה ביני ובינם... הם פשוט באו מקדם יותר לבית הכנסת, הגיחו תפלין, ברכו ברכות השחר במתינוגות וכראוי, ומתוך כך תפלתם נראתה אחרת לגמרי...

חלפו שבועים מהיום שבו התחלתי להתחזק. שבתי לביתי לאחר תפלת שחרית כשבלבי אני חש כי את הרוח הראשון מהעסקה כבר קבלתי; נפתחו לפני שערים חדשים בעולמה של תפלה. הצלחתי להרגיש באפן העמק ביותר כי מישוה למעלה מקשיב לי.

ההפתעה הגדולה צפתה לי עם שובי הביתה, כאשר רעיתי קדמה את פני בבשורה כי זה עתה התקשר שדכן ובפיו הצעה מעניינת ביותר. בחור נפלא ומיוחד שמסבה בלתי מובנת אף הוא כבתנו טרם זכה למצא את זוגו. לאחר תקופה ארפה שבה נאלצנו פעם אחר פעם לשמע בעבור בתנו הצעות בלתי מתאימות ואפלו מבישות, היתה בשבילנו ההצעה הנוכחית כמים קרים על גפש עיפה.

השדוך התקדם במהירות הבזק, וכשבועים לאחר מכן עמדנו נרגשים בשמחת התנאים של בתנו היקרה, שזכתה למצא את זוגה לאחר שנים רבות של צפייה.

והכל מכחה של התחזקות קלה.

אמונה שלמה דברים עמי מג

בביתי, חשתי כי 'באו מים עד נפש'. לא יכלתי יותר לראות בצערה של בתי המתסרת בבדיחותה, ובלבי גמלה ההחלטה לפקד את מעונו של אחד הצדיקים כדי לברר אמת ולתמיד מה עלי לעשות כדי להכריע את הפך לטובה.

מהחלטה למעשה, עוד באותו הערב חשתי לביתו של אחד מגדולי וצדיקי הדור. את זמן ההמתנה לתורי נצילתי כדי להתחזק באמונת חכמים. החלטתי נחרצות כי הפעם אבצע את כל אשר יורה לי הרב, ולו תהא זו ההוראה הקשה ביותר.

מתוך החלטה נחרצת זו נקראתי לחדרו של הרב. הרב הקשיב לי בסבר פנים יפות תוך שעיניו מביעות השתתפות מלאה בצערי. כשסימתי להוציא את כל הכאב שישב לי על הלב, חיד הרב בטוב לב ואמר לי:

'יתכן מאד כי המפתח לישועתה של בתך נמצא בידיכם - ההורים. הקדוש ברוך הוא, אוהב עמו ישראל, אינו שולח לאדם צרה כדי להציק לו, חלילה, אלא כדי לגרם לו להגיע עצמו מהמקום הקבוע והמכיר ולבחר בדרך חדשה וטובה יותר.

הקדוש ברוך הוא מצפה מכם להתחזקות אמיתית ומחלטת בדבר מה הטוען חזק, ובטוחני כי כאשר תקימו זאת תמצא בתכם בקרוב את זוגה הראוי והנכון לה משמים.

הדברים הברורים שיצאו מפי הרב גרמו ללבי לפרפר מהתרגשות וממבוכה כאחד. מחד הייתי מוכן לעשות הכל כדי לראות את בתי צועדת סוף סוף לחפתה, אולם מאידך היו לי נקודות רבות הטעונות תשון וחזק, ולא ידעתי במה לבחר.

באיזו שעה אתה רגיל להתפלל שחרית מדי בקר? שאלני הרב כאשר נוכח במבוכתי, 'במנין קבוע, בשעה שבע בבקר', השבתי בגאווה מסתרת.

זמתי אתה מגיע לתפלה בפעל? הוסיף הרב לשאל. כאן כבר חשתי באי נעימות, אולם נאלצתי להשיב בגלוי לב: 'במקרה הטוב בשעה שבע...'

אם כן, אמר הרב, 'אציע לך להתחיל להגיע לבית הכנסת בכל יום חמש דקות לפני תחלת התפלה, דהינו בשעה חמש דקות לשבע בבקר, ובטוחני שבזכות ההתחזקות בתפלה תזכה שתפלותיך הרבות לישועת בתך תבקענה שערי שמים, ובקרוב ממש תראו סיעתא דשמיא עצומה.'

לפניכם ספור מאלף שיש בו כדי להמחיש לנו וללמדנו על ערפה העצום של כל התחזקות, ולו הקלה ביותר, ובפרט בענין ההקדמה לתפלה - התחזקות שסגולותיה רבות וישועותיה נודעות. את הספור ספר רבה של רמת אלחנן, הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, כפי ששמעו מפי בעל המעשה.

על פניו של ר' משה, אברך תלמיד חכם, נסוד היה תדיר דק של עצב. ולא בכדי, שכן על חיו העיבה תדיר 'צרת הבת', אותה צרה קשה שמדידה שנה מעיניהם

אם כן, אמר הרב, 'אציע לך להתחיל להגיע לבית הכנסת בכל יום חמש דקות לפני תחלת התפלה, דהינו בשעה חמש דקות לשבע בבקר, ובטוחני שבזכות ההתחזקות בתפלה תזכה שתפלותיך הרבות לישועת בתך תבקענה שערי שמים, ובקרוב ממש תראו סיעתא דשמיא עצומה.'

של הורים רבים בדורנו.

בת מצלחת וכלילת מעלות, יש לו לר' משה, אשר בגזרת שמים טרם זכתה למצא את זוגה. גם לאחר שכל בנות כדתה זכו להקים בית בישראל, כשחלקן אף זוכות להיות אמהות לשלושה ואף ארבעה ילדים, דוקא היא, המצלחת שביניהן, נותרה ברוקנתה.

לצערה הגדול של הבת והוריה היו שתפים כל בני המשפחה. הם שפכו תפלות רבות, אולם משמים גזרו והשדוך המיחל טרם הגיע.

מספר האב:

'באחד הימים בעקבות מארע שהתרחש

בְּרַכַּת 'יוֹצֵר אוֹר'

מֵהוּוֹת הַבְּרָכָה

בְּרַכַּת 'יוֹצֵר אוֹר' הִיא הָרֵאשׁוֹנָה מִבְּרָכוֹת 'קְרִיאַת שְׁמַע' הַנֶּאֱמָרוֹת בְּבִקְרָה. בְּבְרָכָה זוֹ מוֹדִים אָנוּ לְקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל בְּרִיאַת הָאוֹר. וּלְפִי שְׁהָאוֹר מִתְחַדֵּשׁ מִדֵּי יוֹם, אָנוּ מוֹדִים עַל כֵּךְ בְּכָל יוֹם מִחֻדָּשׁ.

אֵף עַל פִּי שְׁהָאוֹר נִבְרָא לְתוֹעֵלַת הַבְּרִיּוֹת, וְהֵם מְפִיקִים מִמֶּנּוּ הַנֶּאֱזָה רַבָּה, אִין בְּרָכָה זוֹ נִחְשָׁבֶת כְּ'בְרַכַּת הַנְּהַיְנִי'. לְפִי שְׁאִין אָנוּ מְחִיבִים לְבָרֵךְ 'בְּרַכַּת הַנְּהַיְנִי' אֲלֵא עַל הַנֶּאֱזָה הַנִּכְנָסֶת לַגּוֹף (רַמְבַּ"ן בְּרָכוֹת ר פָּרָק ח).

מְקוֹד הַבְּרָכָה

בְּרַכַּת 'יוֹצֵר אוֹר' הִיא אַחַת מִשְׁבַּע בְּרָכוֹת קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁתְּקַנּוּ חַכְמֵי לְאוֹמְרוֹן לְפָנֵי קְרִיאַת שְׁמַע וּלְאַחֲרֶיהָ. וְכִמוֹ שֶׁשְׁנֵינוּ (בְּרָכוֹת יא א): "בְּשַׁחַר מְבָרֵךְ שְׁתֵּים לְפָנֶיהָ [לְפָנֵי קְרִיאַת שְׁמַע] וְאַחַת לְאַחֲרֶיהָ, וּבְעֶרְבַּ שְׁתֵּים לְפָנֶיהָ וְשְׁתֵּים לְאַחֲרֶיהָ". חַכְמֵי (ירוּשְׁלַמִי בְּרָכוֹת א ה) סִמְכוּ תְקֻנָּתָם עַל לְשׁוֹן הַכְּתוּב (תְּהִלִּים קִיט קסד): "שְׁבַע בְּיוֹם הַלְלַתֶּיךָ עַל מִשְׁפְּטֵי צְדָקָה" - 'מִשְׁפְּטֵי צְדָקָה' זוֹ פְּרִשְׁת קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁהִיא מִמִּשְׁפְּטֵי הַתּוֹרָה (רַש"י ט)."

אֵף שֶׁבְּרָכוֹת אֵלוֹ מְגִדְרוֹת כְּבְּרָכוֹת קְרִיאַת שְׁמַע, הֵן אִינוּ כְּכָל בְּרָכוֹת הַמְצוּוֹת שֶׁנִּתְקַנּוּ עַל עֶצֶם הַמְצוּהָ. אֲלֵא נִתְקַנּוּ לְבָרֵךְ אוֹתָן בְּפָנֵי עֶצְמָן כְּבְּרָכוֹת שְׁבַח וְהוֹדָאָה, וְאַחַר שֶׁנִּתְקַנּוּ הַסְּמִיכוֹ אוֹתָן חַכְמֵי לְקְרִיאַת שְׁמַע (שׁו"ת הַרְשֵׁב"א א מט). בְּכַךְ פְּטְרוּנוּ מִלְבָּרֵךְ לְפָנֵי קְרִיאַת שְׁמַע: "אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצוּנוּ לְקַרְא אֶת שְׁמַע" (מֵאִירֵי בְּרָכוֹת ט). הַרְמַבַּ"ן (בְּרָכוֹת יא ב) מְבַאֵר שֶׁחַכְמֵי קָבְעוּ לְבָרֵךְ אֶת בְּרַכַּת 'יוֹצֵר אוֹר' לְפָנֵי קְרִיאַת שְׁמַע' לְפִי שְׁאִין קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁל שַׁחֲרִית וְשֶׁל עֶרְבִית תְּלוּי בְּהַתְחַדְּשׁוֹת הָאוֹר וּבְשִׁקִיעֵתוֹ.

שְׁבַח לְפִי סֵדֶר הָאֱל"ף-ב"ית

בְּבְרָכָה זוֹ יֵשׁ פְּרָק תְּפִלָּה הַמְסַדֵּר לְפִי סֵדֶר הָאֱל"ף-ב"ית: "א- ל בְּרוּךְ גְּדוֹל דְּעָה..."

יֵשׁ לְצַיֵּן שֶׁבְּעוֹד שֶׁבְּבְרַכַּת 'יוֹצֵר' בִּימוֹת הַחַל אָנוּ מִיְחַדִּים מְלֶה אַחַת לְכָל אוֹת, בְּשִׁבְת אָנוּ מְאָרִיכִים וּמְקַדְּשִׁים בֵּית שְׁלֹם לְכָל אוֹת - בְּאִמְרֵת הַפִּיט "א-ל אֲדוֹן" הַמְסַדֵּר אֵף הוּא לְפִי סֵדֶר הָאֱל"ף-ב"ית (רֵאָה בּוֹהַ"ק וְנִקְהַל ר ב שְׁמִבְאָר אֶת טַעַם הַדְּבָר).

הָאֲבוּדְרָה'ם (ש"ס) מְבַאֵר שֶׁהַטַּעַם שֶׁתְּקַנּוּ לְהַזְכִּיר אֶת סֵדֶר הָאֱל"ף-ב"ית בְּיוֹצֵר אוֹר' הוּא לְהוֹדִיעַ שֶׁקִּיּוֹם הָעוֹלָם הוּא בְּעִבּוֹר הַתּוֹרָה שֶׁנִּכְתְּבָה בְּכ"ב אוֹתוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר (דְּמִיָּה ל ג כה): "אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה חֻקוֹת שָׁמַיִם וְאָרֶץ לֹא שְׁמַתִּי".

בְּסִדּוֹר שְׁחִבְר הַמְקַבֵּל הַקְּדוּמִים רַבִּי הִרְצָה ש"ץ הִבִּיא בְּשֵׁם מְדַרְשׁ שְׁכָאֲשֶׁר בְּקִשׁ רַבִּי אֲלִיעֶזֶר הַקָּלִיר לְיַסֵּד פִּיּוּטָיו, עָלָה לְמְרוֹם בְּאִמְצָעוֹת הַזְּכָרֶת אַחַד מִשְׁמוֹת הַקְּדוֹשׁ, וְשֵׁם שֶׁאֵל אֶת מִיכָאֵל הַמְּלָאָךְ עַל מָה מִיַּסְּדֵת שִׁירַת הַמְּלָאָכִים. הַשִּׁיבוּ מִיכָאֵל כִּי שִׁירְתֶּם מִיַּסְּדֵת עַל סֵדֶר הָאֱל"ף-ב"ית, וּלְכֵךְ יַסֵּד רַבִּי אֲלִיעֶזֶר אֶת פִּיּוּטָיו בְּסִדּוֹר זֶה.

מִבְּנֵה הַבְּרָכָה

בְּרַכַּת 'יוֹצֵר אוֹר' פּוֹתַחַת בְּשִׁבְח עַל בְּרִיאַת הָאוֹר, וּלְאַחַר מִכּוֹן מִמְּשִׁיכָה בְּתִאוֹר בְּרִיאַת צְבָא הַשָּׁמַיִם כְּלוֹ וְכִיצַד הֵם מְשִׁבְחִים וּמְפַאֲרִים אֶת בּוֹרְאָם, וְנִחְתַּמְתָּ מַעֲיִן הַפְּתִיחָה: "יוֹצֵר הַמְּאוֹרוֹת". כְּתוּבוֹ רֵאשׁוֹנִים שֶׁלְקַרְאֵת סִיּוּם הַבְּרָכָה יֵשׁ לְבַקֵּשׁ עַל הַגְּאֻלָּה הַעֲתִידָה בְּאִמְרֵת: "אוֹר חֻדָּשׁ עַל צִיּוֹן תֵּאִיר וְנִזְכָּה כְּלָנוּ מִהֲרָה לְאוֹרוֹ" (רֵאָה טוֹר או"ח נט).

הָאֲבוּדְרָה'ם (בְּרָכוֹת ק"ש) מְבַאֵר שֶׁתְּקַנּוּ לוֹמַר קְדֻשָּׁה בְּיוֹצֵר אוֹר' כְּדֵי לְהוֹצִיא מִדַּעְתְּתֶם שֶׁל כּוֹפְרִים הָאוֹמְרִים כִּי עֶזֶב ה' אֶת הָאָרֶץ וּמִסַּר אֶת עוֹלָמוֹ לְצְבָא הַשָּׁמַיִם הַמְּנַהֲיָגִים אֶת הָעוֹלָם כְּרִצּוֹנָם. אִמְרֵת הַקְּדוּשָׁה מוֹכִיחָה כִּי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בַּעַל הַכּוֹחוֹת כְּלָם וְאִין אַחַד מְכַל צְבָא שְׁמַיִם פּוֹעֵל מְאוּמָה כִּי אִם בְּמִצְוֹת בּוֹרְאוֹ, שֶׁהִרִי כָּל צְבָאוֹת מַעֲלָה מְקַדְּשִׁים אוֹתוֹ שֶׁהוּא לְבַדּוֹ בּוֹרָא הַכֹּל וּמוֹשֵׁל בְּכָל.

בּוֹנֵת אֱמוּנָה

אִמְת שְׁעֵלֵינוּ לְהוֹדוֹת לַה' עַל שֶׁבְּרָא אֶת הַמְּאוֹרוֹת, וְהִלְוֵאֵי שֶׁנִּזְכָּה לְאוֹר חֻדָּשׁ שְׁאִיר בְּצִיּוֹן בְּבוֹא הַגְּאֻלָּה.

אַחַת שְׁאֵלָתִי

שְׁאֵלָה בְּהַלְכוֹת בְּרָכוֹת וְאֱמוּנָה

מִי אֵינוֹ מְבָרֵךְ בְּרַכַּת 'יוֹצֵר אוֹר'?

הַשְּׁאֵלָה וְהַתְּשׁוּבָה מַעֲלוֹן תּוֹלְדוֹת:

שְׁאֵלָה: פֶּסֶק ה'שְׁלַחַן עֵרוֹף' (נא ב): "אִם סִיּוּם 'בְּרוּךְ שְׁאֲמַר' קִדְּם שְׁסִיּוּם חַחֲזָן - עוֹנָה אַחֲרָיו אֱמוּנָה". וְלְכַאוּרָה הִלָּא אִסּוּר לְהַפְסִיק בֵּין הַבְּרָכָה לְבֵין הַדְּבָר שֶׁמְבָרְכִים עָלָיו, וְאִם כֵּן אֵיךְ יְכוּל לְהַפְסִיק בְּעֵגִית אֱמוּנָה בֵּין מְלַךְ מְהֻלָּל בְּתִשְׁבְּחוֹת' לְמִזְמוֹר לְתוֹדָה'?

תְּשׁוּבָה: עֵגִית אֱמוּנָה וְאִמְרֵת 'פְּסוּקֵי דְזִמְרָה' מְטַרְתָּ אַחַת; הַלְלָל וּלְשַׁבַּח אֶת הַבּוֹרָא. לְפִיכֵךְ עֵגִית אֱמוּנָה בֵּין בְּרַכַּת 'בְּרוּךְ שְׁאֲמַר' לְפְסוּקֵי דְזִמְרָה' אֵינָה נִחְשָׁבֶת לְהַפְסֵק ('בֵּית יוֹסֵף' או"ח נא, הוֹבָא בְּמִשְׁנֵה בְּרוּרָה' ש"ס ט).

תְּשׁוּבוֹת נִתְּנוּ לְשִׁלְחַ לְפָקִס
שְׁמִסְפְּרוֹ 08-9746102
אוֹ לְכַתְּבַת הַמֵּייל: 9139191@gmail.com

בֵּין הַפּוֹתְרִים נִכְוָנָה
יְגַרְל ש"ס 'עוֹ וְהַדָּר'
מִתְמַיִדִים. הַהַגְרָלָה
תְּתַקַּמִּים מִדֵּי שְׁבוּעָה
בְּיוֹם חֲמִשִּׁי שְׁלֹאֲחַר
הוֹפְסֵת הָעֵלוֹן.

הַזְכָּה בְּהַגְרָלָה שֶׁהַתְּקִימָה בֵּין שׁוֹלְחֵי הַתְּשׁוּבוֹת
לְעֵלוֹן תּוֹלְדוֹת: הַר"ר יִחְיָאֵל בְּרַגְמָן מִירוּשָׁלַיִם

וְכַאֲשֶׁר תִּקּוּם מִן הַסֶּפֶר, תִּחְפֹּשׂ בְּאֲשֶׁר לְמִדְתָּ אִם יֵשׁ בּוֹ דְבָר אֲשֶׁר תּוֹכַל לְקַיְמוֹ

המשפנים לבית הכנסת מאריך ימים

במסכת אבות (ג י) אמרו חכמים: "שנה של שחרית... מוציאה את האדם מן העולם". מאידך מצינו כי המשפנים בבקר לתפלה - מאריך ימים. וכפי שהובא בגמרא (ברכות ח א) שכאשר ספרו לרבי יוחנן שמימיים זקנים בבבל, תמה על כן, שהלא הבטחת התורה (דברים יא כא): "למען ירבו ימיכם", נאמרה רק "על האדמה אשר נשבע ה' לאבותיכם" - בארץ ישראל? אך כשספרו לו שזקנים אלו מקפידים להשפנים ולהעריב לבתי כנסיות, נחה דעתו, שזכו לאריכות ימים מכת הנהגתם זו.

על בעל ה'קהלות יעקב' מספר שבא לפניו אבן צעיר וספר לו כי פיו שהגיע לגיל שבו נפטר אביו, הוא חושש לחייו [כדברי המדרש (ב"ר תלדת סה יב): "הגיע אדם לפרק אבותיו... ידאג מן המיתה"]. יעץ לו בעל ה'קהלות יעקב' על פי דברי הגמרא האמורים שיקפיד להשפנים ולהעריב לבית הכנסת (קנטרס 'מספד גדול' עמ' נד).

הוכחה שההשפמה לבית הכנסת מעניקה חיים

ב'ילקוט שמעוני' (עקב רמז תתעא) מובא ספור נפלא בענין זה:

"מעשה באשה אחת שהזקינה הרבה, ובאת לפני רבי יוסי בן חלפתא, אמרה לה: רבי, הזקנתי יותר מדאי ומעכשו חיים של נוול הם, שאיני טועמת לא מאכל ולא משקה ואני מבקשת להפטר מן העולם. אמר לה: 'מה מצוה את למודה לעשות בכל יום?' אמרה לו: 'למודה אני, אפלו יש לי דבר חביב, אני מנחת אותו ומשכמת לבית הכנסת בכל יום'. אמר לה: 'מונעי עצמך מבית הכנסת שלשה ימים זה אחר זה'. הלכה ועשתה כן, וביום השלישי חלתה ומתה".

רבי אליהו הכהן האיטמרי העיר, שאף שלכאורה מצד הדין אסור היה לרבי יוסי בן חלפתא להשיא לאשה זו עצה שתקרב את מותה, מפל מקום עשה זאת כדי שיראו בני דורו באפן מוחשי כיצד ההשפמה לבית הכנסת מעניקה לאדם אריכות ימים. ומתוך כך יתחזקו בקיום מצוה זו. שהרי למדונו חכמים (ברכות נד א) כי בעת הצורך מתר לעשות דבר אסור למען כבוד שמים, ככתוב (תהלים קיט כז): "על לעשות לה' הפרו תורתך" (מדרש תלפיות' ערך בית הכנסת).

למערכת עלון 'וכל מאמינים',

שלום רב!

היות שעלונכם הנכבד משמש כבמה מברכת לחזק ענינת אמן, ורבים מתחזקים בזכותו במצוה נפלאה זו, ואני הקטן בתוכם, רואה אני לעצמי כזכות לספר לכם על גס גדול שזכתה משפחתנו לראות בשל התחזקותנו במצות ענינת אמן.

היה זה בעת שאחי הצעיר חלה, לא עלינו, במחלה קשה, ונשקפה סכנה לחייו. כקורא קבוע של עלונכם הנכבד, ראיתי בשנים עברו שבפרשת חיי שרה הארכתם בדברי חז"ל (ברכות מז א): "כל המאריך באמן - מאריך לו ימיו ושנותיו", ואף הבאתם רמז מבעלי התוספות שסופי התבות של הפסוק (בראשית כד א): "זקן בא בימים" הם 'אמן'. החלטתי בעקבות זאת להתחזק ולחזק בענינת אמן, ובמיוחד אחר ברכות השחר שבהן מודים אנו על החיים ועל הבריאות.

בחסדי שמים אחרי תקופה של כמחצית השנה הבריא אחי לחלוטין ושב לארצות החיים כאחד האדם. בעצומה של סעדת ההודיה שנערכה לרגל ישועתו, שרנו בהתלהבות את השיר הנודע שהלחן על הפסוק (משלי ג ב): "כי ארך ימים ושנות חיים ושלום יסיפו לך", [בחרנו בשיר זה משום שהוספנו לו את השם 'חיים']. תוך כדי שירה מצאתי את עצמי מחשב במחי את ראשי התבות של הפסוק, ולתדהמתי הגעתי למספר תשעים ואחת בדיוק, כגימטריה של 'אמן'!

אין לי מלים להודות לכם על פעולותיכם הרבות. אני בטוח שפעם ישראל חייב לכם רבות על הרפואות והישועות, הנסים והנפלאות שושפעים בזכות ענינת אמן.

כה לחי,

ב.ל.

נתיבות.

נתן לשלח מכתבים לפקס שמספרו 08-9746102 או לכתבת המייל: gmail.com@9139191

צדיק באמונתו

מעלת ענינת אמן במשנת בעל ההלולא

רבי יצחק הוטנר כ' בכסלו תשמ"א

רבי יצחק ב"ר חיים יואל הוטנר זצ"ל נולד בורשא שבפולין בשנת תרס"ו. בשנת תרצ"ה עבר להתגורר בברוקלין שבניו יורק, שם פהו פראש ושיבת רבנו חיים ברלין. נודע בשעריו הנפלאים שהשתית על משנתו של המהר"ל מפראג וראו אור בסדרת הספרים הנודעת 'פחד יצחק'.

בשנת תש"ל בחזרו מבקור בארץ חטפו מחבלים את המוטוס, שעל ספוגו שהיה יחד עם אשתו, בתו וחתנו, והם החזיקו תקופה קצרה בשבי בעמאן בירת ירדן. בשנת תשל"ט עלה להתגורר בארץ. נפטר בכ' בכסלו תשמ"א ונטמן בהר הזיתים.

להקשיב לברכה כדי לענות אמן בהלכה

היה מעורר את באי ביתו לעבדה שלענינת 'אמן' יש כמה משמעויות, ואינה דומה פונת 'אמן' על ברכת שבח ל'אמן' על ברכה שיש בה בקשה. לפיכך יש להקשיב היטב לברכות כדי לדעת על איזו מהן עונים. והוסיף ואמר כי לכך רמזו חכמים באומרים (סנהדרין צב א): "גדולה דעה שנתנה בתחלת ברכה" - כאשר נותנים את הדעת להקשיב מתחלת הברכה, אזי נתן לענות עליה 'אמן' פראוי (כתר מלוכה' עמ' רעב).

פנינו ביה"לוי

שע"י ביה"כ "בית לוי", רח"י יוסף חכמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

מאמר הרב

מדוע פחד יעקב מעשו

היתה, להרוס את עם ישראל דרך הקרבה והאהבה, אבל המן דרכו היתה אחרת, הוא היה בגדר החרץ, רצה להשפיל את עם ישראל ולהורידם עד עפר, להשמיד להרוג ולאבד, החליט שלא לילך עם ישראל בטובות, אלא חלילה יעשה בהם שמות, עד שילמדו את הלקח וימירו את דתם.

לגבי הגזירה של המן להשמיד להרוג ולאבד, באו מרדכי ואסתר, ובזכות התפילות והתשובה הצליחו לבטלה, אבל אומר רבי שמעון בר יוחאי (מגילה יב.), מפני מה נגזרה קליה על אותו הדור, מפני שנהנו מסעודתו של אותו רשע. מכאן למדים שהסכנה של האחווה גדולה הרבה יותר, לכן ביקש יעקב שיצילו גם מאחיו וגם מעשו, אבל בראשונה "הצילני נא מיד אָחִי", מאותה אחווה, מהידיים והחום והקרבה של עשו, ורק לאחר מכן "מיד עֶשָׂו", מכוחו של עשו, והקב"ה שמע את תפילתו והצילו מעשו שלא יתגבר עליו במלחמה, ולאחר מכן כשעשו אמר ליעקב הבה ונלך יחד לשעיר, 'הרי אנחנו משפחה', התחמק יעקב וענה לעשו שהוא מתנהל לאיטו עם צאן בקר וילדים, מפני שאמנם כרגע נראה עשו כאח אוהב, אבל דרך כך רוצה הוא לזרוע בו את ארס הכפירה, והקב"ה שמע לתפילתו והצילו מידי עשו וגם מקרבתו, וכך הם נפרדו והוא ניצל.

זו בעצם מלחמה לדורי דורות, אומות העולם רוצים שנאמין שההצלחה כביכול בצד שלהם, ונוריד את הראש, אבל עם ישראל תמיד ישאר מחובר לקב"ה. באותו אופן אפשר לפרש את דברי המדרש, כשרואה עשו ששום דבר לא הולך, הוא מתלבש בטליתו ובא ויושב אצל יעקב, ונראה כצדיק כמותו. אבל יעקב אבינו מבין שזו סתם הצגה בעלמא, עשו לא חזר בתשובה ולא משנה דרך, לכן הוא זורק את עשו עם הטלית. הכח של עם ישראל הוא כשאנחנו מובדלים מהגוים, ולכן באיזו אופן שלא יבואו עלינו, אם בכח ואם בערמומיות, מוכן כל יהודי למסור את עצמו על קידוש ה', וביחוד מהקרבה שלהם, זו ממש סכנה גדולה וצריך מסירות נפש על כך.

ומה קורה בהמשך הפרשה? המלאך, שרו של עשו, מנסה להלחם עם יעקב ורואה שאינו מצליח, נשארה לו אפשרות אחת, 'וַיַּעַבְדָּךְ בְּכַף יָרְכוֹ, וַיִּתְקַע כָּף יָרְךָ יַעֲקֹב' (שם, כו), המלאך גרם לכן שהדורות הבאים אחרי יעקב יהיו מושפעים. רואים לצערנו שישנם המתחברים לגוים וההתבוללות נוראה, וכל זאת בגלל המכה ששרו של עשו נתן ליעקב, כביכול אומר המלאך, 'אתה גיבור, עליך אני לא יכול, אבל לפחות מזרעך בדורות הבאים אוכל לקחת'.

לכן יעקב אבינו מתפלל, לא רק על עצמו אלא לדורי דורות. עד כמה צריכים אנו להזהר, עינינו הרואות בימינו את כל התרבות החדשה של האומות, המנסה להכניס עוד ועוד דברים השייכים לעולם החיצון לתוך מחנה ישראל, אבל מי כעמך ישראל ששייכים לקב"ה ותורתו, ואם נאמץ את השיטה של יעקב, ודאי ששום דבר לא יחדור אלינו ובעזרת ה' נזכה תמיד לעבוד את הקב"ה באמת.

בברכת שבת שלום, הרב אברהם עטיה

לעקב אבינו מתפלל לקב"ה ואומר, "הֲצִילֵנִי נָא מִיַּד אָחִי מִיַּד עֶשָׂו, כִּי יֵרָא אֲנֹכִי אֹתוֹ" (בראשית לב, יב). שואל בעל "בית הלוי", לכאורה יש כאן כפל לשון, "מיד אָחִי", ו-"מיד עֶשָׂו", וכי איננו יודעים שעשו הוא אחיו היחיד של יעקב, וברגע שאמר "מיד אָחִי" מובן שמדובר בעשו. בנוסף, למה הקדים לומר "מיד אָחִי", ולא ביקש ישירות "הצילני נא מיד עשו אחי", משמע שיש פה ענין להתחיל מהאחווה, מהעובדה שהוא אחי, והשאלה היא למה? דבר נוסף, כתוב במדרש (ילקוט שמעוני, עובדיה, תקמט) "לעתיד לבא כשהקב"ה דן את עשו הרשע.. מתעטף עשו בטליתו ובא ויושב אצל יעקב, שנאמר: ואם בין כוכבים שים קנך, ואין כוכבים אלא יעקב, שנאמר: דרך כוכב מיעקב", וצריך להבין, האם לפתע עשו חוזר בתשובה ומתעטף בטליתו ומגיע אצל יעקב, וכי הכל נמחק, להיכן נעלמה השנאה כלפי יעקב?

צריך לדעת, ישנם שתי דרכים לאומות העולם, שתי מצודות אותן הם פורסים לעם ישראל כדי חלילה להעביר את עם ישראל מעל דתם. המצודה הראשונה היא בכח, בחרב ובחנית, לאורך הדורות ידע עם ישראל רדיפות רבות, בהן ליהודי היו שתי אפשרויות, או שימיר את דתו או שיעבור סבל נורא ואיום ואחת דתו להמית, והיו אומות רבות שנהגו עם ישראל ביד קשה.

המצודה השנייה שנפרסה לעם ישראל, היתה דרך אחווה, היו מקרבים ומחבקים את עם ישראל, הבא ונהיה ביחד, כביכול משפחה אחת, ודרך הקרבה הזו היו זורעים את הדברים הנוראים והאימים ביותר, שטנה וכפירה, דרכם היו מורידים את עם ישראל מגדולתם, ולצערנו היו דברים מעולם, שכך הצליחו להעביר רבים וטובים מדתם. כך למשל היו היוונים, שלא באו בכח לעם ישראל, אלא בחיבה ובאהבה, כביכול רוצים בטובת העם היהודי, ומתוך כך יצאו מתייוונים רבים. זו השיטה השנייה.

אומר בעל הבית הלוי, השיטה השנייה קשה בהרבה יותר מהראשונה, דהיינו זה שבאים בכח, אין זה נורא כל כך, הרי הקב"ה נלחם לנו ומציל את ישראל, וגם מי שמסר עצמו ומת על קדושת ה', זכה לכבוד וגדולה והתפרסם לשם ולתהילה. אך הדרך השנייה מסוכנת יותר, שהאומות מחבקים ומקרבים את ישראל ופורסים בפניהם שפע רב, ומכאן זורעים ממש ארס לישראל מבלי שיבחינו בכך. כך אומרת הגמרא (מגילה יד.) אחשוורוש והמן דומים למשל לשני בני אדם, לאחד היה תל (ערימה גבוהה) בשדהו, ולאחד היה חריץ (בור) בשדהו. בעל הבור אמר 'מוכן אני שיבוא את הבור ואשלם לו', ובעל התל אמר 'מוכן אני שיבוא מי שיקח את התל ואשלם לו'. לימים נפגשו, אמר בעל הבור לבעל התל, 'מכור לי את התל שלך ואני אשלם', ענה לו בעל התל, 'אין צורך, קחהו בחינם, חיכיתי שיבוא הרגע שיפנו את התל מהשדה, וכך הסתדרו ביניהם.

אחשוורוש הוא מבחינת תל גבוה, לקח את ישראל והגביה אותם, עשה להם סעודה במשך ימים רבים, ועם ישראל ישבו ואכלו ונהנו מסעודתו, וכך נתן להם הרגשה שהם משלו וכולם עם אחד. אך מטרתו אחת

הכח של עם ישראל הוא כשאנחנו מובדלים מהגוים, ולכן באיזו אופן שלא יבואו עלינו, אם בכח ואם בערמומיות, וביחוד מהקרבה שלהם, זו ממש סכנה גדולה, וצריך מסירות נפש על כך

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
16:03	17:14	17:47

ע"פ לוח "אור החיים" לפי זמני ירושלים

לע"נ
יצחק שם טוב בן
שרה ז"ל

לע"נ
יוסף חיים בן
עזיזא ז"ל

לע"נ
שאלו חי
בן מרים ז"ל

חרדה מעיוורון - ישועה מאירה

ניסים ממש. האם המאושרת בגין הישועה הגדולה והפלאית, הודתה לה מעומק לבה על הנס המופלא, בעוד בנה מתחיל לעמוד בהתחייבותו, ולשמור את מאור עיניו למטרה אחת בלבד - לעסוק בתורה!

ברבות הימים גדל הילד והחכים, והיה לתלמיד חכם נודע. הוא הגאון רבי בצלאל ז'ולטי זצ"ל, לימים רבה של ירושלים. כשהיו משבחים באוזניו אמו את שקידתו המופלאה בתורה, היתה משיבה ואומרת: 'אינכם יודעים כמה דמעות ובכיות, זעקות ותפילות, עלו לו לבני רבי בצלאל כדי שיעל לאן שהגיע...' כשהיא מתכוונת לאותו ערב דרמטי בקבר רחל, אז זעק הילד על מאור עיניו, התחייב להשתמש בהן כדי לעסוק בתורה, ואכן - דמעותיו ותפילותיו זיכו אותו בנס מדהים!

סיפור מפעים זה, שסיפר הרה"ג ר' זונדל שטרן שליט"א, כפי ששמעה מפיה של אמו של אותו ילד, לימים הרב בצלאל ז'ולטי, מוכיח עד כמה גדול הכח של כל

שנת תרצ"ו, מגיפה של מחלת עיניים קשה השתוללה בחוצות ירושלים, רוב החולים במחלה סבלו מעיניים אדומות דומעות ונפוחות לתקופת מה, ובדרך כלל - אחר כך התעוורו. המחלה הפכה רבים וטובים מבני ירושלים - בעיקר הילדים - לסומים ההולכים באפילה, וכל מזור ותרופה לא נמצא לה. באותם ימים, התגורר בירושלים עלם חמודות בשם בצלאל, ילד צעיר לימים בן 10 בלבד, עם אמו האלמנה מרת שרה רחל ע"ה, שגידלה אותו במסירות עילאית בתנאי החיים הקשים ששררו באותה עת. כבר בהיותו ילד רך בשנים ניכרו כשרונותיו העצומים, אהבתו הגדולה לתורה והתמדתו הנדירה.

כשפרצה מגפת מחלת העיניים, היו מעייניו של אמו נתונים רק לדבר אחד: לשמור את בנה מהמחלה הקשה לבל תדבק בו חלילה, למען ימשיכו עיניו לראות ולהעניק לו את היכולת ללמוד תורה בהתמדה, כדרכו. על זאת התפללה בכל עת, היא הרחיקה אותו מכל אדם שנדבק במחלה, ואף רקחה מרקחות בריאות האמורות לשמור על בריאות העיניים. אלא שביום מן הימים, לגודל הצער והכאב, את אשר יגורה בא. בנה האהוב חזר מתלמודו ובפיו בשורה קשה מנשוא. 'אמא, אמר הילד, 'העיניים כואבות לי מאוד!'

האם הביטה בו בחרדה, בחנה את עיניו במבט מודאג ומתוח, ומיד ראתה את כל סממני המחלה: העיניים אדומות דומעות, נפוחות וסגולות. בנה היקר והאהוב לקה במחלת העיניים הקשה, מי יודע אם עוד ניתן להציל את מאור עיניו! היא מיהרה לחוש עמו לרופא, שלצורה ולחרדתה - הסכים לאבחנה האימהית, ואישר שבנה היקר לקה במחלת העיניים הנוראה, והוא בדרכו לעיוורון מוחלט. נוכח הבשורה הקשה פרצה האם בבכי מר, כל חלומותיה ושאיותיה לצמיחת בנה בתורה נגוזו כחלום יעוף, בנה הופך לעיוור שלא יוכל לקרוא צורת אות!

שבורים וחלושים שבו האם ובנה לביתם, אך האם החליטה כי לא תרים ידיים, ותתפוס אומנות אימותיה בידיה ובפיה, לחונן פני בורא עולם על זכות הראיה של בנה האהוב. היא הניחה את בנה היקר בעגלה - כדי שיוכל לבוא עמה למרחק רב, ויצאה בהליכה רגלית מירושלים בואכה בית לחם, מרחק הליכה של כשעתיים, אל קברה של האמא של כולנו, רחל אמנו. בבואה שמה, נתנה האם דרור לדמעותיה, והחלה להתייפח בבכי ובתחנונים על מאור עיניו של בנה.

'אבא שבשמים!' - קראה בזעקות שבר, 'אנא הצל את עיני בני היקר! הוא כה צעיר, בראשית ימיו, כמה נורא ועצוב יהיה אם מאור עיניו יכבה עכשיו, והוא יישאר עיוור לנצח! והלא שאיפתו היחידה היא להתעלות בתורה, איך יעשה זאת בלי עיניים בריאות ובהירות?! אנא, השב את מאור עיניו, החזר לו את היכולת להביט ולקרוא, גל עיניו למען יוכל לגלות נפלאות מתורתך!' - התחננה בבכי תמרורים. ואף בנה הצעיר הצטרף עמה, וגעה בבכיה נרגשת: 'רבונו של עולם, והאר עינינו בתורתך! כל מה שאני מבקש הוא לשוב ולראות, למען אוכל ללמוד תורה!' - בעוד הוא מתייפח ומתפלל ודמעותיו נוגעות בדמעותיה של אמו, פתח הילד וקרא בקול לא לו, כשהמקום הופך לחרדת אלוקים לנוכח התחייבותו המפורשת:

'אבא יקר, א-ל רחום וחונן! אם רצונך ליטול ממני את מאור עיני, אני מוותר מראש על הזכות לראות את העולם. אני מוכן להקריב את הזכות לראות כל מה שקורה סביבי, את כל העולם היפה שבראת, את כל המאכלים שיצרת, אפילו את הזכות לראות ולהתרועע עם חבריי, ואפילו - קרא הבן וקולו נסדק - 'אפילו את הזכות לראות את אמי האהובה, משענתי היחידה בחיי. רק דבר אחד אני מבקש, רק תחינה אחת: שאוכל לראות את דברי התורה! שאיפתי היחידה היא לעסוק בתורה, והלא עודני עלם צעיר שעושה צעדים ראשונים בעולם התורה המתוק! תשוקתי הבעורת, רצוני הכנה, כל לבי ונפשי מבקשים לגדול ולצמוח בתורה, אנא השב לי את מאור עיניי למען אוכל להביט ולקרוא בספרים הקדושים, ללמוד בהם באהבה ובחיבה. זאת בקשתי האחת והיחידה - מאור עיניים שבביל ללמוד תורה, על כל השאר אני מוותר בחפץ לב' - קרא הילד בהתרגשות עצומה, ובכה בכי מר... עוד שעה ארוכה בכה הילד והתפלל, שב על התחייבותו ורצונו לראות רק את דברי התורה, על כל השאר הוא מוותר. מתוך בכיו נפל ונרדם בעגלה, והמשיך בשנתו גם בשוכו הביתה, על מיטתו.

ויהי בבוקר, עם קרני שמש ראשונות, הלא יאומן קרה. הילד קם ממיטתו, מזנק בשמחה, שואג באושר: 'אמי היקרה, צעק הילד בשמחה גלויה ובהתרגשות אדירה, 'אני רואה, אני רואה! העיניים פועלות כרגיל, אני רואה כתמול שלשום, לפני בוא המחלה!' לא היה יום עליו בביתו של הילד, כמו אותו יום של הישועה המופתית. עיני הילד שאך אמש היה עיוור כמעט לחלוטין, הבריאו כמעשה

א-ל רחום וחונן! אם רצונך ליטול ממני את מאור עיני, אני מוותר מראש על הזכות לראות את העולם... רק דבר אחד אני מבקש: שאוכל לראות את דברי התורה!

ילד אם רק ישאף, ירצה, יבקש ויתפלל, ויהיה מוכן להקריב הכל למען המטרה העילאית - לעלות ולצמוח בתורה. כי לילדי תשב"ר יש כח שאי אפשר לעמוד בפניו, וכשהם מתפללים ומבקשים, מתייפחים בדמעות ומתחננים מעומק הלב - הם יכולים הם לפעול למענם ולמען אחרים, למען עם ישראל כולו!

'אין העולם מתקיים אלא בהבל פיהם של תינוקות של בית רבן' - אומרים חז"ל במסכת שבת, כאומרים לכל אחד מאיתנו: 'אם אתה מחפש לדעת בזכות מה העולם מתקיים ומתקדם - הינסס לחדר הילדים בביתך בשמחה, בראותך אותם לומדים תורה, הם המגינים עליך, ועל משפחתך, ועל העולם כולו! בכל פעם שפיו של ילד נפתח, משמיע ברכה או לומד פסוק או סוגיא בהתמדה, והוא שקוע בתורה ועוזב את הבלי העולם הזה, יחד עימו נפתחים גם שערי השפע לעולם כולו.

את אותו כח, גייס יעקב בהליכתו למפגש עם עשיו אחיו. הפסוק מלמד כי יעקב אמר 'יהי לי שור וחמור...', והשאלה זועקת מאליה: לשם מה הזכיר יעקב עובדה זו? הרי זה בדיוק מה שיכעיס את עשיו ויבעיר את חמתו, ברגע שישמע על הצלחת יעקב! מבאר המדרש, שבמילים שור וחמור התכוון יעקב לרמוז על שני בניו - על יוסף הצדיק, עליו נאמר 'בכור שורו', ועל יששכר, עליו נאמר 'יששכר חמור גרם'. שני בניו אלו מיוחדים בחיבור החזק שלהם עם לימוד התורה, יוסף שהיה לומד עם אביו, ויששכר - שבט עמלי התורה. יעקב הזכיר זאת למען יידע עשיו כי לא יוכל להכניעו, כאומר לעשו 'יש לי זכויות של ילדיי שעוסקים בתורה, וכח זה הוא ההגנה הכי טובה וחזקה בעולם!' זו תעודת הביטוח של עם ישראל, וכל אחד צריך להרבות בתפלה שיזכה לבנים שמאירים את עיניהם בתורה, וללמדם את חשיבות הדברים.

(הרב אשר קובלסקי)

לבריאותו השלמה של מימון מרציאנו בן מזל הי"ו

לע"ב אברהם אבהרון בן גינינה ז"ל

לע"ב רפאל פואה בן רוזה ז"ל

לע"ב בנימין בן טאוס ז"ל

לע"ב אסתר בת חנה ז"ל

להסתכל נכון ולהתעודד

בפרשת השבוע מוצאים אנו את יעקב אבינו, לאחר שניצל במלחמה עם שרו של עשו ונפגע ברגלו, ואומרת התורה: "וַיִּזְרַח לוֹ הַשֶּׁמֶשׁ, כְּאִשֶּׁר עָבַר אֶת פְּנֵי אֱלֹהִים, וְהוּא צָלַע עַל יָרְכוֹ" (בראשית לב, לב), רש"י אומר ויזרח לו לצורכו, לרפאות את צליעתו... ואתן שעות שמיירה לשקוע בשבילו כשיצא מבאר שבע, מיהרה לזרוח בשבילו. וצריך להבין, איזה זכות עמדה לו ליעקב אבינו שתזרח עבורו השמש במיוחד כדי לרפאו?

רבי צבי הירש ברוידא זצ"ל אומר על כך משל נפלא, אם יצו לאדם שיעמוד ברחובה של עיר ויוריד לעוברים ושבים את מעליהם ויחזור וינעיל אותם בפרהסיה, בוודאי ירגיש השפלה ובזיון גדול. ולעומתו ראו את 'מוכר המנעלים', אם תהיה חנותו מלאה קונים, וירבה למדוד את הנעליים על רגליהם פעמים רבות בשעה, ככל שירבה לעשות כן תגל נפשו וישמח יותר... מפני שהוא מרויח בזה את פרנסתו הרי הוא מאושר ושמח בכל פשיטת ונעילת מנעל. כיצא בזה, כשיבין האדם שהקושי הבא עליו לטובתו הוא בא, בוודאי יגיל וישמח בו.

כך מעידה התורה על יעקב אבינו שלא נפל ברוחו: "וַיִּקְרָא יַעֲקֹב שֵׁם הַמָּקוֹם פְּנִיָּאל, כִּי רָאִיתִי אֱלֹקִים פְּנִים אֶל פְּנִים, וַתִּנָּצַל נַפְשִׁי" (שם לא), כלומר על ידי שראיתי אלוקים פנים אל פנים, וגם כאשר פגע בכף ירכו, ראה יעקב אבינו את כח האלוקות שבו ושמח שהצליח להלחם עמו, ולא התעצב מכך שנפגע, לכן סיים ואמר "ותנצל נפשי", ומיד לאחר מכן זרחה לו השמש, בכח האמונה שבו להתעודד בכל מצב.

רמז נפלא נתן ה' שבט סופר' בשם רבי נתן אדלר זי"ע, שיש בו כדי להחיות מתים ולחזק את אלו שנראה להם כי שקעה עליהם החמה קודם זמנם, ונדמה להם שכל מצבם חושך ואפילה, ואינם רואים אור בחייהם, שילמדו מיעקב אבינו. כשהגיע יעקב אבינו להר המוריה, אומרת התורה "וַיִּפְגַּע בְּמָקוֹם וַיִּלֶן שָׁם כִּי בָא הַשֶּׁמֶשׁ" (כח, יא) ונראה שהפסיד מספר שעות מאור היום, אבל אותה השמש ששקעה וחדלה מלהאיר עליו, זרחה לו לאחר המאבק בשרו של עשו, כשיעקב באמת היה צריך אותה כשהיה צולע על ירכו, וכך הקדימה את רפואתו... ונמצא שקודם צליעתו הוכנה רפואה למכתו, ומה שנראה כרעתו היה בעצם לטובתו, והקושי היה 'זריחה' עבורו, ולכל זאת זכה מפני שהאמין והתעודד בכל מצב. (עפ"י באר הפרשה)

היהלומים שגנבו מהשותף

"וַיִּקַּח מִן הַבָּא בְיָדוֹ מִנְחָה לְעֵשָׂו אָחִיו" (בראשית לב, יד) - כך מתארת התורה את האבנים הטובות שהביא יעקב לעשו.

שאלה: ראובן ושמעון הינם שותפים בעסקי מכירת תכשיטי יהלומים ואבנים טובות. תנאי היה ביניהם, כאשר אחד מהשותפים נוסע למכור סחורה, והיא נאבדת או נגנבת ממנו מחמת פשיעתו, הוא לבדו ישא בנזק, ואם לא פשע, שניהם ישאו בנזק בשווה.

באחד הימים ראובן יצא לפגישה עסקית, ולקח עמו צרור גדול של אבנים יקרות כדי למוכרן. את צרור האבנים היקרות החזיק בידו. לפתע הגיע שודד אלים, חטף מידיו את האבנים, ונמלט מהמקום.

כעת תובע שמעון את ראובן שותפו עבור איבוד הסחורה, בטענה שראובן פשע, כי לא היה לו ללכת ברחוב כשבידו חבילה גדולה והגלויה של אבנים יקרות, אלא היה צריך להטמין את הסחורה כראוי בתוך בגדיו. לעומתו טוען ראובן, שאין כאן פשיעה ואינו חייב. עם מי הדין?

תשובה: שאלה דומה הובאה לפני הגאון מטשעביץ זצ"ל בעל ה'דובב מישרים' (חלק ד, רמח), וכתב לדון בה מהמסופר בתחילת פרשת וישלח על יעקב אבינו "וַיִּקַּח מִן הַבָּא בְיָדוֹ מִנְחָה לְעֵשָׂו אָחִיו", וכתב רש"י בשם המדרש: "מן הבא בידו - אבנים טובות ומרגליות, שאדם צר בצרור ונושאם בידו", וכן למדנו מהגמרא (בבא מציעא מב. ב): "המפקיד מעות אצל חברו להוליכם בדרך, אם צרן (מי שהפקדו אצלו המעות) והפשילן לאחוריו ונגנבו - חייב, שנאמר 'וצרת הכסף בידך' - אף על פי שצרורים, צריך יהיו בידך. הרי לנו שהדרך היא לישא אבנים טובות בידו של האדם.

אבל פתחי תשובה (חו"מ רצא, ז) הביא תשובת המהרי"ט, שבמקום שמצוים שודדי דרכים וליסטים, לקיחת הכסף ביד נחשבת לפשיעה, ובמקומות כאלו דרכם של בני אדם בעלי דעה לצרור ולהניח את הכסף בחיקם, ונמצא שמור מגניבה. וסיים ה'דובב מישרים': "וצריך עיון בדין זה! (אולי מפני שהדבר תלוי בדרך השומרים ובמנהג המקום).

למעשה, נראה שכאשר האבנים מוטמנות בידו, זו אכן צורת שמירה מקובלת, אבל בשאלתנו ראובן הוביל כמות גדולה של אבנים באופן שנראו היטב לכל ולא נכנסו בידו, ולכן היה לו להחביאן מתחת לבגדיו, צמודות היטב לגופו, ומכיוון שהוביל את האבנים בצורה בלתי אחראית, הרי שנחשב לפושע, ולא נוכל לדון מקרה זה מהאמור אצל יעקב אבינו, משום שיתכן ויעקב נשא אבנים בודדות והטמין בידו.

(אחת שאלתי 3, מאוצרו של הגר"י זילברשטיין)

השקפה לבית היהודי

זהירות! תאוות עטופות בתירוצים

במפגש המפורסם בין יעקב לעשו נאמר: "וַיֹּאמֶר עֵשָׂו יֵשׁ לִי רֵב אָחִי יְהִי לָךְ אֲשֶׁר לָךְ" (בראשית לג, ט). חז"ל הקדושים עומדים על ההבדל הקטן לכאורה בין הלשון בה נקט יעקב אבינו, "יש לי כל", לעומת עשו הרשע שאמר "יש לי רב". יעקב אבינו הסתפק במה שיש לו ולא חשקה נפשו בתוספת והגדלת רכושו, ואילו עשו הרשע, למרות שהיה לו 'רב', הוא עדיין לא יכול לומר שיש לו 'כל', כי הייתה לו נפש רחבה וכל ממון שבעולם לא סיפק את תאוותו.

לפירוש זה יש להסמיק את דברי חז"ל (סנהדרין סג): "אמר רב יהודה אמר רב, יודעין היו ישראל בעבודת כוכבים שאין בה ממש, ולא עבדו עבודת כוכבים אלא להתיר להם עריות בפרהסיא". כלומר, הכפירה בהש"ת לא באה מאידיאולוגיה אלא מתאוותנות בלתי נשלטת. וכמובן שאף אחד לא רוצה לומר על עצמו שהוא בעל תאוות, ולכן הוא מתרץ זאת באידיאולוגיה כזאת או אחרת. אמנם דברי חז"ל היו על עבודה זרה במובנה הפשוט, אבל אותו הדין לכל

תאוות שיכול להתפתח להיות בגדר "עבודה זרה" ממש לאותו אדם הרודף אחריה.

המסר ממפגשם של יעקב ועשו ברור: אנשים עושים לעיתים טעויות מרות בגלל רדיפה אחר תאוות העולם, ואף על פי שאין בתאוות עצמה איסור, המרדף עצמו מסיר את האדם מדרך ה', שלא חושב אפילו צעד אחד קדימה, ומפתח לעצמו אידיאולוגיות או מיתוסים, כדי להצדיק את אותן תאוות, וכך נפגעת קרבת האלוקים שלו. כמו שידוע בשם הגר"א, בשעה שמובילים את האדם לבית עולמו והוא רואה מה החמיץ בעולם הזה יהיה לו כאב גדול, עד שאם היה מרגיש רק חלקיק קטן מהצער הזה פה בעולם הזה, היה מת במקום מרוב צער.

ומה קורה בכיוון ההפוך? מידה טובה מרובה, מי שידוע ללכת בדרך הישר, לקב"ה הרי לא חסרות דרכים כדי להשפיע עליו נחת ושמחה. הוא זוכה לנחת מהילדים, לחיות בשלום בבית ומחוצה לו וכו'. השכר העצום הצפוי להולכים בדרך הישר הוא גדול כל כך בעולם האמת, כמו שכתוב בתלמוד ירושלמי "יפה שעה אחת של קורת רוח בעולם הבא מכל חיי העולם הזה", וכך צריך לחנך את עצמנו וילדינו, שאפשר להנות מהעולם, אבל לא להתמכר אליו.

מי שידוע ללכת בדרך הישר, לקב"ה הרי לא חסרות דרכים כדי להשפיע עליו נחת ושמחה - יפה שעה אחת של קורת רוח בעולם הבא מכל חיי העולם הזה"

שלג

בין אם אתם אוהבים את החורף והימים הגשומים, או שאתם יותר מסוג האנשים האוהבים קיץ וחום השמש, נדמה שרוב הנשאלים האם הם אוהבים את השלג והימים המושלגים והלבנים, התשובה תהיה חיובית. כל עוד אנחנו מחכים לימים אלו שיבואו, ואכן מגיעים כמעט מידי שנה לערים והמקומות הגבוהות בארץ, ננסה ללמוד מעט על השלג ונפלאות הבורא הטמונות בו.

השלג הוא משקע בצורת פתיתי קרח גבישיים ואוויריים, גדולים יחסית, הנופלים מהעננים לקרקע. השלג מכסה חלקים גדולים של כדור הארץ, חלקם רק בעונת החורף וחלקים אחרים בכל עונות השנה. מרבד השלג יוצר קרחונים שעקבותיהם נחרטים גם בסלע, וצבעו הלבן מחזיר אל החלל חלק מקרינת השמש ומשפיע ישירות על אקלים כדור הארץ.

אך לפני כן, נדבר מעט על איך יורד גשם. התהליך מתחיל כשהחום והשמש גורמים למי הים התאיידות, כלומר להפוך ממצב צבירה נוזלי לגז. האדים עוזבים את הים או האדמה, בהמשך פוגשים בשמיים אוויר הקר מהם, ואז הופכים חזרה לנוזל - לטיפות מים בתוך העננים שנוצרו.

איך נוצר השלג? כשהטמפרטורה בענן מתחת ל-40 מעלות צלזיוס, אדי המים עוברים דפוּחִיָה והופכים באופן מידי לקרח מבלי שהיו נוזל קודם לכן, זהו תהליך פיזיקלי בו גז הופך ישירות למוצק, תהליך זה מתרחש כאשר הטמפרטורה של הגז נמוכה מאוד ויש לחץ אדים גבוה. בטמפרטורה גבוהה יותר, ייווצר אמנם קרח אך הוא יעבור דרך מצב צבירה נוזל, כלומר ראשית יתעבה ורק אז יקפא. לאחר מכן, רסיסי השלג נדבקים אחד לשני ומקבלים צורות של משושים מרהיבים. כשמגיע הרגע בו הם כבדים מדי בענן, הם צונחים למטה.

מעניין לדעת, שרוב טיפות המים שנוחתות עלינו מהעננים, היו בתחילה קרח (כלומר נוזל שקפא), זאת ומאחר ובגבהים האלה הטמפרטורות נמוכות מאוד. המפגש עם האוויר החם על הארץ פשוט הפשיר אותם. וכמו שאתם מבינים, כדי שירד ממש שלג אצלנו למטה, הטמפרטורה על פני האדמה גבוהה מ-2 מעלות, השלג או הקרח בדרכם אל הארץ יהפכו לטיפות מים - גשם.

הצורות המיוחדות של פתיתי השלג הם משאת חקירתם של מדענים רבים. המבנה הגיאומטרי הייחודי נובע בין השאר מהצורה של מולקולת המים אטום חמצן ואליו קשורים שתי אטומי מימן. אטומי המימן יוצרים זווית קהה של 120 מעלות, זווית הדומה לזווית הפנימית של משושה ומכך צורתם המרהיבה בזווית של משושה.

רבי שלום שבדרון זצ"ל

רבי שלום שבדרון זצ"ל, אשר בכ"ב כסלו יום פטירתו, היה מגדולי המגידים והדרשנים בדורות הקודמים. רבים השיב מעוון, וקירב את ישראל לאביהם שבשמיים, במתק פיו ובדרשותיו ושיחותיו המאלפות והנוקבות, עד שהעיד עליו הגרי"ז, הרב מבריסק: "לו היו מגידים כרבי שלום שבדרון לפני

שנים ושלשה דורות, אזי תנועת ההשכלה לא היתה לעשות בישראל חורבן כה נורא". בסיפור הבא אודות רגישותו לאשתו והתמתתו בתורה גם יחד, נראה כיצד פיו וליבו שווים.

עת חתונתו של הבחור שלום שבדרון הגיעה, ובהיותו אברך שקוע בלימודו יומם ולילה, כל צרכי הבית מוטלים היו על אשתו, שעשתה הכל כדי שיוכל ללון אך ורק בעומקה של הלכה, ללא טרדות הבית. בוקר אחד, הבחינה הרבנית שהרב טרוד מאוד, ושאלה לפשר הדבר. "הביטי אשתי היקרה! מאז חתונתנו עמלה את קשה במלאכת הבית וביחוד בשאיבת המים ונשיאת הדליים, יודע אני כי מלאכה קשה היא. מהיום והלאה אעשה זאת אני. את תלכי כל בוקר אל הבאר, הניחי שם את הדליים, ובסימומה של התפילה אגש אל הבאר, אשאב מים ואשא את הדליים אל הבית".

בתוך תוכה ידעה היטב כי בעלה צודק. אין זו מלאכה המתאימה לנשים, וידיה כבר נפוחות מכובד המשא. אך מצד שני, לימוד התורה של בעלה חשוב לה יותר משמירת כוחותיה, וכי היא זו שתסכים להצעתו ותגרום לו לביטול תורה? הבחין הרב בתבונתו את אשר על ליבה, והכריע בפסקנות: "החל ממחר אלך אני אל הבאר, מעתה מלאכת השאיבה מוטלת עלי". בראותה כי הוא נחרץ בדעתו, הסכימה אשתו לדבריו.

למחרת, הניחה האשה את הדליים ליד הבאר ושבה אל ביתם. הזמן התאחר והתפילה הסתיימה מזמן, ורבי שלום התמהמה, 'כמה זמן אמורה להתארך מלאכת שאיבת המים? שמה אינו מסתדר?' הרהרה הרבנית, ויצאה מביתה לכיוון הבאר. והנה מראה פלא נגלה לעיניה, בעלה נשען על הבאר, בידו כלי כתיבה ופיסת נייר והוא רושם עליו דבר מה.

היא נגשה אל הבאר ושאלה את בעלה: "מה אתה כותב ע"י הבאר?", רבי שלום נבהל מקריאתה של אשתו, השיב את העט אל כיסו והתנצל: "הרהרתי בדברי תורה, ועלה ברעיוני דבר חידוש, וחששתי שאשכח אותו ולכן החלטתי להעלותו על הכתב", "איפה הדלי?", שאלה הרבנית, "אבוי" השיב הרב, "כנראה נפל אל הבור כאשר הוצאתי את העט מן הכיס". שמחה הרבנית שמחה גדולה, הרי מה שוויו של הדלי לעומת הזכות העצומה להיות רעייתו של מתמיד ושקדן כמותו.

הודעה חשובה לציבור הקדוש!

בעל אילוצים אחרים לא צפויים,

מן הראשון לציין רבי יצחק יוסף שליט"א

לא יוכל לשהות השבת בשכונת בית וגן

ולכן לא ימסור את השיעור שתוכנן לשבת זו, שבת פרשת "וישלח"

איי"ה בקרוב ייקבע מועד לשבת אחרת

בו נזכה לקבל את פני מו"ר שליט"א

בברכת התורה ולומדיה,

מוסדות "בית לוי"

קשורה משמחת
לילדי שכונת בית וגן

הפתיחות
ופרטים
לרוב

מידי שבת קודש מתקיים לימוד מיוחד לילדים

בביה"כ "בית לוי", רח' יוסף חנמי 48

14:00 - לימוד משניות בע"פ

19:00 - במוצאי שבת קודש, לימוד אבות ובנים

מספר המקומות לא מוגבל וכל הקודם זוכה

לפניות לתרומות לעלון לזיכוי הרבים, וכן להקדשות לרפואה להצלחה לע"נ -

02-9664455 (בין השעות 10:00 - 15:00)

לקבלת העלון למייל ולכל צרכי העלון נא לשלוח מייל ל:

ALON.BEITLEVY@GMAIL.COM

לקבלת דבר תורה יומי מפי הרב שליט"א בקבוצת וואטסאפ שקטה, נא לשלוח בקשה במייל

כל מעשיך יהיו לשם שמים!

א הדבר פלא שבכל אנשי שכם לא נמצא אף גיבור אחד שיתגבר על החולשה והכאב להשיב מלחמה השערה, ולהכניע את שמעון ולוי נערי בר מצווה קטנים. ולישנא דקרא מורה שהם באו על העיר "בטח", בלא שום חשש ומורך מחמת שכולם כואבים בשלישי למילתם, ויהרגו כל זכר, כ"ד

אלפים איש יחד עם חמור נשיא הארץ ובנו שכם, וצריך ביאור. מאידך חזינו לעיל בפרשת וירא, בשלישי למילתו של אברהם אבינו ע"ה, שנימול לעת זקנותו בן תשעים ותשע שנה, ואף על פי כן ביום שלישי למילתו היה מתאמץ אחר האורחים בחום היום, רץ לקראתם לקבלם ולארח אותם כסבר פנים יפות. וכמי ששכח לגמרי מצערו וכאבו דשלישי למילה, ואל הבקר רץ אברהם במלוא כוחו לתקן לפנייהם כל אותה סעודה רבתי גדולה מסעודת שלמה בשעתו (ב"מ פו:), והוא עומד עליהם תחת העץ בעזוז ובגבורה לשמשם כל העת, ובתום הסעודה היה הולך עמהם לשלחם, ושוב נעמד באותו היום בצלוצת אריכתא להצלת סדום. ועד עת

ערב היה אברהם עסוק כל שלישי למילתו בעבודת קדשו, שנעשה ממנה פרשה שלמה בתורתנו הקדושה. - ואילו אנשי שכם כולם מוטלים לפנינו חלושים ונחלשים כזבובים בשלישי למילתם, ויש להבין במה נשתנו אלו מאברהם. ברם נראה על כרחך שורש ההבדל העצום הזה, מקורו טהור במשנה מפורשת לפנינו בפרקי אבות (ב, יב): "רבי יוסי אומר כו' וכל מעשיך יהיו לשם שמים". לומר שאיכות כל מעשה, ומהות משקלו והשפעתו בכוונה שבלב הוא נעוץ. ואותו מעשה עצמו יכול להיות ברומ המעלה ובתחתית השפלות, והדבר תלוי בכוונה פנימית שבלב לשם שמים. וכמ"ש ז"ל (נזיר כג.) בשנים שאכלו פסחיהם, צדיקים ילכו ופושעים יכשלו עיי"ש. אברהם אבינו ע"ה נימול לשם שמים, בשביל ציווי השי"ת שציוה עליו (בראשית יז, א) "התהלך לפני והיה תמים". וממילא בתוצאת המצוה לא רק שלא נחלש גופו וכוחו, אלא שפע המצוה וקדושתה חזק יותר את כוחו לקום ולפעול לשרת לפני קונו. ומצוה גוררת מצוה לרוץ לקראת האורחים בחשק עצום ובגבורה נפלאה, גבורת הנפש! - ואילו אנשי שכם לא התכוונו לשם מצוה ולשם מילה כלל, כי אם לעצמם וטובתם כדי להתחתן עם בנות יעקב ולסחור עמהם [ביזנס...]. ולא התקיימה כאן מצות מילה לשמה, כי אם חיתוך בשר בעלמא. וממילא בדרכי הטבע הרי ביום השלישי מתגבר הכאב ביותר, ולא מצאו כוח וגבורה בנפשם להתאיצב בקשרי המלחמה. ואדרבה שמעון ולוי שהתכוונו לשם שמים בלבד, לדרוש בכבוד בית יעקב, ולקדש שם שמים על הנבלה שנעשתה בישראל, היו מתגברים בגבורה עצומה להרוג את כל יושבי העיר בטח! - ואף כי בודאי היה הכל בדרך נס, ומן השמים סייעו בעדם. יש כאן גם את הלימוד הפשוט שצריכים אנו ללמוד מפרשתנו, שכשעושים לשם שמים כראוי, מתהפך כל מהות המעשה וצורתו מקצה לקצה, וממילא כל השפעתו ותוצאותיו לעילא ולתתא שונות לגמרי. -

ובל מעשיך יהיו לשם שמים!

• § • § •

דרכו בקודש של מחו' הגה"צ רבי זונדל קרוזר זצוק"ל רבות בשנים לעלות לביתי אבל"ח מדי יום ביומו בהפסקת הצהריים, לסעוד את לבו, וללימוד בצוותא על פני מסכתות הש"ס.

באותה עת של הפסקה בין הסדרים היו מתדפקים אצלי לפעמים על דלת הבית, או מתקשרים בטלפון, בשאלות ובקשות שונות, או בענייני הגמ"ח וכיוצא. והייתי נצרך לצרכי ציבור כסדר, להיענות לצלצולי הטלפון או לגשת לפתוח הדלת.

אמר לי רבי זונדל ע"ה: כאשר הנך קם לפתוח את הדלת, או כשהנך ניגש להרים את אפרסת הטלפון, חשוב נא והתכוון לשם מצות 'גמילות חסדים'! שכן רואני שעל פי רוב האנשים המתקשרים אליך זקוקים לעזרתך ולסיועך בגוף בממון או בנפש, ומתוך כוונה זו הרי תתהפך כל פעולה גשמית פשוטה של פתיחת דלת והרמת שפורפרת לפעולה של מצוה! - שהרי אף הגויים להבדיל, פותחים

וְיִהְיֶה בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי
בְּהִיוֹתָם פְּאֵבִים, וַיִּקְחוּ
שְׁנֵי בְנֵי יַעֲקֹב שְׂמֵעוֹן
וְלֹוֹי אֶתִּי דִּינָה אִישׁ
חֲרָבוֹ, וַיָּבֵאוּ עַל הָעִיר
בְּטַח, וַיַּהֲרֹגוּ כָּל זָכָר

(לד, כה)

דלת ועונים לטלפון...

ואף שאין כאן כי אם פעולות סתמיות חיצוניות בעלמא, הנעשות על פי רוב כלאחר יד... - הרי מכוח מחשבת המצוה והכוונה שתכווין בהם אל תכלית המצוה, יתורממו פעולות זוטות הללו אל רום המעלה, ככהן העומד לשרת ולשמש לפני קונו, ולפני בניו אהוביו של מקום, ודו"ק.
ובל מעשיך יהיו לשם שמים!

• § • § •

עוד אמר לי מורנו הגה"צ רבי זונדל זצוק"ל, כלפי האברכים הלומדים בכלל, ומקבלים בשכרם 'מלגה חודשית', כנהוג בימינו לשלם משכורות לאברכי הכוללים. - שענין זה מיתלת תלי וקאי באיכות הכוונה ותכלית המטרה שבשבילה הולך האברך אל הכולל, באם הולך כדי ללמוד ולקיים מצות תלמוד תורה, ומלגת הצי"ק הנתחב במעטפה בשלהי החודש נתפס אצלו כדבר צדדי, מחמת ההכרח שמוכרח להחזיק את ביתו ואת משפחתו, אבל מטרתו העיקרית היא להתגדל [שטייגען] בקנין תורתו הקדושה, הרי זה קיים מצות 'תלמוד תורה' כראוי לו, ושכרו מובטח משלם ככל העוסקים במצות תלמוד תורה, שזוכים לאכול את פירותיהם בעולם הזה והקרן קיימת לעולם הבא (פאה פ"א מ"א).

אך באם אין עיקר מגמתו אל לימוד התורה, אלא כדי 'להרוויח' שם את המשכורת, ואין תכלית לבבו נתונה לתורה, הרי הוא מתקרב להיות דומה לנגר ולסנדלר ודומיהם, גם הם מתייצבים כל בוקר לעבודה כדי להרוויח את משכורתם... [וכבר נדברו האחרונים בענין זה, ובדרך כלל העלו בפשוט שעל פי רוב עיקר כוונת 'אברך כולל' כשבחרו להיכנס לכולל היא בשביל לימוד התורה, ולא מחמת הממון. - ואם אל הכסף הוא נושא את עיניו, הרי כשיצא לשוק העבודה ירוויח פי כמה וכמה כנודע. וכבר אמרו שאחת ההוכחות בזה הוא בלימוד שמוסיף האברך בין הסדרים, מעבר לשעות הלימוד שהכולל מחייבו...].

ובל מעשיך יהיו לשם שמים!

טיב ההשגחה

סיפורי השגחה פרטית שנשלחו לערכת ע"י הקוראים

כי לא אעזבך

טסתי לארה"ב על מנת ללוות את אבא שלי שנאלץ לטוס עבור טיפול רפואי מורכב מאוד. המצב שלו הלך והתדרדר ואני ידעתי שלאבא זה עניין של זמן ואם אני לא אתו המצב הנפשי יגמור אותו.

באותו זמן כבר הייתי חתן מאורס וכל הכסף שהיה לאבא כבר הוצא עבור הוצאות רפואיות. נשארתי במצב שאין לי מי שיעזור לי להשיא את עצמי בו בזמן שעלי לטפל באבי. בלתי אפשרי להסביר את המצב הנפשי של חתן צעיר ללא כל תמיכה כלכלית וללא אופק עתידי. בצר לי התקשרתי לרבי ומורי מורינו הרב שליט"א על מנת לבקש ברכה ועצה מה לעשות במצב כה סבוך ומאין יבוא עזרי?! להפתעתי ולשמחתי הרב ענה לשיחה, שמע את מר גורלי והצטער לשמוע את המצב. סיפרתי שאין לי אפילו פנאי להסתובב בין עמך בית ישראל לפשוט יד ולקבץ מעט נדבות כי אני צמוד לאבא שכה זקוק לי. הרב אמר בביטחון מלא שהקב"ה לא יאכזב חתן ולא ישאיר חתן לבדו וכך חזר על דבריו כמה פעמים ונטע בליבי את האמונה שה' אוהב אותי דואג לי וידאג לי כמו בן מלך אמיתי.

כעבור יומיים בדרך לבית החולים עם אבא שלי אמר לי חבר שהסיע אותנו: "תראה את היהודי הזה, זה עשיר גדול וגם נדיב גדול, נסה את מזלך, לך תדע! תעשה השתדלות". לא בדייק התחשק לי אבל לעשות השתדלות חייבים. ירדתי וסיפרתי לו בקצרה את הסיפור שלי. הוא שמע ואמר שהסיפור מידי טוב בשביל להיות אמיתי והוא רוצה לברר עלי פרטים מכיוון שישנם מקרים של מתחזים... "אצל מי תרצה לברר?" שאלתי בנימוס "אצל רב בירושלים" השיב בקצרה "באיזה רב מדובר" שאלתי בלב הולם שהרי מי כבר מכיר אותי בירושלים? ! "הרב גמליאל רבינוביץ" השיב בחיוך אנחת רווחה בקעה מגרוני וסיכמנו להיפגש בעוד יומיים אחרי שיערוך מספר בירורים. כעבור יומיים הוא נתן לי סכום הגון באמת וגם עבור אבא אתן סכום תואם ובכך הציל אותי בדרך שמעל הטבע.

היו עוד ישועות גדולות אך קצרה היריעה מספר ואשתדל לשלוח בהמשך... בעל המעשה: נ. מ.

הפענוץ לזכות את הרבים בסיפור של השגחה פרטית פוזמן לשלוח אל ר' שפחה ספואלס בפפס: 15326517922 o.y.wines@gmail.com

• § • § •

נוכל ללמוד ענין נשגב זה, מתוך 'טיב המעשה' שסיפר לי הרה"צ הסופר הנודע בקדושתו רבי ישראל רונצונוביץ זצ"ל, הנקרא 'רבי ישראל סופר', מזקני נקיי הדעת שבירושלים של מעלה ת"ו, שהיה מחסידי ומקורביו של הרבי מביאלא בעל חלקת יהושע זצוק"ל. כידוע היה האדמו"ר זצ"ל מאריך בתפילותיו בהשתפכות הנפש, את תפילת השחר היה מתחיל מדי יום בהשכמת הבוקר, ומסיים בשעה מאוחרת לקראת צהרים. והשקיע עמל ויגיעה רבה

בעבודת תפילותיו בשאגות ארי, ובכוונות רבות בכל הזכרת השם ב"ה, ומהלך בעבודת תפלתו בדרכי זקנו היהודי הקדוש מפסיחא זי"ע, שכידוע היתה תפלתו בגבורה עצומה ובמסירות נפש.

באחד הימים נצרך רבי ישראל סופר זצ"ל לשאול בעצתו של הרבי, כדרכם של חסידים בכל דבר וענין להזכיר ולשאול הדבר לפני הרבי. וכד"א (ש"א א ט, 1) "הנה נא איש אלקים בעיר האת, וְהָאִישׁ נִכְבָּד, כָּל אֲשֶׁר יִדְבַר בּוֹא יְבֹא, עִתָּהּ נִלְכְּהָ שָׁם אֲוִי יִגִיד לָנוּ אֵת דְּרָכָנוּ אֲשֶׁר הִלְכָנוּ עָלֶיהָ, ע"ש.

לפיכך נשאר ר' ישראל לאחר שהסתיימה תפילת שחרית בהיכל ביהמ"ד שבמעלה רחוב יוסף בן מתתיהו בפאתי שכונת גאולה הוותיקה, והתיישב ללמוד כמה שעות בהמתנה אריכתא עד שיסיים הרבי צלותא אריכתא דידיה, ויכול להיכנס אל הקודש פנימה. משסיים הרבי את תפלתו הנעימה, היה זה כבר קרוב לצהריים, והוא נקרא אל הקודש.

משכנס פנימה סגר הרבי הק' את הדלת אחריו, והתיישבו יחדיו לשיחה עילאה שנמשכה לה בנעימים שעה ארוכה. תדיר היה הרבי נהנה מאוד להאריך עמו בענייני תורה וחסידות שהיה בקי בהם. וכמובן פתר לו את כל ספקותיו אחת לאחת, עד שהיו הדברים מאירים היטב ומבוררים כשמלה.

לבינתיים לא עצר השעון מלכת... ובצאתו מחדרו של הרבי היתה כבר שעת צהריים, ור' ישראל שעדיין לא סעד 'פת שחרית' חש רעב חזק, לאחר יותר ממחצית

היום שעבר עליו בתפילות ולימודי קודש בעבודה תמה ויגעו. - הוא ירד אפוא מהיכל בית המדרש אל 'מגדניית גרליץ' הוותיקה והמפורסמת שבמרכז שכונת גאולה, וקנה לעצמו 'מיני מאפה' טעימים וטריים, כמה עוגיות מזונות כמיטב המסורת של גרליץ... - ר' ישראל לא היה איש של כבוד כלל, ועל אף צדקותו ופרישותו הגדולה, שהיה נראה תמיד בהליכתו ברחובות ירושלים ובכל מקום כשראשו מורכן מטה, וטובל במקווה טהרה לפני כתיבת שמוות הקודש במלאכתו כידוע. - עם כל זה התנהג בעצמו כאדם רגיל, 'אברא בגוברין' (ברכות לא:), וכשנצרך לסעוד את לבו ניגש וקנה לעצמו את מזונו. חזר אפוא ר' ישראל עם ה'קניה פורתא' שבידו אל ביהמ"ד, נכנס אל הקיתון הצר של ה'קאועו שטיבל' הקטן והנמוך... מזג לעצמו 'כוס קפה' חם ומהביל, והחל סועד את ליבו, למען יחזק גופו להמשך עבודת בורא.

והנה להוותו בדיוק באמצע ארוחתו הדלה נפתחה לפתע הדלת של חדרו הסמוך של הרבי, ותיכף נראה הרבי בהדרו יוצא מן החדר בדרכו אל ביתו שלמעלה בקומה השנית, ובצעדידתו חוצה דרך המסדרון הצר והנמוך עבר על פני עמדת הברזים והמטבח הקטן

שבביהמ"ד, והנה 'תפס' הצדיק את ר' ישראל כשהוא מסתנף שם בפנינתו וסועד את נפשו עם הרוגאלע וכוס הקפה שבידו...

הרבי ברכו לשלום, ובחיוך מלא אהבה פנה אליו בתוכחה: אינני מבין, מדוע בחרת לצאת ידי חובה [יוצא זיין] במזונות? וכי בשביל מה נטע בך השי"ת את תחושת הרעב? - כדי שכשתצטרך לאכול תיקח מן הפת ותקיים בה מצוות רבות! נטילת ידיים כהלכתה, ניגוב הידיים, פת במלח, ברכות כראוי, מים אחרונים, וברכת המזון כהלכתה וכו'. ואם ניתן לקיים מצוות רבות כל כך בסעודה של פת, למה לנו לוותר על ריווח גדול כזה, ולהסתפק במזונות בעלמא?! - כאשר ידועה ומפורסמת תביבותו הגדולה ותשוקתו תמיד 'לחטוף' עוד ועוד מצוות, כדי להעלות נחת רוח ולשמח את קונו.

כשיספר לי זאת הרה"צ רבי ישראל ע"ה, הוסיף שלמד מטיב עובדא זו הליכות חיים, כיצד צריך להחזיר את הקדושה ועבודת השם גם אל תוככי החיים הגשמיים. ואף במעשים הפשוטים שבחיי היום יום צריך לחשוב ולחשב בכל דבר תמיד כיצד ואיך רוצה השי"ת שנופעל ונתנהג? מהו הדין ומהי המצוה בכל דבר? וכיצד ניתן להתדבק ולהעלות יותר נחת רוח לפני יוצר כל ב"ה, ושפתי פי חכם חן.

וגל מעשך יהיו לשם שמים!

[שם]

• § • § •

סיפר לי הוד מעלת אבי מורי הגאון בעל 'מעדני השולחן' זצוק"ל, על שיחה אחת שהיתה לו לפני יותר משמונים שנה, עם ש"ב הרה"צ רבי דוד בטלמן זצ"ל [שהיה לאחר מכן חותנו בזיוו"ש], שבכמה עניינים בחייו היה אבי נועד ומתייעץ עימו, בהיותו יתום מאב ומאם, ונוצר ביניהם קשר קרוב והדוק. - ותחת אחד השיחים התגלגלה השיחה אודות מלאכת המלמדות, שהוצעה אז בפני אבי זצ"ל, לשמש כריש מתיבתא ומלמד דרדקי בתלמוד תורה וישיבת 'תורה ויראה' שבירושלים ת"ו.

הוא האריך עימו מעט אודות מעלתם העצומה של 'תינוקות של בית רבן', והזכות הגדולה לשמש כמלמד לפניהם, להעמידם איתן בינקותם בדרכי התורה ויראת שמים משולבת במידות טובות וישרות.

באותה שיחה הסביר והטעים רבי דוד זצ"ל, את גודל מידת 'המתניות' שצריך מלמד דרדקי לרכוש בנפשו בגשתו אל מלאכת הקודש מלאכת ה', מחמת שנפש הילדים רכה ועדינה, ובפרט באשר מצויים ילדים בעלי רגישות יתרה, כשעדיין הם בתחילת דרכם בחייהם, וביטחונם העצמי חלש יותר, ויש לטפחם ולרומם את רוחם באהבה וחובה, ולהעריך מאוד כל ניגן וניגן מן התלמידים, שהם שתילים רכים כמו 'אתרוגים' מהודרים, שנוהרים בשמירתם מאוד בעדינות כנוע.

וסמך את דבריו על גמרא ערוכה בפ"ק דראש השנה (יז:): "אמר רב יהודה אמר רב, כל פרנס המטיל אימה יתירה על הצבור שלא לשם שמים [אלא לניצוח ודרך גאווה - המאירי], אינו רואה בן תלמיד חכם, שנאמר (איוב לז, כד) לכן יראוהו אנשים לא יראה כל חכמי לב".

להמחשת הדברים הראה לו דוגמא אישית משלושה מלמדים חשובים שהיו בירושלים של מעלה בימים ההם, שהיו להם בנים תלמידי חכמים גדולים, ומזה נלמד שלא הטילו אימה יתרה על תלמידיהם שלא לשם שמים ח"ו, רק עשו את מלאכתם מלאכת הקודש בכוונה שלמה וטהורה לשם שמים ובלב שלם! - הלא הם: הרב ר' מרדכי יהושע קרויזר זצ"ל, והשני הרב ר' הירש קופשיץ זצ"ל, שהניחו אחריהם בנים תלמידי חכמים מופלגים וגדולי תורה, ואת שמו של המלמד השלישי איני זוכר.

ללמדנו להועיל, לעשות את מלאכתנו בכל דבר ובכל ענין לשם שמים, בתכלית הנרצה והמבוקש תמיד מאיש ישראל! לעשות נחת רוח לבורא יתברך שמו!

וגל מעשך יהיו לשם שמים!

[מתוך קונטרס 'טיב המעשיות' מן הנה"צ רבי לוי רבינוביץ זצוק"ל]

חדש הפסח
מגילת שיר השירים
 ללמוד ולדעת להבין ולהעמיק במגילה זו

טיב השיר
 מגילת שיר השירים, זה היינו אוצר יקר מאוד ממשנתו של הרה"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א ובו מדורים מגוונים השווים לכל נפש אשר כל אחד ימצא בו אורח נפש, ללמוד לדעת להבין ולהעמיק

טיב הפנים
 אוצרות ופנינים דרך דרוש ורמז

טיב התפילות
 חובו רוצף אהבה להבנת הנמשל של השיר בין כנסת ישראל לאבינו שבשמים

טיב המוסר
 מרקי מסר והדרה בעבודת ה'

ניתן לחשיב בהנחת הספרים המבורחת
 משה חפסיץ
 מגילת שיר השירים

על הברכה יעמדו

ניתן להנציח את העלון לשפחות, לברכה והצלחה או ליארצייט | התורמים להפצת העלון | לקבלת העלון במייל (דוא"ר) נא לשלוח למייל המצוי"ב

לע"י יעקב צבי בן ישראל	לע"י מרת הינדל בת משה ירסיוהו ובלומה	יוסף בן טילה רחא לרפואה שלימה	האחים היקרים העומדים תמיד לימין רבינו הרב יהודה בן שרה שיינדל והרב שאול יחזקאל בן שרה שיינדל וכל משפחתם - להצלחה בכל העניינים	שרה שיינדל בת טילה רחא להצלחה בכל העניינים	לע"י מרת חיה סאסא בת לאה נלביע י' סיון תנצבה.	לע"י הבחור שמואל מאיר ז'ל בן יבלחטי"א רבי ישראל יצחק נלביע י'ח נסלו תנצבה.	גרפצ'יק סל: 02-5002321	קשת הרשת מיוזמי י"צ ויקדים מכירות 02-6257948 info@keshet-hareshet.co.il	גל-19
------------------------	--------------------------------------	-------------------------------	---	--	---	--	------------------------	---	-------

י"ו ל ע"י קהילת שבתי בבית ד' | רח' ישעיהו 7 ירושלים טל: 05276-10455 078-3331109 | shivti11@gmail.com

יהודי יקרו! אל תחזיק טובה לעצמך, הנך עוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור פגורניך ולהיות שותף לזיכוי הרבים. הפענוניינים יקבלו את העלון במייל (אפשר גם ישירות לרפוס) בקובץ להדפסה.

Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zeligk@gmail.com or text 718-249-7175

שומע
תפילה
חסד של אמת ע"י הכותל המערבי

ילדי החסד

ילדי ישראל עוסקים במצות חסד של אמת
לעלוי נשמות שלא זכו להניח אחריהם ילדים

גליון מספר 40
פרשת וישלח תשפ"ב

דבריהם הם זכרונם דבר תורה מגדולי ישראל שלא זכו לילדים, ולומדי תורתם הרי הם כבניהם

ושאלך שיבקש ממך לאמור שפרמז על גלוי עריות (סנהדרין נו, ב), אז תענה לו למי אתה דהיינו מאין באת, ואנה תלך דהיינו ולאן אתה הולך, ולמי אלה לפניך דהיינו לפני מי אתה עתיד לתן דין וחסבון.

[באר מנחם]

כמה פעולות טובות אפשר לפעל בממון

וינתר יעקב לבדו (לב, כה).

חז"ל אמרו על זה צדיקים ממונם חביב עליהם יותר מגופם (חולין צא, א), וקשה להבין איך יאה לצדיקים לחבב כל כך את הממון, ויש לבאר דהנה הצדיקים יודעים כמה פעולות טובות אפשר לפעל בממון, להחיות בו נפשות, להחזיק בני תורה, להקים מוסדות תורה, דברים שאי אפשר לעשותם בעזרת הגוף בלבד, ולפיכך מחבבים את הממון יותר מגופם, לעמת זה בעלי התאנה שמבזבזים את כל ממונם רק לשם תענוגות הגוף, הרי לגביהם כל עצם הממון אינו אלא בשביל הגוף, וממילא חביב עליהם גופם יותר מממונם.

[מהר"ם שפירא]

כל המנחה לעשו בכדי לשבור את תקפו

עזים מאתים ותישים עשרים רחלים מאתים ואילים עשרים (לב, טו).

שמעתי ממורי זקני זצוק"ל שנתכונן יעקב בהשבון ששלח מבעלי חיים כחשבון שעיר שעולה בו תק"ף, וקזה שלח בהשבון עזים ורחלים ת"מ וגמלים שלשים עם בניהם הם שלשים הרי ת"ק פרות ופרים חמשים אתונות ועזים שלשים הרי תק"ף לשבור תוקפו.

[אור החיים]

הסתכל בשלשה דברים

כי יפגשך עשו אחי ושאלך לאמר למי אתה ואנה תלך ולמי אלה לפניך (לב, יח).

יתפרש על פי המשנה באבות עקביא בן מהללאל אומר, הסתכל בשלשה דברים ואי אתה בא לידי עברה, דע מאין באת, ולאן אתה הולך, ולפני מי אתה עתיד לתן דין וחסבון (ג, א), וזהו הפרוש כי יפגשך עשו שהוא יצר הרע, אחי שעושה עצמו כפח,

זכות הרבים תלוי בקר!
רבבות שעות תורה במסגרת לימוד ה'דף היומ'י יזקפו לזכותך!
הורד אינך פוסט אפליקציה והוא הולך ונאנה רבית הנכנסת לך:
DAF.TFILOT.ORG

רב אחא - שר הבירה ספור היסטורי בהמשכים

[ארכיון המחנה החרדי]

פרק י"ט

הפתעה בלתי צפויה

של האריה הסמוך לכניסה.

"בינתיים נעול כאן היטב", הסביר לו רב אחא, "יתכן שבמקרה הזמן הוא יתרגל אליך ולא יאונה לך כל רע..."

הוא תמך בידו באברהם שהיה כמעט באפיסת כוחות והעלהו לחדרו אשר בקומה העליונה. הוא השכיב אותו במטתו ומהר להביא לו כוס מים מהמעין.

"השאר כאן בבקשה לנוח ואני אצא אל החוף לדוג דגים עבור שנינו", בקש רב אחא מאברהם אשר עצם עיניו וחיש מהר שקע בתרדמה עמוקה.

רב אחא פתח את חדרו של האריה, רכב עליו אל החוף ומלא בסלו מלאי כפול של דגים. בחוזרו אל הבירה, הכין מהם מטעמים, וחכה עד שאברהם יתעורר.

לאחר זמן מה התעורר סוף סוף משנתו ורב אחא הגיש לו סעודת דגים דשנה. הוא אכל והרגיש כי אט אט שבים אליו כוחותיו.

"אין לתאר איזה חסד עצום גמלת עמי" - אמר אברהם למארחו.

"אני מקנה שתוך יום יומים תתחזק

רב אחא הגיע חזרה לסלעים ביניהם הסתתר האיש והתישב לדבר אתו.

בשיחה רונית כאב גולל האיש שהזדהה בשמו 'אברהם' ספור כואב, של ילד שנוחטף מבית אביו לאדון ערבי שהשתמש בו כמשרת אישי.

לאחר הרבה שנים בהם שרת נאמנה את אדונו, הוא נשלח פעם לשליחות בעיר רחוקה, אך בדרך הוא נשבה על ידי חבורת סוחרים עבדים פראית שהתעללו בו באופן נוראי.

לאחר שרב אחא ישב והקשיב לספורו הכואב של אברהם הוא הציע לו להגיע אתו לבירה.

איברהם נענה להצעה ויחד הם יצאו לדרך חזרה.

רב אחא התקדם לכיוון הבירה בהליכה רגלית, הוא בקש מאברהם שהיה חלש ותשוש לרכב על החמור במקומו.

כך התקדמו השנים לאטם עד שנכנסו לשערי הבירה.

רב אחא אראה לאברהם את חדרו

שליחי 'שומע תפילה' יעיתרו עבורכם בכותל המערבי

40 יום רצופים

להעברת שמות חייגו כעת: 0722-81-85-82

אלפים
כרך
1181

ותשוב לאיתנו ואז נסיר יחדיו
בבירה ואסביר לך מהו אורח-החיים שלי
כאן - ענה לו המארח כשהוא מתעלם מדבריו.

ואמנם לאחר זמן קצר התאושש אברהם וסיר עם
רב אחא מארחו בכל חלקי הבירה. הוא הראה לו את
המעין שבחצר הפנימית, הסביר לו כיצד בנויים החדרים
ומדוע אין בהם חלונות פרט לקומה העליונה.

הוא הראה לו את הרהטים והבגדים שיצר לעצמו
בעזרת הגרוטאות השונות, והסביר לו מנין הוא משיג את
הדגים וכיצד הוא מבעיר אש כדי לבשל או לצלות אותם.

כך המשיך והראה לו היכן הוא מבעיר מדי לילה את
המדורה בראש הגבעה כדי לאותת לאניות או בני אדם
העוברים במקום.

"אבל כיצד שמעת כי השירה שלנו מתקרבת? הרי היא
עברה במרחק רב מפאנו!" - התפלא אברהם.

רב אחא ספר לו כיצד בשעות הפנאי הוא עוקב דרך
זכוכית המגדלת ולפיה הוא יודע מי מתקרב לשטח
אפילו אם הוא עדין מרוחק.

"החיים כאן אינם קלים, הא?" - אמר רב אחא
לאברהם.

אברהם חייך חיוך מריר ואמר:

"החיים הרבה יותר קלים ממה שהיו מנת חלקי בידי
אנשי השירה, הרבה יותר קל לחיות כאן מאשר לצאת
למסע בלתי ידוע בעינים קשורות, תחת משמר כבד
ומתוך פחד נורא שכל תזונה קלה שאינה מוצאת חן
בעיני אנשי השירה עלולה לחרוץ את גורלי למות".

"אך רצוני לומר לך, ידידי היקר", אמר אברהם,
"שבאפשרותי לסייע לך כאן רבות! הרי בעבר הייתי
משרת ואני מכיר סוגים רבים של עבודות ומלאכות, לא
תצטרך לטרוח בעבורי. אכין לי בעצמי מטה ומזרון וגם
בגד נוסף מהגרוטאות שנותרו, אולם זה לא הכל, כרגע
אינני יכול לגלות לך יותר, משום שאני רוצה לבדוק כאן
כמה פרטים לפני שאני מספר לך על תכניותי".

"למה הוא מתפנן?" - תמה
רב אחא בלבו כשאינו יורד לסוף דעתו של
האורח.

"תוך יום יומים אדע אם הרעיון שלי הוא בר בצווע",
אמר אברהם אשר הבחין בחשדנותו של רב אחא.

"תצטרך לדחות תכניתך ביומים לפחות, כי היום", אמר
לו רב אחא, "הוא יום ששי ועלי להתכונן לשבת, אצלנו
היהודים מכינים הכל מבעוד יום עבור השבת".

אברהם התבונן במעשיו של רב אחא וראה כיצד הוא
מתכונן לשבת. הוא ראה כיצד הוא מבעיר אש ומכסה
אותה בלוח פח. על לוח הפח העמיד את הקדירה עם
תבשיל הדגים, ובקדירה נוספת הכין מים חמים עבור
שתיה. אחר כך הכין רב אחא את ה"נרות" כפי שעשה
מדי שבת: תקע שני מקלות דקים בתוך לוח פח קטן
ועקב אחר מקומה של השמש כדי לדעת מתי בערך חל
זמן הדלקת הנרות. כשהגיע זמן כנסת השבת, הדליק רב
אחא את הנרות וברך עליהם בהתרגשות רבה.

כל אותה העת, עמד אורחו אברהם מהצד והביט
במעשיו בהתענינות רבה.

כשסים רב אחא את הדלקת הנרות ורצה לומר את
תפלת "קבלת שבת" הבחין בדמעות בעיניו של האורח.

"מה קרה?" - שאל רב אחא אשר התפלא על מה ולמה
מסגל האורח לבכות, "אולי אינני משתדל לכבד אותך
כראוי?"

"לא... לא...", גמגם אברהם, "הנרות... הנרות האלה..."

"האם אתה פוחד מהנרות?" - שאל רב אחא.

"לא... רק כשראיתי אותך מדליק את הנרות נזכרתי
במשה... כשהייתי ילד קטן גם אמא שלי הייתה עושה
כך... כן, כן, בדיוק כך היא הייתה מדליקה נרות, מכסה את
עיניה ומתפללת בלחש..."

"מה?" - נדהם רב אחא - "האם אתה יהודי?"

המשך בשבוע הבא בעזהש"ת

לזכרון עולם בהיכל ה'

מתאחדים לכתיבת ספר תורה שכל כולו חסד של אמת!

0722-81-85-82 קחו חלק בספר התורה ובחרו פסוק מיוחד לזכותכם ולזכות בני ביתכם, חייגו כעת:

לְעֵלוֹי נְשָׁמָתָם

שְׁמוֹת הַנְּשָׁמוֹת שֶׁלֹּא זָכוּ לִילָדִים
שֶׁהֵיִאֲרִצִּיט שְׁלָהֶם חֵל בְּשָׁבוּעַ זֶה

כ' כסלו - מרת חוה ב"ר אברהם רוט

כ' כסלו - מרת פרומט ב"ר יואל

כ"א כסלו - הג"ר נפתלי בהג"ר יחזקא' שרגא "אילה שלוחה"
משטערקאס

כ"א כסלו - ר' ברוך מרדכי ב"ר יעקב

כ"א כסלו - מרת מלכה ב"ר רפאל אהרן הס

כ"א כסלו - מרת מרים אסתר ב"ר ישראל אמסעל

כ"א כסלו - הב' צבי ב"ר יצחק מנחם זופניק

כ"ב כסלו - ר' אהרון יוסף בן שמואל

כ"ב כסלו - ר' חיים אהרון ב"ר יונתן

כ"ב כסלו - ר' קלונימוס קלמן ב"ר משה נפתלי קאהן

כ"ב כסלו - אהרון יוסף ב"ר שמואל

כ"ב כסלו - מרת הינדא ב"ר יעקב

כ"ב כסלו - מרת מושקט ב"ר אליעזר ניסן באב"ד

כ"ב כסלו - מרת רחל געלה ב"ר חיים

ט"ז כסלו - ר' דוד יודא ב"ר אשר שוורץ

ט"ז כסלו - הבחור חיים אליעזר ב"ר שמואל בנימין אויש

י"ז כסלו - הג"ר שמואל בהג"ר אברהם יודא "ליקוטי בתר
ליקוטי" אלתר

י"ז כסלו - ר' פנחס יהודה ב"ר אברהם שטיינר

י"ז כסלו - ר' יצחק מאיר ב"ר שמשון

י"ז כסלו - ר' יואל ב"ר אברהם רפאל

י"ז כסלו - מרת זיסל ב"ר חיים

י"ח כסלו - ר' יצחק מיימון רוז ב"ר ליאונרד עפרגן

י"ט כסלו - הג"ר אברהם אהרן בהג"ר יהושע "נר אהרן"
בורשטין

י"ט כסלו - הג"ר משה בהג"ר משה ווייס

י"ט כסלו - הרבנית חי' רבקה ב"ר שבתאי דאכנר

י"ט כסלו - הרבנית רחל ב"ר יודא אונגר

י"ט כסלו - אברהם בן סרח רשל רחל

י"ט כסלו - ר' יודא לייבוש ב"ר מנחם מנדל ווטנשטיין

י"ט כסלו - הב' הענא אסתר ב"ר אליעזר ווייזר

קו ההגָרלות - ילְדֵי הַחֶסֶד

ילְדִים יְקָרִים בּוֹאוּ לְקַיֵּם מִצְוַת חֶסֶד שֶׁל אֲמוֹת, וְאוֹלֵי גַם תִּזְכּוּ בְּהִגְרָלָה שְׁתִּתְקַיֵּם בְּסוֹף הַחֶדָּשׁ!!!

אֶפְשָׁר לְהִכַּנס מִיּוֹדֵי שָׁבוּעַ 3 פְּעָמִים בְּהִגְרָלָה
הַחֶדָּשִׁית (פֶּעַם אַחַת עַל כָּל מְשִׁימָה) וּבְכֵן
הַכֵּל עַד 12 פְּעָמִים בְּחֶדָּשׁ.

אֲזַ קְדִימָה חִיגוּ עֲלֵשׁוּ לְקו ילְדֵי הַחֶסֶד
וְהִשְׁתַּתְּפוּ בְּהִגְרָלָה הַגְּדוּלָה!

ילְדִים יְקָרִים שִׁמּוּ לֵב: הַהִגְרָלָה נִעְרַכֶּת לְפִי
מִסְפְּרֵי הַטֵּלְפּוֹן מִהֶם הַתְּקַשְׁרָתָם, לְכֵן חֲשׂוּב
מְאֹד שֶׁתִּתְקַשְּׁרוּ בְּכָל פֶּעַם מְאוּתוֹ מִסְפֵּר.

שְׁלֹשֶׁת הַמְשִׁימוֹת הַשָּׁבוּעִיּוֹת הַמְזֻכּוֹת אֲתֶכֶם
בְּהִשְׁתַּתְּפוֹת בְּהִגְרָלָה:

- 1 << לומדים 2 משניות לעלוי הנשמות המופיעות בעלון זה.
- 2 << אוקרים בסעודת השבת דבר תורה המופיע בעלון זה
- 3 << מדליקים נר לעלוי הנשמות המופיעות בעלון זה (באשור ההורים בלבד!)

077-204-9772

נִתֵּן לְהִרְשֵׁם לְהִגְרָלָה אֶךְ יוֹרֵק עַד יוֹם ד' בֶּ-12:00 בְּלִילָה

לְתֵרוּמוֹת וְהַנְצָחוֹת חִיגוּ - 0722-81-85-82

אַלְצָנוֹת

לְעֵלְמֵנוּ עֶבֶת

פְּרָשַׁת וַיִּעָלֵם

כ"ס ז', אֲדִינוֹן ק"א

הַעֲרַשְׁלַע זִיע"א נִכְד רַבְּנוֹ אֹר שְׁבַעַת הַיָּמִים הַבַּעַל שָׁם טוֹב הַקְּדוֹשׁ זִיע"א מֵאַרְץ יִשְׂרָאֵל. וְהָיָה חֲבִיב מֵאֲד בְּעֵינָיו וּמֵאֲד שְׂמַח לִקְרֹאתוֹ. וְנַעֲנָה אֵלָיו: אֲנִי מִזְמֹן עֲתָה לְלַכֵּת לְסַעֲוֹדַת שְׁלִישֵׁי לַמִּלָּה, לְקַבֵּלַת פְּנֵי הַשְּׂכִינָה, שְׁהָרִי הַקַּב"ה בָּא לְבַקֵּר אֶת הָרֶךְ הַנְּמוּל, וְגַם עֶסוּק אֲנִי בְּהַכְּנַסַת אֹרְחִים, הַגְּדוּלָה מֵהַקַּבֵּלַת פְּנֵי הַשְּׂכִינָה. בָּא אֲתִי וְנִלְךְ יַחַד לְסַעֲוֹדַת הַשְּׁלִישֵׁי לַמִּלָּה, וְאַזְכָּה בְּשִׁנְיָהֶם יַחַד בְּהַכְּנַסַת אֹרְחִים וּבְקַבֵּלַת פְּנֵי הַשְּׂכִינָה (הַרְה"ק רַבִּי מֵרַדְכֵי חַיִּים מַסְלוֹנִים זִיע"א, 'מֵאֲמֹר מֵרַדְכֵי ח"ב עֵמוֹד שֶׁלֵב).

סִמּוֹן מִסַּעֲוֹדַת אַבְרָהָם

כָּתַב רַבְּנוֹ הַרְה"ק ה'בְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר' זִיע"א (דֶּרֶךְ פְּקוּדֵיךְ מ"ע מִלָּה, אוֹת כח): בְּהַרְבֵּה מְקוֹמוֹת יֵשׁ מְדַקְדָּקִים לַעֲשׂוֹת גַּם כֵּן סַעֲוֹדָה בְּיוֹם הַשְּׁלִישֵׁי לַמִּלָּה. וַיֵּשׁ לָזֶה סִמּוֹן מִסַּעֲוֹדַת אַבְרָהָם אֲבִינוֹ לְמַלְאָכִים, דְּיוֹם הַשְּׁלִישֵׁי לַמִּלְתּוֹ הָיָה כְּפִדוּעַ.

תְּבַשִּׁיל מִמֶּלֶא בַּעַל שְׁלוֹשׁ קְצוֹת

אַחַת מֵהַנְּהַגוֹתָיו הַמְּפֹלְאוֹת שֶׁל הַרְה"ק הַעֲבוּדַת יִשְׁשַׁכָּר' מוֹלְבְּרוֹז זִיע"א הָיְתָה הַהוֹרָאָה לְכָל בַּעַל בְּרִית בְּעִירוֹ, וְאַפְלוּ לַעֲנִי בְּיוֹתֵר, שִׁיְהִיָּה זְרִיז לְהַכִּין סַעֲוֹדָה נוֹסֵף עַל זֹו שְׁבִיּוֹם הַשְּׂמִינִי, גַּם בְּיוֹם הַשְּׁלִישֵׁי לַמִּלָּה. וְלֹאֵלוּ שְׁלֹא הַשִּׁיגָה יָדָם לַעֲשׂוֹת סַעֲוֹדָה כְּהַלְכָה הוֹרָה לְהַכִּין תְּבַשִּׁיל שֶׁל חֵלֶב מִמֶּלֶא בַּעַל שְׁלֹשׁ קְצוֹת, רִמְזוּ לְשִׁלְשֵׁת הַמִּצְוֹת מִלָּה פְּרִיעָה וּמִצִּיצָה. וְכֵן הַקְּפִיד לְהִיּוֹת נוֹכַח בְּסַעֲוֹדַת הַשְּׁלִישֵׁי לַמִּלָּה וּבְאוֹתָהּ שְׁעָה הָיָה דוֹרֵשׁ וּמְגַלֵּה רְזִין דְּאוֹרִיתָא עַל הַפְּסוּקִים שֶׁבְּשִׁיר הַשִּׁירִים 'אֲכָלוּ רָעִים שְׁתוּ וְשָׁכְרוּ דוֹדִים וְדָבַשׁ וְחֵלֶב תַּחַת לְשׁוֹנֶךְ' (אַהֲלֵ יִשְׁכָּר' עֵמוֹד לט).

אַבְרָהָם אֲבִינוֹ בָּא לְכָל סַעֲוֹדַת שְׁלִישֵׁי לַמִּלָּה וַיְהִי בְּיוֹם הַשְּׁלִישֵׁי בְּהִיּוֹתָם כְּאָבִים וְגו' (לד, כה).

מֵזֶבֶעַ מֵהַרְה"ק ה'אֲמֵרִי אֲמַת' מִגּוֹר זִיע"א (לִיקוּטִים עֵמוֹד צו): בְּשְׁלִישֵׁי לַמִּלָּה כּוֹאֲבִים בְּיוֹתֵר, כְּדַכְתִּיב 'וַיְהִי בְּיוֹם הַשְּׁלִישֵׁי בְּהִיּוֹתָם כְּאָבִים'. כְּתִיב 'יוֹסִיף דַּעַת יוֹסִיף מְכָאוֹב', יֵשׁ חֲכָמָה בִּינָה וְדַעַת, דַּעַת הוּא הַשְּׁלִישֵׁי, מִשּׁוּם הֵכִי בְּיוֹם הַשְּׁלִישֵׁי יֵשׁ לוֹ יִסּוּרִים.

בְּכָל בְּרִית יֵשְׁנוּ אֵלָיו הַנְּבִיא וּבְכָל שְׁלִישֵׁי לַמִּלָּה אַבְרָהָם אֲבִינוֹ ע"ה. אֵיִתָּא בְּסַפְרִים, כְּתִיב 'וַיַּעַשׂ אַבְרָהָם מִשְׁתָּה גְּדוֹל בְּיוֹם הַגְּמֵל אֶת יִצְחָק', בְּיוֹם הַג' הַשְּׁלִישֵׁי לַמִּלָּה. יֵשׁ לוֹמֵר הַטַּעַם, מִשּׁוּם דְּאֵיִתָּא בְּפָרְקֵי דְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, שֶׁהַבְּרִית מִלָּה שֶׁל אַבְרָהָם אֲבִינוֹ ע"ה הָיָה בְּיוֹם כְּפֹר, וְכִיּוֹן שְׁלֹא יְכַל לַעֲשׂוֹת הַסַּעֲוֹדָה בְּיוֹם כְּפֹר, עַל כֵּן עָשָׂה הַסַּעֲוֹדָה הַגְּדוּלָה בְּשְׁלִישֵׁי לַמִּלָּה.

בְּשְׁלִישֵׁי לַמִּלָּה שֶׁל בַּעַל הַתְּנִיא

כְּאֲשֶׁר הַרְה"ק בַּעַל הַתְּנִיא זִיע"א גְּדַל וּבָא אֶל הַרְבֵּי הַקְּדוֹשׁ הַמְּגִיד מִמְּעוֹזְרִיטֵט זִיע"א בְּפַעַם הַרְאִשׁוֹנָה, סִפֵּר הַרְבֵּי הַמְּגִיד לְבַנו הַרְבֵּי הַקְּדוֹשׁ הַמְּלֶאךָ רַבִּי אַבְרָהָם זִיע"א, שְׁמֹרוּ וּרְבוּ אֹר שְׁבַעַת הַיָּמִים הַבַּעַל שָׁם טוֹב הַקְּדוֹשׁ זִיע"א סִפֵּר לוֹ מֵהַשְּׂמִחָה הַגְּדוּלָה שֶׁהָיְתָה לוֹ בְּלִדְתּוֹ שֶׁל הַרְה"ק בַּעַל הַתְּנִיא וְאֲשֶׁר חָגַג אֶת יוֹם לִדְתּוֹ, יוֹם כְּנִיסַתוֹ לְבְרִיתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אֲבִינוֹ ע"ה, וַיּוֹם הַשְּׁלִישֵׁי לַמִּלָּה בְּאֲמִירַת תּוֹרָה, וְאֲשֶׁר תִּכּוֹן הַתּוֹרוֹת שִׁיךְ לַעֲנִין עֲבוּדַתוֹ (אוֹצֵר סִיפּוּרֵי חב"ד' ח"ב עֵמוֹד 234).

לְבוֹא עִם הָאוֹרֵחַ

אֶל הַרְה"ק ה'בֵּית אֶהְרֹן' מְקַאֲרֵלִין זִיע"א בָּא פַּעַם הַרְה"ק רַבִּי

שֵׁשׁ מִצּוֹת

וְכָתַב הַרְה"ק ה'עבודת יששכר' זיע"א (פרשת וירא):
ואחר הדברים האלה הנאמרים באמת נמצינו למדין
אשר הסעודה ביום השלישי למילה גדלה מעלתה
יותר ממעלת הסעודה בברית עצמו, כי סעודת
מצוה ביום הברית על מצוה אחת היא נעשית, הינו
מצות המילה, אבל בסעודת מצוה הנעשה ביום שלישי
למילה, הרי היא בעבור שלשה מצות: אחד מצות הברית
עצמו, כי אף גם זאת אל שמחת מצות הברית שיכא
ובתריה גריר. והשנית מצות בקור חולים. והשלישית
מצות קבלת פני השכינה, שהקב"ה בא ביום זה לבקר את
הילד רך הנמול.

שֵׁשׁ יְשׁוּעוֹת

כשנולד הבן הבכור הרה"ק רבי חיים אהרן לאביו
הרה"ק רבי ישראל מטשורטקוב זיע"א, היה אז
רבי ישראל שוהה בבית חותנו הרה"ק רבי אברהם
יעקב מסאדיגורה זיע"א. ולקראת ברית המילה
הגיע גם הרה"ק רבי דוד משה מטשורטקוב זיע"א
לסאדיגורה להשתתף בברית המילה, ונתעכב שם
עד ליום השלישי למילה, אז עשו סעודת מצוה
כנהוג. בשעת סעודתם ישבו בראש השלחן האחים
המחתנים מטשורטקוב ומסאדיגורה ונתנו יד זה
לזה בברכת 'לחיים' כנהוג. נענה הרה"ק מסדיגורה
ואמר לאחיו מטשורטקוב זיע"א: היום הוא היום
השלישי למילה, אצל אברהם אבינו ע"ה מצינו
שבאו אצלו שלשה מלאכים ביום השלישי למילתו,
אחד לרפאות את אברהם, השני לבשר את שרה,

והשלישי בא להפך את סדום (ב"מ פו:), כמו כן יעזר
לנו ה' יתברך גם היום בשלשת הענינים הללו: שיהיה
רפואה שלמה להרך הנמול, ושנתבשר בקרוב בפקידת
בני רבי שלמה ניו שהיה אז חשוף בנים, וגם שיהיה מפלה
להמשפילים והאפיקורסים בטשורטקוב ('דברי דוד'
ליקוטים, עמוד עו).

יְהִיָּה בַעַל מַנְגֵן

אמר הרה"ק רבי דוד משה מקרעטשניף זיע"א:
איתא, מי שעושה סעודה בשלישי למילה, יהיה בעל
מנגן ('ארבעה ארזים', עמוד כז).

אֵין אֶצֶל הַגּוֹיִם

פעם אחת אמר הרה"ק מ'תולדות אהרן' זיע"א
בסעודת שלישי למילה אצל אחד מנכדיו, דמובא
בספרים שיש חשיבות מיוחדת למצות ברית שעושים
בשמחה כמובא בגמרא, הגם דאיכא צערא דינוקא.
אמנם אצל הברית הרי כל ההכנות והשמחה נעשית בעקר
לפני עשית הברית כשאין עדין צער דינוקא, וגם להבדיל
אלף אלפי הבדלות אצל אמות העולם עושים איזה טקס
בקריאת השם, אבל ביום השלישי למילה שכבר עבר יומים
של צער ובכיות וכו' ועדין שמחים בעשית רצון קונם, על
זה אפשר להמליץ ביותר 'שש אנכי על אמרתך', כי
השמחה והסעודה עושים להודות ולהלל על שזכינו
לקיים מצות הבורא ב"ה, וממילא סעודה זו חשובה
מאד בשמים ('זכור לאברהם' סימן קסג).

(מתוך הספר ספיר ויהלום להרב הגאון רבי מנחם
מנדל פומרנץ שליט"א)

הפותרים נכונה יכנסו להגרלה אי"ה על סידור
מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר".
את הפתרונות יש לשלוח אלינו עד ליום שני

למספר פקס: 077-470-26-81

או למייל: magdenot@gmail.com

נא לכתוב שם, כתובת מדויקת וטלפון.

בראש הדף לציין "עבור חידון לנוער".

חידון אֶלְפִינֹת - נושא פרסים

איזה מלה אמר יעקב אבינו בפרשתנו,
ואומרים אנו אותה בברכת המזון?

פתרון החידה וכן שם הזוכה, יפורסמו אי"ה בגליונות הבאים

פתרון החידה - פרשת וילך:

ש. איזה חג מוזכר בפירוש בפרשה זו?
ת. חג הסוכות מוזכר בפירוש בתור זמנה
של מצוות הקהל, בשנה שלאחר שנת
השמיטה (דברים לא, י).

שם הזוכה בסידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר":

פרשת וילך:

ה' משה יוסף לוי מבני ברק.

לתגובות הערות: שגיא 054-888199

זמני ת"א:

פְּנִימַת הַשַּׁבָּת: 16:18

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 17:17

ר"ת: 17:50

לקבלת העלון במייל-

שלחו הודעה ל:

sagif_@walla.co.il

בס"ד עלון מס' 527 19.11.2021 - טו' כסליו תשפ"ב

וְיִשְׁכַּח עַל הַיָּמִים
וְיִשְׁכַּח עַל הַיָּמִים
וְיִשְׁכַּח עַל הַיָּמִים
וְיִשְׁכַּח עַל הַיָּמִים
וְיִשְׁכַּח עַל הַיָּמִים
וְיִשְׁכַּח עַל הַיָּמִים
וְיִשְׁכַּח עַל הַיָּמִים
וְיִשְׁכַּח עַל הַיָּמִים

פְּרִישֵׁת - וְיִשְׁכַּח

התקף לב שהביא לישועה - מתוך העלון 'זכל מאמינים'

בסיפור שלפנינו טמון מסר נוקב על כוחה של תפילה בשעת צרה, ובד בבד על החובה להישמר מלצאת לנסיעות ארוכות בזמן הסמוך לכניסת השבת.

ארצות הברית, כידוע, הינה מדינה גדולה במיוחד. המרחקים בין האזורים השונים בה גדולים מכדי נסיעה ברכב פרטי, מה שמביא לכך כי תושביה מרבים להשתמש בתחבורת המטוסים הפנימית המפותחת כדי להגיע ממקום למקום לצורכיהם השונים. מספר ר' דוד, תושב ניו יורק ובעל המעשה: באחד מימי שישי הוצרכתי לטוס בבוקר לפגישה עסקית בשיקגו, כאשר את דרך החזור תכננתי לעשות בטיסה שהוזמנה מראש לשעה שאוכל להספיק לשוב לביתי זמן מה לפני כניסת השבת. כללתי בחשבון איחור קל המצוי בטיסות אלו, ודעתי נחה כשהמטוס החל לפנות בשעה המיועדת לעבר מסלול ההמראה כשהוא ממתין להוראת המראה ממגדל הפיקוח. פתחתי חומש ושקעתי כל כולי באמירת 'שניים-מקרא', אלא שלאחר זמן מה ננערתי מלימודי למשמע רטינותיהם של הנוסעים סביבי. רק אז שמתי לב שכבר שעה שלמה אנו עומדים על סף מסלול ההמראה ללא נוע. הבטתי בשעוני במתח ונחרדתי. חרדתי התעצמה יותר כשמבעד לרמקול נשמע קולו של הקברניט המתנצל על עיכוב ההמראה, תוך שהוא מסביר כי המרחב האווירי סביב שדה התעופה נחסם זמנית עד למועד בלתי ידוע, עקב העובדה כי מטוסו של הנשיא עתיד לנחות בכל רגע. רכבי הביטחון הרבים שנעו ברחבי השדה כמו אישרו את דברי הקברניט. הנוסעים כולם הביעו בקול את מורת רוחם מן העיכוב הבלתי צפוי. רובם בוודאי עשו זאת מתוך דאגתם לפגישות שאליהן יאחרו או לטיסות המשך שיפסידו, ואילו אני כבר דמיינתי את עצמי ממתין במשך שבת שלמה, בודד ורעב, בשדה התעופה 'לה גרדיה' הניו יורקי...

שעה נוספת של המתנה מורטת עצבים הבהירה לי כי אם לא אעשה מעשה אמצא עצמי מקבל את השבת בעיצומה של הטיסה או אף קודם לכן. פניתי לדייל הראשי והבעתי את רצוני לעזוב את המטוס, במטרה לעשות את השבת בביתו של אחד מידידי הרבים הדרים בשיקגו. הדייל הבין לרוחי אך השיב בהחלטיות כי מטעמי ביטחון הדבר אינו אפשרי כלל וכלל.

אפילו לנו, כאנשי צוות, אסור לעזוב את המטוס, הטעים הדייל האדיב. שבתי למקומי בתחושה איזומה. בלבי הפנמתי את הטעות החמורה שעשיתי כשיצאתי בטיסה כה מאוחרת בערב שבת, ומתוך מחשבה עגומה זו עשיתי את הפעולה היחידה שנותרה בידי לעשות; פניתי בתפילה לפני האחד והיחיד שיכול להושיעני: "ריבנו של עולם", אמרתי בדמעות, "מבטיח אני כי אם אזכה לצאת מן המטוס בזמן, לעולם לא אסע ביום שישי למרחק הגדול משעה מביתי, וגם זאת – רק לפני חצות היום". התפילה השרתה עליי מעט רוגע. הבטתי סביבי וראיתי כי גם יתר הנוסעים נרגעו קמעא מן הלחץ, והאווירה הפכה לנינוחה משהו. הנוסעים קמו ממקומותיהם והחלו לטייל במעברים ולהעביר את הזמן בשיחה בטלה.

ולפתע חלף הרהור בליבי: הקברניט הודיע כי אין יוצא ואין בא – הייתכן?! ואם חלילה אחד הנוסעים ילקה בליבו... מומחשבה למעשה; הוצאתי את מסמכיי החשובים מתיקי והנחתים בכיס מכנסיי, ובד בבד התחלתי לזוע על מקומי ולגנוח בכאב מעושה. דקה חלפה עד שהגיע הדייל במרוצה: "מה קורה, אדוני?", שאל. במקום תשובה לפתי את בית החזה ועיוותי את פניי בכאב מזויף... "אם יש רופא במטוס, שייגש מיד לשורה פלונית", שמעתי את הרמקול מכריז. עד מהרה נזעק למקומי בחור צעיר שהזדהה כרופא, הוא הוציא מכשיר מתיקו והאזין להלמות לבי". לנוסע זה יש התקף לב, פסק הרופא בהחלטיות שכמעט שכנעה אף אותי...

החוורתי באמת, מי יודע מה הוא גילה על בריאותי... עד מהרה מצאתי עצמי נתון בתוך כיסא גלגלים, תוך שהרופא המסור מתנדב להתלוות אליי לבית הרפואה. שמא מתוך דאגה למצבי הנואש, שמא משום שביקש להיחלץ בעצמו מן המטוס... לא אוכל לתאר כיצד נראו פניו כאשר עם יציאתי מן הטרמינל הסטתי מעליי את השמיכה, קמתי מהכיסא ונעלמתי ללא שוב... כעשר דקות לפני הדלקת הנרות 'נחת' בביתו של חברי. הלה אירח אותי בשמחה בביתו לשבת שלמה של מנוחה ומרגוע.

הסיפור לא הסתיים בזאת. ביום ראשון סיפרתי את סיפורי המפעים בשיעור הקבוע שבו אני משתתף. ציינתי בפני כולם את הקבלה שקיבלתי על עצמי בתפילתי, דבר שהביא לחיזוק גדול בקרב השומעים. שנה לאחר מכן שב הרב שלי מוועידה שנערכה בשיקגו בנושאי הלכה ורפואה, וסיפר לי שבמהלך הוועידה עלה רופא צעיר לדוכן הנאומים ושיתף את המשתתפים בסיפורו המיוחד: "ביום שישי, לפני כשנה, עליתי על מטוס משיקגו לניו יורק. עקב ביקורו של הנשיא חל עיכוב בהמראה, וכשומר שבת נחרדתי..."

אני מכיר את הסיפור...", הערתי, אולם הרב המשיך: "הייתי היסטרי מן המחשבה שמא אחלל את השבת, ובליבי נשאתי תפילה שלא אאלץ להגיע לכך. ולפתע נשמעה קריאה: 'אם יש כאן רופא, שייגש...' אולי לשם כך נשלחתי משמים, הרהרתי לעצמי.

ניגשתי לחולה שנראה אף הוא כיהודי שומר תורה ומצוות, ומבט קל הספיק לי כדי להבין כי הוא מתחזה... להזדמנות הזו התפללתי. החלטתי מיד לשתף עמו פעולה. 'יש לו התקף לב', הכרזתי, ואף עמדתי בתוקף על כך שעלי להתלוות אליו. כצפוי, עם יציאתנו מהטרמינל האיש זינק מכיסאו ונעלם... גם אני מיהרתי להיעלם מהשטח. הייתה זו הפעם האחרונה שבה נסעתי מחוץ לעיר בשעה כה מאוחרת", סיים הרב בציטוטו של הרופא. בפניו של מורי ורבי, ושנינו חייכנו (ברכת דוד' – בראשית, עמ' נב)

וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב מַלְאָכִים לְפָנָיו (לב,ד)

במדרש בראשית רבה מובא: כי הייתה טענה על יעקב אבינו שהתגרה בעשיו, ועל כך נאמר (משלי כו,ז): "מַחְזִיק בְּאֲזְנֵי כָלֵב עֶבֶר מִתְעַבֵּר עַל רֵיב לֹא לוֹ". הקשה ה"חתם סופר" זצ"ל: מדוע נחשב הדבר ליעקב אבינו כהתגרות בעשיו? הלא הוא השפיל עצמו לפניו, שלח לו מתנות, שלח מלאכים לפניו, השתחוה לו, ואף כינהו "אדוני" – היכן ישנה כאן ההתגרות?! זאת ועוד, בפרשת "תולדות" מובא שיצחק אבינו, החזיק את עשיו כצדיק ורצה לברכו. ותמוה, הלא גם אם באמת עשיו היה צדיק, הרי שברור שיעקב היה צדיק הרבה יותר גדול מעשיו, ואם כן מדוע שעשיו יקבל את הברכות ולא יעקב?!

הסביר ה"חתם סופר": יצחק אבינו ראה שיעקב אבינו הוא איש תם יושב אוהלים, כשהדגש הוא על "יושב אוהלים". אך מי ערב לכך שאם יצא מן האוהל יישאר תמים ושלם ולא יינזק מן ה"רחוב"?! אין הדבר מעיד על חוסן שיעקב יחזיק מעמד ויעמוד במבחן כמו אברהם אבינו?! לעומתו, עשיו (לפי ראות עיניו של יצחק אבינו) היה איש שדה ומעורב בין הבריות, ובכל זאת נשאר צדיק, לכן הוא ראוי לברכת יצחק. אמנם הקב"ה סיבב שיעקב יקבל את הברכות, אך החשש של יצחק לגבי יעקב עדיין נותר בעינו – האם יישאר בשלמותו גם כשיצא מתוך ארבע אמות של תורה?!

ואכן, סיבבה ההשגחה העליונה שיעקב אבינו נאלץ לצאת מאהלו ולשהות כעשרים שנה מחוץ לבית. כולל שהייה קשה וממושכת אצל לבן הרשע. כעת חוזר יעקב מבית לבן, והוא שולח לעשיו: "כֹּה תֹאמְרוּן, לְאֲדֹנָי לְעֵשָׂו: כֹּה אָמַר, עֲבָדְךָ יַעֲקֹב, עִם-לֶבֶן גֵּרְתִי, וְאַחֵר עַד-עֵתָהּ" – דע לך שהברכות מגיעות לי ולא לך! כי "עם לבן גרתי ותרי"ג מצוות שמרתי", הוכחתי שגם לאחר התמודדות קשה עם ניסיונות העולם נותרתי שלם. ולכן הייתה טענה על יעקב אבינו: "לשם מה אתה מעלה שוב את ענין הברכות ומעורר מחדש את הנושא הרגיש הזה?!" (עלון 'פניני בית לוי' גיליון 460)

כֹּה תֹאמְרוּן לְאֲדֹנָי לְעֵשָׂו: כֹּה אָמַר, עֲבָדְךָ יַעֲקֹב (לב,ה)

במדרש מובאים דברי שמואל בר נחמן שביאר פסוק זה במשל: ראש כנופיית שודדים היה ישן בפרשת דרכים. עבר שם אדם אחד, שלא ידע כי הישן הוא שודד עז נפש, על כן העיר אותו משנתו ואמר לו: "קום! סכנה לישון כאן! במקום זה מצויים שודדים עזי נפש!". קם השודד משנתו והחל להכות בו. מיד הבין האיש המוכה את טעותו, וזעק בצער: "התעורר הרע משנתו!" אמר לו השודד: "התעורר? הוא ישן ואתה עוררת אותו! עכשיו דמך בראשך!". כך אמר לו הקב"ה ליעקב: עשו הרשע היה מהלך לדרכו, ואתה משלח אצלו שליחים ואומר לו: "כֹּה אָמַר, עֲבָדְךָ יַעֲקֹב?!"

וַיִּירָא יַעֲקֹב מְאֹד (לב,ח)

אמר – שמא יגרום החטא" (ברכות ד,א). יסוד גדול כתב רבנו הגר"א בפירושו למשלי (כה,טו): שתי מידות יש בתפילה: יש המבקש שיגמול עמו הקדוש ברוך הוא חסד, ולא ייטיב עמו לפי ערך מעשיו; אדם זה אינו חושש פן בשל חטאיו יִנָּע מִמֶּנּוּ הטוב שביקש, שהרי ביקש אותו בחסד ולא בדיון. במידה זו נהג אברהם אבינו, כפי שהעידה התורה (לעיל טו,ו): "וְהֶאֱמֹן בָּהּ" – בטוח היה ביצועתו, ומפני מה לא חשש שמא יגרום החטא? משום: "וַיִּחְשְׁבֶהָ לוֹ צְדָקָה" – שביקש זאת בתורת צדקה וחסד ולא כשכר על מעשיו. לעומת זאת יש המבקש את בקשתו כשכר וכתגמול על מעשיו וזכויותיו, ולפיכך עליו לחשוש שמא כשיבדקו את זכויותיו יזכרו לו את חטאיו. בדרך זו נהג יעקב, ולפיכך ירא שמא יגרום החטא.

וַיְבָרֵךְ אֹתוֹ שֵׁם (לב,ל)

סיפר הרב אברהם אוּחיוֹן שליט"א: היה זה לפני זמן קצר. קבוצת בחורים מתחזקים הלומדת באחת המדרשות בארץ, החליטה לערוך ביקור חגיגי ומיוחד בביתו של מרן שר התורה, הגאון ר' חיים קנייבסקי שליט"א. התלמידים נכנסו עם רב המדרשה בהתרגשות עצומה אל חדרו של הרב, על מנת לראות את גדול הדור ולהתברך מפיו. הם ניגשו בזה אחר זה אל הרב, כשהם נרגשים ונסערים, והרב מרעיף עליהם אהבה רבה ומברך כל אחד בברכתו המסורתית ומלאת העוצמה: "שתזכו לברכה והצלחה". אלא שלפתע אירע דבר מוזר – כאשר הגיע תורו של אחד מתלמידי המדרשה, התעלם ממנו הרב לגמרי. הבחור הנבוכ לא ידע מה לעשות – מדוע הרב לא בירך אותו? מאוכזב מאד רץ אל רבו ואמר לו כי גדול הדור לא בירך אותו. "אל דאגה", השיב רב המדרשה לבחור, "כנראה גדול הדור לא שם לב וחשב כי כבר התברכת, לכן, רוץ מהר אל סוף התור והמתן לקבל ברכה". התלמיד עשה את דרכו שוב אל התור, ואז כשהגיע שוב תורו, שוב מרן הרב חיים קנייבסקי מתעלם ממנו וממאן לברכו. רב המדרשה שהיה בסמוך למעמד, ראה כי הרב לא ברך את התלמיד, ובהכנעה פנה אל הרב ואמר: "מורינו הרב אולי לא שם לב, אבל הבחור הזה לא קיבל עדיין ברכה מהרב". מרן רבי חיים קנייבסקי השפיל את מבטו ואמר: " כיצד אוכל לברך יהודי שאינו מקפיד על אכילת בשר בחלב?". דממת מוות שררה בחדר באותה עת. התלמיד ההמום רץ מהר החוצה, כשהוא פורץ בבכי מרורים. "מהיכן יודע זאת הרב?!", שאל התלמיד בהלם רב, "אמת, כי בתקופה האחרונה אני מקפיד כל כך להמתין שש שעות בין בשר וחלב כנדרש... אך אני מבוהל מהיכן ידע זאת הרב?!" הרי אף אחד לא יודע זאת חוץ ממני!". התלמיד עמד בנוכחות חבריו והכריז כי מעתה ואילך עושה הוא תשובה שלימה, ומקבל על עצמו להקפיד להמתין שש שעות בין בשר וחלב, כנדרש. מיד תפס רב המדרשה את ידו של הבחור ונכנס עמו שוב אל מרן רבי חיים קנייבסקי. כעת, כשראה אותו הרב, בירכו בשמחה שיזכה לברכה גדולה והצלחה בחייו. מיד בסיום הברכה, פנה רב המדרשה, אל מרן הרב חיים קנייבסקי ושאל אותו: "ילמדני הרב, כיצד ידע הרב כי אותו בחור אינו מקפיד על בשר וחלב? האם היתה זו רוח הקודש?!". "לא" הניף מרן את ידו בביטול, "אלא שראיתי על מצחו דמות של 'עז' שהיתה בולטת עד למאד, וכבר אמרו חז"ל כי אדם שאינו מקפיד על אכילת בשר וחלב, דמות של עז מופיעה במצחו, ולכם הבנתי כי כנראה שאינו מקפיד על כך". אומר רבנו האר"י הקדוש כי כל מצווה או עבירה שעושה היהודי נחרטת על מצחו, וכי רק אנשים יחידי סגולה, הלא הם גדולי הדור האמתיים, יכולים לחזות במה שעשה אותו אדם ולומר לו מה לתקן ובמה להשתנות. הנשמה היא רוחנית וכל מצוה או עבירה נחקקת על מצחו של האדם, ואם קידש עצמו, זוכה לאור גדול ביותר! (מתוך העלון טוב לחסות בה')

זכות דברי התורה בעלון יעמדו:

בע"ה זיווג הגון: עוז בן מרים, נועה בת יעל, קרן בת רחל, עדן שירה בת גילה.
לזרע בר קיימא: רווית רבקה בת אורלי, מוריה בת אורנה, מורן בת רות.
לפרנסה טובה: שגיב בן מרים, מורן בת רות, לירון בן פנינה.
לרפואה שלמה: מרים בת ציפורה, ציפורה בת מרים, אורלי בת מלכה, אייל בן שרה,
שי בן רחל, יחזקאל בן אידה, רבקה בת מסעודה, אלכס בן רימה, יצחק יעקב בן
יפה, אילן בן מסעודה, יוסי בן ציפורה, יוסף בן ציפורה, עזיזה בת שוליקה, שולה בת
עזיזה.

לעילוי נשמת: ציפורה בת מורוור ז"ל, אביגיל בת מרים ז"ל, אהרון רפאל בן רבקה ז"ל,
בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל,
מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה
ז"ל, ישראל בן חנה ז"ל, דבורה בת מרים ז"ל. ארז בן חיה ז"ל, יוסף מיכאלשילי בן
רפאל ז"ל, חנה בת שמחה ז"ל, דוד אמנו בן מזולה ז"ל, משה בן שושנה ז"ל, שרה
רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, זקלין לוי בת מסעודה ז"ל, יוסף בעדאש בן נוארה
ז"ל, ירושה בת רות ז"ל, זהרה ואסתר ושמחה ומכלוף בר חנינה למשפחת בן שבת
ז"ל, אברהם בן חנה וזבולון הכהן ז"ל, אסתר בת מרים ז"ל, רות בת יוכבד ז"ל, אליעזר
בן אסתר ז"ל.

וישְׁלַח

בעלון זה נעסוק בתוכן שיעור מס' 657 במדרשת "ברינה יקצור", מיסודו של מו"ר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל השיעור נמסר ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, השבוע יתקיים השיעור ביום ד' בשעה 19:00. השיעור מועבר גם בזום, מספר הפגישה: 977999777, סיסמת כניסה: 777.

עלון מס' 545 שנה י"ב העלון מוקדש לע"נ מרן הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל י"א כסלו תשפ"ב

וישְׁלַח - תוכן ענייני הפרשה

- א. יעקב מתכוון לפגישה עם עֵשָׂו, ע"י דורון, תפילה, ומלחמה.
- ב. יעקב מעביר את בני משפחתו ורכושו בנהר יַבֵּק.
- ג. יעקב נאבק עם מלאך (שרו של עֵשָׂו) ומנצח, המלאך מברשו שְׂיִקְרָא בשם "ישראל", וְתַקַּע כַּף יָרֵךְ יַעֲקֹב וַאֲסוּר אֲכִילַת גֵּיד הַנֶּשֶׁה (לב ד-ג).
- ד. יעקב נפגש עם עֵשָׂו, ואח"כ עֵשָׂו שב לארץ אדום ויעקב מגיע לשכם, קונה שדה, ומציב מזבח לה' (לג).
- ה. מעשה שכם עם דינה בת יעקב (לד).
- ו. קורות יעקב מיציאתו משכם עד בואו לאביו בחברון (לה):
 - א. בני יעקב נטהרו ממלחמת שכם, ובבית אל בנה מזבח.
 - ב. מות דבורה מינקת רבקה (ובזה נרמזת פטירת רבקה).
 - ג. ה' קורא ליעקב בשם "ישראל" ומבטיח לו את א"י.
 - ד. פטירת רחל בעת לידת בנימין וקבורתה בדרך לבית לחם.
 - ה. חטאו של ראובן, וַיִּהְיוּ בְנֵי יַעֲקֹב שְׁנַיִם עֹשְׂרִי.
 - ו. פטירתו של יצחק אבינו וקבורתו במערת המכפלה.
- ז. תולדות עֵשָׂו ומשפחתו, רשימת נשיאי ארץ אדום ומלכיה ושל משפחת שְׂעִיר (פרק לו).

"וישְׁלַח יַעֲקֹב מַלְאָכִים לְפָנָיו אֶל עֵשָׂו אָחִיו אֲרָצָה שְׂעִיר שְׂדֵה אָדוּם" (לב, ד)

וברש"י: 'מלאכים ממש'. יש לתמוה איך לא נרתע עֵשָׂו לאחוריו כשראה שהמלאכים עומדים ומשמיים את יעקב אבינו, והרי מעצם הדבר שראה מלאכים כבר היה לו להזדעזע ולחזור בתשובה, וביותר, שכשראה שהמלאכים עומדים ומשמיים את יעקב אבינו, היה לו להבין שהקב"ה עומד לעזור ליעקב אבינו משמים, ואיך לא נרתע מלפגוע בו. ונראה מכאן כמה גדול כוח יצר-הרע, שאף על פי שעֵשָׂו ידע את האמת והאמין בה' - וידע גם שהקב"ה חפץ ביעקב בחירו ומעמיד לפניו מלאכים לשרתו, אך מכל מקום הלך שולל אחר תאוותו שבערה בו כאש. ופעם בהיותי אצל הגר"ז זצ"ל (הרב יצחק זאב הלוי סולובייצ'ק), בא יהודי מאמריקה ואמר לו: "אנחנו בדור של הסתר פנים, ואם הקב"ה יראה לנו נס משמים, כולם יכירו בו ויתחילו לשמור מצוותיו", והגר"ז זצ"ל דחה דבריו ואמר אדם עקשן או בעל תאוה לא יכבוש תאוותיו גם כשיראה ניסים גלויים, ורק מי שמתבונן יועילו לו הניסים להתחזק באמונה, אבל בלא זה יכול האדם לראות את כל הניסים ולא להשתנות כלל - כי תאוותו מעבירה אותו על דעתו.

[הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א]

"ויקְרָא אֶת שְׁמוֹ יִשְׂרָאֵל" (לה, י)

האר"י ז"ל כתב ש"ישראל" הוא שם כללי, השם שבו הוכתר העם כולו, ונכללו בו כל האבות וכל האימהות, באופן הבא: י' - יצחק, יעקב. ש' - שרה. ר' - רחל, רבקה. א' - אברהם. ל' - לאה!

999 ה'תשפ"ב

השבת, נקרא על יעקב אבינו, ששלח מלאכים לְעֵשָׂו אחיו, לקראת חזרתו לארץ ישראל, אל הוריו, יצחק ורבקה. המלאכים שבים ואומרים: "בָּאנוּ אֶל אָחִיךָ אֶל עֵשָׂו, וְגַם הִלֵּךְ לְקִרְאָתְךָ, וְאַרְבַּע מְאוֹת אִישׁ עִמּוֹ. וּמִיד: "וַיִּירָא יַעֲקֹב מְאֹד וַיֵּצֵר לוֹ וַיַּחֲץ אֶת הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ וְאֶת הַצֹּאן וְאֶת הַבְּקָר וְהַגְּמָלִים לְשְׁנֵי מַחֲנוֹת".

במדרש רבה (פרשה עו סימן ב) מבואר: "וַיִּירָא יַעֲקֹב", ממה פחד? פחד מזכותו של עֵשָׂו, שישב כל השנים הללו בארץ ישראל, וגם זכה לקיים מצות כבוד אב ואם. ואלו זכויות שהיו חסרות ליעקב, כל ימיו שגר אצל לבן בחון.

ואכן, המדרש מכיר בזכויות אלו של עֵשָׂו. במדרש תנחומא (פרשת קדושים אות טו) נאמר: "בא וראה מצוות כבוד אב ואם כמה חביבה לפני הקב"ה, שאין הקב"ה מקפח שכרו של המקיים מצוה זו בין צדיק בין רשע, מניין? מֵעֵשָׂו הִרְשַׁע, שכיבד את אביו, ונתן לו הקב"ה את כל הכבוד הזה. ומה אם רשע זה, על שכיבד את אביו, פרע לו הקב"ה, המכבד את אביו ומקיים מצוות אחרות על אחת כמה וכמה!"

ובמדרש רבה (פרשה סה סימן טז), אמר רבן שמעון בן גמליאל, כל ימי הייתי משמש את אבא, ולא שמשתי אותו אחד ממאה ממה ששימש עֵשָׂו את אביו. אני, בשעה ששימשתי את אבא, הייתי משמשו בבגדים פשוטים, ובשעה שהייתי יוצא לדרך הייתי לובש בגדים מיוחדים. ואילו עֵשָׂו, בשעה שהיה משמש את אביו, היה משמשו בבגדי מלכות, אמר, אין כבודו של אבא להיות משמשו אלא בבגדי מלכות, שנאמר "וַתַּקַּח רַבֵּקָה אֶת בְּגָדֵי עֵשָׂו בְּנֵה הַגָּדֹל הַחֲמֹדֶת אֲשֶׁר אֶתָּה בְּבִינָתִי", ודרשו חז"ל, בגדים שבהם היה משמש את אביו.

אך, בגמרא (מגילה טז), מבואר, כי יעקב לא נענש על חלק מהשנים בהם לא כיבד את אביו ואמו ולמד תורה. וכך נאמר שם: "אמר רבה, גדול תלמוד תורה יותר מכיבוד אם ואם, שכל אותם שנים שהיה יעקב אבינו בבית עבר, לא נענש. וכתב שם רש"י, יעקב, למד תורה ארבע עשרה שנה בבית עֵבֶר, ולא נענש עליהם על ביטול מצוות כבוד אב ואם.

ואכן, לאור דברי הגמרא הללו, פסק רב אחאי גאון בספרו שאילתות דרב אחאי (פרשת תולדות שאילתה יט), להתיר לבחור ללמוד תורה מחוץ לעיר מגוריו, אף שבעקבות כך ימנע ממצוות כבוד אב ואם באותם שנים בהם הוא לומד תורה.

גם הרב יצחק וייס זצ"ל בשו"ת מנחת יצחק (חלק ט סימן קג), פסק שמצוות כבוד אב ואם אינה דוחה את זכותו של הבן ללמוד תורה במקום שלבו חפץ ואין ההורים רשאים להתערב בזה. מנגד, הרב פנחס הלוי הורוביץ זצ"ל בעל ספר "המקנה" (קדושין לא), סבור שיש כבוד אב ואם ("כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ") ויש מורא אב ואם ("אִישׁ אָמוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ"), וההבדל ביניהם, שכבוד אב ואם, הוא חיוב אף ללא ציווי ההורים, לכבדם מיוזמתו של הבן. ואילו מורא הורים, הכוונה, לא לעבור על דברי ההורים לאחר שהביעו את רצונם. ולפי זה מדייק הרב בעל "המקנה", בתלמוד נאמר, גדול תלמוד תורה יותר מ"כיבוד אב ואם", אך לא יותר מ"מורא אב ואם", ולכן במקום בו מקום לימוד תורה (מחוץ לעיר המגורים, או באיזה מוסד לימודים, אך לא בשאלה אם בכלל ללמוד תורה, שאז לכל הדעות אין הוא חייב לצייט להוריו), נוגד את דעת ההורים, אין זה דוחה את מצוות מורא הורים. ויעקב לא נענש, כיוון שהלך בהסכמת הוריו, ושם למעשה לא עבר על דבריהם, אלא רק נמנע מכיבוד הוריו.

ללמדנו שאחד היסודות העיקרים ביהדות הוא כיבוד אב ואם, וככל שנשקיע בקיום מצוה זו, נראה הצלחה בחיינו.

"ויהי לי שור וחמור" (לב, ו)

במדבר רבה מובא על הפסוק שור זה יוסף שנאמר 'בְּכֹר שוֹרוֹ הָדָר לוֹ', חמור זה יששכר דכתיב 'יִשְׁשַׁכֵּר חֶמֶר גְּרָם'. ויעקב בא לרמז שלא הכסף שצבר זה עיקר רכושו, אלא דווקא בניו כיששכר שִׁינַע בתורה כחמור, וכיוסף הצדיק שהיה בר-חכים, ולו מסר כל סודות התורה, אלה הם הוננו. ועיקר הוא ביהדות לבוז לממון שאינו אלא זמני ולא מלווהו מהעולם, וכל רכוש היהודי הם מצות ומעשים טובים ובניו שייגעים בתורה. [טעם ודעת]

"וַיֹּאמֶר עֲשׂוּ יֵשׁ לִי רֶב...": "וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב...

וְכִי יֵשׁ לִי כָל" (לג, ט;יא) - להסתפק במה שיש

"חפץ חיים" (על התורה) כותב, כי בשני פסוקים אלו הביעו יעקב וְעֲשׂוּ את השקפותיהם על העולם הזה. עשו אמר "יש לי רב", כלומר, אמנם יש לי הרבה, אבל מי שיש לו מנה - רוצה מאתיים, ויעקב אמר "יש לי כל" כלומר, לא חסר לי מאומה. עֲשׂוּ נתן עיניו בממון ובחמדת העולם, ואילו יעקב הסתפק במה שיש לו.

מעשה באדם ולו שני בניו. ברשותו היתה מרגלית יקרה עד מאוד, והוא הניח אותה ביד אחד מבניו למשמרת, מבלי שאיש יידע על כך. לאחר פטירת האב חילקו הבנים את רכושו ביניהם. אותו בן יכול היה ליטול את המרגלית לעצמו, אך מכיוון שהיה אדם ישר, בא אל אחיו ואמר לו: "אבא הפקיד בידי מרגלית זו, והיא שייכת לשנינו. הבה נמכור אותה, ונחלק בינינו את שוויה". אחיו לא היה אדם ישר, ומששמע על המרגלית חיפש תחבולות כיצד לנשל את אחיו מחלקו במרגלית זו. מה עשה? הלך וקנה אבן מלאכותית בפרוטות, ואמר לאחיו: "כיון שאתה היית ישר והוגן וסיפרת לי על המרגלית שברשותך, אספר לך כי אבינו הפקיד אף בידי אבן יקרה. וא"כ איננו חייבים למכור את הירושה היקרה, אלא נניח את האבנים הטובות בתוך קופסאות ונטיל בינינו גורל מי יזכה באבן זו ומי באחרת." "טוב הדבר וכן נעשה", אמר האח הישר. יצא האח הנוכל לרחוב, וקנה שתי קופסאות זהות. האחת נתן לאחיו ובשניה שם את האבן שלו. בהיחבא סימן על הקופסה ובה האבן שלו נקודה שחורה, כדי שיכירה. הוא הכין אף שתי פתקאות עם שמותיהם, ואת הפתקה שלו סימן לאחר הקיפול בנקודה שחורה מכל צד, כדי שיוכל לזהותה. כאשר הכל היה מוכן, אמר לאחיו: "חכה כאן, ואני אצא לרחוב להביא שני עדים שיעידו על הגורל". "לשם מה לנו עדים", התפלא האח, "הלא אנחנו אחים נאמנים, ושנינו מסכימים לגורל, נטיל אותו וחסל!" אך האח הנוכל התעקש: טוב יותר לעשות זאת בפני עדים". יצא הנוכל לחפש עדים, ואילו אחיו נותר לבדו עם שתי האבנים. הוא הוציא אותן מן הקופסאות ושיחק בהן, כשהוא נהנה לראותן זוהרות בשלל צבעיהן. לאחר מכן הכניסן שוב לקופסאות, ומבלי משים הניח את האבן האמתית בקופסה המסומנת בנקודה שחורה, ואת האבן המזויפת בקופסה השניה... כעבור שעה קלה חזר אחיו בלוויית העדים וסיפר להם: אבינו הוריש לנו שתי אבנים, והחלטנו להפיל עליהן גורל. אתם היו עדים ותעידו שהגורל נעשה כדיך! ואחיו מוחה וקורא: "חדל לך מרוב דברים, מדוע תעשה עסק גדול מגורל פשוט"? ענה הרמאי: "ומה בכך אם נחזק את הדברים ונכפלים"? והוא חזר עליהם שוב... סוף דבר, הטילו את הפתקאות, והרמאי מיהר לטמון את ידו ולהוציא את הפתקה ששמו כתוב בה, ולשים אותה על הקופסה אשר אין בה נקודה שחורה...

לאחר שהניח אחיו את הפתקה השניה על הקופסה השניה, אמר הרמאי לעדים: "בכבוד, פתחו את הפתקאות וחלקו הקופסאות, ותהיו עדים כי הגורל נעשה כדת וכדין!" "כדברך כן הוא" אמרו, וחלקו את הקופסאות. פניו של הרמאי נהרו, אך משפתח את קופסתו - חשכו עיניו... הלך לביתו, הכה את ראשו בכותל, ושאל "מה עשית?!" לו הייתי ישר, הייתי זוכה במחצית שוויה של המרגלית, ועתה איבדתי הכול"!!! [בן איש חיל' ח"ב קלג]

"וַיִּרְץ עֲשׂוּ לַקְרָאתוֹ וַיַּחֲפָקוּ וַיַּפֵּל עַל צְוָאָרוֹ וַיִּשְׁקָהוּ וַיִּבְכוּ" (לג, ד) - כשאר מוסר...

אמרו חכמים במדרש שבאותה שעה רצה עֲשׂוּ הרשע לנשוך את יעקב אבינו בצווארו, וכך חשב להמית אותו לעיני ילדיו, אלא שהקב"ה עשה נס ונהפך צווארו של יעקב להיות קשה כאבן שיש, וכשנעץ עֲשׂוּ את שיניו בצווארו של יעקב נשברו כל שיניו של עֲשׂוּ הרשע.

והסביר רבנו ה'בן איש חי' זצ"ל שלכן נאמר שעֲשׂוּ הרשע בכה, ומדוע? לא מפני שסבל מכאבי שיניים, אלא מפני שעֲשׂוּ הרשע היה להוט אחר תאוות האכילה והזלילה, וכעת, שראה ששיניו נשברו ואינן, החל לבכות על כך שמעתה ואילך לא יוכל עוד למלא את תאוות האכילה והזלילה שהיתה טבועה בנפשו. ויעקב אבינו גם הוא בכה, ועל מה בכה? שראה את רעת ליבו של אחיו. על כך בכה, שאדם בגילו של עֲשׂוּ הרשע, שהיה אז בן 104, עדיין מה שממלא את ליבו הוא תאוות נקם וזלילה.

והלקח עצום ונפלא! צאו וראו מה כוחו של לימוד מוסר, שהרי האדם מטבעו נולד "פְּרָא אָדָם", שנאמר (איוב יא, יב): "וַיֵּצֵר פְּרָא אָדָם יוֹלָד! דהיינו, האדם נולד כחמור קטן משולל כל רסן, ואם לא ינסה ללמוד מוסר והליכות דרך ארץ, הרי שככל שייגדל גם מידותיו הרעות יגדלו עימו לרעה. וכזה היה עֲשׂוּ הרשע, אשר מגיל צעיר היה איש שדה, איש ללא גבולות ומעצורים, ולא ניסה לשנות את מידותיו הרעות לטובה. לא פלא שגם בהיותו בן 104 עדיין היה אכול קנאה ושנאה, וכל כולו מלא בתאוות נקם!

ולצערנו אין חדש תחת השמש. גם בימינו אנו שומעים על אנשים מבוגרים המתקוטטים על לא כלום, וכל מה שמניע אותם הוא גאווה ואגו. וממה זה נובע? פשוט מאוד! אנשים אלו מעולם לא ניסו ללמוד פרק בספרי המוסר והמידות; אנשים אלו מעולם לא ניסו להילחם במידותיהם הרעות, ולכן ככל שהתבגרו כך נעשו מידותיהם הרעות קשות ורעות יותר! על כן עלינו להחזיק במוסר כפי שאומר שלמה המלך ע"ה (משלי ד, יג): "הַחֲזִק בְּמוֹסֵר אֵל תִּרְף!"

"וַיֹּאֲלֵה הַמְּלָכִים אֲשֶׁר מָלְכוּ בְּאַרְץ אֲדוֹם" (לו, לא-מ)

הנה יש מלכים שהוזכרו בשם אבותיהם, כמו בלע, יובב והדד, ויש שהוזכרו בלי אבותיהם, כמו חושם, שְׁמֵלָה ושאל. והאחרון הוזכר בשם אשתו ובשם אביה ואבי אביה ("וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ מְהִיטְבָּאֵל בֵּת מְטָרָד בֵּת מִי זְהַב"). וביאר מרן רבי חיים קניבסקי שליט"א, שהמלכים שמלכו על ידי אבותיהם הוזכרו בשם אבותיהם, שמפני שהיו בניהם מלכו. ואפשר שהיה אביהם מלך במקום אחר או עשיר וחשוב גדול. ואלה שמלכו מצד עצמם, לא הוזכר שם אבותיהם. וכנראה המלך הדר מֶלֶךְ מחמת אשתו, שהיתה בתו של מיוחס ועשיר גדול. והדד בן בדד מֶלֶךְ מחמת גבורתו, שהיכה את מואב בשדה מדין, ולפיכך הוזכר עניין זה. [טעמא דקרא]

"קִטְנֹתַי מִפְּלֵ הַחֲסָדִים וּמִפְּלֵ הָאֱמֶת אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֶת עַבְדְּךָ" (כט, כה) - הַשּׁוֹמְעִים

חֲרַפְתָּם וַאֲיִנָּם מְשִׁיבִים... - סִפּוּר מִדְּהִים

סיפור הרב אלימלך בידרמן: "ישנו סיפור מדהים ועוצמתי שאני מקווה שייחרט אצלכם בתודעה עד סוף חייכם.

המעשה אירע עם הסבא שלי, הרב דוד בידרמן מללעוב, בעיר ירושלים לפני 120 שנה. באותה תקופה, לא היו הרבה לומדי תורה, ובכל ירושלים היו רק שני כוללים: 'כולל ורשא', ו'כולל גליצא', כשהסבא שלי הקדוש, היה האחראי על כולל גליצא.

והנה, יום אחד, אירע סכסוך ומריבה קשה בין שני לומדים. אחד הלומדים החל לזרוק מילים קשות והטחות לשני והיה מצער אותו כל פעם, למרות שעסק בתורה כל היום.

אותו אברך נרדף נכנס בצער רב אל ראש הכולל, סבא שלי ואמר לו: "רבי דוד, רבנו אני לא יכול יותר, אותו לומד רודף אותי, מצער אותי וגורם לי סבל רב בחיים. אנא ממך רבנו אמור לי מה לעשות?! ענה לו סבי רבי דוד: "חזל הקדושים אומרים - 'אוהביו של ה' כצאת השמש בגבורתו', מי אלו...? השומעים חרפתם ואינם משיבים. אם תשתוק ולא תגיב לו - לא תתחרט ותזכה בברכות רבות שזוכה רק אהובו של ה'".

הנרדף שתק, אך הרדיפות שלל השני לא הפסיקו, והוא ממשיך להוציא עליו שם רע, לבזות ולצער אותו. שוב נכנס הנרדף בצער עמוק לרבי דוד ואומר: "רבנו דיי, קשה לי. אני שותק והוא מוצץ את דמי. מה עליי לעשות?" שוב אמר לו רבי דוד: "השומעים חרפתם ואינם משיבים, עליהם הכתוב אומר (שופטים ה, לא): 'אֶהְיֶינָהּ קְצֵאת הַשֶּׁמֶשׁ בְּגִבְרַתָּהּ', תשתוק ותאמין שזה ה', ויהיה לך רק טוב מזה".

המשיך הנרדף לשתוק למרות כל הצער. בינתיים, לאותו נרדף היה בן שלא הלך לו כלל בשידוכים. היה נראה כי אין סיכוי בעולם שהוא יתחתן, ממש כמו להיכנס בקיר. ומדוע?... כי מאחורי הקלעים עמד אותו רודף אשר פנה לכל שדכן ולכל משפחה שרק ניסו לבוא בקשרי השידוכים עם בנו של אותו אברך, והבריה אותם מההצעה. 'לא כדאי לכם, זו משפחה אימה ונוראה. איזה חיים קשים יהיו לביתכם אם היא תתחתן עם הבן הזה'.

שידוך אחר שידוך יורד ללא סיבה, כשהכל רואים בבחור כאדם טוב ובעל נפלא, אך אחר שהן שומעות את דברי השנאה והבלע של אותו רודף, הכל בורחים מהשידוך ומבטלים אותו.

נכנס הנרדף בצער עמוק שוב לרבי דוד וזכה בכי תמרורים: "רבי דוד, עכשיו הוא מנסה להרוס את החיים של הבן שלי בגללי, כמה אפשר?! רבי דוד חזר ואמר לו: "השומעים חרפתם ואינם משיבים... הם אוהביו של ה', ואלוקים יבקש נרדף, כך שה' נמצא איתך, ואם לא תחזיר, אלא תשתוק אתה רק תרוויח!"

חלפו שנים, ולאותו נרדף היתה כעת גם בת שחיפשה חתן והחלה בקשרי השידוכין. וגם-אז, כל הצעה שרק מתחילה לרקום עור וגידים, מגיע הרודף ומפוצץ הכל. אויי, איום ונורא, איזה סבל קשה. וכך חולפים חודשים ושנים, הבן והבת נעשים מבוגרים, ונותנים רוקים, כשהנרדף יודע שהכל בא מאותו רודף שהורס את השידוכים.

אך הנרדף מתחזק באמונה וממשיך לשתוק. והנה, לאחר כמה חודשים, נשמעות קולות של שמחה אדירות מביתו של הנרדף. מה קרה?... בשעה טובה ומוצלחת הוא זכה לארס את בנו ובתו יחד, אחד אחר השני, למרות כל הקשיים וכנגד כל דברי ההסתה הנוראיים. איוו שמחה ואיזה אושר היו בבית. אלא, שאחר כמה ימים שנגרעו קולות הצהלה, עמדה בעיה גדולה וקשה, מהיכן משיגים כסף לְחַתָּן גם את הבן וגם את הבת?...! הרי מדובר בירושלים שלפני 120 שנה, שאז בקושי היה לאנשים כסף לדגים וחלות לשבת, וכשברוך ה' יש חתונה זה משימה גדולה ולא פשוטה, אז קל וחומר כשיש שתי חתונות סמוכות. החליט האב המאושר, האברך הנרדף, לעשות את דרכו לבקש עזרה מיהודים אמידים בחו"ל, כנהוג באותו זמן אצל אנשים שעמדו לחתן את ילדיהם. העיר בה כולם היו באים לבקש עזרה כספית באותה עת, היתה העיר 'וינא'. מיד כשהגיע לוינא, הוא עשה את דרכו אל ביתו של הגביר שהיה נותן מתנה הגונה ויפה, אלא שהסבירו לו במשרד, כי יש להמתין כמה ימים באחד המלונות הסמוכים, עד ליום בו תיקבע הפגישה. בלית ברירה, נטל הוא את חפציו והתאכסן במלון שהיה בסמיכות והמתין ליום המיוחל. והנה, כשקיבל הזמנה לביתו של הגביר, ארזו הוא את חפציו מהמלון, הגיע אל הלובי להחזיר את מפתחות חדרו, אלא שרגע לפני שהוא

נפרד מהמקום, נצרך הוא לבית הכסא. הוא נכנס אל בית הכסא שם ציפתה לו הפתעה מיוחדת ולא צפויה...

הוא נכנס לבית הכסא, ועל הריצפה הוא מוצא ארנק גדול שבתוכו ישנו סכום עתק של מיליוני שקלים. הוא לא האמין למראה עיניו, הרי מדובר בסכום עצום שיכול לעזור לו לחתן את כל נכדיו... חכמינו אומרים כי 'גזל הגוי - אסור, אך אבידת הגוי - מותרת'. אם גוי איבד אבידה - מותר מהדין ליטלה.

פותח אותו יהודי תמים את הארנק ורואה כי מדובר בארנקו של גוי חשוב. הוא הוציא את הכסף מהארנק, וציפרו לכסף שהביא עימו בתיק לצורך הוצאות הדרך הרחוקה.

הקב"ה העניק לו כזה מתנה, והרי כעת הוא יותר עשיר אף מאותו הגביר, ומכאן הוא יכול לחזור מיד לביתו בארץ ברוגע ובשלווה שזכה באוצר עצום.

הוא יוצא מבית הכסא בשמחה, לוקח את הדברים ומתכוון לברוח מהר ככל שאפשר. אלא שלהפתעתו הוא מוצא כי שוטרים רבים מקיפים את המלון ולא נותנים לאיש לבוא ולצאת. המשטרה הודיעה כי נעשתה גניבה של כמה מיליונים במלון, ועל כן היא דורשת מכל הנוכחים להיכנס לחדריהם, עד לעריכת בדיקה מקיפה בחפציהם שתמצא את הגנב. בוינא באותה תקופה היו מוציאים להורג על גניבה, ואף כאן ידעו כולם, כי הגנב שייטפס, יצא להורג במרכז העיר בעינויים קשים ומרים. גם היהודי שלנו נכנס לחדר באימה ויראה והחל להתחנן לה' שיצילו ממוות אכזר, כשאשתו וילדיו ממתנים לשובו. השוטרים עברו חדר-חדר וערכו חיפושים נרחבים, עד שהגיעו לחדרו של היהודי. הם חיפשו בכל הארונות ולא מצאו כלום. ואז, הם ניגשו אל התיק בו היה הכסף, ונדהמו למראה עיניהם... הם פתחו את התיק ומצאו כי יש בתוכו סכום של כמה מיליונים, כפי שהם מחפשים, בתוספת של כמה אלפי שקלים בודדים. "נראה שמצאנו אותו", אמרו השוטרים ופנו אליו, "אמור נא לנו, מה עושה אצלך כזה סכום"? היהודי המסכן שרצה להציל את חייו זעק בקול גדול: "אינני גנב, זה שלי. אני הסוחר הגדול של 'כולל גליצא' בירושלים עיר הקודש, והכל יודעים כי אני אדם אמיד עם סכום גדול שכזה". השוטרים נעצרו לרגע ואמרו: "תשמע, אם היה בידך את הסכום המדויק שנגנב - מיד היינו מוציאים אותך להורג ובטוחים כי אתה הגנב. אך במצב הזה, שיש כאן סכום זהה אך גדול יותר בכמה אלפים בודדים, אנו מכניסים אותך למעצר בתנאים קשים, עד שנחקור מי אכן הסוחר הגדול והעשיר של המוסד שהזכרת - 'כולל גליצא' בירושלים. אם אכן נשמע שאתה סוחר גדול ואמיד, נאמין שזה הכסף שלך ונשחרר אותך. אך אם נשמע שאין זה נכון - הרי שמיד נהרוג אותך בכיכר העיר ונקח את כספך".

היהודי הנרדף נכנס למעצר קשה ונורא, כשהוא יודע שרגעיו ספורים. מיד העבירה המשטרה מכתב מהשגרירות בוינא היישר אל השגרירות בתל אביב, וביקשו מהם לברר מה זה 'כולל גליצא' בירושלים? ומה קשור אדם זה לכולל? שליחים מהשגרירות בת"א עשו את דרכם לכולל גליצא, ושאלו את האברכים האם הם מכירים את האברך הזה. אותו רודף שראה כי שליחים מהשגרירות מחפשים פרטים עליו, קפץ על המציאה והבין מיד, כי כיוון שהלך לוינא להביא כסף לחתונת ילדיו, אומר הוא לכולל כי הוא עני ואביון הנזקק לתרומה, וכעת רוצים לברר פה בארץ האם זה נכון, על כן אני אהרוס לו את הכל, כך שלא יתנו לו אפילו שקל אחד. מיד פער הרודף את פיו בשנאה ואמר: "דעו לכם, שהיהודי הזה הינו עשיר גדול, סוחר ממולח פה בכולל, יש לו המון כסף, ושלא יעבוד עליכם שהוא יהודי פשוט, הוא מיליונר!!! מיד כששמעו זאת בשגרירות, העבירו את דבריו למשטרת וינא, שהבינה כי כנראה זה כספו, והוא אכן סוחר ממולח, ושיחירוהו לחיים וחזר ארצה כעשיר גדול.

כשחזר ארצה, הוא ערך סעודת הודיה גדולה ואמר: "שמעתי כי השגרירות הגיע לכאן לכולל, ואחד מחברי הכולל, אמר בצורה ניסית את מה שאמר ובזכותו ניצילתי ממוות לחיים. בזכותו יצאתי מהמעצר הקשה, בזכותו נהיית עשיר כה גדול, ובזכותו אני יכול לחתן את כל ילדיי ונכדיי בכבוד, ולחיות בשלווה כל חיי. אנא אמרו לי מיהו אותו אברך שהציל את חיי, כדי שאגמול לו טובה גדולה"? מיד הצביעו הקהל לעבר הרודף שמירר את חייו. המום ונדהם שמע זאת הנרדף וראה בחוש כי הכל מהשמיים, וכל הנעשה בעולם הינו בגזירת ה' לטובה, ואין אדם שיכול להזיק או להועיל לך אם לא נגזר משמיים. ואף כאן 'העוולה' הפכה להצלה ועושר גדול. וכפי שאמר סבי: 'תשתוק ואל תענה, ותהיה מאהובו של ה' ותצליח".

ה' מנהיג את העולם לבדו, כשכולם רק שליחים לקיים את גזירתו.

מהם, היות שאנו בדרגת מלאכים! שכן הם אוכלים מפעם לפעם במהלך הנסיעה, ואנו - לא בא אוכל אל פינו זה כמה שעות!... כיוון שהגיעו הצדיקים אל מחוז חפצם, התיירו את הסוסים מן הכרכרה וקשרו אותם אל האבוס שהיה עמוס בקש ובתבן טריים. מיד שכחו הסוסים שהם כמלאכים ושיקעו את ראשם בתוך ערימת הקש!...

"ואף אנחנו, בני האדם", אמר הצדיק לתלמידו, "אם בכל פעם שאתה מסיים צום ותענית אתה שב אל תאוותיך ויצריך הבהמיים, הרי שסוס היית וסוס תישאר!" וכזה היה עֵשׂו הרשע, שבעת המפגש עם יעקב אבינו ופמלייתו נתפעל מיעקב אבינו ומקדושתו עד שהפטיר ואמר: "מי לך כל המחנה הזֶה אֲשֶׁר פָּגַשְׁתִּי?! אך מיד לאחר מכן, מה נאמר? "וַיֵּשֶׁב בְּיָוֶם הַהוּא עֵשׂו לְדָרְפוֹ" - חזר לתאוותיו ויצריו ונשאר בתחתית.

"עם לבן גרתי ואחר עד עתה" (לב, ה)

וברש"י: עם לבן גרתי ותר"ג מצוות שמרתי. עכ"ל. וקשה: היאך אפשר לקיים כל המצוות? הרי יש כמה מצוות שלא עלה בידו לקיימן, כמו חליצה ויבום וכיוצא בזה, ומה גם שבחוץ לארץ יש הרבה מצוות שאינן נוהגות! וביאר הגאון רבי משה איררה זצ"ל, מחכמי סלוניקי (כיהן כדיין בתל אביב), על פי מה שאמרו רבותנו ז"ל (ברכות ו): "חשב אדם לעשות מצווה ונאנס ולא עשאה, מעלה עליו הכתוב כאילו עשאה".

והנה ידוע שכאשר בירך יצחק את יעקב לא בירך אותו אלא בפה, אבל במחשבה היתה כוונתו לעֵשׂו. ואם אנו הולכים אחרי המחשבה, כל הברכות שבירך יצחק את יעקב אינן ברכות כלל. ומעתה, זוהי כוונת יעקב: "עם לבן גרתי" - ולא התקיימו בי הברכות שבירכני אבא. מזה מוכח שהולכים אחר המחשבה, וממילא שמרתי כל תר"ג המצוות, שהרי החושב לעשות מצווה מעלה עליו הכתוב כאילו עשאה! [כתבי מהר"ם איררה, מהספר "מהיכל התורה דשאלוניקי"]

בברכת התורה

דין ברינה

"לְאֲדָם מַעֲרַכֵי לֵב וּמַה' מַעֲנֵה לְשׁוֹן" [משלי טז, א]

לעילוי נשמת מ"ר אבי: יעקב בן רחל וצדוק מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה נפתלי בן רוה: סמי בן שמחה: גורג' בן שמחה רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם: אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: דוד (רוג'ה) בן שמחה משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן זינו מינה בת מרדכי שמואל: יפה נדרה בת נעימה: רוה בת שמשון מרים בת עזיה: כתון בת חביבה: אהובה (דיי) בת טובה חיה בת יוסף: רחל בת חנה: חנינה בת כמיסה

להצלחת: אריה (לאון) בן מלכה: אליעד יעקב, הדס-הודיה תמר ועיל בני פאולה
זיווג הגון: זרבה בת אטו: ג'ימי שמואל בן אסתר: נעמה בת אסתר: יצחק בן חיה
רחל בת זרבה: עדינה בת שמחה: אלקנה רחמים בן איריס: בתיה בת אסתר

לרפואת:

הרב מאיר נסים בן כמסאנה שליט"א
יעקב ישראל בן גלית: אריאל בן אביגיל
מנחם בן עזיה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט
אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זוליס בת חנה
פאולה בת דינה: גלית בת רות: מרים קרן בת רבקה
אילה לאה בת ציפורה: שושנה בת שדרה
רחל בת מארה: רות בת לינה: מרית בת רחל

לזרע של קימא:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים
נפתלי שלמה בן לאה: ליאור בן דינה
שושנה ריזל בת מינה: שירה בת שושנה
מיטל בת לילי: ליאת בת ויקטוריה
שמחה צביה בת רחל: יובל בן שלומית
רחל בת חיה: עדי בת מלך

"וַיִּוְתֵר יַעֲקֹב לְבָדּוֹ וַיֵּאָבֵק אִישׁ עִמּוֹ עַד עֶלּוֹת הַשָּׁחַר" (לב, כה) - אין כוחנו אלא בקדושתנו!

כתב רבנו יעקב אבוחצירא זיע"א בספרו "פיתוחי חותם": אותו האיש שניסה להיאבק ביעקב אבינו לא היה אלא שְׂרו של עשיו הרשע, שהוא ראש כוחות הסטרא אחרא. ובמה ניסה להכשיל את יעקב אבינו? בקדושת גופו! ונרמז הדבר בפסוק, שנאמר: "וַיֵּאָבֵק אִישׁ עִמּוֹ", מלשון "אבק", שהוא ראשי תיבות של המילים: א'וֹת ב'רִית ק'וֹדֶשׁ! כלומר, השטן ניסה להשפיל ולהכניע את יעקב על ידי שייגרור אותו לפגום בקדושת גופו, אך יעקב אבינו נתגבר כנגדו בעוז ובתעצומות והחזיר מלחמה שיערה, ולא הצליח השטן במזימתו.

ובדרך זו מנסה השטן מאז ועד ימינו אנו להילחם בכרם בית ישראל; מנסה הוא בכל כוחו לגרום לנו לפגום בקדושת הגוף והאיברים, ועלינו להחזיר לו מלחמה ולהתגבר!

ומסופר בגמרא (נדרים טו.) על **שמעון הצדיק**, שהיה כהן גדול במשך ארבעים שנה, וכל אותן השנים נמנע מלאכול קורבנות אשם של נזירים שנטמאו, חוץ מפעם אחת, שהגיע לפניו בחור טוב ונאה מן הדרום, והיו שערותיו מסודרות לו בתלתלים נאים ויפים. שאל אותו שמעון הצדיק: "בני, מפני מה קיבלת עליך נזירות? והרי בתום ימי הנזירות צריך אתה לגלח כליל את שערות ראשך, ושערותיך כל כך יפות ונאות הן!" השיב לו אותו בחור ואמר: "רועה צאן אני, ויום אחד הלכתי אל הבאר לשאוב מים לצאן, וכשהתכופתי אל הבאר השתקפה במים דמות פניי וראיתי כמה יפה אני.

באותה שעה נכנס בי היצר הרע, החל לפתות אותי לדברי עבירה ואיסור וביקש לטורדני מן העולם. ועל כן נשבעתי ואמרתי שאקבל עליי נזירות, ובסיומה אהיה חייב לגלח את שערותיי, ובכך אאבד את יופי פניי!" מיד עמד שמעון הצדיק, נשקו על פניו ואמר לו: "בני, ירבו נזירים כמותך בישראל!"

וגם בימינו אנו, הרי היצר הרע מייבא לנו אופנות וסגנון לבוש מפרזי ומניו יורק, מנסה הוא להשחית את קדושת גופנו בבגדי שחץ ולגרור אותנו דרך זה אל טומאת הגוף. הבה נשיב מלחמה שיערה, נתלבש בצניעות כמסורת אבותינו ואימותינו הקדושים ונזכור תמיד שאין כוחנו אלא בקדושתנו ובצניעותנו.

"וַיֵּשֶׁב בְּיָוֶם הַהוּא עֵשׂו לְדָרְפוֹ שְׁעִירָה" (לב, טז)

פעם בא חסיד אחד אל הצדיק רבי שמחה בונים מפשיסחא זצ"ל ואמר לו: "רבי, כמה צומות צמתי, כמה סיגופים נסתגפתי, והנה לבסוף מרגיש אני שלא התרוממתי במאומה. כמה שאני מנסה להתעלות, איני רואה שום תוצאות!" השיב לו הצדיק ואמר: "בוא ואספר לך מעשה נאה. באחד הימים ציווה הצדיק רבי ישראל בעל שם טוב על העגלון שלו שירתום את הסוסים אל הכרכרה, היות שצריך הוא לצאת בהקדם למשימה חשובה ודחופה. והנה, כשיצאו הבעל שם טוב ותלמידיו לדרך, החלו הסוסים לרוץ במהירות בשבילי הדרכים. החלו הסוסים לומר זה לזה: 'אומנם סוסים אנחנו, אבל מעלתנו אינה פחותה ממעלתם של בני האדם היושבים בכרכרה, שהרי הם אינם אוכלים בזמן הנסיעה וגם אנו איננו אוכלים בזמן הנסיעה!...' והנה כעבור זמן מה הוציאו התלמידים היושבים בכרכרה מיני פירות ומזונות והחלו לאכול. אמרו הסוסים זה לזה: 'מסתבר שהיושבים בכרכרה הם בני אדם, ואילו אנו טובים

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752

או במייל: Ronbarina@gmail.com

כתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים

ניתן לשלוח צ'ק לכתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון

מאוצרות הפרשה

ויאבק איש עמו (שם)

הגמ' בחולין (צא) מביאה מחלוקת, ר' שמואל בר נחמני אמר כגוי נדמה לו, רב שמואל בר אחא אמר, כתלמיד חכם נראה לו. יש להבין מה הנפק"מ איך נראה לו, אומר ה"חתם סופר", כתוב במדרש שיעקב הטא שני חטאים, א. שנשא שתי אחיות, כי הוא חשב שבחול"ל דינו כבן נח ולא חל עליו האיסור של שתי אחיות. ב. עשרים ושתיים שנים שהיה אצל לבן, לא קיים את המצווה של כיבוד אב ואם, כי חשב שתלמיד חכם פטור ממצוה זו בשעה שהוא עוסק בתורה, עפ"י בגמ' במגילה (טז), גדול ת"ת יותר מכיבוד או"א. המחלוקת איפה בשאלה על איזה חטא נענש, אחד אומר שהעונש על "ויאבק איש עמו" בא משום החטא של "כגוי נדמה לו" משום שחשב עצמו לבן נח. והשני, משום החטא של "כתלמיד חכם נדמה לו", משום שחשב את עצמו לתלמיד חכם וביטל מצוות כיבוד הורים מחמת כן. (מדרש ביתר)

כי חנני אלקים וכי יש לי כל (לג, יא)

אומר רש"י: כל ספוקי. ועשיו דבר בלשון גאווה, יש לי רב – יותר ויותר מצרכי. יהודי צריך לדעת שבזה הוא שונה מן הגוי, הוא יודע שהקב"ה נותן לו את כל מה שהוא צריך – יש לו כל!

"לא תחמד", אומר האבן עזרא, אדם צריך להבין שלרכוש חברו אין כל קשר אליו. זה ניתן לעבודת ה' של חברו, ואילו רכושו שלו ניתן לו לעבודת ה' העצמית שלו. אין לו מה לעשות עם הרכב של השכן או עם הוילה של הגביר... זה פשוט לא ימשש אותו. אבל בכל זאת, למה יש 'מרצדס' בעולם...? זה לא נוצר בשביל הצדיקים...?! למה דוקא אלו שאף פעם לא פתחו חומש, דוקא אלו נוסעים במכוניות יוקרה, משתכשכים בבריכה פרטית מחוממת ונוסעים לסקי בשוויץ כל חודש... למה!?

רבי ראובן קרלנשטיין היה חולה ונוקק לטפולי דיאליזה. מי שהכליות שלו לא מתפקדות ונוקק לטיפול מהסוג הזה לא יכול לאכול ולשתות. לפני שהוא שותה, הוא צריך למדוד כמות מים מצומצמת, ואסור לו לעבור את המכסה היומית. הוא אפילו צריך לחשוב כמה נוזלים יש בסוגי המאכלים שהוא מכניס לגוף... לכן אסור לו לאכול אורז וכדו'... נורא ואיום. אבל כשמגיעים לעשות דיאליזה. אז יושבים מחוברים למכונה ארבע שעות וממילא א"א לקום, נותנים לחולים ספה מפנקת, עולה יורדת. כל השכלולים! אבל מאחר שהם כל השבוע לא יכולים לאכול כמעט כלום, האחיות מסתובבות עם מגשים ובהם כל מיני מעדנים שהחולים לא זכו לאכול במשך כל השבוע...

אדם שמסתכל מהצד על החולים הללו, ולא יודע שהם בטיפול, לא מאמין למראה עיניו... איזה נופש, כל היום נחים על הספה המסתובבת וגם מתענגים כל היום על מעדני עולם... עם שרות! ממש גן עדן! אבל מה האמת? שהמסכנים הללו הם חולים שסובלים, ורק כיון שהם כל החיים שלהם לא יכולים לאכול, נותנים להם לכמה שעות הרגשה טובה ומגישים להם כל טוב.

אומר רב ראובן קרלנשטיין, כך גם נראה אדם שמסתכל מהצד על העולם הזה... הוא רואה שלרשע הזה יש וילה 5 קומות, גיפ קאדילק, וכל היום עובדים אצלו אנשים... אבל הוא לא מבין, שרק מפני שלמסכן הזה אין כלום... רק מפני שאין לו עולם הבא... רק מפי שהוא חולה... רק ורק מפני זה, נותנים לו קצת ליהנות בעולם הזה...

(אוצר הדרשות הקצרות)

ואתה אמרת היטיב איטיב עמך (לב, יג)

רבי יחזקאל מקוזמיר למד מפסוק זה הנהגה שמתנהג הקב"ה עם בריותיו, כשפוגשים אדם ושואלים אותו מה שלומך? והוא עונה שלא יהיה יותר גרוע, אדם זה הוא כפוי טובה, הרי כל היום אופף אותו חסד מהקב"ה, צריך להודות על כל נשימה, וגם אם יש לו צרות או ייסורים, עדיין הוא צריך להודות על כל החסד שנעשה איתו. אבל אם הוא עונה ב"ה, שימשיך כך הלאה, זה מראה שהוא לא כפוי טובה והקב"ה מוסיף לתת לו עוד כהנה וכהנה. לומדים זאת מהפסוק "ואתה אמרת – היטיב", שב"ה הכל טוב ולא חסר לי כלום, שומע את זה הקב"ה ואומר, אה, לכה בן אדם "איטיב עמך", נמשיך הלאה לעשות לך רק טובה.

(מדרש ביתר)

ויותר יעקב לבדו (לב, כה)

אמרו חז"ל (חולין צא): "ויותר יעקב לבדו – אמר רבי אלעזר: שכח פכים קטנים וחזר עליהם, מכאן לצדיקים שחביב עליהם ממונם יותר מגופם". רבותי, היתכן לומר כך, שבעיני יעקב הממון היה חשוב יותר מגופו? כלום מדובר כאן עפאם על קמצן כזה, שיחזור עד פרדס כין כי שם העגבניות יותר זולות בחצי שקל?... מלשון חז"ל משמע שלא רק יעקב אבינו, אלא כל הצדיקים, ממונם חביב עליהם יותר מגופם. היתכן?! בבחורותי אמרתי באור נפלא בדברים, וברבות השנים ראיתי שגדולי עולם אומרים זאת [האר"ה הקדוש ועוד] כל אדם, כששואלים אותו על דברים שברשותו מנין לו אותם, כגון: "מהיכן יש לך את המגבעת הזו?" עונה: "הלכתי לחנות הכובעים וקניתי אותה". "ומאיפה יש לך את הספר הזה?" – "פלוגי נתן לי אותו במתנה". אצל הצדיק, הרגשת החיים שלו היא: כל מה שיש לי – זה הקב"ה נתן לי, קבלתי מהקב"ה מתנה. מהיכן יש לך את העט הזה? – "הוי, ברוך ה', הקב"ה נתן לי אותו. איך נתן לי? – על ידי שהרוחתי כסף, ובכסף הזה קניתי את העט בחנות, אבל כל אלו תוצאות. במציאות הקב"ה הוא זה שנתן לי את העט. כשהצדיק יושב לאכול, מה הוא אוכל? כותב בעל ה"חובת הלבבות" (שער ג' פ"ה), שעובד האלקים "לא יאכל אלא מה שהטריפו". הוא מרגיש שהקב"ה זן ומפרנס, והוא הנותן לו את מזונו. ליעקב יש פכים קטנים. מהיכן יש לו אותם? זוהי מתנת שמים, מתנה מידי של בורא העולם. מתנה כזו חביבה היא עד מאד בעיניו, ובשום אופן אינו יכול לותר עליה! אני זוכר שבילדותי למדתי בסאטמר, ופעם האדמו"ר מסטמאר זצ"ל נתן לי מטבע – שילינג. איזו שמחה וששון! כמשך שנים הייתי מראה לכולם: "הנה, זה הנה, זה השילינג שקבלתי מהרביה מסטמאר". על אחת כמה וכמה כשמקבלים דבר מהקב"ה, כמה חביבות צריכה להיות כלפי הדבר. זה לא ענין של אהבת הממון, אלא זו אהבה למתנה מהקב"ה. לכן ממונם של הצדיקים חביב עליהם יותר מגופם. ואם תשאלו, הלא בגמרא שם כתוב שהטעם שחביב עליהם ממונם יותר מגופם הוא – "לפי שאין פושטין ידיהן בגזל", ולא כפי שבארנו, מחמת שזו נתינה מהקב"ה? התשובה היא – הם הם הדברים: ממון הבא לאדם בגזל הוא ממון שאינו מהקב"ה. כביכול הגזל תפס בעצמו ממון זה, זו איננה מתנה מאת ה'. אבל הצדיקים אין פושטין ידיהם בגזל, כלומר: מה שיש להם – זה הכל נקי מהקב"ה, לכן חביב הוא עליהם יותר מגופם. (רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל – יחי ראובן).

משאל תחתית – לרום המעלה!

וַיֹּאמֶר לֹא יַעֲקֹב וַיֹּאמֶר עוֹד שָׁמַךְ כִּי אִם יִשְׁרָאֵל כִּי שְׂרִיתָ עִם אֱלֹהִים וְעַם אַנְשֵׁים וַתִּגְדַּל (ל"ב, כ"ט)

הנה אצל אברהם, מצינו כמו כן ששינה הקדוש ברוך הוא את שמו מ'אברהם' לכפי שנאמר בפסוק (לעיל י"ז, ה'): "ולא יקרא עוד את שמך אברהם והיה שמך אברהם כי אב המון גוים נתתך", ובכל זאת – ביחס לאברהם מצינו בגמרא (ברכות י"ג, ע"א): "תני בר קפרא: כל הקורא לאברהם אברהם - עובר בעשה וכו', רבי אליעזר אומר: עובר בלאו", בעוד אצל יעקב – לא מצינו הוראה דומה! ולכאורה, מה פשר ההבדל? המעשה הבא, אותו סיפר ה'סבא' משפולי - יבהיר את התשובה היטב: בתקופה מסוימת, הגיע ה'סבא' לעיירה כלשהי, שמצב היהדות בה היה בכי רע. הוא החל בפעילות נמרצת, הקים 'חידר' עבור ילדי העיירה, ייסד שיעורי תורה, ואט אט היה השיפור ניכר לעין.

דא עקא, שבין תלמידי החידר – היו שני ילדים, אשר סטו מדרך הישר עד שלא נותרה ברירה כי אם להרחיקם. הם הלכו והתדרדרו עוד ועוד, ירדו מדחי לדחי, עד שהפכו לילדי רחוב של ממש, ובסופו של דבר – קיבצו סביבם חבורה של ריקים ופוחזים, אשר שלחו ידם במעשי שוד וביזה, ואף מעשי רציחה לא מעטים נזקפו לחובתם. אכן, סוף גנב לתליה... בשלב מסוים, הבינו השלטונות כי חבורת השודדים מטילה את חיתתה על הסביבה כולה, ולפיכך הם הציבו מארבים, בהם נטלו חלק כוחות צבא גדולים, ולבסוף הצליחו ללכוד את חברי החוליה – ובהם שני היהודים, מיודעינו... במהלך משפט הראווה, שהתקיים תקופה קצרה לאחר מכן – התברר כי ראשי החבורה הינם יהודים, מה שהוביל את השופטים לגזור עליהם עד מהרה גזר דין מות. ביצוע גזר הדין – נקבע ליום השבת, כאשר ביום המיועד התקבצו רבים מתושבי הסביבה אל כיכר העיר, מצפים לחזות במו עיניהם בהוצאת גזר הדין אל הפועל. בין המתקבצים, היה גם ה'סבא'. הוא כמובן לא הגיע בכדי לחזות במאורע המחריד, אלא משום שתקוה פיעמה בליבו: הוא קיווה שברגע האחרון, יעלה בידו לרמוז לשני היהודים הללו, ולעורר אותם בדרך כלשהי לשוב בתשובה שלמה על מעשיהם קודם מיתתם, אשר תהא לכפרה על כל עוונותיהם. והנה, שני היהודים כבר מובלים אל הגרדום, אולם ברגע האחרון ניגש אליהם הכומר – ובפיו הצעה מפתה שאי אפשר לסרב לה, כך לדבריו: הוא מוכן להמתיק את גזר דינם ולהבטיח כי יזכו בחנינה, אם יאותו להמיר את דתם! תכניתו של הכומר היתה סדורה: הוא הציג בפני שני היהודים את הצלב שבידו, והבהיר כי אם יאותו לנשקו – יהיה זה אות לנכונותם לקבל עליהם את הדת הנוצרית, ואז 'סלחו' להם כל עוונותיהם הראשונים... לשמע ההצעה, ביקשו שני היהודים שהות להימלך בינם ובין עצמם. השתהו ניתנה להם, ואכן, לאחר מספר רגעים הם שבו, וביקשו כי יוגש להם הצלב הגדול. לשמחתו של הכומר לא היה גבול: הנה, עלה בידו לשבות שתי נשמות קדושות של יהודים ולהעבירם על דתם! אולם בעוד עיניהם של כל הנוכחים נשואות אל המתרחש, נטלו שני היהודים את הצלב, ו... הטיחוהו ארצה בחזקה עד שהתנפץ לרסיסים! פניו של הכומר האדימו מזעם. הוא ביקש לנקום משני היהודים את נקמת כבודו האבוד, ומאחר ולא ניתן היה להענישם בעונש חמור יותר מאשר עונש מוות – הוא החליט, לאחר התייעצות עם השלטונות, לייסרם ביסורים קשים משאל בטרם מותם! אולם היהודים הללו, שעד לפני תקופת מה הובילו חבורת שודדים ורוצחים וחטאו בכל חטא אפשרי – לא נרתעו מפני היסורים הקשים! ברגעים האחרונים לחייהם, הם פרצו יחדיו בשירה: "ישמחו במלכותך שומרי שבת וקוראי עונג שבת", עד שיצאה נשמתם בקדושה ובטהרה! הרי לנו, כי יהודי יכול להעפיל ברגע אחד משפל המדרגה, משאל תחתית – אל הפסגות הגבוהות ביותר!

ומכאן, תשובה לשאלתנו: שכן הנה, שמו של אברהם השתנה ל'אברהם', משום שבתחילה הוא היה אב לארם, ולבסוף – אב לכל העולם כולו (ברכות שם). שינוי זה שהתחולל במהותו של אברהם אבינו – היה שינוי בלתי הפיך, חד משמעי, ולאחר שנעשה אברהם לאב המון גוים – כבר לא היה כל קיום למהותו כ'אב לארם'. לעומת זאת, אצל יעקב, נותרה משמעות לשני שמותיו, שכן לעד תשארנה בבניו שתי בחינות, בין אם יכולים לעבור: בחינה אחת – הלא היא בחינת 'יעקב', האחוז בעקב, המתאימה למצבו של היהודי כאשר הוא בשפל המדרגה, ובחינת 'ישראל' – המתאימה למצבו של היהודי כאשר הוא מגיע אל פסגת המעלה ומשתרר עם מלאכים!

גם כאשר היהודי נמצא בשפל המדרגה – הוא עדיין יהודי, בנו של יעקב, ודוקא משום כך – ביכולתו להעפיל ברגע אחד אל הבחינה הנוספת שקיבל בירושה מיעקב אבינו, ולהגיע אל הפסגה! משום כך, היתה חשיבות להותיר את שני שמותיו של יעקב אבינו לנצח, ועל כן לא התבטל שמו 'יעקב', אלא רק נוסף לו שם המורה על בחינה נוספת – הלא הוא השם 'ישראל'!

(מתוך "ללמדך - בראשית" מאוצרותיו של הרב מרדכי פרוינדליך זצ"ל)

פינת ההלכה

האם גננת צריכה להתפטר כשצריכה להאכיל ירקות מהיתר מכירה לילדים בגן

שאלה: גננת מבני ברק עובדת בגן של מתחזקים בעיר אחרת, ושם הילדים מביאים אוכל שיש שאלה חמורה אם מותר לאכול, כגון ירקות מהיתר מכירה בשביעית, ולכן היא שואלת האם עוברת על איסור של ספייה לקטן במה שמאכילה אותם, ויש להסתפק עוד יותר לגבי כל המאכלים שמביאים משך השנה, אלא שאפשר יש להקל אם נאמר שמעיקר הדין המאכלים מותרים, ומה שהיא מחמירה, אינה סיבה שאסור לה להאכיל הילדים המאכל שהם הביאו, בפרט שבלא"ה זה מה שהם אוכלים בבית, וא"כ בגן אינה מאכילה להם דבר שונה ממה שהיו אוכלים בבית. עוד יש להסתפק במעונות שבעל המעון סומך על "היתר מכירה" והמטפלות בילדים אינן סומכות על ה"היתר", האם מותר להן להאכיל התינוקות במאכל כזה, שלשיטתן הוא איסור גמור, בפרט כשהגדון הוא ספיחין? **תשובה:** גננת או מטפלת במעון אסורה להאכיל הילדים ספיחין לתוך פיהם, אבל יש מקום לדון להקל להניח האוכל לפניהם אם בלא"ה הם יאכלו מאכלים הללו, ולכן בודאי אינה צריכה להפסיד פרנסתה אם היא רק מניחה האוכל לפניהם, אבל אם היא צריכה להאכיל אותם ממש, ואין לה אפשרות להביא ירקות שאינם ספיחין עבור הני תינוקות, עדיין צ"ע אם מותר לה להמשיך בעבודתה, בפרט למש"כ באג"מ (אהע"ז ח"ד סי' ס"א) שאם מאכילה אותם ממש, מדרבנן זה נחשב כאוכלת בעצמה. (הגאון ר' יר"ט זנגר שליט"א)

חידה שבועית

ראובן אבי'א לבית הכנסת כל חמשה ימים, שמעון כל ארבעה ימים, ולוי כל שלושה ימים, תוק כמה ימים יפא'עו יעל'עו לבית הכנסת?
תשובה על חידה פר"ש: לו. תשובה לחידה: הר.

מזל טוב

מרכז העיר: משפחת ורקר להולדת הבן
גני הדר: משפחות מנצר – בינט להולדת הבן הנכד
משפחות שטור לנשואי הבן
משפחות הרב בקשת לנשואי הבת הנכדה
משפחות הנדלסמן – ליכטמן (מרכז העיר) לנשואי הבן הנכד
משפחות הלפרין – פלונצ'ק להולדת הבן הנכד
משפחת יהודה שפירא להולדת הבן
משפחת רוזן לאירוסים הבן

פתרונות לחידות והודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com

פתח תקוה. קצב של עיר. לב של מושבה

בגובה
רמי גרינברג, ראש העיר

היחידה לחינוך חרדי
ותרבות מורשת ישראל

לע"ג ר' יצחק זאב הלוי ז"ל
בן ר' אליעזר שלום הלוי ז"ל
לע"ג מרת לאה אלטע הדס ע"ה
בת ר' יעקב הלוי הי"ד

המאמר השבתורי

שַׁבַּת אוֹרְהָ

אזהרה המורה! העלון מיועד אך ורק לרציניים שיודעים את השיבות התפילה, ובשעת התפילה לא נעיינים בעלון ובשאר דברים. לעילוי נשמת ר' דב בן ר' מאיר יוסף ז"ל

וישלח

בהשקפה ראשונה

מאמרי השקפה, מוסר והנהגות

מעשה היה ורבי אליהו לופיאן זצ"ל רצה להתרים פעם לצדקה גביר גדול, שהיה באותה מידה גם קמצן גדול. הלה, כמוכן, קמץ את ידו מן הצדקה כדי לא לאבד את ממונו, חלילה, כדרך הקמצנים. בתוך השיחה עם אותו גביר, שהיה כבר לעת זקנותו, נענה ואמר לרבי אליהו הנה כשהייתי צעיר, אמרו לי שאם אעשה הרבה צדקה וחסד עם כספי יעזור לי ה' ויהיה לי הון רב בזכות המצווה, ואני לא כליכך נעניתי ואגרתי את כספי לעת זקנותי. ועתה יוכחו דברי שצדקתי אז, שכן אם הייתי מחלק אז את כספי לצדקה - ממה הייתי מתפרנס כעת? השיבו רבי אליהו ואמר: למה הדבר דומה? - לאדם שהיו לו שתי אפשרויות לפרנסה, או להיות צורך זהב - או להיות נפח. לאחר שיקולים שונים, בחר במלאכת הנפחות, וזאת על אף שצריפת הזהב עשויה להניב רווחים גדולים יותר. ברבות הימים התגאה לפני אחד מחבריו ואמר לו בגאווה: ראה נא ידידי עד כמה צדקתי אז כשהכרעתי להעדיף את הנפחות על פני הצורפות. הנה עומד אתה איתי כבר כמה שעות בחנות. כל מי שבא - מביא עמו רק דברי פח לתיקון, ולא נכנס כאן ולו אדם אחד עם זהב לתיקון... הנה אם הייתי צורך זהב, הייתי מזמן מת ברעב... כך נדמה אתה בהוכחתך החותכת - סיים רבי אליהו - לאחר שבחרת בדרך אחת, הנך מביא מכך ראייה שהדרך השניה אינה צודקת... אילו היית עוסק בצדקה וחסד בצעירותך - אפשר שהיה ממונך מכפיל ומשלש את עצמו עד עתה!! ואלא מאי? מדוע הנך מדבר בשטות? כי כך טבעה של תאוות הממון, שמשבשת את דעתו של האדם ומעוררת את שכלו!! (ר' אלה)

הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זצ"ל אמר פעם כי מי שמכניס אורח, אפילו אם הוא לוקח כסף על זה, מקיים מצות הכנסת אורחים, משום שעושה קצת יותר ממה שהכסף מחייב אותו לעשות. אחד מחסידיו בא לקבל ברכה כאשר קיבל 'רשיון' נהיגה ברכה. אמר לו הרב: שני דברים עליך לקיים. א. בנוגע לנהיגה עליך לקיים את חוקי התנועה בתוקף. ב. להכניס אורחים לתוך המכונית שלך. (בקדושתו של אהרן)

אור לארבעה עשר, לאחר שרבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל, רבה של ירושלים, סיים לבדוק את החמץ, הופיעו במעונו ארבעה יהודים נשואי פנים, נכבדי בדפושט שביקרו בירושלים, והביעו את רצונם העז להיות אורחיו לליל הסדר - בתנאי שיסכים לקבל מהם תשלום דמי ארוחתם. הסכים במאור פנים, ואף פנה אל הרבנית בנעימות: "מחר יהיה ארבע גבולך"... שילמו בעין יפה, ובלי לחג נהנו כשראו מה קנו בכספם. השולחן היה ערוך לתפארה בכל מצרכי החג, פניו של המארח קרנו באור עילאי, והוא השמיע פירושים וביאורים ודברי תורה - מעין עולם הבא! ביום ראשון של חול המועד חגגו האורחים יום טוב שני של גלויות, והנה הגיע רבי יוסף חיים למלונם לבקרים. שאלם לשלומם ולשומיהם מעיד הקודש, ותוך כדי שיחה הוציא מכיסו את הכסף ששילמו לפני החג ותחבו מתחת למפת השולחן. שאלו האורחים: "מה זאת?" השיב רבי יוסף חיים: "דעו, רבותי", שמימי לא קיבלתי כסף מאדם. ומדוע נטלתי מכם כסף בערב החג? שהרי פסח זמן חירותנו הוא, ורציני שתרגישו על שולחני כבני חורין האוכלים מכספם ואינם סמוכים על שולחן אחרים, וכדי שלא תקמצו בסעודת החג, ואדרבה, תחשבו שאנו אוכלים משלכם... אבל עכשיו, הרי שלכם לפניכם... הארבעה לא יכלו לעשות דבר, שכן יום חג היה זה להם, יום טוב שני של גלויות, והכסף מוקצה. נפרד מהם רבי יוסף חיים בחמימות ושב לביתו... (האיש על החומה)

רב אחד ביקר אצל החפץ חיים יחד עם אשתו והיא התאוננה בפניו על בעלה הרב שלמידת טובו לבריות אין גבול ויש שמנצלים מידה זו ולבסוף הם סובלים מכך מאד. ענה לה החפץ חיים: אדם שהוא טוב ומטיב סובל באמת מן הבריות, מאידך, אם הוא רע סובלים הבריות ממנו, כשיבואו לעולם העליון כראי מאד שיגידו שם: זו היא הנפש שסבלה מכולם, מאשר יאמרו כי כולם סבלו ממנו. (עמוד החסד)

פרשה ופירושה

לקט פירושים על פרשת השבוע

כה אָמר עֲבָדְךָ יַעֲקֹב עִם לִבִּי גֵרְתִי וְאַחַר עַד עָתָה: עִם לִבִּי גֵרְתִי, וְתִרְיֹג מִצְוֹת שְׁמֵרְתִי וְלֹא לְמִדְתִּי מִמַּעֲשֵׂי הָרַעִים (רש"י). יַעֲקֹב אָבִינוּ נִאֻמָּה וְאִמְרָה: אִמְנָם תִּרְיֹג מִצְוֹת שְׁמֵרְתִי, אִוְלָם מִצְטַעַר אֲנִי כִּי לֹא לְמִדְתִּי מִלִּבִּי לְקִיִּים אֶת הַמִּצְוֹת בְּשִׁלְמוֹת כּוֹז שֶׁל הַתְּלַהּבוֹת וּמִסִּירוֹת, כִּפִּי שְׁהוּא הִיָּה עוֹשֶׂה אֶת מַעֲשֵׂי הָרַעִים.. (בשם מהר"ם שפירא מלובלין זצ"ל)

וַיִּתֵּר יַעֲקֹב לְבָדוֹ וַיֵּאָבֵק אִישׁ עִמוֹ עַד עֲלֹת הַשָּׁחַר: בְּרִשׁוֹ: וּפִירְשׁוֹ הוּא, שְׁהוּא שָׂרוֹ שֶׁל עֵשָׂו. אִמְרָה רַבִּי אֶלְחָנָן וּסְרַמֵּן זצ"ל(ה"י"ד): מְדוּעַ לֹא נִלְחַם הַסִּיִּם עִם אַבְרָהָם וַיִּצְחָק, וְהַמִּתֵּן מִלְחָמוֹ עַד יַעֲקֹב? כִּי בִידוּעַ, שְׁאִבְרָהָם הִיָּה עֲמוּד הַחֶסֶד, יַצְחָק עֲמוּד הָעִבּוּדָה, וַיַּעֲקֹב הִיָּה עֲמוּד הַתּוֹרָה יוֹשֵׁב אֵהָלִים. וּבַהֲיִוֹת כִּי הַתּוֹרָה הִיא הַנֶּשֶׁק שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל נִגַּד הַיֵּצֵר הָרַע, כְּמוֹ שְׁמוּבָא(קִידוּשׁוֹ:), בְּרִאֲתִי יֵצֵר הָרַע בְּרִאֲתִי לוֹ תּוֹרָה תְּבַלֵּן - לִכֵּן לֹא אֵיכַפֵּת לוֹ לַיֵּצֵר הָרַע שִׁיתַּעֲסֹק בְּכַל מִינֵי דְבָרִים טוֹבִים, וּבְלִבְדֵּךְ שִׁיַּצְלִיחַ לְבַטְלֵם מִתּוֹרָה. וְלִכֵּן נִאֻבַּק דּוֹקָא עִם יַעֲקֹב.(צִיצִים וּפְרָחִים)

וַיֵּאָמֶר שְׁלַחְנִי כִּי עֲלֶה הַשָּׁחַר וַיֵּאָמֶר לֹא אֶשְׁלַחְךָ כִּי אִם בְּרַכְתֵּנִי: צִרִיךְ לְהִבְיֹן, לְשֵׁם מַה צִּרִיךְ יַעֲקֹב בְּרַכָּה מִשְׁרוֹ שֶׁל עֵשָׂו? וַיֹּשׁ לֹמַר שְׁכֹאשֶׁר הַבְּרַכָּה בָּאָה מִמְּלֶאךְ טוֹב, אִזּוֹ יֵשׁ מִקְטֵרִים רַבִּים שֶׁהַבְּרַכָּה לֹא תִחַל, אֲבָל בְּרַכָּה שְׁבֹאָה מִמְּלֶאךְ שְׁהוּא עֲצָמוֹ מִקְטֵרֵג רַע כְּגוֹן שָׂרוֹ שֶׁל עֵשָׂו, הִיא חֹלָה בְּלִי שׁוֹם קִטְרוֹג, כִּיּוֹן שְׁאִין מִי שִׁקְטֵרֵג מֵאַחַר שֶׁהִשְׁתַּר שְׁלֹהֶם הַסִּכִּים לְבָרֵךְ, וְעַל כֵּן בִּיקַשׁ יַעֲקֹב בְּרַכָּה מִשְׁרוֹ שֶׁל עֵשָׂו. (גְּבוּרַת יַעֲקֹב)

וַיֵּאָמֶר לֹא יַעֲקֹב יֵאָמֶר עוֹד שְׁמַךְ כִּי אִם יִשְׂרָאֵל כִּי שְׂרִיתָ עִם אֱלֹהִים וְעַם אֲנָשִׁים וְתוֹכַל: רַבִּי יַצְחָק זָאב סוֹלוֹבֵיץֵיק, הִרְבַּ מְבַרִּיק, הִיָּה חֲדוּר תְּמִיד בְּאִמּוֹנָה חוֹשִׁית שְׁאִין מַעֲצוֹר מֵה' לְהוֹשִׁיעַ בְּרַב אוֹ בְּמַעַט. לִכֵּן, גַּם בְּמַצְבִּים קָשִׁים מְאֹד הַרְגִישׁ שֶׁלֹּא הַמַּצֵּב קוֹבֵעַ, אִלָּא אֵךְ וּרְקָה: "מַה יֵּאֲמְרוּ עֲלֵינוּ בְּשָׂמִים". וְכֵן מְסוּפֵר עֲלָיו בְּמִסָּפָה "שְׁעָרֵי תּוֹרָה": כִּשְׁהִיָּה הִרְבַּ מְבַרִּיק בְּשֵׁנַת ת"ש, גִּזְרוּ הָרוֹסִים עַל הַחֲרַמַּת דִּירוֹת עֲבוּר קִצְיִי הַצְּבֹא. וְכֵךְ הִיָּה דְרַכְּסָה: תַּחֲלִילָה הִיָּה מוֹצִיאִים צוֹ הַחֲרַמָּה עַל דִּירוֹת מְסוּיֹמֹת, וְאַחַר כֵּךְ הִיָּה שׁוֹלְחִים אֶת הַקִּצְיִנִים הַמַּעֲוִינִים בְּדִירוֹת לְבַחֲרוֹר לְעַצְמָם דִּירָה מִבֵּין הַדִּירוֹת הַמְּחוּרְמוֹת. כֹּאשֶׁר הִיתָה דִּירָה מוֹצֵאת חֵן בְּעֵינֵי קִצְיִן, הִיָּה בְּעַל הַדִּירָה חַיִּיב לְפָנוּתָהּ תוֹךְ אַרְבַּעִים וְשִׁמוּנָה שְׁעוֹת, וְתַמּוּרָתָה הִיָּה מִקְּבֵל דִּירָה בְּמִקּוֹם מְרוּחַק מֵהַעִיר. יוֹם אֶחָד כִּשְׁהִגִּיעוּ בְּנֵי הָרַב מְבַרִּיק הַבֵּיתָה, סִפְרָה לָהֶם הָרַב שֶׁהָרוֹסִים הִיָּה בְּבֵית, וְהוֹצִיאָו צוֹ הַחֲרַמָּה עַל הַדִּירָה. הַתַּעֲצָבוֹ בְּנֵי הַבֵּית מְאֹד כִּי לֹא יִדְעוּ לֵאֵן יִפְנוּ, מֵאַחַר שֶׁהַדִּירָה שְׁהוֹצֵעָה לָהֶם בְּתַמּוּרָה הִיתָה מְרוּחַקת מְאֹד מֵהַעִיר לֹא קִשֶׁר תַּחֲבוּרָה, וְגַם בְּלִתִּי רֵאוּיָה לְשִׁימוּשׁ מְחוּסַר חֲלוֹנוֹת. בְּרִאֲוֹת הָרַב מְבַרִּיק אֶת בְּנָיו עֲצוּבִים נִעְנָה וְאִמְרָה לָהֶם: הַשְּׁבֹעַ נִקְרָא אֶת פְּרִשְׁתִּי וַיִּשְׁלַח וְשֵׁם נִאֻמָּר: "וַיֵּאָמֶר, לֹא יַעֲקֹב יֵאָמֶר עוֹד שְׁמַךְ כִּי אִם יִשְׂרָאֵל, כִּי שְׂרִיתָ עִם אֱלֹהִים וְעַם אֲנָשִׁים וְתוֹכַל". וּפִירְשׁוֹ רִשׁוֹ: "וְעַם אֲנָשִׁים - עֵשָׂו וְלִבְיֹן". וְהַדְּבָרִים צִרִיכִים עֵיּוֹן אִמְנָם אֶת לִבִּי כְּבֵר נִיַּצַּח יַעֲקֹב, אֲבָל עִם עֵשָׂו הָרִי עֵדִיין לֹא נִפְגַּשׁ, אִיךְ אִם כֵּן אִמְרָ "וְתוֹכַל"? וְהַבִּיאֹד הוּא שֶׁהָאִישׁ שְׁנֵאֻבַּק עִם יַעֲקֹב הִיָּה שָׂרוֹ שֶׁל עֵשָׂו, וְלִמְדוֹ שֶׁהֵם הָעֵלּוֹ אֲבָק עַד כִּסָּא הַכְּבוֹד, כְּלוֹמֵר שְׁמַלְחַמְתָּם הִיתָה מִי יִגְבַּר בְּשָׂמִים. נִמְצָא שְׁאִחֲרֵי שִׁיעֲקֵב נִיַּצַּח אֶת שָׂרוֹ שֶׁל עֵשָׂו בְּשָׂמִים, מִמְּלֶאךְ כְּבֵר נִיַּצַּח אֶת עֵשָׂו כֹּאֵן בְּאַרְצָה, אֵף עַל פִּי שְׁעִדִיין לֹא פָגַשׁ אוֹתוֹ. כְּמוֹ כֵּן - סִיִּים הִרְבַּ מְבַרִּיק וְאִמְרָ לְבִנָּי בֵּיתוֹ - הַעֵיקֵךְ מַה שְׁעֵלֵינוּ לְדֹאוֹג הוּא מַה יֵּאֲמְרוּ עֲלֵינוּ בְּשָׂמִים, וְאִם שֵׁם יִגְזוּר עֲלֵינוּ לְטוֹבָה שׁוֹב אִין מַה לְדֹאוֹג מְבִנֵי אָדָם! וְכֵךְ הִיָּה בְּאִמְתָּה, אֵף עַל פִּי שְׁדִירָתוֹ שֶׁל הָרַב מְבַרִּיק בּוֹוִילָנָא הִיתָה גְּדוּלָה וַיִּפְהַ, הִיָּה לֹא מַצָּא חֵן בְּעֵינֵי הַקִּצְיִנִים שְׁפָקְדוּ אוֹתָהּ. רַק לְאַחַר שְׁעוּב הָרַב מְבַרִּיק אֶת הַדִּירָה וְעֵלָה לְאַרְצָה יִשְׂרָאֵל, בֹּא מִשְׁהוּ מוֹהֵם, הַדִּירָה מַצָּא חֵן בְּעֵינָיו, וְלִקַּח אוֹתָהּ. ! (מְרִישַׁת אֲבוֹת)

סיפור מההפטרה

ועל הכל...

"פרפראות"

האדמו"ר מסקולוב זצ"ל היה ידוע כנואם בחסד עליון. מומחה היה להכניס דברי מוסר בלב השומעים על ידי משל או סיפור. פעם, באחד מנאומו, אמר: "היו זמנים, בהם היה העשיר נוסע בעגלה רגילה ואילו העני היה הולך רגלי, ואז, כאשר היו נפגשים על אם הדרך, היה העני רץ אחר עגלתו של העשיר והיה מבקש כי יעזור לו. חלפו השנים, העשיר נוסע בעגלה מפוארת וגם העני כבר אינו הולך רגלי, כי אם נוסע בעגלה פשוטה. כאשר הם נפגשים בנסיעתם, קשה לעני להשיג את עגלתו המפוארת של העשיר, אשר נוסעת במהירות, ואולם, לאחר מאמץ קשה הוא מצליח להגיע אל עגלתו של העשיר ולבקש את עזרתו. אבל מה נעשה כיום, כאשר העשיר נוסע לו במטוס, ועל אף שהעני נוסע בעגלה מפוארת אין לו כל סיכוי ואפשרות להגיע אל העשיר..." (בדרכי וורשא האבלות)

"עניו של טעם"

הטעם שנבחרו הדגים למאכל שבת, להורות שאין אש הגיהנום שולט בשבת, כמו כן הדגים לא שלט בהם אש הפורענות של המבול שנודונו ברוחחין (בן יהוידע)

"מפי כתבם"

נשמתו של בן אדם תובעת את שלה. נפשו של יהודי אף פעם לא תשבע מתענוגי העולם הזה. היא זקוקה למוון משלה. המספק אותה ומחסנה: "שהיא אינה מוצאת שום נחת רוח בכל עינוגי זה העולם", והוא מה שלימדוני חז"ל במדרש קוהלת וזו לשונם: "משל לעירוני שנשא בת מלך. אם יביא לה כל מה שבעולם, אינם חשובים לה כלום, שהיא בת מלך. כך הנפש אילו הבאת לה כל מעדני עולם אינם כלום לה, למה שהיא מן העליונים". (מסילת ישרים, פרק ראשון). משל זה על המתח המתמיד ששרוי בין הכפרי ולבין וזנתו בת המלך, היינו בין הגוף ועינוגיו והנשמה ומשאלותיה. קיים ועומד ומתאשר בכל יום מחדש. כי לא יתכן לספק את הצמאון הרוחני הנעלה באמצעים חומריים. הנשמה היהודית דורשת את שלה. ואם אפילו נדמה מבחון שהיא נתאבנה וקליפה נוקשה כיסתה אותה כולה, הרי בפנימיות לא ככה זיק הנפש העילאי. הוא קיים ולחש מתחת ערימות האפר החומריים. הנשמה דורשת את שלה וזקוקה למוון רוחני ונפשי סדיק ותמידי. אולם מה מספקים אנו? הרי כמעט אין בכלל חיים רוחניים לאדם המודרני, אשר דהירתו המבוהלת אחרי חיי החומר הנחיתה מהלומת מוות לחיי הרוח. הרי כל מה שמכנים היום בשם "חיי רוח" אינם אלא צורות שונות ומשונות - מעודנות יותר או פחות - של הנאות ועינוגים, ליבוי יצרים וסיפוקם, ותכלית הכל היא תועלת חומרית והנאה חושנית - דברים שאין להם ולא כלום עם חיי הנפש ורוח אמתיים. הבכך תבוא הנפש על סיפוקה?! הרי האדם של ימינו דומה למכבה דליקה בחומרי תבערה, אשר כל כמה שהוא מרבה להשתמש בהם היושב גדל והבעירה מתפשטת יותר ויותר. כך גם חוסר הסיפוק הנפשי שלו הולך ומחמיר.. (בנתיבות האמונה דיבי צבי טרקוביץ זצ"ל)

"מקום לשאלה"

שאלה: איך יתכן שיש דין שליחות לגוי, שיחשב מה שהשליח הגוי עשה כאילו היה יהודי עשה?

תשובה: אם הגוי עובד בשכר, יש דין שליחות לגוי, שהגוי נחשב כמו פועל ופועל מעשה ידו נחשב כמו שהבעל הבית עשה, ויכול לברך עליו, כגון אם עשה הגוי מעקה, הבעל הבית יכול לברך על זה, שזה נחשב כאילו הבעל הבית עשה את המעקה. (מחנה אפרים הלכות שלוחים סימן י*) (נפלאות מתורתך)

ואתה באלוקיך תשוב חסד ומשפט שמך וקנה אל אלוקיך תמיד: לא קלה היא מידת הבטחון בה'. רבים רואים את עצמם כמי ששמים את כל יהבם בה, אך מידת בטחונם האמיתית מתגלה דוקא בעת מבחן. כולנו, כל שומרי התורה והמצוות, מצוהים בפה מלא כי אנו בוטחים בקב"ה, אשר לא יחסר מעמנו גם פרוטה אחת שתדרש. אך בשעת מבחן מתגלה פער גדול, גדול מאד, בין הרצוי ובין המצוי. מסופר על עשיר גדול אשר התגורר בוורשה, הבירה הפולנית. הלה היה ירא אלוקים ומדקדק בקלה כבחמורה. צי אנוניות עמד לרשותו בכל מימי העולם והוא עשה חיל גדול במסחרו. עד שהגיעה לוורשה הידיעה המרעישת: כל האנוניות של הלה טבעו בים והוא נשאר עני מרוד. הכל חששו מלבשר לו את הבשורה הנוראה. לא צעיר היה והם חששו לנפשו. המשימה הכבדה הוטלה לבסוף על כתפי רבה של וורשה, אשר נבחר כמי שיודיע לו את הידיעה המרעישת. לא קלה היתה מלאכתו של הרב והוא בחן יפה את צעדיו לפני שיכנס אל העשיר. הוא הכין את דבריו אשר יאמר והתכונן לקראת הרגע הטרואומתי. הוא קרא לאיש, כביכול כדי להיוועץ עמו בענין ציבורי פלוני שעמד על הפרק. בתוך דבריו החל לדבר על יראת השמים של האנשים ועל מידת ה"הבל הבלים" אשר הם מיחסים לכל תענוגות העולם הזה. הוא ניסה להבהיל יותר ויותר את העולם ואת חמודותיו, עד כי העשיר שלידו כמעט והשתכנע שאין כל סיבה להצטער אם משהו מאלו יחסר. "ואילו היתה טובעת אניה אחת שלך וכל סחורתה היתה הולכת לטמיון, כלום היית מצטער על כך?", שאל הרב. "לא, לא הייתי מצטער כלל", השיב האיש. "והלא רק עתה דברנו על כך שהכל הבל הבלים". אך הרב לא הירפה. "אין מנחם כל ראייה, שהרי אם יקרה, חלילה, דבר שכזה, עדיין תישאר עשיר מופלג. השאלה היא, כיצד תנהג כאשר יודע לך ששתיים או שלש מספיקותיך טבעו במצולות?" "גם על כך לא אצטער", היתה התשובה. "וכיצד תנהג כאשר תשמע שכל רכושך אבד?" שאל הרב. "אין זו מה החכמה להשיב סתם כך. יתן לי הרב מעט זמן ואתבונן"... הרב נהנה מהתשובה. הוא הכניס את האיש אל חדר ספריותו הפרטית. הוא שלף את ה"חובות הלבבות" מהארון והחל לומר יחד עם האיש את הנאמר שם ב"שער הבטחון". הוא למד עמו כי הבוטח בה' נחשב כעשיר יותר מהכימאי אשר בכוחו להפוך רגב אדמה לזהב. כך, משך זמן רב, ישבו ועברו על "שער הבטחון עד תומו. הם גמרו את השער ויצאו את החדר. האיש הגיב באזני הרב: "התבוננתי יפה במה שלמדנו זה עתה בשער הבטחון והגעתי למסקנה כי גם אם יטבעו כל אנויותי בים, לא אצטער. אני מבין כי הקב"ה הוא כל יכול וכי אפשר לבטוח בו". עתה הגיעה שעת הכושר לבשר את הבשורה הנוראה. "ובכן", אמר הרב, "דומני שאם הנעת להבנה ולהשגה זו, אוכל לבשר לך על ידיעה שהגיעה אתמול לוורשה". הרב נשם נשימה עמוקה והודיע את שביקש לומר: "כל אנויותיך, על כל אשר בהן, טבעו בלב ים. העשיר שמע את הדברים ועולמו נסתחרר בערו. הוא צנח מתעלף. דללי המים שנשפכו על האיש החזירו אותו לעמוד על רגליו. יומה באשר להצרתך כי הקב"ה הוא כל יכול וכי אפשר לבטוח בו?". שאל הרב. "אסביר לך", אמר העשיר. "דברים כפשוטם. לפני שעשה, כאשר אמרתי כי לא אכפת לי ממה שיקרה לספיקותי, היה זה כאשר חשבתי כי הן משייטות להן ברחבי הימים ושלום להן. או אז אמרתי את שאמרתי. לא כן עתה, כאשר נודע לי כי כל רכושי הרב ירד לטמיון, אני לחוץ ומיצר מאד"... והו טבעו של אדם. הוא מוכן ללמוד על הבטחון ועל האמונה ואפילו למשש אותם בעיני שכלו כל עוד שהם לא נוגעים לו במישרין. ומשהם נוגעים בו הרי משנתו שונה, ויכול הוא לשנות את מחשבתו. (ותלמודו בידו)

מפתגמי אוריתא

פתגמים, נצנוצי מחשבה, ורעיונות בדרכה של תורה

לעולם אל תתחרט על אמירת האמת. (האדמו"ר מקוצק)
טבע הרע, לשנוא הטוב, שנאה עזה טבעית, בלא סיבה. (אור החיים)
חובת האדם בעולמו כל עוד הנשמה בקרבו, להשתדל להיות הולך וגדל. (חזון איש)

נאה דורש

פנינים מתוך הספרים החדשים "דורש טוב" ו"נאה דורש"
על ספר בראשית

לא לנסות למצא חן בעיני אחרים

ויהי לי שור וחמור צאן ועבד ושפחה (כב, ו)

אומרים חז"ל במדרש (בראשית רבה עה, יב): "שור - זה יוסף, שנאמר (דברים לג): 'בכור שורו הדר לו'. חמור - זה יששכר, שנאמר (בראשית מט): 'יששכר חמור גרם'. צאן - אלו ישראל, שנאמר (יחזקאל לה): 'ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם'. ועבד - זה דוד, שנאמר (תהלים קטו): 'אני עבדך בן אמתך'. ושפחה - זו אביגיל, שנאמר (שמואל א כה): 'הנה אמתך לשפחה'". יעקב מסים את כל הרשימה הזו, ומציין שאמר זאת כדי "למצא חן בעיני אדני".

והתמיהה גדולה: האם על ידי כך ימצא חן בעיני עשו? האם הוא מתפעל מחינוקים ממאה שערים עם זקנו? שמה יקסם מיוסף הצדיק, או מיששכר שיושב ולומד יומם ולילה ולא עושה צבא?! הלא אם יעקב רוצה למצא חן בעיני עשו, הוא צריך לספר לו על צאצא שלו שזכה להיות אלוף ספורט או אלוף קראטה שידע לתת אגרופים כמו שצריך, או למצער אדם עם בלורית ומכנסים קצרות.

בקושיה זו נתקשיתי במשך זמן רב, עד ששמעתי מרבי לוי יצחק בנדר זצ"ל ספור שישב לי את הקושיה.

בישיבת ברנוביץ היה בחור כשרוני, שהיה מחבר שירים יפים ביותר. לכבוד יום הולדתו של הצאר ניקולאי הוא חבר שיר ושלח אותו אל ארמון המלוכה, ולאחר זמן קבל מכתב ובו נכתב שהשיר מצא חן בעיני הצאר, והוא חפץ לפגוש את הכותב באפן אישי.

בימינו, מעמדם של השליטים מצוי בשפל המדרגה, אך בימים ההם הצאר היה שליט כל יכול, ואדם שהיה מעו להוציא הגה כנגדו, היה נענש בתליה. מפגש עם הצאר היה אפוא דבר שמעשים וכו' לו.

הבחור היה נרגש מאד ויצא לכוון העיר מוסקבה בכדי לפגוש את הצאר. בדרך הוא עבר בעירה פטרקוב, שם נפגש עם משכילים תושבי המקום. כששמעו הללו על מטרת נסיעתו, נענו ואמרו לו: "הירדת מדעתך? האם אתה מתכנן להפגש עם ניקולאי עם המראה הגלוי שליך, כשאתה עם זמן פיש וישי פאות מזדקרות כקרניים? הלא זוהי בושה וכלמה וחלול ה' גמור! עליך להוריד את הפאות והזקן ולבוא לפני מספר פהלכה, ובנוסף - ללבש עניבה מכבדת ולנעל נעלים נאות!".

הבחור סרב, אך הם לא הניחו לו, עד שלבסוף השתכנע ועשה כדבריהם. הוא המשיך בדרך, ולאחר טלטולים רבים הגיע סוף סוף אל הארמון. השומרים הכניסוהו, והוא עמד רועד כעלה נדף בכניסה לטרקלין המלכותי.

והנה נפתחה הדלת, והוא ראה את הצאר ניקולאי מביש אליו מתוך החדר.

הוא עוד לא הספיק לומר מלה או שתיים, כשלתע צרח עליו ניקולאי בכל כחו כשהוא סמוק מחמה: "הסתלק מכאן! הזמנתי אותך רק משום שרציתי לראות כיצד נראה בחור מיישבת ברנוביץ, אך אם אינך שונה מכל היהודים שסביבי, איני חפץ לראותך!".

סוף המעשה היה, שהבחור נשבר מאד וסופו היה רע ומה יעקב אבינו בא לעשו ואומר לו: אלו הדברים שאני משתבח בהם, ואני מספר לך זאת כדי למצא חן בעיניך.

בכך שמון מסר חשוב מאין כמותו: אל תשתנה בכדי למצא חן בעיני מאן דהו! אדם שבאמת רוצה למצא חן בעיני אחרים - צריך ללכת בדרך ובטחון, ולא לעשות מעשים שבאמצעותם ימצא חן בעיני אחרים!

המכבה את הנר - נשמת האדם

כתוב במשנה (שבת ב, ה): "המכבה את הנר מפני שהוא מתירא מפני עובדי כוכבים, מפני ליסטים, מפני רוח רעה ואם בשביל החולה שישן - פטור". אם אדם מכבה את הנר מכיון שהוא מתירא מהמלכות שגורה שמי שידליק נר יהרג, או מפני ליסטים שלא יהרגו ופש, מפני אדם שאחזתו רוח רעה, או בשביל חולה מסכן שהנר מפריע לו לישן - בכל המקרים הללו האדם פטור על כפוי הנר. ממשיכה המשנה: "כחס על הנר כחס על השמן כחס על הפתילה - חיב". אם אדם מכבה את הנר לא מחמת אנס, אלא מפני שחבל על השמן, הוא חיב.

"ורבי יוסי פוטר בכלן חוץ מן הפתילה מפני שהוא עושה פחם" - מכיון שזו מלאכה שאינה צריכה לגופה.

עד כאן פרוש המשנה כפי הפשטות.

אמנם ידוע שמשנה' היא אותיות 'נשמה', ורבי הקדוש חבר את המשנה גם על דרך הנסתר, ובמשנה שלכנינו שמון עמק נוסף.

"המכבה את הנר" - המשנה מדברת על אב שלוקח את נשמות ילדיו ומכבה אותן - שולח אותם לחנוך קלוקל. "מפני שהוא מתירא מפני גוים" - ברוסיה שלחו הבולשביקים אנשים לסיביר בעוון למוד תורה. אין לנו משג מה זה 'סיביר', זה הרבה יותר גרוע מלהיות בתוך מקפאי. בגרותיהם כבו הבולשביקים לעם ישראל מיליוני נשמות.

"מפני ליסטים" - הם אכן ליסטים גדולים. "מפני רוח רעה" - זהו הקומוניזם. "או בשביל החולה שישן" - מפני אלה שהרסו את עם ישראל ועשו אותו חולה.

כאשר אדם יבוא לאחר מאה ועשרים לבית דין של מעלה, ישאלו אותו: "היכן הילדים שלך? מדוע הם לא נשארו יהודים כשרים?"

אם הוא משיב "מפני גוים, מפני ליסטים, מפני רוח רעה" - אי אפשר לחיב אותו על כך, שכן אמנם הוא לא עמד בנסיון, אך סוף כל סוף הוא נתנסה בנסיון קשה עד למאד.

אך אם הוא כבר גר בארץ ישראל, במקום שאין קומוניזם ואין אסור לשלח לחנוך תורני, ובכל אופן הוא שולח את צאצאיו לחנוך קלוקל - עליו ממשיכה המשנה ואומרת: "כחס על הנר, כחס על השמן, כחס על הפתילה" - המנתק את הפתילה, את הקשר שבנינו לאבינו בשמים - "חיבו".

"ורבי יוסי פוטר בכלן, חוץ מן הפתילה מפני שהוא עושה פחם", גם אם אדם לא יכול לשבת וללמד כל היום והוא מכרח לצאת לעבודתו, לפחות הרחוב נקי מבחינה רוחנית ואין הוא נכשל בעברות בעת הליכתו. "חוץ מן הפתילה מפני שהוא עושה פחם" - בימינו, מקום העבודה עצמו מלא נבול, הנער מעשן סמים, והדור מדרדר ומשחת לגמרי. איריה קלוקלת זו משפיעה גם עליו ומשחיתה את נשמתו על האדם ללכת בדרך ישראל סבא, ולא להתפעל מהמצוקים והמנידים בראשם, שכן הוא עושה את המעשה הנכון, ואלו הם מכבים כמו ידיהם את נר ה' - נשמת אדם.

(רבי שבתאי יודלביץ זצ"ל)

חשיבות הדאגה ליחידים ולחלשים

ויקח את שתי נשיו ואת שתי שפחתיו ואת אחד עשר ילדיו (כב, כג)

רש"י מביא את דרשת חז"ל: "ודינה היכן היתה? נתנה בתבה ונעל בפניה, שלא יתן בה עשו עיניו. ולכך נענש יעקב, שמננה מאחיו, שמה תחזירנו למוטב, ונפלה ביד שכם".

והתמיהה גדולה: אם יעקב אבינו היה בא לשאל דעת תורה אצל כל אחד מזקני הדור: יש לי בת שקוראים לה דינה, ויש לי אח שקוראים לו עשו. האם לקחת אותו לחתן לבתי משום שיש סכוי שתחיר אותו בתשובה מצד שני, יתכן שבכך אני כופתה ונותנה לפני הארי, וגורם לה להיות אשתו של עשו עם ילדים כמו אליפז... מה גדולי הדור היו פוסקים לו? הרי התשובה, לכאורה, ברורה.

כאן כתוב שהיתה עליו תביעה! חז"ל קוראים עליו את הפסוק (איוב ג ט): "למס מרעהו חסד" משום שמנעו מאחיו את האפשרות לחזר בתשובה.

מה הבאור בזה?

בעלי המוסר אומרים, שאכן לא היתה תביעה על יעקב על כך שנעל את דינה בתבה. כך היה עליו לעשות. התביעה כלפיו היתה, שהיה עליו לנעל אותה עם אנחה, עם שברון לב, על אחיו שלא חזר בתשובה.

זהו באור על דרך הדרש, שכן לא כתוב שהתביעה היתה על מה שהוא לא עשה.

עוד נראה לברא, שלא מדבר כאן על "קום עשה", שהיה על יעקב לשרד במעל ביניהם, אלא התביעה כאן היתה על שלא השאיר את הדברים להסתדר מעצמם, שהיה משמים מה שהיה.

כי הנה, אם עשו לא היה אח של יעקב אלא בן שלו, ודינה בת שלו - מה אז יעקב היה עושה? אף אם נאמר שלכתחלה לא היה משיא אותם זה לזה בקום ועשה, אבל האם גם אז היה נועל את דינה בתבה, או שהיה משאיר זאת להנהגת שמים? צריך לזכר, שהראש של עשו קבור בקברי אבות, משום שסוף כל סוף הוא גדל בבית של אברהם, יצחק ורביקה, והיו לו דעות והשגות גבוהות. הבעיה המרכזית שלו היתה המלחמה המתמדת בין ידיעותיו לרצונותיו ותאוותיו, והוא לא השכיל להתגבר על התאוות.

סביר להניח, שאם עשו היה בנו, והנהגה שלו היתה להשאיר זאת להנהגת שמים, ולא היה נועל את דינה בתבה. אומנם מחד גיסא יש סכונ גדול שעשו לא יחזר בתשובה, אבל מאידך גיסא יש סכוי גדול שהיא תצליח להחזיר בתשובה את מי שגדל בביתם של גדולי האמה וספג את השקפת עולמם. סביר מאד להניח, שלמען בנו הוא היה לוקח את הסכונ ומשאיר לקב"ה לגלגל את הענינים.

אלא מאי? עשו לא היה בנו אלא אחיו, והתביעה על יעקב היתה: למה לא התנהגת עם אחיך כמו שהיית מתנהג עם בנך?

אינני מקנא במנהלי מוסדות, ראשי ישיבות או מנהלי סמינרים, שעומדים בנסיון שהוא דיני נפשות ממש: יש במוסד תלמיד מקלקל וקים חשש שיקלקל אחרים, והשאלה העומדת בפניהם היא האם להוציא מהמוסד או לא? מצד אחד, תלמידים נוספים עלולים להתקלקל בגללו, ומאידך, בדרךנו אם זורקים בחור מישיבה - הוא לא ילך לישיבה אחרת, הוא ילך לרחוב! ונורא נוראות לחשב מה יצא ממנו ומכל הדורות הבאים אחריו. מדבר על דיני נפשות, לכאן או לכאן.

כשהיו באים לשאל את רבי חיים גרינימן זצ"ל אם לזרק בחור, היה משיב: "אם הייתם שואלים אותי על בחור אם הוא חב סקילה או לא - לא הייתי יכול לפסוק, משום שצריך בית דין של עשרים ושלושה כדי לדון בדיני נפשות. השאלה אם לזרק בחור מהישיבה חמורה יותר, משום שצעד כזה פרושו לאבד אותו ואת כל הדורות הבאים אחריו, לנצח נצחים! איך אוכל לקחת זאת על עצמי? לשם כך יש צורך בבית דין של שבעים ואחד! בשביל לדון בזה עלי להרגיש שהבחור שעליו מדברים הוא כמו בן שלי... כל עוד שאינני מרגיש כך - לא אוכל לפסוק בשאלה זו."

ופעם אחרת אמר רבי חיים גרינימן משפט חכם מאד: באים אלי עם שלשה סוגי שאלות - קלות, בינוניות וחמורות. השאלות הקלות הן בהלכות שבת, דאורייתא, סקילה. השאלות הבינוניות הן בעניני רפואה, לעשות נתוח במח או לא לעשות, והשאלות

החמורות הן - האם לזרק בחור מהישיבה...

ה"חזון איש" זצ"ל הגדיה, שיש לו הרבה פעמים וכוונות עם מנהלי מוסדות: הם מסתכלים על המוסד, והוא מסתכל על הנשמות של אותם יחידים...

איך באמת צריכה להיות ההנהגה? יש ישיבה של מאתיים בחורים ויש בחור אחד שקשים חשש שיקלקל אותם. מה לעשות? ראש הישיבה צריך להרגיש שכל המאתיים בחורים הם בנים שלו, וכמו כן להרגיש שאותו בחור הוא בנו, ולעשות את מה שהיה עושה במקרה כזה.

כשמדבר על אדם זר - היד קלה יותר על ההדק. אבל היה אם מדבר בבן שלך, מחמד עיניך - התנהגותך היתה אחרת, סובלנית יותר מתחשבת ומבינה יותר.

זו היתה התביעה על יעקב - מדוע הסתכלת על עשו כמו אח ולא כמו בן.

*

אסים בשלשה ספורים:

הספור הראשון הוא על הרב שניידר. היתה לו ישיבה בלונדון שציצאו ממנה גדולי תורה מבהקים.

פעם אחת בא אליו בחור, שעבר את המחנות, ובקש להכנס לישיבה. הרב שאל אותו: "מה למדת?" והבחור השיב שלקחו אותו למחנות הישר מהחידה, והוא לא יודע כמעט כלום, בקשי קצת חמש. הרב נסה להסביר לו שהוא עלול להשבר בישיבה, אף הלה פרץ בככי. נכמרו רחמיו של הרב ואמר לו: "אוכל לעזר לך ולקבל אותך לישיבה, בתנאי שתמצא בחור שישכים ללמד אתך שעה בבוקר, ועוד בחור שישכים ללמד אתך שעה אחרי הצהרים. תנשה לבקש מהבחורים. אבל, בבקשה ממך, תבין, שאם לא תמצא - לטובתך לא כדאי לך; אתה תשבר, וזה הדבר הגרוע ביותר..."

הבחור עבר בין הבחורים בישיבה, מאחד לאחד, אף הללו הסבירו לו בכל מיני תרוצים שהם אינם יכולים ללמד אתו; הם עסוקים בהכנת השעור, בחזרה על השעור, בעיון ובבקיאות וכדומה, כך שלא נותר להם זמן ללמד אתו. רק שני בחורים הסכימו: לאחד קראו משה, ולשני טוביה. הבחור התקבל לישיבה ועלה ונתעלה מעלה מעלה, אין לתאר. משה זה רבי משה שטרנבוף, וטוביה זה רבי טוביה וייס. הספור השני הוא על יהודי מבגר שהקים עלה של תורה בארץ ובחוצ לארץ. אלפי בנים ובנות הקימו בתים לתפארת בזכות מוסדות הקרוב שלו. לו בעצמו יש משפחה ענפה, שנים-עשר ילדים, שכלם תלמידי חכמים.

בהיותו בחור הוא הגיע מפרס לרב מפוניבז' זצ"ל ובקש להכנס לישיבה. הרב שאל אותו: "מה למדת?" והוא השיב שלא למד כלום מלבד חמש וסדור, שאלו הרב: "איך, לדעתך, תוכל לשמע שעורים מרבי שמואל [רוזובסקין] אם אינך יודע כלום?" הבחור החל לבכות. שאל אותו הרב: "למה אתה בוכה?" והלה השיב: "נפשי חשקה בתורה".

הרב מפוניבז', עם אהבת התורה שיקדה בו, לא יכול היה לעמד בזה, ואמר לו: "אפהך את העולם לסדר לך בחורים שילמדו אתך. התקבלת לישיבה!"

בזכות זאת היהודי הזה, כאמור, הקים משפחה ענפה לתפארת, ומרב אלפים לאביהם שבשמים.

הספור האחרון ארע באחת הישיבות, בבחור שסרח וצות הישיבה החליט שצריך להוציא מהישיבה. כל תחנוני ההורים לא שנו את ההחלטה. נגש הבחור בעצמו אל ראש הישיבה ואמר: "אמת ויציב - חטאתי, עויתי, פשעתי! אני חייב מיתה! אולם האם גם הילדים שלי, הנכדים שלי, גם הם חייבים מיתה? האם חשבתם גם עליהם?" ראש הישיבה שמע את הדברים ואמר: "אתה צודק! תחזר לישיבה..."

(רבי אליהו דיסקין שליט"א)

{ אז נדברו }

פרשת וישלח תשפ"ב | לסדר: "קטנתי מכל החסדים" | גליון מספר: 535

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל,

להערות והארות:

a8447168@gmail.com

ניתן לקבל את הגיליון
בשירות פקס באמצעות
שיחת טלפון:

0795319191

רוצה שעוד אנשים יקראו,
כסוך, את העלון?

קדימה!

זה זמן להצטרף לשותפות
בהו"ק להחזקת העלון..

ותהפוך שותף קבוע

בזכויות החזקת העלון!

להשתתפות בהוצאות

הגליון:

בבנק: בנק פאגי

סניף 182

חשבון 747815

באשראי: "נדרים פלוס"

בטלפון: 0799 654321

בדואר: פולק, גאולה 15

חיפה

תודה מראש!!!

האם מראה חיצוני אומר משהו או לא אומר כלום???

ברשותך קורא יקר: אני רוצה לדבר היום על הנושא של מראה חיצוני!!!

כן... אנחנו נמצאים בימים אלו סמוך ונראה לימי החנוכה שבהם חוגגים את נצחון החשמונאים על היוונים.. וכידוע: חלק דומיננטי מתרבות יוון היה הנושא של תרבות הגוף והטיפוח החיצוני... וכשהחשמונאים ניצחו אותם... אז מה בדיוק ניצח?? כעת שים לב: לפניך שאלה מכשילה: מה ניצח את החיצוניות של היוונים??

אז מישוהו טען לי בפשטות: שהפנימיות היהודית ניצחה את החיצוניות היוונית... אבל לא!! זה לא נכון!! אם תשים לב לא זו ההגדרה הנכונה... החיצוניות היהודית ניצחה את החיצוניות היוונית!!! חנוכה של חג דווקא של חיצוניות... על פתח ביתו מבחוץ... הצורה איך לנצח את החיצוניות של היוונים זה דווקא ע"י חיצוניות יהודית...

חנוכה הוא חג של פרסומי ניסא!!! חג של פרסומת!!! חג של יחצנות!! אבל איזה יחצנות?? יחצנות יהודית נכונה... שכמובן ההבדל היחיד בין היחצנות היהודית ליחצנות היוונית... זה שליהדות יש פנימיות שאותה מייחצנים... ואילו יחצנות יוונית זה חלון ראווה בלי כלום מבפנים... אז לכן ברשותך אני רוצה לפתוח היום את הנושא של מראה חיצוני!!!

--

ישנה נקודת הנחה מאוד מושרשת ומובנית אצלנו... שכולנו גדלנו על התפיסה הזו: שמראה חיצוני זה לא אומר כלום... גם אם אתה רואה בן אדם שנראה צדיק... אל תתלהב... זה עדיין לא אומר כלום!!! זה שחיצוניות הוא נראה צדיק וירא שמים זה לא אומר כלום... אם אתה רואה בחור שיש לו זקן והוא נראה פרומער... עזוב... זה לא אומר כלום... נכון? נכון? שזה לא אומר כלום? אז זהו!!! שאני מוחה!! זה לא נכון!!! ממש לא נכון!!!

אני בקנאות רוצה לשבור את המוסכמה הזו שכולנו גדלנו עליה... שתדע לך: שמראה חיצוני אומר הרבה מאוד... אם אתה רואה יהודי שחיצוניות נראה ירא שמים אל תגיד זה לא אומר כלום... כי זה אומר... ועוד איך אומר... אה... אבל מה נעשה שמקובלנו: שגם להרצל שר"י היה זקן?? הרי כולנו יודעים לספר על נוכלים מדופלמים שהיה להם פיאות וזקן ארוך עד ירושלים והם התגלו כפושעים ועשו כל העבירות שבתורה??

אז זהו!!! שנראה לי שההגדרה היא כך: יש שני סוגים:

יש "לא אומר כלום"!!!! ויש לא אומר הכל!!!

אתה יודע מה ההבדל בין "לא אומר כלום" ל-- "לא אומר הכל"?? לדוגמא: מישוהו פעם שאל אותי בענייני שידוכים... הוא בא לראות בחור ולתהות על קנקונו... והוא ראה שהבחור מתפלל שמונה עשרה ארוך... האם זה שהבחור התפלל ארוך... זה אומר שהוא ירא שמים??

נו... מה אתה אומר?? מי שמתפלל שמו"ע ארוך... האם זה אומר בהכרח שהוא ירא שמים?? עניתי לו: תקשיב: זה לא אומר הכל!!! אבל להגיד לך שזה לא אומר כלום?? ברור שזה אומר... מי שמתפלל שמו"ע ארוך זה אומר שאיכפת לו מהתפילה ויש לו חיבור ושייכות לתפילה וזה אומר הרבה מאוד... אז שוב: האם זה אומר הכל?? האם להסתמך על זה ולהסיק מזה שהוא ירא שמים?? לא!! זה לא הייתי אומר... כי זה עדיין לא אומר הכל... (אני יכול להעיד בתור אחד שמתפלל ארוך... שזה נובע אצלי נטו בגלל שאני מרחף ולא מצליח להתרכז... זה הכל...) אבל זה בהחלט אומר... ומה ההוכחה הכי פשוטה שזה אומר?? כי אני מכיר בחורים שעומדים ארוך מול המראה... הם מסתריקים באריכות... נו... זה לא אומר כלום? ברור שזה אומר!!! מי שעומד ארוך ליד המראה... זה אומר שהראש שלה מונח בחיצוניות... ומי שעומד ארוך בשמו"ע זה אומר שהראש שלו נמצא בתפילה... אה... האם זה סוף פסוק?? האם זה אומר הכל?? האם זהו... חרצנו את דינו של הבחור המיופייפ שכל כולו חיצוניות והבחור שמתפלל ארוך שכל כולו עויבד ה'?? לא!!! לא להיסחף!!!

זה עדיין לא אומר הכל!!! אבל להגיד שזה לא אומר כלום?? ברור שזה אומר... אומר ואומר...

בקיצור: תכניס לראש: יש לא אומר כלום!! ויש לא אומר הכל!!!

משום מה הכניסו לנו בראש שמראה חיצוני לא אומר כלום!!! וזו טעות!!!

ברור שזה אומר... ואומר הרבה... האם זה אומר הכל? לא!!

ואתה יודע מה... אני אתן לך עוד דוגמא משידוכים... שווער אחד שאל אותי... מה אתה אומר... נפגשתי עם בחור באיזה מקום... והבחור הוריד את המשקפיים משיקולים של שמירת העיניים... האם זה אומר שיש לבחור הזה יראת שמים?? או שזה סתם פוזה... הוא סתם רצה לשחק אותה מולי כאילו הוא פתאום צדיק?? עניתי לאותו שווער: אני לא מבין את השאלה... אני בכלל לא רואה פה שני צדיקים... אני בעד שהבחור "שיחק אותה" צדיק... כן... הוא הוריד את המשקפיים בכוונה נטו בשביל לשחק אותה ולעשות עליך רושם כאילו הוא צדיק... ואז מה?? יש לך פה בחור שה"לשחק אותה" שלו... זה לשחק אותה צדיק.. אתה יודע מה זה בחור שהפוזה שלו זה להיות צדיק?? אני לא צריך יותר מזה!!!

המשך בעמוד 6 בגיליון זה...

"מאימתי מזכין גבורות גשמים... אנה ה'... אנו זקוקים לגשם..."

מי שעוקב אחרי לימוד דף היומי... יש השגחה פרטית מיוחדת של "דבר בעיתו מה טוב" והפעם הדבר בעיתו הוא בעיתו לא כ"כ נחמד... כידוע: מסכת תענית מתחילה מיד עם הסוגיה של עצירת גשמים... אנחנו בהחלט בעיצומה של עצירת גשמים!!! וכדפים הקרובים אנחנו נפגוש מימרות מבהילות בגמ' כמה גדול יום הגשמים... ויתן ה' שעד אז נתבשר בקול המון גשם... ופקדת הארץ ותשווקיה... תלמיה רווח, נחת גדוה, ברביבים תמוגגה...

וכבר נכתב כאן בגיליון לא פעם שהגשמים זה לא רק עניין של צורך!! זה בעיקר אמירה!!!

ובכן: אם תשים לב... בקריאת שמע כתוב והיה אם שמוע תשמעו-- ונתתי מטר ארצכם בעתו... השמרו לכם פן יפתה-- ועצר את השמים... **והשאלה מתבקשת:** הרי יש רשימה ארוכה של ברכות וקללות בתורה... אז למה מכולם התורה בחרה בקריאת שמע דווקא בברכה והקללה הנקודתית שעוסקת בענייני גשמים?? התורה הייתה יכולה לכתוב והיה אם שמוע תשמעו... ברוך אתה בעיר... והיית רק למעלה ולא תהיה למטה... ואילו השמרו לכם פן יפתה לבככם ואז ארור אתה בעיר ארור אתה בשדה... והיית משוגע ממראה עיניך וכו' וכו'... יש רשימה של צ"ח קללות... אז למה באמת התורה בחרה דווקא בברכה והקללה של גשמים?? **השאלה היא פשוטה... ואילו התשובה היא עוד יתור פשוטה...**

מושגים ביהדות... **העניין הוא כך:** קריאת שמע נקראת **עדות!!!** כשיהודי קורא ק"ש הוא נקרא מעיד עדות!!! **והנה:** כשמשנה רבינו כרת עם ישראל את דברי הברית של הברכות והקללות... הוא חיפש לפני כן **שני עדים!!!** שני עדים שיעידו ויאמתו לעם ישראל בדורות הבאים שאכן היה כזה מעמד שבו קבלנו על עצמנו לקיים את התורה... זה לא סתם עדים... זה עדים כאלו שהתפקיד שלהם יהיה שכל פעם שאנחנו נשכח שקבלנו על עצמנו עול מלכות שמים... אז הקב"ה ישלח את העדים האלו שהם 'בואו וזכירו ויתרו בנו... נו נו... שכתם?? קבלתם משהו... לא?? נו... אז משה רבינו מחפש עדים... תנחש איזה עדים הוא בחר?? העידותי בכם היום את **השמים** ואת **הארץ!!!**

העד מצד החתן... נאום שמים- **עד!!!** העד מצד הכלה נאום הארץ- **עד!!!** זאת אומרת: כל פעם שיש עצירת גשמים... זה לא סתם עוד קללה... אלא יש פה אמירה!! יש פה עד שמגיע ומדבר... נו נו נו... כלל ישראל... נשלחתי מבורא עולם להזכיר לכם שקבלתם על עצמכם משהו... ו... ואיפה זה...?? **כלומר כך:** כל קללה אחרת שלא תבא... זה קללה!!! זה עונש!! אבל כשמדובר בעצירת גשמים... יש פה משהו אחר!! יש פה משהו מעבר לקללה! **יש פה אמירה!!!** השמים והארץ מדברים פה!! השמים מופיעים פה בתור עדים והם מסמנים לנו... רבות... הקב"ה לא מרוצה... (רש"י מפורש בתחילת פרשת האזינו)

זאת אומרת: לו יצויר שעצירת גשמים הייתה מגיעה באמת בתור קללה... כאן היינו צריכים לגשת לזה באמת בצורה עניינית... נו נו... בא נבדוק עד כמה זה קללה... עד כמה זה חסר לנו... ואם זה לא כ"כ מלחץ ואם יש לנו מים מותפלים וכו' וכו' אז נו נו... אפשר להיות רגועים... זה לא כזה קללה... אז זהו שלא!! יש פה משהו הרבה יותר עמוק מקללה!!! **זה אמירה!!! זה התראה!!!** זה פניה אישית מ-עד רשמי שהיה נוכח במעמד החופה, שהוא חתום על הכתובה, וכעת הוא מופיע מול הכלה ושואל... נו... מה קורה??

וזו הסיבה- שאם תשים לב במסכת תענית שאנחנו הולכים ללמוד עכשיו... לאורך כל הדרך יש הבדל מהותי בין תענית שבאה על עצירת גשמים לבין תענית שבאות על שאר צרות... כשמדובר בצרה כמו דבר חרב חיה רעה או שדפון... יש דין להריע ולהתענות וזהו!! אבל כשמדובר בעצירת גשמים?? אוה... כאן יש מתחיל תהליך ממושך... יש שלב שבו התחילו רק היחידים מתענים... ואז יש תעניות ראשונות... ואז שבע תעניות אחרונות, ואז מוציאים את התיבה לרחובה של עיר ונותנים אפר מקלה בראש הנשיא וכו' וכו'... ויש סדר שלם של ברכות... מי שענה... שומע תפילה... גואל ישראל וכו' וכו'... וכל הסדר תפילה הזה (שבפרק ב' בתענית) נאמר **רק בייחס** לתענית שבאה על גשמים!!! באמת למה?? וכי אם יש עיר שהקיפוה נהר או לסטים... זה לא מספיק צרה צרורה בשביל שנוציא את התיבה לרחובה של עיר?? אז למה רק עצירת גשמים נחשבת צרה יותר גדולה מכל צרה אחרת...??

נו... מה התשובה?? היא היא!!! עצירת גשמים זה לא צרה או קללה נקודתית... עצירת גשמים זה תוק תוק בדלת... שלום... קוראים לכם עם ישראל?? זה אנחנו- השמים והארץ... אנחנו חתומים בתור עדים על השטר כתובה שלכם עם הקב"ה... והקב"ה שלח אותנו לברר מה קרה בזמן האחרון... זה רציני!!! רציני מידי!!! זה הרבה יותר רציני מכל צרה אחרת!!! יש פה מסר שמיימי!!! ה' רוצה שנשוב בתשובה... יש פה חיוך מאבא שבשמים שכבר היה אמור להופיע... חיוך בדמות גשמי רצון ברכה ונדבה... בפרט בארץ אשר עיני ה' אלוקיך בה שכל בוקר טוב הכי ענייני שנאמר בו זו אמירה של חיבה... זה ביטוי של רצון... ו... ותכל'ס... החיוך הזה ממשמש מלבא... כאן אנחנו צריכים לעשות חשבון נפש איפה זה תקוע...

עוד נפגוש בימים הקרובים במסכת תענית רשימה ארוכה של סיבות... ש"אין הגשמים נעצרים אלא..." וכמו תמיד תתעורר השאלה המתבקשת: תכל'ס... מה הסיבה שהגשמים לא יורדים?? האם זה בגלל צדקה שלא נותנים... או עבודה זרה שחלילה עובדים... מה תכל'ס האמת??

והתשובה היא: שהגשם יורד גם בחלון שלך... וגם במרפסת שלי וגם בפרגולה שלו... אם הגשם יורד לכל אחד בבית... אז גם הסיבה למה לא יורד גשם... יש לכל אחד ואחד את הסיבה שלו למה הוא לא ירד... כאן כל אחד מאיתנו צריך למצא את המאמר חז"ל שהכי מדבר אליו... זה כמו השמונה בגדים של הכה"ג שמכפרים על כל העבירות... כל אחד ימצא את עצמו באחד מהבגדים של הכה"ג... ה' יעזור שבמהרה ממש נזכה לגדול יום הגשמים שאפילו ישועה פרה ורבה בו...

ניתן לקנות את הקונטרס

שתהא השלחבת-

עולה מאליה

ולא תהא עולה ע"י דבר אחר...

בענייני ימי החנוכה והמסתעף, מלוקט מתוך

מאמרים שנכתבו בגיליון זה,

בפלא': 0548446691 - 0527683095

ניתן להשיג במוקדי המכירה:

אופקים: שפירא: 0534112035

אחיסמך- שרגל: 0527171721

אלעד- 039073067

אשדוד- 0504120311

בית שמש: נהר הירדן 9 רמה ב', מ'ש' צוויבל.

רחובות: 0548423047

תפרח: 0556705003

בני ברק: קבוץ גלויות 9 - 0556728458

חזון איש 34 (פינת דסלה, דריימוס) 0527117271

פתח תקווה: מרכז העיר 0504124235

ירושלים: מרכז העיר: רחוב נחמיה 10.

בית וגן: רח' הרב פרנק 29 קומה ב'.

מנות ד'- רובין 47 קומה ב'

רוממה: המ"ג 29 0527682281

הר נוף- 0533148861

קרית ספר: מרומי שדה 3 0521174781

חפץ חיים 14 089742750

פיצוחי בראשית- ברכבל: 0527137444

גריץ פארק- 0527644795

צפון: חיפה: שטיבלאך נדבורנא/ תפארת ישראל.

רכסים: הורדים 4' קריצלר לתאם 0548415410

ברמיאל- 0527136165 משפחת שטיימן.

חצור- קריה, יונתן בן עוזיאל 3/5 0583244899

עפולה- 0527686876

במוקדים הנ"ל ניתן גם לקנות את הספרים:

• **"אהלבת" (כי ישמע**

ה' קולי...) העוסק בענייני תפילה

ופתיחות רגשית בנימה אישית מול

אבינו שבשמים עד בא הישועה בע"ה.

-

• **"ואהלבת" (את ה' אלוקיך)**

העוסק בקבלת מלכות ה', כיצד

לקבל ולשמוח ולגדול מתוך הנתונים

שה' מועמיד בפני כל אחד מאיתנו

• **"ויבאן"**

העוסק בנושא התמודדות בשמירת

העניינים והמסתעף.

והטיוול היה נחמד... מסלול רטוב... חזרנו למיניבוס... ועכשיו ממשיכים לנסוע לכיוון התצפית... אחרי דקה וחצי של נסיעה אמא קופצת כנשך נחש... רגע... איפה יענקי??? יענקי לא איתנו... אוי ואבוי... יענקי נשאר שם... **אווה אמא... איך תוך דקה וחצי כבר שמת לב שיענקי לא פה???**

נו באמת... אתם שואלים איך שמת לי לב?? יענקי "חפר" לנו פה כל הדרך הלון... וכעת בדקה וחצי האחרונים אני פתאום מרגישה שקט יותר מידי נעים במיניבוס... בהבזק של רגע קלטתי שכנראה יענקי לא פה!!! תחזור... אמא צועקת בהיסטריה לנהג... טוב... חוזרים... יענקי עלה למיניבוס... אמא הרגיעה אותנו... ותוך כמה דקות שוב קולו של יענקי נשמע מקצה האוטו עד קצה... כן... הרבה רעש יש במיניבוס... הייתי אומר אפילו חחחחחחח בראש... אבל אבא ואמא דווקא רגועים יותר...

הבכי הזה **הוא של** דודי בן החצי שנה... והצעקות האלו **הם של** מיכל שכעת היא שוב רבה עם אביגיל... יופי... זה בסדר... זה אומר שהם פה... והנה אנחנו כבר שוב שומעים את קולו של איציק איך הוא מנסה לעצבן דודי... יופי... כולם פה!!! בהרכב מלא!

עד כאן המשל... והנמשל די ברור...

ה' רוצה את התפילה שלי ולא את התפילה של המלאכים!!! אתה יודע למה??? כי אני אוטובוס!!! אני אוטובוס **מאסף!!**

יש בנפש שלי שבעים כוחות... שהם **כח מאסף לכל העולמות כולם**... ה' נטע בנפש נציגות מכל עולם... ה' שם בי נשמה קדושה מעולם האצילות... ובמקביל הוא נטע בי את כח המדמה וכח המתעורר... בקיצור: גן חיות שלם נמצא בתוך תוכי... והמטרה היא שכשאני אחליט להמליך את ה'... זה לא בן אדם אחד!!! זו הופעה יצוגית של כל השבעים כוחות שקיימים בעולם... ממילא אני כמו אבא שלוקח את כל המשפחה המורחבת לטיול... יש פה בליל של קולות... המון בלגן בראש... אבל אני לא מוותר על הבלגן הזה... **אני צריך את הבלגן הזה!!** כל היחודיות שלי בשמים נובעת רק מהמשפחה ברוכת ילדים שהנפש שלי כוללת... והנה... אני מתחיל להתפלל לה'... אני רוצה להמליך את ה'!!! אני כבר בא להתניע את האוטובוס על שבעים נוסעיו... האמת היא שלפני שיצאנו לדרך רציתי לבדוק שכולם באמת נמצאים... אבל לא הספקתי להקריא שמות... טוב... יצאנו לדרך... התחלנו להתפלל... אחרי שתי דקות מגיעה מחשבה זרה ראשונה... מה הפעם? **גאוונה!!!** אווה... גאוונה... את פה?? מצויני!! אני שמח שאת פה... אנחנו היום ממליכים את ה' יחד איתך... אל תלכי גאוונה... תשארי פה איתי ותחזרתי למקום שלך... אחרי שתי דקות פתאום מגיח לו איזה הרהור עבירה... אווה... אני כעת רגוע לוודא שאתה קיים... אני כבר פחדתי שהשארתי אותך אי שם למטה... אנחנו צריכים גם אותך... ה' רוצה שאני אמליך אותך בשמים ממעל ועל **הארץ מתחת**... אז אתה המייצג של **הארץ**... תהיה פה!!! שב במקום שלך... אל תפריע לי כעת

מי פה אני ומי זה המחשבות האלו?? האם אני זה ההמיית לב הטוהרה שבכיתי מעומק לב "באבינו מלכנו גלה כבוד מלכותך עלינו מהרה" או שאני האמייתי זה השניצלים שגם עליהם יחדתי יחודים באמצע הזכרונות... האם אני זה ה"ואנחנו כורעים" או אני זה כל המחשבות של הגאוונה והכבוד שקפצו לי בעיצומה של התפילה??

האם מישו מזדהה עם השאלה שלי הזו??? אין צורך להצביע...

זו כזו תחושה מבלבלת... מצד אחד אני מרגיש כ"כ מרומם... ומצד שני רק טיפס יותר מתמיד... שלא רק שיש לי כאלו מחשבות שטותיות שמעניין אותי מי גמר ראשון... אלא שזה עוד תופס אותי באמצע כזה מעמד...

עד כאן הסיפור ביום טוב ראשון של ר"ה... ואז הגיע יום טוב שני של ר"ה ושוב פעם אני ניגש שליח ציבור... ושוב מגיעים אותם סוג מחשבות...

אבל אז לפתע באמצע התפילה קבלתי הבזק של אור!!! בהבזק של שניה קלטתי איזה נקודת אור שסידרה לי בבת אחת את הראש. **ואפרט:**

מעשה במשפחה ברוכת ילדים... אבא ואמא ושנים עשר ילדים... החליטו לצאת לטיול וגיבוש משפחתי... שכרו מיניבוס של עשרים וחמשה מקומות ויוצאים לדרך... אתה בטח חשבת שיהיה אפשר לדבר ולפטפט בנסיעה??

איפה... אתה יודע מה זה משפחה ברוכת ילדים שיוצאת לטיול??

זה דבר ראשון אומר שכל אחד פה בגיל אחר לגמרי... יש פה את אבא ואמא שהם בגיל ששים פלוס... אבל מצד שני יש פה את חיימקה הנכד בן החצי שנה שהוא כעת לא מפסיק לבכות... יש פה את אבריימי השיבוחר עם המכות ועם היוכחים הנצחיים שיש לו עם הנהג איפה יותר כדאי לנסוע... יש פה את יענקי הבן הקטן בן החמש שהוא מחפש לעשות רושם... ויש את מוטי בן השש עשרה שהוא בדיוק עכשיו צריך ללמוד ובקולי קולות!!! זה חלק מה"עניין" שלו... להגדיל השמחה...

יש את אביגיל שהיא כעת באמצע להיעלב מעוד משהו... ויש את מושי בן השבע שהוא כעת בשלב שהוא אך עשוק וגזול כל הימים... והפעם הוא לא יושב ליד החלון אז הוא באמצע להתבכיין... בקיצור: יש כאן בליל של קולות... הרבה הרבה רעש... כל קול שונה מחברו... **אבל אבא ואמא לא מתחרטים!!!** כן... זה המשפחה שלנו ברוך ה'... אנחנו אוהבים את כולם... כל אחד והמשיגעס שלו... לא מוותרים פה על אף ילד... זה לא ישיבה שאם יש מישהו שמרעיש יותר מידי ולא מתאים לקו האחד אז אין לו מה לעשות כאן... פה זה המשפחה שלנו... ובאופן טבעי לכל אחד יש קול משלו... ואת הגוף התורן שמאפיין את הגיל שלו ואנחנו אוהבים אותו כמות שהוא ובדיוק בשביל זה שכרנו מיניבוס לצאת עם כככככולם...

האם כולם עלו לאוטובוס...? קדימה... אפשר לצאת.

היה זה בראש השנה האחרון... הייתי שליח ציבור בבית כנסת קטן... והנני העני ממעש נרעש ונפחד ומתחיל להתפלל עם כל הלב... בעשרים דקות הראשונות כל כולי הייתי דבקת... תפילה מעומק לב על גילוי כבוד מלכותו יתברך בעולם... ופתאום קופצת לי מחשבה... אווה... אתה מממזה צדיק... תראה איך איכפת לך כבוד שמים... אתה ממש מלאך...

ואז תפסתי את עצמי... נו... מה זה המחשבות זרות האלו... והמשכתי להתפלל בכוונה... אחרי חמש דקות עשיתי איזה "ביצוע" חזנות של קווארטין... ואז שוב קפצה לי מחשבה... אווה... תשמע... אתה מתפלל מדהים... אתה ממש חזן... איזה כיף לציבור ששומע אותך...

ואז שוב התעצבנתי על עצמי... דחיתי את המחשבה הזרה... שוב תפסתי את ההגה וחזרתי להתפלל מעומק לב... ועל כן נקווה לך ה'... לראות מהרה בתפארת עוזך... ואז אחרי כמה דקות... ככה ממש באמצע "והיה ה' למלך על כל הארץ..." פתאום הגיע עוד איזה מחשבה שטותית ש... שעדיף כבר לא לפרט אותה... בקיצור: שוב ירדתי לשוליים... ומיד שוב תפסתי את המושכות וחזרתי להתפלל בכוונה בעומק לב... ואז אחרי שעה וחצי של תפילה... פתאום הגיעה מחשבה כזו... אאאוף... די... נמאס לי... אין לי כח להתפלל... מתי תגמר התפילה...

ושוב כעסתי על עצמי... איזה מחשבות האלו?? שהתפילה תגמר? חס ושלום!! שוב תפסתי את ההגה... שוב התעוררתי להתלהבות מחדש... אחרי עשר דקות של תפילה מעומק לב... ככה באמצע המילים הכי מרטיטיות ש"כן יכבשו רחמין" וישוב חרון אפך מעמך" פתאום שוב קופצת לי מחשבה... והפעם... אאאוף אני רעב... אני כבר מחכה לשניצלים שהציצו לי כבר מאתמול מהמקור... כן... בדיוק באמצע "כי מידי דברי בו זכור אזכרנו עוד..." בדיוק אז השניצלים נזכרו לקפוץ לי... ואז לקראת סוף השפורות פתאום מצאתי את עצמי פוזל לכיוון השעון... אה... יופי!! כבר אחד וחצי בצהרים... זה אומר שאנחנו גומרים אחרי הבית כנסת השני... ניצחנו בתחרות!! סיימנו אחריהם... (אם גומרים יותר מאוחר זה כנראה מראה שהתפללנו יותר טוב... מה... "אתה לא יודע?? עיין ערך ליל הסדר... מתי גמרתם?) ותחשוב שכל המחשבות האלו הגיעו אלי באמצע התפילה הכי מרוממת... ואני עוד השליח ציבור!! מסוד חכמים!!!

חזרתי הבייתה אחרי התפילה והרגשתי כזה מבלבל!!! מין תחושה חצויה... מצד אחד הייתי היום במעמד מרומם... הייתי שליח ציבור והתפללתי באמת מעומק לב על כבוד שמים... בכיתי מקירות ליבי להפנות אליך כל רשעי ארץ... ומצד שני תכל'ס... כל כמה דקות הגיעו לי כאלו מחשבות שטותיות שלא מביישים ילד בגן... אז מה קורה פה?

אתה מאתגר אותה...

כאן אין ברירה!!! מוכרחים לקלוט את הטקטיקה המחוכמת איך להתנער נכון ממחשבות זרות...
הטקטיקה הבסיסית היא: בחחחיים אל תפעיל מתקפה חזיתית... בחיים אל תלחם במחשבה **עצמה!!!** כי זה לא נכון... אדרבה... צריך לקבל את העובדה שיש מחשבות זרות... הם קיימות ולא להיבהל מעצם קיומם... **ולא רק שלא להיבהל מהם...** אלא לדעת שיש להם נוכחות!! ה' מעוניין שהנטיית האלו יהיו בנפש שלי וממילא המחשבות אמורות להופיע מידי פעם לכה"פ כדי להזכיר את קיומם... וממילא לא רק שהמחשבות האלו לא מוכיחות על פחיתות באישיות שלך... אלא אדרבה... זה חלק בלתי נפרד משבעים כוחות שבנפש שלך וצריך שהם יהיו קיימות באוטובוס המאסף שלך...

נו... אז מה אני כן אמור לעשות??? אתה אמור להגיד למחשבה זרה בוקר טוב... ו... ולהציב אותה במקום שלה!! להגיד לה: לא עכשיו...

שמעת??? אתה לא מגרש מחשבות... אתה רק **מציב אותם במקומם...**

שתבין: המחשבה זרה עצמה זה בכלל בכלל לא יצר הרע!! זה בסה"כ אחד מכוחות הנפש שלנו!! רק מה?? כאן מגיע היצר הרע שהתפקיד שלו הוא **להביא** את המחשבה הזו בעיתוי זר!! בעיתוי הלא נכון... היצר הרע הוא המשנע!! הוא מתאם הפגישות של המחשבות... הוא אחראי להביא אותם בדיוק בזמן הלא נכון... (להביא לך עצבות במצוות... ושמחה בנקמה... שניצלים בשמו"ע... פחד מבני אדם... וסחבק עם רבש"ע וכן הלאה...) ממילא להילחם בעצם המחשבה זה במילים אחרות להילחם בעצמי... ואני לא יכול להילחם בעצמי... אז מה כן?? אני כן נלחם **בעיתוי!!**

ברגע שאתה מתנגד **לעיתוי**... פה התחלת לדבר לעניין... פה התחלת לדבר עם היצר הרע... פה יש משא ומתן נורמלי לגופו של עניין... אני לא נלחם בעצם קיומה של המחשבה... היא מצידו קיימת ובמקומה עומדת... אבל סליחה... לא עכשיו... לא בגיל הזה... מה הבאת לי את זה עכשיו...

אני יודע שיש כאלו שלא יבינו בכלל מה רציתי במאמר הזה... מה רצה המשורר... אבל הכל שווה בשביל אותם אלו שיבינו יותר מידי טוב... חנוכה זה חג של עובדי ה'... חנוכה זה חג שמסכם את העבודה של הימים הנוראים... וכידוע: כל רגע מרום בעבודת ה' מזמין בין הייתר כל מיני מאבקי שלטון בקרב הגן חיות שיש בתוכנו... שפתאום כל מיני קולות נזכרים להשמיע את קולם ולהזכיר את קיומם בדיוק ברגעים הכי מרוממים שאתה עומד מול הנרות או באמצע אמירת ההלל... אז בבקשה!! אם עד היום נלחמת בהם... הזדעזעת מהם... ניסית לדחות אותם ללא הצלחה... מהיום תדע לחייך אליהם... להכיר בהם... להכיר בקיומם!!! ולנסות להציב משמעת ולהגיד להם לשבת במקום ולא להפריע כעת... אנחנו כעת באמצע השיעור... לא מפריעים באמצע...

מאמר זה מוקדש בהוקרה והערכה לבחורים בני עליה...

נעדרת מהמלאה... יופי... תשתתף בהצבעות וכעת אנחנו מצביעים בעד...

כלפי מה הדברים אמורים???

אחד הדברים שמאוד מאוד קשים לי זה להתרכז בקריאת שמע!!

פתאום להתחיל להתרכז ולהמליך את ה' למעלה ולמטה ולארבע רוחות... זו מחשבה מידי מופשטת בשבילי ככה באמצע החיים... אני כעת חושב על כל מיני דברים שקורים כאן ועכשיו... ופתאום להתרכז במשהו כזה גבוה שה' למעלה למטה ולארבע רוחות... מאוד קשה לי לדחות מחשבות של כאן ועכשיו בשביל מחשבה כזו רטורית...

עד שקלטתי ש... שלא!!! עצם הקושי שלי להתרכז... זה... זה בדיוק הנושא של קריאת שמע... אני בעצמי נמצא בעת ובעונה אחת למעלה למטה ובארבע רוחות... המחשבה שלי בשעה אחת משוטטת בכל השש קצוות ביחד... יש לי רגע אחד שאני למעלה... אני רוצה רק לעשות רצון ה'... ופתאום טראח... מחשבות זרות ובום אני למטה... ואז בא לי לנקום במישהו... ואז אני פתאום נתקף מפחד ממי יודע מה... ואני גם רעב וגם עייף... במילים אחרות: בשעה אחת אני מטייס בכל חלקי הנפש ביחד... ובדיוק בגלל החוסר קשב וריכוז הזה... ה' מבקש דווקא ממני... **בא תמליך אותי!!!** דווקא אתה יכול להמליך אותי למעלה למטה ולארבע רוחות... **כי אתה בעצמך שם!!!** מאז שתפסתי את הנקודה הזו הרבה יותר קל לי להתרכז בקריאת שמע... כי אני כבר לא צריך להתרכז ולהתחיל לגזור את כל חוטי המחשבות שקושרים אותי לאלף ואחד נושאים אחרים... אדרבה... **אני מגיע מהזירה עצמה!!!** אני מגיע עם כל הגן חיות שמשותל לי בראש... ורגע לפני שאני קורא ק"ש אני עושה סקירה "של כבוד..." כן... אני כעת הולך להכריז ולהעיד שה' נמצא בכל מקום!!! איפה זה??? איפה שהראש שלי היה בשעה האחרונה... היות ובשעה האחרונה הייתי למעלה ולמטה ולארבע רוחות... ולכן הוחלט לראיין דווקא אותי... בתור אחד שנמצא בזירה... ואני מכאן מוציא הכרזה לחלל העולם: אין עוד מלבדו!!! ה' אלוקינו ה' אחד!!

מה אני בעיקר רוצה להרויח בכל המסר הזה???

אחד הדברים המסובכים והכמעט בלתי אפשריים זה לדחות מחשבות!!! אני יכול לעצום את העיניים... לאטום את האוזניים... לברוח ברגלים שלי כנשון נחש ממקום שמדברים לשה"ר ורכילות... אבל לקחת את המחשבות שלי ולזרוק אותם לים או לשלוט עליהם?? **זה כבר לא בידיים שלי!!**

על זה נאמר "שאינ אדם ניצול מהם בכל יום..." ותכל'ס, מה עושה בן עליה שהוא נמצא תחת מתקפה פתאומית של מחשבות זרות?? אז בדרך כלל הוא מתחיל לריב עם המחשבות... לצאת במתקפת יירוט... לדחות אותם... (לפעמים הוא עושה את זה עם פרצופים או עם תנועות ידים... כמובן ללא הצלחה...) ומקובלנו שככל שאתה נאבק עם המחשבה אתה רק מזמין אותה יותר... כי

בהמראה... אבל אתה גם לא צריך ללכת... אנחנו צריכים אותך!!! אתה לא נפלת כאן בטעות... אתה איתי פה... הנה אני דוחף לך מוצץ ותשתוק... תן לי לנסוע בשקט להמליך את ה'...

הלאה... אחרי שעה וחצי פתאום הבטן מתחילה לקרקר... אני רעב... אוהו... ברוך הבא... אני מאוד שמח שתאוות אכילה נמצאת פה יחד איתי!! כבר התחלתי לדאוג שאולי בטעות השארתי אותה באיזשהו מקום... כ"כ התרוממתי בתפילה וכ"כ הגעתי להרגשות נעלות שפתאום הרגשתי שאין לי שום שייכות לענייני העולם הזה... כבר פחדתי שאין לי תאוות אכילה... ואז מה יהיה?? מישהו פה חסר באוטובוס המאסף...

אז הנה... ברוך ה' כמעט כולם נמצאים... ותשאר פה... אל תברחו... תשתדלו אמנם להיות בשקט... ותתנו לי להתרכז בהמלכת ה'... אבל תהיו פה!!! תנו לי את הקול שלכם... תנו לי לייצג אתכם ולהכריז שגם הגאווה שלי וגם כח המתאוות שלי וגם תאוות אכילה... כל הכוחות הארציים שלי כולם נעשות אגודה אחת לעשות רצון בלבב שלם...

הבנת איזה סדר נעשה לי בראש???

עד אתמול... ביו"ט ראשון של ר"ה... כל פעם שנפלה עלי איזה מחשבה והרהור מביש בעבודת ה' הרגשתי חוסר נעימות... מה הקשר?? מה הוא קשור לכאן?? איזה מין מחשבות פוקדות אותי באמצע עבודת ה'??

אבל פתאום אני קולט ש-מה פתאום!!! **זו כל היחודיות שלי!!**

שאיני כח מאסף... אני האוטומוביל של כל כוחות הנפש... של כל כוחות הבריאה... ודווקא בזה שכל הכוחות האלו נמצאים ביי... אז אני מייצג את כל הבריאה כולה... כשאני ממליך את ה' אז יש פה אמירה שכל הבריאה כולה עומדת מאחוריי... כידוע: יש מושג שנקרא: עולם שנה נפש, ואם אני רוצה להמליך את ה' על כככל העולם... כל מה שנדרש ממני זה להמליך אותו על כל חברי הפרלמנט של כוחות הנפש שלי!! ברגע שאני מצליח להביא 100% תמיכה מכוחות הנפש שלי לעבודת ה'... כאן המלכתי את ה' על כל הבריאה כולה!!! דא עקא: שלעת עתה השגתי רק 20% תמיכה מהנפש שלי... למה?? כי בדרך כלל אני מתפלל בכוונה רק כשיש לי חשק... ואני מסוגל ללמוד רק כשיש לי מתיקות התורה, טוב, אז רק החלקים של הנשמה שבמוח... רק הם לעת עתה מוכנים לעבוד את ה'... אבל ברגע שמגיעה איזה מחשבה זרה, כמו גאווה או הרהורים לא טובים... אני כ"כ מתבלבל... אני כ"כ מתבייש בזה שאני בורח... **אז זהו שלא!!!** צריך לדעת שבלי הקולות שבוקעים מתוך הנפש שלי... הם שותפים פעילים והכרחיים בהמלכת ה'... הם פה חלק מאוד דומיננטי... בשביל להמליך את ה' על כככל העולם אני צריך את הקול שלהם... **ממילא להיבהל ממחשבות זרות זה פשוט לא נכון!!** כשברא לי הרהור לא טוב בעבודת ה', הוא בסה"כ מזכיר לי את קיומו... ואני צריך אותו!! לא רק שאני לא נבהל מזה... אני אפילו קורץ לכיוונו... אוהו... אני שמח לראות שיש לך משמעת קואליציונית ולא

היכוננו: חנוכה מתקרבת!!!!

כמידי שנה, התחלתי כבר את ההכנות לימי החנוכה הקדושים... דא עקא שהפעם התחלתי את זה על רגל שמאל!!!

מה שקרה זה שקניתי סופגניה... ועל הסופגניה הראשונה היא היתה בלי ריבה... (יאמר לשבחי שעד הפירור האחרון עוד קיויתי למצא שם איזה "משהו") אז כן... זה אלי נשמע בדיחה...

אבל בחנויות המכולת יש סופגניות כמעט חודש!! בחנויות הצעצועים יש סביבונים וחוכרות עבודה כמעט חודש...

1... ומכל מלמדי השכלתי... אם הם מבינים שכבר חודש לפני כן אפשר להתחיל להעלות קלוריות לכבוד חנוכה... או יותר נכון להתפרנס... אז אנחנו אמורים להיות החברה המקורית!!! אפשר להתחיל כבר עכשיו להתמלאות ולהתכונן ולהיערך לשפע הגדול שמגיע לעולם בימים הקדושים של חנוכה...

כבר הוזכר כאן בגיליון זה שהחנוכה זה חג של חינוך!!! והינוך ככל שנוקפים השנים ומתקרבים לבר מצוה... כך החינוך יותר ויותר צובר תאוצה... חנוכה זה חג שמחנך אותנו ומרגיל אותנו להתרגל לאור של-הארת אור הגנוז... שגנוז בתוכנו...

זו הסיבה שבזוה"ק ובדברי רבותינו הראשונים אין כמעט איזכור במעלת ימי החנוכה... כי... כי אז רק נכנסנו לגיל חינוך... יש עוד הרבה הרבה זמן עד הבר מצוה של הגאולה... לכן כבזה שלב מוקדם החינוך הוא די מינימלי... הדלקה עושה מצוה וזהו... וככל שנקפו שנות הגלות זה הולך ומתקרב בצעדי ענק... וככה!!! במקביל עבודת ימי החנוכה צוברים תאוצה... ובשנים האחרונות כלל ישראל חוגג את חנוכה ועושה ממנו עסק לא פחות מפסח שבועות וסוכות...

בטח!!! שנה לפני הבר מצוה... הילד כבר צם את כל הצום... זה כבר לא צחוק... זה כבר לא סופגניות וסביבונים... העסק כבר באמת מתחיל להתחמם!!! ולכן נא להתכונן!!! להתכונן לחנוכה... לא... אל תתחיל לעיין בספרי הראשונים במעלת ימי החנוכה... כי לא תמצא הרבה חומר בנושא... חנוכה זה הארה פנימית שגנוזה עמוק עמוק אצל כל אחד מאיתנו!!! כל אחד באור הפנימי שבוקע מתוכו... להתחיל להעריך את כח היחיד שיש בנו... מה אני כמות שאני לבד יכול להמליך את ה' איפה שאף אחד לא רואה... להעריך את ההתגברות שלי מתוך כל מיני שטחים אפורים ומבולבלים של דמדומים בין השמשות... אנחנו נמצאים כעת בעיצומם של הרגעים הקשים של "ויותר יעקב לבדו!!! כל אחד מאיתנו מוצא את עצמו לבדו... לבד מול כל מיני ניסיונות אינדיבידואליים ובדיקו או "ויאבק איש עמו" אבל כאן צריך לנשום נשימה עמוקה ולהתחיל להאיר בעצמנו את הארת אור הגנוז!! מתוך ידיעה דווקא הרגעים הקשים של "ויאבק איש עמו" הרי זה בשורה טובה כי... כי זה אומר שעלות השחר מתקרבת... אז נכון ש'ותקע כף ירך יעקב..." נכון שהוא מתגרה בתמכין אדורייטא... נכון שהוא מתגרה בירם של ת"ח ובניסיונות של קדושה יותר מתמיד... אבל לא לשכוח!!! שדווקא התסמינים האלו הם הוכחה לעלות השחר שקרוב מתמיד... לא נותר לנו אלא להקדים את עלות השחר... ולהאיר בתוכנו את החכה עד כמה אני חשוב לה... עד כמה ה' מחשיב כל ההתמודדות למענו יתברך...

תיקון משבוע שעבר: שבוע שעבר נכתבה מין השוואה בין מלכי ישראל של ספר מלכים לבין ראשי ההנהגה כיום... וזו שגיאה!! כי כידוע מחז"ל: שמדובר באנשים שאין לנו השגה בהם!! הם לא חברים שלנו!!! אמנם כתוב שהם חטאו... אבל להשוות אותם לזאטוטים שמסתוללים עלינו כיום... זו היתה שגיאה!!

בעלי יצא הלילה לקרב מול היוונים... האם אני יכולה לאכול תרומה...?

ההחלטה הנועזת התקבלה בשעת ליל מאוחרת... מלכה מכינה לבעלה את צידה לדרך... והאברך הצעיר ר' אבייתר הכהן עומד לצאת בדקות הקרובות לקראת המערכה נגד צבא יוון... הוא יוצא בחסות החשיכה... אסור לדבר על זה... היציאה כעת למערכה היא מנוגדת לדעת כל הגורמים האפשריים... היא נחשבת התגרות חסרת טיכוי בכל קנה מידה כנגד צבא כזה גדול... מסילא הכל נעשה כאן בשקט ובסודיות...

כן... זה לא פשוט!! אבייתר - מדובר באברך טרי... שנה ראשונה!! השנה הם התחננו... אם זו היתה מלחמת הרשות הוא היה חוזר מעורכי המלחמה... אבל כאן זו מלחמת מצווה על כל הקדוש והיקר...

למרבה ההתפעלות דווקא מלכה... הכלה הכ"כ הצעירה שרק לפני כמה חודשים נישאה לר' אבייתר... דווקא היא שיש לה כעת את כל הסיבות שבעולם להיכנס להיסטריה... דווקא היא חדרת אמונה ונחישות יותר מכולם... דווקא היא זו שמעודדת את בעלה בכל עוז ותעצומות!!! צא... צא והילחם בעמלק היום... לא מחר... וה' יעמוד לכם בעת צרה זו וימסור גיבורים ביד חלשים וטמאים ביד טהורים וזדים ביד עוסקי תורתך... מלכה נחושה לנקום את נקמת עשרות הבתים היהודים הטהורים מטובי המשפחות של חברותיה בכיתה שהתפרקו ונחרבו בגלל הקידמה וה"ג"א אפלקציות שפרצה מלכות יוון בחומות הבית היהודי...

היא ליוותה את אבייתר מהבית ונסכה בו אמונה ובטחון. דמותו התרחקה ומלכה חזרה הבייתה בגפה

כמובן שיש עוד שני אנשים שמעורבים בסוד העניינים... אבא שלה ואבא שלו... המחוננים החשובים... שניהם גם מייקרי ירושלים... מגדולי החברים האוכלי חולין על תורת קודש שבירושלים... גם הם מעורבים במערכה... ושני המחוננים גם הם ליוו את החתן היקר בדמעות חמות ובתפילה מלב קרוע ומורתח שיעשה לנו ניסים ויצילנו מכף אויבינו... האיר היום... ומלכה לפתע התעוררה לשאלה הלכתית מעשית... יש לי כאן כמה עיסות של הפרשת חלה שננתנו לי אתמול... כן... למרות שאני באה ממשפחה של ישראלים, אבל נשאתי לכהן ומאז אני גם כהנת ומאז גם אני יכולה לאכול תרומה וחלה... אבל היום??? היום שבעלי הלך לשדה הקרב... ו... ומי יודע מה קורה איתו עכשיו... האם מותר לי להמשיך לאכול תרומה?? הרי אם חס וחלילה חס ושלום קורה משהו נורא... הרי כתוב בתורה "ובת איש כהן כי תהיה אלמנה (ח"ו) היא בתרומת הקדשים לא תאכל" (והרי עדיין אין לי בן כהן מבעלי שאני יכולה לאכול מחמתו...) וא"כ... אם ח"ו קורה משהו אני כבר לא יכולה לאכול תרומה... ואם כן עכשיו שבעלי נמצא במקום כ"כ מסוכן... האם מותר לי לאכול מנקודת הנחה שהכל בסדר?? לא היתה ברירה... מלכה נאלצה ללכת לבית של השוער... היא קצת מגמגמת... כן... זו שאלה רגישה שלא נעים לשאול אותה... אאמ... יש לי פה תרומה וחלה... ההההם... האם...?? השוער מיד חייך והבין את השאלה... זה בסדר... תנחו דעתך... משנה מפורשת בביטוי: "האישה שהלך בעלה למדינת הים אוכלת בתרומה בחזקת שהוא קיים..." את יכולה לאכול את התרומה...

אבל!!! אם את כבר שואלת שאלה שכזו... יש עוד משהו נוסף שמטריד אותי... תשבי רגע...

השוער לפתע הסמיק... הקול שלו רעד... הוא עצם את עיניו... והיה ניכר שהדיבור קשה עליו... אחרי כמה דקות של שתיקה הוא פתח בשקט ואמר: אנחנו מתפללים מעומק לב שה' יעמוד לנו בעת צרותנו יריב את ריבנו ידון את דיננו וינקום את נקמתנו... אבל יעקב אבינו כבר לימד אותנו להיות ערוכים לכל מצב... גם לאפשרות שאם יגרום החטא ו"בא עשיו אל המחנה האחת והכהנו" ואשר על כן: אם חס וחלילה חס ושלום יקרה משהו!!! אז... אז יתכן שתהיי צריכה ח"ו או יבום או חליצה... יבום זה משהו שא"א לבנות עליו... (ס"ס זה תלוי גם ברצון היבמה וגם ברצון היבם...) ואז!!! אם חלילה תצטרכי לקבל חליצה... הרי חלוצה היא כמו גרושה והיא נפסלת לכהונה... ואת העונש הזה אני רוצה למנוע ממך!! ס"ס זכית להיכנס לבית של כהנים... זכית לטעום את הטעם של בית של כהנים... שאוכלים בו חלה ותרומה וחזה ושוק של קדשים קלים... ואסור לנו לתת לך להגיע אפילו לחשש הכי רחוק של חליצה...

מלכה הזדעזעה והתפעלה כאחת!!! איזה אצילות נפש... רק לחשוב מה חולף במוחו של אבא שהבן שלו נמצא כעת בחזית הכי מסוכנת... ומה מדאיג אותו ברגעים אלו... הוא עסוק בלהציל את הכלה שלו מאפשרות של חליצה... מאפשרות שהיא תאבד את האופציה לאכילת תרומה ומורם מן הקדשים...

נ... אז מה עושים??? שאל השוער את מלכה... עד כמה שזכור לי... יש לך אחות קטנה... קוראים לה שושי... בת כמה היא?? בת שש!! אוהו מצוין... כפי שאת יודעת לפני חצי שנה היה לנו את הבר מצווה של יהודלה הקטן שלנו... בחור טוב... יושב ולומד בהתמדה... הוא כעת בן שלוש עשרה וחצי ההצעה שלי שהוא יקדש את שושי הקטנה שלכם... דיינו אבא שלך יקבל דמי קידושין בשביל שושי כדון קידושי קטנה...

ואז!!! אז יש כאן שני אחים שנשאו שתי אחיות!!! אבייתר עם מלכה, ויהודלה עם שושי...

זו השיטה הקבועה והישנה שאנחנו הכהנים תמיד עושים!!! אצלנו - אצל הכהנים יש תמיד איזושהי עדיפות של שידוך מסוג שני אחים נשואים לשתי אחיות... (כדברי הגמ' בברכות סד... "עיר אחת היתה בא"י שהיו בה שמונים זוגות אחים כהנים נשואים לשמונים זוגות אחיות כהנות") ולמה?? כי זה משריין אותנו מדין יבום וחליצה... ואיך?? כי ברגע שהבן שלי יהודלה קידש את אחותך שושי, אז את נאסרת עליו מדין אחות אשתו!!! (ולא רק מדין אשת אח) ובכזה מקרה קי"ל שאין דין של יבום!!! (שהרי חמש עשרה נשים פוטרות צרותיהם מן החליצה ומן היבום, וחד מנייהו אחות אשתו) אני רוצה שאת תהיי השוכנית... תציעי את זה לאבא שלך...

עוד באותו יום מלכה הגיע לבית של הוריה... דיברה איתם... אבא בכה והתרגש ושוב פעם בכה... בעייתי שכזה... כשמדברים על כאלו דברים נוראים ומעלים על השלחן כאלו אופציות מזעזעות... אז אתה לא יודע מאיפה להתחיל... מה שבטוח... אבא מכיר טוב טוב את יהודלה... והלוואי!!! הלוואי נזכה שהוא יהיה בעלה של שושי הקטנה שבקושי התחילה כיתה א'... היא זכתה בפיס אבא ממשי בפיס...

עוד באותו ערב נפגשו שני התנאים המחוננים בפעם השניה באותה שנה... אם בחופה הקודמת היה עננה פה כבידה כתוצאה מהגזירה המרושעת שכל בת שנשאת צריכה ללמוד לימודים אקדמיים במקצועות של ההגמון... אז כעת העננה היתה עוד יותר כבידה... בצל המלחמה המאוד מאוד לא פשוטה שהחתן היקר יצא אלינו ע"י כהני הקדושים... עכ"פ יהודלה יצא באותו ערב מוקדם מהישיבה קטנה... אביו זיכה לו פירות שביעית (שאפשר לקדש בהם אשה) הוא נתן את הפירות לאבי הכלה בפני שנים... ואמר: הרי בתך מקודשת לי בפירות אלו!!! וכולם אמרו מקודשת מקודשת... עין לא נותרה יבישה... מלכה עמדה שם ובכתה תמרורים לה'... אנא... שנזכה במהרה לשמוח בשמחת אחותי הקטנה בעייתי יותר משמח... אמרו שם ברכות אירוסין בעשרה... וכולם התפזרו... יהודלה חזר לישיבה קטנה לשטייגן כרגיל... ואילו שושי הכלה?? היא בכלל לא בתמונה... היא כעת עסוקה בדברים "יותר חשובים"... היא כעת בעיצומם של ההכנות לקראת המסיבת סידור שבבוע הבא... שני המחוננים ברכו אחד את השני בדמעות רותחות... עוד ישמע בהרי יהודה ובחוצות ירושלים קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה... **והמשך הסיפור א"ה אולי בשבוע הבא...**

המשך -) האם מראה חיצוני אומר משהו או לא?

המשך מעמוד 1: בחור שמשחק אותה צדיק זה אומר שאצל הבחור הזה צדיק זה היעוד! זה הפוזז! לשם חותרים... בינינו... בשידוכים הרי הכל משחק אחד גדול... כולם משחקים אותה... רק מה??? כל אחד משחק את מה שנראה לו הכי "שיחקה אותה" ואם הוא משחק אותה צדיק... אז יש פה אמירה מאוד משמעותית... שזה הכיוון שלו בחיים...

סוף הסיפור היה שאחרי תקופה שוב פגשתי את אותו שווער... הוא צוחק לעברי... מה קרה??? אל תשאל... שבוע שעבר שוב נפגשתי עם עוד בחור... בחור אחר... וגם הפעם הבחור עשה פוזז... גם הפעם הוא שיחק אותה... **אבל לכיוון ההפוך בדיוק!!!** היה לו מאוד חשוב להרים את המגבעת והבנתי שזה בשביל שאני אראה את התסרוקת העדכנית והבלורית המתנפנפת שלו... היה לו חשוב לשים את החליפה ככה ככה כדי שאני אבין שהוא ח"ו לא כזה צדיק כזה...

עכשיו אני שואל אותך: האם זה כ"כ גרוע שבחור מראה את התסרוקת שלו באמצע פגישה עם שווער? האם זה כ"כ נורא שבחור עושה פוזז קלילה כזו באמצע פגישה? בינינו... לי במקרה יש ראש פתוח... עקרונות אני לא רואה בזה בעיה... אבל אתה יודע עם מה כן יש לי בעיה?? יש לי בעיה עם זה שהיה לו חשוב **לשחק אותה** לא צדיק... מי שחשוב לו לשחק אותה לא צדיק... זה אומר הרבה מאוד... זה אומר שההללו... תדע לך שאני לא צדיק... ואל תעני ח"ו לחשוד בי שאני שמור... ושוב: האם זה אומר הכל? לא!!! אבל זה בהחלט אומר הרבה!!!

ובאותה מידה... אותו בחור ששיחק אותה שומר על העיניים... האם זה אומר הכל? לא הייתי אומר!!! אבל זה אומר הרבה מאוד... זה אומר שהוא בחור שהפוזז שלו זה לשמור על העיניים... מבחינתו ההופעה הכי אידיאלית מצידו זה לשמור על העיניים... וזה המון!!!

ושאף אחד לא יבלבל את המוח... ובינינו... אני לא סתם אומר את זה... כי יש הרבה שמבלבלים את המוח... כל האלה האלה שמתלבשים כמו לא יודע מה... כל האלה שההופעה החיצונית שלהם זועקת נישט נישט צורה של בן תורה... בדרך כלל הם אלו שמנפנים עם עם המשפט... עזוב אותך חיצוניות... **זה לא אומר כלום!!!**

סליחה אדוני היקר... אם אכן כדברך שחיצוניות זה לא אומר כלום... אז בבקשה... בא נראה אותך מגדל זקן עבות ונראה צדיק... וכל מי שיגיד לך אה... מה קרה... יצאת צדיק? תגיד לו... לא... זה רק חיצוניות... זה לא אומר כלום!!! מבפנים אני נשארתי ראש "פתוח"...

נראה אותך... נראה אותך... נראה אותך...

---בקיצור: כעת ניפצתי מיתוס של כל האלו שטוענים שמראה חיצוני לא אומר כלום... ואני טוען בתוקף שזה אומר ואומר... והרבה מאוד אומר...

נו... אבל כאן מתעוררת שאלה פשוטה: הרי תכל'ס... סו"ס כן גדלנו על החינוך שהכל תלוי בפנימיות ולא בחיצוניות... וה' מוכיח את שמואל הרואה ואומר לו: "כי האדם יראה לעיניים וה' יראה ללבב" וק"י"ל "אל תסתכל בקנקן אלא במה שיש בו" וכו' וכו'... לא חסרים מאמרי חז"ל נגד חיצוניות... אז איך אני פה מגיע ומבטל את כל המאמרי חז"ל האלו??

איך אני טוען שהחיצוניות כן קובעת וכן אומרת את הרבה? **התשובה היא פשוטה מאוד:** אתה יודע איפה זה נכון להגיד שחיצוניות לא אומרת כלום??

בסוג השלישי יש סוג שלישי... עד עכשיו דיברתי על שני סוגים!! יש את **הסוג הראשון** שנראה חיצונית צדיק... ויש את **הסוג השני** שנראה חיצונית מודרני ופתוח... וכעת ניגש לדבר על **הסוג השלישי**... הסוג השלישי זה אותו אחד נראה רגיל!!! נראה סתם עממי... לא נראה צדיק ולא מודרני... נראה שגרתי כזה... לא מושך תשומת לב לשום כיוון...

עליו!!! עליו נאמר: אל תסתכל בקנקן אלא במה שיש בו... אצל האנשים הסתמיים האלו... אצלם עלול להיות הפתעות... אתה יכול לראות אחד כזה שהוא נראה לא צדיק במיוחד... אבל באותה מידה הוא גם לא נראה מודרני... הוא נראה סתם... זרע שמובלע בין אנשים... וכשאתה קצת מתחיל לתהות על קנקנו ולהכיר אותו מבפנים אתה פתאום מגלה כלי מלא וגדוש בתורה ויאת שמים... על הסוג הזה נאמר כי האדם יראה לעיניים וה' יראה ללבב... שם יש הפתעות!! אצל האנשים הסתמיים האלו... כלומר: אני מתכוין לומר: המושג "אל תסתכל בקנקן אלא במה שיש בו" לא נאמר על אחד כזה שאתה רואה מולך מישהו שנראה מודרני ורחובי... ולא!!! אל תסתכל בקנקן... לך תדע... אולי יש פה צדיק נסתר... לא לא!!! לא על זה דיברה הגמ'... אנחנו לא עוסקים בלפצח תעלומות ולמצא מטמוניות ולתפוס על חם כל מיני צדיקים נסתרים שמתחפשים תחת מעטה של הוקלקציה האחרונה...

לא! תהיה רגוע... לא על זה נאמר: כי האדם יראה לעיניים וה' יראה ללבב... רק מה?? מדברים פה על בן אדם שנראה גלילי... לא נראה מיוחד לא לטוב ולא למוטב... הוא לא נראה צדיק והוא גם לא מחופש לרשע... ופה בהחלט יש הפתעות!!! דווקא אצל האנשים הצנועים והשקטים האלו... לפעמים הם מפתיעים... והרבה פעמים לטובה!!! וכמובן... כמובן שהם מפתיעים גם לצד השני... לפעמים...

--- על כל פנים חיצונית זה משהו שאומר הרבה מאוד!!!

מסיבה פשוטה: כי יש לנו טבע בנפש... שמאוד איכפת לי ולך איך אנחנו נראים חיצונית... מאוד חשוב לי התדמית שלי בעיניים של אחרים...

ואגב: בנקודה הזו יש טעות מוכרת!!! לפעמים אתה רואה בן אדם מבולגן ומלוכלך ועל פניו זה נראה שלבן אדם הזה לא איכפת איך הוא נראה... **וזו טעות!! אין כזה דבר...** גם הבן אדם הזה שנראה סמרטוט... גם לו מאוד מאוד איכפת איך הוא נראה... רק מה?? היא גופא!! הוא רוצה להיראות סמרטוט!!! זה מה שהוא רוצה להראות... וזה מה שהוא מראה... (עכשיו: למה?? למה הוא רוצה להיראות סמרטוט? זה אני כבר לא יכול לגלות... זה כבר התיק הרפואי הפרטי שלו... זה כבר צנעת הפרט...)

אין בן אדם שלא איכפת לו איך הוא נראה!! וממילא!!!

החזות החיצונית שלנו היא בסה"כ החלק הראוה של הנפש שלנו... ל-מה אנחנו מרגישים שייכות... וגם למי פנינו מועדות ואת מי אנו רוצים להרשים!! שהחיצוניות שלך תהיה יהודית... גם אם נעזוב לרגע את הפנימיות... אבל מה החיצונית? איזה חיצונית היית רוצה ליחצן? איך אתה רוצה להיראות? חנוכה זה החג של המנורה!!! המנורה זה החיצונית של התורה!!!

כי למייעשה בבית המקדש... ארון ברית ה'. הוא מייצג את התורה... אבל המנורה מייצגת את הייחצנות של התורה... המנורה מאירה במקדש... הארון אמנם נקרא ארון העדות... אבל מי יודע

את זה??? כאן מגיעה המנורה והיא כבר עדות לבאי עולם ששכינה שורה בישראל... המנורה מאירה החוצה... מפגינה את הגאווה היהודית החוצה... אנחנו בנים של ה'... זו גאוותנו... והגאווה הזו מאוד חסרה לנו...

---בחור יקר... ברשותך... תרשה לי להוריד כפפות ולדבר איתך בשפה שלי... תבין... אני צפוני... עם ראש של מושבניק כזה... אני לא בקי בפזות... לא של הצדיקים ולא של הפתוחים... תרשה לי לדבר איתך ישר ולעניין: יש מושג שנקרא **"תלות רגשית"!!!** (עכ"פ אצל גברים...)

אחד מהכללים של תלות רגשית... שהיא מצוייה ע"פ רוב אצל הפתוח **מול** הסגור... יש בחור סגור רגשית או חסום... וכאן מגיע הפתוח ומנסה לחדור דרך החומות של הסגור וזה מתבטא אצלו בתלותיות... כלומר: אני רוצה לבקוע את החומה הזו ללא הצלחה... (בדרך כלל הטעות נובעת בעיקר מזה שהבחור הפתוח לא קולט שהבחור הסגור... הוא סתם חסום... סתם דלת נעולה... אין לו שם כלום בפנים... הוא בטוח שהבחור הסגור הוא פתוח כמוהו... רק הוא מחביא שם מי יודע איזה עושר פנימי ולכן הוא נחוש לפרוץ את שערי האולם... לך תסביר לו שהאולם ריק ואין מה לחכות שם מבחוץ... ע"כ נושא שלם על קצה המזלג...)

לא ניכנס כעת לנושא המורכב הזה... אבל דבר אחד אני יכול להגיד לך: לחילונים של היום יש **תלות רגשית** בחרדים!!! ההתנהגות של שונאי הדת בפרט בימים אלו יש לה תסמינים מובהקים של **תלותיות!!!**

החילוני עומד מול החרדי ורואה שהחרדי חי לו את החיים שלו ומסתדר **מצוין בלעדיו!!!** הוא רואה שהחרדי מבצע עקיפה מימין ומאוושר הרבה הרבה יותר ממנו... **אז את מי אתה בדיק מחפש לרצות??**

אפשר לראות בכל מיני "חומרי קריאה" למיניהם את הנימה של החרדי שתמבייש ביהדותו... איך הוא מלקק לחילוני... איך הוא נעלב מהחילוני ומנסה בשארית כוחותיו להסביר לו שגם אנחנו יודעים לעשות משהו...

טיפש שכמותך!!! החילוני מת מקנאה מול החרדי... ואתה עסוק להסביר לו שגם אנחנו שוים?? אתה לא מדבר לעניין... לא קלטת את המפה!!! אתה יודע מה... אני רוצה להרגיע אותך ידידי היקר: אל תעלב מהחילוני... אם אתה כ"כ עסוק לרצות את החילוני... אז תהיה רגוע... הוא לא מתכוין אליך!! כי אתה סתם לא מעניין אותו... כי... כי אתה עוד איזה חנפן נודניק שיקח מספר ויחכה בתור... כי מקובלנו שלא שייך תלותיות מול בן אדם פתוח!!! לתלותיות יש רק מול חומה!! אם אתה פתוח לחילוני... אתה בכלל לא מעניין אותו... אתה אפילו לא שווה שהוא ישיקע כ"כ הרבה אנרגיות במאבק נגדך... אז זה לא אישי נגדך...

החילוני נלחם נגדי!!! נגדי ונגד חבר שלי שלא רואים אותו בכלל... שמבחינתו **הוא לא קיים!!!** אנחנו שמנהלים חיים יהודים מאושרים בלי שום זיקה אליו... לא צריכים אותו... לא מבקשים ממנו כלום... מאיתנו הוא מתפוצץ... **זה גאוותנו!!!** האנטישמיות שלו נובעת מזה שכל היפת אלוקים ליפת שיש לו להציע... הרי זה כבר שוכן מזמן באהלי שם מידו המלאה הפתוחה והקדושה של אבא שבשמים... בלי צורך להיעזר בו...

שימשיך להתפוצץ... שימשיך לנסות בכל הכח למשוך תשומת לב שלילית מאיתנו... גם כשהוא יטיל עלינו מיסים ואורגניות אנו נכופף את הראש... מקסימום ננסה לדחות את הגזירה כמו שדוחים יתוש טורדני... ונמשיך הלאה... **כן... הר סיני זה הר שירדה שגאה לעכו"ם עליו!!!** הר סיני זה הר שה' קידש אותנו ואסר אותנו על כל העולם בשבילו... בהר הזה קבלנו את הטבעת נישואין שהפכה אותנו לאשת איש של אבא שבשמים... **אנחנו סגורים!!!** אנחנו נשואים!! תפוסים וענובים אנחנו סגורים ועטופים בחיבוק של אבא שבשמים... וממילא אנחנו גם מרצים רק אותו יתבר'...

והסגירות וההילה הזו שעוטפת את היהודי מזמינה **תלותיות** ופרץ של יצרים בלתי נדלה לחדור!!! לחדור לתוך החומה הזו... לפרוץ בה י"ג פרוצות ולהתחנן... אנא... תכירו ב... הרשע התורן מנסה למשוך תשומת לב חיובית ושלילית ולא מצליח... אז מילא אנחנו סובלים ממנו וקשה לנו עם כל הגזירות שהוא מנחית עלינו וזה הנושא מילא... **אבל להיעלב ממנו?** לנסות לרצות את הרחוב החילוני?? את מי אתה בדיק מרצה?? את החילוני הזה ש-מת מקנאה לראות איך בצעת עקיפה מימין??

תקרא את המפה: החרדי הוא **אדם חזק** והחילוני **אדם חלש!!!**

ולמה?? למה זה ככה: מסיבה פשוטה: חילוני הוא האלוהים של עצמו!! כי מי קובע ומי מחליט עליו? הוא בעצמו!!! ברגע שהוא האלוהים של עצמו... אז יש לו אלוהים מאוד חלש... ממילא יש לו גב מאוד חלש... לכן לחילוני אין מינימום של תעצומות נפש לעמוד במטלות קשות... כי אין לו גב חזק... לעומת זאת החרדי יש אלוקים גדול בשמים!!! ממילא יש לו גב חזק!!! אם אלוקים אומר להקים משפחה... אז לאמא יהודיה יש כח לגדל משפחה ברוכת ילדים שהאמא החילוניה היתה רוצה אבל אין לה את הגב החזק שאלוקים אמר ויהי!!! חילוני היה רוצה לפרוש מהסמארטפון... אבל מי יגיד לי שאסור?? אין לו אלוקים גדול שאומר לו סטופ וזהו!! אבל לחרדי יש גב חזק... יש לו אלוקים גדול בשמים שאומר לו נו נו... אני לא מרשה וזהו!! נגמר! **לחרדי יש כח ולחילוני אין... ואתה מקנא בו??** הוא היה מת להצליח במה שאנחנו מצליחים אבל אין לו כח... כן... אני רואה אותם בחיפה... קורע את הלב לראות אנשים מבוגרים מנסה לתת ולהעניק... לתת אהבה... ולמי?? לחתולים... לחזירי בר... מה אתה חושב... הוא היה מת להעניק לילדים משלו... למשפחה משלו... אבל מה אפשר לעשות... בשביל לגדל ילדים צריך כח... בשביל לשמור על קשרי משפחה תקינים צריך גב חזק של אלוקים שקובע את הסדר יום ומחליט בבית איך להתנהג... ואין לו את האלוקים הזה... אין לו את הגב העוצמתי הזה...

ממילא הוא נאלץ לתת אהבה לחזירי בר... ואז!!! החילוני הזה מנסה להילחם נגד המשפחות ברוכות הילדים... ואנחנו עוד נעלבים?? **גויילים... ממי אתה נעלב??** מהשכן שלי שלא זכה שבניו כשתילי זיתים סביב לשולחנו... והוא זכה שרק התולים וחזירי בר סביב למיטתו... הגיע הזמן להתגאות שיש לנו חלק באלוקי ישראל!! יש לנו רבש"ע שמכתוב לנו את החיים... נרחם מעומק לב על אחינו שלא זכו לזה... נתפלל עליהם שיתמנו חטאים מן הארץ ולא חוטאים... ורשעים עוד אינם... נדליק נרות חנוכה בגאון ונתאהב ביהדותנו...

מספורי המגיד

אבל לאחר רגע קט החליט לעשות את כל אשר ביכולתו לחמוק, אין לו יותר אפשרויות, אם יתפס גמר עם כל עתידו, הוא יקע על עמוד הקלון, יותר לא יוכל להיראות בקהל, מי ידע כמה שנים ישב בכלא עד שיצא לחירות, הוא קרא על אנשים שישבו בכלא בשל חשדות שוא, הם שרפו שנים רבות עד שהצלחו להוכיח את חפותם. עליו א"כ ללחום על חירותו בכל מחיר.

הוא הגביר את המהירות המקסימלית שברשותו, הוא תר אחרי כבישים צדדיים דרכם יוכל לחמוק אל אחד מהמושבים שזרועים היו בציד הדרך, לפתע נצנץ מול עיניו שלט זעיר, היה זה השלט שהכריז על מושב "בית מאיר" שניצב כעת על אם הדרך, אור נדלק בעיניו, נראה לו שכאן מקום טוב לחמוק מהרודפים, היה לו שם קרוב משפחה מצד אמו, רב יוסף ברילנט, אולי הוא יעזור לו לחמוק מידיהם.

נראה היה שהעוקבים אחריו אינם ממהרים להניח עליו את ידיהם, הם מעוניינים לענות אותו על הדרך, החתול נהנה מאד כשהציד אחרי העכבר מתאך. הם ראו את הניסיונות של חיים שלום לשרוד, מתגע לעג התחזקה הערכתם כלפיו, הוא לא נואש אלא לוחם על חייו כגיבור אמיתי, הוא מנסה כל רגע אמצעי התחמקות מהם, הם שקלו ביניהם, אם להגביר כעת את תנועת המלקחים ובזה לסיים את המלחמה הנואשת.

אך תוך כדי שהם עורכים התייעצות איתותית ביניהם, מצא חיים שלום את הדרך לבית מאיר, הוא מיהר לנצל את היסח הדעת שלהם ונכנס לבית מאיר, למרות שבמושב אסור לנוע במהירות לא ציית לכללים, עליו למצוא את בית דודו לפני שיעלו עליו, הוא זכר את הבית היטב, הוא היה מוחבא בין הרבה עצי זית.

הוא ניצל את מבוכתם מהטרף שחמק לפתע בין כמה כבישים זעירים, הוא עשה פרסה מהירה ובאמצע הדרך החנה את הרכב בין עצים עבותים שלא יבלוט, הוא מיהר להוריד את בגדיו כדי שלא יתפסו אותו, היו ברשותו שלוש מערכות בגדים [שצייד אותו עידו] הוא בחר בתלבושת עני המחזור על הפתחים, את זקנו החדש שינה כשהכניס בו משחה שהדביקה את השערות, הוא הפך להיות הטיפוס של האביון מזרחי דורות, מאז נאמר הפסוק "אפס כי לא יחדל ממך אביון"

את המזוודה לקח עמו, הוא חייב אותה לכל מקרה, הוא רץ בכל כוחותיו לחפש מניין, לשמחתו ראה שבית הכנסת פתוח, ישנם משכימי קום שעומדים להתפלל מניין ותניין, הוא נכנס בזריזות לבש את התפילין ונעמד להתפלל, הוא עמד במקום צדדי כדי שלא למשוך את לב הבריות, הוא שמח על מזלו, אבל ידע שהשמחה מוקדמת מאד, הם ימצאו אותו על נקל.

מאור לוי וחברו היו המומים מההתחמקות הזריזה של מולי פלד, היו להם שתי אפשרויות היכן פנה, שתיהן שוות, זה אמר להם שבטיפשותם איבדו את עקבותיו, בפרק הזמן שיסרוקו את המושבים בחזרה יחגוג, הוא יגיע בנקל לירושלים ויטמע בשכונת מאה שערים, הם התלבטו אם יש טעם להכריז בריבים שהם מחפשים עריק ולבקש את עזרת התושבים להצטרף למאבק.

באותם ימים דעת רוב התושבים בארץ הייתה נלהבת מהישגי הצבא הישראלי, יתכן מאד שאם ידעו שבקרובם מסתתר עריק מהצבא ימהרו לעזור להם כדי לסלק חרפה זו מעליהם. אך בשיקול שני הסירו זאת, הם אמונים על מבצעים חשאיים, הם לא אוהבים לפעול בפרהסיא, זה גם מסלק את אלמוניותם, חלק חשוב מהמערכת, גם לא תמיד יצלחו, למולי יש רכב לא כל כך גרוע, הוא יכול לחמוק מהמקום במהירות ומה טעם בהזעקת התושבים.

באותה שעה התפלל חיים שלום לבורא בשיברון לב, באותה תפילה חש כי חרב חדה מונחת על צווארו, הפעם היה שבור ורצוף מאד, הוא ראה את נחישות אנשי המשטרה הצבאית להובילו לכלא הישראלי, הם מנהלים אותו מאבק איתנים, אמנם לא הרגיש זאת עד לימים האחרונים, אולם ברגע שגילו אותו, הסיפור נעשה סבך לחלוטין. הם לא יתנו לו יום מנוחה אחד, עליו לנצל את היום הזה כדי לברוח מהמקום.

הוא התלבט אם לפגוש את קרוב משפחתו יוסף ברילנט, לא היו לו קשרים עמו זמן רב, הפעם האחרונה שדאגהו היה לפני עשר שנים, מה הוא ידע עליו? אולי הוא איננו שומר סוד? מעטים הם שומרי הסוד.

הנה בשל פליטת פה לאדם אלמוני הוא סובל כעת, חזקא אדם שלא חשד בו כלל שהוא דבר, הוא ראה אותו בבית הכנסת לא אחת ולא שתיים, הוא היה נראה בן אדם שלא מסוגל להוציא מילה מהפה, הוא לא היה איש סודו שבגד בו, סך הכל שאל אותו לכתובתו של עידו, דברים של מה בכך, הוא לא סיפר לו בשל מה הוא מחפש אותו, אבל בשל חוסר זהירות דלף סודו שהוא חושב להימלט לביתו של עידו, בכך איבד את אלמוניותו, הלה לא היסס להסגיר אותו לידי הצבא או שערך לאלוהו ברוכין, חי אומר שאין לבטוח באיש אפילו מי שנראה מופנם ושקט ביותר, לא כל שכן אדם שמגלה את קרובו שלא ראהו כעשר שנים ושמועות רבות נפוצו עליו, כך תדע מה יעשה אם ידלוף הסוד שלו.

יש לו ב'ה אוכל לכמה ימים, עידו צייד אותו מכל טוב, כרגע הוא צריך לעשות את הכל כדי לצאת מכאן.

חיפוש נקי ומדוקדק גילה את הרכב של חיים שלום מוסתר בין עצי חסונים במושב בית מאיר, מאור לוי ואריק ידעו שהם כעת בדרך הנכונה, העכבר יצוץ בקרוב, הם העמידו שמירה שקטה מרחוק, מצפים לראות את חיים שלום מגיע לרכבו.

כאשר הגיעה שעת דמדומים הבינו שחיים שלום-מולי פלד שיטה בהם, לרגע קט לא חשב להשתמש יותר ברכב, הוא סיכם עם עידו שאם יאלץ לנטוש את הרכב יעשה זאת במקום שמור שלא ייגנב, ברגע שיגיע למקום מסתור חדש יעדן אותו, לעידו היה שכן עם טלפון, הוא קיווה שהמחפשים לא יגרוו את הרכב ובכך יסבכו את מיטיבו.

חיים שלום יצא מבית הכנסת, עיניו הערניות בדקו היכן ימצא איזה רכב שנוסע לכיוון ירושלים, תחנה חבוטה רמזה שיש קשר עם העולם החיצוני, לאחר המתנה של קרוב לשעה מלאה בפחדים שמא יתפס בשעת מעשה, עצר לו רכב מיושן מאד של חברת "אגד" חורק ונושם בכבדות (מי שזוכר את האוטובוסים של פעם "אגד" "דן" ו"המקשר" ידע שהייתה זו שעת "חילוץ עצמות" לנסוע ברכב שלהם יותר מעשר דקות הצריך פיזיותרפיסט) הרכב עצר בתחנה, חיים שלום עלה תוך שהוא שולף ממטפחתו מספר מטבעות וביד רועדת שילם לנהג, לרואה מהצד היה נראה שהעני האומלל שילם לנהג ממיטב הפרוטות שאסף ביישובי הסביבה. הוא התיישב על אחד המושבים הנוקשים ליד מרוקאי זקן שלא פסק מלמלמל משמיות בעל פה.

מספורי המגיד

הנסיעה ארכה כשעה, האוטובוס הזקן חרק בכל עיקול של כביש, נראה היה בכל רגע שהוא עומד לגמור את מסכת חייו העשירה באמצע הנסיעה. אבל למרבה הפלא ולשמחתו הרבה הגיע האוטובוס לירושלים כשהוא שלם בגופו ובממונו, הוא עצר לו בתחנה המרכזית הישנה.

חיים שלום ירד כולו נוטף זיעה מותש בכל חלקי גופו, הוא דימה את הדרך כזקן מופלג, הימים הרבים בהם היה ספון בבית הכנסת בלי לעשות דבר ויוזנו את גופו וגרמו לחולשתו הרבה, הוא חיזק את עצמו שאם ימהר ויגיע למאה שיערים הוא עבר את השלב הקשה ביותר.

אך כשהגיע למאה שיערים קיבל פיק ברכיים, הוא נזכר בכל הצדיקים לאן שהציקו לו בעבר, הטראומה הייתה טבועה בו כל כך עמוק עד שלא היה מסוגל להניח את רגלו באחת מסמטאות השכונה המיוחדת שכמעט כל גדולי התורה גרו בה, הוא פחד מכמה שטינקרים שאולי יזהו אותו ויסגרו אותו לידי האויב.

לאחר מחשבה קצרה החליט להתנחל ב"שיבת מיר" יש שם הרבה אנשים שיושבים ולומדים במשך כל שעות היום, לא כולם הם אנשי הישיבה, כמעט כל מי שרצה מגיע ולומד ואיש לא בחק בציציות. ק' יסד הגאון הקדוש מו"ר רבי אליעזר יהודה פינקל זצוק"ל שנטע את הישיבה בשכונת "בית ישראל" שהוא לא יסרב לבחור שחשקו בתורה.

לצורך זה הייתה לו תחפושת שלישית, כבחור ישיבה אמריקאי בחליפה ארוכה וכובע קטיפה, הוא השתדל להיראות כאמריקאי מושלם, שפתו האנגלית הייתה ללא דופי, גם השפה האידישית אנגלית (כגון: פליז קרוס מיר דעם סטריט און געה מיט מיר צום קארטער ויז מיר וואו איז דער סטאר א.ד.ג.) הוא ידע את כל הניואנסים וידע לדבר בהגיג אמריקאי כבד, הוא אמריקאי חסידי שבא ללמוד בישיבה מויאלמסבורג, "אשטיקל סאטמער חסיד" הוא התיישב ללמוד לבד את מסכת בבא בתרא.

הצצה חטופה גילתה שבישיבה לומדים את מסכת יבמות, חיים שלום לא מתקשה להסב את לימודו ליבמות, ראשו הטוב יתעורר גם שם, בפרט שצרות הוא מכיר מקורב, אפילו צרי צרות, הוא למד את יבמות בריכז רב, עושה סדר בסוגיות הקשות.

לא עברו יומיים שלושה ואיזה אמריקאי שאל אותו אם הוא מוכן ללמוד איתו בחברותא, חיים שלום נעתר ברצון והחל ללמוד עם אותו בחור שהציג את עצמו בשם אליעזר שטיינבאק, לאחר סדר שלם של לימוד יצא הלה מגדרו בקריאת התפעלות, "מעולם לא נפגש עם כזה למדן משופשף".

הוא שח בהתפעלות רבה לכמה חברים על הלמדן החדש שהגיע מויאלמסבורג שבניו יורק וממש הוא מדבר כליטאי למדן משהו שלא יאומן. לא עוברים כמה ימים וחיים שלום שעבר לשם "פסח הירשוביץ" נעשה נושא ונותן לפני קבוצה שלימה של אמריקאים.

"הוא שד משחת ולא אדם, אנחנו חייבים להשים עליו את היד בכל מחיר" לחש מאור לוי לחברו אריק שגיא בתסכול, הוא שם את כל עתידו על נעילת האזניים על ידי החצוף והנה הוא ככספית החומקת ככל שמתקרבים אליה, אבל אין יאוש בעולם, דבר ראשון גררו את הרכב לחניון צבאי, כך לא יאבדו מוצג חשוב שיוכל לקדמם בחקירה, מאור שלח בקשה לאגף המבצעים של המוסד לברר את זהות בעל הרכב כדי לעלות על עקבות הצלופח.

לאחר שבוע קיבל את זהות בעל הרכב, משה סוויסה מבני ברק רחוב הרב קוק. עוד באותו ערב באו מאור ואריק לעשות אצלו ביקור נימוסן, משה קיבל אותם בחביבות, אבל גילה שהאורחים המכובדים לא באו לעשות לו הנחות, הם ביקשו לדעת על הרכב שנעלם וביקשו לברר אם הגיש תלונה על כך לאחד הגופים הנוגעים בדבר, משה הבהיר שאכן הגיש בקשה לחברת הביטוח שיבררו בדבר היעלמות רכבו, אבל איש לא ידע לספר על הרכב שהתאדה ונעלם כאילו באיזה משפך.

"ואם נאמר לך שהרכב שלך נמצא בחניון של הצבא, האם תוכל לספר לי מה הוא עושה שם? אך הגיע בדיוק לחניון זה?" הטיח מאור במשה שהיה המום לשמוע את הבשורה.

"מצטער אין לי מושג, מה שמסתבר לי, משהו גנב את הרכב ונטש את זה באמצע הדרך כדי להימלט על נפשו, אולי הוא היה מעורב עם הצבא באיזה הקשר, לכן היה מי שדאג להעביר את זה לחניון הצבאי. לי על כל פנים אין כל מושג לאן רכבי נעלם, משהו הרים לי את זה באמצע הלילה, אני מוכן להתחייב לכם בכל מה שתרצו שאין לי כל מושג מה קרה למכונית שלי".

מאור ניסה את כל הדרכים כדי להפעיל לחצים על אותו משה סוויסה, אבל אותו משה היה עקשן, הוא אינו ידע מה קרה לרכב שלו ולא עוד הוא ביקש שייבאו לו חזרה את הרכב, הוא לא חייב לשלם על הגרירה מהחניון הצבאי.

מאור חש שידיו כבולות, לא היו לא ראיות כל שהן כדי לקשור את סוויסה כמשותף פעולה, יתכן מאוד שעמדו שסייע למולי פלד עשה מעשה פלילי הוא לקח את הרכב בלי רשותו, סיפור אמנם מוזר מאד, לא מתאים לחדרי כבוהו, אבל אסור לדלג על האופציה הזו, ניתן לבדוק את הנושא יותר לעומק עם עידו עצמו, הפעם לא יותרו לו, הם חייבים לפצח את התעלומה, מי הוא עידו, אדם תמים או תחבולן? אין להם ספק שעמדו סייע למולי בבריוח, על זה לבד צריכים לאזוק אותו, אבל אין להם הוכחות מוחצות כדי לעשות כן, חייבים להפעיל שרירים, כדי לפתח את האגוז הקשה.

בירור קצר העלה שעמדו לומד יומם ולילה בכולל של שקדנים מיוחדים בבני ברק, עידו נחשב השקדן הגדול ביותר בכולל, זה עורר אצל מאור פליאה, האם עידו מכיל כמה אישיות שונות (שסעת) מאור התלבש כאדם חרדי, הוא נכנס לכולל בעת שעמדו בירר סוגיא עם החברותא שלו, הוא ביקש מעידו מחילה אם הוא יכול לנהל איתו שיחה בחוץ.

"אין לי כרגע זמן, אני עסוק בסוגיא קשה ביותר, אבל תבוא אלי בשעות הצהריות, בעת שאני אוכל את ארוחתי בחדר הצדדי של הכולל, באותו זמן אני יושב לבד, אם זו שיחה דחופה אני מוכן להקדיש לך כמה דקות".

"איזו שעה זו?"

"בין אחת וחצי לשתיים ורבע" סגר עידו בקצרה נושא.

"טוב מאוד אגיע בשעה ההיא, אשמח מאד אם תוכל לברר איתי עניין חשוב".

"אין בעיה, אם הדבר מאוד חשוב אשמח לשוחח איתך, אבל אין לך צורך לבוא בתחפושת חרדית, אתה יכול לבוא בצורה רגילה כפי שבאת אלי לביתי לפני מספר ימים".

מספורי המגיד

מאור היה המום לחלוטין, עידו הקדימו בצעד, עכשיו קלט כי עידו הוא באמת אישיות מאתגרת, לא איזה אבך בני ברק רגיל, עליו א"כ להזדהו איתו בעת החקירה. הוא חייב לפצח את החידה הזו, כבר זמן רב לא היה אתגר מעניין כפי עכשיו.

בשעה 2 הגיע מאור לכולל, באותה שעה הוא היה כמעט ריק לחלוטין, מספר אברכים שקדו על לימודם גם בשעה זו, אבל איש מהם לא הרים את ראשו לבדוק את מאור. הוא ניגש לחדר הצדדי בו היה אמור עידו להיות, הוא פגש אותו אוכל תוך כדי עיון בספר. לקח למאור שלוש דקות של תיפוף על גבי השולחן, כדי לגרום לעידו לזקוף את עיניו מהספר.

"או שלום עליכם, ר' יהודי מה ברצונך ממני? הבה ניגש ישירות לעניין בלי לסרב ולסחוב ממני זמן יקר".

"עידו טוב שאתה מדבר איתי ישירות ולא מנסה להתחמק, אם כן הבה ניגש לפואנטה, שיקרת לי בעזרת מצח שלא החבאת את העריק מולי פלד, כיום יש לי ידיעה ברורה שיש לך מוסך בקומה התחתונה, שם שיכנת אותו עד למחרת בערב, יצאתם בשעה 12:30 שעת לילה מאוחרת שאנשים לומדים כמון כבר לא מסתובבים ברחובות, אבל אתה יצאת מהבית כשמאחורך לאחר כשתי דקות יוצא אדם מחופש מירושלמי, אני מכיר תחפושות וידע שההוא היה מחופש ולא אחד שלבוש כן.

עקבתי אחריך, ראיתי אותך הולך עד לרחוב הרב קוק, הירושלמי הלך אחורק, הוא שמר על מרחק סביר, כדי שלא יראו שאתם הולכים יחד, זה היה בשבילי סימן טוב שאני נמצא אחרי האובייקט הנכון, ברחוב הרב קוק סימנת מרחוק לחבך על מכונית מסיימת, החבר שלך ניכנס למכונית ונסע איתה, עקבנו אחיו, היה לי צוות שלם שניהל את העיקוב, הוא הגיע לאחד המושבים שם נטש את הרכב, לא לפני שהסתיר את הרכב בצורה מעולה שמתאימה רק לקצין צבא מוכשר כמו מולי, מישהו אחר לא היה מצליח לחמוק מהמעקבים שלנו, בפרט לא איזה ירושלמי ממאה שערים.

מכאן והילך איבדנו קצה חוט, אבל אנו יודעים שהרכב שאתה שידכת לאותו מולי היה של אדם בשם משה סויסה, אני מאמין שסיימת עם אותו משה סויסה קודם לכן, לא נראה שאתה מסוגל לקחת רכב בלי הסכמת הבעלים לזה קוראים "שואל שלא מדעת גולן" למדתי משהו בחיידר לפני שעזבתי, החרמנו לעת עתה את הרכב, עד שתבוא הודאה מאחד משניכם ששיתפתם פעולה עם מולי, אני חייב את זה, אחרת לא תצאו שניכם נקיים מהסיפור".

אם חשב מאור שהצליח להפתיע את עידו ולהביאו לידי שבירה או הלם, טעה לחלוטין, עידו היה מוצק מפלדה, הוא לא הראה סימני שבירה כל שהן, כל הנאמר עד עתה נוגע לאחרים ולא לו. הוא נעץ מבט חד מאוד במאור שהרגיש שאינו מסוגל מול אדם חזק זה.

"יפה הפעם חשפת את הקלפים שלך לפני, אתה באת לאיים עלי, ובכן אתה יכול לאיים כמה שאתה רוצה, אני לא חייב לך תשובה על שום דבר, לא הבאת הוכחות מצולמות בהם אתה כורך אותי לסיפור שלך, אני לא מתכוון לשתף איתך פעולה על שום מילה שאמרת".

"מי אמר לך שאין הוכחות מצולמות, יש לנו צילומים על הכל, אם כי לא באיכות גבוהה, אבל ניתן לפענח אותך בתמונות כשאתה צועד באותו לילה עד לרחוב הרב קוק ואחריך הולך אותו ירושלמי".

ואז??? זו היא הוכחה קבילה בבית המשפט?! אם לזה יש ערך אז אתה יכול לצלם כל מיני אנשים ברחוב ולהאשימם בכל עוון פלילי, בזה נגמר העולם, תוכלו להשליט כאן בארץ משטר קומוניסטי למופת. בינתיים הם עוד לא שולטים בארץ, כל עו"ד מתחיל יפרך את מוצקות הראיות שלכם, זה כמו שתקליטו את המחשבות שלי. אני מבקש את הוד מעלתך להפסיק לאיים עלי, עדיף שתוד מהסולם הגבוה אותו הצבת בשביל לצוד אנשים".

"עידו נראה לך שאין לי עוד דרכים, כדי להביא את הודאתך על פשע חמור להושיט סיוע לקצין שעורק מהצבא ולא עוד הוא חשוד בעבירה חמורה ביותר... רצח, דע לך שלסייע לקצין עבריין שכזה זה פשע פלילי שיכול להושיב אותך מאחורי סוגר וברח".

"אם אתה הולך בדרכים כאלו, אז אומר לך שלא מצאת את הכתובת הנכונה, אגלה לך סוד שכנראה אינך יודע, אני הייתי בעבר הקצין האסטרטגי של פלוגת המח"ץ (פלמ"ח) הייתי מקורב ביותר לקליינציק בוימל ואם אין לך מושג מיהו אומר לך שמדובר בח"כ משה סנה, הוא מהכוחות המרכזיים של הציננים הכלליים (לאחר מיכן עבר למפ"ם וממקימי מק"י הקומוניסטית) הוא אדם חזק מאוד, הוא מרושת בכל מקום, יש לו כוח עצום עד עתה גם בצבא, עד היום הוא מאוד בידדות איתי, שיחה אחת איתו ואתה סוגר בסטה".

מאור לוי חש אץ החבל נשמט מהיד שלו, הוא גילה אויב חזק ביותר שלא נכנע לכל המשחקים שלו, הוא הכיר את כוחו של משה סנה והבין שאין לו סיכוי להוביל את עידו לפלונטר משפטי כדי לסחוט ממנו הודאה שתעזור לפצח את התעלומה של מולי פלד.

מאור לא מיהר לסגת, הוא ניסה להראות שליטה בשטח, אבל עידו שחש שהוא שולט היטב במצב, תמך את מאור לסגור את השיחה, הוא חייב כעת לנוח מעט כדי שיוכל ללמוד אחר"צ בכוחות מחודשים.

לראשונה חש מאור את התבוסה, מעולם לא הייתה לו תחושה כזו, עידו הוא אדם חכם במיוחד, הוא לא הודה בכלום ולמרות שכל הסימנים הראו שהוא שיתף פעולה עם מולי, לא היה לו קצה הוכחה כדי לפתוח תיק כנגדו, הוא גם לא רצה להסתבך עם משה סנה שהיה באותם שנים אישיות חזקה מאוד, גם מפלגת מפא"י ששלטה בארץ התחשבה בדעתו מאוד.

~~~~~

הכתובת החדשה להרשמה לקבלת הגיליון היא:

<http://mevaser-tov.ru/index.php/he/the-maggid>

מפארת שבת

מהרה"ק הרבי הגדול רבינו שלום שפןא מפראהבישט יווענעבישט

סגולת הצדיק משפנשט זי"ע

שנה ב'

ליל שישי פרשת וישלח תשפ"ב

גליון 56

הנהגות ישרות * אמרות טהורות * סגולות * עובדין קדישין * תולדותיו * הכנה לשבת

תורת שלום

תורת הרה"ק רבי שלום מפראהבישט

אבי זי"ע, הרה"ק רבי מנחם נחום משפנשט, אמר: מי שרוצה לזכות לשבת שמחה שידבר בליל שישי מזקני הגדול רבי שלום מפראהבישט זי"ע, ואם אין לו סיפור ממונו, שידבר לפחות משולחנותיו הקדושים ומספסלי בית מדרשו.

שורש אחד מחזיק כמה ענפים

(פרק כא עמוד 88) בשם הרה"ק רבי הלל מפארוטש ז"ל בשם הקדוש המלאך ז"ל שנתחדש אצלו דרך חדש בעבודת השם יתברך ממלחמת פרידריך שברח מהשונא בערמה עד שהביא את השונא במקומות שאין יד השונא יכול וידוע לשלוט, ועל ידי זה הפיל אותו. ולפני שנים היו רגילין ששני הצדדים היו מתקרבים זה לזה⁽²⁾. כך דרכן של צדיקים מקודם ללחום עם יצר הרע, בפרט זה שהיצר רוצה להפיל אותו, למשל להתבונן בדבר, אמנם כעת חידשו צדיקי הדור שיתקשר עצמו בבחינת עצם אלקות להתבונן בסודות עמוקות הפרצופים עליונים.

"ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו עד עלות השחר"

(בראשית לב כה). ובמדרש לקח טוב (לב כה) "איש עמו" וכו', שרו של אדם היה. "עד עלות השחר", כלומר עד שיעלה שחר לישראל ישועת ישראל, שהוא דומה לשחר, כי הגלות דומה ללילה, אומות העולם ומלכות אדם הרשעה הם נאבקים עם ישראל כדי להטעותם מדרך ה', שנאמר (שיר השירים) "שובי שובי השולמית שובי שובי ונחזה בך". אמר הרה"ק רשב"א⁽¹⁾ מפרובישט ז"ל, שורש אחד מחזיק כמה ענפים וענף אחד אינו מחזיק כמה שורשים. ונראה לי לפרש להלכה למעשה על פי המבואר בספר בית רבי

(כתבי הגה"צ מהר"ש טוביאס זצ"ל אבד"ק פיאטרא ניאמן, מחברת 15)

השלמות ויחודם

יראות רעות כו' הוא כמשל המלחמה שולחם כל חלק עם שכנגדו כו'. אך באמת אין זה מספיק כל כך לנצח המלחמה הזאת כי הקליפה מתגברת גם כן [לעתים כמו שכתוב] 'ולאום מלאום יאמץ', אלא על ידי שיעירו כל הג' מדות דקדושה יחד לעומת ונגד מדה א' דקליפה ואז על ידי זה [בדאי פילו אחר כך יעירו ג' מדות [דקדושה] הני' לעומת מדה השנית [דקליפה כו' עד כלותם]. וכן יעשו לכל המדות ודל'. [ונראה לעניות דעתי לפרש שזוהו פ"ה הספוק "ונאספו כל העדרים שהם אהבה ויראה והמנונות דקדושה אז דייקא "וגללו את האבן מעל פי הברא וכמו שנתבאר למעלה].

1. הוא ראשי תיבות שמו של רבינו זי"ע: רבי שלום בן אברהם [המלאך].
2. ספר מגדל עז (עמ' שפט) שנערך ע"י הרה"ח יהושע מנדשטיין ז"ל, הובא בהרחבה מה שלמד הרה"ק רבי אברהם המלאך זי"ע "ממלחמת שבע השנים" וזה לשונו:
החסידות שנתחדש ונתגלה מלמעלה ע"י המלחמה שהיה אז בימי [הנקראת יבען יאריקע קריג] בין [פרידריך מלך] הפרסיס עם שארי המלכים, כי סדר מערכות המלחמה תמיד לשום כל אחד להחיל שלו לג' מחנות דופן האמצעי ושתי ידות ימין ושמאל. וכן מסדר גם שנגדו [ג' חלקים] וכל מחנה נלחמה עם שכנגדו עד שהאחד גובר. והצלת הפרוסים אז ע"י תשועת ה' לו מלמעלה רוח בן מלמעלה, שישים של הג' מחנות ביחד [נגד מחנה וחלק א' של השונא, וזהו הנקרא 'אטאקירען', כיון שכל ג' מחנות שלו מסבכים מחנה אחד של השונא, [ועל ידי זה עכ"פ יפול מחנה אחד של השונא הני', עם היות שבשעת מועשה המחנות של השונא מכים אותו אף על פי כן הוא עושה שלו ומצליח בודאי נגד המחנה הראשון הני', ואחר כך יעשה כן נגד המחנה השני והשלישי כ"ל [עד כלותם]. והענין [הוציא מזה הרב הקדוש אשר אברהם המלאך ז"ל] בעבודת ה' [שהיא מלחמת היצר] דוה לעומת זה עשה האלקים, וכמו שיש מדות דקדושה החלקים דרך כלל לג' קוין ימין ושמאל ואמצע שהן אהבה ויראה והמנונות או התפאויות, וענפיהן שלושה: נצחון והודיה והתקשרות, וכו' לה' [להרבה ולירא ממנו ולהדעור הרמים על הנפש האלקית להעלותה לה' ולפארו כו', וכן נצחון בקדושה כמו שכתוב במקום אחר (ראה אגרת הקודש לבעל התניא פרק כב). על פי כ"י עם קשה עורף הוא" שאמר משה רבינו ע"ה. ולשבת כו', והודיה כענין מורים אנחנו לך והתקשרות בה' כו'. כמו כן לעומת זה עשה האלקים גם כן מדות אלו אהבה דקליפה ותאוות רעות ויראה רעה כו' נודע. והנה לאכפייא ולהפאק אחרא אחרא בשעת צלותא שעת קרבא כו', לכאורה האופן פשוט דמיניה וביה לשדיה ביה נרגא, ע"י אהבה דקדושה [שיעור לה] שהיא העומדת לעומת נגד האהבה דקליפה [פ"ל יכניע האהבות ורות] וכן ע"י יראה דקדושה העומדת לעומת היראה דקליפה [פ"ל

אשר אנו רואים שזה בומנינו נתחדש בתחולה בעיני המלחמה כי בזמן העבר היה מטכסיס המלחמה מערכה מול מערכה דוקא, והגבורה היה מי שיתגבר על שכנגדו להרוג את שונאו יותר ממה שיהרג שכנגדו מערכתו למנצח יחשב ושכנגדו מנוצח. ויש בה שני חסרונות, האחד כיון שהמה נלחמים מערכה מול מערכה ההכרח שיהרגו משני הצדדין אף כן המנוצח לבסוף, והשני כי הנשארים מהמנוצח אפשר שהיו הגיבורים וראשי העם, ויש לחוש שברבות הימים יתגברו ויעמדו לו לשטן. וכדי להנצל מזה חדשו התחבולה הנקראת 'אטאהק' בלשון אשכנז, כי יסב את שונאו בלי יודע לשונאו אנה פניו מועדות ללכת, והולך וסובב עד כי ימצא המנוצח בתוון והייתה לו פני המלחמה מניס ואחר כך צדדיו, עד כי ימצא מוכרח המנוצח לקבל עליו עול המנוצח, כי יודע מתכסיס המלחמה. וכמו כן יש להבין ההרש שבין הספרי מוסר והחידוש שחדשו תלמידי הבעש"ט זלה"ה ותלמידי תלמידיו זכר כולם לחיי העוה"ב, כי בכל הספרים רבי הלל מפארישט זי"ע.

קטע נוסף הובא שם, עליו כתב העורך: 'הקטע דלהלן נמצא בכתב יד, לא גרשם עליו שם אומרו (או כתבו) וגם לא מפורש בו שם ר"א המלאך, אף הדמיון לקטע א' ולקטע ג' אינו מותיר מקום לספק שזו אחת מצורות התבטאותו של אותו רעיון. המיוחד שבקטע זה הוא ההתייחסות הישירה אל שיטת הבעש"ט לעומת שיטת המוסר. בדרך השערה ניתן לומר שרשימה זו היא מפרי רוחו של הרה"ק ר' הלל מפארישט. וכן נכתב שם:

השולח

הטבת קדישין מדוייק

בן הרה"ק רבי שלום שפןא מפראהבישט

בן הרה"ק רבי אברהם המלאך

בן הרה"ק המוני

הודיע ממעורר שיש

הילולא דצדיקאי

הרה"ק רבי ברוך ממעזבוז זי"ע יומא דהילולא י"ח כסלו תקע"ב

כי אם לא יסלק סך אלף רו"כ לנדוניא לא יעשה השידוך. והנה הרה"ק רבי אשר מסטאלין זל"ה הי' עני ולא היה באפשרותו למלאות את רצונו. ענה ואמר הרה"ק מסטאלין זי"ע 'לכאורה קשה הדבר שאיש רך בשנים [הוא מרן הס"ק מרוזין זי"ע] יכביד אכפו על איש זקן כמוני ליתן לו דוקא אלף רו"כ, מאין אקח ליתן לו, אכן מאמין אני באמונה שלימה כאשר שמעתי מפי קדוש הרבי ר' ברוך זל"ה שאמר קודם פטירתו, שהוא מניח את העולם על שני בניו של רבי שלום מפראהבישט זי"ע, על כן מחויב אני להתאמץ בכל עוז לסלק האלף רו"כ, ואכן נגמר השידוך הנ"ל.

רביה"ק מפראהבישט זי"ע חד בדרא בבנים

סיפר הרה"ק רבי יעקב מהוסיאטין זי"ע (אהלי יעקב, ח"א עשרת ימי תשובה) שפעם אחת בא הרה"ק רבי הירש ליב מאליק ז"ל להרבי ר' ברוך ז"ל וישב על כסא בלי לחכות שבעל הבית יכבדהו בישיבה, הרבי ר' ברוך ז"ל הקפיד קצת ואמר אצלי אין הרבה ספסלים כי אני חד בדרא. השיב רבי הירש ליב ג"ם אני חד בדרא, 'איך יתכן?' שאל הרבי ר' ברוך שני חד בדרא? ישנם שלשה, ואחד מהם רבי שלום מפראהבישט זי"ע. ענה רבי הירש ליב, שאל הרבי רבי ברוך 'הזאת היא תשובה על שאלתך?' השיב רבי הירש ליב 'כל אחד חד בדרא במעלתו, כבודו בתורה, אני בחכמה, רבי שלום בבנים'. שאל הרבי ר' ברוך 'ואם כבודו חד בדרא בחכמה יאמר נא איזה קטרוג היה היום על ישראל למעלה?' השיב רבי הירש ליב 'השטן קטרג כל מה דעבוד לגרמייהו הוא דעבוד', ושאל הרבי ר' ברוך ואיך המתיק כבודו, ענה רבי הירש ליב 'אמרת: רבוננו של עולם ישראל עובדים אותך וכוננתם טובת עצמם שלם להם מדה כנגד מדה הושיעם ועשה זאת למען שמך', אז חיך הרבי ר' ברוך ואמר 'פקח כבודו'.

תפילת שמונה עשרה פותחת ב'ברוך' ומסתיימת ב'שלום'

ביום י"ח כסלו תקע"ב חשכו המאורות עת אשר נתבקש הרה"ק ממעזבוז לישבה של מעלה ונשמטו עלתה בסערה השמימה, וגופו הקדוש נטמן בסמוך לזקינו הקדוש מרן הבעל שם טוב זי"ע.

אחד שראה בכל עת את אשר היה נראה שיש פירוד לבבות בין הרה"ק ממעזבוז ובין רבינו הרה"ק מפראהבישט זי"ע, מיהר אל רבינו הרה"ק מפראהבישט זי"ע לספר לו על פטירת הרה"ק רבי ברוך כאשר במחשבתו סבר שדבר זה ישמח את הרה"ק רבי שלום זי"ע. אך כאשר שמע זאת רבינו הרה"ק רבי שלום זי"ע פרץ בבכי מר וימאן להנחם. כאשר אותו אדם לא הסתיר את פליאתו ושאל את רבינו על כך, נענה רבינו 'מה איך מביין? תפילת שמונה עשרה פותחת ב'ברוך' ומסתיימת ב'שלום', סתם ולא פירש.

בינו ובין רבינו הרה"ק רבי שלום שכנא מפראהבישט זי"ע מובא בספר דורש טוב (דף קז) כפי שסיפר רבי שמואל הלפרין ז"ל, ששמע שבעת שהיתה הצדקת מרת אדל על"ה בת הרה"ק רבי ברוך ממעזבוז זי"ע אצל מרן הס"ק מרוזין זי"ע ביקש ממנה שתספר לו מאביה זצ"ל, וסיפרה לו כי אביה הקדוש היה נוהג לדבר על כל צדיקי הדור, וגם על אביכם הרה"ק רבי שלום שכנא מפראהבישט זי"ע, והיו החסידים של הרה"ק מפראהבישט מונעים עצמם מלבוא לאבי ז"ל [הר"ב], כי לא רצו לשמוע זאת. ופעם אחת בא חסיד של אביכם ז"ל למעזבוז, ולא יכול היה להתאפק מלבקר בהיכל קודש של אבי ז"ל, וכאשר אך בא אליו התחיל אבי לדבר קשות על אביכם ז"ל. והמנהג היה שאני ישבתי כל הזמן בבית השני מוכנה לכל דבר הצורך, ואבי ז"ל בכל עת דיבורו הפנה את פניו אלי ואמר 'אודילי בתי, לא כן הוא? ואני הייתי מוכרחה לענות כן. אני ישבתי בחדר השני ביסורים גדולים בשמעי כזאת, ואבי ז"ל הרבה כל כך לדבר על אביכם ז"ל עד שהחסיד התחיל לבכות בדמעות, והיה נראה שהוא בוכה לא משום שדיבר כל כך על רבו, אלא יותר היה מתחרט על שנסע עד הנה לאביכם ז"ל.'

וכאשר הרגיש אבי ז"ל כי החסיד הנ"ל מהרהר אחר רבו, אז אמר לו אבי ז"ל: 'עכשיו אגלה לך, כי ידוע גודל מדרגת הרה"ק המגיד ממעזריטש זצ"ל ודרכו בקודש, ובא בנו המלאך הקדוש והתחיל בדרך יותר גבוהה אשר אביו זצ"ל הזהיר אותנו בחייו וגם לאחר פטירתו בחלום, אבל הוא לא שמע לעזוב את דרכו בקודש ואמנם לא האריך ימים, ואחר כך בא בנו הרבי רבי שלום ולקח לעצמו דרך עוד יותר גבוהה ומדריגה גדולה כל כך אשר אדע כי גם הוא לא יאריך ימים, ומה היא העצה? אם אגיד לו הרי לא יאבה שמוע לי, לזאת אדבר ואקטרג עליו למען שלא יגרם לו הפסד מדרכו ומדרגתו הגדולה.

מניח את העולם על בניו של רבינו הרה"ק מפראהבישט זי"ע

סיפור נוסף בו נראית הערכתו של הרה"ק רבי ברוך זי"ע לרבינו הרה"ק רבי שלום מפראהבישט זי"ע מובא בספר בית ישראל (עמ' 30 אות לב), שכאשר התחילו לעסוק בשידוכי הרה"ק רבי אברהם יעקב מסאדיגורה עם בת הרה"ק רבי אהרן מקארלין זללה"ה ובאותו פרק עדיין היה הרה"ק רבי אשר מסטאלין זי"ע בחיים חיותו, והוא היה העיקר העומד מצד נכדתו הבתולה. אבן יען שמרן הס"ק מרוזין זי"ע דרש שיתן נדוניא על סך אלף רו"כ לא פחות, ולא היה ביכולת הרה"ק מסטאלין זי"ע לתת סכום כזה, ועל כן לא יצא הדבר לאור. ובתוך כך בא הרה"ק מרוזין בקשרי שידוכין עבור בנו זה עם הרה"ק רבי יוסף דוד מאליק זי"ע בן הרה"ק רבי צבי אריה מאליק זי"ע, אך לא אסתייע מילתא, והכלה שבקה חיים. אח"כ התחילו שוב לדבר אודות השידוך עם הרה"ק מסטאלין זי"ע, אך מרן הס"ק מרוזין באחת

קרני אור התנוצצו מאותה חוליה עת אשר נוספה לשלשלת הזהב משובצת אבני יקר המאירים את העולם, עם הולדתו של הרה"ק רבי ברוך ממעזבוז זי"ע בבית הוריו הרה"ק רבי יחיאל מיכל אשכנזי זי"ע והרבנית הצדקנית המפורסמת מרת אדל על"ה - בתו היחידה של מרן אור שבעת הימים רבן של ישראל רבי ישראל בעל שם טוב זי"ע.

רבינו זכה להתגדל בצל זקינו הגדול ולהרוות את צמאונו ממימי מעיינותיו הזכים, ואחר כך הסתופף אף בצלם של גדולי תלמידיו הלא המה הרה"ק המגיד ממעזריטש זי"ע והרה"ק רבי פנחס מקארין זי"ע.

כשרבינו הרה"ק מפראהבישט זי"ע הכה את הרה"ק ממעזבוז זי"ע בילדותו

סיפר אדמו"ר הרה"ק רבי דוד משה מטשארטקוב זי"ע (דברי דוד ליקוטים, עמ' קעב) שפעם אחת היה הרה"ק רבי ברוך ממעזבוז זי"ע אצל זקנו המגיד זי"ע [ממעזריטש], והיה עומד שם הרה"ק רבי שלום מפראהבישט שהיה אז ילד קטן, והיה אוהזו בידו שרביט כדרך התינוקות, ונטל השרביט והכה את הרה"ק רבי ברוך פעם ושתיים, ולא אמר לו המגיד כלום. אחר כך רצה רבי שלום להכות לרבי ברוך פעם שלישית ולא הניח אותו המגיד להכותו. והסביר זקני המגיד זי"ע א הטעם שלא הניחו להכותו פעם שלישית, כי במכה הראשונה שהכהו פעל בזה שלא יהיה רבי ברוך גדול ממנו, ובמכה השניה פעל שיהיה שווה לרבי ברוך במדרגתו. וכשרצה להכותו עוד הפעם, רצה לפעול שיהיה הוא גדול מרבי ברוך, ולזה לא הניחו המגיד מפני כבודו של הבעל שם טוב, שהיה הרבי רבי ברוך נכדו.

רבינו הרה"ק מפראהבישט זי"ע סרב להנהיג את העולם עמו

עוד סיפר הרה"ק רבי דוד משה מטשארטקוב זי"ע (דברי דוד ליקוטים, עמ' קעב) אודות זקינו הרה"ק רבי שלום מפראהבישט זי"ע, ואמר 'קני עתה הרי הוא קרוב לשמים', ואחר כך סיפר שפעם אחת שבת הרה"ק רבי שלום זי"ע בלויית בני פמלייתו אצל הרה"ק רבי ברוך ממעזבוז זי"ע, וכיבדו רבי ברוך כבוד גדול, והושיבו אצלו בראש השלחן. בשעת הסעודה דיבר רבי ברוך על רבי שלום, אך תיכף כשפתח בדבריו הסיב רבי שלום את פניו מן השלחן ופנה אל האנשים שלו, ופסק רבי ברוך מלדבר, ואז החזיר רבי שלום פניו אל השלחן. הוסיף רבי ברוך לדבר עוד הפעם על רבי שלום, וגם הפעם כבראשונה פנה רבי שלום אל אנשיו, וגרם שיפסוק רבי ברוך מלדבר עליו, וכן היה כמה פעמים. אחר כך אמר לו הרבי רבי ברוך 'אנחנו שנינו ננהיג את העולם', ענה לו רבי שלום יכול אני להנהיג בעצמי את העולם.

מדבר על הרה"ק מפראהבישט זי"ע כדי שלא יפסיד מדרכו הגבוהה

סיפור נוסף אודות מה שהיה נראה כפירוד לבבות

זכר צדיק לברכה

לקט אמרי קודש שאמר רבינו הרה"ק רבי שלום שכנא מפראהבישט זי"ע בשם זקינו המגיד הגדול ממעזריטש זי"ע

לרגל יומא דהילולא - יט כסלו

מראה חיצוני של האהל בהאניפולי שהורחב לאחרונה

מצבת הרה"ק המגיד ממעזריטש זי"ע"א

ציוני הצדיקים בהאניפולי הרה"ק המגיד ממעזריטש זי"ע"א והרה"ק רבי זושא מהאניפולי זי"ע"א

המצבה הישנה שהייתה על ציוני הצדיקים בהאניפולי

הקב"ה מעניש על מעשה החטא בלבד ולא על מה שנגרם מכך
"ולך ה' חסד כי אתה תשלם לאיש כמעשהו"
 (תהלים מב יג)

הס"ק מרוזין זי"ע"א אמר משמו של אביו רביה"ק רבי שלום שכנא מפראהבישט זי"ע"א על הפסוק "ולך ה' חסד כי אתה תשלם לאיש כמעשהו" (תהלים מב יג) על דרך דאיתא עוד מהמגיד הגדול [ממעזריטש] זי"ע"א על הפסוק שקודם לו "אחת דבר אלהים שתיים זו שמעתי" דאחת דיבר אלקים בחינת דין, דאלקים זהו שם של דין וגבורה. אך שתיים זו שמעתי יוצאים מזה ב' בחינות דמידת הרחמים נצטרפה למידת הדין ונעשתה קודמת לה והוי ב'.

ולך ה' חסד כי אתה תשלם לאיש כמעשהו, על דרך משל לגוי כפרי שנכנס לארמון המלך, יחד עם כל בני המדינה שהותר להם להכנס לשם פעם אחת בשנה בלבד. והנה החכם היהודי ממשיך והולך, כבעבודת ה' שהוא עולה ובא עד להשי"ת. אך גוי זה נעמד להתבונן מיד בהכנסו ולא המשיך לילך בארמון, וראה שם נברשת התלויה על חבל ארוך כעין מנוף גלגלת כדי להורידה ולהעלותה מעין מנורת הבדולה המאירה את הארמון. נתיישב בדעתו שמאחר שהוא צריך את החבל למשאו, אזי יחתוך את החבל, וכן עשה. וכמוכן אשר הנברשת נפלה ונשברה. מיד תפשוהו עבדי המלך ורצו לדוננו כמורד במלכות אך היה שם חוק שפשע הנעשה בבית המלך צריך המלך עצמו לדון בו, שאלו את המלך ויחקור אותו על מעשהו, ולבסוף פסק שצריך הוא לשלם את החבל בלבד,

במקום אחר, ויש לו בזה כוונה ישרה לדבקה בו יתברך, אזי יש להקדוש ברוך הוא תענוג גדול מזה כמו מעסק התורה ותפלה, וממשיך בזה חסדים ורחמים בעולם.

בידיעה שעומד לפני המלך תבא אליו היראה ומחשבות ותאוות אחרות

וגם כתוב בשם המגיד, כשעומד לפני מלך אזי יש יראה בודאי לאדם לחשב מחשבות אחרות, ולחשב תאוות אחרות, ומכל שכן לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא. ואם הוא צנוע, אזי הוא סימן טוב. ודע שתמיד אתה עומד לפניו, על כן תראה כנ"ל.

הנהגות ישרות לרבינו הרה"ק רבי שלום מפראהבישט זי"ע

על אף שנשברה הנברשת הגדולה, אך הוא נתכוין לחבל ולא לנברשת.

ולך ה' חסד כי אתה תשלם לאיש כמעשהו דייקא, ר"ל שהחסד הוא שאף על פי ש'עבר עבירה אחת אוי לו שהכריע את עצמו ואת כל העולם לכף חובה' (קידושין מ:). אך העונש הוא כמעשהו בלבד, והוא לא נתכוין למה שנגרם מכך.

כ"ק אדמו"ר ה'עקבי אבירים' מסאדיגורה - 'מסילות' כ"ט, עמ' 3

בכל מעשה שעושה לשם שמים יש להקב"ה תענוג כמו מתורה ותפלה

שמעתי מפי מורי הצדיק הקדוש והטהור הר"י שלום [מפראהבישט] נ"ע, בשם זקינו הרב המגיד הגדול והקדוש [ממעזריטש] נ"ע, שיוכל להיות כאשר יקח האדם איזה חפץ ממקום אחד ויניח

פדה ב'שלום' נפשי

תיאור הקשר בין רבינו מפראהבישט לרבינו הבעל התניא לרגל יומא דהילולא של הרה"ק רבי המגיד הגדול ממעזריטש זי"ע וחג הגאולה של הרה"ק בעל התניא מלאדי זי"ע

החסידות.

המאסר

באסרו חג של חג הסוכות תקנ"ט נאסר הרה"ק מלאדי זי"ע והובל במרכבה שחורה (מרכבה שבה השתמשו להובלת מורדים) אל מבצר פטרופבלובסקיה שבפטרבורג, אשר שימש כבית הכלא הראשי לאסירים פוליטיים.

במהלך חקירותיו נשאל הרה"ק בעל התניא זי"ע אודות עיסוקו, תפקידו, ובעיקר אודות החסידות ומנהגיה, עליהם ענה במכתב ארוך בלשון הקודש ובו מבוארים בשפה ברורה בלשונו הזהב של הרב מלאדי יסודות דרכי החסידות.

השחרור בזכות רבינו מפראהבישט

כעבור כמעט חדשים מהיום שנאסר, אמר הרה"ק בעל התניא ביום י"ט כסלו כי היום יצא לחפשי. והמשיך וסיפר כי בלילה ההוא ראה בחלום את רבו הרה"ק המגיד הגדול ממעזריטש זי"ע עם רבו הקדוש מרן הבעל שם טוב זי"ע, ועמם ילד קטן, ואמר לו המגיד הק' כי ביום מחר יצא לחפשי. וסיים מרן המגיד ואמר 'אפשר מיינסטו אין מיין זכות אדער אין דעם רעבני'ס זכות, ניין!' (-אולי תחשוב שבזכותי או בזכות מורי ורבי הבעל שם טוב הקדוש? לא!) והראה באצבעו על הילד הקטן הלא הוא נכדו הרה"ק רבי שלום מפראהבישט זי"ע ואמר 'אין זיין זכות וועסטו ארויס גיין פרייא' (-בזכותו תצא לחופשי).

וכן סיפר מרן הס"ק מרוזין זי"ע, ואמר 'כל זמן שהיה הרב בעל התניא בתפיסה היה אבא [הרה"ק רבי שלום שכנא מפראהבישט] זלה"ה עושה כל מיני התפעלויות בעולמות העליונים כדי שיפדה. ובאותו יום שיצא לחירות קם בבוקר וראה קשת בענן, ואמר בלשון קדשו: בזוהר הקדוש (בראשית עב) "כתוב" לא תצפה לרגלי דמשיחא עד דיתחזי האי קשת בעלמא מתקשטא בגוונין נהירין ואיתנהיר לעלמא, וכדן צפי ליה למשיח", והיום אני רואה גוונין נהירין בקשת ומשיח עדיין לא בא, אין זה כי אם סימן שהרב הקדוש יצא לחירות'. ואחר כך כתב מכתב להרב בעל התניא זלה"ה וכתב לו שהוא פעל זאת, וסימן לזה שלפני שיצא לחירות אמר תהלים וכשהגיע לפסוק "פדה בשלום נפשי" (תהלים נה יט) נזרקה מפה קדשו "בשלום" פדה נפשי, וחזר ושלום 'פדה בשלום נפשי', ובאותו רגע שחררוהו.

מקורות: אבן ישראל דף יח, כתבי הרה"ח רבי מרדכי אהרן פישמאן ע"ה, קובץ כרם חב"ד 4 התמונות באדיבות 'אהלי צדיקים' ותשו"ח להרה"ח יוסף מאיר האס שליט"א, וארכיון מכון תורת אמת שטפנשט

מחוללי המהפכה הצרפתים, אויביו המושבעים של השלטון הצארי. דבר זה לא נתן לו מנוח וגרם לו להתערב אישית ברצותו לדעת בדיוק כיצד מתנהלים הדברים כשהוא מבקש שכל ידיעה חדשה בנושא יועבר אליו מיידית.

ההלשנה

בכתב המלשינות נגד הרה"ק בעל התניא נכתבו עליו ההאשמות: קושר קשר, הולך ואוסף צעירים יהודים פורקי עול, עושה רשימות בכוונה להיות עזר למהפכה שבארץ צרפת, ואין הם עושים דבר נוסף א"א תוך שהם ממתנינים מנהלים הם חיים ללא מסגרת חוק, מלאי

רדיפות רבות היו מנת חלקם של תלמידי מרן הבעל שם טוב הקדוש, על ידי המתנגדים אשר דרכו החדשה של הבעל שם טוב היתה לצנינים בעיניהם, ההתנגדות והרדיפות גברו בתקופת כהונתו של מרן הרה"ק המגיד הגדול ממעזריטש זי"ע, ותלמידיו היו לא פעם בסכנת חיים ממשית עקב הרדיפות מצד המתנגדים.

רדיפות אלו לא פסחו על אחד מן המיוחדים מבני היכלא קדישא של הרה"ק ממעזריטש זי"ע, הלא הוא הרה"ק רבי שניאור זלמן מלאדי זי"ע בעל התניא ושו"ע הרב, והגדילו לעשות מבקשי נפשו עת אשר העלילו עליו

מבצר פטרופבלובסקיה בו היה אסור הרה"ק בעל התניא

תענוגות שונים ובמלוא הפאר וההדר, שותים ואוכלים ומסתובבים באפס מעשה, מוליכים איש את רעהו שולל, ולוקחי שוחד וממיתים קלון וחרפה על כל קרוביהם.

בכתבי החקירה דשו רבות העוסקים בתיק זה, אודות דרך החסידות ומנהגיה, כפי אשר ניתן לראות בכתבי החקירה שנמצאו לאחר קריסת המשטר הקומוניסטי, ניתן לראות את התייחסות החוקרים והמושל האזרחי אל רבים ממנהגי החסידות כטבילה לפני התפילה, תפילה ארוכה במיוחד תוך כדי תנועות גוף חזקות מאד, המתנה לתפילה עד שתהא מחשבתם רגועה, נסיעה לרבנים לבקש מהם אמצעים לסילוק היצרים, ועוד מושגים מתורת

בפני שלטון הצאר ברוסיה, כי הוא מורד במלכות ומסייע בעת מלחמה לאימפריה העות'מאנית נגד רוסיה.

כידוע, הרה"ק בעל התניא היה עוסק רבות באיסוף כספים עבור עניי ארץ ישראל, והיה תומך רבות אף בחסידים שהיו עולים לחונן את עפר ארץ הקודש. ארץ ישראל נשלטה באותם ימים ע"י האימפריה העות'מאנית, ועל כן איסוף כספים ושליחתם אל מדינת אויב, היתה הוכחה מספיק חזקה עבור השלטון הצארי - שלא ניהן באהבת ישראל יתירה, כדי לקבל את העלילה.

אך יתירה מזאת הילכה אימים על ראש הצאר העלילה שהרה"ק בעל התניא זי"ע מסייע בידי

שעון חורף!

הדלקת נרות: 16:20
יציאת השבת: 17:10
רבינו תם: 17:43
ע"פ אופק תל אביב
טל בכסלו תתשפ"ב

טוב להסות בה'

763

הכח התזק בעולם וישלח התשפ"ב

יעקב אבינו נושא ארבע נשים, כשכולן נרגשות מהזכות להמשיך את השושלת של עם ישראל. לאה זוכה הראשונה לבן אחר בן, עד שחבקה ששה בנים. זילפה ובלהה - זוכות כל אחת לשני ילדים, ורק רחל נשארת עקרה. רחל חוזרת בכל יום לביתה וממדרת בבכי לה, עד מתי תישאר בודדה וגלמודה. עד שערב אחד היא נשברת לחלוטין. היא ניגשת ליעקב אבינו ודורשת ממנו בכל לשון: 'וַתֵּרָא רָחֵל כִּי לֹא יִלְדָה לְיַעֲקֹב וַתִּקְנֶה רָחֵל בְּאֶחָתָהּ וַתֹּאמֶר אֶל-יַעֲקֹב הִבְדֵּלֵי בָנַי וְאִם-אֵין מִתְּהָ אֶנְכִּי.' כותב הרמב"ן (שם) כי רחל אמנו, מרוב אהבתה ליעקב, ניסתה להפחיד את יעקב, כי אם לא יעשה משהו בכדי שתזכה לילדים - היא תמות ותשאיר אותו לבד.

יעקב אבינו שומע את דבריה וחרה אפו: 'וַיַּחַר אַף יַעֲקֹב בְּרָחֵל וַיֹּאמֶר הֲתַחַת אֱלֹקִים אֶנְכִּי אֲשֶׁר-מָנַע מִמֶּךָ פְּרִי-בִטְנֶךָ.' מסביר הרמב"ן כי ניסה יעקב אבינו לייסרה ולהכלימה כשאמר לה: 'זכי אני במקום האלוקים הפוקד עקרותך, שהרי אני זכיתי להביא ילדים, וממך מנע ה' פרי בטן.' (ואכן בהמשך הוכיחו ה' כי לא השיב לה כהוגן, שהרי אין עונין בן למעונות).

ואז אומר הרמב"ן את הדבר הגדול שגרם לרחל להיפקד: 'וְהִנֵּה הַצַּדִּיקָה (רחל) בְּרֵאשִׁיתָהּ שֶׁלֹּא תוֹכֵל לְהַסְתִּימָהּ עַל תְּפִלַּת יַעֲקֹב, שְׁבָה לְהַתְּפַלֵּל עַל עֲצָמָהּ, אֵל שׁוֹמֵעַ זַעֲקָהּ, וּלְכֵן נֹאמַר אַחֵר כֵּךְ: 'וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֱלֹקִים'.' ברגע שהבינה רחל כי אפילו יעקב אבינו, בעלה הצדיק, גדול הדור אשר רבים נושעו מברכותיו - אף הוא לא יכול להושיעה, והחלה להתפלל מכל ליבה - מיד נענתה וזכתה לילדים.

את המעשה המדהים הבא סיפר הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א: "היה זה לפני שבועות בודדים ביום שישי. בעיר בני ברק נפטר לבית עולמו, אדם זקן ושבע ימים, שהותיר אחריו משפחה עניפה, מרובת צאצאים ב"ה. בצער רב, התאספו כל בני משפחתו, נכדיו וניניו בעיר בני ברק, שם נערכו הספדים לעילוי נשמתו. עם סיום ההספדים, יצא מסע הלוויה אל בית העלמין ב'ראשון לציון' שם יטמן הנפטר. בני המשפחה עלו לרכבים ועשו את דרכם לכיוון העיר ראשון לציון.

אחת מבנותיו של הנפטר ובעלה, גם הם נכנסו לרכב והפעילו את מערכת הניווט (waze) על מנת שיכוון אותם אל היעד. אלא, שבטעות ובלא להשים לב, הם לחצו על 'בית העלמין בחולון', והחלו בנסיעה אל המקום הלא נכון. הם נסעו בכבישים מהירים ואפילו לא הבחינו שהם נכנסים לעיר חולון. הם היו עסוקים וטרודים כל כך בצער הפטירה, כך שלא הבחינו שהם נכנסים לחניית בית העלמין של העיר חולון. הם ירדו מהרכב והחלו לחפש את בני משפחתם.

עוברת דקה ועוד דקה, אך אף אחד לא נראה באופק. הם ניגשו אל אחד מעוברי אורח בבית העלמין ושאלוהו לפשר מיקום ההלוויה, רק אז האיר את עיניהם אותו יהודי ואמר להם: "רבותיי, טעיתם בכתובת. כאן זה בית העלמין של חולון, ולא של ראשון לציון". הם היו המומים ותפסו את ראשם בדאגה - 'כל משפחתם כבר בטח החלה בלוויה, ועד שהם יגיעו, מי יודע אם יזכו להיות ברגעי הקבורה'. הם נכנסו במהירות לרכב על מנת לדהור אל בית העלמין של ראשון לציון, אך לפתע, אירעה עוד תקלה שמיימית ובלתי מוסברת. מכשיר הניווט הפסיק לעבוד והודיע כי אין לו קליטה... מה הם יעשו כעת וכיצד יגיעו להלוויה?... - המשך בעמוד 4

לרפואה. פרנסה והצלחה: מ"א מיכאל וציפורה אחיאל. מנשה ואורה אחיאל. א"ה הדר בת נחמה. ליאורה. אורטל חנה בת הדסה וב"ב. פנינה בת שושנה וב"ב. אושרית בת פנינה וב"ב. אסתר בת מזל. משה שמואל בן זלדה. ניסים חיים רפאל בן לטיפה. שרה חיה רפאלה בת רחל. רחלי בת מרים ובעלה וכל יוצאי חלציהם. ישעיהו בן מרים. גאולה בת דבורה. לירז בת יפה, אייל רפאל בן שרית שרה.

זיווג הגון: דניאל ולירן בני אורנה. זשב"ק: שולמית בת איריס. יסכה בת מזל. הדר בת נחמה.

לעילוי-נשמת: הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה, הרב שמעון בן בחריה. מ"ס צדוק בן נור ומרים בת גליה. יחזקאל בן גורג'יה. גבריאל בן סמינה. שלום בן מנחם שמריהו. יוסף בן נג'יה. פרחת בת טובה. יעקב בן ויקטוריה. שרון שירין ספיר ספאחי בת לאה. ניסים בן דבורה. עליזה בת מזל טוב מלכא. ג'וק בן ויקטוריה. גלילי הכהן בן כוכבה. משה לוי בן מריקה מרים. רוני אהרון בן מזל כהן. פנחס בן דינה. שרית שרה בת מריאן.

לע"נ יאיר כהן בן מיכאל ושרה ת.נ.צ.ב.ה

לעילוי נשמת אמנון ואבינועם בני דבורה ת.נ.צ.ב.ה

הלכות חנוכה

מתוך 'חנוכה בהלכה ובאגדה'

בפתח הבית או החצר שאז רואה הנרות. כמו כן, אם חושש מגנבים כשיניח את החנוכיה בחוץ לצד העוברים ושבים – יכול להניחה בפנים.

***

גובה הנחת החנוכיה

מצוה לכתחילה ששלהבת הנר בחנוכיה תהא בתוך עשרה טפחים מרצפת הבית – 80 ס"מ, וכך שתהא יותר משלושה טפחים – 24 ס"מ. ומכל מקום אם שלהבת הנר למעלה מעשרה טפחים (80 ס"מ), יצא ידי חובה. אך אם השלהבת פחותה משלושה טפחים (24 ס"מ) – לא יצא, ועליו לכבות את החנוכיה, להגביהה, ולחזור ולהדליקה שנית, בלי ברכה. יוצא דופן! אם החלון שבבית גבוה למעלה מעשרה טפחים (80 ס"מ) – רשאי לכתחלה להניח את החנוכיה בגובה החלון, כדי שיראה לעוברים ושבים בחוץ.

הלכות חנוכה

מתוך 'חנוכה בהלכה ובאגדה'

בחלון או בפתח הבית?

בית הנמצא בבנין מגורים, כך שאין פתח הבית פונה לרשות הרבים – יניח את החנוכיה סמוך לחלון או במרפסת הפונה לרשות הרבים.

דבר זה עדיף יותר מאשר להדליק בכניסה לחדר המדרגות, שלא יודעים מי המדליק חנוכיה זו. ועוד שפעמים פרסום הנס גדול הרבה יותר בחלון הפונה לרחוב שאז רואים זאת עשרות אנשים, מאשר בחדר המדרגות שבו זוכים כמה אנשים בודדים.

אולם, הדר בקומה גבוהה למעלה מעשרים אמה משטח הרחוב (שהוא 9.60 מטר), בערך מקומה רביעית ומעלה, יניח את החנוכיה בפנים ביתו על יד הפתח בצד שמאל.

יוצא דופן! – הרוצה שהחנוכיה תהא בביתו על מנת שיוכל לראותה שעל ידי כך נחקקים בליבו נסיו ונפלאותיו של הבורא יתברך – עדיף שידליק

לימוד התורה בשבת

(1) כתב מרן החפץ חיים זצ"ל: "לימוד תורה בשבת נחשב כמו תרי"ג פעמים לימוד תורה ביום חול".
(2) כתב ה'שפת אמת': "תורה שלומד האדם ביום שבת – לא נשכחת ממנו במהרה, כאמור: 'זכרו תורת משה עבדי במצוות שבת גרוסה', בתורה שגורסין

תורה בשבת

בשבת אין שוכחין מהרה.
(3) כתב ה'תנא דבי אליהו' (פ"א) כי לימוד התורה בשבת משפיע לכל השבוע שיוכל ללמוד בו תורה בקלות ובהבנה.
(3) כתב ה'טור' (או"ח ר"צ): "אמרה תורה לפני הקב"ה: 'ריבוננו של עולם, כשיכנסו לארץ ישראל זה רץ לכרמו וזה רץ לשדהו, ואני מה תהא על ידי? אומר, יש לי זוג שאני מזווג לך ושבת שמו, שהם בטלים ממלאכתם ויכולים לעסוק בך. ומסיים הטור: על כן צריך שיקבעו מדרש ללימוד בשבת".

– מתוך 'מנהג ומקורו' –

אתה אדם גדול!

גדלות האדם

הרב אשר קובלסקי שליט"א

הזבל, אך הם מסרבים כמובן לתת לו...
"עלינו למהר", מזרז אותם הרב, "עוד שלוש דקות תגיע המשאית, אנא – הגישו לי את שקית הזבל..."
בני הזוג התמידו בסירובם, ולבסוף – הרב גיפטר סב על עקבותיו בידיים ריקות מאשפה, אך שלום הבית חזר והתייצב. הרב קובלסקי מציין כי את הסיפור שמע מפי אחד ממקורבי הרב, וממשיך: "דמותו של הרב בשערי הבית מבקש את שקית הזבל, כמו קוראת לעברנו וזועקת: לפעמים, עזרה

מיהו אדם גדול וחשוב?... והאם אדם גדול ומכובד לא עושה דברים קטנים וזולים?... הבה ונלמד מהמעשה המדהים הבא: "היה זה בחדרו של ראש ישיבת טלז, הגאון רבי מרדכי גיפטר זצ"ל. אל החדר נכנסו זוג שביתם עמד לפני התמוטטות נפשית, ועל כן, הם נמנו וגמרו להיכנס לראש הישיבה..."

ראש הישיבה האזין בקשב לטענותיהם, שמע בסבלנות הן את טענות הבעל והן את טענות האשה. כעבור שעה ארוכה של דיונים, הגיע לאחד מסלעי המחלוקת:

הורדת הזבל מהבית לפח העירוני. האשה טוענת כי אין בכוחה להוריד את שקית הזבל הכבדה, ואילו הבעל טוען שהורדת הזבל אינה הולמת את מעמדו המכובד...
"סעו לביתכם, ואשיב לכם בהמשך", אמר הרב. כשיצאו מלפניו, מיהר לברר את השעה בה מפונה האשפה ברחוב בו הם מתגוררים, והתברר לו כי השעה היא 7:50 בבוקר.

למחרת, בשעה 7:45 בבוקר, דמות נערצת במיוחד דפקה בדלת ביתם של בני הזוג המדוברים. היה זה הרב גיפטר בכבודו ובעצמו שעמד בפתח וביקש בפשטות: "אני יכול בבקשה להוריד עבורכם את שקית הזבל?" בני הזוג היו המומים, כמעט נפלו תחתיהם מתעלפים. ראש הישיבה הנערץ עומד בפתח ביתם ומבקש את שקית

פיזית לא נראית מתאימה למעמדו. לגרור ריהוט כבד לביתו של חבר, לסייע להניע רכב בדחיפות מאומצות באמצע הרחוב, להגיש בשמחה משפחתית, לשטוף כלים בבית או לעשות עבודה אחרת שנראית לא מכובדת עבורו. "אך מי שמתבונן, מבין שהורדת האשפה, כמו כל עזרה פיזית אחרת – בבית או לזולת, לא רק שזו אינה ירידה בדרגה אלא ההיפך – זו עליה ברמת המידות טובות, זה מעלה את רמת הנפש, זה מקדם ליעד הנכסף".

ובכן, זוהי אף התשובה: אדם גדול נמדד במעשים הקטנים. יעקב אבינו, משה ודוד – שלושת המנהיגים הגדולים נבחנו ביחסם הטוב לצאן הפשוט. כי ככל שהאדם גדול כך הוא חומל ומרחם על האנשים הקטנים שמתחתיו. העזרה והנתינה בבית – מעידה על הגדלות יותר מבחוץ!.

החנייה הקדושה

סיפור נחמד!

בזמן הטילים".

הודתי לו מאד, וב"ה חגגנו את חג הסוכות בשמחה עצומה, למרות מטר הטילים שנורו בשעת החג ובניסי ניסים לא הרגו אף אדם ב"ה.

לילה אחד, בשיאה של מלחמת 'עופרת יצוקה', נשמע רעש אדיר. יצאנו מהבית ונחרדנו לגלות טיל שנפל בשלימותו על החניה של שכני היקר, ובאורח נס לא התפוצץ! אם רק היה מתפוצץ, היה מתרחש אסון נורא.

"אתה רואה, כבוד הרב? אמרתי לך שהסוכה שלך מקדשת את החניה ובזכותה הטיל לא התפוצץ", אמר השכן הצדיק. חייכתי אליו ואמרתי: "איך לי ספק שזכות הויתור שלך על הסוכה בחניה שלך – הוא שהציל את כולנו כך שהטיל לא התפוצץ?".

השנים חלפו והגיעה שנת התש"פ. הילדים שלנו גדלו והגיעו לגיל הנישואין. ערב אחד, ניגש אליי שכני היקר, שכבר נעשה תלמיד חכם של ממש, והציע את הבן שלו כשידוך לבת שלי. רעייתי שמחה מהרעיון.

הילדים נפגשו ולשמחתנו החליטו להקים בית של קדושה. קבענו תאריך לחתונה, אלא שאז פרצה מגיפת הקורונה והאולמות נסגרו. ידענו כי חתונה אסור לבטל, ועם כל המגבלות היינו צריכים למצוא מקום לחתונה.

השכן הצדיק שלי אמר: "כבוד הרב, אני חושב שאני יודע איפה כדאי לקיים את החתונה". "היכן?", שאלתי. הוא הצביע על החניה ואמר: "החניה שלי היא מקום של קדושה. בכל שנה כבוד הרב בונה שם את הסוכה ומקדש את המקום. זוכר שלפני 12 שנה נפל טיל ולא התפוצץ? זה הכל בזכותך".

להפתעתי, הזוג הצעיר די שמח מההצעה ונערכה חתונה שמחה בחניה ה"קדושה". החניה שכולה ויתור של שנים רבות, ויתור שהחזיר רבים בתשובה, ויתור שעצר טיל מלהתפוצץ, ויתור שהביא לחתונת ילדינו.

ערב, ותוך זמן קצר הוא שב בתשובה שלימה ב"ה... חלפה לה שנה ביעף, ושוב התקרב חג הסוכות. השכן החביב פנה אליי מיוזמתו ואמר: "כבוד הרב לא שוכח, בבקשה גם השנה תבנה את הסוכה אצלי בחניה". חיבקתי אותו בחום ואמרתי לו שהוא יהודי נפלא. אותו חג היה מרום. שוב הגיעו השכנים להתארח בסוכה בכל יום ולשמוע דברי תורה. שמתי לב שהשכן החביב בעל החניה מתעניין במצוות החג יותר מהרגיל ומתחיל להתחזק, עד שלאחר שנתיים הוא קיבל על עצמו עול תורה ומצוות מתוך שמחה. בחג הסוכות של אותה שנה אמרתי

לאשתי כי כנראה השנה נצטרך למצוא מקום אחר לסוכה, כיוון שב"ה בעל החניה חזר בתשובה, ובוודאי ירצה לבנות את הסוכה שלו בחניה שברשותו. אשתי הנהנה בהסכמה. מצד אחד המקום היה נוח מאוד, אבל מצד שני יש שמחה גדולה לשיכונה – עוד יהודי התקרב לה. באותה שנה, החלו שכנינו מעזה לשלוח טילי גראד וקסאמים לרוב. היינו חיים בפחד מכל שריקה של טיל, כשאנו רצים לחפש מחסה.

בינתיים, ניגש אליי שכני היקר, שחזר בתשובה ואמר לי בהפתעה מוחלטת: "כבוד הרב, אני מקווה שאין לך תוכניות אחרות. את הסוכה שלך אתה בונה אצלי בחניה". הייתי מופתע. "אבל השנה גם אתה בונה סוכה! איפה תבנה אותה?", שאלתי. "כבוד הרב, אל תדאג לי, אני אמצא מקום, העיקר שתקדש לי את החניה. הסוכה שלך שומרת לי על הבית

יעקב אבינו שולח מלאכים אל עשו אחיו. לא היו אלה שליחים בדמות אדם, אלא מלאכים ממש מעולם העליון, כותב רש"י.

שאל הרבי הקדוש, רבי בונים מפשיסחא זיע"א: "זכי לא מספיק לשלוח בני אדם לעשו, ומדוע צריך להשתמש במלאכי מרום ולהפסיק מעבודת הקודש הרוחנית?"

ענה הצדיק ואמר: "ללמדך, שכיוון שרצה יעקב אבינו לשלוח לעשו מתנות ודורון ורצה להיטיב לו – כדאי אפילו לבטל מלאך מעבודתו הגדולה והקדושה בשמיים, ובלבד שיעשה חסד וטובה עם יהודי".

מבהיל ביותר! העזרה והחסד לשני גדול בשמיים, עד כדי שמוטב להוריד מלאכים משמיים!.

את המעשה המדהים הבא סיפר הרב בנימין ב. מהעיר אשקלון (מתוך 'ברינה וקצרות'): "זה התחיל לפני חמש עשרה שנה – בשנת התשס"ה. זכיתי להיות אברך כולל באשקלון השוקד על התורה. רכשנו ב"ה דירה נאה קרוב לכולל. השכנים קיבלו אותנו בחביבות והאווירה היתה נפלאה.

בחג הסוכות הראשון שלי באשקלון, חיפשתי מקום לבנות את הסוכה סמוך לדירה החדשה שלנו. המקום הקרוב ביותר נמצא בחניה הכפולה של אחד מדיירי הבניין. ניגשתי אליו וביקשתי את רשותו לבנות את הסוכה בחניה שלו.

להפתעתי, השכן, שבאותם ימים היה רחוק מאוד מתורה ומצוות, התרגש מאוד ואמר: "אני מוכן להחנות את הרכב שלי ברחוב הסמוך. כבוד הרב (הוא כינה אותי) יכול לבנות את הסוכה בחניה שלי".

לעולם לא אשכח את חג הסוכות הזה. השכנים הצטופפו בסוכה ושמעו דברי תורה בצמא והשמחה גאתה. לאחר חג הסוכות הקפיד אחד השכנים ללמוד איתי הלכות כל

רחל אמנו ויתרה ללאה, ובזכות כך זכתה בילדים, שאם לא כן, אומרים חז"ל, היתה צריכה

להישאר עקרה כל ימי חייה. "נער הייתי וגם זקנתי", אמר מרן הרב שטיינמן זצ"ל, "ולא ראיתי מעוד אדם שוויתר לחברו והפסיד מכך. לפי שנעשה נחת רוח גדול בשמיים לפני ה' שיהודי מטיב לשני ומוותר לו".

לה כרית במתנה "את חברה שלי" אמרה נוגה, "תניחי ראשך על הכרית שלי, ובעזרת השם תבראי". כשגלעד הלך השמש כבר שקעה, וירח צהבהב עגמומי משהו ריצד מעבר לחלון יחד עם שלל כוכביו הזערוריים. טלי השקיעה את ראשה בכרית הקטנה שקיבלה מנוגה והחלה לדבר עם הקב"ה: "אבא שבשמים, אני יודעת שאני לא צדיקה גדולה, ואין לי ספק שהשיתוק הוא גזירה מתוך רחמים. אני יודעת שנלקחו ממני הגפיים בגלל עבירות אבל יש לי תינוק קטן בבית. שעוד לא ליטפתי, שלא חיבקתי, שלא הניח ראשו על ראשי. מיכאל שלי עדיין לא חש מגע של אמא מגפפת וחמימה. למה? למה אבא שבשמים? אולי תרחם עלי ובמקום משותקת 100% תהפוך אותי לעיוורת כמו מירב. נכון היא עיוורת, אבל היא יכולה לחבק את ילדיה... ואני כל כך רוצה לחבק את מיכאל... ואם לא עיוורת אז אולי תחליף את השיתוק הנורא שלי בטרשת נפוצה, כמו שיש לנורית. נכון, זו מחלה סופנית, אבל לפחות עכשיו נורית יכולה לשחק עם ילדיה... או אולי לחילופין אבא שבשמים, אני אפילו מוכנה לאבד את היציבות הנפשית כמו נוגה, שהיא אומנם משונה, אבל לפחות היא אמא עם רגשות ויכולת לחבק, לנשק... כמה נורא להיות משותקת, חסרת אונים, כמו סמרטוט שאין בו שימוש...". והכרית של טלי פרץ הפנימה וספגה הכל לתוכה. "אבא שבשמים... אתה יודע מה, מי אני ומה חיי שאבקש מחלות וצרות של אחרים. אתה הרי יודע מה טוב ומה נכון בשבילי... עשה בשבילי רק מה שמגיע לי... רק לי, לא רוצה משל אחרים". וגם את זה שמעה הכרית. ותפילה זו בקעה רקיעים. למחרת הגיע לבית לוינשטיין דר' ארנולד סקופשטיין מהולנד מומחה בעל שם עולמי. הוא בדק את טלי פרץ במשך שעה ארוכה, עיין בתיק הרפואי ואמר: "השיתוק שלה זו תופעה חולפת, לפי הערכתי זה ייעלם והיא תבריא תוך חודשיים או שלושה חודשים לכל היותר". המילים החמות הללו היו כמים צוננים לנפשה העייפה של טלי פרץ. לראשונה היא שומעת רופא מומחה שמשמע עתיד ורוד. אחה"צ כשהגיע גלעד עם אחותו נחמה לביקור, הוא שמח לשמוע את אבחונו של דר' סקופשטיין. לפתע נעורה בו תקווה שניתן לקצר את הזמן. הוא חיכה לרגע שבו חברותיה לחדר של טלי תלכנה לחדר האוכל. הוא נעל את הדלת פנה לטלי ואמר "טלי את בריאה. לבי אומר לי שהגזירה בוטלה. דר' סקופשטיין איננו מדבר מגרוננו, זו בת קול משמים, קומי עכשיו מהמיטה!!!". טלי היתה המומה. "קומי" צעק גלעד "את בריאה!!! זהו, עכשיו זה זמן של רחמים. הוא ביקש מאחותו נחמה לאחוז בידיה של טלי ולסייע לה לשבת. טלי לא האמינה, לפתע נוסכו בה נוחות טמירים, היא צבטה את רגליה וחשה בכאב דקיק... כאב שחודשים ארוכים נעלם ממנה. נחמה סייעה לה לעמוד והיא התחילה לגרור רגליים... נשענת על קירות וכיור ודלת. לא יאומן, גורת צעדים אבל מתקדמת. לקח לטלי פרץ 10 ימים לחזור לעצמה, עדיין לא ב-100%, אבל השיתוק הנורא נעלם כלא היה. היא נפרדה בנשיקות מחברותיה לחדר ואיחלה להן החלמה מהירה. כשהיא פנתה ללכת, קראה לה נוגה "טלי, טלי... אל תשכחי את המתנה שלי, קחי אותה איתך... את הכרית הרקומה שנתתי לך ביום שהגעת לכאן". טלי נטלה את הכרית מידיה של נורית וחיבקה אותה חזק חזק. כשהגיעה הביתה, היא נפנתה לחדרו של מיכאל, תינוקה החמוד, הרימה את ראשו והניחה את הכרית למראשותיו. "ילד מתוק שלי... הכרית הזו שמעה הרבה תפילות של אמא... תפילות שהרקיעו שחקים. היא גם מלאה דמעות של אמא. יהי רצון שהן ילוו אותך ילדי בהמשך חיך, בבריאות ושמחה". טלי נעמדה סמוך למיטתו של מיכאל לתפילת ערבית. עיניה זלגו כשהגיעה לברכה: "ברוך אתה השם רופא חולי עמו ישראל".

באדיבות המחבר- הרב קובי לוי הי"ו

אם הכרית של טלי פרץ, מורה בכירה בת 32, יכולה היתה לדבר, הייתם שומעים ממנה תפילה וזעקה מן הלב. הכרית של טלי פרץ אם לשלושה ילדים (האחרון מבניה, אז, תינוק בן יומו) עברה חוויות לא מעטות של דמעות ללא סוף, תחנונים ובקשות לקב"ה בכל סיגנון שתעלו בדעתכם, במשך חודשים ארוכים של אימה ובלהות. צריכות הנשים היולדות להודות לקב"ה השכם והערב, על היציאה מסכנת הלידה בבריאות איתנה של נפש וגוף. נכון, שעות המכאוב והסבל מסתיימות על פי רוב בחיך מאושר של אם מתרגשת ושל תינוק מקומט משהו, הנכנס לעולם, צווחני וצרחני כמיטב המסורת של מי שלפתח חטאת רובץ. כשטלי ילדה את בנה השלישי מיכאל, הכל היה תקין. מיכאל קיבל ציון גבוה מיד עם היוולדו, משקלו 4.5 ק"ג בלי עין הרע, הלידה היתה קלה ומיד אחרי הבשורות לסבים וסבתות ולבני המשפחה העליזים, הובל מיכאל למחלקת התינוקות ואמו הוזזה לנוח שנת ישרים במחלקת יולדות. לאחר שש שעות שינה עמוקות התעוררה טלי וביקשה לקום מן המיטה. זה לא כל כך הלך. הרגליים היו כבדות עליה, והידיים עוד יותר. היא ניסתה להזיז אצבעות, אבל זה הלך בקושי. היא חשבה שהיא חולמת וביקשה לישון עוד קצת... אולי זה רק חלום בלהות. היא עצמה שוב עיניה וניסתה להירדם... אחרי שעה ניסתה שוב לקום, אך אבוי, חוץ מהראש שנע ימינה ושמאלה, ושאר חושיו, כל הגוף היה מאובן ומשותק כאבן שאין לה הופכין. הזעקה המבוהלת של טלי פרץ הדהדה מקצה המחלקה והגיעה עד לחדרי הניתוח, ועד מעבר לחלונות בית החולים. צעקה-זעקה של שוד ושבר, אובדן, בהלה, חרדת מוות מפני הבאות. מה לא. חולים, רופאים ואחיות אטמו אוזניים. טלי, סגנית המנהל, מורה בכירה בבית ספר מכובד במרכז הארץ, אשה כשרונית ורב-פעלים, נחשפה לראשונה בחייה, ללא הכנה מוקדמת לנורא מכל. שיתוק טוטלי של הגפיים. היא, שהיתה הרוח החיה, נעה מכיתה לכיתה, מנחה מורות, בודקת ויוזמת מבחנים ופרוייקטים חינוכיים, מנהלת ישיבות ביד רמה, מצוייה עכשיו בתחושה משפילה של כלי אין חפץ בו... והרופאים? לאחר בדיקות ארוכות נותרו פעורי פה וחסרי אונים לא פחות ממנה. גם רופאים מומחים שהוזעקו מחו"ל לא הצליחו לאבחן מה מקור הבעיה, האם זה ירוס, חיידק חצי-טורף, או אולי טורף וחצי, קריסת מערכת העצבים, פגיעה מוחית. שומכוכים. תמהון ושיתוק מקצועי אחז בהם. לאחר שבועיים של נסיונות טיפוליים, איבחונים ובדיקות שונות ומשונות הועברה טלי פרץ שבורה לבית לוינשטיין אולי שם תרשם איזו ישועה. מיכאל התינוק נשאר אצל סבתא. טלי היתה רוויה געגועים פוצעים. בעלה גלעד, איש טוב ירא שמים וחרוץ לא עזב אותה לרגע, ופיו מלא מילות עידוד ואופטימיות, כמו שבעל יהודי צדיק צריך להיות. "משותק לנו הגוף" לחש גלעד לרעייתו, "אבל אין לי ספק אשתי, שישועה קרובה לבוא".

טלי פרצה בבכי תמרורים. שלושה חודשי שיתוק מוחלט היו כבדים מנשוא. כוחות נפש עצומים נדרשו לה כדי לומר לגלעד את המונולוג הבא "גלעד, אתה עדיין איש צעיר, ועתידך לפניך, יש לנו שלושה ילדים מתוקים שצריך לגדל. אני מחוץ למשחק החיים. אני רק ראש בלי גוף, ובשביל לגדל ילדים ולבנות משפחה צריך גם גוף. הקב"ה נטל ממני את הגוף, זה רצון השם ואני מקבלת גזירה זו באהבה עד כמה שביכולתי... אתה בעל צדיק ואיש נפלא ויקר, ואני מלאת הערכה לעידוד שלך ולחיזוק היומיומי, אבל אני מאפשרת לך לבנות חיים אחרים גלעד, בלעדי". טלי בלעה את דמעותיה וליבה נכמר בקירבה, אבל היא הרגישה שזו האמת לאמיתה, וכי אין זה הגון וצודק להעמיס על גלעד גם אותה, החולנית והמשותקת... "אני עד יום מותי אשאר בעלך" ענה גלעד "את עוד תלכי על הרגליים... חידלי מדברי ההבל הללו...". בחדר של טלי היו עוד שלוש חולות באיזשהו תהליך של שיקום, אם בכלל. האחת, מירב, אשה צעירה עיוורת, השניה, נורית חולת טרשת נפוצה, והשלישית, נוגה, פצועת תאונת דרכים, צולעת קשה שאיבדה את יציבותה הנפשית במידת מה, ועסקה ברקימת כריות. כשטלי הגיעה למחלקה היא העניקה

לקראת שבת מלכתא

לקבלת הגליון למייל: dirshu@dirshu.co.il

תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה'

גליון מס' 302

פנינים לפרשת וישלח

**לפניכם טעימה מגיליון לקראת שבת,
 לקבלת הגירסא המלאה עם 32 עמודים נא שלחו מייל ל-info@dirshu.co.il
 או חפשו 'גיליון לקראת שבת - דרשו' ברשת המקוונת**

כאשר רב אהרן-לייב שמע מפיו את תכנית הנסיעה, אמר: "ליפא, כיון שאתה יוצא לאמריקה, הייתי מעוניין לעשות אתך עסק...". ר' ליפא הסתכל על ראש הישיבה, וראש הישיבה הביט עליו בחזרה, ממתין לתגובתו. "מצוין...". - הגיב ר' ליפא בחיוך מלא תמיהה. "ליפא, זה עסק רציני...". - אמר לו. "זה עסק, שאתה יכול להרוויח מיליון דולר מזומן" - חידד רב אהרן-לייב את המתח...

העסקה הגדולה שמרן הגראי"ל שטיינמן זצוק"ל, הציע לר' ליפא ישראלזון שליט"א

"כִּי תִנְנִי אֱלֻקִים וְכִי יֵשׁ לִי כָל" (בראשית ל"ג, י"א)

מעשה שהיה בעניי ושמנו רב אהרן-לייב, שהיה לעשיר בתבל. אחד משכניו, שמו הרב ליפא (הרב ליפא ישראלזון, בנו של הגאון רבי יוסף ישראלזון, נכד מרן הגרי"ש אלישיב וקרוב לליבו של רב אהרן-לייב), התעתד לצאת מארץ ישראל למטרה חשובה, ולנסוע לאמריקה. שם בארה"ב, כידוע, נפגשים פנים אל פנים עם אליל הכסף, הזהב והדולרים. לפני כל נסיעה, נהג להיכנס לסבו מרן הגרי"ש אלישיב ולמרן רב אהרן-לייב, לקבל עצה וברכת הדרך. גם כעת הוא עמד בחדר (ברחוב חזון איש 5), כדי להצטייד בברכה המחממת והמעודדת.

לו יד לברכת הצלחה, נתן בו מבט היורה גיצי חכמה ואמר: "ליפא, אתה יודע מה? כיון שאתה יוצא לאמריקה, הייתי מעוניין

אך הפעם שלא כתמיד. המתינה לו הפתעה: כאשר רב אהרן-לייב שמע מפיו את תכנית הנסיעה, לפני שהושיט

לעשות אתך עסק...".

ר' ליפא הסתכל על ראש הישיבה, וראש הישיבה הביט עליו בחזרה, ממתין לתגובתו.

"מצוין, ראש הישיבה מעונין לעשות אתי עסק... מצוין!..." - הגיב ר' ליפא בחיוך מלא תמיהה.

"ליפא, זה עסק רציני!..." - אמר לו.

'אלו עסקים כבר אפשר לראש הישיבה לעשות עם אברך כמות... אולי יש כאן לועג לרש?', חשב לעצמו.

"זה עסק, שאתה יכול להרוויח מיליון דולר מזומן", חידד רב אהרן-לייב את המתח.

ר' ליפא הפסיק לחייך במבוכה. והרהר בקול: "מה ראש הישיבה רוצה ממני, מה כוונתו?...".

"זה לא צחוק זו עסקה של ממש..." התעקש רב אהרן-לייב.

נו, נו...

שקט שלפני עסקאות גדולות, דממה.

ובכן.

"האם אתה פוגש גבירים באמריקה?"

ר' ליפא השיב בחיוב.

"גם גבירים גדולים?"

"זה בתכנית שלי לפגוש כאלו".

"תיפגש גם עם מיליארדרים?"

"לכאורה כן" - השיב ליפא.

"שמע נא: אם אתה פוגש שם באמריקה גביר יותר גדול ממני, אתה מקבל מאיתי מיליון דולר מזומן..." מיליון דולר!!

ר' ליפא כבר לא ידע מה קורה וכיצד עליו להגיב. הוא הסתכל על רב אהרן-לייב בחיוך נבון - - -

שני הצדדים של העסקה, הביטו זה על זה.

ואז הגיעה הפתעה:

התרומם רב אהרן-לייב מכסאו, לקח את ר' ליפא בידו - יד ביד, והחל לפסוע בבית.

נעמד סמוך למקרר.

פתח הרב את המקרר, ממש כך, והצביע על התכולה בשאלה:

"תאמר לי, האם חסר כאן משהו? יש ב"ה אוכל ליום יום, מאכלים לשבת. בבקשה, תבדוק ותחפש האם חסר דבר נצרך ומועיל בשבילי, שאין כאן".

משם פסעו ונעמדו ליד ארון הבגדים.

פתח רב אהרן-לייב את הארון: "ראה כמה בגדים יש לי, לשבת ולימי חול, קיץ ולחורף, וכי חסר משהו?!"

נכנס איתו יד ביד למטבת. הצביע ראש הישיבה על מה שיש בו:

"כלי בישול, כלי אכילה, כל מה שצריך, מה אין לי כאן? גשמיות - לא חסר לי כלום!". ואז הוסיף בלחישתו: "וברוחניות אני משתדל לעשות מה שצריך...".

אחז בחוזקה בידו של ר' ליפא: "ליפא, אני שואל אותך, האם יש אדם בעולם עשיר יותר ממני?! ואם בכל זאת תמצא שם באמריקה, תקבל מה שסיכמנו!".

התיבות הללו נאמרו בעוצמה, בעוז ובגבורה.

הרב ליפא היה נסער. הוא היה בערפול חושים קל. קד קידה, הושיט יד ונפרד לשלום ולברכה, ויצא לשדה התעופה.

בדרך לשדה התעופה מלמל הרב ליפא לעצמו שוב ושוב את המשפט: "גשמיות, יש לי הכל, לא חסר לי כלום! וברוחניות אני משתדל לעשות מה שצריך".

המטוס המריא, יצא לדרך. לחפש את העשירים של העולם...

החיפוש

היה הרב ליפא מתוקף תפקידו, עובר בארה"ב מאיש לאיש. מחצי מיליון למיליון, וממיליון ל... מיליארד להשיג כספים, ובתווך ניסה גם את מזלו למצוא את העשיר הגדול בעולם, יותר מרב אהרן-לייב.

ולא מצא.

האחד סיפר לו על מתח רב ובעיות עם עורכי הדין שלו. השני, היה נראה כבר יותר מאושר, אבל גילה את אוזנו כי מכרסמת לו בחיים צרה מתמשכת בתוך הבית, גם ילד שעבר תאונה ה' ירחם. לשלישי בכלל לא היתה מנוחה, כי יש לו מיליארד ורוצה שני מיליארד, הוא בריצה מטורפת אחרי הכסף.

יום אחד הוא עמד בפתח הטירה של אחד מהגדולים ביותר, שכדי להגיע לחדר שלו, נסע בתוך הטירה במשך כשש דקות. הוא חשב כל הזמן לעצמו 'הנה הגעתי לעשיר ביותר בין היהודים'. בעיצומה של הפגישה הידידותית, לוחש לו המיליארד אמירה בלתי צפויה:

"אם רק תבטיח לי חודש אחד של רוגע ושלווה, אתן לך כעת צ'ק על 3 מיליון דולר" (הרבה יותר ממה שהרב שטיינמן הבטיח לו). כמה מסכן האיש...

לקראת הטיסה בחזר לארץ הקודש, היה לו רגע מביך עם מיליון שהתאונן קשות, ואמר: "לא אתה ולא שכמותך חברים שלי, כולכם ידידים של הכסף. הנני אדם בודד ללא ידידים. אין לי כבר אמון באיש, וגם לא בבני משפחתי הקרובים כרעייתי והילדים, כי הם מכבדים ואוהבים אותי בגלל הכסף, עם אינטרסים, אין לי ידיד אחד לרפואה בעולמי!".

ר' ליפא שב מחו"ל

לאחר שהרב ליפא שב ממסעו, נכנס לקבל ברכת שלו' עליכם מרב אהרן-לייב, ועדכן אותו: "עדין לא מצאתי. האם העסקה שבינינו תקפה גם לנסיעה הבאה?" - שאל.

"בוודאי!", היתה התשובה.

"אז אני ממשיך לחפש..." - אמר, ועל פניהם של שני צדדי העסקה, התפשט חיוך (חיוכו של רב אהרן-לייב היה, חיוכן של צדיקים שבכל דור, שהראה הקב"ה לאדם הראשון, שמובא באבות דרבי נתן פרק לא: "מלמד שהראו הקדוש ברוך הוא כל הדורות, שעתידין לצאת ממנו כאילו הם עומדין ומשחקין לפניו. ויש אומרים לא הראהו אלא צדיקים בלבד")

נסיעה שניה

בנסיעה הבאה לחו"ל, פגש ר' ליפא את הצדיק ר' אורי זוהר בפאתי

רחוב בניו יורק, וסיפר לו ככה בדרך אגב, כי יש לו עסקה עם מרן הגראי"ל שטיינמן, והציג את פרטי העסקה...

הרב זוהר שמע, הרהר, ואז אמר לו:

"זכית! יש לך את המיליון כי אני יותר עשיר ממנו... והחשבון הוא פשוט: ראש הישיבה לא עבר את החיים שאני עברתי, וכיון שכך, אני יודע טוב ממנו, כמה אני צריך להיות מאושר, ועד כמה להיות עשיר השמח בחלקי, בכל דף גמרא נוסף, בכל תיקון במידה והתרוממות באמונה ובדבקות, לך נא ותאמר לרבן של ישראל כי מצאת עשיר ממנו..."

הם נפרדו, כשרבי ליפא שואל בחיך את הרב זוהר: בכמה אחוזים הוא מעונין, מתוך המיליון שיקבל מרב אהרן-לייב...

לאחר שתי דקות דילג אחריו הרב זוהר, וקרא לעברו: "במחשבה זריזה נוספת, החלטתי שטעות היתה לי, 'חזורני בי'. מדוע? אסביר לך", אמר הרב זוהר במתק שפתיז:

"כל אחד מאתנו יש לו אמצעים לעורר את יראת השמים, כמו שמפורש בגמרא 'אם פגע בך מנוול זה, הצר הרע, משכהו לבית המדרש', 'זכיר לו יום המיתה'... לי אישית יש אמצעי נוסף, שכאשר אני נחלש ביראת שמים שלי, הנני מעלה בזיכרוני את הצורה של הרב שטיינמן. צורה? כי בכל פעם שיש לי את הזכות להיכנס לאליו, בכל פעם! אני מוצא אותו יושב זקוף על המיטה, כובע לראשו ושרפרף מטבח מושכב מאחוריו.

"ובכן, דע, כי מי שיושב כך, כשהוא בינו לבין עצמו, אינו עם עצמו, אלא יושב הוא כך לפני השכינה הקדושה, ומי שמקיים כך את דברי הרמ"א בסעיף הראשון בשולחן ערוך: 'שיויתי ה' לנגדי תמיד', וודאי שלא הגעתי לקרסולי קרסולי ב'עשירות' שלו. אולי לא שמת לב, כי כולנו רגילים לראותו כך, אבל דע לך, הוא כל העת יושב לפני ה'! שיויתי ה' לנגדי תמיד. הוא עשיר מכולנו! (ובגלל כך, הגדיר את מצבו ואמר: "אני משתדל לעשות מה שצריך" כי הוא לפני ה')..."

"אז אם כן, תמשיך לחפש...!", קרא לעברו הרב אורי זוהר, בטבורו של הרחוב בניו יורק, ושניהם נפרדו והמשיכו למצוותיהם.

חזרה מחו"ל

בשובו ארצה, סיפר ר' ליפא לרב אהרן-לייב את מה שעבר עליו, בכללות, וגם את ה'עשיר' - הרב אורי זוהר, שפגש שם ברחוב בניו יורק. שהוא אכן עשיר גדול, אבל עדיין הוא סבור שאינו עשיר גדול יותר מהרב שטיינמן...

העשיר שבתבל שמע, וחיוך קל ריחף על פניו.

פסע הרב ליפא לכיוון היציאה מהבית, והתחשק לו להציץ שוב במקרה, לראות האם העשיר שבתבל, אכל חצי או רבע מהמאכלים שהיו שם לפני הנסיעה... (רבי אהרן לייב הדגיש כמה פעמים, שלעני ולעשיר יש אותה הנאה מהאוכל. העני ברעבונו נהנה מלחם טרי מהחנות, עם מעט שמן וביצה, אולי עוד יותר מהנאת העשיר מאכילת בשר ודגים.

"ישבתי בחדרו", סיפר הרב יעקב גוטרמן שליט"א, "והוא ביקש

ממני שאביא לו (מהמקרה) את מנת התפוחים המבושלים הקטנה שהיה אוכל. ואז אזרתי אומץ ותמהתי, אודות הסיגופים של ראש הישיבה באכילה. חיך מרן ואמר: 'אני אספר לך: בחו"ל היתה עניות גדולה, בשבת היו אוכלים לפעמים את העצמות של העופות, ומי שהיה עשיר, יכול היה להרשות לעצמו לאכול עוף בשבת. מי שהיה עשיר עוד יותר, אכל בשר. ועשיר הגדול אכל בשר גם באמצע השבוע, כמו העשיר הנודע - ויסוצקי. ושאלו ברוסיה, אם כן באמצע השבוע, מה הוא אוכל בשבת? והשיבו כי בשבת הוא אוכל קומפוט תפוחים... והנה אני יותר עשיר ממנו, כי אני אוכל כל יום קומפוט..."

"אמרתי לסבא", סיפר נכדו של מרן, "שמעתי כי היו תקופות, שלסבא לא היה כסף כלל לקנות עוף, ואכלו כל השבוע קישואים או חצילים משבת לשבת" (בדרך כלל הגראי"ל לא היה מגיב לסיפורים הללו). פתח סבא את פיו הקדוש ואמר בנחרצות: "לא היה חסר לי, אז בשעתו טעמתי בהם כמו טעם עוף ממש, לא היה חסר לי כלום! וגם הייתה עושה מפטריות. יש פטריות שהם סם המוות אבל יש פטריות שאפשר לאוכלן, והיה טוב מאד, מה יש לגברים מהכסף שלהם, וכי הם אוכלים זהב? וכי חיייהם בריאים או ארוכים יותר מחיי העניים?"

באותה שיחה דיברו גם על 'כבוד', רבי אהרן לייב אמר: "לא חסר לי ענין של כבוד, ולא מפריע לי כבוד, כי כבוד זה כלום!", והמשיך: "תראו דוגמא, כמה שכבוד הוא כלום, אחד יש לו רכב מפואר, יש לו כבוד כיון שהרכב שלו היחיד במינו בארץ. הרכב שלו ושל הנוסע לפניו הם אותו דבר, נוסעים טוב ונוחים במיוחד, שניהם שווים, רק שהוא מרגיש טוב יותר, בכך שהוא יודע שהוא יושב ברכב היחיד בארץ, אני שואל אתכם, האם זה הכבוד המהולל, וכי זה כבוד?!" (אחר כך נתן דוגמאות נוספות, באפסיות הכבוד).

וכך, מפעם לפעם במשך כעשר שנים ויותר, כאשר נפגשו הרב והתלמיד השכן, קד ר' ליפא קידה, והביט על 'גדול הדור', וגדול הדור הביט עליו בשתיקה - כאיש עסקים האומר לשותפו לעסק: "אתה זוכר, כי יש בינינו עסקה"...

בפעם האחרונה

כמה ימים לפני אישפוזו של רב אהרן-לייב בתשע"ז, הרב ליפא נכנס בפעם האחרונה.

רב אהרן-לייב שכב על מיטתו בחולשה רבתי, ואחד התלמידים שח עמו בתשובות רעק"א (סימן ס,ט הלכות כיבוד אב ואם). ר' ליפא הושיט יד, ואז כדרכו של גדול הדור-בענווה יתירה, ביקש: "נו ליפא, ברכני"...

"וכי ראש הישיבה עושה ממני צחוק?" - השתומם התלמיד ושאל, אבל מיד התעשת, ובירך בחום ובקול רם: "שראש הישיבה ימשיך להיות העשיר בעולם...". נזכר גדול הדור בעסקה, ומיד חיך את החיך האחרון ביניהם - פנים לפנים...

(מתוך הספר 'חכימא דיהודאי')

"הסתכלתי עליו בחיוך קצת עצוב ואמרתי לו: תאחל לי שבחודש הבא אבוא להיבחן... שבוע לאחר מכן קיבלתי את הציון..."

הצצה לרגעים מרגשים שתופסים את תשומת הלב בתוך מרוץ החיים השוטף

הרב יהושע לייבזון

השבוע התקבל במשרדי 'דרשו' מכתב שנועד לנשיא הארגון רבי דוד הופשטטר שליט"א, ושהעניק חיזוק עצום לכל עובדי הארגון העמלים ימים וליילות כדי להגדיל תורה ולהאדירה, ולהרבות בזיכוי הרבים עד היכן שהיד מגעת. בשורות הבאות נביא את המכתב עם שינויי עריכה קלים, וכל מילה נוספת, מיותרת...

היה זה בחודש טבת שנת תש"פ. עמדתי בתחנה שבעירי, והמתנתי לאוטובוס היוצא לירושלים כשבידי גמרא, מסכת ברכות. "כל עם ישראל מתחילים ללמוד מסכת ברכות", חשבתי לעצמי, "וגם אני לא ייגרע חלקי. כל היום אני עסוק בלימוד הלכה בכולל. מתי אוכל ללמוד דף גמרא? באוטובוס זה זמן טוב! אפשר ללמוד את הדף בדרך לירושלים לחזור עליו באוטובוס בו אני חוזר הביתה, ולמחרת להמשיך בדף הבא..."

לא האמנתי שאצליח לסיים את מסכת ברכות עד תומה, אבל אמרתי לעצמי שכדי לא לפרוש מהציבור אני חייב להיות לפחות בין המתחילים את הש"ס, ואולי, מי יודע, באחד המחזורים הבאים, בעוד 14 או אולי 21 שנה אזכה להיות גם בין הלומדים יום ומוסיימים את הש"ס מתחילתו ועד סופו...

למדתי יום ועוד יום, וכך המשכתי עוד ועוד עד שראיתי פרסומת של 'דרשו' המציעה להצטרף לנבחנים המקבלים מלגה מדי חודש. החלטתי לנסות, מה כבר יכול להיות? הזיכרון שלי די ממוצע, אני לא חושב שאוכל להצליח במבחן, אבל זה לא עולה כסף אז למה לא לנסות?

כשהגשתי את המבחן, איחל לי חבר שהגיע גם הוא להיבחן שאזכה להמשיך ולהיבחן במשך כל שבע וחצי השנים הבאות ושלא אפול מבין הנבחנים בעוד שנה או שנתיים...

הסתכלתי עליו בחיוך קצת עצוב ואמרתי לו: תאחל לי שבחודש הבא אבוא להיבחן, כי אני לא רואה את עצמי ממשיך ללמוד 'דף היומי' עד סיומה של מסכת ברכות, שלא לדבר על מבחנים על כל מסכת שבת...

שבוע לאחר מכן קיבלתי את הציון. 99 אחוז! הוכיח בתדהמה. כמובן

שזה נתן לי חשק להתאמץ יותר, וב"ה במבחן שלאחר מכן קיבלתי 100 אחוז. המשכתי עוד ועוד, ואז נודע לי שיש גם מבחן מסכם על 120 דף, החלטתי לנסות, ולהפתעתי הצלחתי גם במבחן הזה. את המכתב הזה אני כותב אחרי שקיבלתי את הציון למבחן האחרון של 'קנין ש"ס' שהיה על 630 דפי גמרא, וגם בו קיבלתי ציון גבוה מאוד ב"ה.

גיליתי בעצמי כוחות שלא ידעתי שהם קיימים בי, אני לומד במרץ רב יותר, אני מתאמץ יותר ומצליח יותר, כותב האברך בן ה-22 לנשיא 'דרשו', "אבל זה לא רק בלימוד 'דף היומי'. גם הלימודים שלי בכולל הלכה במשך שעות היום קיבלו צורה אחרת, אני לומד הרבה יותר רציני וב"ה עושה חיל בלימודי, וכל זה בזכותכם, בזכות זה שלימדתם אותי שאני מסוגל להגיע ליעדים הרבה יותר גבוהים ממה שחשבתי שאני מסוגל להגיע.

אם לפני שנתיים מישהו היה אומר לי שאני אצליח להיבחן על 630 דפי גמרא, הייתי מסתכל עליו כעל מי שיצא מדעתו חלילה. היום אני בטוח ויודע בוודאות שאני אצליח בעזרת ה' להיבחן גם על הש"ס כולו, כי כשאדם רוצה ומשקיע, הוא מסוגל להגיע ליעדים גבוהים במיוחד, וזה השיעור הכי חשוב שלמדתי ב'דרשו'.

שבת טז' כסלו התשפ"ב

הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
16:23	17:14	17:47
16:20	17:10	17:43
16:20	17:10	17:43
16:23	17:14	17:47

י-ם
ת"א
חיפה
ב"ש

כל הזכויות שמורות

יצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יובל דהאן נ"י 050-4194600

פרשת וישלח

המאור שבתורה

מעט מן האור דוחה הרבה מן החושך

לע"נ: מו"א עטר"ר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

הרב שובדיה הדאיה זצ"ל היה מגדולי הפוסקים הספרדים, גדול בהלכה וגדול בקבלה. א' בטבת תר"ן - כ' בשבט תשכ"ט, רב, דיין ומקובל, בן הרב **שלום הדאיה** וצאצא למשפחת רבנים מפורסמת ונכבדת מארם צובא (היא האלב). שימש כראש ישיבת המקובלים בית אל, כחבר מועצת הרבנות הראשית וכחבר בית הדין הרבני הגדול.

הרב שובדיה הדאיה נולד בעיר חלב שבסוריה, היא ארם צובא בר"ח טבת תר"ן. אביו היה הרב הגאון רבי שלום הדאיה, מחשובי החכמים ומחבר ספרים בהלכה ובאגדה. מצד אמו, היה נכד להרב הגאון רבי **יצחק לבנטון** זצ"ל, ראש על אר"ץ רבה, מחבר ספר "נכח השלחן".

זכינו לקחת את בנינו שילה, בגיל 3 אצל מו"ר רבי **מרדכי אליהו** זצ"ל. ידענו מתחילה, וכך גם נמסר מהלשכה בשם הרב, כי למרות העומס העצום של הפונים לרב, יקדים לקבל אותנו בשמחה. ואכן כך היה. הרב קיבל אותנו בשמחה, במאור פניו הקדושות, **שמח אתנו** במשמעות המנהג, ברח את כל המשפחה ואת הבן, ובעדינות רבה גזר לתלת מאחורי הראש מבלי שהבן ריגיש.

במהלך המעמד, הרב פתח עם בנינו הקטן בשיחה על מבטא האות ב' בלי דגש, כאשר בנינו, בהגייה תימנית, מתעקש לומר בית רפויה, ולא בית דגושה. הרב מאוד נהנה מהשיח עם הבן, עשה זאת **בפנים שמחות ומחייכות**. ביקשנו להעניק לרב "מתנה", למרות שידענו מראש כי הרב לא לוקח מאומה משום אדם בעולם!

חכם ששון לוי זצ"ל היה לומד דבר פעם אחת וחוזר לנצח, וכמו שידוע על **מרו הבית** יוסף זיע"א עד כי מסופר על חכם ששון שלמד את הש"ס פעם וחצי בצעירותו, ומני אז זכר את **הש"ס כולו בערפ**. (הגם שכמוכן המשיך להגות בש"ס) והאת מרוב קדושתו ופרישותו זוכר היה כל דבר שבקדושה.

העלון לע"נ
ראובן אשר
בן נעימה ע"ה
ת.נ.צ.ב.ה.

ובכל זאת מאד רצינו להוקיר תודה. עטפנו בבית את הספר "אינציקלופדייה לחכמי תימן" שיצאה באותם הימים, בתקווה שיתכן ועדיין הספר אינו נמצא בספריית הרב. מסרנו את הספר העטוף בידי הבן הקטן, והוא הגיש בשמחה לרב. כך התנהג הרב עם כל ילד **ברכות וחום** אין סופי.

כי את הלב תחיהו **המלה הטובה** כאשר יחיה המטר את האדמה.

וכמזה שמח רבי **משה לוי** זצ"ל שטעו בו, מעיד הוא עצמו: היודעים אתם מתי הייתה לי פעם תחושה מאד נוחה ונעימה? כשהגעתי לתת שיעור בנתיבות, כולל של הרב **יורם אברג'ל** שליט"א, והאברכים היו בטוחים שאני הוא הנהג, והנהג הוא הרב... **התחושה הזו הרבה יותר טובה** מכל השירים ששרים לי בכניסה. ופעם אמר: לולא היו מחייבים אותי ללבוש עניבה לכבד את תפקידי כר"מ ביישיבה - לא הייתי עובד...

רבנו משה בן מרדכי זצ"ל, מחבר הספר "סדר היום", שחי בתקופת **האר"י הקדוש** כנה את בית-המדרש בתואר "הסגר". והיה מסביר: "התעלותו של בן ישיבה תלויה **במידת הסתגרותו בין כתלי בית המדרש**, בארבע אמות של הלכה, כשהוא מקדיש את כל ישותו ללימוד התורה ולא מסיח את דעתו מתלמודו."

עיקר הכל - נראה אמתות על ידה עוזר ה' לאדם ונותן לו חכמה.

בשעה שאבותינו הלכו במדבר ואכלו מן, כל אחד קיבל מזונותיו במידה שווה: עומר גולגולת. כיצד קיימו אותה שעה מצוות צדקה? אבותינו עשו **צדקה בדעת**, מי שדעתו היתה רחבה, עשה צדקה עם מי שדעתו היתה פחותה.

כאשר יש לאדם על מה לצעוק ורוצה לצעוק, אך איננו יכול לצעוק - זוהי הצעקה הגדולה ביותר.

פקודיה לפתחשבתה

אישה **בלבוש פשוט** ובעלה, אף הוא בחליפה פשוטה, ירדו מהרכבת בבוסטון ופסעו ללשכתו של נשיא אוניברסיטת הרווארד, ללא קביעת כל פגישה מראש. המזכירה, בקלות רבה, יכלה להבחין שלאנשים פשוטים ועניים אלה אין כל עסקים בהרווארד וקרוב לוודאי שגם לא מגיע להם להיות בקמברידג' אנו מבקשים לראות את נשיא האוניברסיטה", אמר האיש בקול רך.

הוא עסוק והיה עסוק כל היום", סגנה המזכירה בשפתיים קפוצות. אנו נחכה שיתפנה", אמרה האישה. במשך שעות המזכירה התעלמה מהם, מקווה שהוג בסופו של דבר ילך. אבל הם לא הלכו ותסכולה של המזכירה הלך וגדל. לבסוף היא החליטה להפריע לנשיא. "אולי אם תראה אותם לדקות מעטות, הם יעזבו", היא אמרה לו. הוא נאנח כבעס ובמנוח ראש הסכים. הוא יצא לקראת הזוג.

אמרה לו האישה: "בננו למד בהרווארד במשך שנה. הוא אהב את המקום והיה מאד מרוצה כאן. לפני כשנה הוא נהרג בתאונה. **בעלי ואני היינו רוצים להקים כאן יד לזכרו**, במקום כלשהו בקמפוס. הנשיא לא התרשם מדבריה. יתרה מזו, הוא אפילו היה בהלם. "גבירתי", הוא אמר בזעף "איננו יכולים להקים אנדרטה לכל אדם שלמד כאן ונפטר. אם היינו עושים כך, המקום היה נראה כמו בית קברות. "לא" הסבירה האישה במהירות "איננו רוצים להקים אנדרטה."

חשבנו אולי לתת בנין שלם להרווארד. "נשיא האוניברסיטה גלגל בעיניו, הביט בהם ואמר כמעט בקול צעקה: "בניין? יש לכם צל של מושג כמה עולה להקים בניין? השקענו לאחרונה 7.5 מיליון דולר בהקמת הבניין לפיסיקה, כאן בהרווארד. "לרגע הייתה האישה שקטה. הנשיא היה מרוצה. **סוף, סוף הוא יוכל להיפטר מהווג הזה**. ואז פנתה האישה לבעלה ואמרה בניחותא: " זה כל מה שעולה להתחיל אוניברסיטה? למה שלא נקים פשוט אוניברסיטה משלנו?" בעלה הנתן והניד בראשו בהסכמה. פניו של הנשיא נפלו במבוכה רבה. גברת ומר סטאנפורד קמו והלכו לדרכם. הם נסעו לפאלו אלטו, קליפורניה, שם הם הקימו וייסדו אוניברסיטה הנושאת את שמם, אוניברסיטת סטאנפורד הידועה, כיד "זיכרון לבן", שהרווארד **לא התייחסה** אליו יותר.

אתה יכול בקלות לשפוט את אופים של אחרים ע"י איך שהם מתייחסים לאלה שהם חושבים שלא יוכלו לעשות מאומה עבורם. דע אל תזלזל בשום אדם. לך תדע מהיכן תבוא הישועה ... (העורך)

המוות - אינו ולא כלום,
משל לאדם העובר מדידה לדידה.
אלא שהפיקה בוחר לו דירה יותר נאה מן
הראשונה.

אפילו ספרי לימוד היה נוהג להלוות
התנהג בצמצום רבי **שלמה מזוועהיל** זצ"ל ולא
קנה לו ספרי לימוד אם היה יכול להשיג להלוות.
וסיפר אחד שמאיתו שאל ספרים, ופעם אחת ביקש
ממנו גמרא פלונית ונתן לו אותו שהיה לו בביתו ללא
שהות והיתר, ובא כמה פעמים וראה שאינו לומד בה.
הטעם לסיורבו ליהנות לצורך עצמו ממוון, היה כי
רצה להשתמש בזה לצרכי צדקה: אחד הזמין את רבנו
לסנדקאות ורצה לקחת את רבנו עם מונית ורבנו
סירב ואמר **שאפשר לנסוע בתחבורה**
ציבורית וכן עשו. ושם היה דחוס, נענה הלה לרבנו
שבמונית היה אפשר לחסוך זאת, אמר לו רבינו
שחבל על הכסף, שבכסף הזה יכולים לעשות צדקה.

במיוחד שאנחנו מזכירים
שם ה' עלינו לבלוש חרדה.

שלום בית הוא התשנית ואבן היסוד
של כל בית. רבי **משה מנדל** זצ"ל נהג
לעורר את משחרי פניו, בגדול מעלת
שלום בית. והנה גופי תורה תלויים
בשלוש רוחות שבין איש לאשתו- היה
אומר. הוא עצמו שימש מופת חותך,
בהנהגה זו והיה זהיר ביותר במצווה זו,
קיים כפשוטו את דברי חכמינו "אוהבה
כגופו ומכבדה יותר מגופו.
הבנות מעולם לא ראו את אבא פוגע
באמא, תמיד התייחס אליה
בחיבה יתרה ובנעימות.
היה מרבה לספר בשבחה ומעלותיה, בפניה
ושלא בפניה, וכל מעייניו להיטיב עימה.
גם **היה מורו רבים** שיפנו אליה לקבל
ברכתה, "צדקנית מופלאה היא ושלה גדול
משלי", אמר להם.

להצלחה וישועה בכל התחומים
יהודה בן נת שבוע
אבישלום בן אורה
רפאל ארז בן הדסה צביה

צבעי אחד צובע תיקרה. ניגש אליו
שיכור אחד ושואל: "תגיד אתה מחזיק
חזק את המכחול?"
הצבעי משיב לו: "כן, למה?"
השיכור אומר לו: **"כי אני לוקח לך**
רגע את הסולם..."

ושם אישה גדולה

"ויהי היום ויעבור אלישבע אל שונם ושם
אישה גדולה" רש"י מפרש: אישה גדולה-
אישה חשובה, ואילו התרגום יונתן מתרגם:
"אתתא דחלת חטאין", דהיינו אישה יראת
חטא. מה היה שכרה של אישה גדולה- יראת
חטא זו? זכתה שיצא ממנה חקוק הנביא.

כמאמר הזוהר: **"חבקוק הנביא** דשונמית
הוה". אמו של רבי **שלמה זלמן** זצ"ל,
הרבנית הצדקנית מרת **צביה** עליה השלום,
הצטיינה במיוחד במידה זו של יראת חטא,
הידור במצוות, וזהירות מופלגת מכל צל
צילו של חשש ונדנדוד עבירה.

בזכות זה זכתה לבן גדול וקדוש
שהאיד את עיני ישראל בכל העולם
כולו, בתורתו וחוכמתו, בפסקיו ובהוראותיו.

ענו מופלג ושפל רוח היה הרה"ק **מקליזנבורג**
זיע"א. יום אחד נכנס אליו תלמיד ומצא את הרב דואג.
אמר לו: "עשיתי חשבון נפש ואיני מוצא לעצמי מקום
בעולמו של הקדוש ברוך הוא. הרי כל ימי טרם עשיתי
מעולה **לכבודו**..." הרהיב התלמיד עוז ואמר:
"כתוב: 'חשבת דרכי'. ונאמר בספר 'בית אהרן'
שלפעמים על האדם להחשיב את מעשיו."

ענה הרבי בקול שבור: "דבר זה נאמר **על מי**
שפעל ועשה, אך לא כן אני. ידי ריקות ועוד לא
פעלתי בחיי מאומה לכבוד קוני..."

צריכים לדעת איך לספר סיפור חסידי,
שהסיפור יישמע חי ממש.
יותר מכך **צריכים לדעת איך לשמוע** סיפור,
שמהשמיעה יתהווה במוח השומע ציור שלם, כאילו
הוא חי את המאורע.

משולחן גבוה

דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים"
הגאון הרב **ראובן אלבז שליט"א**

"וישלח יעקב מלאכים... כה אמר עבדך יעקב עם לבן גרתי ואחר עד עתה"

דרשו רבותינו (מדרש אגדה, הובא ברש"י) עם לבן גרתי - ותר"ג מצוות שמרתי ולא
למדתי ממעשיו הרעים. וצריך להבין, מה לו לעשו אם יעקב שמר תרי"ג מצוות או לא,
הרי הוא בא להילחם עמו כעת, וכיצד יפחיד וירתיע אותו הבשורה ששמר יעקב תרי"ג
מצוות, מדוע טענה זו של יעקב תמנע ותעצור את עשו מלצאת נגדו למלחמה?
אדרבה להיפך, אם שמר יעקב תורה ומצוות כנראה שלא עשה מילואים ולא התאמן
באומניות לחימה, ואם כן ודאי חושב עשו שיעליח במלחמה כנגד יעקב, בפרט שעשו בא
עם כל פמליא דיליה, בלם אחי חרב מלמדי מלחמה (שיר השירים ג, ח), כולם בדרגת
אלוף, אין אפילו אחד סגן אלוף או אלוף משנה... אלוף תיקון, אלוף אומץ, אלוף יפן,
אלוף קנז... אלה אלוף אדם (בראשית לו, טו-מוג), כולם אלופים!

אלא רבותינו מבארים שהוכיח לו יעקב אבינו לעשו את מה שאמר יצחק אביהם: "חקל
קול יעקב והידיים ידי עשו" (בראשית כו, כב),
כל זמן שקולו של יעקב מצפצף בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, אין ידי עשו יכולות
לשלוט בהם, וכשאינו קולו של יעקב מצפצף בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, הידיים ידי
עשו (בראשית רבה סה, ב, איכה רבה - פתיחות).

רק אם אין את קולו של יעקב אז ידי עשו שולטות - והנה כפאטר תריד ופרקת עלו מעל
עזרא (בראשית שם, מ), אמר לו יצחק לעשו אם ראית יעקב אחיך פורק עול של תורה
מעל עזארו, את יכול לו (פסיקתא פרשת תולדות),
אבל אם יעקב "איש תם ישב אהלים" (בראשית כה, כז), אם קולו מהדהד בתורה
ובמצוות אין ידי עשו יכולות לשלוט.

לבן אמר לו יעקב לעשו: "דע לך אחי, קיימתי את כל תרי"ג המצוות בבית לבן ולא
למדתי ממעשיו הרעים, כל מצווה שבאה לידי קיימתי במסירות נפש,
ולכן אינך יכול עלי, ואיני צריך לפחד ממך כלל ועיקר! לא הקלתי בקולו של יעקב, אלא
הקול נשאר חזק ועומד, קול גדול ולא יסוף (דברים ה, יט),
ולכן צריך אתה לפחד ממני, כיון שלא תוכל עלי!"

שבת שלום ומבורך לכל בית ישראל

סיפרו על פלוני
שהוא מתחזה לצדיק,
כדי להונות אנשים
תמימים ולגנוב את
דעתם וממונם. וכדרכם
של גדולים היה חותם על
איגרותיו בתואר
"הקטן".

אמר לו פיקח אחד: "עד
מתי תהיה קטן? הגיע
הזמן שתהיה גדול יותר,
כמו שאמרו חכמינו
במסכת חולין: **גדולים**
צדיקים במיתתם
יתר מבחייהם..."

ישיבת ליקווד
נקלעה למצב כלכלי קשה,
וסכנת סגירה ריחפה
עליה. כינס הגאון רבי
יוסף שלמה כהנמן
זצ"ל, הרב מפונוביץ'
זצ"ל, את תורמי ישיבת
פונוביץ', והלהיב אותם
להיחלץ לעזרת הישיבה
ולהצילה
ממצוקתה. בלב חשש
שמא יהיה הדבר על
חשבון ישיבתו.
ואכן, הצליח הרב,
ותורמים אלה באו לעזרת
ישיבת ליקווד והצילו
אותה מהתמוטטות.

והבעל-שם-טוב זצ"ל היה מתענה
תמיד בהפסקות גדולות, וכאשר רצה לאכול
היה חופר גומא בארץ ונותן לשם קמח ומים
והיה נאפה מחום החמה, זה היה כל מאכלו
אחר תעניתו. וכל ימיו היה בהתבודדות.
ויהי כאשר עברו לו **משך שבע שנים**
שישב בהתבודדות בין ההרים והגיע העת
קרוב להתגלותו, נסע עם אשתו לקהילת-
קודש ברוד לגיסו הרב מורנו רבי גרשון.
ויהיה בבואם וישאל את אחותו לשלום והיכן
הייתם. ותשב אמריה לו: הולכים היינו מעיר
לעיר **וצרות רבות סבנו**.

ונתמלא רחמים על אחותו, ויושב אותם
סמוך לביתו, ויקח את הבעל-שם-טוב שיהיה
משרת לפניו.

שני סוגים יש במחלות - יש מחלות
טבעיות, הבאות כדרך **מנהגו של**
עולם, ויש מחלות **על-טבעיות**,
שאינן ממנהגו של עולם. על הסוג השני
נאמר "כל המחלה... לא אשים עליך" -
הקב"ה מבטיח שמלכתחילה לא יביא
עלינו את המחלות העל-טבעיות האלו.

ואילו על הסוג הראשון נאמר "והסירות
מחלה מקרבך". המחלות עלולות לבוא,
אבל הקב"ה **מבטיח שישין** מאיתנו.

רבי שלום שבדרון זצ"ל היה מורה דרך באמונת חכמים, בכבודם
של גדולי ישראל ובמוראם. הרגישויות שלו זיהו דקויות וגוונים,
שנחשפו במלוא עוצמתם בעת שהלק כבוד ל"יראיו".
פעם המתין ל"ברית" במחיצת כמה תלמידי חכמים. בשעת ההמתנה
עמד ושווחה עם רעיו רבי **זאב איידלמן** ורבי **עזרא ברזל** אודות
ההמתנה לברית שגם עליה מקבלים שכר.
לפתע נכנס אחד מבני המשפחה והכריז: הסנדק, מרן **הגרא"ש שך**
מגיע בעוד רגע. רבי שלום נרגש הוא הניח ידיו על כתפי חבריו כמבקש
לצרפם לזכות הגדולה **שנפלה ברעיונו**: "בואו נתיישב על הספסל,
אם נשב נוכל לכבד איך הרב שך עם כניסתו בקימה..." הם ישבו.
כשנכנס מרן הרב שך, הם זקפו את קומתם לכבוד התורה.

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשיד, דינה בת וחי, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו,
יחיא בן לולו, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, נעילה בת עזיזה, כרמלה בת סעידה, סעידה מול בת יעקב, מלכה בת שרה. פנחס בן פנחס, יגאל בן מלכה,
דוד ומרים אלבו, הרב אלעזר בן שמחה, יחזקאל בן שמחה, רפאל בן קלרה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אלברט בן זוהרה, אליעזר בן רגינה,
אפרים אליהו בן מרים, שלום בן אורה מורי, הרב יוסף אברגיל, הרב יהודה יאיר, ישראל בן שמחה סב, שמואל בן רבקה זכאי, רחל רות של בת קלרה,
חכם יהודה בן חנה פתייא, שלמה בן דונה, **מרן הרב עובדיה יוסף בן גורגיה**

לא נבפיק את השמחה

יו"ל ע"י מערכת "לא נפסיק את השמחה" לתרומות, חסויות וכדו' 058-323-49-41
לשליחת בדיחות או הערות והארות: דוא"ל: a05832349@gmail.com
מו"ל: שר השמחה מאיר פנחסי הי"ו | הפצה ראשית: א.ג. הי"ו

ווארט על הפרשה פנינים יקרים על פרשת וישב

וַיֵּרְאוּ אֶזְרָא וְגֹ' וְלֹא יִכְלוּ דַבְּרוּ לְשֵׁלָם (כ"ז - ד')

פירש"י מתוך גנותם למדנו שבחם שלא דיברו אחד בפה ואחד בלב ע"כ. ולכאורה אדם שאומר לחברו בפניו שהוא שונאו או שאינו מדבר עימו לשלום כלל זה שבח?? נכון שהוא לא מושחת להראות לו פנים שוחקות ומאחרי גבו לשנוא אבל לקרוא לזה שבח זה קצת רחוק? אלא רש"י מדקדק שהפסוק מעיד על שבטי יה. שליבם היה טהור שגם אם היו רוצים לדבר עימו לשלום לא יכלו. וכעין זה רואים לגבי אסתר המלכה שאחשוורוש שאל אותה מי הוא זה - ואיזה הוא - אשר מלאו ליבו לעשות כן? והיא הצביעה על אחשוורוש עד שבא מלאך והזיז את ידה לכיוון של המן ולכן היא אמרה המן הרע הזה ולא אתה. וכאן זה גם פלא גדול עם ישראל יושב בתענית ג' ימים וג' לילות וכן אסתר והיא עומדת ברגע השיא שאחשוורוש כועס על המן והוא שואל אותה מי זה? מדוע היא מצביעה על האחשוורוש? אלא הוא שאמרנו שהלב טהור ויודע שהרי אחשוורוש נתן את הטבעת להמן ואחשוורוש הוא האשם הגדול ולכן היד לא יכולה לפסוח על האחשוורוש ולהצביע על המן. כי כל האברים והגידים זים על פי הלב ועל זה אנו מתפללים וטהר ליבנו לעבדך באמת.

הדבר תורה לעילוי נשמת:

דליה בת חנה חנום, דבורה בת גוהר, משה בן יוכבד, אורה בת יוכבד ע"ה

שימו לב!

הגיליונות הבאים הם:
חוברת לרגל גיליון
ה- 100 (מייל)
חודש טבת,
101.
פרשיות ויגש ויחי,
102.
וכן הלאה
בברכה שר השמחה
מאיר פנחסי הי"ו.

מילתא דבדיחותא

(1) "והנה השמש והירח ואחד עשר כוכבים משתחוים לי" וקשה, למה רק 11, דינה היכן היתה? כתוב בפרקי דר"א שאסנת אשת יוסף היתה בתה של דינה ולפי"ז מובן כי דינה היתה השוויגער של יוסף ושוויגער לא תשתחוה לחתן שלה ואפי' לא בחלום.....

(2) דרשן אחד סיפר: לפנות בוקר היצר הטוב מנסה להעיר אותי, והיצר רע אומר לו אל תפריע לו לישון, אז מה עשיתי? אמרתי להם: תעשו טובה תריבו בחוץ.....

עוד בדיחות בעמודים 2, 4.

העלון יוצא לאור בסיוע ארגון תורה וחסד: 'המרכז לערבות הדדית' (ע"ר 580646396)
ניתן לכתוב בדיחות fife@05832349@gmail.com

מילתא דבדיהותא

- (3) היה אחד שהחליט להיות גוי רח"ל, פעם אמר בטעות ברכה שהכל נהיה בדברו, אז מיד אמר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד.....
- (4) כל חנוכה אני נדהם שוב מהנס הזה, שמשכורת של חודש אחד מספיקה לשמונה ימים....
- (5) מסתמא, המכבים היו פרסים. מי יכול להסתפק בכד שמן אחד שמונה ימים?.....
- (6) הגיע חשבון טלפון 1000 ש"ח, הבעל: אני מתקשר רק מהעבודה, איך יכול להיות כזה חשבון גדול? האשה: אני גם שומרת לעבודה את כל השיחות הארוכות, שניהם מסתכלים על העוזרת. והיא: מה אתם מביטים בי? גם אני מתקשרת רק מהעבודה.....
- (7) איני מבין למה חוגגים חג מפני שהשמן הספיק לשמונה ימים? בכל חנות פלאפל השמן מספיק לשנה.....

"על הניסים ועל המיסים"

שמחים אנו להודיע לציבור!!!

שבעזרת השם במוצאי שבת פרשת וישב כג' כסלו ה'תשפ"ב
התקיים דרשה מאת מזכה הרבים הגדול
מורנו הרב ליאור גלזר שליט"א
בבית הכנסת מוסאיוף רחוב יואל 25 ירושלים.
בשעה: 21:30
ברוכים הבאים בשם השם.

קוראים יקרים שימו לב:

החוברת המיוחדת לרגל גיליון ה-100 נשלחת במייל אך רק למצטרפים
לרשימת תפוצה עד ליום שלישי יט' כסלו.

החוברת תשלח ביום רבעי כ' כסלו ה'תשפ"ב לאחר מכן החוברת לא נשלחת כלל ע"י המערכת.

להצטרפות שילחו בקשה ל a05832349@gmail.com

שימו לב: בחוברת יש 100 בדיחות, כמנין כל העלונים שיצאו עד עכשיו

מדור חדש!

מהנעשה והנשמע בקו: קול השמחה

מקליטים בדיחות וזוכים בחוברות בדיחות!!

קוראים יקרים שימו לב:

ניתן להקליט כל הזמן בדיחות בקו קול השמחה בשלוחה 2.
אבל החל מיום חמישי ער"ח כסלו עד ליום שני כה' כסלו
כל מי שמקליט בדיחות בקו, נכנס להגרלה
על 100 ₪ + חוברת הבדיחות, 25 זוכים.

וכן הבדיחות הכי מצחיקות,

מי שהקליט מקבל חוברת בדיחות, 20 זוכים.

שימו לב: חובה לשמוע את התקנון בשלוחה 1. כמו כן חובה להשאיר שם וטלפון בשלוחה 8.

התקשרו עכשיו לקול השמחה: 077-502-3345

שימו לב:

בקו קול השמחה יש למעלה מ- **800** בדיחות בשלוחה 1.

בעזרת השם יהיה בקו סיפורים מצחיקים.

דרשות מהרבנים הרב ליאור גלזר, הרב יובל דהאן, הרב ששון לוי, הרב מיכאל לסרי שליט"א ועוד.

נשמח לשמוע עצות וכדו' ניתן להשאיר הודעות בשלוחה 8.

מילתא דבדיחותא

8) איך מסבירים לילד בימינו מה זה נס חנוכה? חשוב שאתה מטעין את הגמבוי שעה וזה הספיק לשמונה ימים.....

9) הדבר הכי מצחיק בחנוכה זה שיש סופגניה מקמח מלא.....

10) דיווח ראשון: נעצר תימני בראש העין על סניף של "כמעט בחינם" כשהוא מנה להסיר את ה'כמעט'.....

11) למה התימנים חוגגים יום הולדת בחנוכה? כדי לחסוך ולהעביר את הנרות מהחנוכיה לעוגה.....

התודה והברכה:

לחברת מבחר העלונים שע"י דפוס גרפומט.

מילתא דבדיחותא

12) 6 עובדות על העולם.

1. אתה לא יכול לשים סבון בעינים.
2. אתה לא יכול לספור את שערותיך.
3. אתה לא יכול לנשום דרך האף עם לשון בחוץ.
4. עשית את 3.
5. כשעשית את 3, הבנת שזה אפשרי, אבל אתה נראה כמו מצחיק.
6. אתה מחייך עכשיו כי הבנת שעבדו עליך.....

13) אחד אומר לחבירו איזה אנשים מוזרים, אני שואל אותם מה השעה במשך היום וכל אחד עונה לי שעה אחרת.....

14) תימני נכנס לחנות נעליים ושואל את המוכר כמה עולות הזוג נעליים אלו? מוכר: 900 ש"ח, איזו מידה אתה צריך? תימני: מידת הרחמים.....

15) איך נקרא המקום של השומר בבית הקברות? פינת החי.

הבדיחות רק בזכותכם השולחים במייל!!

אתם ששולחים את הבדיחות, ואנחנו מפרסמים אותם, וביחד אנחנו משמחים את השני. ניתן לשלוח כל הזמן בדיחות: a05832349@gmail.com

העלון בחסות

נא לא לקרוא את הפרסומות בשבת! לפרסום ניתן לפנות למערכת העלון

הבטחתי לפרסם

התפללתי בציון הקדוש של חכם ששון מזרחי זיע"א

אמרתי פרשת הקטורת, נתתי פרוטה לצדקה, קבלתי על עצמי לשוב בתשובה, בקשתי בקשה ולאחר כמה זמן נושעתי.

הציון נמצא בבית החיים סנהדריה בירושלים מול הציון של הרב יהודא צדקה זצוק"ל

מקום זה יכול להיות שלך!

15 ש"ח בלבד!

058-323-49-41

כל ההכנסות להדפסת והפצת העלון.

'הן הם יודו ויברכו וישבחו'

בכל יום רביעי מתקיים אמירת 'נשמת כל חי' במניין בראשותו של המשפיע הרב שמעון רז שליט"א בביהכנ"ס 'צדיק המזוזות' ר"ח פולנסקי 13 י-ם בשעה: 22:00 בדיוק.

הקלדות

דברי תורה | מסמכים
058-32-34-941

הטשולנ'ט הביתי

בכל ליל שישי מתקמת מכירה של הטשולנ'ט הביתי בר"ח שלמה מוסאיוף בי-ם מהשעה: 20:00 בערב מנת טשולנ'ט 22 ש"ח.
0548-437-050

חדש! חדש! חדש!

פרסום בעלון רק ב- 10 ש"ח
עוד פרטים:
058-323-4941
שימו לב: העלון מופץ ב- 8,000 עותקים.

השמה בעניני דינא

ברך השורר

קוראים יקרים

לכל מי שיש לו

בדיחות על

פרשיות השבוע

נא לשלוח

למערכת.

כמו כן ניתן

לשלוח בדיחות

על החגים,

עדות (שיהיה

על הגויים בלבד)

במייל:

[a0503210@](mailto:a0503210@gmail.com)

[gmail.com](mailto:a0503210@gmail.com)

ברך יהורג

1. רוצים להרויח כסף זה הזמן?

1 תקנה בקבוק קולה בסופר.

2 תבקש מהמוכר 5 כוסות חד פעמי.

3 תמכור את הכוסות החד פעמי בשטיבל'ך

4 כך גם תכסה את עלות הקולה

וגם תרויח כסף.....

2. מקרה נוסף:

לאחר שהתגלה חתן ערבי שנישא לחרדית.

משפחה אשכנזית מבני ברק גילתה שחתנם בכלל הוא

מזרחי.

האמא בהלם: גילינו אצלו סחוג בתיק.

האבא: איך לא הבחנתי שהבחור התפלל בסידור 'איש

מצליח'..... (י.ח.)

3. משהו פה לא מובן!

הרפומה בכשרות

להוזיל את מחירי המוצרים הכשרים.

סגירת 'ישיר למהדרין'

כי הם כבר זולים מדי???

4. רק הטוניסאים יש להם שלושה ברזים במטבח

אחד מים חמים אחד מים קרים ואחד של שמן.....

המשטר - בריתה

5. הדולר כל כך נמוך שתיכף הוא נהיה פה ראש ממשלה.....
6. הציעו לי פתרון למצוקת החד פעמי. אפשר לחפש את הפגומים כדי לקבל זיכוי לעוד חד פעמי.....
7. סיכום השבוע הפוליטי: חתול רחוב שותה חלב בהכשר רפורמת הכשרות בכוס חד פעמית שנרכשה בשופרסל אונליין בלי תו ירוק. עובר שם חתול בלי תיק מהפחים האחוריים ונוזף בו תוך כדי אכילת קרמבו: למה אתה לא מתקזז עם סגן חתול נורווגי בעל תקווה חדשה לשכר מינימום במעון יום לגיור חילופי בתחנת דלק? - עונה החתול הלא מקוזז: תתביישו לכם!!! מתי תפסיקו כבר עם השיח האלים הזה? די להסתה!!! תצא החוצה!!!.....
8. מכירים את הקטע הזה של פעם שלישית גלידה. יש אנשים שעדיף לקנות להם גלידה בפעם הראשונה מאשר לפגוש אותם שלוש פעמים.....
9. ממשל טורקיה שימו לב:
חמותי טסה השבוע לטורקיה ובקשתי ממנה לצלם לי את הארמון מכל הזוויות.....

הבדיחות הן באחריות הקורא בלבד.

רוצה כל היום לחייך?

חדש! חדש! חדש!

קו השמחה

077-502-3345

שלוחה 1 שמיעת בדיחות.

שלוחה 2 השארת בדיחות.

חייגו ותחייכו.

ניתן לקבל את

הגיליון במייל

ניתן לשלוח 'בקשה' למייל:

a0503210@gmail.com

מהפעילות לא נחיס ארעץ

אבות ובנים
תהלים
מלל ליל שישי
אירגון מתמידים

למוד מוצ"ש
מלל שישי
עלון
באלפי עותקים
סדר לימוד
שבת

שיעורי רבנים
שיעור
עין יעקב
שיבת בין הזמנים

שיעור
בעלי בתים
פעילויות לילדים

חבר אמת
זה אחד שיעשה לך קפה בכוס
חד פעמית

אין על סבתא...

הקטע שאתה שואל
את אשתך:
"מה יש לאכול?"
היא עונה: "למה?"
אתה רעב?"
"מה פתאום...סתם
בודק שלא חסר אוכל
בבית..."

אל תיתני לאף אחד
לקלקל לך את היום.
זה היום שלך!!!
תקלקלי אותו בעצמך...

קניתי לאשתי רכב
וזאת החניה שלה

נכנסה משפחות

תגידו, אתם ידעתם שחד פעמי
נמס במדיח?

הוזמנתי לחתונה של חתן מליונר
והבנתי שבחופה הוא מתכנן לשבור
כוס חד פעמית. לא סובל את כל
השופוני הזה

יש לי חבר שהביא לי שולחן מאיקאה
ליום הולדת אז כשהגיע יום ההולדת
שלו במקום עוגה הבאתי לו קמח
ביצים, סוכר, קקאו, שמן ואבקת אפיה

דבר העורך

"ברוך אתה בבואך וברוך אתה בצאתך"
שתהא יציאת הנשמה מן העולם בלא חטא כביאתה לעולם.
אלא שיש לדעת שיש שני סוגי עבירות, האחד זה עבירות
בין אדם לקדוש ברוך הוא, והשני זה בין אדם לחבירו,
ואפילו יום הכיפורים שזה יום כפרה-אומר השולחן ערוך
שזה מכפר רק על עבירות בינינו לבין בורא העולם, אבל
עבירות בין אדם לחבירו, בין אדם לשכינו, בין אדם לאשתו
אפילו יום הכיפורים לא מכפר.
ומעשה ברבי מרדכי אליהו זצ"ל שהעביר שיעור מהספר
אהלי יעקב, פירוש על התפילות לימים הנוראים, ובסיום
השיעור ניגש אל הרב אחד המבוגרים ואמר לו הרב הזה
שחיבר את הספר היה שכן שלי, והוא היה עני מרוד ופעם
אחת הוא ביקש ממני הלוואה ונתתי לו אלא שהוא לא
הספיק לפרוע לי כי הוא נפטר לעולמו ועדיין השטר של
ההלוואה אצלי.

כשמוע הרב את הדבר הזה אמר לו, ואתה מוחל לרב? בודאי
שאני מוחל לו והרי הוא נפטר, אמר לו הרב אני מבקש ממך
כשתגיע לבית תרשום על השטר מחול או שתקרע אותו. וכך
האיש הזה עשה, והנה למחרת באה אשתו של האיש שלא
ידעה מכל זה, ואמרה לרב שהיא חלמה בלילה שהרב בעל
ספר אהלי יעקב אמר לה בחלום שבזכות חכם מרדכי אליהו
הוא זוכה סוף סוף להיכנס לגן עדן, ובתוך כך נכנס גם בעלה
לרב וסיפר לו שגם הוא חלם את החלום הזה בלילה, ואמר
לו הרב שיספר לאשתו את כל מה שהיה עם השטר ושהוא
קרע את השטר. ישמע חכם ויוסיף לקח.

בידידות ניר עמאל

ילדים יקרים, שימו לב! השבת פרשת תולדות
כל הילדים מוזמנים לתהילים המרכזי "זכרון יהודה"

השבת הגרלה על: חבילת צלחות חד פעמי + הפתעה!

קצת מוזר לי לתרום לקבצן, בזמן שהוא
אוסף את הכסף בכוס חד פעמית.
לא אמין נשמה. מצטער.

במאה שערים,
אוספים כסף
לחתולי השכונה.
כדי שלא
יהנו חלילה,
מתקציב
המדינה הציונית!

בכניסה למעלית.
שכן, אתה עולה? -
לא, אני ממתין שהדירה שלי
תרד

גם אם יום שישי יהיה 300 שעות
כולם ירצו להיכנס למקלחת
רבע שעה לפני
כניסת השבת.

בחג הקרוב אני
מביא את הבשר.
שמישהו אחר יביא
את הכלים החד
פעמיים.

אזהרה! בעלון משולבים קטעי הומור - אין בכוונתן לפגוע ולהעליב!

יוסי תורך לשתוף כלים

למה עשיו רוצה לאכול ישר מהסיר ולא אוכל עם צלחת ומזלג כמו בן אדם מתורבת? כי הוא רצה לחסוך בחד פעמי...

פעם אחרונה שאני קונה נעליים בכפר קאסם

השופט אמר חצי חצי אני לא מתווכח

החלטנו לפנק את סבא

הבעל אף אחד לא יגיד לי מה לעשות...

אנשים טובים באמצע הדרך

למה קרה איבד שליטה אבל לא איבד את הדעת ביקש סליחה ונתן פרטים.

יש לכם סיפורים על אנשים או מעשים טובים שלחו לנו ונפרסם 8671korona@gmail.com

שלושה משפטים שקשה להגיד: 1. שמשון מישש ששה משמשים בשמש. 2. סשה שמה שום בסושי. 3. חמותי עוברת לגור אצלנו.

החלום שלי בכלל זה לעבוד ב....

צמחוני התעכב ולא הגיע לארוחת צהריים. התקשרה אליו אשתו: תבוא מהר הביתה, האוכל שלך נובל..

אם חשבתם שזה השיער שלו בדאי שתתחילו לישון טוב בלילה

דברי הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

"וַיִּשְׁאַל יַעֲקֹב וַיֹּאמֶר הַגִּידָה נָא שְׁמִי, וַיֹּאמֶר לָמָּה זֶה תִּשְׁאַל לְשְׁמִי וַיִּבְרָךְ אֹתוֹ שֵׁם" (בראשית לב, ל).

לכאורה לא מובן, מדוע כל כך חפץ יעקב לדעת את שמו של המלאך - שרו של עשו (מדרש אגדה), אלא יעקב לא שאל סתם לשמו של המלאך, אלא ניסה להבין במה מצליח לנצח ולכבוש בני אדם, מה סוד הצלחתו, כיצד כובש בני אדם ומפתה אותם לעבור עבירה?

אמר לו המלאך: לָמָּה זֶה תִּשְׁאַל לְשְׁמִי, השם שלי זה "אל תשאל"- אל תשאל שאלות, בוא אחרי בלי לדבר. יהיה לך טוב, אתן לך הכל.. כך מצליח יצר הרע למשוך ולפתות בני אדם, כיון שידוע שאם יתחילו לחקור ולשאול הם יגלו את רמאותו ויראו שאין בו כלום, והבור רק אין בו מים, מים אין בו אָבֵל נְחֻשִׁים וְעִקְרָבִים יֵשׁ בּוֹ.

שרו של עשיו התגושש עם יעקב אבינו, אך זו לא הייתה מלחמת האבקות גשמית או האבקות חופשית, אלא מלחמת האבקות דתית, מלחמה על הדת, על התורה ועל היראה. מי ישאר בסוף, מי ישרוד. וזו המלחמה שתהיה בעקבתא דמשיחא, בסוף הגלות, מלחמת התורה הקדושה והטהרה נגד הבלי העולם, האפיקורסות והמינות. שרו של עשיו נילחם ביעקב, אך לא הצליח נגד הקל קול יַעֲקֹב - לומדי התורה הקדושה, קול התורה מהדד בעוז ובגאון, עולם התורה מתעצם מיום ליום, הישיבות גדלות ותלמודי התורה מתמלאים מפה לפה, אך דרך אחרת יש לו, "וַיִּגַע בְּכַף יָרְכוּ"- אלו התמכין דאורייתא, העוסקים במלאכה ומחזיקים בכספם את לומדי התורה הקדושה.

ופעמים שמצליח השטן לנגוע בכף ירך יעקב, בתומכים בתורה, ונתקע ירכב יַעֲקֹב בְּהֶאָבְקוֹ עִמּוֹ, ואם אין קמת, חלילה וחס גם אין תורה. אולם אם יש תורה ודאי שיהיה גם קמת, ולבסוף שום דבר לא יוכל לנצח את התורה הקדושה!

יהי רצון שנזכה לעסוק בתורה לשמה ונראה בישועה השלימה אמן.

שבת שלום ואמורק!

סניף בית שמש בית מדרש המרכזי רחוב ריש לקיש 34

תהלים שבת 14:40
אבות ובנים 15:10
שבת: מנחה ע"ש 16:22 שחרית 7:45
מנחה 13:00 ערבית מוצ"ש 15:45 ערבית מוצ"ש 17:20

סניף ירושלים בית כנסת שמואל הנביא רחוב שמואל הנביא 55

תהלים שבת 13:15
אבות ובנים פרשת 15:45
מתמידים יום חול 17:50-18:35
שיעור בהלכה ואגדה כל יום לאחר ערבית

ניתן להשיג את העלון בימי רביעי-חמישי בישיבת "אור החיים" רחוב עזרא 1 ירושלים בית כנסת "שמואל הנביא" רחוב שמואל הנביא 55 (מול דושינסקי) בעלות 1 ש"ח

מדפיסים בגדול...

הדפסות גדולות ושלטים ענקיים

בגרפומט ידפיסו עבורכם גם על קאפות, שמשוניות, קנוואסים, רולאפים, שלטים לאירועים מודעות גיליון, חצי גיליון ועוד והכל כמובן בנוסף למחיר, האיכות והשירות שאתם רגילים לקבל בגרפומט

- משלוחים לכל חלקי העיר
- שירות מהיר במיוחד
- מחירים נוחים במיוחד
- כל סוגי ההדפסות וההפקות
- הדפסות באיכות גבוהה

רח' אהלי יוסף 5 (פינת בר אילן), ירושלים
02-5337722
g5337722@gmail.com
 שעות פתיחה: ימים ראשון עד חמישי 10:00-19:00, רצוף, ימי שישי וערבי חג 10:00-12:00